

Afgørelser – Reg. nr.: 07770.00

Fredningen vedrører: Dybbøl

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:

I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævningerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af af fredningens formål](#)

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen: 14-06-1988, 12-08-1988

Overfredningsnævnet: 12-02-1988, 23-11-1987

Fredningsnævnet: 01-07-1983

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

TAKSATIONSKOMMISSIONEN>

TAKSATIONSKOMMISSIONEN
VEDRØRENDE NATURFREDNING

REG. NR. 7770

ADRESSE:

SLOTSMARKEN 13, 2970 HØRSHOLM
T.F. 02 76 53 76

Sag nr. 241. Fredning af et område ved Dybbøl og
Vemmingbund.

Kendelse II:

(Meddelt den 12. august 1988)

Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om erstatning i anledning af fredningen af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner, Sønderjyllands amt er påklaget til taksationskommissionen vedrørende naturfredning af 11 lodsejere.

Taksationskommissionen har den 14. april 1988 besigtiget de fredede arealer og de berørte ejendomme og forhandlet med ejerne.

For 10 ejeres vedkommende traf kommissionen afgørelse ved en kendelse, der er meddelt den 14. juni 1988. For så vidt angår sagens løbenr. 42, Slagteriregion Syd a.m.b.a. har sagen været udsat for at der kunne indhentes yderligere oplysninger vedrørende den fredede ejendoms værdi.

Under taksationen fremkom Slagteriregion Syd, der var repræsenteret ved administrerende direktør Gert S. Haurum, produktchef P.V. Böttcher og fabrikschef Bent Pedersen med notater af 14. april 1988 om pølsefabrikken på den pågældende ejendom. I notaterne hedder det:

"Indtil SYD i 1979 overtog fabrikken, foregik der en produktion af pølsemejerivarer, og sortimentet var meget bredt; produktionen var da omkring 8 tons om ugen.

Efter overtagelsen gennemførtes en kraftig rationalisering, som kunne ske inden for de bestående rammer bortset fra enkelte udvidelser bl.a. vedr. klimarum.

Produktionen er siden øget til 15-20 tons spegepølse pr. uge, og der er investeret i dyre røge- og klimaanlæg. Disse anlæg er ikke flytbare. Virksomheden fungerer endvidere som importcentral for charcuterivarer, som SYD importerer fra bl.a. Belgien. Der er d.d. beskæftiget 14 medarbejdere, og produktionsloftet er nået, hvorfor vi skal yderligere udvide, især røge- og klimaanlæg.

Af veterinære og arbejdsmæssige grunde er vi i gang med at overbygge vor udlæsning. Det fremgår af vedlagte tegninger, og vi har fået besked fra kommunen, at dette forudsætter en godkendelse af fredningsmyndighederne.

Såfremt dette ikke kan lade sig gøre, har vi ikke andet valg end at nedlægge produktionen. Skal fabrikken placeres et andet sted, vil et tilsvarende anlæg d.d. koste mellem 12 og 15 mill. kr., ud fra de m² og anlæg vi bruger. P.t. er værdien kr. 13.393.000,-, hvilket i øvrigt meget nøje svarer til de 10 mill. kr., som vi har anført i vor klage fra 1982, når man tager prisudviklingen i betragtning.

Anlægget består d.d. af følgende faciliteter og værdien er som følger:

Produktionslokaler	1108 m ²	á kr. 7.000 = kr. 7.756.000
Servicearealer	379 m ²	á kr. 3.000 = kr. 1.137.000
Røganlæg		kr. 2.500.000
Køleanlæg/genindvinding		kr. 1.500.000
Klimaanlæg		kr. 500.000
		kr. 13.393.000

excl. moms "

Slagteriregion Syd har under henvisning hertil og til, at fredningen helt eller delvis umuliggør fabrikkens fornuftige udvidelsesplaner, nedlagt en erstatningspåstand på 10 mio. kr., svarende til de omtrentlige omkostninger ved at etablere en ny tilsvarende fabrik et andet sted.

Ved besigtigelsen oplyste direktør Haurum, at fabrikkens teknisk set oprimale produktionskapacitet andrager 15 tons spegepølse om ugen, og at fabrikken ønsker at udvide produktionen til 30 tons, hvilket vil kræve yderligere ca. 300 m² produktionsareal. Han oplyste endvidere, at den i notatet omhandlede overbygning af udlæsningspladsen er et krav fra sundhedsmyndighederne, og at slagteriet i marts 1988 har indsendt ansøgning til kommunen om at måtte opføre et stålpladetag til dette formål.

Afdelingsleder Chr. Blinkenberg, Sønderjyllands amtskommune, har i denne forbindelse oplyst, at der kan forventes dispensation fra fredningsbestemmelserne med hensyn til mindre bygningsjusteringer for at opfylde myndighedskrav til at opretholde den eksisterende produktion, men ikke med henblik på produktionsudvidelse.

Taksationskommissionens vurderingskyndige konsulent, vicedirektør i statsskattedirektoratet, Arne Bernth Pedersen har i et notat af 30. maj 1988 om den pågældende ejendom bl.a. anført:

"Hvad først angår den aktuelle ejendomsvurdering af ejendommen har jeg sammenholdt den ansatte ejendomsværdi med de generelle vejledninger og de iøvrigt i området anvendte vurderings-normtal.

Grundværdien er - med et areal ifølge matriklen på 15.026 m² - ansat til en kvadratmeterverdi på 35 kr. pr. m² pr. 1.1. 1986. Det drejer sig om en ejendom i landzone med en forventelig varig tilladelse til anvendelse til et lokalt industriformål. Grundværdien androg i 1981 ialt 306.500 kr. og i 1986 ialt 525.900 kr. Denne værdi er realistisk og

giver mig ikke anledning til bemærkninger.

Ejendomsværdien androg med udgangspunkt i værdien pr. 1. april 1981 2,0 mio.kr., og ved de efterfølgende årsreguleringer henholdsvis:

1.4.1982:	1,7 mio kr.
1.4.1983:	1,7 mio.kr.
1.4.1984:	2,1 mio.kr.
1.4.1985:	2,45 mio.kr.

og ved 18. alm. vurdering pr. 1. januar 1986 3,2 mio. kr.

Den anvendte beregningsmetode synes rigtig, og med de foreliggende oplysninger om bygningsstørrelse og bygningsalder og efter den konstaterede anvendelse og anvendelighed af ejendommen findes vurderingen at være passende. Der må herved lægges vægt på, at bygningerne oprindeligt er opført til et helt andet formål, at der er foretaget adskillige til- og ombygninger, at produktionsgangen er tung, og at dele af de tekniske faciliteter ikke er tidssvarende.

.....

Med hensyn til virksomhedens beregnede anskaffelsesudgifter ved etablering af en "erstatningsfabrik" - med formentlig den dobbelte produktionskapacitet af den optimale i den gamle ejendom - har jeg ingen særlige bemærkninger af relevans. Den oplyste byggesum og dennes fordeling på de enkelte led er sikkert realistisk, idet der dog må tages hensyn til beliggenhed."

Taksationskommissionens bemærkninger:

Den gennemførte fredning findes ikke at hindre, at produktionen på stedet opretholdes i det nu eksisterende omfang, idet det efter det oplyste må antages, at dispensation til mindre bygningsjusteringer for at opfylde myndighedskrav må forventes givet.

Det rejste erstatningskrav begrundes imidlertid i første

række med planer om en fordobling af fabrikkens produktion, hvilket nødvendiggør en bygningsudvidelse på 300 m². En principstilladelse hertil blev givet ved skrivelse af 23. november 1974 fra Sønderborg kommunes udvalg for faste ejendomme på vilkår, "at projektet foruden byggemyndigheder tillige forelægges fredningsplanudvalget for Sønderjyllands amt til godkendelse, idet det forudsættes, at bygningsdelen udføres i harmoni med de eksisterende ældre bygninger, og at der plantes et nord-sydgående løvtræshegn øst for bygningerne."

Taksationskommissionen finder imidlertid at måtte se bort fra denne tilkendegivelse fra 1971, som slagteriet ikke fulgte op med foranstaltninger, der sigtede på den konkrete gennemførelse af det planlagte byggeri, herunder ansøgninger med detailprojekt til bygningsmyndighederne samt om tilladelse efter zoneloven, idet ejendommen er beliggende i landzone. Herefter kan det ikke anses for godtgjort, at slagteriet ved fredningssagens rejsning den 29. september 1976 havde aktuel hensigt til at realisere planen om bygningsudvidelsen på 300 m², og der er som følge heraf ikke grundlag for at fastslå, at fredningen som sådan har bevirket en indskrænkning i arealets udnyttelsesmuligheder, som har påført ejendommen en værdinedgang, der kan kræves erstattet under fredningssagen. Det beløb som overfredningsnævnet har fastsat som generel arealerstatning findes således at give fuld erstatning for det tab som slagteriet har lidt som følge af fredningen. Taksationskommissionen stadfæster derfor overfredningsnævnets afgørelse om erstatning vedrørende pågældende ejendom.

Herefter bestemmes:

Fredningserstatning til Slagteriregion Syd a.m.b.a. som

ejer af ejendommen matr.nr. 197, 578 og 796 Dybbøl
fastsættes til 2.200 kr.

Beløbet forrentes som bestemt ved overfredningsnævnets
afgørelse af 23. november 1987.

Ole Nicolaisen

Karl Nielsen

Jens Peder Jensen

TAKSATIONSKOMMISSIONEN>

TAKSATIONSKOMMISSIONEN
VEDRØRENDE NATURFREDNING

REG. NR.

0 7770.

ADRESSE:

LOTSMARKEN 13, 2970 HØRSHOLM
LF. 02 76 53 76

14/
6-88

Sag. nr. 241. Fredning af et område ved Dybbøl og
Vemmingbund.

Kendelse I:

(Meddelt den 14. juni 1988)

Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om erstatning i anledning af fredningen af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner, Sønderjyllands amt er påklaget til taksationskommissionen vedrørende naturfredning af Landskontoret for Landboret på vegne Marichen Jensen og Chresten Jensen (løbenr. 40), Marie Jørgensen og Ejnar Jørgensen (løbenr. 44), Svend Clausen (løbenr. 46), Ove Petersen Brock (løbenr. 51), Kristian Staadsen Petersen (løbenr. 54), Elisabeth Grau (løbenr. 58), Hans Peter Hansen (løbenr. 65), Nicolai Christensen (løbenr. 71), Christen Hansen-Fogd (løbenr. 72), Asmus Poulsen Petersen (løbenr. 76) og Erik Iversen (løbenr. 103).

Klagen er senere frafaldet af Erik Iversen (ved skrivelse

af 21. december 1987 fra Landskontoret for Landboret).

Overfredningsnævnets afgørelse om erstatning er endvidere påklaget af Slagteriregion Syd a.m.b.a. (løbenr. 42).

Taksationskommissionen har den 14. april 1988 besigtiget de fredede arealer og de berørte ejendomme og forhandlet med ejerne. Under forhandlingen og besigtigelsen var ejerne med undtagelse af Slagteriregion Syd repræsenteret af Landskontoret for Landboret ved landskonsulent Ole Kirk, der på disse ejeres vegne havde udarbejdet en skriftlig erstatningspåstand. Disse ejere var desuden repræsenteret af formanden for Landboforeningen Als-Sundeved Tage Tychsen og landbrugskonsulent Peter W. Bonefeld.

Under taksationen fremkom Slagteriregion Syd, der var repræsenteret ved administrerende direktør Gert S. Haurum, produktionschef P.V. Bøttcher og fabrikschef Bent Pedersen, med notater vedrørende produktionen på pølsefabrikken på den fredede ejendom samt en kalkulation over, hvad det vil koste at placere et tilsvarende fabriksanlæg et andet sted. Kommissionen besluttede herefter at indhente supplerende oplysninger fra den vurderingskyndige konsulent om fredningens virkning på den pågældende ejendoms værdi. Afgørelsen med hensyn til Slagteriregion Syds erstatningskrav udsættes derfor og vil blive meddelt i en senere kendelse.

Nærværende kendelse vedrører herefter udelukkende landbrugsejendommene lb.nr. 40, 44, 46, 51, 54, 58, 65, 71, 72 og 76.

Klagen til taksationskommissionen vedrørende pågældende landbrugsejendomme angår i det væsentlige erstatning for forbud mod udflytning af landbrugsbygninger til det fredede delområde A samt erstatning for bestemmelserne om bygningscensur. Overfredningsnævnets afgørelser vedrørende de generelle erstatninger og forrentningstidspunktet er således ikke påklaget.

Landskontoret for Landboret har i sit skriftlige indlæg i store træk gentaget de generelle synspunkter vedrørende erstatning for udflytningsforbud og bygningscensur, som blev fremført overfor overfredningsnævnet. De ejendomme, for hvilke der kræves erstatning for udflytningsforbud opdeles i en kategori 1, hvor det er usandsynligt, at der kan fortsættes med animalsk produktion, hvis udflytning af avlsbygningerne ikke kan finde sted, og en kategori 2, hvor produktionen måske - omend med vanskelighed - kan fortsætte med den nuværende beliggenhed. I indlægget anføres blandt andet:

"Salg af 1. kategori af ejendomme kan ske enten som rent planteavlsbrug eller ved salg af jord og bygninger med bygningslod hver for sig.

Førstnævnte mulighed vil ikke kunne ske til en fuldtidslandmand, idet der ikke vil være jord nok til, at der vil kunne opnås en indtjening ved landbruget uden animalsk produktion, der vil være stor nok til forrentning af den investerede kapital, som giver et afkast til dækning af familiens private udgifter.

Overfredningsnævnet anfører i deres afgørelse: "der kan imidlertid heller ikke ses bort fra, at de pågældende ejendomme er relativt små, og at udviklingen i landbrugserhvervet må antages at ville føre til, at nogle ejendomme

indenfor en overskuelig tid må nedlægges som selvstændige landbrugsejendomme".

Til dette bemærkes, at en ejendoms rentabilitet nødvendigvis ikke afhænger af jordtilliggendets. En ejendom med et relativt lille areal men med tilstrækkelig bygningskapacitet kan være fuldt så rentabel som en ejendom med et større jordtilliggende. Afgørende er driftsform, driftsledelse m.v. Denne bemærkning må derfor afvises som uden relevans i relation til fastsættelse af erstatningen til de omhandlede ejendomme.

Når der ikke kan være animalsk produktion på ejendommene, er der dog den teoretiske mulighed, at ejendommen kan afstås til anden speciel produktion, f.eks. gartneri. I den forbindelse må man dog bemærke, at der ikke må oprettes planteskoler på ejendommene. Det bemærkes også, at der er forbud mod hønseri, ande-, gåse- og pelsdyrfarme. Disse begrænsninger giver også en yderligere værdnedsgang, og muligheden for at sælge ejendommene til specialproduktion indskrænkes ganske betydeligt.

Salg til ikke-landmænd af landbrugsejendommene vil heller ikke uden videre være muligt, idet denne mulighed kun foreligger, når ejendommen har et arealtilliggende på under 15 ha og en grundværdi mindre end 179.000 kr. pr. 1. januar 1986. Tilbage som køber af ejendommene til planteavlsbrug er familiemedlemmer, som reelt set må have arbejde ved siden af, eller til en køber der opfylder landbrugslovens uddannelseskraav og har arbejde ved siden af, eller til en køber som kan opnå dispensation fra landbrugslovens uddannelseskraav. Hvad enten afståelsen sker på den ene eller anden måde, vil det være til en noget lavere pris, end hvis der var fri mulighed

for etablering af en animalsk produktion på ejendommen.

Den 2. kategori af ejendomme kan nok sælges til fortsat animalsk produktion med de ricisi, der er for, at ejendommene må ophøre med husdyrproduktion, enten efter brand eller efter miljøkrav i forbindelse med en godkendelse som særlig forurenende virksomhed. En køber af en sådan ejendom vil alt andet lige være påvirket af nævnte ricisi. Det vil påvirke ejendommens handelspris i betydelig grad i nedadgående retning.

Alternativet for begge kategorier af ejendomme er, at jord og bygninger sælges hver for sig. Stuehus og avlsbygninger med bygningsparcel af varierende størrelser vil givet kunne sælges. Jorden vil også kunne afstås. Salgsprisen for jorden i fri handel er dog begrænset på grund af de almindelige sammenlægningsbegrænsninger. Sammenlægning vil således normalt ikke kunne tillades, hvis afstanden ad den naturlige forbindelsesvej er over 1 km, regnet fra bygninger på den ejendom, der skal have suppleringsjord til de enkelte lodder. Sammenlægning nægtes også ved mindre afstande såfremt færdsel skal ske ad veje, som er stærkt trafikerede, d.v.s. hvor årsdøgntrafikken er over 1000 biler, dog op til 2.000 biler såfremt færdslen kan ske direkte over vejen og ikke hen ad vejen. Sønderjyllands amtsvejvæsen har oplyst, at årsdøgntrafikken ved Dybbøl Banke siden 1982 har ligget på ca. 2500 biler. Også afslag hvor man skal igennem tætte bebyggede områder og lign. Disse forhold vil naturligt sammen med fredningsrestriktionerne påvirke salgsprisen på disse jorder i fri handel.

For ejendommen under lb.nr. 41 er af overfredningsnævnet tilkendt en erstatning på 400.000 kr. Denne sag er ikke

påklaget til taksationskommissionen.

For øvrige ejendomme, der har lige så dårlig eller dårligere bebiøgheden, bør erstatningen ikke være mindre. Det bemærkes, at denne ejendom reelt set vel nok har lidt det mindste tab. For det første er den udbygget, for det andet ligger den ikke så udsat, for det tredje er der visse muligheder for at bygge, uden at skulle ind i delområde A.

Såfremt der skal være en linie i erstatningsudmålingen, bør man tage udgangspunkt i denne sag og fastsætte erstatningen i forhold dertil, såfremt et lighedsprincip ved erstatningsudmålingen også skal være gældende i denne sag.

Overfredningsnævnet anfører: "Værdinedgangen er afhængig af dels den måde, hvorpå den enkelte ejendom drives, dels standarden af ejendommens bygninger og dels sandsynligheden for, at den nuværende ejer eller en køber af ejendommen vil ønske eller blive tvunget til at udflytte bygningerne."

Landskontoret for Landboret kan naturligvis ikke være uenig med overfredningsnævnet i, at det er momenter, der må tages i betragtning ved fastsættelse af værdinedgangen. Spørgsmålet er alene størrelsen af erstatningen, der er uenighed om, idet man også må erkende, at erstatningstillæggene i anledning af udflytningsforbudet nødvendigvis må fastsættes skønsmæssigt i en vis udstrækning."

Ad lb.nr. 40, Chresten Jensen

Ejeren har nedlagt en erstatningspåstand på 516.175 kr.,

der specificeres således:

- generel erstatning 45.175 kr.
- udflytningserstatning (kategori 1)
svarende til påstanden for over-
fredningsnævnet 471.000 kr.

Ad lb.nr. 44, Ejnar Jørgensen

Ejeren har nedlagt en erstatningspåstand på 429.125 kr.,
der specificeres således:

- generel erstatning 29.125 kr.
- udflytningserstatning (kategori 2(1))
beregnet som forskellen mellem handels-
prisen uden fredning 1,7 mio. kr. og
efter fredning 1,3 mio. kr. 400.000 kr.

Ad lb.nr. 46, Svend Clausen

Ejeren har nedlagt en erstatningspåstand på 418.700 kr.,
der specificeres således:

- generel erstatning 18.700 kr.
- udflytningserstatning (kategori 1)
svarende til påstanden for over-
fredningsnævnet, idet handelspris
efter fredning dog er ansat til
900.000 kr. 400.000 kr.

Ad lb.nr. 51, Ove Brock

Ejeren har nedlagt en erstatningspåstand på 805.375 kr.,
der specificeres således:

- generel erstatning 19.375 kr.
- udflytningserstatning (kategori 1)
svarende til påstanden for over-
fredningsnævnet 478.000 kr.

- fredning af byzonejord, ca. 2,2 ha
a 14 kr. 308.000 kr.

Ad lb.nr. 54, Kristian Staadsen Petersen

Ejeren har nedlagt en erstatningspåstand på 329.900 kr.,
der specificeres således:

- generel erstatning 29.900 kr.
- bygningscensurerstatning, svarende
til påstanden for overfredningsnævnet 40.000 kr.
- erstatning for ekstra ejendomsfor-
ringelse 260.000 kr.

Sidstnævnte krav omfatter dels erstatning for tabt mulig-
hed for udnyttelse af rødlerforekomst (også fremført
for overfredningsnævnet), dels erstatning for tabt mulig-
hed for at etablere pelsdyrfarm.

Ad lb.nr. 58, Elisabeth Grau

Ejeren har nedlagt en erstatningspåstand på 413.300 kr.,
der specificeres således:

- generel erstatning 31.300 kr.
- udflytningserstatning (kategori 1)
svarende til påstanden for over-
fredningsnævnet 382.000 kr.

Ad lb.nr. 65, Hans Peter Hansen

Ejeren har nedlagt en erstatningspåstand på 242.400 kr.,
der specificeres således:

- generel erstatning 27.400 kr.
- udflytningserstatning (kategori 2(1))
svarende til påstanden for overfred-
ningsnævnet 200.000 kr.

- erstatning for ekstra udgift til tagplader i brunt eternit i stedet for blankt aluminium 15.000 kr.

Sidstnævnte krav angives at være en følge af bygningscensurbestemmelsen, idet de brune plader blev påbudt ved staldbyggeri i 1978.

Sønderjyllands amtskommune har under taksationen fremlagt udskrift af protokollen for Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige Fredningskreds den 27. oktober 1978. Heraf fremgår, at fredningsnævnet godkender

"udvidelse af kostald (ca. 300 m²) og lade (ca. 700 m²) både for så vidt angår beliggenhed og materialevalg, idet det er oplyst, at kostalden er opført af gule facademursten og lade med facade af hvidmalet gasbeton og at begge bygninger har brunt eternittag.

Nævnet skal dog påtale, at udvidelsen er sket uden forud indhentet godkendelse fra nævnet."

Ad lb.nr. 71, Nicolai Christensen

Ejeren har nedlagt en erstatningspåstand på 108.125 kr., der specificeres således:

- generel erstatning 8.125 kr.
- udflytningserstatning (kategori 2) svarende til påstanden for overfredningsnævnet 100.000 kr.

Ad lb.nr. 72, Christen Hansen-Fogd

Ejeren har oprindeligt nedlagt en erstatningspåstand på 72.050 kr., der i Landskontorets indlæg specificeres således:

- generel erstatning 32.050 kr.
- bygningscensurerstatning, svarende til påstand for overfredningsnævn 40.000 kr.

Under besigtigelsen forhøjede ejeren sin påstand til 232.050 kr., der specificeres således:

- generel erstatning 32.050 kr.
- erstatning for bygningscensur samt for tabt mulighed for at etablere særlige bygninger til hønserugeri 200.000 kr.

Kravet vedrørende hønserugeri har ejeren begrundet med, at det ikke er lønsomt at drive traditionelt landbrug på en ejendom af den størrelse (ca. 25 ha). Han har derfor planlagt, at hans barnebarn, der nu er 18 år, skal overtage gården og oprette rugeri.

I skrivelse af 11. maj 1988 har Landbocentret for Als og Sundeved uddybet ejerens oplysninger således:

"Ejendommen er forberedt og planlagt til rugeægsproduktion. Denne forberedelse er allerede fysisk foretaget i 1976, idet, at der efter udbrækning af kvægbåse og gulv, blev lagt gulv og afløb med henblik på rugeægsproduktion til rugeriet Holmegård.

Der foreligger regninger på ca. 42.000 kr. til udbrækning og ca. 80.000 kr. til nyt gulv og afløb.

Her skal det indskydes at Holmegård's rugeri ejes af en svigersøn. Holmegård's rugeri er Danmarks største. Grundet smitterisikoen foregår produktionen af rugeæg på afdelinger placeret rundt på Als og Sundeved ligeledes er der aftaler med private rugeægsproducenter. Ejendommen er således velegnet til en sådan produktion.

Den 1/1 1985 tages ejendommen tilbage fra en søn grundet private problemer. Chr. Hansen-Fogd får dispensation til dette fra Jordbrugskommissionen i 8 år. Sagen kan rekvireres ved Jordbrugskommissionen i Tønder. Dispensationen er givet, grundet at en dattersøn (nu 18 år) (søn af Holmegårds rugeri) skal overtage ejendommen.

Planen er at ejendommen så udbygges med en rugeægsproduktion, der svarer til en families arbejdsindsats!

Ad lb.nr.76, Asmus Poulsen Petersen

Ejeren har nedlagt en erstatningspåstand på 81.700 kr.,
der specificeres således:

- generel erstatning	1.700 kr.
- erstatning for bygningscensur
samt for ulempen ved ikke, f.eks.
efter brand, at kunne flytte byg-
ningerne nærmere til den offentlige
vej	80.000 kr.

Taksationskommissionens bemærkninger:

Vedrørende ejendommene lb.nr. 44, 54, 65, 71, 72 og 76
finder kommissionen at fuldstændig erstatning for et-
hvert tab, der følger af fredningen er ydet ved de er-
statninger, der er fastsat af overfredningsnævnet, så-
ledes også tabet ved et forbud mod udflytning af land-
brugsejendommens bygninger samt det eventuelle tab ved,
at fredningsnævnet inden ombygning eller udvidelse
af disse bygninger skal godkende deres ydre fremtræden
(bygningscensur).

Det særskilte krav, der er rejst vedrørende ejendommen
under lb.nr. 54 angående udnyttelse af rødder, findes
ikke at kunne begrunde erstatning, idet ejeren på fred-
ningstidspunktet ikke kunne have en realistisk forvent-
ning om at få tilladelse til råstofudvinding. Det be-
mærkes herved, at der efter det oplyste ikke er sket
anmeldelse af forekomsten i henhold til råstofloven.

Vedrørende de særskilte krav som er rejst om erstatning vedrørende etablering af pelsdyrfarm (lb.nr. 54), hønseruger (lb.nr. 72) og udflytning nærmere til offentlig vej (lb.nr. 76) bemærkes, at disse erstatningskrav er rejst for taksationskommissionen uden at have været fremsat for fredningsnævn eller overfredningsnævnet. Taksationskommissionen har overvejet de nu fremsatte betragtninger og finder dels, at de pågældende ejere på fredningstidspunktet ikke har haft sådanne fremskredne og reelle planer om de ændringer vedrørende ejendommene som nu påberåbes som erstatningsgrundlag og dels, at der ikke ved den gennemførte fredning er tilføjet ejendommene en værdinedgang som følge af de nævnte udnyttelsesbegrænsninger. Der kan derfor ikke tages hensyn til disse omstændigheder ved fastsættelse af fredningserstatningen.

Efter at skrivelsen af 11. maj 1988 med uddybende bemærkninger vedrørende planerne om ægproduktion på ejendommen lb.nr. 72 er modtaget, er erstatningsspørgsmålet vedrørende denne ejendom taget op på ny og undergivet skriftlig votering. Taksationskommissionen finder imidlertid ikke, at de nye oplysninger kan begrunde, at der gives erstatning for forbudet mod hønseri og fastholer herefter sin afgørelse.

Under henvisning til ovenstående stadfæster taksationskommissionen derfor i det hele overfredningsnævnets afgørelse om erstatning vedrørende ejendommene lb.nr. 44, 54, 65, 71, 72 og 76.

Taksationskommissionen kan endvidere tiltræde, at erstatningen til ejeren af ejendommen lb.nr. 51 for fredning af byzonejord er fastsat til 200.000 kr.

Vedrørende erstatningskravene for udflytningsforbud vedrørende ejendommene lb.nr. 40, 46, 51 og 58 finder kommissionen efter besigtigelsen og det iøvrigt oplyste at måtte vurdere behovet for udflytning af disse ejendomme således at erstatning for udflytningsforbudet fastsættes til 180.000 kr. for lb.nr. 46 og 250.000 kr. for lb.nr. 40, 51 og 58. Ved denne bedømmelse er der lagt vægt på beliggenheden af de pågældende ejendommers bygninger i forhold til landbrugsjorden, den omgivende bebyggelses-nærhed og karakter, adgangs- og vejforhold samt hensynet til den fortsatte landbrugsmæssige drift.

Herefter bestemmes:

Der fastsættes følgende erstatninger til nedennævnte ejere:

Lb.nr. 40, Chresten Jensen

- generel erstatning	45.175 kr.	
- udflytningserstatning	<u>250.000 kr.</u>	295.200 kr.

Lb.nr. 44, Ejnar Jørgensen

- generel erstatning	29.125 kr.	
- udflytningserstatning	<u>100.000 kr.</u>	129.150 kr.

Lb.nr. 46, Svend Clausen

- generel erstatning	18.700 kr.	
- udflytningserstatning	<u>180.000 kr.</u>	198.700 kr.

Lb.nr. 51, Ove Brock

- generel erstatning	19.375 kr.	
- udflytningserstatning	250.000 kr.	
- erstatning for byzonejord	<u>200.000 kr.</u>	469.400 kr.

Lb.nr. 54, Kristian Staadsen Petersen

- generel erstatning	<u>29.900 kr.</u>	29.900 kr.
----------------------	-------------------	------------

Lb.nr. 58, Elisabeth Grau

- generel erstatning	31.300 kr.	
- udflytningserstatning	<u>250.000 kr.</u>	281.300 kr.

Lb.nr. 65, Hans Peter Hansen

- generel erstatning	27.400 kr.	
- udflytningserstatning	<u>100.000 kr.</u>	127.400 kr.

Lb.nr. 71, Nicolai Christensen

- generel erstatning	8.125 kr.	
- udflytningserstatning	<u>25.000 kr.</u>	33.150 kr.

Lb.nr. 72, Christen Hansen-Fogd

- generel erstatning 32.050 kr. 32.050 kr.

Lb.nr. 76, Asmus Poulsen Petersen

- generel erstatning 1.700 kr. 1.700 kr.

Beløbene forrentes som bestemt ved overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987.

I godtgørelse for sagkyndig bistand under sagens behandling tillægges der ejerne, som er repræsenteret af Landskontoret for Landboret ialt 15.000 kr., der kan udbetales direkte til Landskontoret.

Ole Nicolaisen

Karl Nielsen

Jens Peder Jensen

OVERFREDNINGSNÆVNET>

12/2-88

Overfredningsnævnets tillægsafgørelse

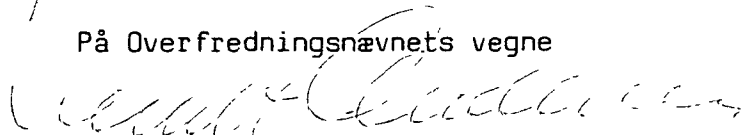
af 12. februar 1988

til afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et
område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Bro-
ager Kommuner, Sønderjyllands Amt (sag nr. 2575/83).

Overfredningsnævnet er blevet opmærksom på, at der på det til afgørelsen af 23. november 1987 vedlagte fredningskort desværre er enkelte mindre fejl.

Overfredningsnævnet skal beklage dette, og finder det rigtigst ved
./. denne tillægsafgørelse at berigtige fejlene, således at vedlagte fredningskort af februar 1988 erstatter det fredningskort, som fulgte med afgørelsen af 23. november 1987.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen

overfredningsnævnets formand

OVERFREDNINGSNÆVNET>

UDDRAG AF

Overfredningsnævnets afgørelse

af 23. november 1987

om fredning af et område ved Dybbøl og Vem-
mingbund i Sønderborg og Broager Kommuner,
Sønderjyllands Amt (sag nr. 2575/83).

REG. NR. 07770.000

§ 16. Ophævelse af ældre fredninger.

Følgende fredningskendelser og -deklarationer ophæves:

REG. NR.

00101.000	1) Overfredningsnævnets kendelse af 28. juni 1923.
00101.000	2) To deklarationer af 25. april 1924, tinglyst 2. maj 1924.
00145.000	3) Overfredningsnævnets kendelse af 22. juli 1926.
00101.000	4) Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1939.
00917.000	5) Deklaration af 19. februar 1944, tinglyst 1. marts 1944.
01280.000	6) Overfredningsnævnets kendelse af 3. november 1950.
01265.000	7) Overfredningsnævnets kendelse af 5. februar 1952.
01859.000	8) Overfredningsnævnets kendelse af 9. december 1952.
00101.000	9) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 19. december 1953.
00101.000	10) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 25. august 1955.
00101.010	11) Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 med tillægs-
kendelser af 31. december 1969 og 7. april 1970.
05769.000	12) Fredningsnævnets kendelse af 17. maj 1974.
00101.000	13) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 5. februar 1975.

23/11.1987

Overfredningsnævnets afgørelse

af 23. november 1987

om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner,
Sønderjyllands Amt (sag nr. 2575/83).

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Sydlige Fredningskreds har ved en afgørelse af 1. juli 1983 bestemt fredning af et ca. 750 ha stort område omkring Dybbøl landsby i Sønderborg Kommune og ved Vemmingbund i Broager Kommune. Fredningen omfattede helt eller delvis 92 ejendomme (løbenumre) i privat eje og 7 ejendomme i offentligt eje.

Fredningssagen er rejst i 1974 af det daværende Fredningsplanudvalg for Sønderjyllands Amt for et noget større område. Sagens rejsning blev bekendtgjort i 1976. Efter Fredningsplanudvalgets nedlæggelse er sagen videreført af Sønderjyllands Amtsråd i samarbejde med Sønderborg Byråd og med Danmarks Naturfredningsforening som medrekurrent.

Fredningsnævnets afgørelse er i medfør af naturfredningslovens § 25 forelagt Overfredningsnævnet til efterprøvelse. Afgørelsen er endvidere påklaget til Overfredningsnævnet af 39 private ejere, hvoraf nu 35 er repræsenteret af Landskontoret for Landboret, samt af Miljøministeriet v/den daværende Fredningsstyrelse.

Fredningssagens baggrund og forløb.

Efter en landsindsamling kort efter genforeningen i 1920 modtog staten en del af skansearealet ved Dybbøl som gave. Siden 1920'erne er der gennemført adskillige større og mindre fredninger omkring skanserne med det hovedformål at forbyde eller dog regulere bebyggelse samt hindre beplantning i større omfang. I 1945 modtog staten det resterende skanseareal som gave. Hele skanseområdet udgør i dag en del af nationalparken "Dybbøl Skanser", der administreres af Miljøministeriet. Staten har siden 1961 købt flere ejendomme inden for nationalparkens område, og nogle bygninger er fjernet for at frilægge skanseområdet.

Det daværende Fredningsplanudvalg for Sønderjyllands Amt vedtog i 1962 en fredningsplan for den ca. 30 km lange kyststrækning fra Dybbøl Banke til Egersund og rejste som nævnt i 1974 fredningssag til opfølgning af planen for så vidt angår Dybbølområdet, ialt ca. 820 ha. Ønsket om fredning af dette område havde sin baggrund ikke alene i områdets historiske betydning, men også i dets landskabelige variation med værdifulde udsigter og i de geologiske interesser, der er knyttet til området. Den umiddelbare anledning til rejsningen af fredningssagen var udflytning af en landbrugs-ejendoms bygninger til et areal syd for Flensborg landevej.

Sønderjyllands Amtsråd fremsatte i 1982 et revideret fredningsforslag, der bl.a. begrænsede det område, der ønskedes fredet, til ca. 750 ha, heraf henved 5 ha beliggende i byzone ved Dybbøl landsby.

Miljøministeriet nedsatte i 1981 et rådgivende midlertidigt Dybbøludvalg, der fik til hovedopgave at udarbejde en samlet plan og en samlet politik for Dybbøl-områdets fremtræden. Udvalget skal med udgangspunkt i en kortlægning af områdets nuværende tilstand, funktion og muligheder udarbejde forslag til områdets fremtidige anvendelse og fremtræden, drift og pleje. Udvalgets arbejde er endnu ikke afsluttet.

Under Fredningsnævnets behandling af fredningssagen blev Amtsrådets reviderede fredningsforslag støttet af Sønderborg Byråd, Broager Kommunalbestyrelse og Sundeved Kommunalbestyrelse (idet ca. 1 ha dengang lå i Sundeved

Kommune) alene med det forbehold, at fredningen ikke burde hindre udflytning af landbrugsbygninger. Statens Jordlovsudvalg ønskede ligeledes en sådan udflytningsmulighed. Danmarks Naturfredningsforening og Fredningsstyrelsen anbefalede fredningsforslaget uden eller dog med stærkt begrænset udflytningsmulighed. 37 private ejere var repræsenteret af Landskontoret for Landboret og kunne acceptere fredningen, hvis udflytning blev tilladt, og hvis nogle af de øvrige fredningsbestemmelser om landbrugsdrift og -byggeri blev lempet i forhold til forslaget. Enkelte andre private ejere udtalte sig imod en fredning.

Ved afgørelsen af 1. juli 1983 fulgte Fredningsnævnet i det væsentlige det reviderede fredningsforslag. Om udflytning af landbrugsbygninger blev det bestemt, at Fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningens forbud mod opførelse af ny bebyggelse, hvis en landbrugsejendom ikke kan drives økonomisk forsvarligt med den hidtidige beliggenhed af ejendommens bygninger, men at Fredningsnævnet kan afvise den af ejeren ønskede beliggenhed af de nye bygninger, hvis den med den ønskede udformning af bygningerne er uheldig ud fra landskabelige hensyn, og hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som ikke vil påføre ejeren usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

Områdets retlige status.

Hele området er landzone bortset fra mindre arealer ved Dybbøl landsby, der blev udlagt som mellemzone i en byudviklingsplan og derfor siden 1970 har været byzone, og bortset fra mindre arealer i sommerhusområde ved Vemmingbund. Fredningsområdets afgrænsning mod Dybbøl landsby er sammenfaldende med grænsen for en af Sønderborg Byråd den 21. januar 1981 endeligt vedtaget lokalplan for den østlige del af Dybbøl landsby. Lokalplanens formål er at fastholde det eksisterende landsbymiljø.

Ialt 260 ha i fredningsområdet er omfattet af tidligere gennemførte fredninger, og henved halvdelen af disse arealer er i offentligt eje. 89 ha er omfattet af lovens § 53 om beskyttelse af omgivelserne til jordfaste

fortidsminder. Af de kystnære arealer er 46 ha omfattet af lovens § 46 om strandbeskyttelse.

Klager og udtalelser.

Landskontoret for Landboret har for de 35 ejere, som Landskontoret repræsenterer, ikke villet udtale sig imod en fredning af området, men ønsker fredningsbestemmelserne givet et indhold, som gør det muligt, at der også fremtidig kan drives landbrug i området på en driftsøkonomisk forsvarlig måde. Der er tale om et meget stort fredningsområde, der i det væsentlige drives landbrugsmæssigt, og fredningens formål kan ikke begrunde de begrænsninger af landbrugets produktionsmuligheder, som følger af Fredningsnævnets afgørelse, og som vil fastlåse landbruget på et bestemt udviklingstrin.

Der bør derfor ikke ved fredningen lægges hindringer for udflytning af landbrugsbygninger fra landsbyerne Dybbøl og Smøl. Sådanne udflytninger er et aktuelt spørgsmål for enkelte ejere og kan - navnlig som følge af miljøkrav - når som helst blive presserende for de øvrige landmænd, hvis bygninger ligger i eller ved Dybbøl landsby. Hertil kommer det trafikalt uhensigtsmæssige i, at 4 landbrugsejendomme har bygningerne beliggende nord for og størstedelen af jorden beliggende syd for den stærkt befærdede Flensborg landvej. Hvis der ikke kan indrømmes en fri udflytningsret, bør der i hvert fald på hver landbrugsejendom kunne fastlægges byggefelter, hvortil en eventuel udflytning henvises.

Der bør også uden hensyn til fredningen kunne opføres ny bebyggelse i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger på en landbrugsejendom, og der bør ikke være forbud mod at oprette hønse-, ande-, gåse- eller pelsdyrfarme i området. Både fjernelse og plantning af levende hegn bør være tilladt, når det ønskes af vedkommende ejer ud fra driftsøkonomiske overvejelser.

Landskontoret har endvidere udtalt sig imod, at der anlægges en 3 m bred gangsti på kystskrænten fra skanseanlægget til Vemmingbund. En sådan sti

vil være til stor ulempe for de pågældende ejere, og på strækningen ved Viemose er der fare for udskridning. Det er da også muligt for publikum at færdes på selve strandbredden.

Andelsselskabet "Hotel Dybbøl-Banke" har ønsket, at fredningen ikke bliver til hinder for en af selskabet planlagt udvidelse af hotellet på selskabets ejendom matr.nr. 173 Dybbøl.

De øvrige ankende ejere har dels udtalt sig som Landskontoret for Landbo-ret, dels ønsket ret til henholdsvis at foretage tilbygning til eksisterende bebyggelse, genopførelse af bebyggelse i tilfælde af brand, tilplantning og indvinding af rødler.

Miljøministeriet v/den daværende Fredningsstyrelse har navnlig anført, at området ikke blot er særdeles værdifuldt i landskabelig og naturhistorisk henseende, men at skanserne og Dybbøl Mølle med omgivelser udgør et af Danmarks vigtigste nationale mindesmærker. Fredningsbestemmelserne må afspejle dette forhold, og der er derfor behov for en beskyttelse, som går ud over, hvad der er sædvanligt i andre fredede områder. Det er væsentligt ikke blot at bevare landskabet i dets nuværende tilstand, hvis hovedtræk stadig er som i 1864, men tillige at søge terrænet på den historiske slagmark genskabt, som det var i 1864. Det er derfor nødvendigt, at fredningen indeholder den særdeles restriktive bestemmelse, at der ikke kan ske udflytning af bygninger på landbrugsarealerne foran skanseterrænet, hverken nord eller syd for Dybbøl landsby.

Sønderjyllands Amtsråd og Sønderborg Byråd har indstillet, at Fredningsnævnets afgørelse i det væsentlige bliver stadfæstet. Navnlig bør der oprettholdes en mulighed for nødvendig udflytning af landbrugsbygninger, men fredningsmyndighederne må have indflydelse på placeringen. Den af Fredningsnævnet fastsatte fredningsbestemmelse herom er derfor tilfredsstillende. Særligt om stien langs kysten har Amtsrådet henvist til, at regionplanen fastlægger en sådan sti, omend ikke dens præcise forløb, men det er efter Amtsrådets opfattelse mest hensigtsmæssigt, at stien forløber på skræntoverkant.

Landbrugsministeriet v/Jordbrugsdirektoratet har udtalt, at fredningsbestemmelsen om udflytning af landbrugsbygninger hviler på et for snævert grundlag ved kun at omhandle den pågældende ejers genopførelse af sine bygninger andetsteds på samme ejendom. Der er i hvert fald på længere sigt et stort behov for jordfordeling i området nord og syd for Dybbøl landsby, og hvis Overfredningsnævnet vil løse udflytningsproblemet i sagen ved at bestemme hel eller delvis afståelse til staten af en eller flere landbrugsejendomme, bør afståelsen ske til fordel for Jordfonden med henblik på, at arealerne senere kan indgå i en jordfordeling til supplerende og omlægning af de tilbageværende landbrugsejendomme.

Danmarks Naturfredningsforening har udtrykt tilfredshed med fredningen. Foreningen har foreslået, at fredningen fortsat kommer til at indeholde en principiel udflytningsret for de pågældende ejere af landbrugsejendomme, men at der gives Fredningsnævnet en udvidet ret til at modsætte sig både beliggenhed og udformning af nybyggeriet. Foreningens lokalkomité har derimod udtalt sig til støtte for Miljøministeriets synspunkter.

Landsforeningen Dansk Vandrelaug har lagt vægt på, at der som anført i regionplanen etableres en natursti langs kysten, og har indstillet, at Fredningsnævnets beslutninger herom stadfæstes med den ændring, at stien på strækningen ved Viemose rykkes noget ind i landet. Selve stranden er uegnet for almen færdsel.

Overvejelser om jordfordeling.

Overfredningsnævnet foretog i april 1985 besigtigelse af fredningsområdet og afholdt offentligt møde om sagen. Umiddelbart derefter anmodede Overfredningsnævnet enstemmigt Jordbrugsdirektoratet om at undersøge mulighederne for at gennemføre en jordfordeling. Jordbrugsdirektoratet måtte imidlertid i juni 1986 konstatere, at en frivillig jordfordeling ikke var gennemførlig.

I december 1986 meddelte Overfredningsnævnet de 9 ejere af landbrugsejendomme, hvis bygninger er beliggende i eller ved Dybbøl landsby, at Overfred-

ningsnævnet var villig til som led i fredningen at bestemme afståelse af den enkelte ejendom til Jordfonden v/Landbrugsministeriet, såfremt den pågældende ejer måtte foretrække dette fremfor et forbud mod udflytning af bygningerne. Overfredningsnævnets beslutning herom var truffet med 6 stemmer mod én. Efter mundtlig drøftelse med ejerne har det i august 1987 måttet konstateres, at ingen af dem har ønsket deres ejendom afstået til Jordfonden.

Overfredningsnævnets beslutninger.

I sagens endelige behandling har deltaget 7 af Overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Dybbøl-området har en væsentlig historisk betydning for Danmark. Både Dybbøl-området og området ved Vemmingbund rummer betydelige landskabelige værdier. Det tiltrædes derfor, at i princippet hele det område, som er omfattet af Fredningsnævnets afgørelse, bliver undergivet fredningsbestemmelser i medfør af naturfredningslovens kapitel III til forbedret beskyttelse af de historiske minder og til opretholdelse af naturværdierne.

Den foretagne afgrænsning af fredningsområdet tiltrædes med mindre korrektioner omkring Dybbøl landsby og ved fredningsområdets grænse mod sydøst. Fredningsområdet bør således ikke omfatte andre byzonearealer ved landsbyen end størstedelen af byzonejorden under matr.nr. 29 Dybbøl og - som en praktisk konsekvens af denne beslutning - heller ikke matr.nr. 94 og landzonearealet under matr.nr. 579 Dybbøl. Fredningsområdets grænse mod sydøst bør trækkes i overensstemmelse med de faktiske bebyggelsesforhold, således at bl.a. kolonihaverne på matr.nr. 2291 Sønderborg udgår af fredningen. Der henvises nærmere til fredningskortet.

Dele af arealerne nord og syd for Dybbøl landsby hører under relativt små landbrugsejendomme, hvis bygninger ligger i eller ved landsbyen. Det må

antages, at nogle af disse ejendomme med tiden kan få behov for at erstatte de eksisterende bygninger af nye bygninger i større afstand fra byzonearealer. En udflytning af bygningerne til den i historisk henseende mest værdifulde del af fredningsområdet vil imidlertid være i afgørende modstrid med fredningens formål for så vidt angår denne del af fredningsområdet og bør - uanset de nuværende ejeres forståelige interesse deri - ikke kunne ske. Opførelse af nye landbrugsbygninger i den øvrige del af fredningsområdet kan være betænkelig af landskabelige grunde, men dette fredningshensyn bør stå tilbage for hensynet til en forsvarlig landbrugsmæssig drift og kan kun begrunde særlige reguleringsbestemmelser, hvorved der gives Fredningsnævnet indflydelse på placeringen af et sådant byggeri. Fredningsområdet bør derfor opdeles i et delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og et delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet.

I delområde A skal der ikke kunne opføres ny bebyggelse bortset fra sædvanlige læskure for kreaturer og bortset fra udvidelser af allerede eksisterende landbrugsbygninger i delområdet.

I delområde B bør fredningen derimod ikke være til hinder for en nødvendig udflytning af landbrugsbygninger. De af Fredningsnævnet fastsatte bestemmelser herom kan i det væsentlige tiltrædes. I delområde B bør fredningen heller ikke være til hinder for hverken fjernelse af eksisterende levende hegn eller plantning af nye levende hegn.

Det findes ikke påkrævet, at der som led i fredningen bestemmes etablering af en sti på skræntoverkant langs hele kyststrækningen i fredningsområdet. På en del af strækningen kan færdslen henvises til strandbredden. Fredningens krav om opretholdelse af områdets nuværende tilstand bør dog ikke være til hinder for, at der kan anlægges yderligere stier i fredningsområdet, herunder på skræntoverkant langs hele kysten, men dette vil da nødvendigvis kræve anlægsmyndighedens ekspropriation eller aftale med de pågældende ejere.

Indholdet af de fredningsbestemmelser, som Fredningsnævnet har fastsat, kan iøvrigt tiltrædes med enkelte mindre ændringer. Særligt om de tiltråd-

te bestemmelser om Fredningsnævnets godkendelse af den ydre fremtræden af eventuelle udvidelser af eksisterende landbrugsbygninger i delområde A bemærkes, at det hermed tilsigtes at undgå en efter forholdene uheldig udformning af bebyggelsen navnlig i henseende til materiale- og farvevalg, og at bestemmelserne derfor kun undtagelsesvis vil være til hinder for en sædvanlig udformning af sådanne bygninger.

De foranstående beslutninger er truffet enstemmigt med følgende undtagelser: Et mindretal på 3 medlemmer har stemt for, at fredningen ikke skal forbyde pelsdyravl. Et mindretal på 2 medlemmer har stemt for at lempe det i Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 fastsatte forbud mod gartneridrift i en del af området til kun at omfatte forbud mod frugttræer. Et mindretal på ét medlem har stemt for, at fredningen skal indeholde et forbud mod oprettelse af svinefarme. Et andet mindretal på ét medlem har stemt for en tilladelse til, at bygningerne, der hører til de 4 landbrugsejendomme med jord syd for Flensborg landevej, kan erstattes af nye bygninger med en beliggenhed umiddelbart syd for landevejen.

Idet fredningsnævnets afgørelse af 1. juli 1983 ophæves, fastsættes herefter følgende fredningsbestemmelser for det ca. 747 ha store område, som er afgrænset på kortet der hører til Overfredningsnævnets afgørelse (fredningskortet):

Formål	§ 1. <u>Fredningens formål.</u>
	Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.
Bestemmelser	§ 2. <u>Bevaring af området.</u>
	Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der

må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

§ 3. Nye landbrug.

Der må ikke oprettes nye landbrug, medmindre det sker ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme.

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil. Sædvanlige driftsændringer af landbrugsarealerne er tilladt, men der må ikke etableres hønseri, ande-, gåse- og pelsdyrfarme eller fiskeribrug, og der må ikke foretages tilplantning, heller ikke til juletræer eller pyntegrønt, eller oprettes planteskole. I den del af fredningsområdet, som var omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 og er særligt vist på fredningskortet, må der heller ikke oprettes gartneri.

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

Skove, krat og skrænter skal bevares, og tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer må ikke ændres, f.eks. ved afvanding.

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må

således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering.

Fredningen er dog ikke til hinder for, at der under iagttagelse af § 4, sidste stk., foretages dræning til forbedring af landbrugsdriften, at der graves grus til eget brug, eller at den eksisterende udgravning på "Avnbjerg" opfyldes som led i udførelsen af naturpleje.

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.
- d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til
 - 1) opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom, der oprettes ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme,
 - 2) udflytning af en landbrugsejendoms bygninger, hvis den pågældende ejendom ikke længere kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygningerne, og

- 3) opførelse af nye landbrugsbygninger for ejeren af en af de tre landbrugsejendomme i Smøl med arealer i det fredede område (matr.nr. 3, 8, 69, 72, 100 og 198 Smøl og matr.nr. 241 Broager) under forudsætning af, at opførelsen sker i forbindelse med en jordfordeling, der samler de 3 ejendommers jord i fredningsområdet under én ejendom.

Det er dog en betingelse for Fredningsnævnets pligt til at dispensere, at driftsbygningerne opføres senest samtidig med stuehuset, at bygningshøjden ikke overstiger 12,5 m for driftsbygninger og 8,5 m for stuehuset, og at der er et rimeligt størrelsesforhold mellem drifts- og beboelsesbygningerne. Fredningsnævnet kan iøvrigt afvise den af ejeren ønskede placering af de nye bygninger, hvis placeringen eller bygningernes udformning er uheldig ud fra landskabelige hensyn, og hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som ikke vil påføre ejeren usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

- e. Uanset forbudet i stk. 1 kan der på matr.nr. 173 Dybbøl uden hensyn til fredningen udføres de om- og tilbygningsarbejder, som er godkendt af Miljøministeriet og - så længe det af ministeriet i 1981 nedsatte Dybbøludvalg opretholdes - tillige af dette udvalg.

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

§ 8. Campingvogne, telte.

Der må kun anbringes campingvogne, telte o.lign. i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse.

§ 9. Veje og stier.

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

§ 10. Særlige anlægsarbejder m.v.

Anlægsarbejder m.v., der til opfyldelse af fredningens formål udføres af staten v/Miljøministeriet eller Sønderjyllands Amtsråd efter indhentet udtalelse fra Dybbøludvalget, kan gennemføres uden hensyn til de foranstående fredningsbestemmelser, hvis foranstaltningerne udføres på offentligt ejede arealer eller med samtykke fra vedkommende private ejer.

§ 11. Landevejsalléen.

Langs landevejen fra Sønderborg til Dybbøl skal der til stadighed opretholdes en allé. Vejmyndigheden skal forelægge Fredningsnævnet en samlet plan for de foranstaltninger, som ønskes foretaget med henblik herpå. Når Fredningsnævnet har godkendt planen, må der ikke ske væsentlige afvigelser fra planen uden nævnets tilladelse.

§ 12. Offentlighedens adgang.

Den ret til færdsel og ophold på strandbredder og udyrkede arealer, som tilkommer offentligheden efter reglerne i naturfredningslovens §§ 54 og 56, udvides således:

- a. Offentligheden har ret til at færdes til fods på en natursti på skræntoverkanten langs kysten på strækningen fra Sønderborg (Brohovedskansen) og omtrent til Skansegårdens vestskel, således som det er vist på fredningskortet. Stien kan gives en bredde af 3 meter fra den til enhver tid værende skræntoverkant. Det påhviler staten v/Miljøministeriet og Sønderjyllands Amtsråd at anlægge og vedligeholde stien som natursti. På begæring af vedkom-

mende private ejer skal amtsrådet lade opsætte et hegn på stiens landside, og der skal udføres nødvendig afmærkning og afskærmning langs kystskrænten.

- b. Offentligheden har ret til at færdes på et 6 m bredt areal over matr.nr. 18 Dybbøl, fra landevejen til udsigtspunktet Avnbjerg, således som det er vist på fredningskortet.
- c. Offentligheden har ret til at færdes på de stier, der er anlagt eller iøvrigt anlægges af det offentlige.

§ 13. Naturpleje.

Til opfyldelse af fredningens formål har Sønderjyllands Amtsråd ret til uden udgift for ejeren at lade foretage naturpleje i skove og krat, på skrænter, vådområder og andre udyrkede arealer, der ikke ejes af staten, f.eks. ved udtynding, hugst, slåning el. lign. Det er dog en betingelse, at plejeforanstaltningerne enten er tiltrådt af ejeren eller godkendt af Fredningsnævnet.

§ 14. Afståelser.

Følgende arealer afstås til staten v/Miljøministeriet:

- 1) Et ca. 5550 m² stort areal af matr.nr. 18 Dybbøl, der omfatter udsigtspunktet "Avnbjerg". Den nuværende ejer af ejendommen har ret til at fælde den eksisterende rødgranbevoksning på arealet inden 1 år fra datoen for Overfredningsnævnets afgørelse, og ejeren har ret til vederlagsfrit at dyrke den øvrige del af arealet, indtil staten ønsker at anvende det til andet formål.
- 2) Matr.nr. 1479 Dybbøl, der omfatter et areal på 1,2266 ha.

Afståelserne anses i økonomisk henseende for at være sket pr. datoen for Fredningsnævnets afgørelse. Alle rettigheder til eller

over de afståede arealer bortfalder, jfr. naturfredningslovens § 22, stk. 2. Miljøministeriet overtager straks besiddelsen af det afståede. Udstykning af arealet nævnt under pkt. 1 sker ved Miljøministeriets foranstaltning og på statens bekostning.

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

§ 16. Ophævelse af ældre fredninger.

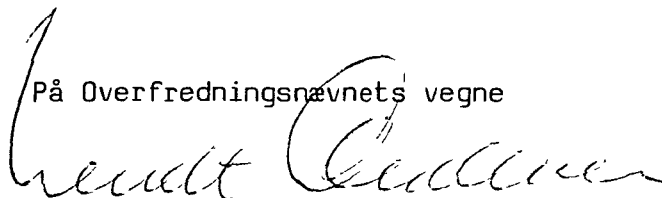
Følgende fredningskendelser og -deklarationer ophæves:

- 1) Overfredningsnævnets kendelse af 28. juni 1923.
- 2) To deklARATIONER af 25. april 1924, tinglyst 2. maj 1924.
- 3) Overfredningsnævnets kendelse af 22. juli 1926.
- 4) Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1939.
- 5) Deklaration af 19. februar 1944, tinglyst 1. marts 1944.
- 6) Overfredningsnævnets kendelse af 3. november 1950.
- 7) Overfredningsnævnets kendelse af 5. februar 1952.
- 8) Overfredningsnævnets kendelse af 9. december 1952.
- 9) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 19. december 1953.
- 10) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 25. august 1955.
- 11) Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 med tillægskendelser af 31. december 1969 og 7. april 1970.
- 12) Fredningsnævnets kendelse af 17. maj 1974.
- 13) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 5. februar 1975.

Overfredningsnævnet har ved anden afgørelse af dags dato fastsat erstatningerne i anledning af fredningen til ialt 2.183.050 kr., hvortil kommer omkostningsbeløb og renter. Af disse beløb udreder staten 90 %. Ifølge bestemmelserne i naturfredningslovens § 33 er fredningens gennemførelse her-

efter afhængig af, at Folketingets Finansudvalg giver tilslutning til erstatningens udbetaling.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

Fortegnelse over ejendomme, der helt eller delvis er
omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse i sag nr.

2575/83 - DYBBØLFREDNINGEN

I Sønderborg kommune

1, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20,
21, 22, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 47, 51, 53, 61, 75, 86,
87, 92, 94, 101, 103, 108, 115, 118, 123, 137, 146, 148,
159, 160, 168, 172, 173, 174, 179, 181, 184, 189, 197, 198,
206, 208, 209, 229, 238, 239, 247, 248, 256, 261, 262, 263,
264, 268, 270, 273, 284, 287, 288, 292, 293, 296, 300, 301,
305, 309, 311, 312, 315, 316, 319, 320, 321, 324, 327, 335,
339, 350, 351, 352, 371, 372, 373, 376, 378, 395, 398, 400,
405, 410, 413, 416, 424, 488, 503, 504, 505, 516, 517, 578,
755, 756, 796, 914, 948, 967, 995, 1096, 1101, 1149, 1204,
1387, 1479 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl

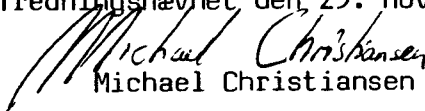
746, 748, 2236, 2291, 2292, 2821, 2888, 2929, 2930, 3658
Sønderborg

I Broager kommune

1, 7, 12, 77, 145, 241, 521, 525, 531, 644, 667, 807, 1017,
1021, 1226 Broager Ejerlav, Broager

1, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 39, 41, 46, 53, 69, 72, 100, 127, 128,
131, 198, 283, 284, 288 Smøl, Broager

Overfredningsnævnet den 23. november 1987

Michael Christiansen

fm.

23/11-1987

Overfredningsnævnets afgørelse

af 23. november 1987

om erstatning i anledning af fredningen af et område
ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager
Kommuner, Sønderjyllands Amt (sag nr. 2575/83).

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Sydlige Fredningskreds har ved en afgørelse af 1. juli 1983 fastsat erstatning i anledning af den samtidig besluttede fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Ved afgørelsen er der tilkendt ejerne af 92 ejendomme (løbenumre) i privat eje en samlet erstatning på 596.120 kr., heraf 41.000 kr. for afståelse af areal til staten. Der er ikke tilkendt erstatning for fredningen af arealer i offentligt eje.

Det er udtalt i Fredningsnævnets afgørelse, at erstatning er tilkendt med 1.000 kr. pr. ha under hensyn til fredningssagens varighed, dog at der ikke er tilkendt erstatning vedrørende arealer, som er omfattet af tidligere fredninger eller af bestemmelserne i naturfredningslovens §§ 46 og 53 om henholdsvis strandbeskyttelse og beskyttelse af omgivelserne til fortidsminder. For arealer i byzone er erstatningen forhøjet til 1 kr. pr. m². Der er fastsat et mindstebeløb på 500 kr. pr. ejendom (løbenummer). De ejere, som er berørt af stiudlæg, er tilkendt yderligere 20 kr. pr. løbene meter sti.

Fredningsnævnets afgørelse er i medfør af naturfredningslovens § 25 fore-

lagt Overfredningsnævnet til efterprøvelse. Erstatningsfastsættelsen er tillige påklaget til Overfredningsnævnet af 40 private ejere, hvoraf nu 35 er repræsenteret af Landskontoret for Landboret, samt af Landbrugsministeriet v/Jordbrugsdirektoratet.

Overfredningsnævnet har med skrivelser af 9. december 1986 gjort ejerne bekendt med de fredningsbestemmelser, som Overfredningsnævnet overvejede at fastsætte. På dette grundlag foreligger nu følgende erstatningskrav:

Landskontoret for Landboret har for de 35 ejere, som Landskontoret repræsenterer, påstået erstatningen fastsat efter en forhøjet grundtakst og med forrentning fra 1. januar 1986. Landskontoret har af hensyn til de nedenfor refererede påstande vedrørende enkelte ejendomme skønnet det mest hensigtsmæssigt, at alle ejendommenes værdinædgang som følge af fredningen opgøres pr. 1. januar 1986 og ikke - som efter naturfredningslovens hovedregel - pr. 1. juli 1983 (datoen for Fredningsnævnets afgørelse). Dette må da modsvares af en forhøjelse af den grundtakst, der ellers ville have været anvendt. Af denne grund og under hensyn til fredningssagens langvarige forløb bør grundtaksten fastsættes til 1.500 kr. pr. ha og mindstebeløbet til en ejer forhøjes til 2.000 kr. For arealer, der er omfattet af tidligere fredninger eller af naturfredningslovens §§ 46 og 53, påstås erstatning dog kun tilkendt med 750 kr. pr. ha. Erstatningen for stiudlæg på skræntoverkant påstås forhøjet til 30 kr. pr. løbende meter sti.

For 13 af de 35 ejere har Landskontoret fremsat særlige erstatningskrav. Der henvises herom til den følgende gennemgang af erstatningskravene vedrørende enkelte ejendomme.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 21, Jordfonden v/Jordbrugsdirektoratet, har påstået sig tilkendt erstatning på lige fod med private ejere og anført, at det pågældende areal er erhvervet med henblik på supplerende af bestående landbrugsejendomme.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 40, Chr. Jensen, har v/Landskontoret for Landboret påstået den tilkendte erstatning på 46.600 kr. forhøjet til 531.625 kr.

Af dette beløb udgør 28.125 kr. erstatningen efter de takster, der påstås anvendt, og 32.500 kr. udgør erstatning for afståelse af ca. 5.550 m² (Avnbjerg) samt fredningsbestemmelsen om en ret for almenheden til at færdes på ca. 700 m². Det sidstnævnte beløb indebærer en forhøjelse af den erstatning på 25.000 kr., som Fredningsnævnet tilkendte, og dette beror i det væsentlige på det fremrykkede vurderings- og forrentningstidspunkt, som påstås anvendt.

Det yderligere erstatningskrav på 471.000 kr. skyldes ejendommens værdinævn som følge af fredningens forbud mod udflytning af landbrugsbygninger. Ejendommen har en størrelse af 25,6 ha, hvoraf 4,6 ha ligger i byzone og er ubebygget. Ejendommens bygninger ligger i landzone uden for fredningsområdet, men jorden iøvrigt er beliggende i fredningens delområde A. Ejendommen drives som et traditionelt landbrug med svinebesætning (30 årssøer, produktion af 400 slagtesvin pr. år). Denne landbrugsdrift kan ikke fortsætte, medmindre avlsbygningerne udflyttes. Behov for udflytning kan opstå når som helst som følge af de krav, der stilles efter miljølovgivningen, eller som følge af brand. Fredningen udelukker imidlertid en udflytning. Uden fredning ville ejendommens kontante handelsværdi pr. 1. januar 1986, når der ses bort fra byzonejorden, have været 1.500.000 kr. Udflytningsforbudet reducerer værdien til 1.029.000 kr., nemlig 400.000 kr. for bygningerne og en bygningslod på 1 ha og 629.000 kr. for det øvrige jordtilliggende i landzone (19,5 ha á 32.000 kr. og 0,5 ha á 10.000 kr.).

Om ejendommen foreligger i øvrigt følgende oplysninger: Ejendommen er ved 18. alm. vurdering pr. 1. januar 1986 ansat til ejendomsværdi 1.650.000 kr., heraf grundværdi 927.600 kr. Af grundværdien vedrører 648.592 kr. byzonearealerne under ejendommen. Stuehuset på 144 m² bebygget areal og med delvis udnyttet tagetage er opført i 1857 og er for 20-30 år siden moderniseret med centralvarme, moderne køkken og badeværelse. Af driftsbygningerne på ialt 790 m² bebygget areal og til dels med kælder eller udnyttet tagetage er staldene ligeledes fra 1857, men ombygget i 1958 og 1969, medens et maskinhus er opført i 1968. Bygningerne ligger i ganske kort afstand fra parcelhusbebyggelse i byzone.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 41, Lorens P. Staugård, har v/advokat

Ole Krogsgård påstået en forhøjelse af den erstatning, der beregnes takstmæssigt, med yderligere 750.000 kr. som følge af udflytningsforbudet. Ejendommen har en størrelse af 27,6 ha, hvoraf 0,1 ha ligger i byzone og er ubebygget. Bortset fra byzonearealet er hele ejendommen beliggende i fredningens delområde A. Ejendommen drives som en moderne produktionsvirksomhed med svinebesætning (100 årssøer, produktion af 1.700 slagtesvin pr. år) og er forbedret løbende. Der er således i årene 1982-85 anvendt ialt 760.000 kr. til investeringer. Produktionen er allerede nu belastet af miljølovgivningen, og skærpede miljøkrav må ventes. Ejeren har derfor gennem længere tid haft til hensigt at udflytte bygningerne gradvist i takt med produktionsapparatets nedslidning, og der har foreligget konkrete planer om at placere en gyllebeholder på ejendommens areal syd for Flensborg landevej. Da fredningen udelukker en udflytning af bygningerne, må produktionsmulighederne ventes at blive mere og mere begrænsede med deraf følgende nedsat udbytte. Det må anses for udelukket, at ejendommen efter fredningens gennemførelse kan sælges som selvstændig landbrugsejendom. Salg af bygningerne til anden anvendelse kan indbringe højst 1.000.000 kr., og det øvrige jordtilliggende på 25 ha kan sælges til sammenlægning med en anden landbrugsejendom for højst 32.000 kr. pr. ha eller 800.000 kr. Da ejendommens kontante handelsværdi uden fredning er 2.500.000 kr., fremkalder udflytningsforbudet en værdinedgang på 700.000 kr. Endvidere påstår ejeren sig tilkendt 50.000 kr. som et skønsmæssigt fastsat beløb til dækning af de flytteomkostninger m.v., som det påtvungne salg af ejendommen vil medføre.

Om ejendommen foreligger i øvrigt følgende oplysninger: Ejendommen er ved 18. alm. vurdering pr. 1. januar 1986 ansat til ejendomsværdi 2.100.000 kr., heraf grundværdi 374.700 kr. Af grundværdien vedrører 14.000 kr. byzonearealerne under ejendommen. Stuehuset på 200 m² i én etage er opført i 1877 og er i 1976 moderniseret med centralvarme, moderne køkken og centralvarme. Af driftsbygningerne på ialt 2.200 m² er en mindre svinestald ligeledes fra 1877, men ombygget i 1976, medens de øvrige bygninger er opført på forskellige tidspunkter mellem 1942 og 1985. I værdiansættelsen ved 18. alm. vurdering og i det ovenfor anførte etageareal indgår ikke en i 1984 opført gyllebeholder på 750 m³ og en kornsilo på 300 m³. Bygningerne ligger i kort afstand fra parcelhusbebyggelse i byzone.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 42, Andelsselskabet Slagtere-region Syd, har som for Fredningsnævnet påstået fredningserstatningen fastsat til 10 mill.kr. Det er herved anført, at fredningen ikke tillader opførelse af ny bebyggelse og derved hindrer en udvidelse af pølsefabrikken på ejendommen. Fredningen kan derfor nødvendiggøre, at der opføres en ny fabrik andetsteds, og den påståede erstatning skal dække udgifterne herved.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 44, Ejnar Jørgensen, har v/Landskontoret for Landboret påstået den tilkendte erstatning på 28.000 kr. forhøjet til 242.000 kr., heraf 42.000 kr. på grundlag af de takster, der påstås anvendt. Det yderligere erstatningskrav på 200.000 kr. skyldes ejendommens værdinedgang som følge af fredningens forbud mod udflytning af landbrugsbygninger til delområde A. Ejendommen har en størrelse af 29 ha, hvoraf 0,8 ha ligger i byzone og er ubebygget. Bortset fra byzonearealet er størstedelen af ejendommen beliggende i fredningens delområde B, men den mest hensigtsmæssige placering af udflyttede bygninger er den del af ejendommen, som ligger i delområde A. Ejendommen drives som et traditionelt landbrug med kvæg og svin. Produktionen kan vel fortsætte med den nuværende beliggenhed af bygningerne, men en udflytning kan blive nødvendiggjort af brand eller skærpede miljøkrav. Risikoen for, at produktionen i de nuværende bygninger må indstilles på grund af miljøkrav, er dog mindre end for f.eks. ejendommen under lb.nr. 40, og ejendommens værdinedgang som følge af fredningens udflytningsforbud udgør derfor kun 200.000 kr. Ejendommens kontante handelsværdi pr. 1. januar 1986 ville - bortset fra byzonejorden - uden fredning være 1.600.000 kr., men efter fredningen kun 1.400.000 kr.

Om ejendommen foreligger i øvrigt følgende oplysninger: Ejendommen er ved 18. alm. vurdering pr. 1. januar 1986 ansat til ejendomsværdi 1.450.000 kr., heraf grundværdi 523.300 kr. Af grundværdien vedrører 112.000 kr. byzonearealerne under ejendommen. Stuehuset på 255 m² bebygget areal og 40 m² udnyttet tagetage er opført i 1911 og er senere moderniseret. Driftsbygningerne på ialt 1.280 m² er alle opført ligeledes i 1911. Bygningerne ligger i kort afstand fra parcelhusbebyggelse i byzone. Størstedelen af ejendommens jorder ligger vest for Tinggårdsvej og dermed i fredningens delområde B. Da arealerne vest for Tinggårdsvej imidlertid

ligger i ret kort afstand fra byzone, må det antages, at en udflytning af de nuværende bygninger ville ske til jorden øst for Tinggårdsvej i delområdet A, såfremt fredningen ikke hindrede dette.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 46, Svend Clausen, har v/Landskontoret for Landboret påstået den tilkendte erstatning på 18.400 kr. forhøjet til 421.875 kr., heraf 22.875 kr. på grundlag af de takster, der påstås anvendt. Det yderligere erstatningskrav på 399.000 kr. skyldes ejendommens værdinedgang som følge af fredningens forbud mod udflytning af landbrugsbygninger. Ejendommen har en størrelse af 17,1 ha, hvoraf 0,7 ha med ejendommens bygninger ligger i byzone. Bortset fra byzonearealet er hele ejendommen beliggende i fredningens delområde A. Der er for tiden ingen animalsk produktion i bygningerne, som delvis er udlejet til andet erhvervsformål. Ejendommens landzonejord er bortforpagtet til ejeren af ejendommen under lb.nr. 51. Ejendommens opretholdelse som selvstændig landbrugs-ejendom vil forudsætte, at bygningerne kan udflyttes, og forholdene er i så henseende som for ejeren af ejendommen under lb.nr. 40. Uden fredning ville ejendommens kontante handelsværdi pr. 1. januar 1986, når der ses bort fra byzonejorden, have været 1.300.000 kr. Udflytningsforbudet reducerer værdien til 901.000 kr., nemlig 400.000 kr. for bygningerne og en bygningslod på 0,5 ha og 501.000 kr. for det øvrige jordtilliggende i landzone (15,5 ha á 32.000 kr. og 0,5 ha á 10.000 kr.).

Om ejendommen foreligger i øvrigt følgende oplysninger: Ejendommen er ved 18. alm. vurdering pr. 1. januar 1986 ansat til ejendomsværdi 1.300.000 kr., heraf grundværdi 233.900 kr. Af grundværdien vedrører 13.700 kr. byzonearealerne under ejendommen, der imidlertid - utvivlsomt ved en vurderingsfejl - kun er ansat til 2 kr. pr. m². Stuehuset på 130 m² bebygget areal og 35 m² udnyttet tagetage er opført i 1864 og senere moderniseret bl.a. med centralvarme. Af driftsbygningerne på ialt ca. 1.300 m² bebygget areal og 200 m² udnyttet tagetage er en svinestald og en lade opført i 1930, et maskinhus i 1953 og et kyllingehus i 1961. Svinestalden er udlejet til lagerformål, men da bygningen er i god stand, kan den påny indrettes til landbrugsproduktion. Alle bygningerne ligger i byzone i den østlige udkant af Dybbøl landsby.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 51, Ove Brock, har v/Landskontoret for Landboret påstået den tilkendte erstatning på 43.300 kr. forhøjet til 782.000 kr.

Af dette beløb udgør 24.000 kr. erstatningen efter de takster, der påstås anvendt, og 280.000 kr. erstatning for fredningen af ca. 2 ha ubebygget areal i byzone. Det sidstnævnte beløb svarer til en erstatning på ca. 14 kr. pr. m², hvilket er en realistisk salgspris, når køberen kan anvende arealet til bymæssig bebyggelse.

Det yderligere erstatningskrav på 478.000 kr. skyldes ejendommens værdinedgang som følge af fredningens forbud mod udflytning af landbrugsbygninger. Ejendommen har en størrelse af 20,4 ha, hvoraf 3 ha med ejendommens bygninger ligger i byzone, medens resten er beliggende i landzone. 2 ha af byzonejorden og al landzonejorden ligger i fredningens delområde A. Ejendommen drives som et traditionelt landbrug med kyllingeavl og svinebesætning (50 årssøer, produktion af 5-600 slagtesvin pr. år og årligt salg af et tilsvarende antal smågrise). Denne landbrugsdrift kan ikke fortsætte, medmindre avlsbygningerne udflyttes, og forholdene er i så henseende som for ejeren af ejendommen under lb.nr. 40. Uden fredning ville den kontante handelsværdi pr. 1. januar 1986, når der ses bort fra byzonejorden, have været 1.400.000 kr. Udflytningforbudet reducerer værdien til 922.000 kr., nemlig 400.000 kr. for bygningerne og en bygningslod på 0,5 ha og 522.000 kr. for jorden i landzone (16 ha á 32.000 kr. og 1 ha á 10.000 kr.).

Om ejendommen foreligger i øvrigt følgende oplysninger: Ejendommen er ved 18. alm. vurdering pr. 1. januar 1986 ansat til ejendomsværdi 1.550.000 kr., heraf grundværdi 429.900 kr. Af grundværdien vedrører 209.400 kr. byzonearealerne under ejendommen, der er ansat til 7 kr. pr. m². Stuehuset på 225 m² bebygget areal og 50 m² udnyttet tagetage er opført i 1870 og senere opdelt i to boliger, der begge er moderniseret med centralvarme, moderne køkkener og badeværelser. Af driftsbygningerne på ialt ca. 1.360 m² er to svinestalde opført i henholdsvis 1870 og 1910 og den ældste moderniseret i 1965, medens et kyllingehus, en kornsilo og et

maskinhus er opført i 1960'erne og 1970'erne. I værdiansættelsen ved 18. alm. vurdering og i det ovenfor anførte etageareal indgår ikke en nyopført gyllebeholder på ca. 250 m³. Alle bygningerne ligger i byzone i den østlige udkant af Dybbøl landsby.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 54, Kristian Staadsen Petersen, har v/Landskontoret for Landboret påstået den tilkendte erstatning på 24.700 kr. forhøjet til 235.250 kr.

Af dette beløb udgør 29.250 kr. erstatningen efter de takster, der påstås anvendt, og 6.000 kr. erstatning for fredningens forbud mod tilplantning af et 2 ha stort areal, som er velegnet til juletræsdyrkning, men på grund af terrænforholdene uanvendeligt til almindelig landbrugsdrift.

Af det yderligere erstatningskrav på 200.000 kr. skyldes 40.000 kr. de fredningsbestemmelser, der giver Fredningsnævnet hjemmel til at stille krav til den ydre fremtræden af ny bebyggelse, medens 160.000 kr. kræves for "ekstra ejendomsforringelse". Ejeren har herved anført, at ejendommen rummer forekomster af værdifuldt rødler, som fredningen afskærer ham fra at udnytte. Hele ejendommen ligger i delområde A og drives som et traditionelt landbrug.

Den nuværende ejer af ejendommen under lb.nr. 56, Birthe Jensen, der har erhvervet ejendommen efter Fredningsnævnets afgørelse, har v/Landskontoret for Landboret påstået den vedrørende ejendommen tilkendte erstatning på 15.600 kr. forhøjet til 66.100 kr. Af beløbet udgør 26.100 kr. erstatningen efter de takster, der påstås anvendt, medens 40.000 kr. er et tillæg hertil som følge af de fredningsbestemmelser, der giver Fredningsnævnet hjemmel til at stille krav til den ydre fremtræden af ny bebyggelse. Hele ejendommen ligger i delområde A og drives som et traditionelt landbrug.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 58, Elisabeth Grau, har v/Landskontoret for Landboret påstået den tilkendte erstatning på 29.600 kr. forhøjet til 419.500 kr., heraf 37.500 kr. på grundlag af de takster, der påstås anvendt. Det yderligere erstatningskrav på 382.000 kr. skyldes ejendommens værdinedgang som følge af fredningens forbud mod udflytning af landbrugs-

bygninger. Ejendommen har en størrelse af 25,9 ha, hvoraf 0,5 ha ligger i byzone og er ubebygget. Bortset fra byzonearealet er hele ejendommen beliggende i fredningens delområde A. Ejendommen er bortforpagtet og drives som et traditionelt landbrug med kvæg og svin. Forholdene er iøvrigt som for ejendommen under lb.nr. 40. Uden fredning ville ejendommens kontante handelsværdi pr. 1. januar 1986, når der ses bort fra byzonejorden, have været 1.550.000 kr. Udflytningsforbudet reducerer værdien til 1.168.000 kr., nemlig 400.000 kr. for bygningerne og en bygningslod på ca. 1 ha og 768.000 kr. for det øvrige jordtilliggende i landzone (24 ha á 32.000 kr.).

Om ejendommen foreligger i øvrigt følgende oplysninger: Ejendommen er ved 18. alm. vurdering pr. 1. januar 1986 ansat til ejendomsværdi 1.300.000 kr., heraf grundværdi 406.400 kr. Af grundværdien vedrører 41.400 kr. byzonearealerne under ejendommen, der er ansat til 9 kr. pr. m². Stuehuset på 233 m² bebygget areal og 80 m² udnyttet tagetage er opført i 1800, men ombygget senest i 1980 og opdelt i to boliger, der begge er moderniseret med jordvarmeanlæg, moderne køkkener m.m. Driftsbygningerne på ialt ca. 940 m² er opført i 1904 bortset fra en mindre svinestald fra 1952. En lade er ombygget i 1936. I værdiansættelsen ved 18. alm. vurdering indgår kun den ene bolig i stuehuset. Bygningerne ligger i ganske kort afstand fra parcelhusbebyggelse i byzone.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 61, Anker Grau, har påstået den tilkendte erstatning på 500 kr. forhøjet til 100.000 kr. som det beløb, hvormed fredningen ifølge udtalelse fra en ejendomshandler nedsætter ejendommens værdi.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 65, Hans Peter Hansen, har v/Landskontoret for Landboret påstået den tilkendte erstatning på 22.300 kr. forhøjet til 233.750 kr., heraf 33.750 kr. på grundlag af de takster, der påstås anvendt. Det yderligere erstatningskrav på 200.000 kr. skyldes ejendommens værdinedgang som følge af fredningens forbud mod udflytning af landbrugsbygninger. Landskontoret har som grundlag for erstatningskravet antaget, at ejendommen har en størrelse af 25,2 ha, hvoraf 2,8 ha ligger i byzone og er ubebygget, og at hele ejendommen - bortset fra byzonearealet - er

beliggende i fredningens delområde A. Ejendommen drives som et traditionelt landbrug med en besætning på 100 årskøer samt opdræt. Forholdene er iøvrigt de samme som for ejendommen under lb.nr. 44. Uden fredning ville ejendommens kontante handelsværdi pr. 1. januar 1986, når der ses bort fra byzonejorden, have været 2.200.000 kr., men udflytningsforbudet reducerer værdien til 2.000.000 kr.

Om ejendommen foreligger i øvrigt følgende oplysninger: Ejendommen er ved 18. alm. vurdering pr. 1. januar 1986 ansat til ejendomsværdi 2.500.000 kr., heraf grundværdi 715.500 kr. Af grundværdien vedrørte 390.400 kr. byzonearealerne under ejendommen. Byzonearealerne er imidlertid eksproprieret i forbindelse med anlægget af omfartsvejen, og ejendommen har i dag en størrelse af 22,4 ha, hvoraf 20,0 ha ligger i fredningens delområde A og 2,4 ha i delområde B. Stuehuset på 200 m² bebygget areal og 109 m² udnyttet tagetage er opført i 1865 og ombygget i 1965 med centralvarme, moderne køkken og badeværelser. Af driftsbygningerne på ialt ca. 2.100 m² bebygget areal og ca. 725 m² udnyttet tagetage er en stald, en lade og et bryggers opført i 1865, en kalvestald i 1951 (ombygget i 1970), en stald i 1969 (ombygget i 1979) og en lade i 1979. Bygningerne ligger i ganske kort afstand fra ubebygget byzoneareal.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 71, Nicolai Christensen, har v/Landskontoret for Landboret påstået den tilkendte erstatning på 6.500 kr. forhøjet til 110.500 kr., heraf 10.500 kr. på grundlag af de takster, der påstås anvendt. Det yderligere erstatningskrav på 100.000 kr. skyldes ejendommens værdinedgang som følge af fredningens forbud mod udflytning af landbrugsbygninger. Ejendommen, der ligger i landzone, har en størrelse af 16,5 ha og er i sin helhed beliggende i fredningens delområde A. Ejendommen drives som et traditionelt landbrug med en besætning på 35 årskøer samt opdræt. Forholdene er iøvrigt de samme som for ejendommen under lb.nr. 44, dog at der er en noget mindre risiko for, at miljøkrav vil aktualisere en udflytning.

Om ejendommen foreligger i øvrigt følgende oplysninger: Ejendommen er ved 18. alm. vurdering pr. 1. januar 1986 ansat til ejendomsværdi 970.000 kr., heraf grundværdi 253.900 kr. Stuehuset på 166 m² bebygget areal og 36 m²

udnyttet tagetage og kælder er opført i 1866 og ombygget i 1920. Driftsbygningerne på ialt 410 m² er ligeledes opført i 1866 bortset fra en lade fra 1924. Driftsbygningerne er ikke anvendelige til moderne landbrugsproduktion. Bygningerne ligger ved Åbenråvej, og en betydelig del af ejendommen er omfattet af naturfredningslovens § 53 og af tidligere fredning.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 72, Chresten Hansen-Fogd, har v/Landskontoret for Landboret påstået den tilkendte erstatning på 24.100 kr. forhøjet til 78.250 kr., heraf 38.250 kr. på grundlag af de takster, der påstås anvendt. Det yderligere erstatningskrav på 40.000 kr. er et tillæg til den takstmæssigt beregnede erstatning og skyldes de fredningsbestemmelser, der giver Fredningsnævnet hjemmel til at stille krav til den ydre fremtræden af ny bebyggelse. Ejendommen ligger - bortset fra et skovareal - i delområde A og drives som et traditionelt landbrug uden animalsk produktion. Ejendommens stuehus er udlejet.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 74, Johannes Mathiesen, har v/Landskontoret for Landboret påstået den tilkendte erstatning på 13.100 kr. forhøjet til 64.375 kr., heraf 24.375 kr. på grundlag af de takster, der påstås anvendt. Det yderligere erstatningskrav på 40.000 kr. er et tillæg til den takstmæssigt beregnede erstatning og skyldes de fredningsbestemmelser, der giver Fredningsnævnet hjemmel til at stille krav til den ydre fremtræden af ny bebyggelse. Hele ejendommen ligger i delområde A og drives som traditionelt landbrug med kvæghold.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 75, Chresten Iversen, har v/Landskontoret for Landboret påstået den tilkendte erstatning på 500 kr. forhøjet til 111.700 kr., heraf 11.700 kr. på grundlag af de takster, der påstås anvendt. Det yderligere erstatningskrav på 100.000 kr. skyldes ejendommens værdinedgang som følge af fredningens forbud mod udflytning af landbrugsbygninger. Ejendommen har en størrelse af 18,4 ha, hvoraf 0,9 ha med ejendommens bygninger ligger i byzone og 1,1 ha er fredskov. Ejendommen drives som planteavlsbrug i delområde A.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 76, Asmus Poulsen Petersen, har v/Landskontoret for Landboret påstået den tilkendte erstatning på 1.300 kr. forhø-

jet til 57.400 kr., heraf 17.400 kr. på grundlag af de takster, der påstås anvendt. Det yderligere erstatningskrav på 40.000 kr. er et tillæg til den takstmæssigt beregnede erstatning og skyldes de fredningsbestemmelser, der giver Fredningsnævnet hjemmel til at stille krav til den ydre fremtræden af ny bebyggelse. Hele ejendommen ligger i delområde A. Ejendommens jorder er udlejet, og bygningerne anvendes ikke til animalsk produktion.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 91, Andelsselskabet "Hotel Dybbøl-Banke", har påstået sig tilkendt en erstatning på 66.405 kr. Heraf udgør 50.000 kr. et skønmæssigt ansat beløb til udligning af det tab, som fredningen påfører selskabet ved at forhindre en rationel udnyttelse af hotelbygningen, medens 16.405 kr. skal udligne de udgifter, som selskabet har haft i forbindelse med forgæves projektering af en om- og tilbygning, som alene fredningen har forhindret gennemførelsen af.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 104, Jørn Juul, har påstået den tilkendte erstatning på 500 kr. forhøjet til 100.000 kr. som det beløb, hvormed fredningen må antages at ville nedsætte ejendommens værdi. Der er herved særligt henvist til fredningens forbud mod bygningsudvidelser.

Sønderjyllands Amtskommune har ikke villet udtale sig imod, at der i anledning af forbudet mod udflytning af landbrugsbygninger fastsættes særlige erstatningsbeløb til ejerne af ejendommene under lb.nr. 40, 46, 51, 58 og 75 og eventuelt også til ejerne af ejendommene under lb.nr. 44, 65 og 71. Amtskommunen anser imidlertid de beregninger, som ligger til grund for ejernes erstatningskrav, for at være ganske teoretiske. Efter Amtskommunens opfattelse må de omhandlede erstatningstillæg ansættes skønmæssigt. Det bør ved skønnet tages i betragtning, at opførelse af nye bygninger og salg af de ældre bygninger på de pågældende ejendomme er så økonomisk tvivlsomme dispositioner, at de næppe ville blive foretaget af hverken de nuværende eller kommende ejere, selv om fredningen ikke havde været til hinder derfor. Amtskommunen har endvidere bemærket, at fredningssagen, der blev rejst i 1976, ikke i det forløbne tidsrum har hindret ønskede moderniseringer, og Amtskommunen kan - også under henvisning hertil - ikke anerkende kravene vedrørende ejendommene under lb.nr. 54, 56, 72, 74 og 76 om et særligt erstatningstillæg i anledning af fredningsbestemmelsen om

indseende med den ydre fremtræden af ny bebyggelse.

Særligt til erstatningskravet fra ejeren af ejendommen under lb.nr. 42 har Amtskommunen gjort opmærksom på, at ejendommen ligger i landzone, at en principiel tilladelse i 1974 til en ca. 300 m² stor bygningsudvidelse ikke er blevet udnyttet og nu er forældet, men at nogle mindre ombygninger/udvidelser, der ligeledes blev tilladt i 1974, er udført.

Amtskommunen har ikke ønsket at fremkomme med yderligere bemærkninger vedrørende erstatningsfastsættelsen, men har med tilslutning fra Miljøministeriet henstillet, at staten tilpligtes at udrede 90 % af de samlede erstatningsbeløb i anledning af fredningen.

Miljøministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen har påstået erstatningsbeløbene fastsat takstmæssigt i overensstemmelse med praksis og således, at vurderingstidspunktet og dermed forrentningens påbegyndelse følger naturfredningslovens hovedregel. Ministeriet vil dog ligesom Amtskommunen anerkende, at fredningens forbud mod udflytning af landbrugsbygninger kan medføre en vis værdinedgang af enkelte landbrugsejendomme, som en takstmæssigt fastsat erstatning ikke yder dækning for. Egentlige beregninger af værdinedgangen kan imidlertid ikke foretages, bl.a. fordi prisudviklingen for de pågældende ejendomme ville være yderst usikker, selv om fredningen ikke indeholdt et udflytningsforbud. Erstatningstillæggene til de pågældende ejere må derfor ansættes skønsmæssigt og bør fastsættes til væsentligt mindre beløb, end Landskontoret for Landboret har påstået.

I sagens endelige behandling har deltaget 7 af Overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Ved anden afgørelse af dags dato har Overfredningsnævnet tiltrådt den omhandlede fredning med nogle ændringer af fredningsområdets afgrænsning og

fredningsbestemmelsernes indhold. Ændringerne omfatter navnlig en udeladelse af en del af byzonearealerne ved Dybbøl landsby, en opgivelse af en del af den langs kysten udlagte sti på skræntoverkant og et forbud mod udflytning af landbrugsbygninger til den centrale del af fredningsområdet (delområde A).

Det tiltrædes, at der ikke er tilkendt erstatning vedrørende arealer i offentligt eje, dog at arealet under lb.nr. 21, der ejes af Jordfonden, under hensyn til den midlertidige offentlige besiddelse bør behandles som arealer i privat eje.

Der findes ikke at være tilstrækkelig anledning til at fravige hovedreglen i naturfredningslovens § 19, stk. 4, hvorefter fredningserstatninger forrentes fra datoen for Fredningsnævnets afgørelse.

Det tiltrædes, at den grundtakst på 800 kr. pr. ha, som efter taksationspraksis på tidspunktet for Fredningsnævnets afgørelse var den normalt anvendte, er forhøjet til 1.000 kr. pr. ha under hensyn til fredningssagens varighed. De noget mere byrdefulde fredningsbestemmelser for delområde A bør dog føre til, at grundtaksten for arealer i dette delområde forhøjes til 1.250 kr. pr. ha.

Det tiltrædes, at der i overensstemmelse med taksationspraksis dog ikke kan tilkendes erstatning for fredningen af arealer omfattet af naturfredningslovens § 46 om strandbeskyttelse.

Det tiltrædes endvidere, at der ikke kan tilkendes erstatning for fredningen af arealer omfattet af naturfredningslovens § 53 om beskyttelse af omgivelserne til fortidsminder. Karakteren af disse fortidsminder gør det uantageligt, at der også uden fredningen ville blive tilladt foranstaltninger i strid med denne lovbestemmelse. Fredningen fremkalder derfor ingen værdinedgang for disse arealer.

Det tiltrædes tillige, at der ikke kan tilkendes erstatning vedrørende arealer omfattet af tidligere fredninger, idet de nu fastsatte fredningsbestemmelser ikke kan anses for at være strengere.

Den af Fredningsnævnet tilkendte erstatning for stiudlæg bør derimod forhøjes til 30 kr. pr. løbende meter sti under hensyn til stiens bredde og bestemmelsen om, at den skal forløbe på den til enhver tid værende skræntoverkant.

De fremsatte krav om et tillæg til den takstmæssigt beregnede erstatning som følge af fredningsbestemmelserne om Fredningsnævnets godkendelse af den ydre fremtræden af bygningsudvidelser i delområde A kan ikke tages til følge. Disse fredningsbestemmelser svarer i det væsentlige til bestemmelserne i kommuneplanlovens § 44, stk. 1, og kan ikke antages at påføre de berørte ejendomme en værdinedgang, som ikke er dækket af den takstmæssigt tilkendte erstatning.

Til de påståede erstatningstillæg i anledning af forbudet mod udflytning af landbrugsbygninger til delområde A bemærkes: Værdien i handel og vandel af de deraf berørte ejendomme må antages at være nedsat som følge af dette forbud. Værdinedgangen er afhængig af dels den måde, hvorpå den enkelte ejendom drives, dels standarden af ejendommens bygninger og dels sandsynligheden for, at den nuværende ejer eller en køber af ejendommen vil ønske eller blive tvunget til at udflytte bygningerne. Det sidstnævnte forhold beror - som påpeget af Landskontoret for Landboret - navnlig på, om og da hvornår miljølovgivningen kan antages at ville forhindre en fortsættelse af den hidtidige drift eller hindre en af ejeren eller en køber ønsket udvidelse eller omlægning af driften. Et udflytningsbehov som følge af brand kan vel ikke helt afvises, men sandsynligheden herfor må betegnes som ringe. Der kan imidlertid heller ikke ses bort fra, at de pågældende ejendomme er relativt små, og at udviklingen i landbrugserhvervet må antages at ville føre til, at nogle af ejendommene inden for en overskuelig tid må nedlægges som selvstændige landbrugsejendomme. Erstatningstillæggene i anledning af udflytningsforbudet må derfor fastsættes skønsmæssigt. Forholdene i henseende til de nævnte momenter er - som også erkendt af Landskontoret for Landboret - forskellige blandt ejendommene med jordtilliggende i delområde A. Dette medfører, at erstatningstillæggene må variere, og et flertal på 5 medlemmer finder, at tillæggene passende kan fastsættes således:

For ejendommen under <u>lb.nr. 40:</u>	200.000 kr.
For ejendommen under <u>lb.nr. 41:</u>	400.000 kr.
For ejendommen under <u>lb.nr. 44:</u>	100.000 kr.
For ejendommen under <u>lb.nr. 46:</u>	150.000 kr.
For ejendommen under <u>lb.nr. 51:</u>	200.000 kr.
For ejendommen under <u>lb.nr. 58:</u>	200.000 kr.
For ejendommen under <u>lb.nr. 65:</u>	100.000 kr.
For ejendommen under <u>lb.nr. 71:</u>	25.000 kr.

Et mindretal på ét medlem har stemt for at fastsætte disse erstatningstillæg 50 % højere og ønsker herved at udtale, at fredningens forbud mod udflytning af landbrugsbygninger kan tilintetgøre erhvervsgrundlaget for de pågældende ejere, og at de mange usikkerhedsmomenter ved erstatningsfastsættelsen derfor alle bør bedømmes fuldt ud til ejernes fordel. Et andet mindretal på ét medlem har kunnet tilslutte sig flertallets erstatningsfastsættelse vedrørende ejendommen under lb.nr. 41, men har stemt for en mindre forhøjelse af de øvrige erstatningstillæg, hvis indbyrdes forhold også dette mindretal har kunnet tiltræde.

Det mindste beløb, der tilkendes en ejer som fredningserstatning, bør i denne sag fastsættes til 1.000 kr.

Til de enkelte erstatningskrav bemærkes i øvrigt:

Ejendommen under lb.nr. 40:

Med det besluttede tidspunkt for forrentningens påbegyndelse er der ikke grundlag for at forhøje den af Fredningsnævnet tilkendte erstatning på 25.000 kr. for afståelsen af ca. 5.550 m² og for offentlighedens færdselsret på ca. 700 m².

Der udlægges ikke sti over ejendommen, og den af Fredningsnævnet tilkendte erstatning for stiudlæg bortfalder derfor.

Ejendommen under lb.nr. 42:

Ejendommen ligger i landzone, og byggearbejder på ejendommen kræver derfor en af Amtsrådet meddelt zonelovstilladelse. Det kan herefter ikke antages, at fredningen påfører ejendommen en værdinedgang, som ikke er dækket af den takstmæssigt tilkendte erstatning.

Ejendommen under lb.nr. 51:

Der udlægges ikke sti over ejendommen, og den af Fredningsnævnet tilkendte erstatning for stiudlæg bortfalder derfor.

Den af Fredningsnævnet tilkendte erstatning for fredning af byzonejord under ejendommen må forhøjes betydeligt, selv om arealet ligger uden for lokalplanområdet. Der kan imidlertid ikke ses bort fra, at arealets anvendelse til parcelhusbebyggelse kan fremkalde miljøkrav til ejerens landbrugsvirksomhed, som ellers ikke ville være fremsat. Under hensyn hertil og til, at den vestligste del af dette byzoneareal nu er holdt uden for fredningsområdet, findes erstatningen for fredningen af byzonejord under ejendommen at kunne fastsættes til 200.000 kr.

Ejendommen under lb.nr. 54:

Der udlægges ikke sti over ejendommen, og den af Fredningsnævnet tilkendte erstatning for stiudlæg bortfalder derfor.

Der er ikke grundlag for at tilkende ejeren andet tillæg til den efter grundtaksten beregnede erstatning end et tillæg i anledning af tilplantningsforbudet på ca. 2 ha tilplantningsegnet areal. Dette tillæg fastsættes til 4.000 kr.

Ejendommen under lb.nr. 61:

Da ingen del af ejendommen længere er omfattet af fredningen, bortfalder spørgsmålet om erstatning.

Ejendommen under lb.nr. 91:

Der er ikke grundlag for at tilkende anden erstatning ud over det fastsatte mindstebeløb end 16.400 kr. til dækning af forgæves afholdte projekteringsudgifter m.v.

Ejendommen under lb.nr. 104:

Der er ikke grundlag for at tilkende erstatning ud over det fastsatte mindstebeløb.

Erstatning i anledning af fredningen tilkendes herefter således, idet der er taget hensyn til stedfundne ejerskifter:

<u>Lb.nr. 1.</u>	Broager Præstembede, stadfæstelse af	8.600 kr.
<u>Lb.nr. 2.</u>	Broager Vandværk, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 3.</u>	Jens Lehmann, , stadfæstelse af	17.000 kr.
<u>Lb.nr. 4.</u>	Jens Ole Overgård, stadfæstelse af	1.500 kr.
<u>Lb.nr. 5.</u>	Peter A. Møller, stadfæstelse af	7.900 kr.
<u>Lb.nr. 6.</u>	Astrid Nielsen og Jens P. Nielsen til lige deling, stadfæstelse af	11.200 kr.
<u>Lb.nr. 7.</u>	Karl Willesen, stadfæstelse af	2.000 kr.

<u>Lb.nr. 8.</u>	Lorenz P. Hansen, stadfæstelse af	7.700 kr.
<u>Lb.nr. 10.</u>	Jørgen Peter Nissen, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 12.</u>	Jens P. Juhler, stadfæstelse af	6.000 kr.
<u>Lb.nr. 13.</u>	Mads Carstensen, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 15.</u>	Karen Marie Krogh og Chr. A. Krogh til lige deling stadfæstelse af	2.300 kr.
<u>Lb.nr. 16.</u>	Heinrich Jac. Jacobsen som tidligere ejer eller Hans Hein- rich Jacobsen som nuværende ejer, stadfæstelse af	25.200 kr.
<u>Lb.nr. 17.</u>	Jørgen Christensen, stadfæstelse af	8.300 kr.
<u>Lb.nr. 18.</u>	Hans Slot som tidligere ejer eller Hans Heinrich Jacobsen som nuværende ejer, stadfæstelse af	8.300 kr.
<u>Lb.nr. 19.</u>	Hans Petersen Riisbøl som tid- ligere ejer eller Roger Sibbesen som nuværende ejer, stadfæstelse af	2.500 kr.
<u>Lb.nr. 20.</u>	Hans Chr. Christensen, stadfæstelse af	2.500 kr.

<u>Lb.nr. 21.</u>	Jordfonden v/Jordbrugsdirektoratet, mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 22.</u>	Peter A. Møller, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 24.</u>	Knud Petersen Jørgensen, stadfæstelse af	4.400 kr.
<u>Lb.nr. 25.</u>	Jacob Petersen Møller (idet der ikke udlægges sti over ejendommen): 3,2 ha á 1.000 kr.	3.200 kr.
<u>Lb.nr. 26.</u>	Christine og Hans Asmussen Lyck til lige deling som tidligere ejere eller Knud Mogensen som nuværende ejer, stadfæstelse af	1.300 kr.
<u>Lb.nr. 27.</u>	Lis Løper og Franz Løper til lige deling, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 29.</u>	Jacob Ernst Iversen (idet der ikke udlægges sti over ejendommen): 27,9 ha á 1.000 kr.	27.900 kr.
<u>Lb.nr. 30.</u>	Sønderborg Kommune	0 kr.
<u>Lb.nr. 31.</u>	Staten v/Vejdirektoratet	0 kr.
<u>Lb.nr. 32.</u>	Peter Lassen, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.

<u>Lb.nr. 33.</u>	Vera Müller og Claus Müller til lige deling, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 34.</u>	Cecilie C. Hansen, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 35.</u>	Kirsten Arendt, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 36.</u>	Karen Phillipsen og Hans P. Phillipsen til lige deling, (idet der ikke udlægges sti over ejendommen): 20,8 ha á 1.000 kr.	20.800 kr.
<u>Lb.nr. 37.</u>	Jørgen Madsen, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 38.</u>	Thorkild Elneff som tidligere ejer eller Hans Johansen som nuværende ejer, forhøjelse til mindstebeløb	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 40.</u>	Marichen Jensen og Chresten Jen- sen til lige deling, (efter berigtigelse af areal- beregningen, og idet der ikke udlægges sti over ejendommen): 2,3 ha á 1.000 kr. 2.300 kr. 14,3 ha á 1.250 kr. 17.875 kr. udflytningsforbud 200.000 kr. afståelse og færdselsret 25.000 kr.	245.200 kr.

- Lb.nr. 41. Lorens P. Staugård
(idet byzonearealet er udgået af fredningen):
4,1 ha á 1.000 kr.	4.100 kr.	
23,4 ha á 1.250 kr.	29.250 kr.	
udflytningsforbud	400.000 kr.	433.350 kr.
-
- Lb.nr. 42. Slagtere-region Syd, a.m.b.a.,
0,3 ha á 1.000 kr.	300 kr.	
1,5 ha á 1.250 kr.	1.875 kr.	2.200 kr.
-
- Lb.nr. 43. Georg Hansen som tidligere ejer eller Lone Hessel og Anton Jensen til lige deling som nuværende ejere,
forhøjelse til mindstebeløbet
- 1.000 kr.
- Lb.nr. 44. Marie Jørgensen og Ejnar Jørgensen til lige deling
(idet byzonearealet er udgået af fredningen):
24,5 ha á 1.000 kr.	24.500 kr.	
3,7 ha á 1.250 kr.	4.625 kr.	
udflytningsforbud	100.000 kr.	129.150 kr.
-
- Lb.nr. 45. Gerda Bøhlers og Theodor Bøhlers til lige deling
(idet byzonearealet er udgået af fredningen):
0,9 ha á 1.250 kr.		1.150 kr.

<u>Lb.nr. 46.</u>	Svend Clausen (idet der ikke udlægges sti over ejendommen): 14,9 ha á 1.250 kr. 18.700 kr. udflytningsforbud <u>150.000 kr.</u> 168.700 kr.
<u>Lb.nr. 47.</u>	Børge Hansen, forhøjelse til mindstebeløbet 1.000 kr.
<u>Lb.nr. 48.</u>	Werner Viktor Christensen, forhøjelse til mindstebeløbet 1.000 kr.
<u>Lb.nr. 49.</u>	Henning Larsen (idet ejendommen er udgået af fredningen): 0 kr.
<u>Lb.nr. 50.</u>	Jens Stoffer Iversen, forhøjelse til mindstebeløbet 1.000 kr.
<u>Lb.nr. 51.</u>	Ove Petersen Brock (efter berigtigelse af areal- beregningen, og idet der ikke udlægges sti over ejendommen): 15,5 ha á 1.250 kr. 19.375 kr. 2,2 ha byzoneareal 200.000 kr. udflytningsforbud <u>200.000 kr.</u> 419.400 kr.
<u>Lb.nr. 53.</u>	H. Golles som tidligere ejer eller Lizzie og Flemming Niel- sen til lige deling som nuvæ- rende ejere, forhøjelse til mindstebeløbet 1.000 kr.

<u>Lb.nr. 54.</u>	Chr. Staadsen Petersen (idet der ikke udlægges sti over ejendommen): 20,7 ha á 1.250 kr. tilplantningsforbud	25.875 kr. 4.000 kr.	29.900 kr.
<u>Lb.nr. 55.</u>	Hanne Juul Dam som tidligere ejer eller Anna B.H. Bach og Poul Fiil Dalsgaard til lige deling som nuværende ejere, forhøjelse til mindstebeløbet		1.000 kr.
<u>Lb.nr. 56.</u>	Hans Hansen som tidligere ejer eller Birthe C. Jensen som nuværende ejer: 15,6 ha á 1.250 kr.		19.500 kr.
<u>Lb.nr. 57.</u>	Ph. Sibbesen, 0,8 ha á 1.250 kr.		1.000 kr.
<u>Lb.nr. 58.</u>	Elisabeth Grau (efter berigtigelse af areal- beregningen, og idet byzone- arealet er udgået af fredningen): 2,3 ha á 1.000 kr. 23,2 ha á 1.250 kr. udflytningsforbud	2.300 kr. 29.000 kr. 200.000 kr.	231.300 kr.
<u>Lb.nr. 59.</u>	Jørgen Hansen, 2,0 ha á 1.250 kr.		2.500 kr.
<u>Lb.nr. 60.</u>	Jørgen Jørgensen, forhøjelse til mindstebeløbet		1.000 kr.

<u>Lb.nr. 61.</u>	Anker Grau (idet ejendommen er udgået af fredningen):		0 kr.
<u>Lb.nr. 62.</u>	Anne Hansen (idet ejendommen er udgået af fredningen):		0 kr.
<u>Lb.nr. 63.</u>	Bente Andreassen (idet ejendommen er udgået af fredningen):		0 kr.
<u>Lb.nr. 65.</u>	Hans Peter Hansen:		
	2,4 ha á 1.000 kr.	2.400 kr.	
	20,0 ha á 1.250 kr.	25.000 kr.	
	udflytningsforbud	<u>100.000 kr.</u>	127.400 kr.
<u>Lb.nr. 68.</u>	Lindy Frede Nielsen, forhøjelse til mindstebeløbet		1.000 kr.
<u>Lb.nr. 71.</u>	Nicolai Christensen:		
	6,5 ha á 1.250 kr.	8.125 kr.	
	udflytningsforbud	<u>25.000 kr.</u>	33.150 kr.
<u>Lb.nr. 72.</u>	Chr. Peter Hansen-Fogd: 24,1 ha á 1.250 kr.		30.150 kr.
<u>Lb.nr. 73.</u>	Sparekassen Sønderjylland: stadfæstelse af erstatning for afståelse		16.000 kr.
<u>Lb.nr. 74.</u>	Anne Marie Mathiesen og Jo- hannes Mathiesen til lige deling, 13,1 ha á 1.250 kr.		16.400 kr.

<u>Lb. nr. 75.</u>	Chresten Iversen, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 76.</u>	Asmus Poulsen Petersen: 1,3 ha á 1.250 kr.	1.700 kr.
<u>Lb.nr. 77.</u>	Hans Ingemann (idet byzonearealet er udgået af fredningen):	3.000 kr.
<u>Lb.nr. 78</u>	Staten v/Miljøministeriet som nuværende ejer	0 kr.
<u>Lb.nr. 79.</u>	Poul Mynborg forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 80.</u>	Aage Pilgaard Birkebæk og Else Marie Sengewald som tid- ligere ejere eller Benne An- dersson som nuværende ejer, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 81.</u>	Sønderjyllands Amtskommune	0 kr.
<u>Lb.nr. 82.</u>	Max Gehrke forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 83.</u>	Thorvald Thomsen, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 84.</u>	Staten v/Miljøministeriet som nuværende ejer	0 kr.

<u>Lb.nr. 85.</u>	Bitten og Gert Jørgen Schmidt til lige deling (idet der ikke udlægges sti over ejendommen): 21,9 ha á 1.250 kr.	27.400 kr.
<u>Lb.nr. 87.</u>	Staten v/Miljøministeriet	0 kr.
<u>Lb.nr. 88.</u>	Staten v/Forsvarsministeriet	0 kr.
<u>Lb.nr. 89.</u>	Staten v/Miljøministeriet som nuværende ejer	0 kr.
<u>Lb.nr. 90.</u>	Erling Carlsen, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 91.</u>	Andelsselskabet Hotel "Dybbøl Banke": mindstebeløbet 1.000 kr. tillæg for projek- tingsudgifter m.v. 16.400 kr.	17.400 kr.
<u>Lb.nr. 92.</u>	Waldemar M. Petersen som nuværende ejer, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 93.</u>	Staten v/Miljøministeriet som nuværende ejer	0 kr.
<u>Lb.nr. 94.</u>	Anne T. Andersen, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 95.</u>	Staten v/Miljøministeriet som nuværende ejer	0 kr.

<u>Lb.nr. 96.</u>	Niels Th. Riis forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 97.</u>	Kathrine Petersen, Harry Petersen og Lillian Bertelsen til lige deling, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 98.</u>	Harry Petersen, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 99.</u>	Staten v/Miljøministeriet	0 kr.
<u>Lb.nr. 100.</u>	Staten v/Miljøministeriet som nuværende ejer	0 kr.
<u>Lb.nr. 101.</u>	Cathrine Clausen, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 102.</u>	I/S Dybbøl Banke Vandværk, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 103.</u>	Erik Iversen: mindstebeløbet 450 m sti á 30 kr.	1.000 kr. 13.500 kr.
<u>Lb.nr. 104.</u>	Jørn Juul, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 105.</u>	Friedrick Wilhelm Weide, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 106.</u>	Selskabet Dybbøl Mølle	0 kr.

<u>Lb.nr. 107.</u>	Preben Hansen som tidligere ejer eller Viviann Bonde og Erik Thorup til lige deling som nuværende ejere, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 108.</u>	Staten v/Miljøministeriet	0 kr.
<u>Lb.nr. 109.</u>	Waldemar Siboska, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 110.</u>	Albert Beyer som tidligere ejer eller Aase og Svend Aage Hansen til lige deling som nu- værende ejere, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 111.</u>	Staten v/Miljøministeriet	0 kr.
<u>Lb.nr. 112.</u>	Wilhelmine Gertrud Høi, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 113.</u>	Esther Iversen som tidligere ejer eller Birthe B. Sørensen som nuværende ejer, forhøjelse til mindstebeløbet	1.000 kr.
<u>Lb.nr. 114.</u>	Freddy Mosegaard Jensen (idet ejendommen er udgået af fredningen):	0 kr.
<u>Lb.nr. 115.</u>	Chr. Jørgen Zimmermann: mindstebeløbet 100 m sti á 30 kr.	1.000 kr. 3.000 kr. 4.000 kr.

Lb.nr. 116. Staten v/Farvandsdirektoratet

0 kr.

Erstatningsbeløbene forrentes efter naturfredningslovens § 19, stk. 4, 1. pkt., fra den 1. juli 1983 (datoen for Fredningsnævnets afgørelse) med en årlig rente, der er 1 % højere end den til enhver tid fastsatte diskonto.

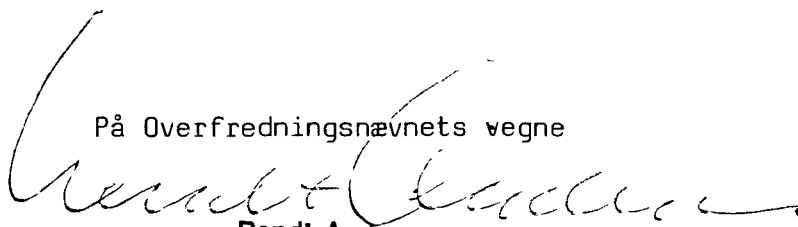
Fredningsnævnet har som godtgørelse for sagkyndig bistand tillagt de ejere, der var repræsenteret af Landskontoret for Landboret, et samlet beløb på 10.000 kr. I godtgørelse for sagkyndig bistand under sagens behandling for Overfredningsnævnet tillægges der de 35 ejere, som har været repræsenteret af Landskontoret for Landboret, et samlet beløb på 150.000 kr., der udbetales direkte til Landskontoret, samt ejeren under lb.nr. 41 et beløb på 10.000 kr., der udbetales direkte til advokat Ole Krogsgård.

Efter enstemmig beslutning udredes den samlede erstatning på 2.183.050 kr. med renter og de tilkendte omkostningsbeløb på ialt 170.000 kr. med 90 % af staten og 10 % af Sønderjyllands Amtskommune.

Overfredningsnævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålene kan påklages til Taksationskommissionen vedrørende Naturfredning (Adr.: Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm) af de ejere, som har indbragt Fredningsnævnets erstatningstilkendelse for Overfredningsnævnet, samt af Miljøministeren og Sønderjyllands Amtsråd. Klagefristen er 4 uger fra den dag, Overfredningsnævnets afgørelse er meddelt den klageberettigede. Størrelsen af de tilkendte omkostningsbeløb kan dog ikke påklages.

Det følger af naturfredningslovens § 33, at fredningens gennemførelse er afhængig af, at Folketingets Finansudvalg giver tilslutning til erstatningens udbetaling.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen

overfredningsnævnets formand

FREDNINGSNÆVNET>

1/7-1983

År 1983, den 1. juli traf fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds følgende

a f g ø r e l s e

i sag nr. 196/76 om fredning af område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg, Sundeved og Broager kommuner, Sønderjyllands amt.

Ved skrivelse af 6. december 1974 rejste det daværende Fredningsplanudvalg for Sønderjyllands amt sag om fredning af et ca. 820 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg, Sundeved og Broager kommune. Bekendtgørelse af sagens rejsning blev efter aftale med Fredningsplanudvalget udsat og skete først den 1. oktober 1976 i Statstidende og lokale blade.

Begæringen om fredning var især begrundet med, at området ved de i slutningen af sidste istid skabte randbakker har en væsentlig landskabelig variation med værdifulde udsigter, at det i forbindelse hermed også er af betydelig geologisk interesse, såvel forsknings- som undervisningsmæssigt, og at området, der rummer landskabsformation "Dybbøl Banke", har haft en meget stor historisk betydning. - I forbindelse med sidstnævnte begrundelse er det anført, at der ved oprettelsen af nationalparken "Dybbøl Skanser" i 1920'erne er gennemført en række fredninger omkring skansearealerne, men at disse tidligere fredningers arealmæssige omfang har været for beskedent, ligesom disse fredningers byggereregulerende bestemmelser har vist sig at være for svage.

For at give fredningsmyndighederne indseende med landskabelige forandringer og byggeprojekter m.v. i området udarbejdede Frednings-

planudvalget i 1962 en fredningsplan for den ca. 30 km lange kyststrækning fra Dybbøl Banke til Egersund, hvilken plan var motiveret med bl.a. de sammenhængende landskabsområders værdi for almenheden. I forbindelse med ændring af naturfredningsloven blev fredningsplanerne ophævet pr. 1. juli 1975, men det blev af miljøministeriet ved den lejlighed gjort opmærksom på, at de hensyn, der i sin tid lå bag udarbejdelsen af disse planer, ikke var svækkede. Miljøministeren har i slutningen af 1970'erne nedsat et særligt udvalg (Dybbøludvalg) med repræsentanter for Sønderjyllands amtsråd, Sønderborg kommune, fredningsstyrelsen, skovstyrelsen og forsvarsministeriet med den opgave at udarbejde forslag til Dybbølområdetets fremtidige anvendelse, fremtræden, drift og pleje.

Udover at større dele af området allerede er pålagt fredningsbestemmelser, er dele af området omfattet af naturfredningslovens byggereregulerende bestemmelser i form af strand- og højbeskyttelseslinier samt skov- og vejbyggelinier.

Hele området er beliggende i landzone, når bortses fra nogle mindre fra tidligere mellemzone til byzone overførte arealer omkring Dybbøl landsby og fra nogle mindre arealer ved Vemmingbund i Broager kommune, der i henhold til bygningsvedtægt fra 1963 er udlagt sommerhusområde. Næsten hele området er således undergivet by- og landzonelovens bestemmelser.

Danmarks Naturfredningsforening er ved skrivelse af 4. december 1978 indtrådt som medrekvisit af den rejste fredningssag, som efter fredningsplanudvalgenes nedlæggelse er videreført af Sønderjyllands amtsråd.

Det område, der ønskes fredet, er ved fredningsforslag af oktober 1981, der er ajourført pr. 4. maj 1982 blevet ændret og begrænset dels som følge af endelig fastlæggelse af grænserne for lokalplan for Dybbøl landsby og dels som følge af anlæg af omfartsvej nord om Dybbøl kirke, i hvilken forbindelse et areal i områdets nordøstligste hjørne omkring Åbenråvej er udtaget af fredningsforslaget,

således at det herefter omfatter ialt ca. 750 ha.

Nævnte område foreslås på ovennævnte baggrund fredet med det formål at sikre dets store landskabelige, geologiske og historiske værdier. For at opnå dette ønskes der fastsat bestemmelser, der giver fredningsmyndighederne mulighed for at kontrollere og i et vist omfang hindre opførelse af ny bebyggelse, for at have indseende med om- og tilbygninger, for at føre kontrol med områdets beplantninger m.v. samt for ved anlæg af stier at give almenheden en passende adgang til og færdsel i området.

Nævnet har besigtiget området og holdt flere møder, herunder offentlige møder den 4. marts 1977 og den 30. april 1982 med ejere, myndigheder og andre interesserede.

Alle tre berørte kommuner har i princippet kunnet tiltræde det reviderede fredningsforslag, men har ønsket fredningsbestemmelserne fastsat således, at der åbnes mulighed for nye landbrug, når der er tale om udflytning af eksisterende landbrug, og når der er særligt dokumenteret behov for udflytning, hvilket standpunkt også er indtaget af Statens Jordlovsudvalg.

Danmarks Naturfredningsforening har i det hele tilsluttet sig den af Sønderjyllands amtsråd nedlagte fredningspåstand, idet foreningens lokalkomité dog har rejst spørgsmål om hensigtsmæssigheden af stianlæg på skrænten.

Dybbøludvalgets repræsentant fra fredningsstyrelsen har givet udtryk for, at det nordøstlige hjørne omkring Åbenråvej, som ved ajourføring af fredningsgrænserne er udgået af fredningsforslaget, også bør undergives fredning, og har iøvrigt taget forbehold med hensyn til områdets fremtidige administration.

Landskontoret, for Landboret, Århus, har for 37 ejere af de ialt 93 ejendomme i privat eje, som helt eller delvist er omfattet af fredningspåstanden, udtalt, at man kan acceptere den foreslåede afgrænsning af fredningsområdet og med visse afgørende ændringer de foreslåede fredningsbestemmelser. Landskontoret har anført bl.a.,

at der - da der er tale om en landskabsfredning - ikke bør være begrænsninger med hensyn til produktionsmulighederne på landbrugsejendomme. Udflytning af landbrugsejendomme fra Dybbøl og Smøl må være tilladt, ligesom ny bebyggelse, genopførelse og ombygning frit skal kunne ske på de eksisterende landbrugsejendomme, når det sker i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen. Endvidere bør der ikke anlægges en sti på skræntkanten, idet en sådan sti vil være til stor gene for landbruget, og idet publikum bør henvises til at gå på stranden. Hvis der træffes bestemmelse om stianlæg, bør der alene være tale om en 2 m bred trampesti, som lodsejerne skal have mulighed for at pløje og køre henover.

Nogle ejere af andre ejendomme i privat eje har udtalt sig imod en fredning. Hvis fredning alligevel beslattes, har disse anført, at fredningsbestemmelserne alene bør vedrøre det rent landskabsmæssige og ikke regulere f.eks. adgangen til om- og tilbygninger. En sti som foreslået af amtsrådet er unødvendig og vil kun give anledning til problemer efter disse lodsejeres opfattelse.

Fredningsnævnet skal udtale:

Det af fredningsforslaget af oktober 1981 omhandlede område findes klart fredningsværdigt, idet det rummer betydelige landskabelige værdier, og idet dets bevarelse af historiske hensyn er af væsentlig interesse.

De tidligere gennemførte fredninger har arealmæssigt været begrænset til især selve skanserne og omkringliggende arealer, og den almindeligt gældende lovgivning, herunder region- og kommuneplanlægning, ses ikke at indeholde bestemmelser, som tilstrækkeligt sikrer, at udviklingen - bl.a. indenfor landbrugserhvervet - tilpasses til de særlige krav, der må stilles i et område som det omhandlede.

Området bør derfor sikres gennem en fredning med bestemmelser, der giver fredningsmyndighederne indseende med større indgreb i landskabets nuværende tilstand, og som forbedrer offentlighedens adgang til området. - Det findes hensigtsmæssigt, at de tidligere fredede

områder tillige pålægges samme rådighedsindskrænkninger, som skal være gældende for området iøvrigt.

Fredningens arealmæssige omfang fastlægges i overensstemmelse med den i det i maj 1982 reviderede fredningsforslag af oktober 1981 indeholdte afgrænsning, således at det i udlagt sommerhusområde ved Vemmingbund beliggende areal/^{også}undergives fredningsbestemmelser. - Med hensyn til de under fredningen værende byzonearealer i Dybbøl landsby bemærkes, at fredningens afgrænsning nord, øst og syd for landsbyen er i overensstemmelse med afgrænsningen af lokalplan for den østlige del af Dybbøl landsby, og at de under fredningen værende byzonearealer omkring Dybbøl landsby, der var indenfor Sønderborg kommunes § 15-rammer, senere er udtaget af disse. - Af hensyn til fredningens formål findes der ikke at være tilstrækkelig anledning til at inddrage det øst for Sønderborg-Åbenrå-landevej mod Alssund beliggende areal under fredningen.

Fredningsnævnet fastsætter på ovennævnte baggrund enstemmigt følgende fredningsbestemmelser for det ca. 750 ha store område, som er afgrænset på kortet, der hører til fredningsnævnets afgørelse (fredningskortet), og som omfatter de på vedhæftede fortegnelse anførte matrikelnumre helt eller delvis:

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at forhindre eller dog sikre fredningsmyndighederne indseende med foranstaltninger, der kan komme i konflikt med landskabelige og historiske værdier, som knytter sig til området, samt at give almenheden mulighed for en passende adgang til og færdsel i området.

§ 2. Terrænændringer m.v.

Der må ikke foretages terrænændringer, herunder ved opfyldning, planering eller nedgravning, således at udnyttelse af råstoffer i jorden ikke er tilladt. Søer, moser, vandhuller og andre udyrkede arealer, der konstant eller i en større del af året er vandfyldt, må således ikke opfyldes, og deres til-

stand må heller ikke ændres på anden måde, f.eks. ved afvanding eller lignende. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der iøvrigt foretages ~~terre~~ændringer, herunder markdræning, til forbedring af driften af en landbrugsejendom, eller at grusforekomster i jorden udnyttes af ejeren til eget brug under forudsætning af, at denne udnyttelse ikke kræver tilladelse efter råstofloven, eller at den eksisterende udgravning på "Avnbjerg" foranlediges opfyldt på foranledning af Sønderjyllands Amtsråd. Det skal endvidere være samme amtsråd tilladt efter forudgående aftale med lodsejerne og uden udgift for disse at foretage pleje af vådområder og udyrkede arealer.

§ 3. Beplantning m.v.

Der må ikke foretages beplantninger. Levende hegn, vejtræer samt fritstående træer udenfor have og gårdsplads må kun fjernes eller plantes efter forud fra fredningsnævnet indhentet tilladelse. Den bevarende beskæring af træerne i alleen fra Dybbøl til Sønderborg kan dog fortsætte, og træer i alleen, der enten er døde eller kan frembyde fare for trafikken eller den nærliggende bebyggelse, kan fortsat fældes. - Hvis jorden på begge sider af et levende hegn eller dige drives undet et, skal fredningsnævnet efter begæring give dispensation til, at nødvendig gennemkørsel til brug for landbrugsmaskiner kan etableres. - Skove og krat, skrænter samt iøvrigt udyrkede arealer må ikke overgå til anden anvendelse, herunder forringes eller beskadiges f.eks. ved afbrænding, men det skal være Sønderjyllands Amtsråd tilladt efter aftale med berørte lodsejere at forestå pleje og vedligeholdelse af arealerne.

§ 4. Bebyggelse m.v.

Der må ikke opføres bygninger og skure, bortset fra et sædvanligt læskur for kreaturer, eller placeres campingvogne, telte, master, nye reklamer og lignende. Teltslagning og opstilling af enkelte campingvogne kan dog finde sted i tilknytning til ekssi-

sterende bebyggelsesarealer i det omfang, den almindelig lovgivning iøvrigt tillader dette. - Der må ikke etableres hønseri, ande-, gåse- og pelsdyrsfarme, fiskeribrug eller lignende, og nye landbrug må ikke oprettes.

Eksisterende bygninger kan kun genopføres, udvides og ombygges i overensstemmelse med tegninger og beskrivelser (højde, farver og materialer), der er godkendt af fredningsnævnet.

Ved genopførelse af en landbrugsejendom eller i andre helt særlige tilfælde, hvor det i begge situationer er dokumenteret, at en landbrugsejendom ikke længere kan drives erhversøkonomisk forsvarligt med den oprindelige eller eksisterende bygningsplacering, skal fredningsnævnet give dispensation til, at ejendommens bygninger udflyttes. Fredningsnævnet kan dog afvise den af ejeren ønskede beliggenhed af de nye bygninger, hvis den med den ønskede udformning af bygningerne er uheldig ud fra landskabelige hensyn, men kun hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som/vil påføre ejeren ^{ikke}usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

Ved opførelse af ny bebyggelse, herunder ved til- og ombygning, må bygningshøjden ikke overstige den maksimale højde, der er bestemt i eller i medfør af kommuneplanlovens § 43. Bygningshøjden må således ikke overstige 12½ m for driftsbygninger (dog 15 m for visse siloer) eller 8½ m for andre bygninger.

§ 5. Andre konstruktioner og anlæg, herunder vej- og stianlæg.

Der må ikke etableres oplagspladser eller henlægges affald af nogen art i området. Sædvanlige driftsøkonomiske oplagspladser for landbrugsejendomme og møddinger og kompostpladser i tilknytning til landbrugsejendomme og haver er dog tilladt.

Der må ikke anlægges nye veje i området, bortset fra markveje til brug for landbrugsdriften. Dog skal det være fredningsmyndighederne tilladt at anlægge en offentlig sti (Gendarmstien) langs kysten fra Sønderborg (Brohoved-skansen) til sommerhusom-

rådet i Vemmingbund. Stien, der er vist på fredningskortet, anlægges på kystskrænten som en 3 m bred sti, der med mindst mulig belægning sættes i en sådan stand, at den kan anvendes af gående, og således at den ikke virker afstikkende i landskabet. Der opsættes på foranledning af fredningsmyndighederne hegn mellem mark og sti, hvor dette ønskes af lodsejeren, og der etableres påkrævet afmærkning og afskærmning langs kystskrænten samt nødvendig skiltning.

§ 6. Afståelser m.v.

Der afstås til staten v/ miljøministeriet

- a) af matr.nr. 17 Dybbøl (lb. nr. 40) et ca. 5.550 m² stort areal omfattende udsigtpunktet "Avnbjerg", hvor der på et 6 m² stort areal tidligere har været et landmåling-fixpunkt (matr.nr. 101 Dybbøl), tilhørende Geodætisk Institut (Forsvarsministeriet). Den på en del af arealet værende bevoksning (ca. 4 m høje rødgraner) kan fældes af ejeren indenfor en frist på 1 år efter overfredningsnævnets afgørelse, ligesom ejeren har ret til at dyrke jorden på det øvrige areal efter afståelsen, indtil der skal foretages noget på "Avnbjerg". I forbindelse med afståelsen erhverves en 6 m bred færdselsret fra den vestlige markoverkørsel ved Flensborg Landevej langs det levende hegn mod matr.nr. 13 Dybbøl til "Avnbjerg", ialt ca. 700 m² af matr.nr. 18. Areal og færdselsret er nærmere fastlagt på et af fredningsafdelingen i maj 1982 udarbejdet kort mål 1:2000.
- b) matr.nr. 1479 Dybbøl (lb.nr. 73) af areal 1,2266 ha, således at staten bliver ejer af et sammenhængende areal omkring skanse IX og X.

§ 7. Særlige bestemmelser.

Det skal være miljøministeriet/Sønderjyllands Amtsråd tilladt at foretage de foranstaltninger - herunder anlæg af parkerings- og rastepladser samt andre stianlæg, f.eks. Dybbøl bysti -

der vil være nødvendige for at realisere de af "Dybbøludvalget" fremsatte planforslag, efter forudgående aftale med berørte lods- ejere eller efter tillægsafgørelse af fredningsnævnet, såfremt enighed ikke opnås.

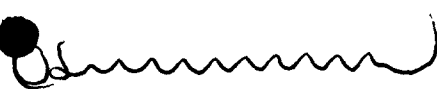
§ 8. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i § 2-5 kan meddeles, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål, jfr. naturfredningslovens § 34.

Fredningsnævnets afgørelse vil som følge af størrelsen af de til- kendte erstatninger i en samtidig hermed truffet erstatningsafgørelse være at forelægge for Overfredningsnævnet i medfør af naturfrednings- lovens § 25. Denne forelæggelse fritager dog ikke den, der eventuelt ønsker indsigelser behandlet, for selv at påklage afgørelsen til Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K. Klageberettiget er enhver, der er underrettet særskilt om afgørelsen, og klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

Herefter bestemmes:

De arealer, der er vist på fredningskortet, og som omfatter de på vedhæftede fortegnelse anførte matrikelnumre helt eller delvist fredes som foran bestemt, og således at fredningsnævnets afgørelse tjener som adkomst for staten v/ miljøministeriet til arealerne nævnt i fredningsbestemmelsernes § 6.

O. Iversen
Suppl.

August Møller

Jørgen Jørgensen

Ole Levinsen

John Pedersen.

F O R T E G N E L S E

over ejendomme, der helt eller delvist er omfattet af Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds' afgørelse af 1. juli 1983 om fredning af område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg, Sundeved og Broager kommuner.

Dybbøl ejerlav:

Matr.nr. 1, 2, 3, 4, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 40, 42, 47, 51, 53, 61, 75, 86, 87, 88, 92, 94, 103, 108, 115, 118, 123, 127, 137, 146, 148, 159, 160, 168, 172, 173, 174, 179, 181, 184, 189, 197, 198, 206, 208, 209, 229, 238, 239, 247, 248, 256, 261, 262, 263, 264, 268, 269, 270, 272, 273, 280, 281, 284, 287, 288, 292, 293, 296, 300, 301, 305, 309, 311, 312, 315, 316, 319, 320, 321, 324, 327, 335, 339, 350, 351, 352, 371, 372, 373, 376, 378, 395, 398, 400, 405, 410, 413, 416, 424, 431, 432, 433, 488, 503, 504, 505, 516, 517, 578, 579, 755, 756, 914, 948, 967, 1096, 1101, 1149, 1204, 1387, 1479, 1481.

Smøl ejerlav:

Matr.nr. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 39, 41, 46, 53, 69, 72, 100, 101, 127, 128, 131, 197, 198.

Broager ejerlav:

Matr.nr. 1, 7, 12, 77, 145, 241, 521, 525, 531, 644, 667, 807, 1017, 1021, 1226.

Nybøl ejerlav:

Matr.nr. 23, 50, 51.

Sønderborg ejerlav:

Matr.nr. 746, 748, 2236, 2291, 2292, 2821, 2887, 2888, 2929, 2930,
3658.

1/7-1983

År 1983, den 1. juli traf fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds følgende

a f g ø r e l s e

om erstatning i anledning af fredningen af område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg, Sundeved og Broager kommuner. (Sag nr. 196/76).

Fredningsnævnet har ved anden afgørelse af dags dato bestemt, at et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg, Sundeved og Broager kommuner skal undergives fredning med nærmere angivne fredningsbestemmelser.

I forbindelse med fredningsnævnets afsluttende behandling af det pr. 4. maj 1982 reviderede fredningsforslag af oktober 1981 er ejerne af de ejendomme, som helt eller delvist er omfattet af fredningsforslaget, blevet opfordret til at fremsætte erstatningskrav ud fra de i det nævnte reviderede fredningsforslag indeholdte fredningsbestemmelser.

For ejerne af 37 ejendomme i privat eje har Landskontoret for Landboret, Århus, herefter - men under forudsætning af, at de af Landskontoret under nævnets afsluttende behandling af fredningssagen fremførte synspunkter vedrørende bl.a. udflytning af landbrugs-ejendomme, om- og tilbygninger samt stianlæg tilgodeses ved de af nævnet fastsatte fredningsbestemmelser - påstået erstatning tilkendt med 1.200 kr. pr. ha, som er omfattet af fredningen, dog mindst 1000 kr. pr. ejendom. Der påstås samme beløb pr. ha, uanset om arealerne er beliggende udenfor eller indenfor de i henhold til

naturfredningslovens gældende byggelinier. Beløbet på 1.200 kr. pr. ha er fastsat dels ud fra en vurdering af ulemperne som følge af fredningsbestemmelserne og dels under hensyn til, at frednings-sagen har verseret i mange år. Såfremt der ved erstatningsfastsættelsen ikke tages hensyn hertil, påstås subsidiært erstatningen forrentet fra rejsningstidspunktet. For evt. udlæg af stier i en bredde af 2 m er der af Landskontoret påstået en erstatning på 20 kr./1b meter under hensyn til, at stien vil forløbe over og langsdyrkede arealer. Ved stianlæg i større bredde påstås en tilsvarende større erstatning. - Med hensyn til de under fredningen værende byzonearealer omkring Dybbøl landsby er der nedlagt påstand om fuld kompensation for det tab, som opstår som følge af fredningen, idet disse arealer herefter alene har landbrugsmæssig værdi. Ud fra disse betragtninger påstås 10 kr. pr. m^2 for arealer i byzone for så vidt angår matr.nr. 1 Dybbøl (1b.nr. 44), matr.nr. 29 smst. (1b.nr. 51), matr.nr. 40 smst. (1b.nr. 63) og matr.nr. 32 smst. (1b.nr. 77). - For afståelse af "Avnbjerg", ialt 5.550 m^2 samt 100 færdselsret på ca. 700 m^2 er der af Landskontoret påstået en erstatning på ialt 35.000 kr. Ved fastsættelsen heraf er derudover arealerstatningen taget hensyn til, at der afstås ca. 1000 træer, og at der fremover vil være nogle landbrugsmæssige ulemper som følge af afståelsen og færdselsretten. - Landskontoret har endelig nedlagt påstand om, at der tilkendes lodsejerne sagsomkostninger.

Elisabeth Grau, der er ejer af matr.nr. 16 og 287 Dybbøl (1b.nr. 58), og som også er repræsenteret af Landskontoret for Landboret, har særskilt under henvisning til tidligere drøftelser om tilladelse til lagerbygning for sønnen Anker Grau, der er ejer af matr.nr. 579 Dybbøl (1b.nr. 61) fremsat et erstatningskrav på 35 kr. pr. m^2 for et 4600 m^2 stort byzoneareal, subsidiært 25 kr. pr. m^2 for 3400 m^2 , såfremt tilladelse til lagerhal på 1200 m^2 gives.

Th. Bøhlers, der også er repræsenteret af Landskontoret for Landboret, har som ejer af matr.nr. 400 Dybbøl (1b.nr. 45) har sær-

skilt fremsat et erstatningskrav på 2 x 25.000 kr., ialt 50.000 kr. som skønnet tab som følge af ^{at} to byggegrunde, der var med i den første lokalplan for området, senere er udtaget af lokalplanen.

Advokat P. Mynborg har som ejer af matr.nr. 424 Dybbøl (lb.nr. 79) fremsat et krav om erstatning for ulempe og værdiforringelse på 100.000 kr., og Katharine Clausen har som ejer af matr.nr. 248 og 292 Dybbøl (lb.nr. 101) fremsat et erstatningskrav på 250.000 kr. som følge af værdiforringelse og større vedligeholdelsesudgifter på grund af iredningen.

Andelsselskabet Hotel "Dybbøl Banke", der ejer matr.nr. 173 (lb.nr. 91) har fremsat et erstatningskrav på 66.405 kr., der er nærmere specificeret således:

Positive udgifter til fremmed assistance	6.405 kr.
Ekstra renteudgifter på grund af utilfredsstillende drift fremover	50.000 kr.
Diverse omkostninger i forbindelse med planlagt byggeri	<u>10.000 kr.</u>
	<u>66.405 kr.,</u>

og som er begrundet med afslag på ny- og tilbygning.

Slagteriregion Syd har som ejer af matr.nr. 197, 578 og 914 Dybbøl (lb.nr. 42) fremsat et erstatningskrav på 10.000.000 kr. svarende til omkostningerne i forbindelse med etablering af en ny tilsvarende fabrik et andet sted, hvilket efter selskabets opfattelse kan blive nødvendigt, såfremt fredningen helt eller delvist umuliggør fornuftige udvidelsesplaner med hensyn til eksisterende fabrik.

Øvrige 51 private lodsejere har ikke fremsat særskilte erstatningskrav.

Statens Jordlovsudvalg har som ejer af matr.nr. 197 Smøl (lb. nr. 21) påstået sig tilkendt samme erstatning, som ydes private lods ejere.

Institutionen Dybbøl Mølle har frafaldet erstatning.

Offentlige lodsejere er iøvrigt Sønderborg kommune, Sønderjyllands amtskommune, Vejdirektoratet, Forsvarsministeriet, Farvands-

direktoratet samt Miljøministeriet (Skovstyrelsen).

Af det af fredningen omfattende område på ca. 750 ha er ca. 260 ha heraf ca. 114 ha i offentlig eje, tidligere undergivet fredningsbestemmelser, mens ca. 46 ha af fredningsområdet ligger indenfor strandbeskyttelseslinien i henhold til natufredningslovens § 46 og ca. 90 ha indenfor højbeskyttelseslinien i henhold til natufredningslovens § 53.

Fredningsnævnet skal udtale:

Generelt:

Når henses til de efter lovgivningen almindeligt gældende bestemmelser om bebyggelse og arealanvendelse, kan de fastsatte fredningsbestemmelser, der er ens for hele området, ikke anses som særligt tyngende - ej heller for den fortsatte almindelige landbrugsdrift i området. Der er således i det væsentlige tale om en sædvanlig tilstandsfredning af for størstedelen almindelig landbrugsjord, hvorfor der som udgangspunkt kun er grundlag for almindelig arealerstatning, der under hensyn til fredningssagens varighed fastsættes til 1.000 kr. pr. ha.

For arealer, der er omfattet af tidligere fredninger, strand- eller højbeskyttelseslinier, ydes der ikke erstatning, idet der for sådanne arealer i det konkrete område ikke kunne forventes givet dispensation til foranstaltninger i strid med tidligere fredningsbestemmelser eller de nævnte beskyttelseslinier i videre omfang end efter de nu fastsatte fredningsbestemmelser.

Der tilkendes dog i alle tilfælde en mindste erstatning på 500 kr. vedrørende en i privat eje værende ejendom under fredningen.

For stiudlæg i 3 m's bredde tilkendes der de berørte private lodsejere 20 kr. pr. løbende meter, idet der ved en sådan erstatning findes at være ydet disse lodsejere, der kan kræve hegning, erstatning for alle ulemper som følge af stien.

Der tilkendes ikke staten (Miljøministeriet, Skovstyrelsen, Forsvarsministeriet, Farvanddirektoratet, Vejdirektoratet og Statens Jordlovsudvalg) Sønderjyllands amtskommune og Sønderborg kommune

som grundejere erstatning i anledning af fredningen.

Vedr. specielle forhold:

1. Arealer i udlagt sommerhusområde.

Da der - efter at disse mindre arealer i et større område er udlagt som sommerhusområde i henhold til bygningsvedtægt af 1963 - ikke er foretaget planlægningsmæssige skridt til sommerhusbyggeri på de nævnte arealer, der henligger som almindelig landbrugsjord, findes den almindelige arealerstatning også at burde finde anvendelse på disse arealer, hvis ejere ej heller har fremsat særlige erstatningskrav.

2. Byzonearealer i Dybbøl landsby.

I Sønderborg kommunes dispositionsplan fra 1976 omfattende bl. a. Dybbøl-området er det anført, at det på grund af dette områdes nære forbindelse med landskabeligt værdifulde arealer er af største betydning, at bebyggelsesområdernes afgrænsning fastlægges ud fra en landskabelig vurdering. Ved den i dispositionsplanen foretagne afgrænsning er en mindre del af de omhandlede byzonearealer beliggende indenfor bebyggelsesgrænsen, mens de resterende ligger udenfor nævnte bebyggelsesgrænse. Ved kommunens senere planlægning for Dybbøl-området har der i det væsentlige været overensstemmelse mellem de såkaldte § 15-rammer og de tidligere nævnte bebyggelsesgrænser. Ved den endelige fastlæggelse og vedtagelse i 1981 af lokalplan for den østlige del af Dybbøl landsby er bebyggelsesområdet yderligere begrænset, og de af fredningen omfattende byzonearealer, der har været indenfor § 15-rammerne, er udtaget af disse, og fredningens afgrænsning er herefter bragt i overensstemmelse med lokalplanen.

De foreliggende oplysninger om kommunens byplanmæssige dispositioner viser således, at kommunes planlægning på tidspunktet for fredningssagens rejsning ikke gav føje til at påregne, at de af fredningen omfattende byzonearealer - måske bortset fra de arealer, der lå indenfor tidligere nævnte bebyggelsesgrænse - ville kunne

bebygges indenfor en nærmere overskuelig fremtid, og at det således ikke er fredningen, som har hindret bebyggelse af disse arealer, hvilket kunne tale for alene at give almindelig arealerstatning.

Da der imidlertid er tale om byzonejord med de deraf følgende vurderings- og skattemæssige konsekvenser, findes der dog at burde ydes en forhøjet erstatning for alle de af fredningen omfattede byzonearealer, der er i privat eje, ialt 4.7477 m^2 , og som ikke er tilbageført til landzone.

Under hensyn til, at der ikke under fredningssagen er givet afslag på konkrete ansøgninger vedrørende foranstaltninger i nævnte byzonearealer, findes den forhøjede erstatning passende at kunne fastsættes til 1 kr. pr. m^2 .

3. Vedrørende de af enkelte lodsejere særskilt fremsatte erstatningskrav bemærkes, at der for ingen af de omhandlede ejendomme ses at foreligge sådanne særlige forhold, at der er anledning til at fravige ovennævnte generelle og specielle retningslinier i forbindelse med fastsættelse af den hver enkelt lodsejer tilkommende erstatning.
4. Afståelse af "Avnbjerg" (del af matr.nr. 18 Dybbøl - lb.nr. 40).

Nævnte ejendoms jorder er ved seneste offentlige vurdering ansat på grundlag af en hektar-pris på 12.200 - 14.800 kr. Herefter og under hensyn til de af Landskontoret for Landboret påpegede særlige ulemper som følge af afståelse af ca. 5.550 m^2 og indrømmelse af færdselsret på ca. 700 m^2 findes der at burde tilkendes ejeren en samlet erstatning på 25.000 kr., ved hvis fastsættelse der også er taget hensyn til, at nuværende ejer har ret til indtil videre at dyrke jorden og til at fælde de på en del af det afståede areal værende træer inden en vis frist.

5. Afståelse af matr.nr. 1479 Dybbøl (lb.nr. 73).

Ovennævnte ejendom, der er undergivet tidligere fredningsbestemmelser, og som er vurderet sammen med matr.nr. 26 Dybbøl, er ved seneste offentlige vurdering ansat efter en hektar-pris på 14.000 kr. På nævnte baggrund findes der at burde tilkendes en

erstatning på 16.000 kr. for afståelse af nævnte ejendom, af areal 1,2266 ha.

På grundlag af den reviderede lodsejerfortegnelse pr. 23. februar 1983, kortopmåling af 12. april 1983 af stiforløb over de enkelte ejendomme samt oversigt af 29. april 1981 vedrørende byzonearealer omkring Dybbøl landsby, og idet det bemærkes, at der verserer jordfordelingssager, og at foretagne ekspropriationer ikke er berigtiget, og idet der foretages oprunding af erstatningsbeløb beregnet på grundlag af 1.000 kr. pr. ha, tilkendes erstatning i anledning af fredningen herefter således:

<u>1b. nr. 1:</u>	Sognepræsteembedet, Storegade 1, Broager,	8.600,00 kr.
<u>1b. nr. 2:</u>	Broager Vandværk v/ K. Jonassen, Møllebakken 25, Broager,	500,00 kr.
<u>1b. nr. 3:</u>	Jens Lehmann, Vemmingbundvej 19, Broager,	17.000,00 kr.
<u>1b. nr. 4:</u>	Jens Ole Overgård, Smøl 19, Broager,	1.500,00 kr.
<u>1b. nr. 5:</u>	Peter A. Møller jun., Smøl 24, Broager,	7.900,00 kr.
<u>1b. nr. 6:</u>	Jens P. Nielsen, Smøl 30, Broager,	11.200,00 kr.
<u>1b. nr. 7:</u>	Karl Willesen, Vemmingbundvej 116, Broager,	2.000,00 kr.
<u>1b. nr. 8:</u>	Lorenz P. Hansen, Vemmingbundvej 21, Broager,	7.700,00 kr.
<u>1b. nr. 10:</u>	Jørgen Peter Nissen, Vemmingbundvej 21, Broager,	500,00 kr.
<u>1b. nr. 12:</u>	Jens P. Juhler, Vemmingbundstrandvej 66, Broager,	6.000,00 kr.
<u>1b. nr. 13:</u>	Eleonora Carstensen, Vemmingbundvej 26, Broager,	800,00 kr.
<u>1b. nr. 15:</u>	Chr. A. Krogh, Brovej 108, Broager,	2.300,00 kr.
<u>1b. nr. 16:</u>	Heinrich Jac. Jacobsen, Stenbæk 1, Broager,	25.200,00 kr.
<u>1b. nr. 17:</u>	Jørgen Christensen, Brovej 119, Broager,	8.300,00 kr.

<u>lb.nr. 18:</u>	Hans Slot, Brovej 123, Broager,		8.300,00 kr.
<u>lb.nr. 19:</u>	Hans Petersen Riisbøl, Smøl 5, Broager,		2.500,00 kr.
<u>lb.nr. 20:</u>	Hans Chr. Christensen, Nybøl Landevej 16, Broager,		2.500,00 kr.
<u>lb.nr. 22:</u>	Peter A. Møller, Smøl 24, Broager,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 24:</u>	Knud Petersen Jørgensen, Hørtøftvej 14, Ragebøl, Sønderborg,		4.400,00 kr.
<u>lb.nr. 25:</u>	Jacob Petersen Møller, Flensborg Landevej 6, Sønderborg, + sti	3.200,00 kr. <u>6.500,00 kr.</u>	9.700,00 kr.
<u>lb.nr. 26:</u>	Hans Asmussen Lyck, Amtsvejen 2, Sønderborg,		1.300,00 kr.
<u>lb.nr. 27:</u>	Anni Løbner, Dyntvej 41, Broager,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 29:</u>	Jacob Ernst Iversen, Egernsundvej 1, Sønderborg, + sti	27.900,00 kr. <u>5.000,00 kr.</u>	32.900,00 kr.
<u>lb.nr. 32:</u>	Peter Lassen jun., Bøffelkobbøl 1, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 33:</u>	Claus Müller m.fl., Lindevej 2, V. Sottrup, Sønderborg,		800,00 kr.
<u>lb.nr. 34:</u>	Hans Hansen, Goethesgade 5, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 35:</u>	Kirsten Arendt, Holbøl Præstegård, Tørsbøl,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 36:</u>	Hans P. Phillipsen, Flensborg Landevej 5, Sønderborg, + sti	20.800,00 kr. <u>10.000,00 kr.</u>	30.800,00 kr.
<u>lb.nr. 37:</u>	Jørgen Madsen, Vaskilde 2, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 38:</u>	Thorkild Elneff, Flensborg Landevej 8, Sønderborg,		500,00 kr.

<u>lb.nr. 40:</u>	Chresten Jensen, Dybbøltving, Sønderborg, + afståelse + sti	15.600,00 kr. 25.000,00 kr. <u>6.000,00 kr.</u>	46.600,00 kr.
<u>lb.nr. 41:</u>	Lorens P. Staugård, Dybbøltving, Sønderborg, + byzone	27.600,00 kr. <u>1.000,00 kr.</u>	28.600,00 kr.
<u>lb.nr. 42:</u>	L. Marburger A/S, Flensborg Landevej 4, Sønderborg,		1.800,00 kr.
<u>lb.nr. 43:</u>	Georg Hansen, Flensborg Landevej 1, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 44:</u>	Ejnar Jørgensen, Porsdam 9, Sønderborg, + byzone	23.200,00 kr. <u>4.800,00 kr.</u>	28.000,00 kr.
<u>lb.nr. 45:</u>	Theodor Bøhlens, Palmose 3, Sønderborg, + byzone	1.000,00 kr. <u>2.760,00 kr.</u>	3.760,00 kr.
<u>lb.nr. 46:</u>	Svend Clausen, Dybbøl Bygade 4, Sønderborg, + sti	14.900,00 kr. <u>3.500,00 kr.</u>	18.400,00 kr.
<u>lb.nr. 47:</u>	Børge Hansen, Palmose 7, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 48:</u>	Werner Viktor Christensen Palmose 5, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 49:</u>	Arkitekt Henning Larsen, Sønderborg APS, Sundgade 66, Sønderborg,	(incl. byzone)	500,00 kr.
<u>lb.nr. 50:</u>	Jens Stoffer Iversen, Amtsvejen 27, Sønderborg,		800,00 kr.
<u>lb.nr. 51:</u>	Ove Petersen Brock, Dybbøl Bygade 8, Sønderborg, + byzone + sti	15.700,00 kr. 22.600,00 kr. <u>5.000,00 kr.</u>	43.300,00 kr.
<u>lb.nr. 53:</u>	H. Gølles, Rugtoften 11, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 54:</u>	Chr. Staadsen Petersen, Dybbøl Banke 33, Sønderborg, + sti	20.700,00 kr. <u>4.000,00 kr.</u>	24.700,00 kr.

<u>lb.nr. 55:</u>	Hanne Juul Dam, Jerrikhausvej 13, Jægerspris,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 56:</u>	Hans Hansen, Paralleelvej 1, Sønderborg,		15.600,00 kr.
<u>lb.nr. 57:</u>	Ph. Sibbesen, Palmose 4, Sønderborg,		800,00 kr.
<u>lb.nr. 58:</u>	Elisabeth Grau, Femvej 3, Sønderborg, + byzone	25.000,00 kr. <u>4.600,00 kr.</u>	29.600,00 kr.
<u>lb.nr. 59:</u>	Jørgen Hansen, Degnevænget 13, Nybøl, Sønderborg,		2.000,00 kr.
<u>lb.nr. 60:</u>	Jørgen Jørgensen, Nørballe 2, Sønderborg,		900,00 kr.
<u>lb.nr. 61:</u>	Anker Grau, Nørballe 4, Sønderborg,	(incl.byzone)	500,00 kr.
<u>lb.nr. 62:</u>	Anne Hansen Nørballe 6, Sønderborg,	(incl.byzone)	1.600,00 kr.
<u>lb.nr. 63:</u>	Bente Andreasen, Porsdam 2, Sønderborg, + byzone	500,00 kr. <u>5.960,00 kr.</u>	6.460,00 kr.
<u>lb.nr. 65:</u>	Hans Peter Hansen, Nørballe 8, Sønderborg,		22.300,00 kr.
<u>lb.nr. 68:</u>	Lindy Frede Nielsen, Dybbøl Bygade 14, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 71:</u>	Nicolai Christensen, Aabenraavej 53, Sønderborg,		6.500,00 kr.
<u>lb.nr. 72:</u>	Chr.Peter Hansen-Fogd, Nis Petersensvej 5, Kolding,		24.100,00 kr.
<u>lb.nr. 73:</u>	Sparekassen Sønderjylland, Sønderborg,	(afståelse)	16.000,00 kr.
<u>lb.nr. 74:</u>	Johannes Mathiesen og hustru, Paralleelvej 4, Sønderborg,		13.100,00 kr.
<u>lb.nr. 75:</u>	Chresten Iversen, Dybbølsten 27, Sønderborg,		500,00 kr.

<u>lb.nr. 76:</u>	Asmus Poulsen Petersen, Parallelvej 2, Sønderborg,		1.300,00 kr.
<u>lb.nr. 77:</u>	Hans Ingemann, Dybbøl Bygade 27, Sønderborg,	(byzone)	3.800,00 kr.
<u>lb.nr. 78:</u>	Bjarne Dohrmann m.fl. Dybbøl Banke 31, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 79:</u>	Poul Mynborg, Dybbøl Banke 26, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 80:</u>	Aage Pilgaard Birkebæk m.fl. Dybbøl Banke 29, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 82:</u>	Max Gehrke, Dybbøl Banke 27, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 83:</u>	Thorvald Thomsen, Dybbøl Banke 23, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 84:</u>	Hans P. Thomsen, Dybbøl Banke 19, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 85:</u>	Gert Jørgensen Schmidt m.fl. Dybbøl Banke 21, Sønderborg, + sti	21.900,00 kr. <u>10.000,00 kr.</u>	31.900,00 kr.
<u>lb.nr. 89:</u>	Hans Hamann Christensen, Dybbøl Banke 15, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 90:</u>	Erling Carlsen, Stenløkke 9, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 91:</u>	A/S Hotel Dybbøl Banke v/ rev. E. Wittek Møller, Dybbølsten 25, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 92:</u>	Hans Peter Petersen Dybbøl Banke 13, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 93:</u>	Svend Åge Jansen, Dybbøl Banke 11, Sønderborg,		500,00 kr.
<u>lb.nr. 94:</u>	Anne T. Andersen, Grønnekærvej 12, Sønderborg,		500,00 kr.

<u>lb.nr. 95:</u>	Kathrine Marie Jensen, Dybbøl Banke 18, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 96:</u>	Niels Th. Riis, Stenløkke 9, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 97:</u>	Harry Petersen m.fl., Dybbøl Banke 9, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 98:</u>	Harry Petersen, Dybbøl Banke 9, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 100:</u>	Harry Møller Heuck, Dybbøl Banke 16, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 101:</u>	Cathrine Clausen, Dybbøl Banke 12, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 102:</u>	I/S Dybbøl Banke Vandværk. v/ D. Dam-Jensen, Brunhovedvej 11, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 103:</u>	Erik Iversen, Grønnekærvej 10, Sønderborg, + sti	500,00 kr. <u>9.000,00 kr.</u> 9.500,00 kr.
<u>lb.nr. 104:</u>	Jørn Juul, Dybbøl Banke 5, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 105:</u>	Friedrich Wilhelm Weide, Dybbøl Banke 1, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 107:</u>	Preben Hansen, Dybbølgade 45, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 109:</u>	Waldemar Siboska, Dybbøl Banke 20, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 110:</u>	Albert Beyer, Langbrogade 45, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 112:</u>	Wilhelmine Gertrud Høi, Agtoftsvej 57, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 113:</u>	Esther Iversen, Grønnekærvej 4, Sønderborg,	500,00 kr.

<u>lb.nr. 114:</u>	Freddy Mosegaard Jensen, Grønnekærvej 2, Sønderborg,	500,00 kr.
<u>lb.nr. 115:</u>	Chr. Jørgen Zimmermann, Parkgade 40, Sønderborg,	<u>500,00 kr.</u>
	Ialt	<u>596.120,00 kr.</u>

Erstatningsbeløbene forrentes fra fredningsnævnets afgørelse, og indtil beløbet kan hæves, med en årlig rente, der er 1% højere end Danmarks Nationalbanks til enhver tid fastsatte diskonto.

Fredningen findes ikke at medføre forringelse af pantesikkerheden, og de anførte erstatningsbeløb kan derfor udbetales til ejerne.

I godtgørelse for omkostninger under sagens behandling tillægges der de af Landskontoret for Landboret repræsenterede ejere et samlet beløb på 10.000 kr., der udbetales direkte til Landskontoret.

Den samlede fredningserstatning på 596.120,00 kr. med renter og omkostningsbeløbet på 10.000 kr. udredes med 75% af staten og 25% af Sønderjyllands amtsråd. I overensstemmelse med nævnte amtsråds påstand indstilles det, at staten betaler 9/10 af erstatningen.

Fredningsnævnets afgørelse vil i medfør af naturfredningslovens § 25 være at forelægge for Overfredningsnævnet til efterprøvelse. - Denne forelæggelse fritager dog ikke den, der eventuelt ønsker indsigelser behandlet, for selv at påklage afgørelsen til Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K. Klageberettigede er de lods ejere, hvis erstatningskrav er påkendt, Sønderjyllands amtsråd og miljøministeriet, jfr. naturfredningslovens § 26. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

Herefter bestemmes:

Til ejerne som foran nævnt udbetales der i erstatning i alt 596.120,00 kr. med en årlig rente, der er 1% højere end den af Danmarks Nationalbank til enhver tid fastsatte diskonto, fra afgørelsens dato, til betaling sker. - I godtgørelse for sagkyndig bistand betales 10.000 kr. til Landskontoret for Landboret, Århus.

Den samlede erstatning med renter og tillagte omkostninger udredes af staten med 75% og af Sønderjyllands amtsråd med 25%.

O. Iversen
suppl.

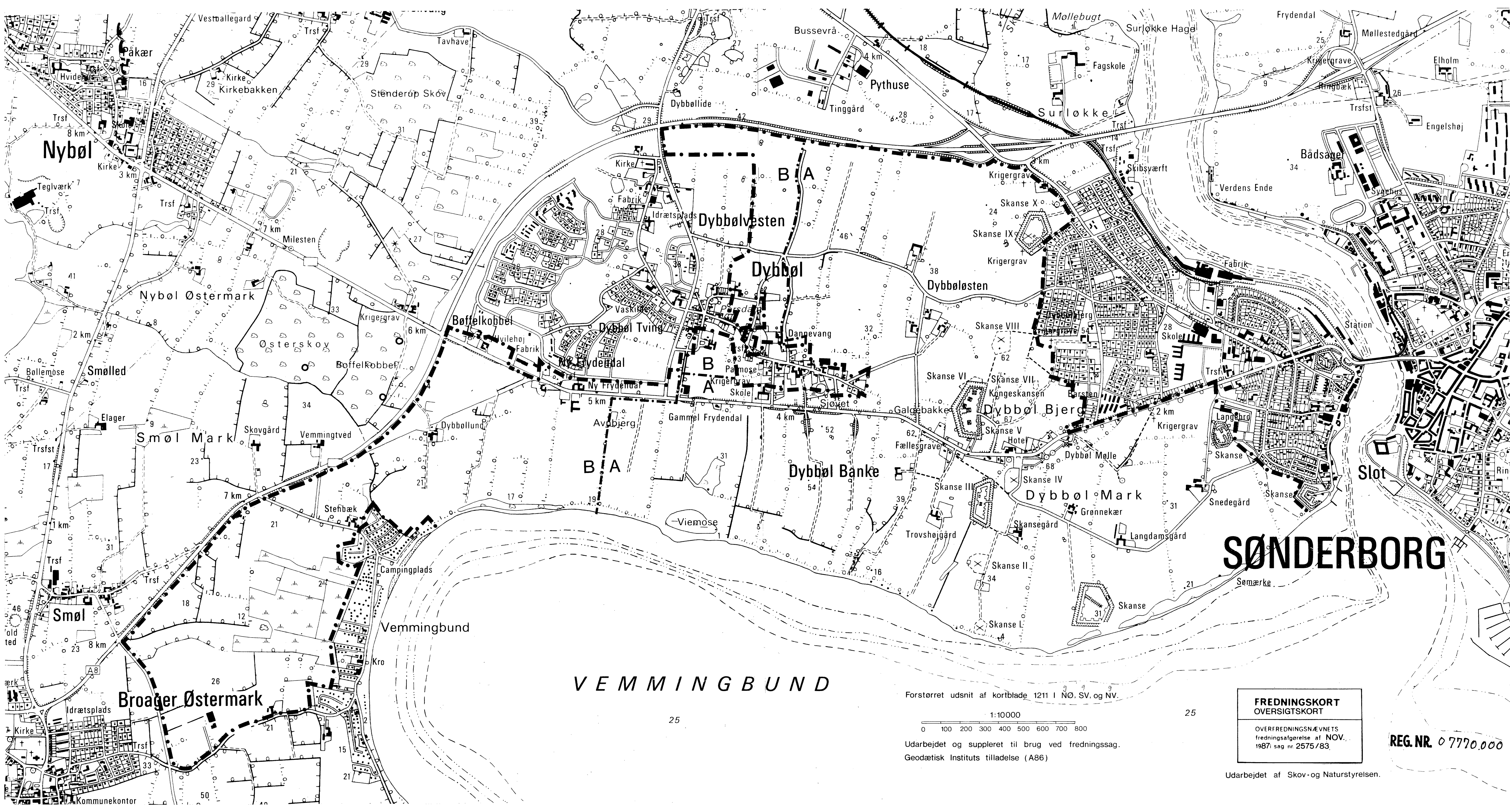
August Møller

Jørgen Jørgensen

Ole Levinsen

John Pedersen.

KORT>

Nybøl

Nybøl Østermark

Smørum

Smørum Mark

Smørum

Broager Østermark

Dybbølvesten

Dybbøl

Dybbøløsten

Dybbøl Bjerg

Dybbøl Banke

Dybbøl Mark

SØNDERBORG

Slot

V E M M I N G B U N D

Forstørret udsnit af kortblade 1211 I NØ, SV, og NV.

1:10000

0 100 200 300 400 500 600 700 800

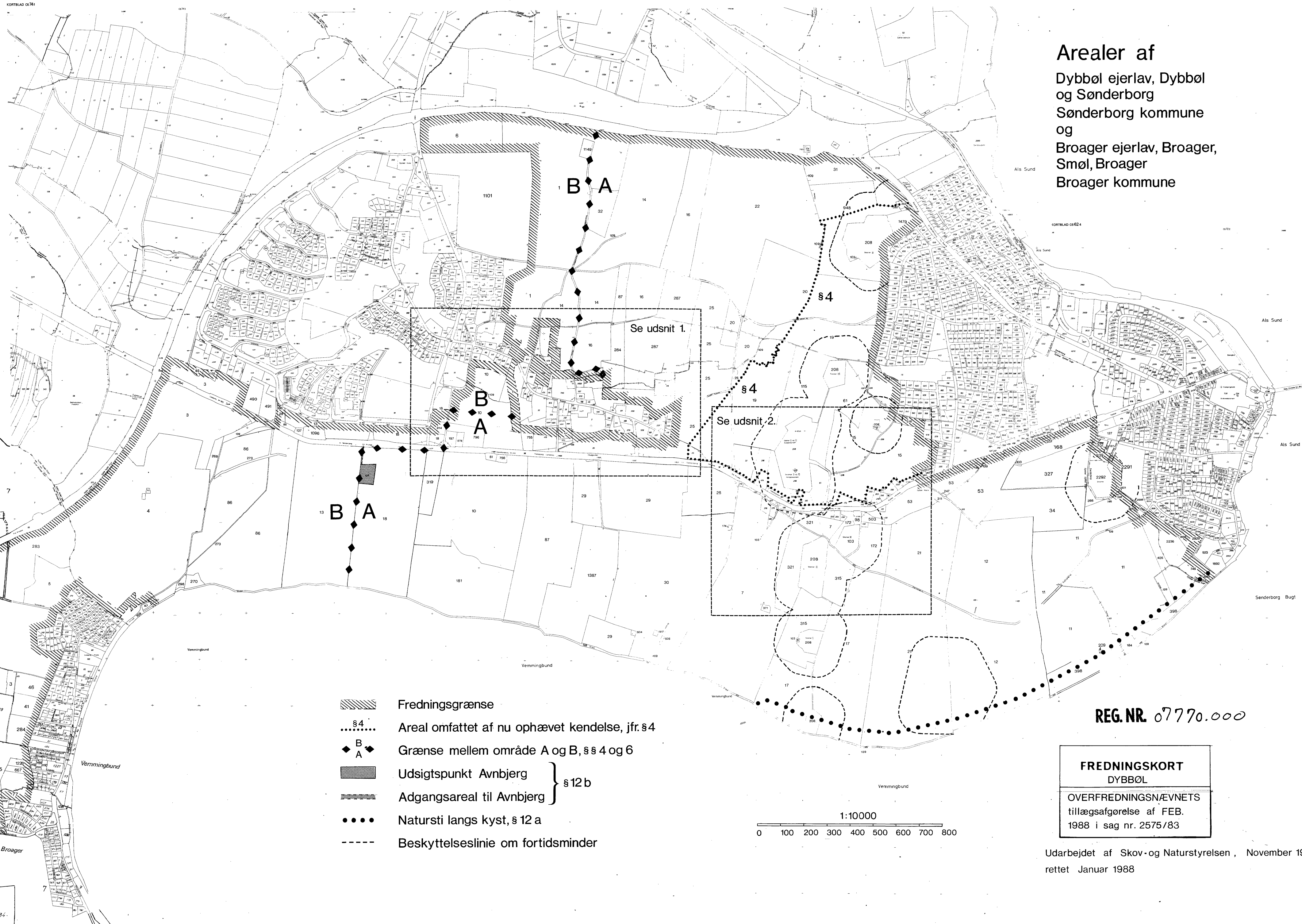
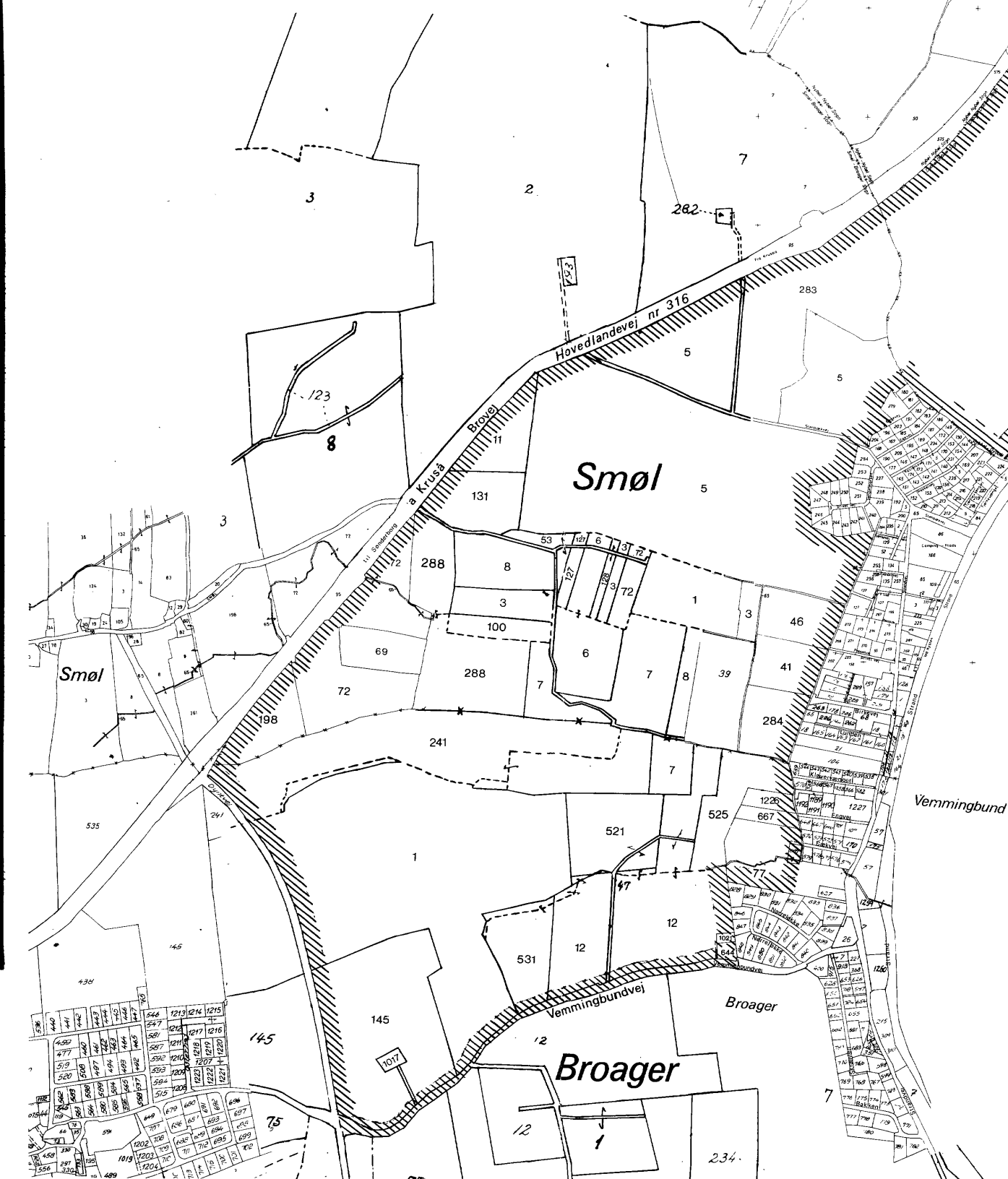
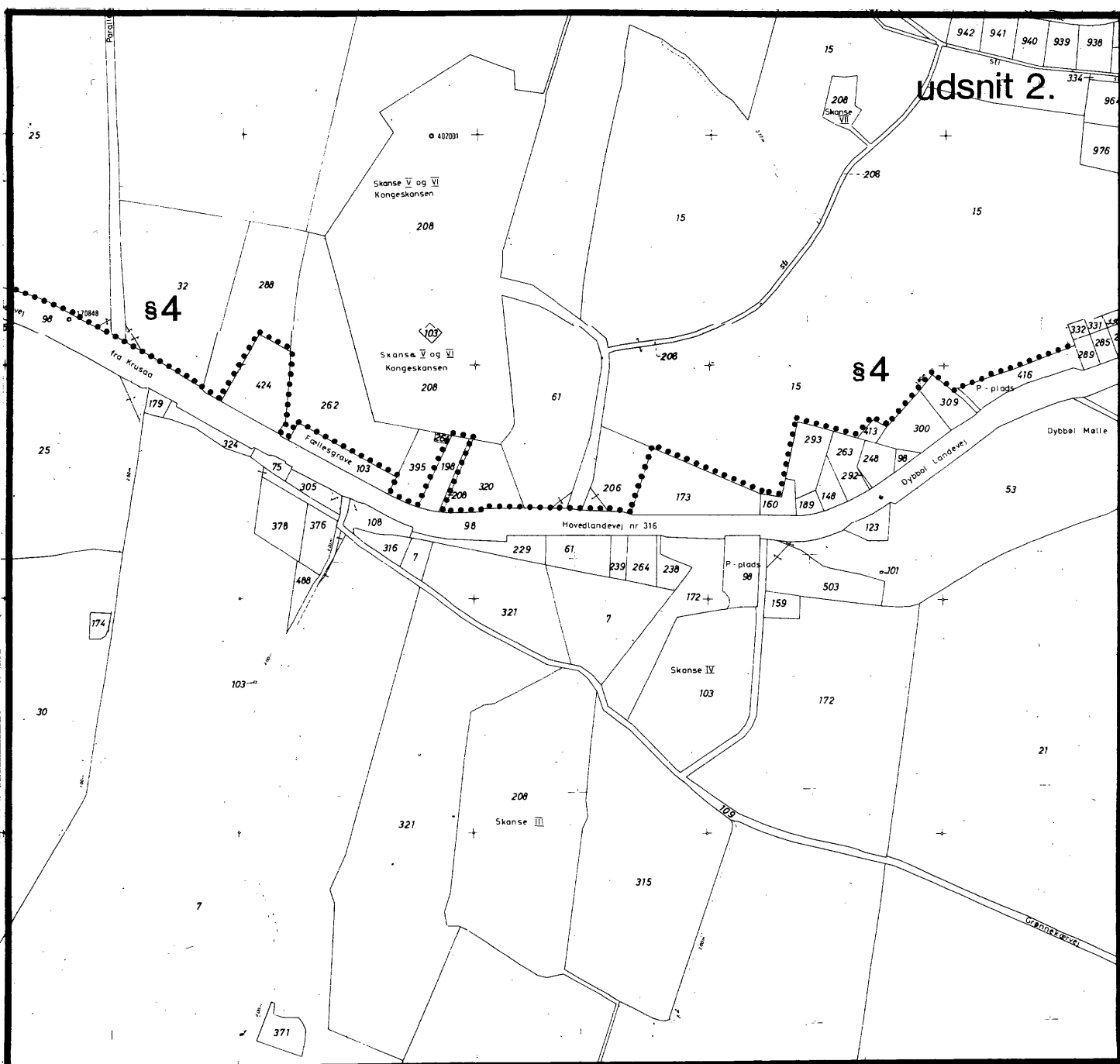
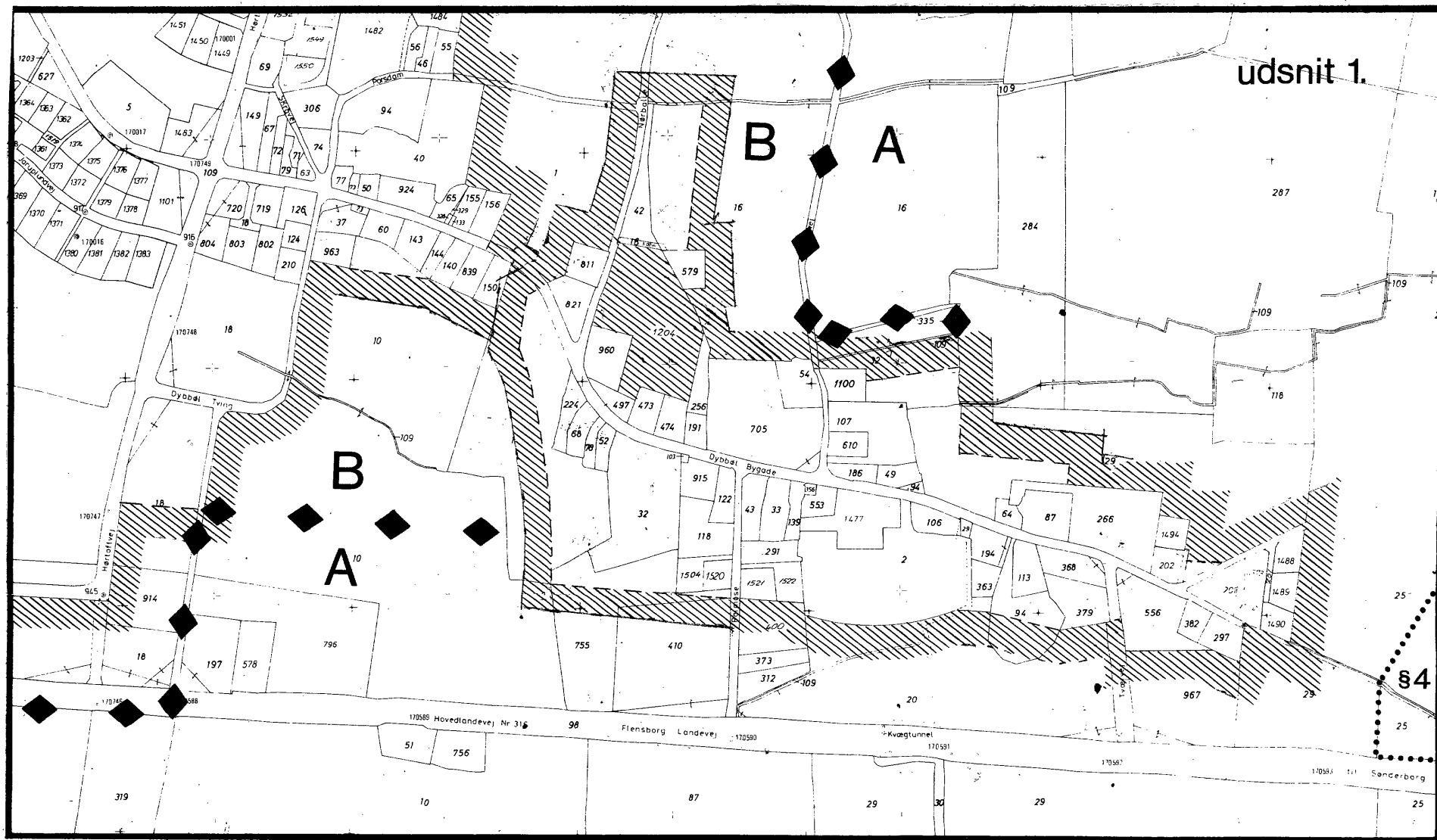
Udarbejdet og suppleret til brug ved fredningssag.
Geodætisk Instituts tilladelse (A86)

FREDNINGSKORT
OVERSIGTSKORT

OVERFREDNINGSNÆVNETS
fredningsafgørelse af NOV.
1987i sag nr 2575/83

REG. NR. 0 7770.000

Udarbejdet af Skov- og Naturstyrelsen.

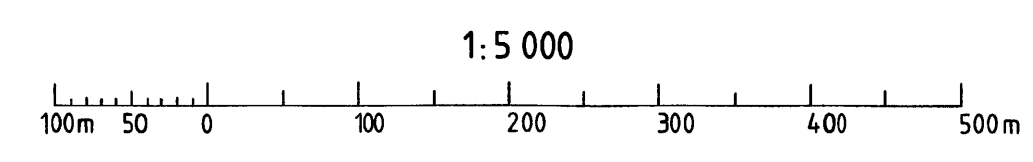
Arealer af
Dybbøl ejerlav, Dybbøl
og Sønderborg kommune
og
Broager ejerlav, Broager,
Smøl, Broager
Broager kommune

- Fredningsgrænse
- § 4
- Grænse mellem område A og B, § 4 og 6
- Udsigtpunkt Avnbjerg
- Adgangsareal til Avnbjerg
- Natursti langs kyst, § 12 a
- Beskyttelseslinie om fortidsminder

REG. NR. 07770.000

FREDNINGSKORT
DYBBØL
OVERFREDNINGSNÆVNETS
tillægsafgørelse af FEB.
1988 i sag nr. 2575/83

Udarbejdet af Skov- og Naturstyrelsen , November 1987
rettet Januar 1988

- SIGNATURFORKLARING:
- Grænse for område, der ønskes fredet
 - Strandbeskyttelseslinje
 - Beskyttelseslinje omkring fortidsminde
 - Skovbyggelinje
 - Grænse for tidligere forestået fredning, bekgj. 29.09.1976
 - Eks. fredning, der ønskes skærpet
 - Lodsejnummer
 - Areal, der erhæves gennem fredningen

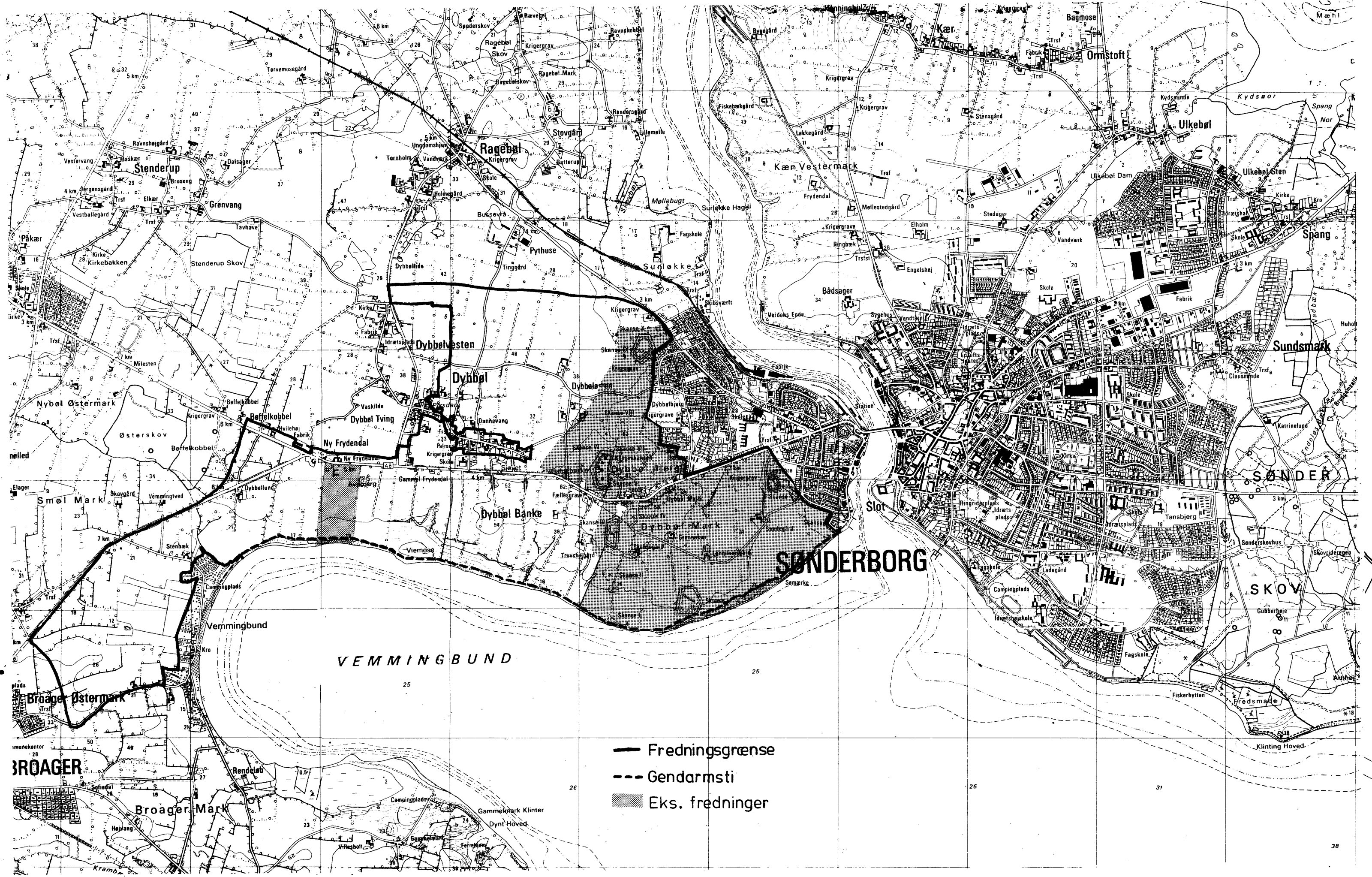
REG. NR. 07770.000

SØNDERJYLLANDS AMTSKOMMUNE
TEKNISK FORVALTNING
PLAN- OG MILJØADMINISTRATIONEN

OMRÅDE FRA VEMMINGBUND TIL DYBBØL.

Beregnet: 23-2-1983 TL
2-6-1983 TL

Frederik
537-2-9
540-90-12-74
1:5000
Oktober 1981

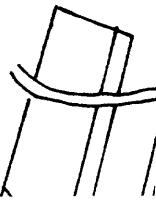

GRUNDMATERIALET ER GEODÆTISK INSTITUTS 4-CM KORT
 SUPPLERET MED ENKELTE RETTELSE FØRET AF
 SØNDERJYLLANDS AMTSKOMMUNE. UDGIVET MED
 GEODÆTISK INSTITUTS TILLADELSE (A 83). COPYRIGHT.

REG. NR. 07770.000

1:25 000

1000 m 500 0 1 2 km

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.: 07770.00

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 31 - 6270 Tønder - Telf 04 - 72 22 05

År 1983 den 28. februar foretog retsassessor Iversen følgende sag på dommerkontoret i Tønder.

J.nr. 31/83

Opførelse af foderlade til eksisterende staldbygning på matr. nr. 1 Broager, tilhørende Jens Lehmann Vemmingbundvej 19, Broager.
Dispensation fra verserende fredningssag for område ved Dybbøl-Vemmingbund.

Der fremlagdes udateret ansøgning med bilag og med påtegning af 9. februar 1983 fra Sønderjyllands Amtsråd (j.nr. 8-70-52-1-507-5/83).

Af sagens oplysninger fremgår bl.a.,

at ejeren af ovennævnte ejendom ønsker at opføre en foderlade på 25,20 x 13,80 m til eksisterende staldbygning,

at foderladen vil få samme murhøjde og taghældning^{/og} vil blive opført i leca mur med grønne stålplader og rødt eternittag som eksisterende bygning,

at der af fredningsafdelingen og ejeren i februar 1983 er udarbejdet en plan med ændret placering og med angivelse af en afskærmende beplantning med løvtræer og buske,

at det ansøgte er beliggende i landzone indenfor den den 1. oktober 1976 bekendtgjorte og verserende fredningssag for et område ved Dybbøl-Vemmingbund,

at eksisterende bygninger ifølge fredningspåstanden kun kan udvides i overensstemmelse med tegninger og beskrivelser (højder, farver og materialer) der er godkendt af nævnet, ligesom der kun må fjernes/plantes levende hegn efter forud indhentet tilladelse, og

at fredningsafdelingen indstiller, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

I medfør af naturfredningslovens § 16, stk., 2, godkender fredningsnævnet herved, at der på matr. nr. 1 Broager opføres tilbygning i form af foderlade i overensstemmelse med den af fredningsafdelingen udarbejdede og af ejeren godkendte plan, samt at der i tilknytning hertil (mod øst) etableres en afskærmende beplantning med løvtræer og buske.

O. Iversen

suppl.

/hc

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K. til søgningen og forskellige myndigheder. Først når det efter søgningens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Den 17. maj 1983 foretog retsassessor O. Iversen følgende sag
på dommerkontoret:

J.nr. 35/83

Opstilling af pergola foran bygningerne
på matr.nr. 263 Dybbøl, Sønderborg kom-
mune, tilhørende Ingrid Deichmann,
Dybbøl Banke 14, Sønderborg.

- Dispensation fra verserende fred-
ningssag for området ved Dybbøl
og Vemmingbund. -

Der fremlagdes skrivelse af 11. maj 1983 med bilag fra Sønderjyl-
lands amtsråd (j.nr. 8-70-52-1-537-11/83).

Af sagens oplysninger fremgår bl.a.,

- at der foran ovennævnte ejendoms bygninger ønskes opstillet en pergola,
at amtsrådet som vejmyndighed har meddelt tilladelse til opførelse af
den projekterede pergola i en afstand af 14,2 m fra kørebanens midte
under forudsætning af, at der ikke foretages ændringer af de ekssi-
sterende adgangsforhold, og at tilladelsen udnyttes inden 1 år,
at det ansøgte er beliggende indenfor den den 1. oktober 1976 bekendt-
gjorte, verserende fredningssag for et område ved Dybbøl og Vemming-
bund, hvis fredningspåstand bl.a. går ud på, at der ikke må opføres
bygninger og skure eller opstilles reklamer, ligesom eksisterende
bygninger kun kan ombygges/udvides i overensstemmelse med tegninger
og beskrivelser (højde, farver og materialer), der er godkendt af
fredningsnævnet, og
at fredningsafdelingen indstiller, at der meddeles tilladelse til den
ansøgte pergola på betingelse af, at der ikke opsættes reklameskilte
m.v. på pergolaen, og at pergolaen ikke males eller udføres med re-
flekterende farver og materialer.

Da fredningsnævnet finder, at det ansøgte ikke kommer i strid
med fredningens formål, meddeles der herved i medfør af naturfrednings-
lovens § 16, stk. 2, dispensation til den ansøgte pergola i overensstem-

melse med tegningsmateriale og på de af fredningsafdelingen ovenfor fastsatte betingelser.

Det bemærkes til orientering, at opsætning af reklameskilt på bygningen kræver fredningsnævnets forudgående tilladelse.

O. Iversen

suppl.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 18, 1256 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 31 - 6270 Tønder - Telf 04 - 72 22 06

År 1983 den 1. december foretog retsassessor Iversen følgende sag på
Dommerkontoret i Tønder

J.nr. 212/83

Midlertidig placering af mulddepot på nedlagt del af hovedlandevej 316 Kruså-Sønderborg vest for Ny Frydendal og ud for matr. nr. 3 Dybbøl, tilhørende Sønderborg Kommune

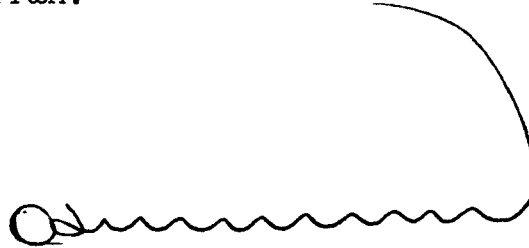
Dispensation fra fredningssag for område ved Dybbøl og Vemmingbund nævnsafgørelse af 1. juli 1983.

Der fremlagdes skrivelse af 3. november 1983 med bilag fra Sønderjyllands Amtskommune, amtsvejvæsenet, og med påtegning af 10. november 1983 fra Sønderjyllands Amtsråd (J.nr. 540-90-12-74).

Af sagens oplysninger fremgår bl.a.,
at amtsvejvæsenet påtænker at udføre afhøvling af rabatter på en del af hovedlandevej 316, Egernsund-Broager, hvorved der vil fremkomme overskud af muldjord, som kan anvendes i forbindelse med andre reguleringsarbejder,
at amtsvejvæsenet ikke i området har lagerpladser, som kan anvendes til oplægning af muldjord,
at Sønderborg Kommune er indforstået med, at en del af det tidligere hovedlandevejsareal vest for Ny Frydendal ud for matr. nr. 3 Dybbøl anvendes til midlertidigt mulddepot på betingelse af, at depotets volumen indpasses efter det omliggende terræn,
at den omhandlede nedlagte hovedlandevejsstrækning indgår i Dybbølfredningen,

hvor fredningsnævnet den 1. juli 1983 har truffet afgørelse, som er indbragt for overfredningsnævnet, og
at fredningsafdelingen indstiller, at der meddeles dispensation til det ansøgte for en periode af 5 år, idet det omhandlede mulddepot ikke vil stride imod fredningens formål.

Et enigt fredningsnævn finder, at en midlertidig placering af mulddepot som ansøgt ikke vil stride imod formålet med fredningen af området ved Dybbøl og Vemmingbund, hvorfor nævnet i medfør af Naturfredningslovens § 34, jfr. cirkulæreskrivelse nr. 239 af 15. december 1978, for en periode af 5 år meddeler dispensation fra pkt. 2 i fredningsbestemmelserne til etablering af det ansøgte, midlertidige mulddepot med placering på nedlagt vejareal og indpasset efter det omgivende terræn.

O. Iversen
suppl.

/hc

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Vaturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 21 - 6270 Tønder - Telf. 04 - 722205

07770.000
Modtaget i fredningsstyrelsen

31 JAN. 1985

Til fredningsregisteret
til orientering 14/2-85 *22/1*

Den 29. januar 1985 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 10/85	Etablering af en ny sti langs Konge-
jfr. j.nr. 196/76	skansens østskel på matr.nr. 61 Dyb-
	bøl, tilhørende Miljøministeriet/
	Sønderborg skovdistrikt.

§ 34 - Dybbøl-Vemmingbund -

Der fremlagdes skrivelse af 22. januar 1985 med bilag fra amtsrådet, j.nr. 9-51-1/81.

Det fremgår af sagen, at amtsrådet som plejemyndighed for Dybbøl Skanser ansøger om fredningsnævnets dispensation fra § 2 og § 5 i fredningsnævnets kendelse af 1. juli 1983 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund til etablering af en ny sti fra indgangen til Kongeskansen og langs dennes østskel til eksisterende sti fra Kongeskansen til skanse VIII. Formålet med etablering af den nye sti er den, at man, når man skal fra Kongeskan- sen til skanse VIII, skal passere en stejl trappe og Kongeskansens voldgrav. Dette er en stor hindring for mange, og man vil forbed- re forholdene for de gående i skanseterrænet ganske betydeligt ved indretning af den nye sti.

Det er oplyst, at den nye sti vil få en længde på ca. 180 m og en bredde på ca. 4 m, og at stien udlægges som de øvrige stier i skanseterrænet, d.v.s. som græsbevoksede fodgængerstier fraheg- net med 3 glatte tråde opsat på egepæle. Endvidere opstilles der en låge/mølle ved indgangen til Kongeskansen.

Det er videre oplyst, at skovrider P. Holbek, Sønderborg Skovdistrikt, er indforstået med stiens etablering.

Miljøministeriet

J. nr. F. 1303 (8 - 18 Bil. 210

Da selve stianlægget vil være ubetydelig og ikke skæmme landskabet omkring Kongeskansen, meddeler nævnet herved dispensation til det ansøgte.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Den 5. oktober 1987 foretog formanden, dommer S.A.

Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 129/87 Ansøgning fra Broager Vandværk
om tilladelse til skelforandring
mellem matr.nr. 145 og 1017
Broager, Broager kommune.
§ 34 - fredningssag -
Dybbøl-Vemmingbund.

Der fremlagdes skelforandringssag fra landinspektørkontoret i Sønderborg samt skrivelse af 2. oktober 1987 fra amtsrådet, j.nr. 8-70-53-1-507-5-87.

Det fremgår af sagen, at der søges om tilladelse til ved skelforandring at overføre ca. 225 m² fra matr.nr. 145 Broager til matr.nr. 1017 Broager og omvendt.

Skelforandringen skal gennemføres, for at Broager Vandværks nye boring kan komme til at ligge på vandværkets egen grund.

Det er oplyst, at vandværkets grund er indhegnet med trådhegn, og at dette hegn flyttes til de nye skel. Der skal ikke etableres yderligere bygninger på arealet, men den 4 m brede private adgangsvej skal forlænges hen over det areal, som overføres fra matr.nr. 1017 til matr.nr. 145 Broager.

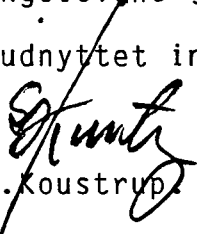
Ifølge Dybbøl-Vemmingbundfredningen er formålet at sikre fredningsmyndighedernes indseende med foranstaltninger, der kan komme i konflikt med landskabelige og historiske værdier. Der må bl.a. ikke opføres bygninger, ikke foretages beplantninger og

ikke anlægges veje.

Amtsrådet har indstillet, at der meddeles tilladelse til skelforandringen.

Da skelforandringen og vejforlængelsen ikke strider mod fredningens formål, meddeler nævnet herved i medfør af naturfredningslovens § 34 tilladelse til det ansøgte.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 31 - 6270 Tønder - Telf 04 - 72 22 05

Den 31. oktober 1988 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup,
følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 135/88

Ansøgning fra gårdejer Nicolai Chri-
stensen om tilladelse til at opføre et
maskinhus på matr.nr. 31 Dybbøl, Aaben-
raavej 53, Sønderborg kommune.

§ 34 - Dybbøl - Vemmingbund-
Fredningen.

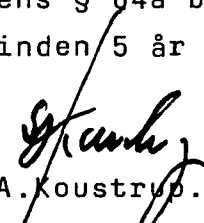
Der fremlagdes ansøgning af 19. september 1988 med bilag samt
skrivelse af 20. oktober 1988 fra amtsrådet, j.nr.
8-70-21-1-537-19-88.

Det fremgår af sagen, at maskinhuset vil få en størrelse på max.
16 x 18 meter med en gavlhøjde på 6 meter. Taget bliver grå
eternit, og farven iøvrigt bliver grøn.

Amtsrådet har indstillet det ansøgte til godkendelse.

Nævnet meddeler herved dispensation til det ansøgte.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen,
såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for
Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren

og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Den 28. juni 1989 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 92/89

**Ansøgning fra Erik Thorup, Sønderborg,
om tilladelse til at opføre en carport
på matr.nr. 146 Dybbøl, Sønderborg kom-
mune.**

§ 34 - Dybbøl-fredningen -

Der fremlagdes skrivelse af 27. juni 1989 med bilag fra amts-
rådet, j.nr. 8-70-53-1-537-5-89.

Det fremgår af sagen, at der søges om tilladelse til at opføre en
carport i tilknytning til et eksisterende helårshus, beliggende
Dybbølgade 47, Sønderborg.

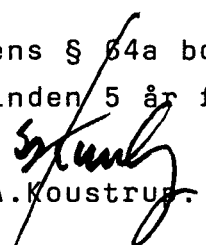
Det anførte ligger langs sydsiden af alleen op til Dybbøl Skanser
og er beliggende mellem beboelseshuset og udhuset - indenfor
Dybbøl-fredningen.

Amtsrådet har anbefalet det ansøgte, der ikke strider imod
fredningens formål.

Det er oplyst, at der til carporten agtes anvendt hvid farve,
(som huset) eller grøn umbra (som vinduerne i huset).

Fredningsnævnet meddeler herved dispensation fra fredningsbestem-
melsens § 6a til den ansøgte carport.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen,
såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A.Koustrup.

/ha

SØNDERJYLLANDS AMT

AMTSGÅRDEN, SKELBÆKVEJ 2, 6200 AABENRAA, TLF. 74 62 51 51 POSTGIRO 3 00 51 35 TELEFAX 74 62 80 42

TEKNISK FORVALTNING

PLAN- OG FREDNINGSVÆSENET

REG. NR.

7770

Landinspektørkontoret i
Sønderborg
Ringridervej 23
6400 Sønderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
22 MAJ 1990

J.nr.
8-70-53-1-537-1-90

Sagsbehandler
Tove Larsen/et

Dato
21 MAJ 1990

Vedr.: udstykning af matr. nr. 21 Dybbøl, Sønderborg kommune.

Hermed tilbagesendes ovennævnte sag.

Det ansøgte er beliggende indenfor "fredning af område ved Dybbøl og Vemmingbund", Overfredningsnævnets kendelse af 23.11.1987.

Udstykningen kræver ikke tilladelse i henhold til fredningsbestemmelserne, men opmærksomheden skal henledes på, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder) og ombygning af eksisterende bygninger, hvorved den ydre fremtræden ændres forinden fredningsnævnets forudgående godkendelse. Dette gælder også for terrænændringer og tilplantning. Der henvises iøvrigt til fredningsbestemmelserne.

Med venlig hilsen

Tove Larsen
TOVE LARSEN
tekn. assistent
Fredningsafdelingen

Kopi til:

Skov- og Naturstyrelsen

Fredningsnævnet syd

Sønderborg kommune

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, Finn Lindhart

Miljøministeriet
05-106.ets
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/8-0003

Akt. nr.

Bil.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS
Sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
7 JUNI 1990

Den 6. juni 1990 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 43/90

Ansøgning fra Kristian S. Petersen, Dybbøl Banke 33, Sønderborg, om lovliggørelse af tilbygning til stuehus på matr.nr. 30 Dybbøl, Sønderborg kommune.

§ 34 - Dybbølfredningen -

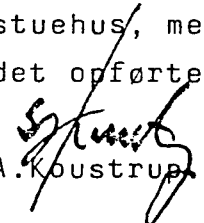
Der fremlagdes skrivelse af 29. maj 1990 med bilag fra amtsrådet, j.nr. 8-70-53-1-537-4-90.

Det fremgår af sagen, at tilbygningen er opført uden forud indhentet godkendelse fra nævnet. Tilbygningen er en 24 m² udvidelse af stuehuset. Den er på de medfulgte tegninger angivet som en udestue og er placeret mod syd ud i haven.

Amtsrådet har meddelt, at man ikke vil modsætte sig, at der meddeles tilladelse til det ansøgte.

Fredningsnævnet skal alvorlig påtale, at byggeriet er opført, uden at fornøden tilladelse fra nævnet er indhentet.

Efter omstændighederne, og da en besigtigelse har godtgjort, at tilbygningen falder godt sammen med og er meget beskedent i forhold til det eksisterende stuehus, meddeler nævnet herved efterfølgende tilladelse til det opførte byggeri.

S.A.Koustrup

/ha

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/8-0003
Akt. nr. 4

gr.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS**Sydlig fredningskreds,****Dommerkontoret i Tønder.**

Den 12. november 1990 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 67/90

**Ansøgning fra Hans Peter Philipsen,
Flensborgvej 5, Sønderborg, om tilladelse
til at opfylde et lavtliggende areal på
matr.nr. 3, Dybbøl ejerlav, Sønderborg
kommune.**

§ 34 - Dybbølfredningen -

Der fremlagdes skrivelse af 2. november 1990 med bilag fra amtsrådet, j.nr. 8-70-21-1-537-7-90.

Det fremgår af sagen, at området ligger indenfor Dybbølfredningen, og at terrænændring kræver dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Det er oplyst, at fyldet stammer fra amtsvejvæsenets oplagringsplads, der ligger umiddelbart op til det pågældende areal.

Amtsrådet har anbefalet det ansøgte og har bl.a. anført, at den ansøgte opfyldning ikke vil ændre landskabsbilledet, idet området ligger i et i forvejen fladt terræn nær fredningsområdets ydergrænse. Området er i øvrigt intensivt dyrket.

Da den ansøgte opfyldning, der alene angår et areal på ca. 25 m x 25 m, ikke strider imod fredningens formål, meddeler nævnet herved i medfør af naturfredningslovens § 34 dispensation til det ansøgte.

ad sn/21/8-0003
5

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for **Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm**, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

.14 NOV. 1990

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS
Sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Den 13. november 1990 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 63/90

Ansøgning fra Fonden Dybbøl Banke om
tilladelse til opførelse af et besøgs-
center på Dybbøl Banke.

§ 34 - Dybbøl Banke -

Der fremlagdes skrivelse af 11. oktober 1990 med bilag fra Fonden Dybbøl Banke, j.nr. 8-08-02-15-90.

Det fremgår af de modtagne bilag, at Fonden Dybbøl Banke på et møde den 30. august 1990 har vedtaget det endelige projekt til besøgscentret.

Arealet er beliggende i det område, som er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 Dybbøl-Vemmingbund (2575/83).

Det er i ansøgningen vedrørende besøgscentret bl.a. anført:

"Ifølge projektet placeres en centerbygning med et bebygget areal på 595 m² og et bruttoetageareal på 1007 m² i den østlige del af lokalplanområdet med en forevisningsgård mod nordøst og en serveringsterrasse mod vest. I tilslutning til disse to anlæg vil terrænet skulle moduleres med lave skråningsanlæg.

En parkeringsplads til ca. 100 personbiler forudsættes anlagt af Sønderjyllands amt yderst mod vest på de lavtliggende arealer af

matr.nr. 206 og del af matr.nr. 173, begge af Dybbøl ejerlav. Det mellem parkeringspladsen og centerbygningen liggende areal skal henligge i græs, hvori med lave hække markeres forløbet af de gamle løbegrave og kanonpladser.

Den nuværende parkeringsplads overfor Dybbøl Mølle udvides, således at der her bliver plads til 12 busser og 18 personbiler.

Den nuværende asfalterede parkeringsplads syd for landevejen (ved Skanse IV) nedlægges som permanent parkeringsplads. Asfalten fjernes, og der sås græs på et tyndt lag muldjord. Nedrammede stolper vil forhindre parkering her, men ved bom eller lænke åbnes der mulighed for at benytte pladsen i spidsbelastningsperioder for personbiler.

Gennem den projekterede arealdisposition friholdes i videst omfang de værdifulde udsigter, som efter fjernelsen af det gamle Hotel Dybbøl Banke blev åbnet over landskabet mod nord set fra såvel landevejen som fra Skanse IV. Samtidig illustreres en del af det historiske landskab op til besøgscentret gennem plantning af de nævnte lave hække."

Det er oplyst, at Skov- og Naturstyrelsen, Sønderjyllands Amtskommune og Sønderborg Kommune har kunnet tiltræde såvel placering og udformning af centerbygningen som anvendelsen og udformningen af udenomsarealerne. Alle parter har fundet, at projektet er i fuld overensstemmelse med formålet med de for området gældende fredningsbestemmelser. Det af lokalplanen omfattede område ejes i sin helhed af Miljøministeriet.

Der var i nævnet enighed om, at det pågældende projekt, der tjener til udbredelsen af kendskabet til Dybbøl Banke og områdets historie, ikke strider mod fredningens formål.

Nævnet meddeler herved tilladelse til det ansøgte projekt i medfør af naturfredningslovens § 34.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS
Sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Den 14. december 1990 kl. 11,00 afholdt Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds møde på Dybbøl Banke med formanden, dommer S.A. Koustrup, det amtsrådsvalgte medlem, afdelingsleder August Møller, Vojens, og det kommunalvalgte medlem, Peter Jacobsen, Sønderborg.

Der foretoges:

J.nr. 68/90

Ansøgning fra Sønderjyllands Amtsvejvæsen om principgodkendelse af projekt til reno-
vering af træallé, vejstrækning og parke-
ringspladser ved landevejen forbi Dybbøl
Banke, Sønderborg kommune.

- § 34 og § 53 -

Der fremlægges skrivelse af 20. november 1990 med bilag fra amtsvejvæsenet, j.nr. 9-04-1-0565-3-90, samt skrivelse af 28. november 1990 med 1 bilag fra amtskommunernes landskabskontor, j.nr. 8-70-12-537-3-90.

For vejvæsenet mødte Thomas Pedersen og Niels Boe Larsen.

For landskabskontoret mødte Tove Larsen.

For Sønderborg kommune mødte Jørgen Gejlager og Peter Dall.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Fritz Carstensen.

ad
Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/8-0003
Akt. nr 7

BK. ✓

lus

Der foretoges besigtigelse, hvor projektet blev gennemgået af vejvæsenets repræsentanter. Herefter fortsattes mødet i civilforsvarets lokaler.

De mødte havde lejlighed til at udtale sig.

Repræsentanterne fra amtskommunen gjorde bl.a. opmærksom på, at der i 1864 - så vidt det er oplyst - ikke var allétræer helt vest på ud til Fællesgravene, men kun fra det nuværende område ved Grønnekjærvej i retning mod øst. Det foreliggende projekt vil kun forny alléen indtil Grønnekjærvej, d.v.s., at alléen bliver ca. 350 m kortere i udstrækning end den eksisterende allé. Det er hensigten at plante ca. 6 m høje træer, der er 15 år gamle.

Fritz Carstensen bemærkede hertil, at Danmarks Naturfredningsforening går stærkt ind for at bevare alléen i den udstrækning, som den har i dag, d.v.s. helt vest ud til Fællesgravene.

Amtskommunens repræsentanter gjorde endvidere gældende, at udsigten vil blive tilgodeset ved en afkortning af alléen, og at man, som tidligere anført, ønsker at genskabe terrænet, som det var i 1864.

Tove Larsen henviste til en skrivelse af 26. november 1990 fra Skov- og Naturstyrelsen, hvori er taget stilling til det foreliggende projekt for så vidt angår de trafikale forhold m.v., men oplyste, at der i skrivelsen fejlagtigt er anført, at parkeringspladsen ved Skanse IV bør nedlægges. Planen er imidlertid ikke at nedlægge denne parkeringsplads, men at opbryde asfalten og tilså arealet med græs, så området ved spidsbelastning kan anvendes til parkeringsareal for personbiler. Hun vil foranledige, at der fremsendes en korrigeret skrivelse fra Skov- og Naturstyrelsen.

Nævnet optog sagen til kendelse, der afsiges, når den nye skri-

velse er modtaget fra Skov- og Naturstyrelsen, jfr. naturfredningslovens § 53.

De to øvrige medlemmer bemyndigede formanden til at afsige kendelsen, idet der var enighed om nævnets stillingtagen til det forelagte projekt.

Sagen udsat.

Mødet hævet.

S.A.Koustrup.

-o-o-o-

Den 14. januar 1991 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, foranstående sag:

J.nr. 68/90

**Ansøgning fra Sønderjyllands Amtsvejevæsen om principgodkendelse af projekt til reno-
vering af træallé, vejstrækning og parke-
ringspladser ved landevejen forbi Dybbøl
Banke, Sønderborg kommune.**

- § 34 og § 53 -

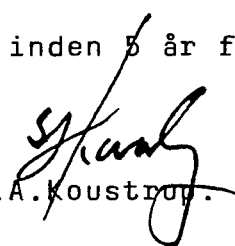
Der fremlagdes skrivelse af 9. januar 1991 fra Skov- og Naturstyrelsen, j.nr. 6112-0803, vedrørende parkeringspladsen ved Skanse IV.

Det fremgår heraf, at styrelsen ikke vil modsætte sig, at nævnte parkeringsareal efter nedlæggelsen anvendes under spidsbelastning.

Formanden bemærker, at nævnet i princippet kan godkende det forelagte projekt med den tilføjelse, at der i nævnet er enighed om, at træalléen ikke bør afkortes, men bibeholdes i sin nuværende udstrækning.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen,

såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for **Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm**, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07770.00

Dispensationer i perioden: 18-02-1991 - 04-12-1992

REG. NR. V 7770.00

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS

Sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Den 18. februar 1991 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup, hvor
der foretoges:

J.nr. 4/91

Ansøgning fra Sønderborg kommune om til-
ladelse til udstykning af matr.nr. 1387
Dybbøl, Sønderborg kommune.

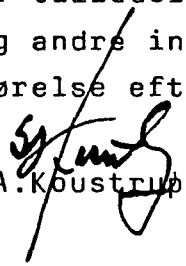
§ 34

Der fremlægges skrivelse af 15. februar 1991 med bilag fra amts-
rådet, j.nr. 8-70-21-1-537-4-91.

Det fremgår af sagen, at der ved udstykningen frastykkes et
areal, som skal videresælges til sammenlægning med et landbrug.
Det øvrige areal på ca. 25.000 m² skal anvendes til stiforbin-
delse til Gendarmstien, til selve Gendarmstien og til et rekre-
ativt areal i forbindelse hermed.

Det pågældende areal er omfattet af fredningen af området fra
Dybbøl til Vemmingbund og desuden omfattet af naturfrednings-
lovens § 46 strandbeskyttelseslinien.

Nævnet vedtog at tilbagesende sagen til amtsrådet, Landskabskon-
toret, med tilkendegivelse af, at nævnet hermed i medfør af natur-
fredningslovens § 34, meddeler tilladelse til det ansøgte, hvil-
ket bedes meddelt ansøgeren og andre interesserede samtidig med,
at amtsrådet meddeler sin afgørelse efter lovens § 46.

S.A.Koustrup.

Sønderjyllands amt
indg. 19 FEB. 1991
j.nr. 8-70-21-1-537-4-91

SN 1211/8 - 0003, akt 11

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS
Sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

20 MAR. 1991

Den 15. marts 1991 kl. 11,00 afholdt Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds møde på ejendommen Stenbæk, Broager, med formanden, dommer S.A. Koustrup, det amtsrådsvalgte medlem August Møller, Vojens, og det kommunalvalgte medlem Christian Frederiksen, Broager.

Der foretoges:

J.nr. 1/91

Ansøgning fra gårdejer Hans H. Jacobsen,
Broager, om tilladelse til en mindre
opfyldning på matr.nr. 5 og 7 Smøl,
Broager kommune.

§ 34 - Dybbølfredningen -

Der fremlagdes skrivelse af 24. januar 1991 med bilag fra amtsrådet, j.nr. 8-70-53-1-501-1-91.

For amtsrådet mødte Aase Østergaard og Erik Poulsen.

For Broager kommune mødte afdelingsingeniør Lars Overgaard.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Finn Linhardt.

Ejeren Hans H. Jacobsen var til stede og påviste det lavtliggende område, hvoraf et areal på 100 x 50 m ønskes opfyldt ved at pålægge et jordlag på 80-90 cm. Efter opfyldningen skal området

nydrænes, hvorved den nuværende kraftige okkerudledning vil bortfalde.

Han anførte bl.a., at arealet ligger mellem to større mærker og derfor giver en del driftsforstyrrelse. Selve arealet kan godt dyrkes i den nuværende tilstand, men så skal der både sås, gødes og høstes på senere tidspunkter end hans landbrugsjord ellers. Den pågældende mark, som ønskes opfyldt, har hidtil henligget med græs til kreaturer, men han har ikke længere kreaturer på ejendommen.

Aase Østergaard henviste til amtskommunens skrivelse af 24. januar 1991, hvori bl.a. er anført, at man ikke kan anbefale det ansøgte.

Finn Lindhardt anførte, at lokalkomiteen heller ikke kunne anbefale det ansøgte.

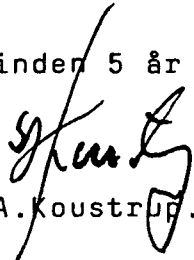
Der var i nævnet enighed om at udtale, at den ansøgte opfyldning på 1/2 ha er et særdeles beskedent areal sammenholdt med, at fredningen omfatter ca. 750 ha. Endvidere ligger arealet helt ind til udkanten af det fredede areal op mod landevejen Broager-Sønderborg. Efter nævnets opfattelse vil det efter arbejdets afslutning ikke kunne ses i naturen, at der er sket en opfyldning.

Herefter finder nævnet ikke rimelig grund til at nægte det ansøgte, der tilmed forventes at stoppe en væsentlig okkerudledning til vandet i Vemmingbund.

Nævnet meddeler herved den ansøgte tilladelse på betingelse af, at der sker en nydræning på området, uden at drænrørerne kommer ned i mosejord.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen,

såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

OVERFREDNINGSNÆVNET
SEKRETARIATET

REG. NR. 7770.00

Slotsmarken 15
2970 Hørsholm
Telefon 45 76 57 18 BJ/ic

Skov- og Naturstyrelsen
Landskabskontoret
Slotsmarken 13
2970 Hørsholm

10. april 1991

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. 2575/83-1/91

11 APR. 1991

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Sydlige Fredningskreds har den 14. januar 1991 i medfør af naturfredningslovens ~~§ 34~~ og 53 i princippet godkendt et projekt fra Sønderjyllands Amt, Amtsvejvæsenet, til renovering af træallé, vejstrækning og parkeringspladser ved landevejen forbi Dybbøl Banke i Sønderborg Kommune dog med den ændring, at nævnet mener, at træalléen ikke bør afkortes, men bibeholdes i sin nuværende udstrækning.

Fredningsnævnets afgørelse for så vidt angår spørgsmålet om træalléens udstrækning er påklaget til Overfredningsnævnet af Sønderjyllands Amt og Skov- og Naturstyrelsen.

Sønderjyllands Amt, Amtsvejvæsenet, har i forbindelse med klagen oplyst, at allétræernes tilstand gennem de seneste år er blevet meget dårlig, og at alléen har mistet sit udseende som en sammenhængende allé. Halvdelen af de oprindelige træer er borte, og mange af de resterende er angrebet af svamp m.m. Amtet har derfor besluttet at udskifte allétræerne på hele strækningen og samtidig sikre den nye allé bedre i et ændret vejprojekt.

Som begrundelse for klagen har amtet henvist til, at projektet til fornyelse af alléens trærækker, ombygning af selve vejen og anlæg af nye parkeringspladser på grund af Dybbøl-områdets helt enestående særpræg og historie er udarbejdet af en arbejdsgruppe omfattende de direkte berørte myndigheder og interesser i området.

Miljøministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/8-0003

Akt. nr.

12

Bil.

105
34

Projektet er baseret på den landskabs- og informationsplan for Dybbølområdet af februar 1986, som blev udarbejdet af det særlige Dybbøludvalg, der i 1981 blev nedsat af den daværende Fredningsstyrelse og bestod af repræsentanter for stat, amt og kommune.

Udvalgets opgave var at forbedre besøgendes muligheder for at forstå områdets historiske baggrund og de begivenheder, der har udspillet sig her. Dette skulle ske ved en fredning, som sikrede området mod yderligere bebyggelse og andre anlæg. Endvidere skulle der foretages en sanering af landskabet ved ændring af bevoksningsforholdene og fjernelse af uheldige bebyggelser. Adgangen til området skulle forbedres og visualiseres med informationstavler m.v. Endelig skulle der etableres et besøgscenter, og parkeringsforholdene skulle indpasses bedre i området.

Fredningen skete ved en afgørelse fra Overfredningsnævnet af 23. november 1987. Den uheldige bebyggelse er fjernet, og besøgscentret er under etablering, ligesom parkeringsforholdene forudsættes saneret i det forelagte projekt.

Et af Dybbøludvalgets ønsker var en fjernelse af træalléen vest for det nye besøgscenter for at opnå en klar markering af Dybbølstillingens frontale afgrænsning.

Den i projektet ønskede afkortning af træalléen er således et vigtigt indslag i de samlede arbejder, der er og bliver udført i området.

Projektet er for tiden fremsendt til godkendelse ved de berørte myndigheder, og der er allerede indkommet godkendelser fra de fleste.

Amtsrådet har bevilget midlerne til projektet. Projektet påregnes igangsat medio maj måned 1991.

Skov- og Naturstyrelsen har den 11. februar 1991 godkendt amtets skitseprojekt til den foreslåede renovering af alléen. Styrelsen har i sin klage yderligere henvist til, at en fjernelse af den vestlige ca. 350 m lange del af alléen uden for skanserækken og genplantning indenfor kan være med til

at øge forståelsen af det historiske ret træløse landskab, der dominerede krigsskuepladsen i 1864, og herved være i god overensstemmelse med et af Dybbølfredningens hovedformål, som er at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie.

Sønderborg Kommune har i anledning af klagen udtalt, at det ikke har været afgørende for kommunen, hvorvidt træalléen startede ved Grønekjærvej eller 350 m længere mod vest. Kommunen har derfor ikke yderligere bemærkninger til sagen.

Danmarks Naturfredningsforening har udtalt, at den nye allé bør have samme udstrækning som den bestående især af landskabelige hensyn. Foreningen mener, at der herved bevares en mere naturlig overgang set fra vest til det historiske område bl.a. i forbindelse med fællesgravene på vejens nordside. En genplantning af alléen i dens nuværende længde vil efter foreningens opfattelse ikke hindre det frie udsyn over terrænet, da der i forvejen er mange punkter, hvorfra man kan overskue krigsskuepladsen.

Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 indeholder i § 11 følgende bestemmelse om landevejsalléen:

Langs landevejen fra Sønderborg til Dybbøl skal der til stadighed opretholdes en allé. Vejmyndigheden skal forelægge fredningsnævnet en samlet plan for de foranstaltninger, som ønskes foretaget med henblik herpå. Når fredningsnævnet har godkendt planen, må der ikke ske væsentlige afvigelser fra planen uden nævnets tilladelse.

Overfredningsnævnet skal udtale:

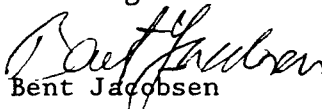
Forslaget om at afkorte den vestligste del af alléen i forbindelse med en samtidig udskiftning af samtlige træer i alléen fra Sønderborg til Dybbøl Banke indgår som en del af den samlede plan for opretholdelse af en allé, som vejmyndigheden i overensstemmelse med § 11 i Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 har forelagt fredningsnævnet. Projektet - her

under den ønskede afkortning af alléen - er godkendt af de myndigheder, der havde sæde i det tidligere Dybbøludvalg, hvis forslag til udformning af Dybbøl-området danner baggrund for det foreliggende projekt. Overfredningsnævnet finder herefter ikke grundlag for at modsætte sig den af amtet foreslåede afkortning af alléens trærække.

Overfredningsnævnet ændrer derfor fredningsnævnets afgørelse, således, at der ikke forlanges genplantet allétræer på strækningen vest for Grønnekjærvej.

I sagens behandling har deltaget samtlige 11 medlemmer af Overfredningsnævnet. Afgørelsen er enstemmig.

Med venlig hilsen

Bent Jacobsen
viceformand

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS
Sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Den 22. maj 1991 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 19/91

Ansøgning fra Gråsten Statsskovdistrikt
og Sønderborg kommune om godkendelse af
projekt for Gendarmstien på strækningen
fra Dybbøl til Vemmingbund.

- § 34 - Dybbølfredningen -

Der fremlagdes skrivelse af 8. maj 1991 med bilag fra Sønderjyllands amt, Landskabskontoret, j.nr. 8-70-52-2-537-1-90.

Da etablering af stianlægget ikke strider mod fredningens formål, vedtog nævnet at meddele Sønderjyllands amt, at nævnet kan godkende projektet i medfør af naturfredningslovens § 34, og at dette bedes meddelt ansøgerne og andre interesserede i forbindelse med, at amtet meddeler sin afgørelse i medfør af lovens § 46.

S.A. Koustrup
S.A. Koustrup

✓

Ad SW1211/8-0003
16

Sønderjyllands amt
indg. 23 MAJ 1991
j. nr. 1211/8-0003

AKI. nr. 1

29 MAJ 1991

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS
Sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Den 28. maj 1991 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 20/91
jfr. 68/90

Ansøgning for Sønderjyllands Amts Vejvæsen
om godkendelse af projekt til renovering
af træallé, vejstrækning og parkerings-
plads ved landevejen forbi Dybbøl Banke.

- 24 og § 53 -

Der fremlagdes skrivelse af 21. maj 1991 med bilag fra amtsvejvæsenet, j. nr. 9-04-1-0565-3-90.

Formanden bemærkede, at nævnet ved afgørelse af 14. december 1990 havde givet principgodkendelse af projektet.

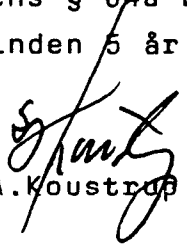
Det nu foreliggende materiale er detailprojektet, og det er oplyst, at den eneste ændring består i, at vejens tværprofil fra Besøgscentret til Dybbøl Mølle (strækningen med chausséstensbelægning) i kurvene ændres fra eensidig fald til normalprofil med fald til begge sider af vejmidte.

Ændringen er begrundet med, at den på den indsnævrede kørebane vil give bedre plads til f.eks. bussernes sidespejle ved passage, ligesom vejmidten markeres bedre på strækningen, hvor der ikke påregnes afstribning på grund af naturstensbelægningen. Hastigheden mellem fartdæmperne påregnes at blive så lav, at det er unødvendigt med sidehældningen i kurverne.

Det er overfor nævnet oplyst, at detailprojektet omfatter hele vejstrækningen og den udvidede parkeringsplads over for Dybbøl Mølle. Den nye parkeringsplads ved Besøgscentret vil blive indrettet som vist i det tidligere godkendte skitseprojekt, men det grønne areal mellem parkeringspladsen og Besøgscentret er endnu ikke færdigprojekteret. Detailplan over området vil blive tilsendt i juli måned d.å.; detailplanen vil også omfatte ændringen af den nuværende asfalterede parkeringsplads ved Grønnekærvej.

Nævnet meddeler herved dispensation efter naturfredningslovens § 34 og § 53 til den ansøgte renovering af landevejen forbi Dybbøl Banke.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

SØNDERJYLLANDS AMT

AMTSGÅRDEN, SKELBÆKVEJ 2, 8200 AABENRAA, TLF. 74 82 51 51 POSTGIRO 3 00 51 35 TELEFAX 74 82 80 42

TEKNISK FORVALTNING

LANDSKABSKONTORET

✓ REG. NR.

7770.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

12 JULI 1991

Skov- og Naturstyrelsen

Slotsmarken 13

2970 Hørsholm

J.nr.
8-52-55-537-1-91

Sagsbehandler
Dorte Pedersen

Dato

11 JULI 1991

Vedr.: Plantning af hegn og anlæggelse af 2 parkeringspladser på landbrugsejendommen matr.nr. 12 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, tilhørende staten, i forbindelse med "Plantilføjelse for de statsejede arealer på Dybbøl".

Ovennævnte sag forudsætter tilladelse i henhold til by- og landzoneloven til anlæggelse af 2 parkeringspladser, samt tilladelse efter naturfredningslovens §§ 46 og 53 til plantning af hegn inden for strandbeskyttelseslinien og beskyttelseslinien omkring jordfast fortidsminde (den tyske skanse 12).

Planen forudsætter tillige fredningsnævnets^{x/} godkendelse i medfør af naturfredningslovens § 34, da området er omfattet af Dybbøl-fredningen.

Tilladelse i henhold til by- og landzoneloven.

Amtet meddeler herved tilladelse i henhold til § 8 i by- og landzoneloven til anlæggelse af en parkeringsplads til 3-5 biler på matr.nr.12 Dybbøl, samt en tilsvarende parkeringsplads på matr.nr.11 Dybbøl. Det forudsættes, at parkeringspladserne omgives af afskærmende beplantninger, hvor der ikke i forvejen er levende hegn.

ad Ministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1711/8-0003

Skt nr. 17.

x/ se side 2

BH. ✓

Sønderjyllands amt ledes af 29 folkevalgte medlemmer i amtsrådet og er arbejdsplads for ca. 7000 mennesker. Hovedformålet er at sikre alle borgere i Sønderjylland gode levevilkår ved bedre beskæftigelsesmuligheder, erhvervsudvikling og offentlig service. Amtet har årligt udgifter netto for ca. 2 mia. kroner (1990) først og fremmest til sygdomsbehandling og sundhedsforhold, men har sammen med de 23 sønderjyske kommuner også opgaver i social omsorg, undervisning og trafik samt natur, miljø og kultur - alt til gavn for Sønderjyllands ca. 250.000 indbyggere

165
JH

Placeringen af parkeringspladserne fremgår af vedlagte kortbilag, hvor de er indtegnet med rødt.

Det bemærkes, at tilladelsen ikke må udnyttes, før klagefristen på 4 uger er udløbet. Såfremt der klages over tilladelsen, vil amtet underrette herom. Der vedlægges klagevejledning.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Tilladelse i henhold til naturfredningsloven.

Det fremgår af sagen, at nyplantning af hegn på ejendommen sker for at genskabe landskabet, som det så ud i 1864. Nyplantningen agtes udført som et enkeltrækket hegn med hjemmehørende løvtræer og buske.

Der meddeles herved tilladelse i henhold til naturfredningslovens § 46 til plantning af hegn inden for strandbeskyttelseslinien, samt i henhold til samme lovs § 53 til plantning af hegn inden for beskyttelseslinien omkring jordfast fortidsminde. På kortbilaget er de pågældende hegn indtegnet med gult.

Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds godkender samtidig projektet, da det fornødne anlægsarbejde falder ind under fredningsbestemmelsens § 10, og ikke strider mod fredningens formål.

Det bemærkes, at tilladelsen i henhold til naturfredningsloven ikke må udnyttes, før klagefristen på 4 uger er udløbet. Såfremt der klages over tilladelsen, vil amtet underrette herom. Der vedlægges klagevejledning.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet 5 år efter at den er meddelt.

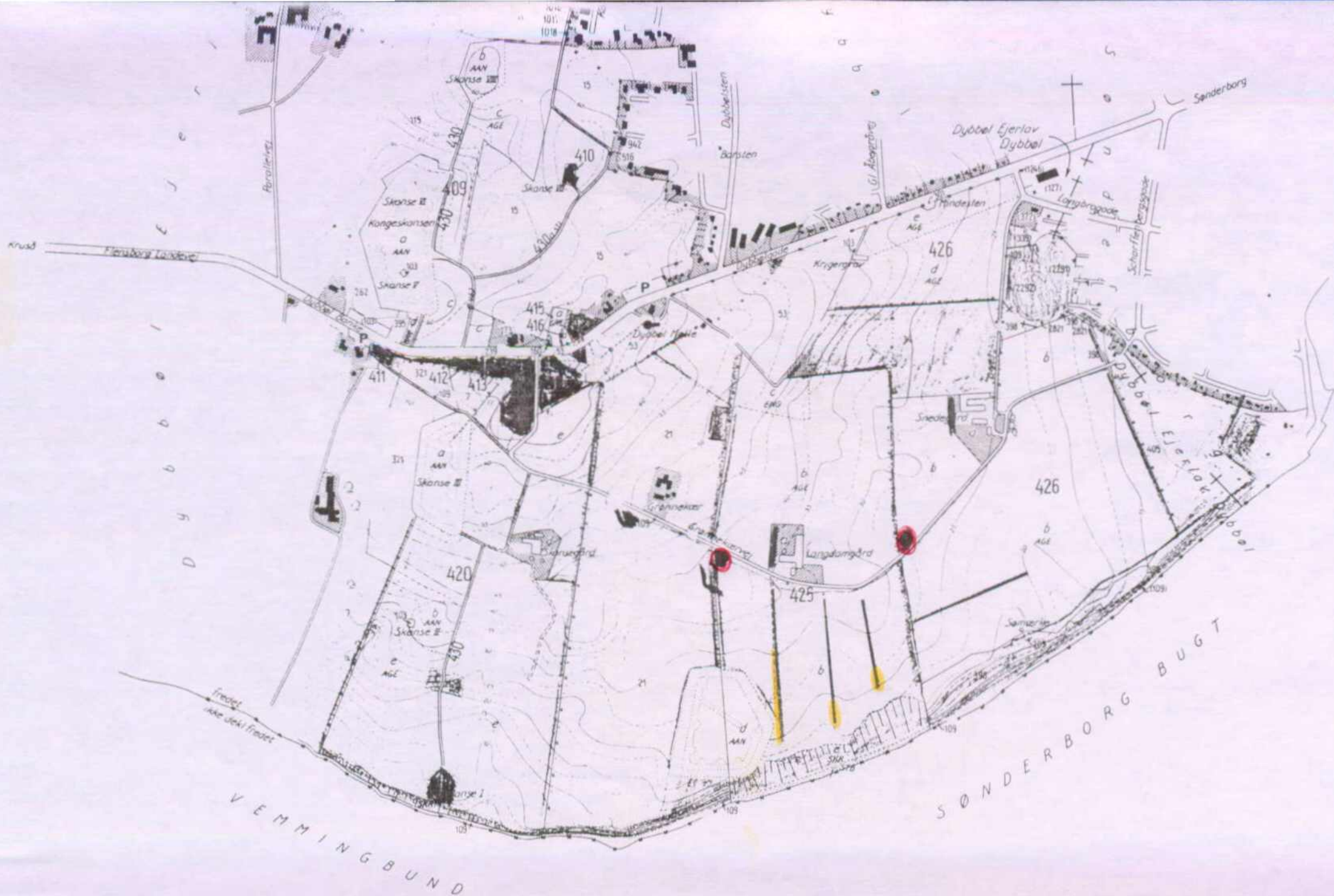
Med venlig hilsen

Dorte Pedersen

Dorte Pedersen
civilingeniør
Planafdelingen

x) Oplyst fra nævnet, at dette skal betragtes som nævnets afgørelse (sskrivelse)
JH

Jørgen Høik

17 JULI 1991

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS

Sydlig fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Den 16. juli 1991 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup,
følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 29/91

Ansøgning fra Jan Petersen, Flensborg
Landevej 6, 6400 Sønderborg, om tilladelse
til opførelse af en carport på ejendommen,
matr. nr. 1096 Dybbøl, Sønderborg kommune.

§ 34 - Dybbøl-Vemmingbund fredning

Der fremlagdes skrivelse af 11. juli 1991 med bilag fra
Sønderjyllands amt, j.nr. 8-70-53-1-2-91.

Det fremgår af sagen, at ejendommen, matr. nr. 1096 Dybbøl ligger
i et område, hvor der er såvel boliger som industrivirksomheder.
Carporten vil blive opført i umiddelbar tilknytning til
ejendommens eksisterende bygning.

Nævnets formand har besigtiget området.

Nævnets afgørelse:

Således som ejendommen er placeret ved landevej i et bebygget
område, vil opførelse af en carport det pågældende sted ikke
komme i strid med fredningens formål, hvorfor nævnet herved
meddeler den ansøgte tilladelse i medfør af naturfredningslovens
§ 34.

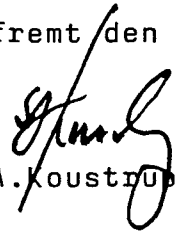
Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 124/8.0003
Akt. nr. 18

BH. ✓

DUS
JH

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup

/es

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for **Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm**, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS

Sydlig fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Den 7. oktober 1991 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup,
følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 36/91

Ansøgning fra Hans Jacobsen, Stensbæk,
Broager, om tilladelse til at opføre en
fodersilo på matr.nr. 5 Smøl, Broager.

- § 34 - Dybbøl-Vemmingbund
fredningen.

Der fremlagdes skrivelse af 23. september 1991 med bilag fra
Sønderjyllands amt, j.nr. 8-70-53-1-507-1-91.

Det fremgår af sagen, at ansøgningen vedrører en 8 m høj silo til
en landbrugsejendom.

Sønderjyllands Amts har anbefalet ansøgningen.

Nævnets afgørelse:

Da det ansøgte ikke strider mod fredningens formål, meddeler
nævnet herved tilladelse til opførelse af nævnte silo i overens-
stemmelse med den af rådg. ingeniører Slot Møller A/S, Søn-
derborg, udarbejdede tegning.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen,
såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A.Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

- 5 NOV. 1991

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS
Sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Den 4. november 1991 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup,
følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 38/91

Ansøgning fra Hans Jacobsen, Broager, om
tilladelse til at opføre en stald på ejen-
dommen matr.nr. 5 Smøl, Broager kommune.

- § 34 -

Der fremlagdes skrivelse af 31. oktober 1991 med bilag fra amts-
kommunen, j.nr. 8-70-53-1-507-1-91.

Det fremgår af sagen, at stalden er på ca. 215 m², og at ejen-
dommen er beliggende indenfor Dybbøl-Vemmingbund-fredningen.

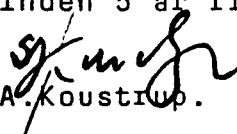
Matr.nr. 5 Smøl er beliggende i delområde B, jfr. fredningsken-
delsen.

Broager kommune og amtskommunen har anbefalet det ansøgte.

Nævnets afgørelse:

Da det ansøgte ikke strider imod fredningens formål meddeler næv-
net hermed dispensation til opførelse af en stald med placering
som angivet på tegning fra fa. Sloth Møller.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen,
såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A.Koustrup.

/ha

105
18

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS

Sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

19 NOV. 1991

Den 18. november 1991 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 41/91

Ansøgning fra bygmester Gert Teichert,
Sønderborg, om tilladelse til ombygning
af ejendommen Dybbøl Banke 10, matr.nr.
300 Dybbøl, Sønderborg kommune.

§ 34

Der fremlagdes skrivelse af 7. november 1991 med bilag fra amtskommunen, j.nr. 8-70-21-1-537-11-91.

Det fremgår af sagen, at ejendommen hidtil har været anvendt til beboelse samt butik og fabrikation af lervarer.

Beboelsesdelen påtænkes ombygget og opdelt i 2 lejligheder fordelt på 1 lejlighed i stueetage og 1 på 1. sal. Kælder under beboelse anvendes som hidtil til birum, fyrrum o.l.

Den nuværende erhvervsdel påtænkes ombygget til café samt et disponibelt lokale, som senere udlejes til miljøvenligt erhverv, som f.eks. kontor. Der indrettes lager og toiletter i eksisterende kælder.

De udvendige ændringer består i, at de udvendige facader er blevet vandskuret og hvidmalet. Bygningen sættes i øvrigt totalt i stand med bl.a. nye pvs-vinduer, tagrender m.v.

Tagkonstruktion på bagbygning hæves mod gården, således at der

opnås fornøden rumhøjde i værelset, der isættes endvidere Velux vindue i tagflade mod gaden.

Det er oplyst, at Sønderborg kommune og amtskommunens fredningsafdeling, landskabskontoret, anbefaler det ansøgte.

Det fremgår af fredningssagen Dybbøl-Vemmingbund, i hvilket område denne ejendom er beliggende, og at der i området ikke må foretages ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, uden forud indhentet godkendelse af fredningsnævnet.

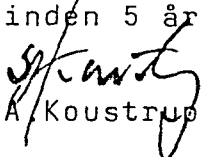
Det er oplyst, at vejen ikke er pålagt adgangsbegrænsende bestemmelser, og det ansøgte kræver derfor ikke tilladelse for så vidt angår adgang til landevejen.

Nævnets formand har foretaget en besigtigelse.

Nævnet skal udtale:

Da det ansøgte ikke strider imod fredningens formål, meddeler nævnet herved tilladelse til den ansøgte udvendig ændring af ejendommen Dybbøl Banke 10, matr.nr. 300 Dybbøl.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for **Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm**, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Sønderjyllands
Kommune og Naturstyrelsen
Tønder

År 1988 den 13. juli blev følgende sag foretaget på dommerkantoret
i Tønder

J. nr. 182/87

Ansøgning fra landmand Jens Lehmann,
Vemmingbungvej 19, om tilladelse til at
opføre en gylletank og ensilageplads på
matr. nr. 1 Broager i Broager kommune,.

- § 34 -

Der fremlægges ansøgning med tegninger fremsendt gennem Broager
kommune samt skrivelse af 12. juli 1988 med bilag fra amtsrådet - j. nr.
8-70-52-1-507-5/83.

Det fremgår af sagen, at gylletank og ensilageplads opføres i til-
knytning til de eksisterende driftsbygninger på ejendommen.
Det ansøgte ligger indenfor fredningen af et område ved Dybbøl og Vemming-
bund. Da det ansøgte ikke er hverken ombygning eller udvidelse af eksis-
terende landbrugsbygninger kræves der dispensation.

Amtsrådet har indstillet, at der gives dispensation, idet den
tætte placering ved bygningerne giver miljømæssige forbedringer, dog
bør der gives vilkår om beplantning.

Nævnet meddeler herved tilladelse til det ansøgte dog på vilkår,
at der etableres en afskærmende beplantning med danske løvfældende
træer og buske.

S.A. Koustrup.

formand.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for
Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K. af a.,
søgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klage-
fristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for
Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

LUS
JH

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkantoret i Tønder
Nørregade 31 - 6270 Tønder - Telf. 04 - 72 22 05

modtaget
den 13. juli 1988
af Naturstyrelsen

År 1988 den 13. juli blev følgende sag foretaget på dommerkantoret
i Tønder

J. nr. 102/88

Ansøgning fra Marburger, Flensborg Lande-
vej 4, Sønderborg, om tilladelse til at
opføre et stålpladetag på ejendommen, matr.
nr. 197 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 34 -

Der fremlægges ansøgning af 21. april 1988 med bilag samt skrivelse
af 12. juni 1988 fra amtsrådet - j. nr. 8-70-53-1-537-1-88.

Det fremgår af sagen, at taget er på ca. 140 m² og skal anvendes
til overdækning af et befæstet areal, der bruges til læsseplads for
færdigprodukter.

Det ansøgte ligger indenfor Dybbølfredningen og kræver tilladelse
efter fredningsbestemmelserne.

I forbindelse med Taksationskommissionens besigtigelse af ejendommen
er der redegjort for nødvendigheden af det ansøgte. Overdækningen sker
hovedsagelig af hygiejniske årsager og tjener alene til at forbedre
forholdene for den nuværende produktion på stedet.

Overdækningen bliver omgivet af eksisterende bygninger på 3 sider.

Amtsrådet har indstillet det ansøgte til godkendelse.

Da nævnet finder, at det ansøgte ikke strider imod fredningens
formål, meddeles der herved dispensation til det pågældende projekt i
overensstemmelse med de indsendte planer.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for
Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K, af an-
søgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klage-
fristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for
Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

S.A. Koustrup
formand.

LUG
JH

SØNDERJYLLANDS AMT

AMTSGÅRDEN, SKELBÆKVEJ 2, 6200 AABENRAA, TLF 74 62 51 51 TELEFAX 74 62 80 42

UDVALGET FOR TEKNIK OG MILJØ

- Ketty Lyndgaard
Hollingstedvej 2,
6400 Sønderborg

J nr

8-70-21-1-537-1-92

Sagsbehandler

Tove Larsen

Dato

23 APR. 1992

De har søgt amtet om lovliggørelse af allerede opført tilbygning til sommerhus på matr. nr. 7 Dybbøl, beliggende Dybbøl Strand 7, Sønderborg i henhold til naturfredningslovens § 46, strandbeskyttelseslinien og Dybbølfredningen.

Tilbygningen er opført af den tidligere ejer uden tilladelse. Tilbygningen har en størrelse på ca. 13 m² og er placeret på husets nordside bort fra stranden.

Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds har ved skrivelse af 30.3.1992 meddelt, at der kan meddeles dispensation fra Dybbøl-fredningen, jfr. naturfredningslovens § 34.

Udvalget for teknik og miljø har d.d. behandlet Deres ansøgning og vedtaget at meddele tilladelse i henhold til naturfredningslovens § 46, strandbeskyttelseslinien til den opførte tilbygning.

Det bemærkes, at tilladelserne efter naturfredningslovens § 34 og § 46 kan ankes. Der vedlægges klagevejledning.

Såfremt der indkommer klager, vil De blive underrettet herom.

Kopi til

Fredningsnævnet

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. 1211/8-00 03

Akr. nr. 28

Med venlig hilsen

Kopi til

Fredningsnævn syd

Skov- og Naturstyrelsen

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite

Sønderborg kommune

HELGE JENSEN
udv.formand

Allan C. Zinn
Landskabschef

Sønderjyllands amt ledes af 29 folkevalgte medlemmer i amtsrådet og er arbejdsplads for ca. 7000 mennesker. Hovedformålet er at sikre alle borgere i Sønderjylland gode levevilkår ved bedre beskæftigelsesmuligheder, erhvervsudvikling og offentlig service. Amtet har årligt udgifter netto for ca. 2 mia. kroner (1990) først og fremmest til sygdomsbehandling og sundhedsforhold, men har sammen med de 23 sønderjyske kommuner også opgaver i social omsorg, undervisning og trafik samt natur, miljø og kultur - alt til gavn for Sønderjyllands ca. 250.000 indbyggere.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS
AMTS sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6279 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Den 12. juni 1992 kl. 11,00 afholdt Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds møde i Dybbøl med formanden, dommer S.A. Koustrup, og det kommunalvalgte medlem, Peter Jacobsen, Sønderborg.

Der foretoges:

Fr. 20/92

Ansøgning fra Gerhard Matthiesen, Sønderborg, om godkendelse af allerede opført tilbygning til sommerhus, beliggende Dybbøl Strand 6, på matr.nr. 7 Dybbøl, Sønderborg kommune.

§ 34.

Der fremlagdes skrivelse af 27. maj 1992 med bilag fra Sønderjyllands amt, j.nr. 8-70-21-1-537-4-92.

For Sønderjyllands amt mødte Tove Larsen.

For Skov- og Naturstyrelsen mødte skovrider Gravsholt.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Finn Lindhart og Birthe Zimmermann.

For Sønderborg kommune mødte H.J. Jørgensen.

Formanden bemærkede, at det amtsrådsvalgte medlem, August Møller, har fået forfald, men telefonisk vil blive orienteret om besig-

ad
Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/8-0003

Akt nr 31

BH.

W.S.
F.21

tigelsen.

Der foretoges besigtigelse, hvortil desuden var mødt ejeren af sommerhuset ved sin ægtefælle samt grundens ejer ved ægtefællen.

Fru Matthiesen påviste tilbyggelsen, der udgør et areal på ca. 1,4 x 1,4 m, og er udført i den vestlige del af huset, hvor der tidligere har været en brønd. Udvidelsen skal bruges til at anbringe haveredskaber o.l.

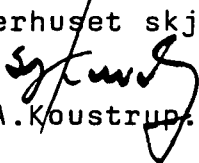
Fru Matthiesen påviste det gamle redskabsskur, der er placeret i hegnskellet mod Gendarmstien. Det har en størrelse på 1,15 x 1,35 m og vil blive fjernet, såfremt tilbygningen godkendes.

Det blev konstateret at en bevoksning mod Gendarmstien var fjernet i forbindelse med tilbygningen.

De mødte havde lejlighed til at udtale sig.

Nævnets afgørelse:

Efter telefonisk drøftelse af sagen med August Møller, er der under hensyn til, at udvidelsen er beskeden og er udført ind mod land, enighed i nævnet om at godkende den skete tilbygning på betingelse af, at det gamle redskabsskur fjernes, og at der førskommende efterår plantes en række træer (Mirabel) ind mod Gendarmstien, således at sommerhuset skjules mest muligt.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren og forskellige myndigheder.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS
AMTS sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6279 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Den 12. juni 1992 kl. 10,30 afholdt Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts sydlige fredningskreds møde i Dybbøl med formanden, dommer S.A. Koustrup, og det kommunalvalgte medlem, Peter Jacobsen, Sønderborg.

Der foretoges:

Fr.nr. 18/92

Ansøgning fra Dybbøl Historiecenter om
tilladelse til at opføre 2 soldaterba-
raker ved besøgscentret, matr.nr. 173
Dybbøl, Sønderborg kommune.

§ 34.

Der fremlagdes skrivelse af 19. maj 1992 med bilag fra Sønderjyllands amt, j.nr. 8-70-21-1-537-5-92.

For Historiecentret mødte Hans-Ole Hansen.

For Sønderjyllands amt mødte Tove Larsen.

For Skov- og Naturstyrelse mødte skovrider Gravsholt.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Finn Lindhart og Birthe Zimmermann.

For Sønderborg kommune mødte H.J. Jørgensen.

Formanden bemærkede, at det amtsrådsvalgte medlem, August Møller,

ad
Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

Fr. SN 1211/8-0003

Akt nr 30

31

125
124

har fået forfald, men telefonisk vil blive orienteret om besigtigelsen.

Der foretoges besigtigelse, hvorunder centerleder Hans-Ole Hansen redegjorde for de aktiviteter, som er i gang, og som agtes igangsat i tilknytning til centret.

Det konstateredes, at der som led i en historisk rekonstruktion er bygget traverser, en kanonstilling, stormtrin, og at der er afsat plads til senere rekonstruktion af et krudtmagasin.

Endvidere er den ene af de to soldaterbarakker allerede opstillet. Det er en vinterbarak, der har målene 10 x 5 m. Herudover ønskes opstillet en sommerbarak, der har en størrelse på 8 x 5 m.

Formålet er at give et indtryk af soldatens liv i reserve bag fronten.

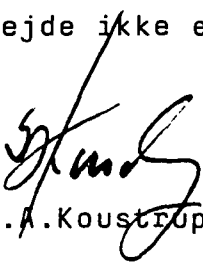
De mødte repræsentanter for amt, kommune og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite kunne anbefale, at nævnet godkendte de allerede udførte arbejder, herunder den opstillede barak, samt at nævnet yderligere gav tilladelse til en sommerbarak.

Nævnets afgørelse:

Efter telefonisk drøftelse af sagen med August Møller, er der i nævnet enighed om at godkende de allerede etablerede rekonstruktioner af vinterbarak, kanonstilling, stormtrin, traverser m.v. samt tillade opstilling af en sommerbarak på 8 x 5 m, der anbringes i det område, hvor den allerede opstillede vinterbarak er opsat.

Det indskærpes ledelsen, at der forud for eventuelt yderligere arbejde indenfor fredningen forud skal indhentes tilladelse fra nævnet.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen, såfremt det ikke udførte arbejde ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT,
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf.nr. 74 72 22 05

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

15 JULI 1992

Den 13. juli 1992 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup,
følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. III/92

Ansøgning fra gårdejer Hans H.Jacobsen,
Stenbæk, Broager, om godkendelse af en
terrændændring på matr. nr. 5 Smøl,
Broager kommune.

§ 50 - Dybbøl-Vemmingbund fredningen

Der fremlagdes skrivelse af 6. juli 1992 med bilag fra
Amtskommunens Landskabskontor j.nr. 8-70-53-1-507-1-91.

Det fremgår af sagen, at gårdejer Jacobsen har lagt jord på i ca.
1 meters højde på et spidst hjørne af en mark ud mod hovedvejen.
Vejen ligger et par meter højere end marken. Ifølge ansøgningen
er marken på 800-900 m², og opfyldningen skal være sket på ca.
400 m². Anledningen er angivet at være den, at drænrørene i
marken ikke lå dybt nok.

Det er oplyst, at gårdejer Jacobsen tidligere 1991 (nævnets j.nr.
1/91) fik tilladelse til at påfylde 80-90 cm jord på et
lavtliggende område på 100x50 m, som lå mellem to større marker.
Nævnet fandt, at det ikke ville kunne ses i naturen, at der var
sket en opfyldning. Nævnet lagde endvidere vægt på, at
opfyldningen forventeligt ville stoppe en okkerudledning til
Vemmingbund.

Amtet har overfor nævnet udtalt, at man principalt er imod
terrændændringer på fredede områder, men at man i dette tilfælde
vil anbefale en godkendelse, idet der er tale om et lille areal,

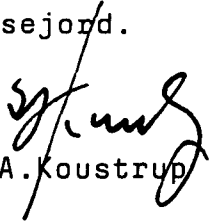
der stadig ligger lavt i forhold til hovedvejen.

Det fremgår af sagen, at Danmarks naturfredningsforenings lokalkomite ikke har nogen indvendig imod en dispensation.

Nævnets afgørelse:

Under henvisning til mødet den 15. marts 1991 på gårdejer Jacobsens ejendom, hvori foruden nævnet og ejeren deltog lokalkomiteens formand, en afdelingsingeniør for kommunen og Aase Østergaard samt Erik Poulsen for Amtskommunen, og hvor det blev gjort klart for gårdejer Jacobsen, at enhver terrænændring indefor fredningen krævede forud godkendelse fra fredningsnævnet, finder nævnet anledning til herved overfor gårdejer Jacobsen stærkt at påtale den skete overtrædelse af den dagældende Naturfredningslov nu Naturbeskyttelsesloven.

Da der er tale om et meget lille areal, og da opfyldningen næppe vil kunne ses i terrænet, meddeler nævnet i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 efterfølgende godkendelse af den skete terrænændring. Det er en betingelse, at der ved en evt. nydræning på det opfyldte areal ikke nedlægges drænrør i mosejord.

S.A. Koustrup

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,
627 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
22 SEP. 1992

Den 19. september kl. 10,00 foretog formanden, dommer S.A.
Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. XVI

Ansøgning fra Sønderjyllands amt om
tilladelse til opførelse af en toilet-
bygning i området ved Dybbøl Mølle,
Sønderborg kommune.

- Fredningssag - § 50 -
Dybbøl-Vemmingbund

Der fremlagdes skrivelse af 18.d.m. med bilag fra amtets land-
skabskontor, j.nr. 8-70-52-1-537-1-92.

Det fremgår af sagen, at toiletbygningen skal placeres ved bus-
holdepladsen overfor Dybbøl Mølle. Toiletbygningen opføres af
Sønderjyllands amt med tilskud fra Skov- og Naturstyrelsen. Area-
let er omfattet af fredningen af Dybbøl og kræver således tilla-
delse efter naturbeskyttelseslovens § 50.

Af de medsendte tegninger fremgår bl.a., at bygningen har målene
8,15 x 5,25 eller ca. 43 m².

Nævnets afgørelse:

Da anbringelse af et toilet det anførte sted skønnes at være
påkrævet, meddeler nævnet herved tilladelse til det ansøgte.

I medfør af lov om naturbeskyttelse, § 66, bortfalder tilladelsen,

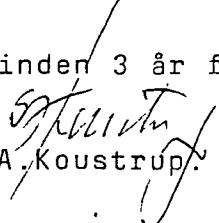
Udvalgt af
Skov- og Naturstyrelsen

SN 1248-0003
34

✓

105
TH

såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

- 7 DEC. 1992

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Den 4. december 1992 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. XXXI/92

Ansøgning fra Historiecenter Dybbøl Banke
om tilladelse til at opføre et skur på
centrets område, matr.nr. 173 Dybbøl, Søn-
derborg kommune.

§ 50

Der fremlagdes skrivelse af 27. november 1992 med bilag fra Søn-
derjyllands amtskommune, j.nr. 8-70-21-1-537-5-92.

Det fremgår af sagen, at skuret skal anvendes til opbevaring af
affald og emballage. Det opføres som en tilbygning til eksiste-
rende bygning. Skuret bliver på ca. 22 m² og er trapetsformet.

Det er oplyst, at både Sønderborg kommune og Sønderjyllands amt
anbefaler, at der meddeles tilladelse til det ansøgte.

Nævnets afgørelse:

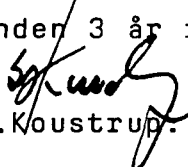
Da det ansøgte skur etableres i tilknytning til eksisterende
bebyggelse, og da det er af beskedent omfang, meddeler nævnet
herved i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til
det ansøgte.

1211/8-0003

37

LVS
11

I medfør af lov om naturbeskyttelse, § 66, bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videregiver klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07770.00

Dispensationer i perioden: 04-02-1993 - 17-10-1996

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
= 5 FEB. 1993

Den 4. februar 1993 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 5/93

Ansøgning fra Sønderborg kommune om til-
ladelse til at etablere en underjordisk
pumpestation på matr.nr. 448 Dybbøl,
Sønderborg kommune.

- § 50 - Dybbøl

Der fremlagdes skrivelse af 2. februar 1993 med bilag fra Sønderjyllands amt, landskabskontoret, j.nr. 8-70-21-1-537-1-93.

Det fremgår af sagen, at den underjordiske pumpestation, der kun kræver et areal på ca. 20 m², allerede er anlagt i en del af haven til et parcelhus.

Det er oplyst, at etableringen var nødvendig i forbindelse med en kloakering i området Dybbøl Banke.

Nævnet skal udtale:

Da det ansøgte ikke strider mod fredningens formål, godkender nævnet herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 den skete etablering af pumpestationen.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønder-

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
16 MRS. 1993

Den 15. marts 1993 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 12/93

Ansøgning fra Historiecenteret Dybbøl
Banke om en ændret placering af en
soldaterbarak, Sønderborg kommune.

§ 50

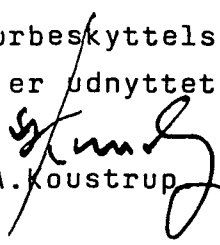
Der fremlægges skrivelse af 12. marts 1993 med bilag fra Sønderjyllands amt, landskabskontoret, j.nr. 8-70-21-1-537-3-93.

Det fremgår af sagen, at nævnet den 12. juni 1992 har meddelt tilladelse til opførelse af 2 soldaterbarakker i historiecentret. Den ene barak er opført. Barak nr. 2 ønskes nu anbragt lidt anderledes end oprindeligt tilladt.

Nævnets afgørelse:

Da den ændrede placering af soldaterbarak nr. 2 ikke strider imod fredningens formål, meddeler fredningsnævnet hermed i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til det ansøgte.

I medfør af lov om naturbeskyttelse, § 66, bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for

Ministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

1211/8-0003

alt

39

(ref. akt. 30)

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

21 APR. 1993

Den 20. april 1993 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 18/93

Ansøgning fra gårdejer Kristian Staadsen Petersen, Dybbøl, om tilladelse til at uddybe et vandhul på landbrugsejendommen matr.nr. 30 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, Sønderborg kommune.

§ 50 - Dybbølfredningen -

Der fremlagdes skrivelse af 16. april 1993 med bilag fra Sønderjyllands amt, landskabskontoret, j.nr. 8-70-51-3-537-1-93.

Det fremgår af sagen, at vandhullet ligger i et område, som er omfattet af Dybbølfredningen. I følge denne må tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer ikke ændres, og uddybning forudsætter derfor dispensation fra fredningsnævnet.

Sønderjyllands amt har anbefalet det ansøgte på vilkår

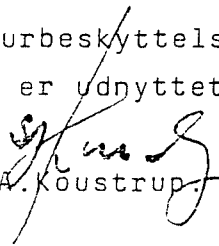
at det opgravede fyld jævnes ud på den omkringliggende landbrugsjord i et højst 20 cm tykt lag.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da det ansøgte ikke strider imod fredningens formål, idet en uddybning vil være til gavn for plante- og dyrelivet, meddeler fredningsnævnet herved tilladelse til den ansøgte på vilkår at

det opgravede fyld jævnes ud på den omkringliggende landbrugsjord i et højst 20 cm tykt lag.

I medfør af lov om naturbeskyttelse, § 66, bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkantoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

11 AUG. 1993

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT,
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf.nr. 74 72 22 05

Den 6. august 1993 kl. 11.00 holdt formanden, dommer
S.A.Koustrup, samt nævnsmedlemmerne Thomas Lauritsen og Peter
Jacobsen møde på Dybbøl, Sønderborg.

Der foretoges:

J.nr. 34/93

Ansøgning fra Historiecentret Dybbøl Banke
om indretning af omgivelserne ved centret,
Sønderborg Kommune.
§ 50 - Dybbølfredningen

Fra centret mødte Hans-Ole Hansen og Bonde Andersen.

Fra statsskovdistriktet mødte Sv. Gravsholt og John Callesen.

Fra Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Else
Knudsen.

Fra Sønderjyllands Amt mødte Tove Larsen.

Sønderborg kommune havde meldt afbud.

De fra ansøgeren modtagne dokumenter blev gennemgået og
centerlederen redegjorde for den påtænkte indretning af området,
herunder at centret foreløbig i 5 år lejer ca. 3 ha af en mark,
der mod nord grænser ind til historiecentrets område.

I et bilag til ansøgningen er der bl.a. anført:

ad 1211/8-0003, 41

105
JH

"For Historiecenter Dybbøl Bankes oplysningsarbejde er forbindelsen mellem selve centret og skanseområdet særdeles vigtig.

Der er en enestående mulighed for dette ved at dele af folden nord for centret kan bruges til lejlighedsvis demonstrationer, eller til fortællende ture.

Der vil kunne vises en anskuelig model for, hvorledes man så forterrænet foran de danske feltanlæg. Samtidigt kan man hindre adgang ad denne vej. Her med historiske rekonstruktioner såsom et bælte af småpæle....."

Om arealet nord for centret er anført:

"Området reserveres visse og skiftende, historiske aktiviteter.

Det drejer sig om mulighed for øvelser og demonstrationer af nogle af de former for dækkende anlæg, som forbandt de danske skanser. Og eksempler på de stormhindringer, man etablerede foran fronten, f.eks. bælte af småpæle eller harver. Det skiftende ligger i, at der sker en fortløbende etablering/reablering af jordoverfladen, således at opgaverne ikke bliver ophørende.

Områdets brug tilrettelægges således, at de skiftende aktiviteter vender bort fra det indblik og den oversigt, man f.eks. fra Flagmasten ved Dybbøl Mølle har hen over området mod fjernere dele af Dybbøl-terrænet."

Der er desuden en nærmere beskrivelse af "De umiddelbare angivelser" og af "Hegn", men dette er i det store og hele tidligere godkendt af fredningsnævnet, hvorfor en nærmere beskrivelse udelades.

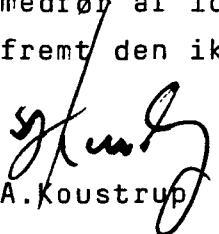
Samtlige mødte kunne anbefale forslaget.

Tove Larsen oplyste, at Sønderborg kommune havde godkendt forslaget.

Nævnets afgørelse:

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 giver fredningsnævnet herved dispensation til indretning af historiecentrets forevisningsgård og omgivelser således som ansøgt ved Gråsten statsskovdistrikts skrivelse af 17. juni 1993 til fredningsnævnet, idet nævnet bemyndiger statsskovdistriktet til sammen med centerledelsen at forestå indretning bl.a. således, at aktiviteterne i videst muligt omfang etableres i skjul for indsigt fra bakkerne ved Dybbøl Mølle.

I medfør af lov om naturbeskyttelse § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

26 AUG. 1993

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Den 25. august 1993 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 35/93

Ansøgning fra gårdejer Palle Weibeck, Sønderborg, om tilladelse til at opføre en gyllebeholder på matr.nr. 31, Dybbøl, Sønderborg kommune.

§ 50 - Dybbølfredningen -

§ 18 - Fortidsminde -

Der fremlagdes skrivelse af 23. august 1993 med bilag fra Sønderjyllands amt, Landskabskontoret, j.nr. 8-70-51-4-537-1-93.

Det er oplyst, at gyllebeholderen er på 500 m³.

Skov- og Naturstyrelsens kulturhistoriske kontor har anbefalet det ansøgte på vilkår, at gyllebeholderen placeres øst for læbæltet, så den ikke kan ses fra Skansen.

Sønderjyllands amt har anbefalet, at der meddeles godkendelse på vilkår, at gyllebeholderen placeres på den østlige side af læbæltet.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da det ansøgte ikke strider imod fredningens formål, samt da der i Dybbølfredningen er hjemmel til at give tilladelse til det ansøgte, meddeler nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens §

20/8-1993

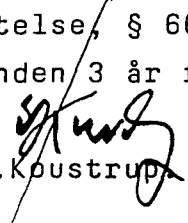
4/2

10/5
TH

50 hermed dispensation til opførelse af den ansøgte gyllebeholder på de ovenanførte vilkår.

Efter bemyndigelse fra Sønderjyllands amt, meddeles tillige på amtets vegne tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 18 på samme vilkår.

I medfør af lov om naturbeskyttelse, § 66, bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

6 - SEP. 1993

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

REG. NR. 7770.00

Den 3. september 1993 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 59/93

Ansøgning fra Birgitte Jensen, Dybbøl
Banke 35, Sønderborg, om tilladelse til at
opføre en dobbel carport på matr.nr. 174
Dybbøl, Sønderborg kommune.

§ 50 - Dybbølfredning.

Der fremlagdes skrivelse af 2. september 1993 med bilag fra
Sønderjyllands amt, landskabskontoret, j.nr. 8-70-21-1-537-7-93.

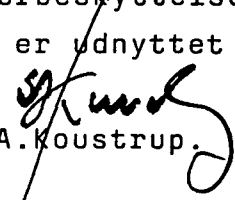
Det fremgår af sagen, at carporten er på 49,5 m² og opføres i
træ, der males gråt med rødt sternbrædt.

Carporten opføres i forbindelse med en halårsbeboelse.

Frednings nævnets afgørelse:

Da det ansøgte ikke strider imod fredningens formål meddeler
nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til
det ansøgte.

I medfør af lov om naturbeskyttelse, § 66, bortfalder
tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Udleveret

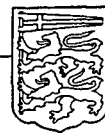
Skov- og naturstyrelsen

1211/8-0003

43

SØNDERJYLLANDS AMT

AMTSGÅRDEN, SKELBÆKVEJ 2, 6200 AABENRAA, TLF. 74 33 50 50, TELEFAX 74 33 51 51

UDVALGET FOR TEKNIK OG MILJØ

- Palle Weibeck
Åbenråvej 53,
6400 Sønderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
20. 9. 1993

J. nr.

8-70-51-4-537-1-93

Sagsbehandler.

Tove Larsen

Dato

20. september 1993

Vedr. Tilladelse til opførelse af gyllebeholder på matr. nr. 31,
Dybbøl, Sønderborg kommune.

Den 25. august 1993 meddelte fredningsnævnet for Sønderjyllands amt tilladelse i henhold til naturbeskyttelseslovens § 50, Dybbølfredningen og § 18, fortidsmindebeskyttelseslinien til opførelse af en 500 m³ stor gyllebeholder på ovennævnte matrikelnummer på vilkår, at gyllebeholderen placeres øst for læbæltet, så den ikke kan ses fra skansen.

Efter aftale med dommer S.A. Koustrup har amtet deltaget i en besigtigelse på stedet, idet den krævede placering efter ejerens opfattelse ikke var mulig.

På mødet fandt man frem til at den bedste placering ville være syd for læbæltet, at beholderen graves ned i det skrånende terræn, således at beholderen kun rager 1 m over terræn i den sydlige ende, og at der plantes et afskærmende plantebælte omkring beholderen op mod skansen.

Efter ^ubemyndigelse fra fredningsnævnet meddeles herved tilladelse i henhold til naturbeskyttelseslovens § 50 til opførelse af en 500 m³ stor gyllebeholder med en placering og på vilkår som ovenfor nævnt.

Gyllebeholderen er i henhold til opmåling ikke omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinien.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er ind-

2d

1211/8-0003
44

34.

J. nr. 35/93

US
JH

21 APR. 1994

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

År 1994 den 19. april foretog formanden, dommer S.A.Koustrup,
følgende sag på dommerkontoret:

j.nr. 15/94

Ansøgning fra Palle Weibeck,
Aabenraavej 53, Sønderborg,
om dispensation fra Dybbøl-
fredningen til en ændret pla-
cering af en 500 m³ stor
gyllebeholder på matr. nr.
31 Dybbøl, Dybbøl, Sønderborg
kommune.

Der fremlagdes skrivelse af 12. april 1994 med bilag fra
Sønderjyllands amt, Landskabskontoret, j.nr. 8-70-51-4-537-1-93.

Det fremgår af sagen, at gyllebeholderen nu ønskes placeret nord
for et øst-vest gående levende hegn således, at beholderens kant
er i en afstand af 15 m fra vejskel.

Det er oplyst, at fredningsnævnet den 25.8.1993 godkendte
opførelse af en gyllebeholder med en anden placering på
ejendommen. Placeringen blev senere godkendt ændret, således at
beholderen blev placeret syd for læhegnet med vilkår om
afskærmende beplantning og nedgravning.

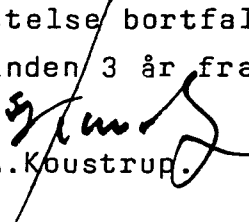
Landskabskontoret har anbefalet den nu ønskede placering og har
oplyst, at beholderen kun i begrænset omfang vil kunne ses fra
skanse X, idet den vil komme til at ligge bagved det levende
hegn. Den ansøgte placering vil derfor set i relation til
Dybbølfredningen være bedre end de to tidligere ansøgte

placeringer.

Nævnets afgørelse:

Da den nu ønskede placering er bedre naturfredningsmæssigt end den allerede tilladte placering, meddeler fredningsnævnet herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til, at gyllebeholderen anbringes nord for det øst-vest gående levende hegn som nærmere angivet på et medsendt rids.

I medfør af lov om naturbeskyttelse bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ed

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

30/6/94 L. E. AL
i. n. b.

Modtager i
Skov- og Naturstyrelsen

23 JUNI 1994

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder - Tlf. 74 72 22 05

REG. NR. 7770.00

Den 27. juni 1994 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup,
følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 38/94

Ansøgning fra Birthe og Ferdinand Nielsen,
Dybbøl, om tilladelse til at bibeholde en
udestue på matr. nr. 174 Dybbøl, Sønderborg
kommune.

- § 50 - Dybbølfredning -

Der fremlagdes skrivelse af 21. d.m. med bilag fra Sønderjyllands
amt, Landskabskontoret, j.nr. 8-70-51-4-537-2-94.

Det fremgår af sagen, at ansøgerne efter købet af ejendommen,
matr. nr. 174 Dybbøl, beliggende Dybbølbænke 23, har erfaret, at
der aldrig er søgt tilladelse til en eksisterende udestue på ca.
18 m².

Det er oplyst, at der er tale om et enligt beliggende helårshus
omgivet af en ca. 2 m høj hæk. Udestuen er på sydsiden af huset
med udsigt ud over Vemmingbund. Udestuen kan i begrænset omfang
ses syd fra huset.

Landskabskontoret har anbefalet det ansøgte.

Nævnets afgørelse:

Efter det om husets placering oplyste, findes det ikke at stride
imod fredningens formål at tillade en udestue, hvorfor nævnet

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/8- 0003

Akt. nr. 46

all.

herved i medfør af naturfredningslovens § 50 meddeler
dispensation til udestuens lovliggørelse.

S.A. Koustrup

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for
Naturklagenævnet af ansøgerne og forskellige myndigheder.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for
Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder,
der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens
dokumenter.

1 AUG. 1994

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Den 30. august 1994 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 49/94

Ansøgning fra Sønderborg kommune om
tilladelse til at opstille en pavillon
ved Bülow-skolen, matr.nr. 410 Dybbøl
ejerlav, Dybbøl, Sønderborg kommune.

§ 50 - Dybbølfredningen -

Der fremlagdes skrivelse af 24. august 1994 med bilag fra Sønderjyllands amt, landskabskontoret, j.nr. 8-70-21-1-537-4-94.

Det fremgår af sagen, at der søges om godkendelse af opstilling af en 163 m² stor skolepavillon til brug for skolefritidsordningen ved Bülow-skolen matr.nr. 410 Dybbøl ejerlav, Dybbøl beliggende Palmose 14, Dybbøl, 6400 Sønderborg.

Skolen er beliggende indenfor delområde A i overfredningsnævnets afgørelse af 23.11.1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner (Dybbølfredningen). Ifølge fredningens § 6 må der ikke opføres ny bebyggelse indenfor fredningens område dog undtaget visse typer byggeri, der kan udføres med Fredningsnævnets forudgående godkendelse. Det ansøgte byggeri er ikke omfattet af undtagelserne i § 6, men vil kræve dispensation fra fredningsnævnet efter fredningens § 15.

Det er oplyst, at landskabskontoret den 18. august 1994 har besigtiget skolen, hvor det kunne konstateres, at pavillonen

allerede var opstillet og taget i brug. Der er således tale om en lovliggørelsessag. Pavillonens udseende er ikke i særlig god harmoni med det øvrige skolebyggeri. Den er dog placeret bag skolens hovedbygning set fra Dybbølskanserne.

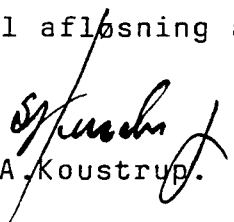
Fredningsnævnets afgørelse:

Da pavillonen ikke kan ses fra Dybbølskanserne, findes det ansøgte ikke at være i strid med formålet med fredningen.

Nævnet meddeler herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 og § 15 i fredningskendelsen, godkendelse af placeringen af den opstillede pavillon.

Nævnet skal dog overfor kommune påtale, at pavillonen er opstillet, før en godkendelse foreligger.

Den godkendte opstilling er kun gældende for en periode indtil 1. august 1999, idet der inden da bør være taget stilling til, om der skal opføres et permanent byggeri, der er i harmoni med skolens øvrige byggestil, til afløsning af den noget uharmoniske pavillon.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

- 1 SEP. 1994

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

REG. NR. 7770.00

Den 30. august 1994 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 50/94

Ansøgning fra Hans H. Jacobsen, Stenbæk
1, 6310 Broager, om tilladelse til at
opføre en gylletank på sin ejendom
matr.nr. 5 Smøl, Broager.

§ 50 - Dybbølfredningen -

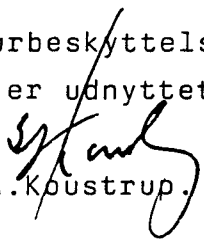
Der fremlagdes skrivelse af 26. august 1994 med bilag fra Sønderjyllands amt, landskabskontoret, j.nr. 8-70-21-1-507-12-94.

Det fremgår af sagen, at gylletanken skal være på 452 m², og at amtet anbefaler det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse.

Da gylletanken er en nødvendig bestanddel på en landbrugsejendom, meddeler fredningsnævnet herved i medfør af naturfredningslovens § 50 tilladelse til det ansøgte i overensstemmelse med den indsendte tegning m.v.

I medfør af lov om naturbeskyttelse, § 66, bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for

1211/8-0003

48

Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder.
Telefon 74 72 22 05.

7770.00

X
Den 21. februar 1995 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 3/95 Ansøgning fra Henning Michelsen, Osmark
14, Sønderborg, om tilladelse til at
opføre en gyllebeholder på matr.nr. 1644
Dybbøl, Sønderborg kommune.

- dybbølfredningen -

Der fremlagdes skrivelse af 26. januar 1995 med bilag fra Sønderjyllands amt, Landskabskontoret, j.nr. 8-70-21-1-537-15-94.

Det fremgår af sagen, at Henning Michelsen har erhvervet matr.nr. 1644 Dybbøl som 2. landbrugsejendom uden driftsbygninger. Driftsbygningerne til Henning Michelsens 1. ejendom er beliggende mellem Øster Snogbæk og Blans, ca. 9 km fra matr.nr. 1664 Dybbøl.

Gyllebeholderen ønskes opført fælles med Ove Brock, Dybbøl-bygade 8, Sønderborg.

Matr.nr. 1664 Dybbøl er beliggende indenfor Dybbølfredningen. Fredningsområdet er bl.a. opdelt i område A, hvor der ikke kan opføres ny bebyggelse bortset fra læskure til kreaturer og udvidelser af allerede eksisterende landbrugsbygninger, og område B, hvor der kan ske udflytning af nødvendige landbrugsbygninger, når ejendommen ikke længere kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygningerne.

I område B kan fredningsnævnet anvise en anden placering end den ønskede, hvis dette skønnes mere hensigtsmæssigt ud fra

1211/8-0003

landskabsmæssige hensyn.

Sønderjyllands amt har den 26. januar 1995 meddelt afslag på landzonetilladelse efter planlovens § 35, og har overfor fredningsnævnet indstillet, at nævnet ikke meddeler tilladelse til den ansøgte placering.

Fredningsnævnet har den 18.d.m. afholdt internt møde med besigtigelse af fredningsområdet ved matr.nr. 1644 Dybbøl.

Fredningsnævnets afgørelse:

Nævnet er for så vidt indstillet på at medvirke til en placering af gylletanken indenfor område B, men forudsætningerne herfor er ikke til stede, idet ansøgerens ejendom, hvorfra udflytning skal ske (ejendom nr. 1) ikke er beliggende indenfor fredningsområdet. Der er derfor i dette tilfælde tale om en indflytning fra et område udenfor fredningen til fredningsområdet. Et sådant arrangement er ikke tilsigtet med den i fredningskendelsen omtalte dispensationsmulighed.

Fredningsnævnet meddeler derfor afslag på det ansøgte.

S.A. Koustrup

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden.

Klage skal indsendes skriftligt til *Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder*, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder.
Telefon 74 72 22 05.

7770.00

Den 7. december 1995 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 71/95

*Ansøgning fra Gråsten Statsskovdistrikt
om etablering af en primitiv overnat-
ningsplads ved Gendarmstien på matr.nr.
1640 Dybbøl, Sønderborg kommune.*

- § 50 -

Der fremlægges skrivelse af 16. november 1995 med bilag fra Sønderjyllands amt, Landskabskontoret, j.nr. 8-70-52-2-537-2-95.

I ansøgningen har skovrideren bl.a. anført, at skovdistriktet i forbindelse med etableringen af Gendarmstien Dybbøl-Vemmingbund i 1992 overtog et mindre græsareal fra Sønderborg kommune. Det meste er udlejet til græsning, men et hjørne henligger ubenyttet og forekommer velegnet til "primitiv overnatning" for almenheden. Indretningen vil foreløbig kun bestå i, at der etableres en bålplads, opsættes et skilt og etableres en primitiv trappeadgang til stranden. Trappen kan samtidig have en funktion for andre benytttere af Gendarmstien samt for søfarende, der måtte ønske at benytte pladsen.

Området er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1987.

I kendelsen er fredningens formål bl.a. at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historier,

Skovstyrelsen
Kontor- og telefonnumre

J.nr. 1211/8-0003

Akt nr. 50

samt endvidere at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Sønderborg kommune har anbefalet det ansøgte og har henvist til en lokalplan, hvori det rekreative område er beliggende ved den øst-vestgående Gendarmsti. Lokalplanen angiver derudover en stiforbindelse fra Flensborg Landevej til arealet.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da det ansøgte ikke strider imod fredningens formål, meddeler nævnet hermed i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til det ansøgte.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumeter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommeferkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder.
Telefon 74 72 22 05.

Mødetidspunkt:
10V-00 30 0 10 31
11 3 11

02.03.77 70.00

Den 8. marts 1996 kl. 11,00 afholdt *Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt* møde Ved Dybbøl Strand med formanden, dommer S.A. Koustrup, det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritsen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Peter Jacobsen, Sønderborg.

Der foretoges:

J.nr. 70/95 *Ansøgning fra Erling Elholm, Vojens, om tilladelse til at udvide et eksisterende sommerhus på matr.nr. 270 Dybbøl, Dybbøl Strand nr. 14, Sønderborg kommune.*

Fredningssag Dybbøl - Vemmingbund -
§ 50
Strandbeskyttelseslinien
§ 15

For Sønderjyllands amt mødte afdelingsleder Poul Petersen og sagsbehandler Lilly Teglgaard.

For Sønderborg kommune mødte byggesagsbehandler Jørgen Christensen.

For Danmarks Naturfredningsforening mødte fru Else Knudsen.

Ansøgeren og dennes hustru var til stede.

Der foretoges besigtigelse, og sagens bilag blev gennemgået. Det fremgår heraf, at det eksisterende sommerhus har et boligareal på 33 m², og at der søges om en udvidelse på ca. 12 m². Udvidelsen skal ske mod nord ind mod den bagved liggende skrænt og således bort fra vandet.

Ved besigtigelsen blev det opmålt, at udvidelsen formentlig bliver på 5,7 x 2 meter eller 11,4 m². Udvidelsen vil ikke kunne ses udefra, hverken fra søsiden eller fra andre sider bl.a. fordi huset ligger helt for sig selv en "etage" nedad skrænten i forhold til naboer.

Repræsentanten for kommunen og for Danmarks Naturfredningsforeningen have ingen indvendinger imod det ansøgte.

Afdelingsleder Poul Petersen påpegede, at det i princippet var vanskeligt at opnå dispensation fra strandbeskyttelseslinien, men at der skulle være mulighed herfor, når udvidelsen af huset - som i dette tilfælde - skete mod landsiden, og når der var tale om forbedringer af de sanitære forhold.

Formanden bemærkede, at fredningsnævnet kun skulle tage stilling til, om der kunne meddeles dispensation fra fredningssagen Dybbøl-Vemmingbund, og at ansøgeren herudover skulle have dispensation fra amtet for så vidt angår strandbeskyttelseslinien.

Ansøgeren oplyste, at han ville bede en arkitekt udarbejde tegninger m.v. til en totalrenovering af sommerhuset, idet der bl.a. skulle isættes nye vinduer, ligesom en del træværk trængte til fornyelse.

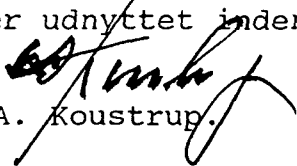
Poul Petersen påpegede, at ansøgeren i tilfælde af en dispensation måtte holde sig til det eksisterende fundament plus udvidelsen. Der måtte ikke indrettes beboelse i dette rum, der nu anvendes til redskaber m.v.

Fredningsnævnets afgørelse:

Der var i fredningsnævnet enighed om i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 at meddele den ansøgte dispensation til udvidelse af sommerhuset mod nord med indtil 12 m² på betingelse af, at tegninger med beskrivelse af materialer og farvevalg forud indsendes til nævnet til godkendelse.

Ansøgeren skal endvidere afvente amtets svar på spørgsmålet om dispensation fra strandbeskyttelseslinien.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder**, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,

6270 Tønder.

Telefon 74 72 22 05.

REG. NR. 7770.00.

Den 12. juli 1996 kl. 11,15 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt** møde i Broager kommune, Vemmingbund Strandvej med formanden, dommer S.A. Koustrup, og det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritsen, Christiansfeld.

Der behandledes:

J.nr. 30/96

Ansøgning fra Broager kommune om tilladelse til at opføre en toiletbygning med siveanlæg på strandarealet ved Vemmingbund på matr.nr. 1259 Smøl, Broager kommune.

§ 50 - Vemmingbundfredningen -

For Sønderjyllands amt mødte Andrea Terp Christensen.

For Broager kommune mødte Walther Schneider og Knud Jensen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Jesper Bundgaard Nielsen.

Det lokale medlem af nævnet var ikke mødt.

Sagens bilag var til stede. (Amtets j.nr. 8-70-51-4-507-4-96.)

Fredningens formål er at sikre området for almenheden. Der må ikke ske bebyggelse, tilplantning o.l.

Kommunens repræsentanter oplyste, at badestranden ved Vemmingbund i sommerperioden besøges af mange badegæster, og at den eneste "toiletmulighed" er campingpladsen, som ligger i den nordlige del af Vemmingbund samt de cafeterier, der lig-

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1996-1211/2-1
Akt.nr. 2

Bil.

ger på den anden side af Vemmingbund Strandvej. Badegæster skal i sidste fald krydse Strandvejen.

Projektet består af 2 dele, selve toiletbygningen på ca. 17 m² og et synligt siveanlæg.

Ved besigtigelsen påvistes det sted, som kommunen og amtet forud havde drøftet som placeringsmulighed.

Ved et nøjere eftersyn blev det påpeget, at den bedste placering formentlig ville være inde i en eksisterende stor beplantning af Rosa Rugosa beliggende mellem Strandvejen og stranden ud for Bækvej.

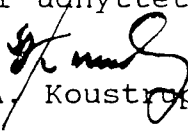
Der var enighed om, at såvel toilet som siveanlæg ville kunne placeres indenfor beplantningen. På den måde vil siveanlægget ikke være synligt, og toilettet kun være lidt synligt.

Repræsentanterne for kommunen og Danmarks Naturfredningsforening kunne fuldt ud tilslutte sig denne placering.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da toilet og siveanlæg vil kunne etableres inde i en eksisterende beplantning med Rosa Rugosa, vil det ansøgte ikke stride mod fredningens formål, hvorfor nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tillader det ansøgte på betingelse af, at toilet og siveanlæg placeres i nævnte beplantning ud for Bækvej, og at beplantningen bibeholdes og vedligeholdes.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at

afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for påtegning Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder**, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

REG. NR. 7770.00

Den 8. oktober 1996 behandlede formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 55/96

Ansøgning fra Thomas Petersen, Flensborg Landevej 8, Sønderborg, om tilladelse til at sætte en skorsten på parcelhus på matr.nr. 137 Dybbøl, Sønderborg kommune.

§ 50 - Dybbølfredningen -

Der fremlagdes skrivelse af 18. september 1996 med bilag fra Sønderjyllands amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-51-4-537-4-96.

Det fremgår af sagen, at der ønskes opsat en isokern skorsten i forbindelse med et ønske om installering af en brændeovn.

Ejendommen, der er et eenfamiliehus, er beliggende Flensborg Landevej i udkanten af Dybbøl og i umiddelbar nærhed af Bøffelkobbekrydset.

Skorstenen opføres på den udvendige side af gavlenden, der vender mod Sønderborg. Aftræksrøret fra brændeovnen skal således føres gennem muren.

Det er oplyst, at det er meningen at lade skorstenen følge glat med muren, således at der laves udskæring i tagudhænget med efterfølgende afdækning. Det vil ifølge både leverandøren af brændeovnen og bygmesteren give det pæneste resultat af flere muligheder.

Fredningens formål er bl.a. at hindre nybyggeri og at have indsigt med ombygning af eksisterende bygninger.

Sønderjyllands amt har anbefalet det ansøgte.

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

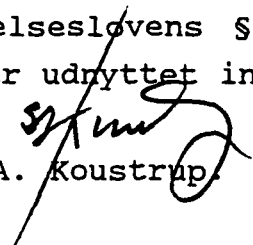
J.nr. SN 1996-12112.0002
Akt. nr.

Bil.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da opsætningen af en skorsten på den beskrevne måde ikke vil stride imod fredningens formål, meddeler nævnet herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til det ansøgte.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for påtegning Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

REG. NR. 7770.00.

Den 17. oktober 1996 foretog behandlede formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 66/96

*Ansøgning fra gårdejer Hans Peter Philip-
sen, Frydendal, Flensborg Landevej 5,
6400 Sønderborg, om tilladelse til at op-
føre et nyt mælkerum på landbrugsejendom-
men matr.nr. 86 Dybbøl.*

§ 50 - Dybbøl -

Der fremlagdes skrivelse af 15. oktober 1996 med bilag fra Sønderjyllands amt, miljøområdet, j.nr. 8-70-51-4-537-2-96.

Det fremgår af en vedlagt plan, at tilbygningen opføres vest for eksisterende driftsbygning, at det nye mælkerum er på 42 m² og opføres med samme bygningshøjde og taghældning som eksisterende driftsbygning.

Området er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1987.

Fredningens formål er bl.a. at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

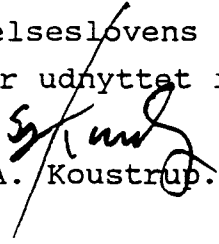
Ansøgerens ejendom er beliggende i et såkaldt delområde B, hvorom gælder, at der ikke må opføres bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og at ombygningen af eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, kun må foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Amtet har anbefalet det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da der er tale om en mindre udvidelse af en eksisterende driftsbygning med samme ydre proportioner som denne, strider det ansøgte ikke mod fredningens formål. Nævnet meddeler herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til etablering af det nye mælkerum på 42 m², således som det nærmere er beskrevet i det medsendte materiale.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for påtegning Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder**, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07770.00

Dispensationer i perioden: 05-03-1997 - 17-12-1999

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,

6270 Tønder.

Telf. 74 72 22 05.

REG. NR. 7770.00

Den 5. marts 1997 behandlede formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 10/97

Ansøgning fra Sønderjyllands amt om anlæg af rundkørsel i Bøffelkobbekrydset, Sønderborg kommune.

§ 50

Der fremlagdes skrivelse af 28. februar 1997 med bilag fra Sønderjyllands amt, j.nr. 8-70-52-1-537-1-97.

Det er oplyst, at Bøffelkobbekrydset ligger på grænsen til fredningen ved Dybbøl og indenfor skovbyggelinien ved Bøffelkobbelskov. Endvidere er der på vejarealet placeret en mindesten fra 1964.

Projektets gennemførelse medfører, at vejarealet udvides en smule ind over matr.nr. 3 Dybbøl, der er omfattet af fredningen, og at mindestenen flyttes til skråningsanlægget bag en cykelsti i rundkørselens nordøstlige hjørne.

Det fremgår af fredningssagen, at fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da den planlagte etablering af en rundkørsel det pågældende sted ikke strider imod fredningens formål, samt da der alene

er tale om mindre væsentlige ændringer af en eksisterende vejstrækning, meddeler nævnet herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til det ansøgte.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder**, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,

6270 Tønder.

Telf. 74 72 22 05.

REG. NR. 7770-00

Den 14. marts 1997 behandlede formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 4/97

jfr. 70/95

Ansøgning fra Erling Elholm, Vojens, om godkendelse af projekttegninger til sommerhus på matr.nr. 270 Dybbøl, Dybbøl Strand 14, Sønderborg.

§ 50

Der fremlagdes skrivelser af 13. februar og 12. marts 1997 med bilag fra Sønderjyllands amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-21-1-537-11-95.

Formanden bemærkede, at nævnet den 8. marts 1996, efter en besigtigelse og et møde, gav ansøgeren tilladelse til at udvide det eksisterende sommerhus med 12 m² på betingelse af, at tegninger med beskrivelse m.v. forud blev godkendt af nævnet.

Det fremgår af skrivelse af 12. marts 1997, at amtet har haft et møde på stedet med ansøgeren og dennes arkitekt, samt at amtet kan godkende det indsendte projekt, der går ud på at nedrive det bestående sommerhus og opføre et andet hus på fundamentet af det gamle.

Begrundelsen for at ændre ombygningen af et eksisterende sommerhus til en nybygning er, at det gamle fundament ikke kan holde, hvorfor man skal udskifte dette. Det nye sommerhus får samme placering, udformning og samme materiale som det eksisterende sommerhus, dog med den udvidelse, som tidligere er tilladt.

Fredningsnævnets afgørelse:

Miljø- og Energiministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

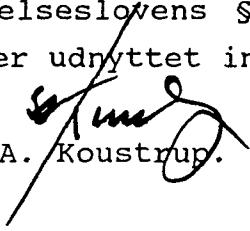
J.nr. SN 1996 - 1211/8 - CCC2

Akt. nr. 7

7/11

Det den 28. januar 1997 daterede projekt til sommerhus på matr.nr. 270 Dybbøl godkendes, idet der henvises til nævnets tidligere afgørelse af 8. marts 1996.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,

6270 Tønder.

Telf. 74 72 22 05.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

- 2 JULI 1997

REG. NR. 7770.00.

Den 1. juli 1997 behandlede formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 32/97 *Ansøgning fra Niels Knudsen, Dybbøl Banke
27, Dybbøl, om tilladelse til at opføre
en carport på matr.nr. 378 Dybbøl.*

§ 50 - Dybbøl-Fredningen.

Der fremlagdes skrivelse af 24. juni 1997 med bilag fra Sønderjyllands amt-70-21-1-537-8-97.

Det er oplyst, at der tidligere på det sted, hvor carporten ønskes opført, har ligget en garagebygning.

Ansøgeren har meddelt, at et raftehegn i skel mod sydvest vil blive fjernet og erstattet af en afskærmende beplantning. Carporten vil blive behandlet med træbeskyttelsesmiddel i jordfarver eller sort.

Dybbøl-Fredningens formål er at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, dels at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, samt at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Efter Fredningsafgørelsens § 6, må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder) m.v. uden forudgående godkendelse fra Fredningsnævnet.

Amtet har anbefalet det ansøgte på visse vilkår, som nævnet

Skov- og Naturstyrelsen

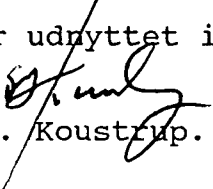
70-21-1-537-8-97

kan tilslutte sig.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da det ansøgte, der opføres i haven til et parcelhus, ikke er væsentlig i relation til fredningens formål, og da der tidligere har ligget en garagebygning på stedet, meddeler nævnet hermed i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, tilladelse til det ansøgte, på vilkår, at der etableres en afskærmende beplantning i skel mod syd og vest, og at carporten placeres i passende afstand fra skel af hensyn til den afskærmende beplantning.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,

6270 Tønder.

Telf. 74 72 22 05.

31 JULI 1997

REG. NR. 7770.00.

Den 30. juli 1997 behandlede formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 38/97

Ansøgning fra Henrik Grau og Gitte Andersen, Dybbøl Banke 25, Sønderborg, om tilladelse til sænkning af taget på en eksisterende garage og om tilladelse til at opføre en mur på matr.nr. 376 Dybbøl, Sønderborg kommune.

§ 50 - Dybbøl -

Der fremlagdes skrivelse af 25.d.m. med bilag fra Sønderjyllands amt, j.nr. 8-70-21-1-537-10-97.

Det fremgår af sagen, at der søges om tilladelse til opførelse af en 15 meter lang, 1 meter høj samt 30 cm bred mur. På stedet, hvor muren ønskes opført, er der i dag buske, som måler 15 meter i længden og ca. 2 meter i bredden. Buskene fjernes, og muren opføres i røde stem og med røde teglsten på toppen af muren ligesom det eksisterende parcelhus. Den eneste ændring ved garagen er, at taget bliver sænket, og at der kommer et fladt tag med en træramme rundt.

Matr.nr. 376 Dybbøl ligger indenfor det fredede område ved Dybbøl og er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det fremgår af fredningskendelsens § 6, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder) m.v. uden forudgående godkendelse fra Fredningsnævnet.

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1996-12118-0002

Bit

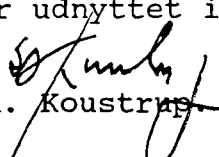
Amtet har ingen indvendinger imod det ansøgte.

Nævnets formand har besigtiget stedet

Fredningsnævnets afgørelse:

Da garagen bliver mindre synlig i området end hidtil, og da muren opføres i en have ved et helårshus, er der tale om ændringer, som ikke strider imod fredningens formål. Nævnet meddeler herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til det ansøgte.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

REG. NR. 7770.00.

Den 2. december 1997 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 65/1997:

Ansøgning fra Gabrielle Peppel

om dispensation til opførelse af en tilbygning og en carport på matr.nr. 28 Dybbøl.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 11. november 1997 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-21-1-537-11-97.

Det bemærkes, at sagen af nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Peter Jacobsen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Der ansøges om opførelse af en udestue på 13 m² samt en fritstående carport på 48 m². Under sagsbehandlingen hos Sønderborg kommune er det med ansøgeren aftalt, at udestuen placeres midt på husets facade som nærmere angivet på et rids.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt de betydelige landskabelige værdier, og det er bestemt, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, og der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer.

IV 04- og Overgikministeriet

Statistik og Naturstyrelsen

J.nr. SU 1038-1211/8-002

Blt

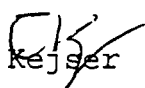
Akt. nr. 10

Sønderjyllands Amt har meddelt at det ikke har bemærkninger til det ansøgte.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Ejendommen ligger i udkanten af det fredede område og op til byområde ved Dybbøl, ligesom der er større bebyggelse på to ejendomme, der ligger umiddelbart vest for matr.nr. 28. Da det ansøgte ikke kan antages at komme i strid med fredningens formål, meddeler Nævnet dispensation til opførelse af udestuen og carporten med placering som aftalt med Sønderborg kommune og som vist på et fremlagt kort.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

23 MAR. 1998

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 13. marts 1998 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde ved Historiecenter Dybbøl Banke med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Frede Hansen, Sønderborg.

Der foretoges:

REG. NR 7770.00

J.nr. 72/1997:

Ansøgning fra Fonden Dybbøl Banke om udvidelse af Historiecenter Dybbøl Banke.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Ebbe Enøe.

For Gråsten Statsskovdistrikt mødte skovrider Inge Gillesberg og John Callesen.

For Sønderborg kommune mødte Erling Nissen.

For ansøgeren mødte centerleder Hans Ole Hansen.

Af ansøgningen fremgår bl.a., at det nuværende anlæg har et bebygget areal på 600 m² og et udgravet gårdareal på 800 m². Projektet har et bebygget areal på 500 m², og der sker yderligere udgravning på 1100 m², hvortil kommer 1100 m² skansevold og grav. Terrænændringerne vil foruden udgravning bestå af opkastning af jord til skanseafsnittets volde m.v. Nedenfor skansen udgraves en voldgrav, i hvilken der opsættes palisader. Det er anført, at hovedparten af volden vil forløbe parallelt med terrænets højdekurver, og såvel volden som om-

givelserne vil til stadighed være græsdækkede. Projektets bygningsanlæg vil hovedsagelig være dækket mod indblik udefra, dels af skansevolden, dels af nedgravningen mod Flensborg Vej.

Hans Ole Hansen anførte bl.a., at den eksisterende bebyggelse m.v. ikke giver mulighed for i oprindelig størrelsesforhold at vise, hvorledes en dansk skanse var indrettet. Det er endvidere umuligt nærmere at redegøre for den historiske udvikling fra 1848 og indtil Genforeningen.

Det bemærkes, at Skov- og Naturstyrelsen ved skrivelse af 4. november 1997 som grundejer har principgodkendt det indsendte projekt bl.a. med bemærkning om, at der set fra nordvest ikke må være synlige bygningskonstruktioner udover de til skanse-rekonstruktionen hørende græsklædte elementer.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelse af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Formålet med projektudvidelsen er at få bedre muligheder for at vise og forklare områdets historie, også i sammenhæng med den historiske udvikling før og efter 1864, og det forelagte projekt er i den henseende i overensstemmelse med et af fredningens formål. Det eksisterende byggeri er meget markant og under hensyn til, at fredningen tillige har til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, må Nævnet lægge vægt på, at yderligere byggeri og andre anlæg ikke virker dominerende. Da hovedparten af volden i forbindelse med skanse-

anlægget som anført vil forløbe parallelt med terrænets højdekurver, og da såvel volden som omgivelserne til stadighed vil være græsdækkede, kan Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 principgodkende det forelagte projekt på vilkår, at der set fra nordvest ikke må være synlige bygningskonstruktioner udover de til skanserekonstruktionen hørende græsklædte elementer. Endelige tegninger skal fremsendes til Nævnets godkendelse, inden anlægsarbejderne påbegyndes.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
23 MAR. 1998

REG. NR. 7770.00

Den 13. marts 1998 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde ved Snedegård, Dybbøl med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Frede Hansen.

Der foretoges:

J.nr. 16/98:

Ansøgning fra Gråsten Statsskovdistrikt om plantning af hegn mellem matr.nr. 11 og matr.nr. 34 Dybbøl.

- § 50 -

For Gråsten Statsskovdistrikt mødte skovrider Inge Gillesberg og John Callesen.

John Callesen redegjorde for sagen og oplyste, at Skov- og Naturstyrelsen agter at lade statens arealer dyrke som økologisk landbrug. Plantedirektoratet kræver en fysisk adskillelse mellem landbrugsarealer i konventionel drift og økologisk drift. Der ønskes plantet et hegn i skellet mellem matr.nr. 11 og matr.nr. 34 Dybbøl i en længde af et par hundrede meter. I det væsentlige agtes plantet tjørn svarende til de øvrige levende hegn i området.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og de betydelige landskabelige værdier. Området skal bevares i den nuværende tilstand, og der må således bl.a. ikke foretages tilplantning.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Under hensyn til hegnets længde og karakter og til sammenhængen med øvrige levende hegn i området kan plantningen af det ansøgte hegn ikke anses for stridende imod fredningens formål, hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 meddeles dispensation hertil.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

REG. NR. 7770.00.

Den 20. juli 1998 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 34/1998:

Ansøgning fra Erik Nielson om tilladelse til opførelse af en carport på matr.nr. 51 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 5. juni 1998 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-52-1-537-2-98.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og til at bevare de betydelige landskabelige værdier. Området skal bevares i dets nuværende tilstand, og det er bl.a. bestemt, at der ikke må opføres ny bebyggelse, og at ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, kun må foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Det bemærkes, at ejendommen ligger ud til Flensborg Landevej. Ansøgeren har oplyst, at det nuværende udhus ikke er egnet til garage. Carporten agtes placeret i flugt med

Ansøgningen
J. nr. 34/1998 - 12/11/8 - 0020 Bil.
Ans. nr. 5

eksisterende bygning og opføres med træbeklædning og eternittag svarende til det eksisterende udhus.

Sønderjyllands Amt har anbefalet, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Når henses til ejendommens beliggenhed og til de foreliggende oplysninger om det ansøgte, findes dette ikke at være i strid med fredningens formål, hvorfor Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til opførelse af en carport på 38 m².

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Rejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 20. juli 1998 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

REG. NR. 7770.00.

J.nr. 35/1998:

Ansøgning fra Rene Teichert I/S om tilladelse til opførelse af en 120 cm høj mur på matr.nr. 300 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 5. juni 1998 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-52-1-537-3-98.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og til at bevare de betydelige landskabelige værdier. Området skal bevares i dets nuværende tilstand, og i henhold til afgørelsens § 7 må der ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger som f.eks. plankeværker.

Ifølge ansøgningen agtes opført en 120 cm høj mur på et eksisterende fundament i skel. Ansøgeren har oplyst, at muren vandskures og afdækkes med røde teglsten tilpasset ejendom-

Arkiv: Miljøministeriet
Miljøstyrelsen
J.nr. 1998-1211/8-0020 Bil.
Ark. nr. 17

mens eksisterende bygning.

Sønderjyllands Amt har meddelt, at det ikke har bemærkninger til det ansøgte.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Når henses til ejendommens beliggenhed indenfor det fredede område, findes det ansøgte ikke at være i strid med fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til opførelse af den pågældende mur.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Keiser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

22 JULI 1998

Den 20. juli 1998 kl. 10.00 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde på Grønnekærvej 6, 6400 Sønderborg, ved formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Frede Hansen, Sønderborg.

REG. NR. 7770.00

Der foretoges:

J.nr. 39/1998:

Ansøgning fra Bent Kristensen om byggeri indenfor Dybbølfredningen på matr.nr 11 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 22. juni 1998 med bilag fra Sønderjyllands Amt, j.nr. 8-70-21-1-537-6-98.

For Sønderjyllands Amt mødte Lilly Teglgaard Nielsen og Regnar Sørensen.

For Sønderborg kommune mødte Henning Vejle.

For Gråsten Statsskovdistrikt mødte skovrider Inge Gillesberg.

Ansøgeren var til stede.

Det bemærkes, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og tillige at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger samt skure og boder, og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets

forudgående godkendelse. Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg. Med visse nærmere fastsatte undtagelser må der ikke foretages tilplantning.

Ansøgeren redegjorde for sagen og oplyste, at den eksisterende beboelsesbygning ønskes nedrevet, idet en istandsættelse ikke skønnes hensigtsmæssig. Den nye beboelsesbygning vil få i det væsentlige samme udformning og grundareal. Endvidere ønskes opført en garagebygning. Med hensyn til planen for haveanlæg bemærkede ansøgeren, at et enkelt stort træ ønskes fældet, medens de andre bevares. I skellet ind mod ladebygningerne ønskes eventuelt plantet en bøgehæk.

Repræsentanterne for Amtet og kommunen kunne godkende projektet.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Det bemærkes, at den eksisterende beboelsesbygning var en del af en tidligere landbrugsejendom. Matr.nr. 11 er efter bortsalg særskilt matrikuleret, og umiddelbart op til ejendommen ligger nogle driftsbygninger fra den tidligere landbrugsejendom. En genopførelse af beboelsesbygningen i overensstemmelse med de fremsendte tegninger og opførelse af en garage kan ikke anses for stridende mod fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 meddeler dispensation hertil.

For så vidt angår haveanlæg og beplantning udsættes ansøgningen på fremsendelse af endeligt projekt i overensstemmelse med drøftelserne under mødet, således at anlæg og især hegn udformes i overensstemmelse med den beplantning, der i øvrigt er i området.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 22. juli 1998 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

REG. NR. 7770.00

J.nr. 40/1998:

Ansøgning fra Tegnestuen Ebeling om opførelse af garage indenfor Dybbølfredningen på matr.nr. 12 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 21. juli 1998 med bilag fra Tegnestuen Ebeling.

Sagens øvrige bilag var til stede.

Det bemærkes, at Nævnet den 20. juli 1998 har foretaget besigtigelse på ejendommen, der er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommune. Fredningen har bl.a. til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger samt skure og boder, og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Det bemærkes, at der er tale om en tidligere landbrugsejendom. Driftsbygningerne er nedrevet.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da den indsendte tegning og bygningsbeskrivelse må anses for overensstemmende med Nævnets tilkendegivelse i mødet

den 20. juli 1998, og da opførelsen af garagen som skitse-
ret, ikke kan antages at være i strid med fredningens for-
mål, meddeler Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens §
50 dispensation til opførelse af garagen.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tillad-
elsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages
for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndighe-
der. Først når det efter klagefristens udløb er konstate-
ret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet,
kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for
Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Søn-
derborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sam-
men med sagens dokumenter.

/kb

25 SEP. 1998

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

REG. NR. 7770.00.

Den 22. september 1998 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 54/98:

Ansøgning fra Lars Peter Hansen om tilladelse til opførelse af en gyllebeholder på 1540 m³ på ejendommen matr.nr. 14 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 13. august 1998 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-21-1-537-8-98.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Fredningen har til formål bl.a. at bevare de betydelige landskabelige værdier. Der må således ikke opføres ny bebyggelse og heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger.

Det bemærkes, at Nævnet den 8. maj 1995 har meddelt dispensation til opførelse af en 1450 m³ stor gyllebeholder, men at denne tilladelse efter det oplyste ikke er udnyttet indenfor 3-årsfristen.

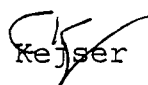
1211/70002
14

Sønderjyllands Amt har anbefalet, at der meddeles dispensation på vilkår om beplantning som angivet i Nævnets tidligere afgørelse.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da det ansøgte ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 på vilkår, at den på stedet eksisterende beplantning af hvidtjørn afsluttes nord for den ansøgte gyllebeholder, og at beplantningen videreføres på beholderens østside for at afskærme mod indblik fra Kongeskansen.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

25 SEP. 1998

Den 22. september 1998 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

REG. NR. 7770.00

J.nr. 57/1998:

Ansøgning om overførsel af et areal på 315 m2 fra matr.nr. 556 Dybbøl til matr.nr. 297 Dybbøl.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 25. august 1998 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-51-4-537-5-98.

Det bemærkes, at sagen har været behandlet efter § 9, stk. 4 i forretningsorden for fredningsnævn.

Det fremgår af sagen, at arealet er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Området skal derfor bevares i dets nuværende tilstand, og der må ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning. Der må således ikke foretages beplantning af levende hegn, ligesom der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger samt skure og boder.

Det fremgår videre af sagen, at ejeren af matr.nr. 297 Dybbøl i de sidste 15-20 år har anvendt det nævnte areal, der bl.a. har været brugt til hønsegård. Parterne har ønsket at få "bragt orden" i længerevarende brugsforhold, og det er oplyst, at der er plantet havehæk umiddelbart indenfor den afmærkede ny skellinie.

121/8-0002

15

Sønderjyllands Amt har anbefalet en dispensation til det ansøgte på nærmere vilkår.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Selve arealoverførslen kræver ikke dispensation fra fredningen, idet fredningsgrænsen ikke ændres, hvorfor fredningens bestemmelser må respekteres på det overførte areal. Der må således ikke opføres bebyggelse, herunder tilbygninger, skure og lignende på arealet. Da plantning af hækken efter områdets karakter ikke er i strid med fredningens formål, meddeles der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation hertil.

Claus Rejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkantoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

REG. NR. 7770.00

Mødtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

24 MRS. 1999

Den 18. marts 1999 kl. 10.00 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde ved Skansegården, Grønnekærvej, Dybbøl, med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Frede Hansen.

Der foretoges:

J.nr. 18/1999:

Ansøgning fra Gråsten Statsskovdistrikt om tilladelse til opstilling af en 71 m2 stor soldaterbarak ved Skansegården, Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

For Gråsten Statsskovdistrikt mødte skovrider Inge Gillesberg.

For Danmarks Naturfredningsforening's lokalkomité mødte Finn Lindhardt.

For Historiecenter Dybbøl Banke mødte Bjørn Østergaard.

Formanden bemærkede, at Sønderjyllands Amt er indvarslet til mødet, men at man fra Amtet har oplyst, at man ikke havde mulighed for at møde i dag.

Inge Gillesberg redegjorde for ansøgningen og oplyste bl.a., at Historiecentret har fået tilladelse til at opstille barakken i skoven ved Bøffelkobbøl, men at man som skovlovsmyndighed ikke mener, at barakken på sigt bør blive stående i skoven. Skansegården er udlejet til Historiecentret, der bruger den til kursusaktiviteter, og det må anses for optimalt at placere barakken på gårdens område.

Barakken er på 71 m², og den rager ca. 3½ meter op. For at skærme mod indblik, kunne man lade hegnet vokse lidt højere, end det sker i øjeblikket. Ejendommen kunne komme til at fremtræde som en almindelig ejendom med hus og have.

Finn Lindhardt bemærkede, at fredningsbestemmelserne for området er meget strenge, og ved renovering af ejendomme har man opstillet en række begrænsninger. Fredningsnævnet har tilladt en udvidelse af Historiecentret, men det er Foreningens opfattelse, at en opstilling af barakken strider så meget mod det, der i øvrigt er bestemt i fredningen til beskyttelse af de landskabelige værdier, at en dispensation ikke bør meddeles.

Formanden bemærkede, at det fra Amtet telefonisk er oplyst, at såvel den ændrede anvendelse af ejendommen til undervisningsformål, som opstilling af barakken, kræver zone-tilladelse. Forvaltningens betænkelighed mod en tilladelse blev refereret.

Formanden henviste til den principgodkendelse til udvidelse af Historiecentret, som Nævnet meddelte den 13. marts 1998, og rejste spørgsmålet, om Centret's behov for opstilling af den pågældende barak.

Bjørn Østergaard oplyste, at der også ved det nye projekt forudsættes barakker opstillet på Historiecentret's område. Den barak, der står ved Bøffelkobbøl, og som ønskes flyttet til Skansegården, anvendes til særlige gruppers ophold. Det er ophold, der strækker sig over flere timer, hvor de får mulighed for aktiviteter, som ikke forstyrres af de øvrige besøgende i Centret. Man har haft 10-15 skoleklasser både forår og efterår i forbindelse med aktiviteter omkring barakken. Bjørn Østergaard bemærkede videre, at der udover barakker i selve skanserne også har stået barakker i området.

Sagen drøftedes yderligere, og Inge Gillesberg bemærkede i den forbindelse, at der ved en gennemførelse af det ønskede projekt muligvis kan skaffes midler til nedrivning af et gammelt, gråt, muret udhus - midler, som Statsskovdistriktet

næppe har for tiden.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Skansegården - matr.nr. 7 Dybbøl - er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 27. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund, og fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelse af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier. Efter oplysningerne om Historiecentret's anvendelse af Skansegården til kursusaktiviteter og den påtænkte anvendelse af soldaterbarakken, er en opstilling i overensstemmelse med førstnævnte del af fredningsformålet. Nævnet må tillige tage bevaringen af de landskabelige værdier i betragtning og finder, at der bør udvises en betydelig tilbageholdenhed med hensyn til tilladelse til nyopførelser, også under hensyn til de begrænsninger i omfang og udformning af byggerier, som Nævnet tidligere har fastsat i forbindelse med dispensationsansøgninger. Efter en afvejning af fredningsformålene og det i øvrigt nævnte, finder Nævnet at kunne meddele dispensation til opstilling af den ansøgte soldaterbarak i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, dog på vilkår, at et ældre, muret, gråt udhus nedrives og barakken placeres dér, hvor udhuset står, således at barakken placeres i længderetningen nord-syd.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT 9 JULI 1999

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

REG. NR. 7770.00

Den 15. juli 1999 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 39/1998:

Ansøgning fra Bent Kristensen vedrørende haveanlæg og beplantning indenfor Dybbølfredningen på matr.nr. 11 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 4. juni 1999 med bilag fra Bent Kristensen.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og tillige at bevare de betydelige landskabelige værdier. Der må ikke opføres ny bebyggelse samt skure og boder, og med visse fastsatte nærmere undtagelser må der ikke foretages tilplantning.

Ved skrivelse af 20. juli 1998 meddelte Nævnet dispensation til genopførelse af en beboelsesbygning, medens ansøgningen blev udsat på fremsendelse af endeligt projekt for så vidt angår haveanlæg og beplantning.

Dette projekt er fremsendt ved skrivelsen af 4. juni 1999,

Skov- og Energiministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

SN 1996 - 12 11 / 8 - 0002

10

og heraf fremgår bl.a., at beplantning mod vest udformes som et læhegn bestående af tjørn, slåen, eg, syren, majtræ, hyld og hassel, og mod Grønnekærvej m.v. vil der blive plantet tjørnehæk.

Sønderjyllands Amt har ifølge skrivelse af 14. juni 1999 ikke bemærkninger til forslaget til beplantning og haveanlæg (j.nr. 8-70-21-1-537-6-98).

Ved skrivelse af 8. juli 1999 har ansøgeren fremsendt materiale vedrørende et drivhus og en havepavillon, der ønskes opført. Det fremgår af ansøgningen, at begge bygninger er under 10 m². Fra Sønderjyllands Amt er det telefonisk oplyst, at der i så tilfælde ikke kræves landzonetilladelse efter planloven.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Forslaget til udformning af haveanlæg og til beplantning må anses for overensstemmende med Fredningsnævnets tilkendegivelse i mødet den 20. juli 1998. Herefter, og da opførelse af pavillon og drivhus efter de fremsendte tegninger heller ikke kan anses som stridende mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, den ønskede dispensation.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsler

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
18 AUG. 1999

Den 16. august 1999 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoet:

J.nr. 63/1999:

REG. NR. 7770.00

Ansøgning fra Anne Funder-Kristensen om tilladelse til opførelse af en tilbygning til et helårshus på matr.nr. 649 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 8. juli 1999 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-52-1-537-2-99.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at der i forbindelse med udstykning blev lyst en servitut på ejendommen den 29. marts 1965. Det er heri fastsat, at der kun må opføres enfamiliehuse i et plan, og at bygningerne skal trækkes så langt tilbage på grunden som muligt. Foruden Fredningsnævnet er Nationalmuseet påtaleberettiget.

Ejendommen grænser op til skanseområderne ved Dybbøl, og disse området er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987.

Sønderjyllands Amt har meddelt, at det ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Nationalmuseet har haft lejlighed til at udtale sig.

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1998-1211/8-0002
18. AUG.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Det fremgår af ansøgningen, at ombygningen ikke medfører forøgelse af bygningshøjden og kun medfører, at bygningen udvides en meter. Da det ansøgte herefter ikke kan antages at være i strid med servituttens formål, meddeler Fredningsnævnet dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til opførelse af den ansøgte udvidelse.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

Den 6. oktober 1999 kl. 10.00 afholdt Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt møde på Flensborg Landevej 5, Sønderborg, med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Frede Hansen, Sønderborg.

Der foretoges:

REG. NR. 7770 00

J.nr. 74/1999:

Ansøgning fra Hans Peter Philipsen om tilladelse til opførelse af et helårshus på matr.nr. 86 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Lilly Teglgaard Nielsen.

Karen og Hans Peter Philipsen var til stede.

Lilly Teglgaard Nielsen redegjorde for Amtets afgørelse vedrørende zonelovstilladelse. Den nedbrændte aftægtsbolig havde et bebygget areal på ca. 100 m², og ansøgeren kunne uden zonelovstilladelse have udvidet bebyggelsen til et bebygget areal på 250 m². Ved zonetilladelse lægger Amtet bl.a. stor vægt på de landskabelige værdier, og Amtets udvalg for teknik og miljø fandt ikke at kunne give tilladelse til opførelse af et helårshus med et brutto-etageareal på 285 m².

Karen og Hans Peter Philipsen oplyste, at Amtets afgørelse ikke vil blive påklaget til Naturklagenævnet. De vil acceptere begrænsningen således, at husets grundplan bliver ca. 160 m² med et brutto-etageareal på max. 250 m². Bygningen agtes opført i gule sten og med mørkt tag.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område i Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier. Som udgangspunkt må der ikke opføres ny bebyggelse.

Det ansøgte helårshus ønskes opført som erstatning for en nedbrændt aftægtsbolig. Placeringen af byggeriet har tidligere været drøftet under et møde med Fredningsnævnet, og det ansøgte kan ikke antages at være i strid med fredningens formål. Herefter meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til opførelse af det ansøgte helårshus, dog med ovennævnte størrelsesmæssige begrænsning, der er accepteret af ansøger.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsler

/kb

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23
Modtaget i Skov- og Naturstyrelsen

23 OKT. 1999

Den 22. oktober 1999 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 83/1999:

REG. NR. 7770-00

Ansøgning fra Launy Luckmann om tilladelse til udskiftning af tagbeklædning på ejendommen matr.nr. 25 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 7. oktober med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-21-1-537-16-99.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund.

Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og de betydelige landskabelige værdier. Med visse nærmere bestemte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse, og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse. I afgørelsens § 6, pkt. c, er det dog bestemt, at der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

afst

afst

12/11/8-0002

24

Sønderjyllands Amt har vurderet, at en dispensation til det ansøgte ikke vil tilsidesætte de landskabelige hensyn, der skal varetages i henhold til fredningens formål.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da det ansøgte som anført af Amtet ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, meddeler Nævnet dispensation til udskiftning af tagbeklædning på udhuset fra tegl til eternit, jfr. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 15. november 1999 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoet:

REG. NR. 777000

J.nr. 79/1999:

Ansøgning fra advokat N. Bisgaard-Frantzen på vegne Ekko Trading ApS om lovliggørelse af plankeværk på ejendommen matr.nr. 197 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Sagens bilag var til stede.

Der fremlagdes skrivelse af 29. oktober 1999 fra advokat Bisgaard-Frantzen.

Det bemærkes, at Nævnet den 6. oktober 1999 har besigtiget ejendommen, og at det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen og det kommunalvalgte medlem Frede Hansen har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier, og at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Der er i afgørelsens § 4 vedrørende det delområde, hvori ejendommen er beliggende, fastsat bestemmelse om, at levende hegn ikke må fjernes eller nyplantes, dog således, at Nævnet efter ansøgning skal dispensere fra bestemmelsen, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I afgørelsens § 7 er bestemt, at der bl.a.

ikke må anbringes plankeværker.

Ansøgeren har under sagens behandling bl.a. anført, at plankeværket i sin tid blev opsat på foranledning af Sønderborg kommune for at skjule de biler, der henstod til reparation, samt af hensyn til trafiksikkerheden på Flensborg Landevej. Ansøgeren har anmodet Nævnet om eventuelt at overveje en tidsbegrænset dispensation.

Sønderjyllands Amt har ved sagens fremsendelse til Nævnet anført, at det er Amtets foreløbige vurdering, at plankeværket skæmmer landskabet. Under besigtelsen oplyste Amtets repræsentant, at man havde opfordret ansøgeren til at plante et levende hegn, og at man havde tilkendegivet, at man nok ville være indstillet på at anbefale et sådant i forbindelse med en dispensationsansøgning fra fredningen.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Nævnet finder, at det opsatte hegn er meget markant, og det må anses for skæmmende for landskabet. Under hensyn til afgørelsens § 7, og da en dispensation efter det anførte må anses for stridende mod fredningens formål, kan Nævnet efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, ikke meddele dispensation - heller ikke midlertidigt - til opstilling af hegnet, hvorfor ansøgning herom ikke kan imødekommes.

Det pålægges herefter ansøgeren at fjerne hegnet snarest.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

21 DEC. 1999

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 17. december 1999 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 101/1999:

REG. NR. 7770.00

Ansøgning fra Jens Kristian Jensen, Flensborg Landevej 3, 6400 Sønderborg, om tilladelse til opførelse af en carport på 42 m² på ejendommen matr.nr. 13 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 29. november 1999 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-21-1-537-19-99.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Efter afgørelsens § 6 a må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger samt skure og boder.

Det er oplyst, at ejendommen har et bebygget areal på 1660 m², og at carporten placeres øst for stuehuset og opføres med træbeklædning og fladt tag i en højde af ca. 260 cm. På arealet mod syd er en eksisterende afskærmende beplantning, og mod øst ligger ejendommens driftsbygninger.

Sønderjyllands Amt har meddelt, at en dispensation ikke kan antages at ville tilsidesætte fredningens formål.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da carporten agtes opført i tilknytning til ejendommens eksisterende bygninger, og da der i øvrigt er en afskærmende beplantning, kan det ansøgte ikke antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor Nævnet meddeler dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til opførelse af den ansøgte carport.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07770.00

Dispensationer i perioden: 01-03-2000 - 06-11-2001

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 1. marts 2000 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 2/2000:

Ansøgning fra Lars Peter Hansen om tilladelse til opførelse af en ny staldbygning og en gyllebeholder på ejendommen matr.nr. 14 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 14. januar 2000 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-21-1-537-8-98.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, og området skal bevares i dets nuværende tilstand. Efter afgørelsens § 6a må der med visse nærmere angivne undtagelser ikke opføres ny bebyggelse.

Det bemærkes, at Nævnet den 22. september 1998 har meddelt dispensation til opførelse af en 1540 m³ stor gyllebeholder, men denne tilladelse er efter det oplyste ikke udnyttet.

I en skrivelse af 24. januar 2000 har Sønderjyllands Amt bl.a. anført, at den bestående kostald ifølge Sønderborg

kommunes oplysninger er utidssvarende. Den nye staldbygning medfører ikke udvidelse af antallet af dyreenheder på ejendommen, men har udelukkende til formål at sikre forbedrede forhold for dyrene. Amtet vurderer, at der er tale om en erhvervsmæssig nødvendig driftsbygning, der i henhold til § 6d kræver dispensation fra Fredningsnævnet. Det anføres videre, at det ansøgte ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, da staldanlægget udformes som en sædvanlig driftsbygning og opføres i tilknytning til ejendommens eksisterende bygninger. Amtet anbefaler, at der stilles vilkår om anvendelse af ikke reflekterende materialer og dæmpede farver og om etablering af afskærmende beplantning vest og øst for anlægget langs Nørreballe og Femvej.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da det ansøgte ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til opførelse af en ny staldbygning på ca. 1400 m² og en ca. 2500 m³ stor gyllebeholder på matr.nr. 14 Dybbøl, på de vilkår, som er anført af Sønderjyllands Amt.

Den dispensation, som Fredningsnævnet meddelte den 22. september 1998 til opførelse af en gyllebeholder anses som bortfaldet.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret,

at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 22

REG. NR.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
27 APR. 2000
7770.00

Den 12. april 2000 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkantoret:

J.nr. 22/2000:

Ansøgning fra Pia Bladt og Hans Tjørnelund om tilladelse til opførelse af en garagebygning på matr.nr. 34 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 4. april 2000 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-52-1-537-3-99.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdi og har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, og der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger. Ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Ved skrivelse af 4. januar 2000 meddelte Fredningsnævnet dispensation til ombygning af en eksisterende bygning på

99/24/8-0002

ejendommen, der var opført omkring 1730 og genopbygget efter ødelæggelse i 1864.

Det fremgår af sagen, at garagen tilpasses den eksisterende bygning i byggestil og materialer.

Sønderjylland Amt har meddelt, at det ansøgte ikke kan antages at være i strid med fredningsbestemmelserne.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Det ansøgte vedrører en 65 m² stor dobbeltgarage med redskabsrum/fyrrum. Den agtes opført i samme materialer og i samme stil som det helårshus, hvor Nævnet har meddelt dispensation til ombygningen. Under disse omstændigheder finder Nævnet ikke, at opførelsen kan antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeles dispensation.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tfl. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 17. maj 2000 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. 29/2000:

25 MAJ 2000

Ansøgning fra Sønderborg kommune om tilladelse til at bibeholde en skolepavillon på matr.nr. 410 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 13. april 2000 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-21-1-537-3-00.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt de betydelige landskabelige værdier.

Det fremgår videre af sagen, at Fredningsnævnet den 30. august 1995 meddelte dispensation fra fredningen til at bibeholde den allerede den gang opstillede skolepavillon. Samtidig meddelte Amtet landzonetilladelse, og begge tilladelser blev tidsbegrænset for 5 år.

Amtet har anført, at skolepavillonen set fra skanserne er skjult bag hovedbygningen og fra Flensborg Landevej bag beplantning. Amtet vurderer, at en forlængelse af tilladelsen for yderligere 5 år ikke kan antages at være i

strid med fredningens formål.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Efter det af Amtet anførte kan det ansøgte ikke antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, forlænger tilladelsen til at bibeholde en 163 m² stor skolepavillon på matr.nr. 410 Dybbøl, i yderligere 5 år fra den 30. august 2000 at regne.

Claus Rejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tfl. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 7. juni 2000 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoet:

J.nr. 28/2000:

Ansøgning fra Arkitekterne Blaavand & Hansson A/S om tilladelse til opførelse af altan/terrasse på ejendommen matr.nr. 649 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 12. april 2000 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-52-1-537-2-99.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at der på ejendommen er tinglyst en servitut, hvorefter der kun må opføres enfamiliehuse i 1 plan, hvortil kommer, at bygninger skal trækkes så langt tilbage på grunden som muligt. Foruden Fredningsnævnet er Nationalmuseet indsat som påtaleberettiget.

Den pågældende ejendom grænser op til skanseområderne ved Dybbøl, og disse områder er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987. Denne fredning har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og at bevare de betydelige landskabelige værdier.

Sagen har været forelagt Skov- og Naturstyrelsen, Kulturhistorisk kontor, der ikke har haft bemærkninger til det ansøgte.

Det bemærkes, at Fredningsnævnet den 16. august 1999 har meddelt dispensation til opførelse af en tilbygning til det pågældende helårshus, og det nu forelagte projekt vedrører en tilføjelse af altan/terrasse på facaden på ejendommen.

Sønderjyllands Amt har ikke haft bemærkninger til det ansøgte.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da det ansøgte efter de foreliggende oplysninger ikke kan antages at være i strid med servituttens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til opførelse af en altan/terrasse i overensstemmelse med de fremsendte tegninger.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

REG. NR.

7770.00
~~0161.00~~

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT Modtaget i
Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23 Skov- og Naturstyrelsen
- 1 FEB. 2001

Den 30. januar 2001 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 75/2000:

Ansøgning fra Finn Slumstrup om tilladelse til anlæg af terrasse og plankeværk på matr.nr. 296 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 20. december 2000 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-52-1-537-1-00.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund.

Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og at bevare de betydelige landskabelige værdier. Området skal bevares i dets nuværende tilstand, og der må bl.a. ikke opføres ny bebyggelse. Det er videre bestemt, at der heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger, og der må således heller ikke anbringes plankeværker.

Det fremgår af ansøgningen, at der på ejendommen er opført et hus på 30 m² og et udhus på 6 m², og at der mellem de to huse er en kvadratisk træterrasse. Plankeværket ønskes opsat mellem bygningerne ved terrassens vestside, ligesom der i

forbindelse med etablering af en ca. 3,4 x 3,5 m stor terrasse syd for sommerhuset mod vest ønskes opsat et tilsvarende plankeværk. Efter ansøgningen skal terrassen mod syd blot have et stakit i 80 cm højde, medens plankeværket mod vest ønskes opført i en højde af 1,4 m forsynet med en overligger i en højde af 1,75 m. Hegnet vil blive lavet af tømmer i samme tykkelse som huset med lodrette stokke og vil blive malet i samme farve som huset.

Sønderjyllands Amt har vurderet, at en dispensation ikke vil være i strid med fredningens formål:

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Et plankeværk, der udføres i materialer og i farver som det fremgår af ansøgningen samt anlæg af en terrasse som beskrevet, kan ikke antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til det ansøgte.

Det bemærkes, at det ansøgte tillige kræver, at Sønderjyllands Amt meddeler dispensation fra strandbeskyttelseslinien.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

17 MAJ 2001

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 2. maj 2001 kl. 14.30 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde ved Historiecenter Dybbøl Banke med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Frede Hansen.

Der foretoges:

J.nr. 26/2000:

Ansøgning fra Fonden Dybbøl Banke om udvidelse af Historiecenter Dybbøl Banke - "Den forstærkede Dybbølfortælling".

- § 50 -

Sønderjyllands Amt var indkaldt, men ikke mødt.

For Sønderborg kommune mødte Helle Frederiksen.

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Jørgen Hansen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Lene Lorenzen.

For Gråsten Statsskovdistrikt mødte Inge Gillesberg.

For Friluftsrådets amtsafdeling mødte Svend Kristiansen.

Hans-Ole Hansen, Dybbøl Historiecenter, var mødt.

Formanden gennemgik kort det hidtil passerede og redegjorde herunder for Nævnets afgørelse af 13. marts 1998.

Hans-Ole Hansen redegjorde nærmere for forslag til "Den forstærkede Dybbølfortælling", etape 1 - 3 og foreviste i den forbindelse en model samt tegninger over projektet. Hans-Ole Hansen oplyste, at ingen nybygning vil rage op over Historiecentret, ligesom ændring i koterne er undgået. Palisaderne i voldgraven vil blive placeret, så de ikke er synlige for omgivelserne. Volden - set fra Centrets baggård ud mod Dybbøl Mølle - vil ikke blive højere. Der er alene udarbejdet detailprojekt vedrørende etape 1.

Inge Gillesberg oplyste, at Skov- og Naturstyrelsen ikke ser nogen hindring for udførelse af 1. etape, ligesom 2. og 3. etape kan godkendes, idet det er Styrelsens opfattelse, at de ikke strider mod fredningens formål.

Hans-Ole Hansen oplyste, at Fonden Dybbøl Banke har stillet etape 2 og 3 i bero af økonomiske grunde, men pointerede, at "de er ikke taget af bordet", idet der fortsat er pladsproblemer i centret, bl.a. til database- og computerrum.

Helle Frederiksen bemærkede, at Sønderborg kommune har udarbejdet lokalplan efter opfordring fra Amtet.

Der foretoges herefter besigtelse i området.

Formanden redegjorde for Amtets indstilling ifølge skrivelse af 27. marts 2001.

De mødende havde lejlighed til at udtale sig.

Friluftsrådets repræsentant bemærkede, at man indstiller etape 1 til godkendelse, ligesom man er positiv indstillet overfor etape 2 og 3, men dog endnu ikke har taget endelig stilling hertil.

Jørgen Hansen, Danmarks Naturfredningsforening, bemærkede, at det er vigtigt, at man bevarer det unikke landskabsbillede. Med hensyn til den historiske formidling, må det erkendes, at centret har behov for mere plads. Lokalplanen omfatter alene 1. etape. Nævnet opfordres til at afvente et konkret projektforslag for 2. og 3. etape, idet der i et sådant kan

være foretaget ændringer i forhold til det, der foreligger i dag. Det er vigtigt, at Nævnet holder fast i sin kompetence. Inden en eventuel godkendelse af etape 2 og 3 opfordres Fredningsnævnet til at sikre, at der foreligger helhedsplaner, således at der sker en samtænkning med det "gamle" projekt og de påtænkte nye etaper. Med disse bemærkninger er foreningen indstillet på at støtte etape 1.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Efter Overfredningsnævnets afgørelse har fredningen bl.a. til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier og bevare de enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie.

Den 13. marts 1998 principgodkendte Nævnet et projekt til udvidelse af historiecentret på vilkår, at der set fra nordvest ikke må være synlige bygningskonstruktioner udover de til skanserekonstruktionen hørende græsklædte elementer. Nævnet lagde herved vægt på, at det eksisterende byggeri er meget markant, og under hensyn til fredningsformålet måtte yderligere byggeri og andre anlæg ikke virke dominerende.

Efter den lokalplan, der nu er vedtaget, gives der alene mulighed for opførelse af etape 1 - skanseanlæg, blokhus og krudtmagasin - af "Den forstærkede Dybbølfortælling". Efter de foreliggende oplysninger bliver alene magasin og blokhusets tag synligt over skansen, men tagbeklædningen bliver græstørv, og palisadehegnet i voldgraven bliver ikke synligt fra omgivelserne.

Nævnet må herefter vurdere, at de vilkår, der blev stillet ved principgodkendelsen, er opfyldt ved etape 1, hvorfor der meddeles dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til opførelse af denne etape - skanseanlæg, krudtmagasin og blokhus.

Der er efter det oplyste ikke lavet endeligt projekt vedrørende 2. og 3. etape, og der er heller ikke udarbejdet lokalplan. Udformningen af disse etaper og deres indhold

foreligger således ikke endeligt, og Nævnet må udfra fredningsformålene vurdere det samlede projekt. Nævnet kan herefter ikke på nuværende tidspunkt tage stilling til etape 2 og 3, hvorfor der ikke meddeles dispensation hertil.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsler

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

Lur.

Den 13. juli 2001 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 15/2001:

Ansøgning fra Gert Schmidt om tilladelse til opførelse af en garage på matr.nr. 7 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 2. juli 2001 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Fredningsnævnets tekniske sekretariat, j.nr. 8-70-21-1-537-6-01.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og at bevare de landskabelige værdier, der er knyttet til området. Der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Det er oplyst, at garagen ønskes opført som en erstatning for en stormskadet udhusbygning. Garagen vil være mindre end den tidligere bygning og vil blive placeret indenfor den eksisterende sokkel. Bygningens ydre vil fremtræde med muret, vandskuret vægge og tag af rød eternit.

Sønderjyllands Amt har som teknisk sekretariat meddelt, at en dispensation ikke kan antages at være i strid med fredningens formål.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Som anført ønskes garagen opført som erstatning for en stormskadet udhusbygning. Herefter og efter oplysningerne om bygningens ydre fremtræden samt dens placering kan opførelsen af garagen ikke antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til opførelsen heraf i overensstemmelse med de fremsendte bilag.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Rejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf 73 42 41 21 - fax 74 42 41 23

REG. NR. 7770.00

SCANNET

leg.

MODTAGET
Skov- og Naturstyrelsen

21 DEC. 2001

Den 20. december 2001 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 32/2001:

Ansøgning fra Niels B. Bennedsen om dispensation til ny tagkonstruktion på ejendommen matr.nr. 517 Dybbøl, beliggende Dybbølstrand 11, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 3. december 2001 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-52-1-537-1-01.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Det fremgår af ansøgningen, at det eksisterende tag er et fladt built-up tag, der efterhånden er utidssvarende og derfor jævnlige må repareres. Taget ønskes erstattet med et tag med en rejsning på ca. 20 graders hældning. Taget agtes opført i afdæmpede farver og ikke-reflekterende materialer.

Skov- og Naturstyrelsen

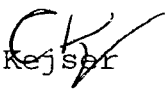
J.nr. SN 2001-1211/8-552

Sønderjyllands Amt har meddelt, at det ikke har bemærkninger til det ansøgte.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Det omhandlede sommerhus er tildels afskærmet ved beplantning. En ændring af tagkonstruktionen i overensstemmelse med de indsendte tegninger og beskrivelse kan ikke antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til det ansøgte. Det er et vilkår, at taget holdes i afdæmpede farver og opføres i ikke-reflekterende materialer.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Rejsør

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf 73 42 41 21 - fax 74 42 41 23

SCANNET

Den 2. november 2001 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoet:

J.nr. 19/2001:

Ansøgning fra Gråsten Statsskovdistrikt om tilladeles til opstilling af informationsstander ved parkeringsplads ved Dybbøl Banke, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 4. oktober 2001 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-40-51-8-537-3-01.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at det pågældende areal er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Efter afgørelsens § 7 må der ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller.

Det fremgår videre af sagen, at informationsstanderen er opstillet. Den er i nogen grad afskærmet af bevoksning op mod Kongeskansen, ligesom der er anden bevoksning mod nord.

Sønderjyllands Amt har meddelt, at det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Opstillingen af informationsstanderen kan efter de foreliggende oplysninger ikke antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, godkender den skete opstilling.

Claus Kjær

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf 73 42 41 21 - fax 74 42 41 23

REG. NR. 7770.007

SCANNET

SKOV- og Naturstyrelsen

- 9 NOV. 2001

Den 6. november 2001 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoet:

J.nr. 27/2001:

Ansøgning fra Niels Just om tilladelse til udbygning af eksisterende sommerhus på matr.nr. 504 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 29. oktober 2001 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-52-1-537-1-00.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelse af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier. Der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Det fremgår af ansøgningen, at det eksisterende sommerhus er på ca. 50 m². Der ønskes etableret en bruseniche i tilknytning til toilettet, og dette vil medføre, at nuværende soveplads delvist inddrages. Gæstehuset på 9 m² er tænkt som erstatning herfor. Gæstehuset agtes opført i samme stil som

det eksisterende sommerhus - sort træ, røde vinduer og græs på taget. Det fremgår videre af oplysningerne, at gæstehuset vil blive delvist skjult af bevoksning.

Sønderjyllands Amt har udtalt, at en dispensation ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, og at det er oplyst, at Sønderborg kommune er indstillet på at meddele landzonetilladelse.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da en opførelse af gæstehuset i overensstemmelse med indsendt beskrivelse og tegninger ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, meddeler Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til opførelse af gæstehuset på matr.nr. 504 Dybbøl.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07770.00

Dispensationer i perioden: 06-03-2002 - 02-10-2006

SCANNET

Den 6. marts 2002 afholdt Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt møde ved krydset Hørtoftevej/Landevej 316 og efterfølgende forhandlingsmøde på domhuset med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Frede Hansen.

Der foretoges:

J.nr. 34/2001:

Anmodning fra Sønderjyllands Amt om en udtalelse om mulighederne for dispensation fra Dybbølfredningen til anlæg af en ny vejforbindelse til Sønderborgområdet.

Der fremlagdes skrivelse af 7. december 2001 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-16-0-8-01.

For Sønderjyllands Amt mødte Annette Kaas og Sonja Petersen.

For Gråsten Statsskovdistrikt mødte skovrider Inge Gillesberg.

For Sønderborg kommune mødte Erling Holst Nissen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Finn Lindhardt.

For Friluftsrådet mødte Martin Martinsen.

Formanden redegjorde kort for fredningens formålsbestemmelser og for baggrunden for afgørelsens opdeling af det fredede areal i område A og B.

Sonja Petersen redegjorde for vejvæsenets foreløbige overvejelser og bemærkede i den forbindelse, at uanset hvilken løsning, der vælges, må det forventes, at der skal anlægges en rundkørsel i Hørtoftevej-krydset, ligesom der skal ske

ændringer ved vejudfletningen ved Åbenråvej. Motorvejen vil blive anlagt som en 4-sporet vej med en 4 meter bred midterrabat. Det skønnes, at rundkørslen vil få en diameter på ca. 100 meter. Hertil kommer, at de nærmere analyser af trafiktætheden kan gøre, at der i forbindelse med rundkørslen skal anlægges omløbsspor. Der skal ske ændring af broen ved vejudfletningen ved Åbenråvej, idet underføringen bliver en 4-sporet vej mod nu 2 spor. Det vil bevirke, at frakørslen mod Sønderborg rykkes lidt mod syd. Udvidelsen af selve vejen mellem Hørtoftevej-krydset og udfletningen er i de foreløbige skitser lagt mod nord, således at man ikke går ind i det fredede område. Det giver visse ulemper, bl.a. fordi der i den nordlige side ligger gasledninger, men man har valgt at respektere fredningen mest muligt. Det må i øvrigt antages, at det ville være nemmest kun at foretage vejudvidelsen i den ene side, idet de to eksisterende spor skal udnyttes. Rundkørslen ønskes anlagt bl.a. af hensyn til trafiksikkerheden for at vise, at vejen skifter karakter fra en 4-sporet motorvej til en 4-sporet motortrafikvej. Det vil give problemer at placere rundkørslen længere mod nordvest, idet der her er et § 3-område med bl.a. spidssnudet frø. Det projekt, som vejvæsenet p.t. arbejder ud fra, fremgår af kortbilag 3, forslag 5 (alternativ linjeføring).

Annette Kaas bemærkede, at Amtets forespørgsel forudsætter, at selve vejudvidelsen sker mod nord, og at man ønsker Nævnets udtalelse om, hvorvidt forlægningen af afkørselsrampen mod syd og anlæg af rundkørslen kan forventes tilladt af Fredningsnævnet og i givet fald, om dette kan ske ved en dispensation, eller om det er nødvendigt at rejse en fredningssag. Anlæg af rundkørslen vil ikke berøre den Exner-fredning, der er omkring Dybbøl kirke, og Amtet er i øvrigt i forbindelse med Haderslev Stift med henblik på drøftelse af de problemer, som anlæg af rundkørslen kan give i relation til kirken.

Erling Holst Nissen bemærkede, at det ved den nærmere projektering kan vise sig samfundsøkonomisk og teknisk mest

fordelagtigt at foretage vejudvidelsen også mod syd, og dermed omkring 25 meter ind i det fredede område. Fredningen burde vel ikke være til hinder herfor, når det tages i betragtning, at den nordlige afgrænsning følger den omfartsvej, der var anlagt, da fredningskendelsen blev afsagt.

Finn Lindhardt bemærkede, at Danmarks Naturfredningsforening ikke vil modsætte sig mulighed for anlæg af rundkørslen og forlægning af afkørselsrampen lidt mod syd.

Inge Gillesberg bemærkede, at Nævnet nok bør have en mere restriktiv holdning til forlægning af afkørselsrampen end til anlæg af rundkørslen i betragtning af, at rampen ligger tættere på skanserne.

Martin Martinsen havde ingen bemærkninger.

Efter drøftelse af sagen tilkendegav Nævnet, at der vil være mulighed for at meddele dispensation fra Overfredningsnævnets afgørelse til anlæg af en rundkørsel ved Hørtoftevej-krydset samt til, at vejudfletningen ved Åbenråvej rykkes et lille stykke mod syd.

Ved denne tilkendegivelse bemærkes, at en forlægning af selve vejen mod syd - og dermed en forrykkelse af den nordlige fredningsgrænse - alene vil kunne ske ved en ændring af selve fredningen, og noget sådant kan som udgangspunkt kun ske, hvis tungtvejende samfundsmæssige hensyn tilsiger dette. Det må herved tages i betragtning, at særligt sikring af skanseområderne og udsynet til og fra disse områder er en meget væsentlig del af fredningsformålet.

Uanset dette formål er Nævnet af den opfattelse, at det vil være muligt at meddele en dispensation til omlægning af vejudfletningen, idet det herved forudsættes, at forlægningen mod syd begrænses mest muligt, og der i den konkrete ansøgning herom klart redegøres for nødvendigheden heraf.

For så vidt angår anlægget af rundkørslen forudsætter Nævnet, at denne i videst muligt omfang placeres udenfor det fredede område, og at der, også her ved den endelige ansøgning redegøres for nødvendigheden af at foretage anlægsarbejder indenfor dette område. Nævnet har ved vurderingen taget i betragtning, at anlægget af rundkørslen vil berøre fredningsområde B, og at terrænforholdene gør, at udsynet til og fra rundkørslen mod de øvrige fredede arealer er begrænset.

Claus Kejsler

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

SCANNET

Den 18. april 2002 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 7/2002:

Ansøgning fra Gråsten Statsskovdistrikt om tilladelse til opførelse af en ny træbygning på matr.nr. 17 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 11. marts 2002 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-21-1-537-2-02.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund.

Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelse af områdets historie samt at bevare de betydelige landskabelige værdier. Efter afgørelsens § 6 må der som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger samt skure og boder.

Til brug ved sagsbehandlingen har Nævnet indhentet en supplerende udtalelse fra Statsskovdistriktet.

Træbygningen, der ønskes opført, vil være på 82,5 m² og skal erstatte et ældre maskinhus på 49 m². Dette blev skadet i stormen i 1999 og vil blive fjernet. En mindre del af den bygning, der ønskes opført, vil blive lukket til brug for opbevaring af diverse materialer. Den åbne del af bygningen vil i regnvejrperioder blive brugt til den indledende formidling for grupper og skoleklasser, inden de bevæger sig ud i terrænet.

Sønderjyllands Amt har bl.a. udtalt, at bygningen vil ligge delvist skjult af de omkringliggende træer, og der opnåes en mere sammenhængende beliggenhed af Skansegårdens bygninger. Amtet har tilkendegivet at ville meddele landzonetilladelse til det ansøgte, såfremt Nævnet meddeler dispensation fra fredningen.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

En opførelse af den ansøgte bygning vil ud fra beskrivelsen af materialevalg og placering i overensstemmelse med det indsendte materiale og ud fra sin anvendelse ikke være i strid med fredningens formål, hvorfor Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation hertil.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for

Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf 73 42 41 21 - fax 74 42 41 23 Mottaget i
Skov- og Naturstyrelsen

SCANNET

22 JULI 2002

REG. NR. 7770.00

Den 17. juli 2002 behandlede formanden, dommer Claus
Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

hsh.

J.nr. 17/2002:

Ansøgning fra Niels Just om tilladelse til ændring af
vejadgang til sommerhus beliggende Dybbøl Strand 12,
Dybbøl.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 17. juni 2002 med bilag fra
Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-51-4-537-6-
01.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på
skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem,
Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede
Hansen, har deltaget i afgørelsen.

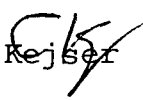
Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af
Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om
fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i
Sønderborg og Broager kommuner. Fredningen har bl.a. til
formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, og
det fredede område skal bevares i dets nuværende
tilstand. Der må som udgangspunkt ikke anlægges nye veje
og stier.

Sønderjyllands Amt har meddelt, at den ændrede vejadgang
må antages at blive mindre synlig, og at den vil påvirke
landskabet og kulturmiljøet i langt mindre grad end ved
udnyttelse af den nuværende vejret.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Efter de foreliggende oplysninger kan en dispensation til etablering af ændret vejadgang til matr.nr. 504 Dybbøl ikke antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor Nævnet meddeler den ønskede dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, i overensstemmelse med den indsendte tegning. Det er et vilkår, at vejen følger det naturlige terræn, og at det levende hegn langs den ønskede vejadgang bevares. Vejadgangen må ikke være over 2,5 meter i bredden. Den nye vejret skal registreres i matriklen, og den eksisterende vejret slettes.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Rejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

- 3 JAN. 2003

SCANNED

Den 16. december 2002 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 27/2002:

Ansøgning fra Ingrid Heise Petersen om dispensation til lovliggørelse af en udestue på ejendommen matr.nr. 1096 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 25. oktober 2002 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 8-70-21-1-537-6-02.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Det er herefter bestemt, at området skal bevares i dets nuværende tilstand, og der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger. Ombygning af eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Det fremgår af sagen, at tilbygningen er opført, selvom ejeren fra kommunen havde fået oplysning om, at opførelsen af udestuen skulle afvente bygge- og landzonetilladelse samt dispensation fra fredningen.

Det fremgår videre af sagen, at udestuen er på ca. 15 m², og at ejendommen i øvrigt er beliggende i fredningens udkant på nordsiden af Flensborg Landevej og indenfor eksisterende have.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var medsagsrejsjer, har haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med nogen bemærkninger.

Sønderjyllands Amt har meddelt, at det ikke har bemærkninger til det ansøgte, men har dog anført, at byggeriet kræver zonetilladelse.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Efter de foreliggende oplysninger kan det ansøgte ikke antages at øve nogen indflydelse på det fredede område. Da en tilladelse derfor ikke kan være i strid med fredningens formål, meddeler Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation med henblik på lovliggørelse af den opførte udestue i overensstemmelse med de fremsendte tegninger og fotos.

Claus Kejsér

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

23 MAJ 2003

SCANNET

Den 19. maj 2003 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 14/2003:

Ansøgning fra Launy Luckmann om tilladelse til etablering af fyrrum på ejendommen matr.nr. 25 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 1. maj 2003 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 8-70-21-1-537-2-03.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund.

Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og endvidere at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Det er i fredningsbestemmelserne fastsat, at der som udgangspunkt ikke må opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger samt skure og boder, og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Det er oplyst, at sagen vedrører en landbrugsbygning, og om disse er bestemt, at der må foretages ombygning og udvidelse, men Fredningsnævnet skal forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

Af ansøgningen fremgår, at der i forbindelse med etableringen af fyrrum ønskes isat en dør til erstatning for et eksisterende vindue, og at skorstenen mures op til en højde af ca. 80 cm over tagryggen.

Sønderjyllands Amt har anbefalet, at der meddeles dispensation.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da etablering af fyrrum i overensstemmelse med indsendte tegninger og beskrivelser ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, meddeler

Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsø

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

09 SEP. 2003

SCANNET

Den 2. september 2003 kl. 13.30 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde på ejendommen Dybbøl Banke 35, 6400 Sønderborg, med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Frede Hansen, Ulkebøl, Sønderborg.

Der foretoges:

J.nr. 21/2003:

Ansøgning fra Rainer Carstens om tilladelse til til- og ombygning af ejendommen matr.nr. 174 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Lars Henrik Dahl Hansen.

For Sønderborg kommune mødte Hallbjørg Lamhauge og Jette Henningsen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Fritz Bürger.

For Friluftsrådet mødte Carsten Matzen.

For Gråsten Statsskovdistrikt mødte skovrider Inge Gillesberg.

Ansøgeren var til stede.

Ansøgeren redegjorde for baggrunden for ansøgningen og oplyste i den forbindelse, at en del af tagbeklædningen skal udskiftes, ligesom mursten - især på bygningens vestside - er forvitrede.

Nævnet besigtede ejendommen.

Fritz Bürger bekræftede, at Naturfredningsforeningens lokalkomité ikke kan gå ind for det ansøgte, og at man især er bekymret for farvevalget af teglsten.

Dette spørgsmål blev drøftet, og ansøgeren bemærkede, at nogle af de fremsendte fotos giver et forvrænget indtryk af farvevalget. Han har ikke til hensigt, at murstenene skal være lyserøde, men snarere, at de bliver i retning af terracotta-farvede.

Ansøgeren bemærkede videre, at beplantningen mod øst og syd agtes bevaret.

De øvrige mødte havde ingen bemærkninger til det ansøgte.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

En reparation af murværket samt dele af tagbeklædningen må under alle omstændigheder anses for nødvendig. Som anført af Amtet medfører ombygningen et øget bygningsvolumen, men samtidig en reduceret bygningshøjde. Efter de foreliggende oplysninger, herunder ansøgerens udtalelse under dette møde, må det antages, at byggeriet udføres i afdæmpede og traditionelle farver og materialer. Herefter og efter oplysningerne om beplantningen finder Nævnet, at det ansøgte - i overensstemmelse med de indsendte tegninger og beskrivelser og de nu foreliggende oplysninger - ikke vil være i strid med fredningens formål. Derfor meddeler Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

SCANNET

Den 2. september 2003 kl. 12.30 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde på ejendommen Flensborg Landevej 5, 6400 Sønderborg med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Frede Hansen, Ulkebøl, Sønderborg.

Der foretoges:

lws

J.nr. 24/2003:

Ansøgning fra Hans Peter Philipsen om tilladelse til opførelse af nye driftsbygninger og en ny gylletank på ejendommen matr.nr. 86 m.fl. Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Lars Henrik Dahl Hansen.

For Sønderborg kommune mødte Halbjørg Lamhauge og Jette Henningsen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Fritz Bürger og Thomas Topsøe.

For Friluftsrådet mødte Carsten Matzen.

Ansøgeren var til stede.

Formanden gennemgik kort fredningsbestemmelserne og ansøgningen og bemærkede vedrørende sidstnævnte, at Nævnet har modtaget en ny tegning for løsdriftsstalden, hvoraf fremgår, at bygningshøjden bliver 12 meter og ikke 8 meter som angivet i Amtets skrivelse af 4. august 2003.

Ansøgeren redegjorde for baggrunden for ansøgningen og påviste den ønskede placering af plansiloen og løsdriftsstalden. Med hensyn til siloen bemærkede ansøgeren, at denne bliver ca. 3 meter høj, og at der omkring siloen bliver lagt jord skråt i en højde af ca. 1½-2 meter, der tilsåes med græs. Løsdriftsstalden opføres med Give-elementer oven på soklen og "rullegardiner" på siderne. Gavlene vil bestå af perforerede blikplader. Den eksisterende stald bevares i hvert fald i første omgang.

Lars Henrik Dahl Hansen oplyste, at Amtets indstilling til det ansøgte er overvejende positiv, men at man afventer VVM screeningen.

Danmarks Naturfredningsforenings repræsentanter rejste spørgsmålet om en afskærmende beplantning.

Ansøgeren bemærkede, at en bevoksning omkring løsdriftsstalden vil være upraktisk,

idet dyrene skal kunne komme ind og ud af stalden, ligesom de i forbindelse med arbejdet skal have fri adgang til staldbygningen. Hertil kommer, at en beplantning ikke må være til hinder for udluftningen.

Nævnet fik herefter forevist den ønskede placering af gylletanken.

Repræsentanterne for Sønderborg kommune oplyste, at der er kommet indsigelser fra Banko Centret samt fra den nabo, der har ret til et nærliggende krat. Sagen har været behandlet i Teknisk udvalg, der er indstillet på at godkende placeringen af gylletanken. Kommunen er endvidere indstillet på at godkende løsdriftsstalden og plansiloen.

Lars Henrik Dahl Hansen henholdt sig til Amtets skrivelse af 4. august 2003, herunder med hensyn til bemærkningerne om farvevalg og beplantning.

Spørgsmålet om afskærmende beplantning blev drøftet.

Nævnet foreslog i den forbindelse, at der vest for løsdriftsstalden sker beplantning, eventuelt ved buske for at mindske indblikket fra den vej/sti, der er fra Flensborg Landevej ned mod Gendarmstien.

Ansøgeren bemærkede, at han foretrækker at plante enkelte træer omkring staldbygningen for at sikre dyrenes adgang til denne og for at sikre udluftningen.

De mødte havde lejlighed til yderligere at udtale sig.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Ejendommen er som anført af Amtet beliggende i den nordlige del af fredningen i nærheden af bebyggelse ved Flensborg Landevej. Der er i forvejen eksisterende landbrugsbygninger, og der er ikke indblik til ejendommen fra Gendarmstien. En opførelse af løsdriftsstald, plansilo og gylletank i overensstemmelse med de indsendte tegninger og beskrivelser kan ikke antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Dispensationen er betinget af, at der etableres afskærmende beplantning nord for den ansøgte gylletank, og at det sikres, at der fortsat er afskærmende beplantning omkring gylletanken i øvrigt. Det er endvidere en betingelse, at der syd og vest for stalden plantes enkelte træer, der er naturligt forekommende i området, som afskærmning. Endvidere skal løsdriftsstalden opføres i afdæmpede farver med mørke eller grå tagplader og mørkerøde facader som den eksisterende staldbygning.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

X

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

~~5145.00~~
7770.00

Den 3. oktober 2003 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 31/2003:

Ansøgning fra Valdemar Petersen om godkendelse af opførelse af overdækket terrasse på ejendommen matr.nr. 239 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 19. september 2003 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 8-70-52-1-537-3-03.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området.

Det er i fredningsbestemmelserne fastsat, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må ikke opføres ny bebyggelse, og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Sønderjyllands Amt har anført, at der kun er tale om en overdækning til en terrasse, hvis størrelse er ganske beskeden, og den indføjes i et hjørne mellem bestående bygninger. Derfor skønnes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, men der bør sættes vilkår om, at træværket males eller imprægneres i mørkegrønne, brune eller sorte farver.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Det fremgår af ansøgningen, at den vedrører en overdækket terrasse på 10,1 m² i et hjørne mellem eksisterende garage og eksisterende bryggers. Som anført af Amtet, kan det ansøgte ikke antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, godkender det ansøgte på vilkår, at træværket males eller imprægneres i mørkegrønne, brune eller sorte farver.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

SCANNED

20. MAJ 2004

20. MAJ 2004

Den 18. maj 2004 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

LW

J.nr. 11/2004

Ansøgning fra Sønderjyllands Amt om fornyet dispensation til udvidelse af Historiecenter Dybbøl Banke - "Den forstærkede Dybbøl-fortælling".

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 3. maj 2004 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Byggeafdelingen, j.nr. 6-82-1-1-01.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det bemærkes, at det pågældende areal er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området.

Den 2. maj 2001 meddelte Fredningsnævnet efter ansøgning fra Fonden Dybbøl Banke dispensation til udvidelse af Historiecentret Dybbøl Banke - "Den forstærkede Dybbøl-fortælling", etape 1. Efter det foreliggende projekt omfattede denne etape skanseanlæg, krudtmagasin og blokhus. Det blev i forbindelse med behandlingen af sagen oplyst, at der ikke var lavet endeligt projekt vedrørende 2. og 3. etape.

Det er i forbindelse med den nu fremsendte ansøgning fra Sønderjyllands Amt oplyst, at første del af etape 1 vedrørende skanseanlægget er afsluttet. Der har tidligere ikke været økonomisk grundlag for at afslutte denne, og fristen i naturbeskyttelseslovens § 66 er udløbet. Via fondsmidler er der nu mulighed for etablering af krudtkamre, blokhus og skydebro, således at etape 1 kan gennemføres fuldt ud. Det er oplyst, at projektet ikke er ændret i forhold til det tidligere fremsendte materiale.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Som anført i afgørelsen af 2. maj 2001 må det antages, at opførelsen af etape 1,

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 2001 - 12118-0002

Akt. nr. 23

BIL

skanseanlæg, blokhus og krudtmagasin, af "Den forstærkede Dybbøl-fortælling" ikke vil være i strid med fredningens formål. På den baggrund kan Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele ny dispensation til afslutningen af etape 1 i overensstemmelse med de tidligere fremsendte tegninger og beskrivelser.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg tlf. 7342 4121 fax 7442 4123

SCANNET

Skov- og Naturstyrelsen

23. maj 2004

Den 18. maj 2004 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkantoret:

Lcs

J.nr. 16/2004

Ansøgning fra Sønderborg kommune til opførelse af en overdækket bålplads og om godkendelse af 2 allerede opstillede skurvogne på Bülow skolens område, matr.nr. 410 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 27. april 2004 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 8-70-52-1-537-3-04.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 27. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til område. Der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse.

Det er oplyst, at Fredningsnævnet i 1995 gav en midlertidig tilladelse for 5 år til opførelse af en 163 m² stor pavillon til brug for skolens fritidsordning. Tilladelsen blev givet med den begrundelse, at pavillonen i forhold til de fredede skanser var skjult bag skolens hovedbygning, og i forhold til Flensborg Landevej var den skjult bag beplantning. Tilladelsen blev i 2000 forlænget med yderligere 5 år. Det er videre oplyst, at skurvogne og den overdækkede bålplads anbringes i umiddelbar tilknytning til SFO-pavillonen.

Sønderjyllands Amt har anbefalet, at der gives en midlertidig tilladelse til de 2 skurvogne og til den overdækkede bålplads, løbende i 5 år. Amtet har af administrative grunde foreslået, at tilladelsen til SFO-pavillonen forlænges til samme udløbsdato i 2009. Amtet har anbefalet, at tilladelsen betinges af, at skurvogne og overdækning til bålplads males i samme farver som SFO-pavillonen.

Danmarks Naturfredningsforening har ikke haft indvendinger mod projektet, såfremt tilladelsen gøres tidsbegrænset som foreslået af Amtet.

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 2001 - 12118-0002

Akt. nr. 22 Bil

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da SFO-pavillonen efter de foreliggende oplysninger i forhold til de fredede skanser er skjult bag skolens hovedbygning, og at den i forhold til Flensborg Landevej er skjult bag bevoksning, kan det ikke antages, at en dispensation vil være i strid med fredningens formål. Idet Nævnet videre kan tilslutte sig, at tilladelserne udløber samme dato, meddeler Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til den overdækkede bålplads, ligesom Nævnet godkender opstillingen af de 2 skurvogne. Endvidere kan Nævnet godkende en fortsat opstilling af SFO-pavillonen. Dispensationen begrænses i det hele til 5 år fra dato. Det er et vilkår, at skurvogne og den overdækkede bålplads males i samme farver som SFO-pavillonen.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
1 NOV. 2004

REG. NR 7770.00

den 27. oktober 2004

FR. nr. 11/2004

CK/kb

Sønderjyllands Amt
Planafdelingen
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa

SCANNET

hcs.

Fra Fonden Dybbøl Banke har Nævnet den 16. august 2004 modtaget en orientering om udformningen af fase 2, udbygningen af Historiecentret.

I marts 1998 principgodkendte Fredningsnævnet et projekt til udvidelse af Historiecentret på vilkår, at der set fra nordvest ikke måtte være synlige bygningskonstruktioner udover de til skanserekonstruktionen hørende græsklædte elementer. I en afgørelse af 2. maj 2001 bemærkede Nævnet, at der efter en vedtaget lokalplan blev givet mulighed for opførelse af etape 1 - skanseanlæg, blokhus og krudtmagasin - af den forstærkede Dybbøl-fortælling. Efter de foreliggende oplysninger ville alene magasin og blokhusets tag blive synlige over skansen, men tagbeklædningen ville blive udført med græstørv, og palisadehegnet i voldgraven ville ikke blive synligt for omgivelserne. Ud fra disse oplysninger meddelte Fredningsnævnet dispensation til opførelse af denne etape. Den 18. maj i år meddelte Nævnet en ny dispensation til afslutningen af etape 1 i overensstemmelse med de tidligere fremsendte tegninger og beskrivelser.

Den nu modtagne orientering om 2. del af etape 1 har været fremsendt til Amtet med anmodning om en udtalelse. Amtets svar fremgår af brev af 30. september 2004. Det fremgår heraf, at bygningerne ikke opføres i en højere kote eller med en større bygningshøjde end tidligere planlagt. Da blokhuset drejes, vil det blive lidt mere synligt fra nordvest end forudset, men det vil fortsat have et græsklædt tag.

På den baggrund finder Nævnet, at det nu fremsendte materiale må anses for omfattet af den tidligere meddelte dispensation. Orienteringen tages således til efterretning.

Med venlig hilsen

Claus Kejser

2001-12118-0002
25

Modtaget
Skov- og Naturstyrelsen
21. 8. 2004

SCANNET

Den 16. december 2004 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 50/2004

Ansøgning fra arkitekt Jørgen Lind på vegne Gitte og Carsten Jørgensen om dispensation til om- og tilbygning på ejendommen beliggende Dybbøl Banke 33, 6400 Sønderborg, matr.nr. 30 m.fl. Dybbøl.

- § 50 -

LCJ

Der fremlagdes skrivelse af 14. oktober 2004 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 8-70-21-1-537-2-04.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Det fremgår af sagen, at den nuværende bygningsmasse udgør ca. 1442 m². Stuehuset er på ca. 247 m² og ønskes ombygget og udvidet med 353 m². En eksisterende bygning på 234 m² ønskes bibeholdt, og en bygning på 198 m² ønskes flyttet. Bygningsarealet vil blive reduceret til i alt 785 m². De eksisterende bygninger er præget af adskillige om- og tilbygninger, der kun i ringe grad er forsøgt tilpasset den oprindelige ejendoms byggemåde. Tagene er i forskellige hældninger og højder og med forskellig tagbeklædning.

Om- og tilbygningerne agtes opført som 3 længer med stråtekendt sadeltag, stejle halvvalmede gavle og en synlig gennemført fagdeling. Bygningerne bliver lidt højere end det eksisterende stuehus på grund af stråtekningen. Murværket agtes udført som blankt murværk i grådæmpede teglsten, og vinduer, døre og porte udformes traditionelt.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var sagsrejsers, har haft lejlighed til at

2001-1211/8-2008
26

udtale sig, men er ikke fremkommet med bemærkninger.

Sønderjyllands Amt har indstillet, at der meddeles dispensation. I forbindelse med indstillingen er lagt vægt på, at om- og tilbygningen medfører et reduceret bygningsvolume, hvor bygningerne opføres i samme stil, materiale og farver i harmoni med den karakteristiske stedlige byggemåde.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

En om- og tilbygning på ejendommen som skitseret, der indebærer en betydelig reduktion af det bebyggede areal samt et byggeri, hvor bygningerne er udført i samme stil, materiale og farver, kan ikke antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til det ansøgte. Dispensationen kan ikke antages at være i strid med det hensyn, der er nævnt i lovens § 50, stk. 2.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kjeller

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

SCANNED

Den 17. maj 2005 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 8/2005

Ansøgning fra Christina og Jacob Abildgaard Folkenæs om dispensation til opførelse af terrasse på matr.nr. 309 Dybbøl, beliggende Dybbøl Banke 8, 6400 Sønderborg.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 16. marts 2005 fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 05/3052.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Med en række nærmere angivne undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse, og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Det fremgår af ansøgningen, at den vedrører en hævet terrasse på 15 m². Konstruktionen vil være i galvaniseret stål, hvor dæk samt top af gelænder vil være i hårdtræ. Det fremgår af Amtets skrivelse, at ejendommen er beliggende overfor Dybbøl Mølle. Beboelsesbygningen er placeret på den nordlige del af grunden og er dermed tilbagetrukket i forhold til vejen.

Sønderjyllands Amt har indstillet, at der meddeles dispensation.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var sagsrejser, har haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med bemærkninger.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da det ansøgte i overensstemmelse med den indsendte beskrivelse ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, meddeler Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til opførelse af terrassen.

2001-1211/8-2002
27

Dispensationen er ikke i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

SCANNED

Modtaget!
Skov- og Naturstyrelsen
15.15.2005

Den 10. juni 2005 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 9/2005

LW

Ansøgning fra Hans Tjørnelund om dispensation til udvidelse af garage på matr.nr. 34 Dybbøl, beliggende Dybbøl Banke 3, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 15. marts 2005 fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 05/2647.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og til at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Med en række nærmere angivet undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger, og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Fredningsnævnte meddelte i januar 2000 tilladelse til ombygning/restaurering af et eksisterende helårshus på ejendommen. Det blev i den forbindelse oplyst, at den oprindelige bygning var opført omkring 1730, og at den blev ødelagt i 1864, hvorefter den blev genopbygget. I forbindelse med ombygningen agtedes en tidligere stald og tagetagen inddraget til beboelse. Udvendigt blev fagopdelingen med isættelse af nye sprossevinduer og døre bevaret.

I april 2000 meddelte Nævnet tilladelse til opførelse af en garagebygning på ejendommen. Denne bygning blev med hensyn til byggestil og materialer tilpasset den eksisterende beboelsesbygning. Det er denne garagebygning, der nu ønskes udvidet med et ekstra opbevaringsrum i stueplan, medens førstesalen skal fungere som åben altan.

Amtet har anført, at bebyggelsen på ejendommen ligger i lavt i forhold til terrænet mod nordvest i retning af Dybbøl Mølle og hovedvejen mellem Dybbøl og Sønderborg. Udvidelsen vil dermed være skjult af terrænet nordvest for ejendommen og vil ikke være synlig fra hovedvejen.

Nævnet skal bemærke, at ejendommen er synlig fra nord-syd gående stier i området,

2001-1211/8-2002
29

ligesom den er synlig fra Grønnækærvej, der ligger syd for ejendommen. Bygningen er imidlertid i et vist omfang skjult af omgivende bevoksning.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin var sagsrejser, har haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med bemærkninger.

Amtet har indstillet, at der meddeles dispensation.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Som anført meddelte Nævnet i april 2000 tilladelse til forøgelse af bebyggelsen på ejendommen. Ved den nu fremsendte ansøgning sker der en yderligere bebyggelse og en ændring i dennes ydre fremtræden. Forøgelsen af bygningsmassen kan dog ikke antages at blive af et sådant omfang, at udvidelsen vil stride mod fredningens formål. Nævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, idet det herved er en forudsætning, at der sker en bevaring af den omgivende beplantning.

Dispensationen kan ikke antages at være i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

SCANNED

Skov- og Naturstyrelsen

18 JUN 2005

Den 10. juni 2005 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 12/2005

Ansøgning fra Launy Luckmann om dispensation til opførelse af maskinhus på matr.nr. 25 Dybbøl, beliggende Parallelvej 1 A, Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 13. april 2005 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 05/5063.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse. Der må dog foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i det delområde, hvor ejendommen er beliggende, skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

Det fremgår af ansøgningen, at en bliklade, et halvtag og et hønsehus agtes fjernet, og at maskinhuset ønskes placeret, hvor hønsehuset er beliggende og bag et eksisterende fyrrum.

Sønderjyllands Amt har oplyst, at maskinhuset vil blive på 315 m². Ejendommen er beliggende i en dal, og der er en højdeforskel på ca. 25 fra maskinhusets placering til det nærmeste skanseanlæg, der ligger ca. 430 meter sydøst på den påtænkte placering af maskinhuset. Dette vil ikke være synligt fra skanseanlægget. Bygninger, der nedrives, er i dårlig stand og ligger tættere på Parallelvej end det ansøgte. Amtet anbefaler, at der meddeles dispensation på vilkår, at maskinhuset opføres i afdæmpede farver.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var sagsrejer, har haft lejlighed til at udtale sig.

2001-1211/8-0002
30

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da det ansøgte, der medfører nedrivning af en 3 bygninger i dårlig stand og opførelse af et maskinhus på 315 m² ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, meddeler Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte. Det er en betingelse, at maskinhuset opføres i afdæmpede farver.

Det ansøgte kan ikke antages at være i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg tlf. 7342 4121 fax 7442 4123

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

19 DEC. 2005

SCANNED

Den 15. december 2005 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 38/2005**Ansøgning fra Broagerlands Snedker- og Tømrerforretning om tilladelse til opførelse af redskabsskur på matr.nr. 239 Dybbøl, Sønderborg kommune****- § 50 -**

Der fremlagdes skrivelse af 26. oktober 2005 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 05/13500.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til områder. Med en række nærmere angivne undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger samt skure og boder.

Det fremgår af sagen, at der ønskes opført et skur på 4,5 m². Det udføres i træ og males grønt. Skuret opføres syd for en eksisterende bolig.

Sønderjyllands Amt har indstillet, at der meddeles dispensation, da det ansøgte ikke kan antages at have en sådan størrelse og sådan placering, at der vil ændre områdets karakter. Amtet har oplyst, at man er indstillet på at meddele dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinierne.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var medsagsrejser, har haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med nogen bemærkninger.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Idet Fredningsnævnet kan tiltræde Amtets vurdering, kan det ikke antages, at det ansøgte vil være i strid med fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til det ansøgte.

Dispensationen er ikke i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

2007-1211/8-002
376

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg tlf. 7342 4121 fax 7442 4123

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

21 MRS. 2006

SCANNET

Den 15. marts 2006 kl. 10.00 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde på Dyntvej/Vemmingbund med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Henning Jürgensen.

Der foretoges:

J.nr. 4/2006

Ansøgning fra Broager Vandværk om tilladelse til opførelse af ny vandværksbygning og vandbeholder på matr.nr. 1436 Broager, Broager kommune.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Jesper Quist Lyngholm.

For Broager kommune mødte Lars Overgaard.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Jacob Vølkers og Peter Grønlykke.

For Friluftsrådet mødte Mogens Thomsen.

For Broager Vandværk mødte Kresten Petersen, Finn Johannson, Walter Jacobsen og Hermann Johannsen.

Formanden redegjorde kort for ansøgningen og oplyste, at det ansøgte ligger inden for grænserne af fredningen Dybbøl-Vemmingbund, der bl.a. har til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Området skal bevares i dens nuværende tilstand, og der må ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer.

En repræsentant for ansøger oplyste, at der skal erhverves et areal på 4,5 ha, idet der skal etableres en ny beskyttelseszone omkring de eksisterende borer. I forbindelse med etablering af denne beskyttelseszone ønsker ansøger at købe et areal omkring borerne. Et eksisterende vandværk, der er nedslidt, ønskes flyttet til den nye beskyttelseszone, for derved at opnå driftsmæssige besparelser. Der påtænkes opført en ny vandværksbygning, en rentvandsbeholder samt et nedfældningsbassin. Bygningen ønskes opført i en størrelse på 200 m² for at sikre et eventuelt udvidelsesbehov. Højden på bygningen vil blive ca. 3 meter. Beholderne vil blive gravet ned, så kun låg er synlig. Der vil ske indkørsel fra Dyntvej. Beholderen kan graves ind i bakken. Alternativt kan såvel bygning som rentvandsbeholder rykkes ned i lavningen.

Peter Grønløkke fandt det uheldigt at bygge og lave rentvandsbeholder i/ved

SUS-121-00011
3

bakken, idet det ville blive meget synligt og skæmme området.

Formanden spurgte, om det ville være muligt at placere det nye vandværk på den anden side af Dyntvej og dermed uden for det fredede område.

Repræsentanten for ansøger oplyste, at det var muligt, men af driftøkonomiske årsager ville det være mere hensigtsmæssigt at placere anlæg og bygning som ansøgt. I hvert fald burde rentvandsbassinet ligge så tæt på boringerne som muligt.

En anden repræsentant for ansøger bemærkede, at det nok var muligt at imødekomme et ønske om placering af bygningen på den modsatte side af vejen, men at dette dog vil være forbundet med større omkostninger.

Friluftsrådet anførte, at såfremt det er muligt at placere vandværksbygningen på den modsatte side af vejen, vil det være langt at foretrække.

Danmarks Naturfredningsforenings repræsentanter anførte, at der er alternative løsninger, der er brugbare. Den bedste løsning vil være som anført af Friluftsrådet. Det er vigtigt at bevare de landskabelige værdier i området.

Jesper Quist Lyngholm bemærkede, at han har været noget betænkelig ved den placering, som ansøger ønskede.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Fredningens væsentligste formål på det pågældende areal er beskyttelse af de landskabelige værdier. Der er udsigt over et kuperet terræn.

Efter de oplysninger, der er fremkommet på mødet, er der mulighed for at placere vandværksbygningen på et areal umiddelbart overfor matr. nr. 1436 på den anden side Dyntvej - et areal der ikke er omfattet af fredningen. Der er ikke oplyst omstændigheder, der sandsynliggør, at det er nødvendigt at lægge bygningen på det fredede areal. Herefter og da en placering af bygningen som ansøgt på matr. nr. 1436 Broager må antages at være i strid med fredningens formål, kan nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, ikke imødekomme ansøgningen herom.

Det er oplyst, at nedfældningsbassinet vil være jorddækket, og at rentvandsbeholderen bliver delvist nedgravet, således at kun låget bliver synligt. En placering af disse anlæg på matr. nr. 1436 Broager kan ikke antages at være i strid med fredningsformålet, såfremt de placeres i lavningen nær de eksisterende boringer. På vilkår af en sådan placering meddeler nævnet dispensation til etablering af disse anlæg på matr. nr. 1436.

Dispensationen til etablering af rentvandsbeholder og nedfældningsbassin er ikke i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet indenfor 3 år fra dato, jf. naturbeskyttelseslovens § 66.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

SCANNET

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

20 MRS. 2006

Den 14. marts 2006 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 1/2006

Ansøgning fra Helen Lausten om tilladelse til etablering af ny indkørsel/adgangsvej til matr.nr. 11 Smøl, Broager, beliggende Brovej 108.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 4. januar 2006 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 05/15663.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Henning Jürgensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har bl.a. til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Der må ikke foretages terrænændringer og bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier.

Det fremgår af sagen, at der i dag er to overkørsler fra ejendommen til Brovej. Begge overkørsler ligger i et sving, der forringer oversigtsforholdene, og i forbindelse med anlæggelse af den nye adgangsvej, vil Amtet nedlægge disse overkørsler. I forbindelse med anlægget af vejen, vil der ske en terrænregulering, der hæver terrænet om den nye adgangsvej, der ønskes etableret parallelt med Brovej.

Amtet har vurderet, at det ansøgte kan forbedre trafiksikkerheden på Brovej og har anbefalet en dispensation, da det ansøgte ikke vurderes at ville forringe de landskabelige værdier.

Danmarks Naturfredningsforening, der var medsagsrejser, har haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med nogen bemærkninger.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da anlæg af en ny adgangsvej som ansøgt ikke kan antages at forringe de landskabelige værdier, vil en etablering af den nye adgangsvej ikke være i strid med fredningens formål. Nævnet meddeler derfor dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Det ansøgte er ikke i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

SNS - 121 - 0011
2

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kjær

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

SCANNET

16 MAJ 2006

Den 15. maj 2006 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 2/2006

Ansøgning fra Sønderborg kommune om tilladelse til opførelse af en mooncar-bane, et foderhus, en dyreindhegning, et gravested og en ridebane ved Dybbøl skolens område, matr.nr. 1860 Dybbøl.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 30.januar 2006 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 05/15994.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at SFO Palmose ønsker at leje en mark, der støder op til skolefritidsordningen, og at indrette denne mark med legefaciliteter. Skolefritidsordningen ligger i tilknytning til Bülowsskolen, og Fredningsnævnet har tidligere givet tilladelse til blandt andet opstilling af pavillon og skurvogne til brug for skolefritidsordningen.

Det fremgår af sagen, at det pågældende areal er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har blandt andet til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Der må ikke foretages terrænændringer, og som udgangspunkt må der ikke opføres ny bebyggelse. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger.

I forbindelse med de tidligere dispensationer blev anført, at pavillon m.v. ville være skjult bag skolens hovedbygning og i forhold til landevejen ville den være skjult bag beplantning.

Det areal, hvorpå foderhus m.v. ønskes opstillet ligger umiddelbar vest for skolen og er mod syd (mod landevejen) og vest afgrænset af en række træer.

I forbindelse med sagen har Nævnets formand kontaktet lederen af SFO, der i et brev af 20. april 2006 blandt andet har oplyst, at man udover nogle legehytter ønskede et redskabsrum til cykler m.v. Der var medsendt billeder af de pågældende hytter og et redskabsskur.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var medsagsrejser, har haft lejlighed til

SNS-121-55111
4

at udtale sig vedrørende den oprindelige ansøgning, men er ikke fremkommet med nogen bemærkninger.

Det fremgår af Amtets brev, at Sønderborg kommune er indstillet på at give landzonetilladelse.

Amtet har vurderet, at det ikke vil påvirke landskabet i nævneværdig grad at tillade de ansøgte legeanlæg.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Som anført har fredningen blandt andet til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier i området. Nævnet har tidligere meddelt dispensation til opstilling af blandt andet en pavillon i forbindelse med skolefritidsordningen. Uanset de ansøgte legeanlægs beliggenhed op ad Bülowsskolen, finder Nævnet at måtte udvise en tilbageholdenhed med at meddele yderligere dispensationer.

Særligt under hensyn til at det pågældende areal er afgrænset af en række træer, finder Nævnet dog, at det ikke vil være i strid med fredningens formål delvist at imødekomme det ansøgte.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler Fredningsnævnet herefter dispensation til opførelse af en mooncar-bane, en dyreindhegning, et gravested og en ridebane. Herudover kan der opstilles et redskabsskur i overensstemmelse med den indsendte brochure (Anholt) samt 3 "A-hytter", som det fremgår af det indsendte fotografi. De omtalte hytter og skuret skal holdes i naturfarver.

Dispensationen er ikke i strid med de forpligtelser, der følger af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsér

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet

har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
16 MAJ 2006

SCANNET

Den 15. maj 2006 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 11/2006

Ansøgning fra Jens Kristian Jensen, Flensborg Landevej 3, 6400 Sønderborg, om fornyet tilladelse til opførelse af en carport på matr.nr. 13 Dybbøl, Sønderborg kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 2. maj 2006 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 06/4155.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Frede Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har blandt andet til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området.

Det bemærkes, at Nævnet den 17. december 1999 meddelte dispensation til opførelse af en carport på 42 m². Det er oplyst, at carporten aldrig blev opført, men at ejeren nu ønsker projektet gennemført. Placering og udformning af carporten svarer til den tidligere givne tilladelse, ligesom afskærmende beplantning mod syd er uændret.

Sønderjyllands Amt har meddelt, at det ikke har bemærkninger til det ansøgte.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Som anført i Nævnets tidligere afgørelse kan det ansøgte ikke antages at være i strid med fredningens formål, idet carporten agtes opført i tilknytning til de eksisterende bygninger, og da der i øvrigt er en afskærmende beplantning. Nævnet meddeler derfor dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til opførelse af den ansøgte carport.

Det ansøgte er ikke i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er

SNS-121-05611
5

udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg tlf. 7342 4121 fax 7442 4123

REG. NR 77 70.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

- 3 OKT. 2006

Den 2. oktober 2006 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 26/2006

Ansøgning fra Jens Peter Juhler om dispensation til etablering af tagkvist på eksisterende helårsbolig på matr.nr. 77 Broager, Broager kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 14. september 2006 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 06/5808.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Henning Jürgensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har blandt andet til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og til at bevare de betydelige landskabelige værdier. Der må ikke opføres ny bebyggelse, og ombygning af eksisterende bygninger, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Det fremgår videre af sagen, at tagetagen ønskes indrettet til beboelse. Ombygningen omfatter etablering af en større kvist på den østvendte facade og en mindre tagkvist på den vestlige. Amtet har oplyst, at fredningsgrænsen løber næsten parallelt med tagryggen på stuehusets østlige længe, og ud fra denne afgrænsning er det udelukkende den vestlige tagkvist, der er omfattet af fredningen. Det er oplyst, at Broager kommune agter at give landzonetilladelse.

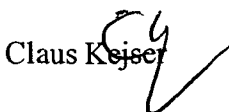
Amtet har anbefalet, at ombygningen godkendes.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Efter Amtets oplysninger kræves alene dispensation fra fredningsbestemmelserne for så vidt angår den vestligste tagkvist. Da en tilladelse ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, meddeler Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte i overensstemmelse med den indsendte tegning.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

SNS-12/-00111 akt 6

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07770.00

Dispensationer i perioden: 31-05-2007 - 28-08-2007

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 7 JUNI 2007

SCANNET

Den 31. maj 2007 kl. 10.30 afholdt **Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig del** møde ved Dybbøl Kirke med formanden, dommer Claus Kejser, suppleanten for det ministervalgte medlem, Jan Thomsen, og det kommunalvalgte medlem Henry Godt.

Der foretoges:

J.nr. 17/2007

Ansøgning fra Vejdirektoratet om dispensation fra Dybbølfredningen til anlæg af motorvej mellem Kliplev og Sønderborg.

- § 50 -

For Miljøcentret i Ribe mødte Jørgen Clausen.

For Vejdirektoratet mødte Hanne Wærum, Mike Boesen og Herluf Due Madsen.

For Friluftsrådet mødte Mogens Thomsen.

Formanden redegjorde kort for fredningsbestemmelserne.

Vejdirektoratets repræsentanter redegjorde nærmere for projektet og foreviste luftfotos. I forhold til det af Sønderjyllands Amt tidligere fremsendte projekt er sket ændringer, idet blandt andet rundkørslen ved Dybbøl kirke er placeret længere mod nord. Langs Hørtøftevejs østlige side anlægges en dobbeltrettet cykelsti, hvorved fredningsgrænsen på en strækning over ca. 250-300 meter og i en bredde af ca. 10 meter bliver berørt. Såfremt cykelstien skulle anlægges på den nordlige side udenfor fredningsgrænsen, ville man rykke tættere på kirken, og en stor naturgasfordeler på den nordlige side af motortrafikvejen skulle flyttes, hvilket ville blive en bekostelig affære. Skråningen på sydsiden ved den nye projekterede tilkørselsrampe vil blive "skubbet" lidt længere mod syd, op til 10 meter, hvorved fredningsgrænsen periferisk bliver berørt.

Besigtigelsen blev fortsat på Åbenråvej.

Vejdirektoratets repræsentanter oplyste, at vejudfletningen ved Åbenråvej flyttes lidt mod syd af hensyn til trafiksikkerheden og for at forbedre oversigtsforholdene. Der er ikke plads til at føre cykelstien under frakørselsrampen, idet nedkørslen i så tilfælde ville blive alt for stejl. Cyklisterne skal derfor krydse frakørselsrampen. Som følge heraf er man nødt til at lægge cykelstien i en vis afstand fra bilernes kørebane i rundkørslen. Dette er dog kun den næstbedste løsning, idet man for at få

SN5-121-00335
8

optimale forhold for de bløde trafikanter skulle anlægge den sydlige rundkørsel endnu længere mod syd ("en spejlvending af den nordlige rundkørsel"), således at cykelstien kunne føres under frakørselsrampen. Den valgte løsning er dog fundet forsvarlig og er begrundet i hensyn til fredningen. Vejdirektoratet kunne dog være interesseret i at høre, om nævnet efter forelæggelse af et konkret projekt vedrørende "den optimale løsning" måtte være indstillet på at godkende denne.

Det bemærkes, at de arealer, der blev berørt af forslaget var markeret med røde flag.

På forespørgsel oplyste Mike Boesen, at der i forbindelse med udgravningerne løbende bliver foretaget arkæologiske undersøgelser.

Mogens Thomsen bemærkede, at Friluftsrådet kunne tilslutte sig projektet, idet man er glad for, at der tænkes på cyklisterne.

Miljøcentret havde ingen bemærkninger.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling har ifølge brev af 20. maj 2007 ingen bemærkninger til projektet.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Fredningen har blandt andet til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og at bevare de betydelige landskabelige værdier. Der må ikke foretages terrænændringer og ikke anlægges nye veje og stier.

Rundkørslen m.v. ved Dybbøl Kirke er efter det nu foreliggende forslag lagt længere mod nord og vil derfor ikke påvirke kirkens omgivelser i samme grad som det tidligere forelagte forslag. Cykelstien ved Hørtøftevej ligger i den del af fredningen, der er længst fra skanserne, og umiddelbart op ad denne del af Hørtøftevej er et villakvarter, der er under udbygning.

Anlæg af tilkørselsrampe fra fordeleringen ligger også i nærheden af dette område.

Rundkørslen ved Åbenråvej ligger indenfor fredningskendelsens område A og forholdsvis tæt på skanser og krigergrave.

Nævnet finder, at anlæg af cykelsti, ramper m.v. i overensstemmelse med de foreliggende tegninger og fotos ikke vil være i strid med fredningens formål, hvorfor nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation hertil.

Samtidigt skal nævnet bemærke, at et anlæg af rundkørsel og cykelsti ved Åbenråvej længere mod syd end det ansøgte må antages at komme så tæt på Skanse X og IX og særligt krigergraven, at dette ville være i strid med

fredningsformålet, hvorfor dispensation hertil ikke kan forventes.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig del, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

SCANNET

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
31 AUG. 2007

Den 28. august 2007 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. FR 26/2007

Ansøgning fra AmphiConsult på vegne forskellige lodsejere om tilladelse til etablering af vandhuller indenfor blandt andet Dybbølfredningen og Brændstøftfredningen.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse med bilag modtaget den 13. juli 2007 fra Sønderborg kommune.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det ministervalgte medlem, Inge Adriansen, og det kommunalvalgte medlem, Henry Godt, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at der i forbindelse med naturprojekt Ydre Flensborg Fjord er søgt om tilladelse til etablering af en række vandhuller. En del af disse vandhuller er beliggende indenfor strandbeskyttelseslinien. Syv af vandhullerne ligger indenfor Dybbølfredningen og seks vandhuller indenfor Brændstøftfredningen.

Dybbølfredningen (Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987) har bl.a. til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Brændstøftfredningen 2. del (Overfredningsnævnets kendelse af 24. april 1962), har til formål at bevare området som jord i almindelig landsbrugsmæssig drift. Efter begge kendelser må der ikke ske ændring i terrænformerne.

Sønderborg kommune har anbefalet, at der meddeles dispensation, således at vandhullerne kan genskabes/etableres. Kommunen er indstillet på at give de fornødne tilladelser efter naturbeskyttelsesloven og planloven.

Danmarks Naturfredningsforening har i en udtalelse modtaget den 13. august 2007 anført, at foreningen ikke har nogen bemærkninger til etablering, henholdsvis oprensning af vandhuller i det aktuelle område. Foreningen har anført, at vandhullerne vil medvirke til at skabe en mere varieret natur i området.

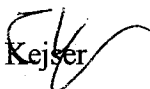
FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da en dispensation som ansøgt ikke kan antages at være i strid med fredningernes formål, meddeler Fredningsnævnets i medfør af

SN 5-121-00111

naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til etablering af vandhuller indenfor de nævnte fredninger i overensstemmelse med det indsendte materiale.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 Kbh. Ø

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
22 JULI 2008

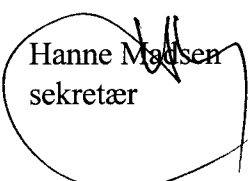
Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 05 05
Email: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

Den 21. juli 2008

Fredningssag 40-07

Vedlagt følger afgørelse i fredningssag 40/07. Ansøgning om dispensation til ændret projektudformning af cykelstianlægget ved motorvejsramperne ved Aabenraavejs passage af omfartsvejen ved Sønderborg.

Med venlig hilsen

Hanne Madsen
sekretær

Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig del

Ansøgning om dispensation til ændret projektudformning af cykelstianlægget ved motorvejsramperne ved Aabenraavejs passage af omfartsvejen ved Sønderborg. (J. nr. 40/2007).

Ved brev af 22. oktober 2007 har Vejdirektoratet ansøgt Fredningsnævnet om dispensation fra Dybbølfredningen til en ændret udformning af cykelstianlægget på matr. nr. 31 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, hvor Aabenraavej passerer omfartsvejen nord for Sønderborg.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 11. april 2008, hvor nævnet foretog besigtigelse.

I et brev af 16. maj 2008 har Vejdirektoratet beskrevet den endelige projektudformning og arealbehovet.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Vejdirektoratet dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at gennemføre det endelige projekt, således som det er beskrevet i brevet af 16. maj 2008, og på de vilkår, der fremgår af afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at forbedre beskyttelsen af de historiske minder og til opretholdelse af naturværdierne i området. Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre

en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering.

...

§ 9. Veje og stier.

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

....”

Overfredningsnævnets afgørelse omfattede blandt andet ejendommen matr. nr. 31 Dybbøl ejerlav, Dybbøl.

I forbindelse med projekteringen af motorvejen mellem Kliplev og Sønderborg ansøgte Vejdirektoratet ved brev af 27. marts 2007 Fredningsnævnet om dispensation fra Dybbølfredningen til blandt andet at etablere en cykelsti ved vejudfletningen ved Aabenraavej nordvest for Sønderborg. En del af cykelstien skulle ifølge projektet anlægges på den nordligste del af ejendommen matr. nr. 31 Dybbøl ejerlav, Dybbøl.

Fredningsnævnet behandlede ansøgningen på nævnets møde den 31. maj 2007, hvor der foretoges besigtigelse, og hvor Fredningsnævnet traf afgørelse.

Det fremgår af Fredningsnævnets afgørelse blandt andet, at

”Vejdirektoratets repræsentanter oplyste, at vejudfletningen ved Åbenråvej flyttes lidt mod syd af hensyn til trafiksikkerheden og for at forbedre oversigtsforholdene. Der er ikke plads til at føre cykelstien under frakørselsrampen, idet nedkørslen i så tilfælde

ville blive alt for stejl. Cyklisterne skal derfor krydse frakørselsrampen. Som følge heraf er man nødt til at lægge cykelstien i en vis afstand fra bilernes kørebane i rundkørslen. Dette er dog kun den næstbedste løsning, idet man for at få optimale forhold for de bløde trafikanter skulle anlægge den sydlige rundkørsel endnu længere mod syd ("en spejlvending af den nordlige rundkørsel"), således at cykelstien kunne føres under frakørselsrampen. Den valgte løsning er dog fundet forsvarlig og er begrundet i hensyn til fredningen. Vejdirektoratet kunne dog være interesseret i at høre, om nævnet efter forelæggelse af et konkret projekt vedrørende "den optimale løsning" måtte være indstillet på at godkende denne".

Fredningsnævnet traf herefter følgende afgørelse:

"Fredningen har blandt andet til formål at bevare områdets enestående nationale værdier og at bevare de betydelige landskabelige værdier. Der må ikke foretages terrænændringer og ikke anlægges nye stier.

...

Rundkørslen ved Åbenråvej ligger indenfor fredningskendelsens område A og er forholdsvis tæt på skanser og krigergrave.

Nævnet finder, at anlæg af cykelsti, ramper m.v. i overensstemmelse med de foreliggende tegninger og fotos ikke vil være i strid med fredningens formål, hvorfor nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation hertil.

Samtidigt skal nævnet bemærke, at et anlæg af rundkørsel og cykelsti ved Åbenråvej længere mod syd end det ansøgte må antages at komme så tæt på Skanse X og IX og særligt krigergraven, at det ville være strid med fredningsformålet, hvorfor dispensation hertil ikke kan forventes."

Det samlede indgreb i det fredede område omfattede cirka 2.200 m².

Ved brev af 22. oktober 2007 ansøgte Vejdirektoratet Fredningsnævnet om dispensation til en ændret udformning af cykelstianlægget ved Aabenraaavej, fordi Sønderborg kommune under en detailbesigtigelse, som ekspropriationskommissionen foretog den 27. og 28. juni 2007, havde givet udtryk for stor betænkelighed ved den valgte løsning, idet kommunen fandt det betænkeligt, at cyklisterne på sydsiden af motorvejen skulle krydse motorvejsramperne i samme niveau, samt at det var sikkerhedsmæssigt uheldigt, at cykeltrafikken ikke blev adskilt fra trafikken på rampetilslutningerne. Det fremgår af brevet, at kommunen fremhævede, at netop denne strækning er meget befærdet med cyklister, og at man derfor burde finde en løsning, hvor der blev sikret en niveaufri passage for cyklisterne. Det fremgår endvidere af brevet, at det under besigtigelsen herefter blev besluttet, at Vejdirektoratet i samarbejde med Sønderborg Kommune skulle undersøge mulighederne for en niveaufri stipassage af ramperne på motorvejens sydside.

Vejdirektoratet har herefter blandt andet anført i brevet:

"...

Efterfølgende har Vejdirektoratet undersøgt, om der var mulighed for at skabe en niveaufri stipassage uden større indgreb i Dybbølfredningen. Det er lykkedes at finde en løsning, hvor den vestlige sti føres under Aabenraavej, så Dybbølfredningen berøres med et mindre areal end i det oprindelige projektforslag. På nordsiden af Aabenraavej samles stierne og føres under ramperne mod Alssundbroen. Derefter føres de under Aabenraavej og gennem en sløjfe over motorvejen. På nordsiden af motorvejen deles stien igen i 2 enkeltrettede stier langs Aabenraavej. Stiforløbet fremgår af vedlagte plan dateret den 10.10.2007. Der er tale om en mere trafikikker løsning, idet cykelstifrafikken adskilles fuldstændigt fra trafikken på motorvejsramperne.

Sønderborg Kommune er blevet præsenteret for dette løsningsforslag og kan anbefale det.

I forhold til Dybbølfredningen er der arealmæssigt tale om et mindre indgreb på ca. 500 m² mod ca. 2200 m² i det oprindelige projekt. På vedlagte plan er det oprindelige projekt vist med rød skravering og det nye projekt med blå skravering....

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet består under behandlingen af denne sag af formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Inge Adriansen, Sønderborg, og det kommunaltudpegede medlem Henry Godt, Egersund.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 11. april 2008, hvor nævnet foretog besigtigelse.

I besigtigelsen deltog for ansøgeren landinspektør Herluf Due Madsen, Skanderborg, for Sønderborg Kommune, Teknik og Miljø, konsulent Holst Nissen og sagsbehandler Anette Kaas, begge Sønderborg, for Miljøcenter Ribe, naturgeograf Jørgen Clausen, Ribe, og for Danmarks Naturfredningsforening, Carsten Matzen, Sønderborg.

Der er anført følgende om besigtigelsen i Fredningsnævnets forhandlingsprotokol:

” ...

Fredningsnævnets formand oplyste, at nævnet ved afgørelse, truffet den 31. maj 2007, meddelte Vejdirektoratet dispensation til at anlægge en del af cykelstien, hvor den skal passerer omfartsvejen nord for Sønderborg, på arealer, som er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af arealer ved Dybbøl og Vemmingbund. Vejdirektoratet har i brevet af 22. oktober 2007 oplyst, at direktoratet har ændret projektet, så der i stedet foreslås etableret en niveaufri passage af omfartsvejen for at skabe en mere trafikikker løsning for cyklisterne. Det ændrede projekt indebærer, at indgrebet i det fredede område flyttes længere mod syd. Det ændrede projekt kan ikke gennemføres uden Fredningsnævnets dispensation.

Landinspektør Herluf Due Madsen oplyste indledningsvist, at Vejdirektoratet har markeret det areal, der oprindeligt skulle inddrages til cykelstien, med gule flag og det areal, der ifølge det ændrede projekt, skal inddrages til gennemførelsen af det ændrede

projekt med røde flag. Det oprindelige projekt dækkede et areal på cirka 2.200 m² af det fredede område nord for skanse 10, medens det reviderede projekt dækker et areal på cirka 500 m². Ifølge det oprindelige projekt skulle cyklister, der benytter de projekterede cykelstier ved motorvejsramperne, passere vejbanerne i niveau; denne løsning ville ikke være den sikkerhedsmæssigt bedste løsning. Under en besigtigelse, som Ekspropriationskommissionen foretog i sommeren 2007, blev det aftalt, at Vejdirektoratet i samarbejde med Sønderborg Kommune skulle undersøge mulighederne for en niveuafri cykelstipassage af ramperne på motorvejens sydside. I samarbejde med Sønderborg Kommune har Vejdirektoratet herefter udarbejdet det foreliggende projekt. Den vestlige del af cykelstien føres under Aabenraavej og samles på vejens nordside med den østlige- og modsatrettede - cykelsti, hvorefter cykelstierne, der nu er dobbeltrettede, føres under rampen til Alssundbroen, videre under Aabenraavej for at passere over motorvejen i en sløjfe. På nordsiden af motorvejen deles cykelstien igen i 2 enkeltrettede stier langs Aabenraavej. Denne løsning er mere trafiksikker, fordi cykeltrafikken adskilles fuldstændigt fra trafikken på motorvejsramperne. En del af det areal, der skulle inddrages til gennemførelsen af det oprindelige projekt, skal stadig indgå i vejprojektet; det drejer sig om cirka 500 kvadratmeter. I anlægsfasen er det nødvendigt, at entreprenørmaskiner kører på det fredede område vest for cykelstien på sydsiden af Aabenraavej for at kunne foretage udgravning til underføringen af cykelstien. Anlægsarbejdet vil blive afsluttet med fuldstændig retablering af det fredede areal.

Konsulent Holst Nissen oplyste, at det foreliggende projekt er udarbejdet i samarbejde med Sønderborg Kommune. Kommunen kan tiltræde, at Fredningsnævnet meddeler dispensation til gennemførelsen af den ændrede projektudformning, fordi det betyder, at der kan etableres en mere trafiksikker løsning for cyklisterne.

Anette Kaas bemærkede, at det areal, der skal inddrages til den ændrede linjeføring, ligger i udkanten af det fredede område, og at den ændrede linjeføring ikke får betydning for det fredede område som sådant.

Carsten Matzen anførte, at Danmarks Naturfredningsforening kan tiltræde, at Fredningsnævnet meddeler dispensation til gennemførelsen af det ændrede projekt

Herluf Due Madsen udpegede krigergraven vest for det projekterede cykelstianlæg og skanse 10.

Herluf Due Madsen gav tilsagn om at sende Fredningsnævnet et præcist kort, som viser det areal, der berøres af projektet, herunder de cirka 500 m² af de 2.200 m², der oprindeligt skulle afstås til anlægget af cykelstien, og som fortsat skal afstås til anlægget af motorvejsudfletningen samt en præcis beskrivelse af anvendelsen af de fredede arealer...”

Fredningsnævnet modtog herefter med brev af 17. april 2008 et kortbilag ”visende grænserne for cykelstianlæggets indgriben i Dybbølfredningen”. I brevet har Vejdirektoratet anført blandt andet, at

”...

Det midlertidige arbejdsareal vil blive retableret i samme stand som det nuværende areal, når arbejdet afsluttes.

Det vil være nødvendigt at omlægge drænledning i arbejdsarealet i forbindelse med arbejdet. Ledningen vil blive nedgravet og arealet retableret på samme måde som det øvrige arbejdsareal.”

Kortet viser blandt andet, at projektområdet nu omfatter et areal på 2.846 m², og at der skal udlægges 4.984 m² til midlertidigt arbejdsareal. Fredningsnævnet anmodede derfor i brev af 7. maj 2008 Vejdirektoratet om en beskrivelse af de anlægsarbejder, der skal foretages på de fredede arealer med en præcis angivelse af arealbehovet, fordi projektet er ændret i forhold til ansøgningen af 22. oktober 2007, og de oplysninger, der fremkom under besigtigelsen.

Denne anmodning efterkom Vejdirektoratet ved brev af 16. maj 2008. I brevet har direktoratet anført blandt andet:

”Vi beklager meget, at vores fremstilling har givet anledning til tvivl om indgrebets omfang. Vi har hele tiden bestræbt os på at begrænse indgrebet i Dybbølfredningen mest muligt, og derfor beklager vi meget, at det ser ud som om vi har gjort projektet mere omfattende. Projektet er imidlertid ikke blevet ændret siden oktober 2007, men under detailprojekteringen har vi fået et mere nøjagtigt billede af indgrebets omfang, og vi er blevet klar over nogle forhold, som vi burde have taget højde for i ansøgningen.

Redegørelse:

Fredningsnævnet gav den 31. maj 2007 tilladelse til projekt, hvor indgrebet i Dybbølfredningen ved Aabenraavej ville blive ca. 2200 m².

Efter anmodning fra Sønderborg Kommune søgte Vejdirektoratet den 22. oktober 2007 om dispensation til en ændret udformning af projektet ved Aabenraavej. På ansøgningstidspunktet forelå der et skitseprojekt, hvor vi vurderede, at der blev behov for ca. 500 m² til cykelstiunderføringen ved Aabenraavej. Vi vurderede samtidig, at der ikke blev behov for de 2200 m², der tidligere var givet tilladelse til. Disse arealer fremgår af luftfotoplanen, dateret den 10.10.2007. Vurderingerne blev foretaget på grundlag af et skitseprojekt, hvor der må forventes nogen usikkerhed om de endelige arealstørrelser. Vi beklager, at vi ikke har gjort opmærksom på dette usikkerhedsmoment i ansøgningen.

Under detailprojekteringen blev vi klar over, at der fortsat ville være behov for et mindre areal på ca 500 m² til kørebane ved motorvejsudfletningen. Ved besigtigelsen fremlagde vi derfor ønsket om at beholde ca. 500 m² af de 2200 m², der tidligere var blevet givet tilladelse til. Detailprojektet viste, at der fortsat skulle anvendes ca. 500 m² til cykelstien ved Aabenraavej. Dette areal var ved besigtigelsen afmærket med flag. Samtidig fremførte vi ønsket om et midlertidigt arbejdsareal langs projektet. Arealerne var beregnet på grundlag af projektplaner, hvor der ikke var taget hensyn til et evt. behov for skråninger.

Efter besigtigelsen den 11. april 2008 blev vi bedt om at fremsende en tegning, der viste indgrebets nøjagtige omfang. Projektet var i mellemtiden blevet færdigprojekteret med skråninger, og det viste sig, at der ville blive behov for nogle arealer til skråninger. Den fremsendte projekttegning (5110-3117) viste behov for et samlet indgreb på 2846 m².

Grunden til forøgelsen er

- at der som standard er beregnet 2 m ekstra fra skråningen til fremtidigt skel for at sikre lodsejerne tilstrækkelige erstatninger.
- at der er beregnet areal til kommende skråninger

Vi skal beklage, at vi ikke havde gjort opmærksom på, at der kunne forekomme skråninger, når projektet var færdigprojekteret.

For at begrænse indgrebet mest muligt, har vi efterfølgende besluttet at reducere afstanden fra skråningen til 0,6 m og det midlertidige arbejdsareal til 5 m. Desuden har vi ændret linjeføringen af dræningsledningen, så behovet for midlertidigt arbejdsareal begrænses. Ændringerne fremgår af vedlagt reviderede tegning 5110-3117A.

Fremtidig anvendelse af de enkelte arealer (se tegning 5110-3117A):

Område A:

Kørebaneareal	473 m ²
Skråninger og afstand til skel	<u>909 m²</u>
I alt	1382 m ²

Arealet indgår i de 2200 m², der oprindeligt skulle afstås til anlægget af cykelstien.

Område B:

Cykelstiareal	319 m ²
Skråninger og afstand til skel	<u>642 m²</u>
I alt	961 m ²

Forløbet af cykelstien var afmærket ved besigtigelsen.

Midlertidigt arbejdsareal:

I alt	3451 m ²
-------	---------------------

Drænledning nedgraves. Drænledningen er nødvendig for retablering af eksisterende dræn. Arealet er et landbrugsareal, som retableres så det fortsat vil blive dyrket som landbrugsareal..."

Fredningsnævnet forelagde ved brev af 22. maj 2008 Vejdirektoratets beskrivelse af projektet for By- og Landskabsstyrelsen. Styrelsen meddelte i brev af 16. juni 2008, at "styrelsen ikke har indvendinger til de af Vejdirektoratet ønskede ændringer af det hidtidige projekt."

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet meddelte den 31. maj 2007 Vejdirektoratet dispensation til at anlægge en cykelsti i den nordlige del af fredningsområdet på ejendommen matr. nr. 31 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, fordi fredningsnævnet skønnede, at gennemførelsen af projektet ikke var i strid med fredningens formål. Anlægsarbejdet ville omfatte ca. 2.200 m² af det fredede område.

Ifølge det ændrede projekt føres cykelstien i en kort bue ind på den østlige del af den fredede ejendom, matr. nr. 31 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, og derefter under Aabenraavej uden for det fredede område, således at det samlede indgreb i det fredede område omfatter 961 m² inklusive 642 m², der skal anvendes til anlæg af skråninger og sikring af afstand til skel.

Det fremgår endvidere af det ændrede projekt, at 473 m² af den nordlige del af ejendommen skal anvendes til kørebaneareal, og 909 m² skal anvendes til anlæg af skråninger og sikring af afstand til skel. Det fremgår endelig af ansøgningen, at 3.451 m² skal anvendes som midlertidige arbejdsarealer.

Fredningsnævnet har under besigtigelsen dannet sig et indtryk af cykelstianlæggets og kørebanearealets nærhed til krigergraven umiddelbart syd for matr. nr. 31 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, og skanse X. Selvom det samlede indgreb i fredningsområdet forøges med ca. 143 m² til 2.343 m², hvoraf 1.551 m² udgør arealer til nye skråninger til delvis erstatning for eksisterende skråninger ved vejudfletningen ved Alssundbroen, og at 3.451 m² af det fredede område skal anvendes som midlertidigt arbejdsareal, der retableres efter afslutningen af anlægsarbejdet, er det Fredningsnævnets vurdering, at den ændrede projektudformning inklusive nedlægningen af drænledningen, ikke vil stride mod formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Vejdirektoratet dispensation fra fredningsbestemmelsernes § 1, 2, 5 og 9, til at gennemføre det ændrede projekt i overensstemmelse med den skitse, der er vedhæftet denne afgørelse på vilkår,

at afgravet materiale, der ikke skal genanvendes, fjernes og deponeres uden for det fredede område,

at der sker fuldstændig retablering af det midlertidige arbejdsareal, senest ved afslutningen af etableringen af cykelstianlægget og kørebanearealet.

Samtidig hermed ophæves fredningsnævnets dispensation, meddelt den 31. maj 2007.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af Vejdirektoratet, Miljøcenter Ribe,

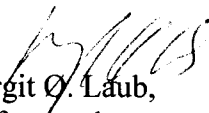
Skov - og Naturstyrelsen, Sønderborg kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til Fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgeren rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

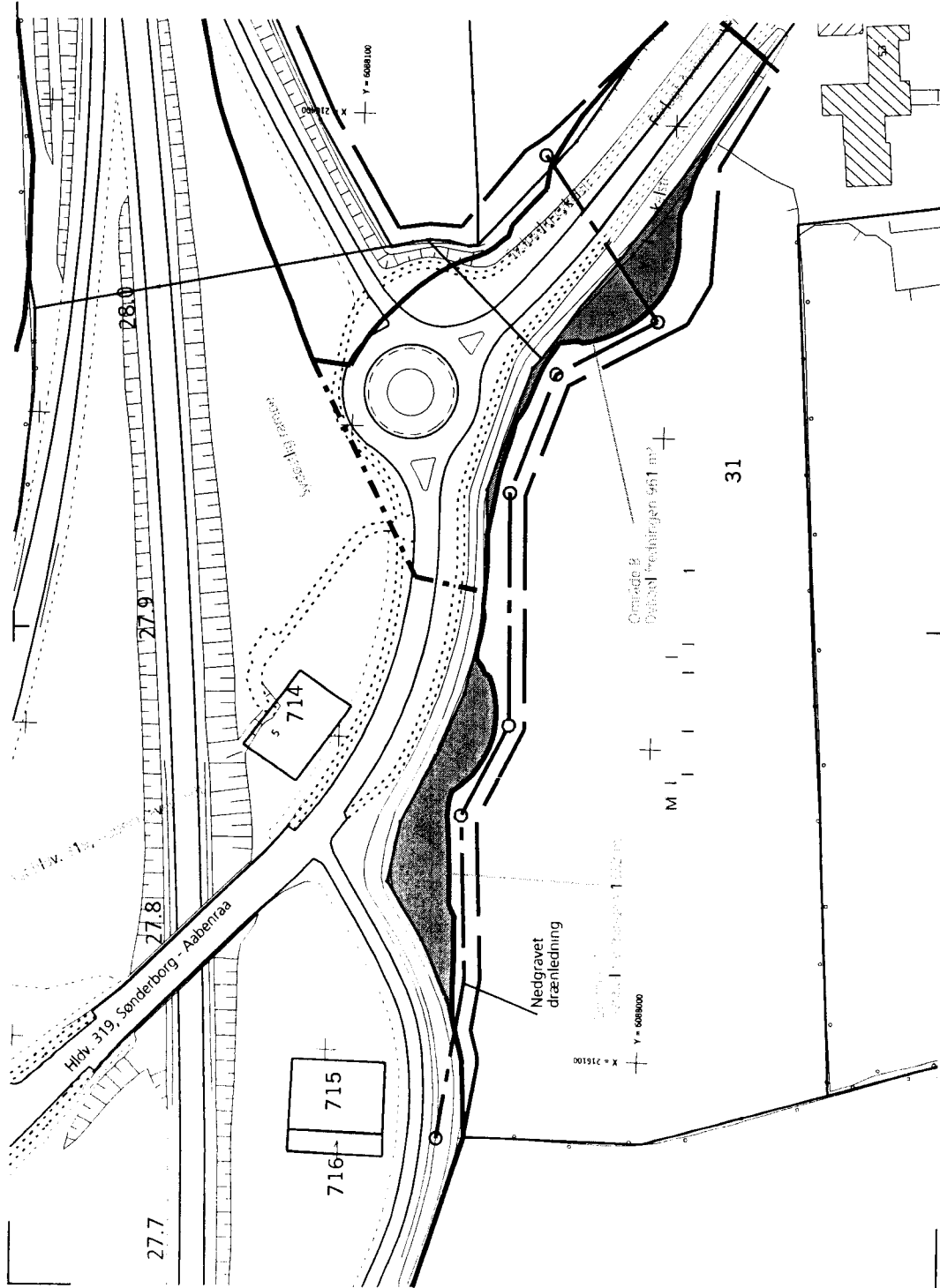
Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig del,
Esbjerg, den 21. juli 2008.

Margit Ø. Laub,
formand.

Denne afgørelse er sendt til:

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe,
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.
Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Rådhusvej 10, 6400 Sønderborg.
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6400 Sønderborg.
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.
Friluftsrådet c/o amtsformand Mogens E. Thomsen, Varnæsvej 127, Hostrupskov, 6200 Aabenraa.
Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.
Vejdirektoratet, Thomas Helsteds Vej 11, 8660 Skanderborg.

Ejerlav: Dybbøl Ejerlav, Dybbøl
Kommune: Sønderborg

A	Indskrivninger af projekt- og arbejdsareal	14.05.2008	PBN	HDM	SKJ

KOORDINATSYSTEM: K2000DVR90
O/S110/4_ProjektTIA-lag/5110/fredning5110_3117.dgn

51 KLIPLEV - SØNDERBORG					
5110 KLIPLEV - SØNDERBORG					
Ekspropriation - Oversigtsplan					
Fredningsområde					
Station: 27.70 - 28.80					
Pro:	HAW	Træst	DBA	PBN	1:1000
	HDM				17.04.2008
Vejdirektoratet				5110-3117	A

- 1 DEC. 2008

By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 76 10 03 53
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

27. november 2008

Fredningssag 45/2007

J. nr. 45/2007: Ansøgning fra Arkitekten v/ bygningskonstruktør Per Koch om dispensation til at opføre en garage på ejendommen matr. nr. 656 Dybbøl, beliggende Dybbølbjerg 8, Sønderborg.

Ved brev af 17. december 2007 har Sønderborg Kommune forelagt Fredningsnævnet en ansøgning fra Arkitekten v/bygningskonstruktør Peter Koch, Callesensgade 18, 6200 Aabenraa, på vegne Erik Than Samsøe, Dybbølbjerg 8, Dybbøl, 6400 Sønderborg, om dispensation fra Dybbølfredningen til at opføre en garage i 1 plan med et bebygget areal på 84,2 m² på ejendommen matr. nr. 656 Dybbøl.

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et større område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. Overfredningsnævnet bestemte derfor blandt andet, at der ikke på de fredede område må opføres ny bebyggelse.

Erik Than Samsøes ejendom ligger i det fredede område.

Fredningsnævnet skal derfor meddele Erik Than Samsøe dispensation fra Overfredningsnævnets afgørelse, såfremt projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnets formand har besluttet at behandle sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenens § 10, stk. 5, besluttet at meddele Erik Than Samsøe dispensation til at opføre garagen på de vilkår, der fremgår af afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at forbedre beskyttelsen af de historiske minder og til

opretholdelse af naturværdierne i området. Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske ud-nyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering.

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delom-

råde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.

- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.
- d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til

1) opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom

.....

2) udflytning af en landbrugsejendoms bygninger..."

Den 2. juli 2007 ansøgte bygningskonstruktør Peter Koch Sønderborg Kommune om byggetilladelse til at opføre en garage på Erik Than Samsøe ejendom, matr. nr. 656 Dybbøl. I ansøgningen har arkitekten oplyst,

"På Matriklen opføres nyt garagebygning i 1 plan på bebygget areal på 84,2 m2 ...

Tagkonstruktionen er 24 plankespær med valmtag. Tagdækningen er cementtagsten udført iht. Leverandørhenviisning...

Alle udvendige døre og vinduer udføres i træ/alu med lavenergi glas

...

Tagrender/nedløb udføres i kobber.

...

Bygningen funderes iht. jordbundsundersøgelser samt ingeniørberegning dog min. til frostfri dybde..."

Med brevet af 17. december 2007 fremsendte Sønderborg Kommune ansøgningen fra bygningskonstruktør Per Koch til Fredningsnævnet.

Det fremgår af det tegningsmateriale, der er vedlagt ansøgningen, at garagen måler 12 x 7,02 meter, at den skal opføres i mursten og med afvalmede tage med en taghældning på 24 grader som det eksisterende hus på grunden, og at der i taget skal monteres 8 ovnlysvinduer.

Det fremgår af sagens bilag, at Erik Than Samsøes ejendom ligger i et villakvarter, der grænser op til det fredede delområde A, at der på grunden ud mod Dybbølbjerg er opført en villa, og at garagen skal opføres bag villaen, der mod nord grænser op til ejendommene Skansebakken 11 og 13, Sønderborg, hvor der er opført villaer.

Sønderborg Kommune har i brevet af 17. december 2007 anført blandt andet, at

"... Sønderborg Kommune kan anbefale, at der meddeles dispensation til opførelse af garagen idet garagen ligger i anden husrække indenfor bymæssig bebyggelse og kommunen vurderer at opførelse af garagen ikke vil tilsidesætte det formål, der er med fredningen..."

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag og har i høringsbrev af 18. september 2008 anmodet Erik Than Samsøe, Miljøcenter Ribe, By- og Landskabsstyrelsen, Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 5. oktober 2008.

Der er ikke i øvrigt ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod projektet.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Den projekterede garage skal opføres i et udbygget villakvarter og i anden husrække set fra det fredede skanseområde nord for villakvarteret mod syd. Det er på baggrund af situationsplanen og kortet over villakvarteret, hvor ansøgerens villa ligger, Fredningsnævnets vurdering, at opførelsen af garagen ikke vil påvirke det fredede landskab eller få nogen visuel betydning for skanseområdet nord for villakvarteret. Projektet griber derfor ikke ind i fredningsområdet på en måde, der vil stride mod formålet med fredningen af området ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningsnævnet meddeler som følge heraf i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Erik Than Samsøe dispensation fra fredningsbestemmelsernes § 1, 2, 5 og 6, til at gennemføre byggeriet på vilkår,

at byggeriet opføres som vist på den situationsplan og den tegning, der er vedhæftet denne afgørelse,

at grunden ryddes for byggeaffald samtidig med byggeriets afslutning,

og

at afgravet materiale samt byggeaffald fjernes og deponeres uden for det fredede område.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af Erik Than Samsøe, Sønderborg Kommune, Miljøcenter Ribe, By- og Landskabsstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

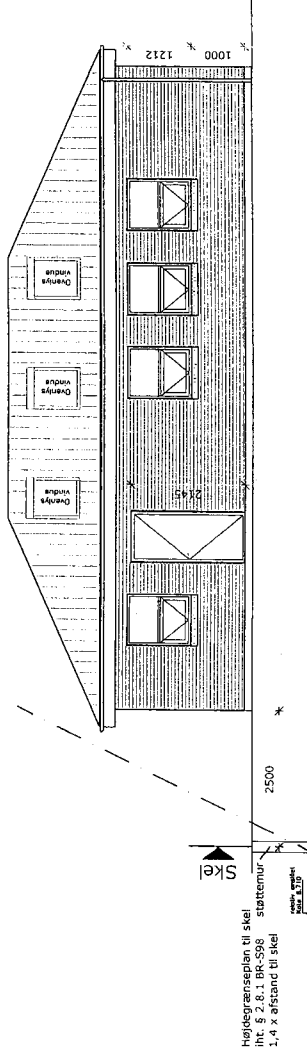
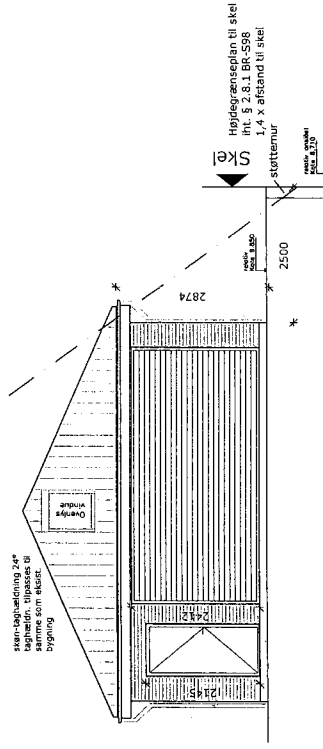
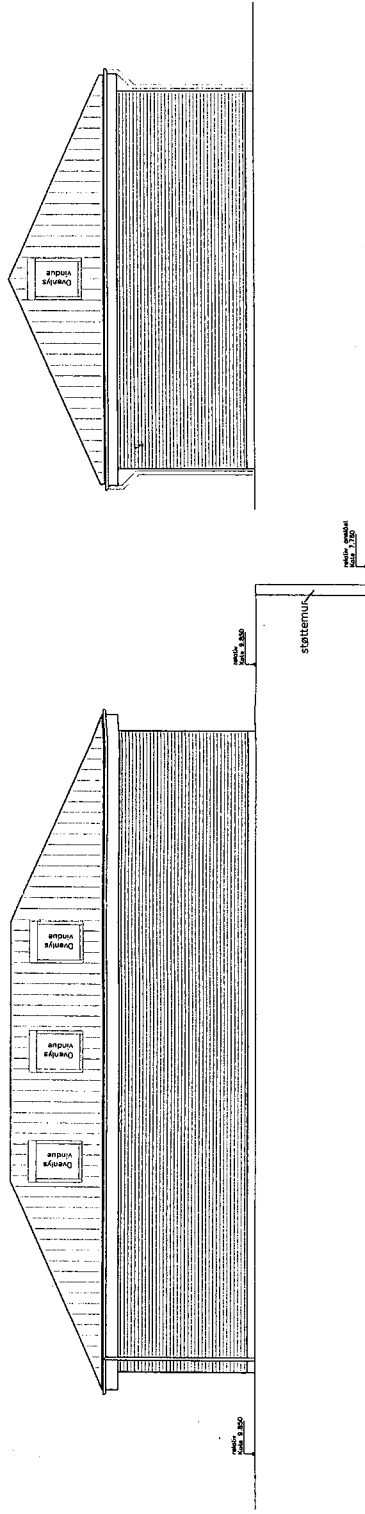
Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

På Fredningsnævnets vegne

Margit Q. Laub
formand

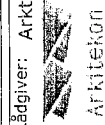
Dette brev med bilag er sendt til:

Erik Than Samsøe, Dybbølbjerg 8, Dybbøl, 6400 Sønderborg.
Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.
By - og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.
Skov- og Naturstyrelsen, Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.
Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen,
Midtkobbel 73, 6400 Sønderborg.
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.
Friluftsrådet c/o amtsformand Mogens E. Thomsen, Varnæsvej 127, Hostrupskov, 6200 Aabenraa.
Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.
Arkitekton A/S, Callesensgade 18, 6200 Aabenraa.

Emne:	Rev. af skel mht. støttemur	Rev.nr.:	A	Rev.dato:	22.08.2007
Sag:	Garagebygning - Dybbølbjerg	Sags nr.:	07-SB1034	Dato:	02.07.2007
Emne:	Facader Myndighed	Tegn. nr.:			(99)3.20
Bygge- adresse:	Dybbølbjerg 8 6400 Sønderborg	Fl. navn:	SB-1034	Mål:	1:100
Bygherre:	Erik Than Samsøe	Sign. arkitekt:	PK	Sign. ingeniør:	
Rådgiver:	Arktikt ☐ Ingeniør ☐				

Søgård byg

Callesensgade 18
6200 Aabenraa

Tel. 73 63 00 42
Fax. 73 63 00 44
post@arktekon.dk

skel

Matr. nr. 656 Dybbøl
Grundareal
= 996,00 m²
Eksisterende bebyggelse
= 178,46 m²
Ny garagebygn, bebygget areal
= 84,2 m²
Bebyggelsesprocenten
med fradrag af 35 m² til garage
= 22,86 %

Eksist. bygning

Indkørsel

relativ kote
terren 9.850

relativ kote
terren 8.710

skel mod nabo

Bebygget areal
84,2 m²

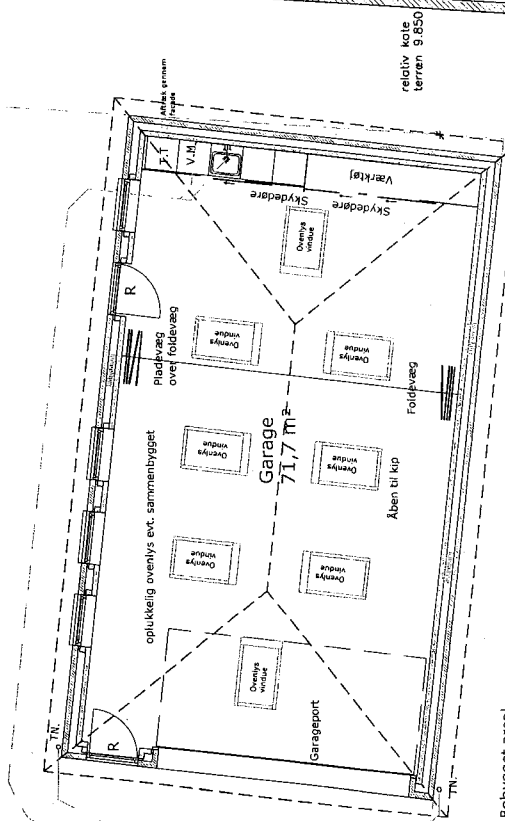
Eksist. støttemur af super 8 betonsten
relativ kote
terren 7.760

37100

relativ kote
terren 9.850

relativ kote
terren 7.760

Ny støttemur
som eksist. af
armet super 8
betonsten med
lommebet omfang

Emne:	Gulvafløb fjernes	Rev.nr.:	A	Rev.dato:	22.08.2007
Sag:	Garagebygning - Dybbølberg	Sags nr.:	07-SB1034	Dato:	02.07.2007
Emne:	Situationsplan - kloakplan	Tegn. nr.:			(99)1.1
Bygge-	Dybbølberg 8	Fl. navn:	SB-1034	Mål:	1:100
adresse:	6400 Sønderborg	Sign. arkitekt:	PK	Sign. ingeniør:	
Bygherre:	Erik Than Samsøe				
Rådgiver:	Arktikt	Ingeniør	☐		
					
Søgård byg					
Callesensgade 18 6200 Aabenraa Tel. 73 63 00 42 Fax. 73 63 00 44 post@arkitekton.dk					

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

4 - MRS. 2009

By - og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

2. marts 2009
Fredningssag 54-2008

Vedr.: J. nr. 54/2008: Ansøgning om dispensation til at udvide sommerhuset på ejendommen matr. nr. 296 Dybbøl, beliggende Dybbølstrand 15, 6400 Sønderborg.

Fredningsnævnet har modtaget en ansøgning fra Finn Slumstrup og Anne Mette Holstein, Overgaden oven Vandet 106, IV, 1415 København K, om dispensation fra Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner til at udvide det eksisterende sommerhus på grunden matr. nr. 296 Dybbøl, beliggende Dybbølstrand 15, 6400 Sønderborg, med en mellembygning, der skal forbinde det eksisterende sommerhus på 30 m² med annekset, der er 6 m². Mellembygningen skal anvendes som alrum og entre. I forbindelse med projektet udvides annekset.

Fredningsnævnet skal derfor meddele Finn Slumstrup og Anne Mette Holstein dispensation fra Overfredningsnævnets afgørelse, såfremt projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet ansøgningen på nævnets møde den 13. februar 2009, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Finn Slumstrup og Anne Mette Holstein dispensation til at gennemføre projektet på de vilkår, der fremgår af afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fast-

satte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering.

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og om bygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende land

brugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

- d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til
- 1) opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom
 - ...
 - 2) udflytning af en landbrugsejendoms bygninger..."

I brev af 28. november 2008 til Sønderborg Kommune har Finn Slumstrup og Anne Mette Holstein ansøgt Sønderborg Kommune om tilladelse til at udvide deres sommerhus på grunden matr. nr. 296 Dybbøl.

I brevet, der er vedlagt tegninger til udvidelsen af sommerhuset, har Finn Slumstrup og Anne Mette Holstein anført:

"Med denne henvendelse tillader vi os at ansøge om byggetilladelse til en udvidelse af vort sommerhus på Dybbølstrand 15, 6400 Sønderborg, ud fra den vedlagte plan, som er udarbejdet af arkitekt Niels Engelund.

Vi har været de lykkelige ejere af huset siden den 1. september 2000, og i den periode har vi i al beskedenhed øget herlighedsværdien betydeligt.

Det har kunnet ske takket være en meget positiv dialog med det daværende Sønderjyllands Amt, som har muliggjort en række forbedringer. Vi har således øget fornemmelsen af sammenhæng mellem hus, anneks og grund ved at rejse plankeværk; vi har fået bygget en sydvendt terrasse på huset; vi har fået genetableret og forbedret trappen fra det plateau huset ligger på ned til stranden ligesom vi fik tilladelse til at bygge badebro.

Nægtes kan det jo imidlertid ikke, at et husareal på 30 kvadratmeter plus et anneks på 6 kvadratmeter er temmelig småt. Vi bruger huset meget, og ikke mindst efter Finn for 3 år siden blev valgt til landsformand for Grænseforeningen, har huset haft øget betydning som base i forbindelse med konstante besøg i grænselandet.

På de otte år er vi jo også begge blevet ældre, og eksempelvis tanken om et egentligt soveværelse i huset er blevet meget fristende.

Huset er bygget i 1981, og for at muliggøre opførelsen af huset blev der foretaget en skelforandring så matriklen øgedes først fra 1.140 til 1.219 kvadratmeter. Og derefter - i forbindelse med justeringer på i alt seks matrikler - øgedes grunden pr. 13. april 1984 yderligere med 206 kvadratmeter til de nuværende 1.425 kvadratmeter.

Vi nævner dette, fordi den afsætningsplan fra 15. april 1981, som Niels Engelund har udarbejdet tegningen på, altså ikke tager højde for at der siden er kommet yderligere et par hundrede kvadratmeter til umiddelbart øst for huset. Der var tale om et tilkøb i fem meters bredde i forhold til daværende skel mod øst.

De problemer i forhold til skel mod øst, der fremgår af Engelunds arbejde, er således ikke-eksisterende.

Vi er naturligvis klar over, at en byggetilladelse vil kræve dispensation både fra fredningsbestemmelserne og fra strandbeskyttelseslinjen.

Efter vor bedste overbevisning er der imidlertid tale om en udvidelsesplan som er yderst nænsom overfor stedets store herlighedsværdi og særlige historiske placering.

Et meget konstruktivt, sonderende møde på matriklen med repræsentanter fra Naturgruppen i juni bekræftede os i, at der ville kunne udarbejdes et projekt for en beskeden udvidelse på en sådan måde, at man på et realistisk grundlag kunne ansøge om en byggetilladelse, selv om den kræver en dobbelt dispensation.

I realiteten er der jo snarere tale om en gennemtænkt sammenbygning af de to huse end en decideret udvidelse.

Der vil også efter en udvidelse stadig være tale om et sommerhus, som med dets mindre end 60 kvadratmeter hører til i den beskeden ende af spektret. Men for os vil brugsværdien øges ganske betragteligt.

For at sige det meget prosaisk, så vil det være en fantastisk forbedring, at man om natten ikke skal ud under åben himmel for at komme fra sovested til toilet..."

Det fremgår af de tegninger, der er vedlagt brevet, at den eksisterende bebyggelse på grunden består af et hovedhus, der indeholder en entre, et badeværelse og en køkkenafdeling med åben forbindelse til en stue. Bag hovedhuset er der opført et annekset. Såvel hovedhuset som annekset er opført i bjælker med græstørvstag.

Det fremgår af tegningerne, at hovedhuset og annekset skal forbindes med en tilbygning - mellembbygning - der skal indeholde entre og alrum. I forbindelse med opførelsen af mellembbygningen udvides annekset, idet anneksets østvæg flyttes længere mod øst, så den flugter med hovedhusets østvæg.

Arkitekt Niels Engelund har anført på tegningerne:

"Sommerhus forlænges med samme synlige overflader som eksisterende.
Væggenes tykkelse forøges dog således, at det tilbyggede opfylder energikravene.

Tag: Græstørv, sammenføres med samme Hældning som eksisterende tag.

Ydervægge: Træbjælker, sort."

Sønderborg Kommune videresendte ved brev af 16. december 2008 ansøgningen til Fredningsnævnet.

Sønderborg Kommune har ikke afgivet indstilling i sagen.

Det fremgår af sagens bilag og kortet, der er vedhæftet Overfredningsnævnets afgørelse, at sommerhuset ligger i den sydvestlige udkant af delområde B.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet består under behandlingen af denne sag af formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Inge Adriansen og suppleanten for det kommunalt udpegede medlem Hans Jørgen Bollmann.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 13. februar 2009, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog ansøgeren Finn Slumstrup, naturgeograf Jørgen Clausen, Miljøcenter Ribe, og Erik Clausen, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite.

Under mødet redegjorde Fredningsnævnets formand for ansøgningen.

Finn Slumstrup forelagde projektet til udvidelse af sommerhuset med en mellembygning og anførte blandt andet, at han købte sommerhuset i 2000. Den samlede bebyggelse består af en Sande bjælkehytte på 30 m² og et Sande udhus - annekset - på 6 m², der er fremstillet af fritidshusproducenten Trelleborg. De tidligere ejere benyttede annekset til soveværelse; Anne Mette Holstein og han har fortsat denne benyttelse efter deres overtagelse af sommerhuset. De har aldrig betragtet annekset som udhus; denne betegnelse er formentlig Trelleborgs fagudtryk for en bygning af denne karakter og størrelse. Anne Mette Holstein og han vil gerne forbedre sommerhuset. De har derfor rettet henvendelse til arkitekt Niels Engelund; han har udarbejdet det foreliggende projekt til udvidelse af sommerhuset. Ifølge projektet skal der opføres en mellembygning, så hovedhuset og annekset forbindes. Mellembygningen skal opføres i bjælker og i samme stil som de to eksisterende bygninger; mellembygningen skal tjene som entre og alrum. For at skabe et harmonisk byggeri skal anneksets østvæg flyttes så langt mod øst, at den flugter med hovedhusets østvæg. Den samlede udvidelse af hovedhuset og annekset bliver på 14 til 15 m². Døre og vinduer skal have den samme udformning som dørene og vinduerne i den eksisterende bebyggelse. Huset vil også efter udvidelsen fremstå som et beskedent byggeri, og det arkitektoniske udtryk vil blive fastholdt. Det er ansøgernes vurdering, at udvidelsen af sommerhus er så beskeden, at den næppe vil blive bemærket af publikum, der færdes ad Gendarmstien, der forløber bag sommerhuset. Sommerhuset ligger relativt højt over Vemmingbund. Da udvidelsen skal ske på sommerhusets bagside, vil den ikke være synlig fra søsiden.

Naturgeograf Jørgen Clausen oplyste, at sommerhuset ligger inden for strandbeskyttelseslinjen. Finn Slumstrup og Anne Mette Holstein skal derfor ansøge Miljøcentret om dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 15. Ifølge Naturklagenævnets praksis på området kan der alene dispenseres til beskedne udvidelser af sommerhuse i fredede område for at forbedre utidsvarende køkken- og toiletfaciliteter. Det er derfor udgangspunktet, at der ikke kan meddeles dispensation til den projekterede udvidelse af sommerhu-

set.

Erik Clausen bemærkede, at Danmarks Naturfredningsforening henholder sig til den foreliggende dispensationspraksis på området.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne § 6, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger til eksisterende bygninger i det fredede område, og at ombygning af en eksisterende bygning, hvorved dens ydre fremtræden ændres, kun må foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Ifølge Naturklagenævnets praksis kan der meddeles dispensation til mindre udvidelser af eksisterende sommerhuse i fredede områder for at forbedre og sikre tidssvarende køkken- og toiletfaciliteter samt til udskiftning af eksisterende nedslidte sommerhuse med nye sommerhuse af tilsvarende størrelse og beliggenhed inden for et fredet område.

Ansøgernes sommerhus ligger tæt ved fredningsgrænsen i den sydvestlige udkant af delområde B. Sommerhuset består af et hovedhus på ca. 30 m² og et anneks på ca. 6 m². Der er en terrasse og en trævæg mellem hovedbygningen og annekset samt et plankeværk ud mod Gendarmstien nord for sommerhuset, således at der ikke fra Gendarmstien er indsigts til sommerhuset. Hovedhuset indeholder en stue samt tidssvarende, men beskedne køkken- og toiletfaciliteter.

Ifølge projektet skal ansøgernes sommerhus udvides med i alt 14 til 15 m².

Mellembbygningen og udvidelsen af annekset, der skal ske på nordsiden af hovedhuset og inden for det eksisterende terrasseanlæg mellem hovedhuset og annekset samt trævæggen og plankeværket, vil ikke visuelt ændre opfattelsen af sommerhuset, set fra baglandet eller fra Vemmingbund, og den samlede bebyggelse vil efter udvidelsen fremstå i det samme arkitektoniske formsprog som den eksisterende bebyggelse på grunden.

Fredningsnævnet lægger på baggrund af besigtigelsen af landskabet omkring sommerhuset til grund, at udvidelsen af sommerhuset ikke vil forringe områdets landskabelige værdier.

Under disse omstændigheder finder Fredningsnævnet rent undtagelsesvist, at der kan meddeles ansøgerne dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. fredningsbestemmelsernes § 15, til at udvide annekset, isætte et ovenlys vindue i anneksets tag og at opføre mellembygningen på vilkår,

at projektet gennemføres i overensstemmelse med de tegninger, der er forelagt nævnet,

at sommerhusets facader altid skal være sortmalede/sorttjærede,

at sommerhusets døre og vinduer altid skal være hvidmalede,

at sommerhusets tag altid skal være lagt i græstørv,

at taghældningen ikke må overstige 20 grader,

og

at byggematerialer skal fjernes fra grunden senest ved ibrugtagningen af sommerhuset og deponeres uden for det fredede område.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af Finn Slumstrup og Anne Mette Holstein, Sønderborg Kommune, Miljøcenter Ribe, By- og Landskabsstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

På Fredningsnævnets vegne

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Finn Slumstrup & Anne Mette Holstein, Overgaden oven Vandet 106, IV,
1415 København K.

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

By - og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.

Skov- og Naturstyrelsen, Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.

Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen,
Midtkobbel 73, 6400 Sønderborg.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o amtsformand Mogens E. Thomsen, Varnæsvej 127, Host-
rupskov, 6200 Aabenraa.

Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Søn-
derborg.

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

By - og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

13. maj 2009
Fredningssag 8-2009

Vedr. Fredningsnævnets j. nr. 8/2009: Ansøgning fra Lars Peter Hansen om dispensation til at opføre en maskinlade på ejendommen matr. nr. 14 Dybbøl by, Dybbøl.

Fredningsnævnet har fra Sønderborg Kommune, Naturgruppen, modtaget en ansøgning fra Lars Peter Hansen, Nørballe 8, 6400 Sønderborg, om dispensation til at opføre en 49,50 m x 26,54 m stor maskinlade på ejendommen matr. nr. 14 Dybbøl by, Dybbøl, beliggende Nørballe 8, Sønderborg.

Ejendommen matr. nr. 14 Dybbøl by, Dybbøl, er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner og ligger i det område, der i afgørelsen er benævnt delområde B.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at de fredede arealer skal bevares i "deres nuværende tilstand", ligesom fredningsbestemmelserne indeholder forbud mod ny bebyggelse i det fredede område.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles ansøgeren dispensation til at opføre maskinladen.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele ansøgeren dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og

fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

...

§ 6. Bebyggelse.

- a Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.
- d I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til
 - 1.) opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom, der oprettes ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme.
 - 2.) Udflytning af en landbrugsejendoms bygninger,

hvis den pågældende ejendom ikke længere kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygninger, og

- 3.) opførelse af nye landbrugsbygninger for ejeren af en af de tre landbrugsejendomme i Smøl med arealer i det fredede område (matr. nr. 3, 8, 69, 72, 100 og 198 Smøl og matr. nr. 241 Broager) under forudsætning af, at opførelsen sker i forbindelse med en jordfordeling, der samler de 3 ejendomme i fredningsområdet under én ejendom....

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Den 11. december 2008 ansøgte Lars Peter Hansen Sønderborg Kommune om tilladelse til at opføre en maskinlade på sin landbrugsejendom matr. nr. 14 Dybbøl by, Dybbøl, beliggende Nørballe 8, Dybbøl.

Det fremgår af ansøgningen, at

”Laden skal benyttes til maskiner. Den opføres med betonunderlag uden afløb. Tagrender forbindes til det eksisterende system”.

Ansøgningen var vedlagt tegninger og en situationsplan.

Det fremgår af tegningerne og situationsplanen, at maskinladen måler udvendigt (l x b) 49,50 m x 26,54 m, at den skal opføres vinkelret på en eksisterende kostald på ejendommen, at der øst for laden allerede er opført en gyllebeholder, der rummer ca. 2.500 kubikmeter, og at maskinladen orienteres nord-syd. Det fremgår i øvrigt af situationsplanen, at maskinladen indgår i det samlede gårdanlæg på ansøgerens landbrugsejendom.

Ved brev af 5. marts 2009 har Sønderborg Kommune, Naturgruppen, forelagt Fredningsnævnet ansøgningen fra Lars Peter Hansen.

Sønderborg kommune har anført i fremsendelsesbrevet, at da ”ejendommen er et landbrug er bygninger der er nødvendige for driften undtaget fra krav om landzonetilladelse til byggeriet”, jfr. § 36, stk. 1, 3. afsnit i lov om planlægning.

Kommunen har herefter anført i brevet:

”...

Sønderborg Kommune har vurderet, idet der er tale om en nødvendig driftsbygning til eksisterende landbrugsejendom og placeringen af den nye bygning sker i sammenhæng med de eksisterende bygninger mener vi ikke det strider i mod de landskabelige værdier for området og anbefaler

dispensationen..."

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved brev af 30. marts 2009 anmodet Miljøcenter Ribe, By - og Landskabsstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen, Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Sønderborg kommune, Naturgruppen, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening om en eventuel udtalelse om ansøgningen med høringsfrist den 23. april 2009.

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Gårdejer Lars Peter Hansens ejendom ligger i delområde B.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 2 om bevaring af området, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, af fredningsbestemmelsernes § 4 om arealernes drift, at arealerne må anvendes som hidtil, af fredningsbestemmelsernes § 5 om terrænændringer, at der som anført i fredningsbestemmelsernes § 2 ikke må foretages terrænændringer, og af fredningsbestemmelsernes § 6, litra c, at der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

Selvom fredningsbestemmelsernes § 6, litra c, hjemler adgang til udvidelse af eksisterende landbrug, skal fredningsnævnet vurdere ansøgningen i relation til samtlige relevante fredningsbestemmelser for området.

Det lægges til grund, at maskinladen skal opføres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse på Lars Peter Hansens landbrugsejendom, og at den nye bygning opføres mellem en eksisterende bygning og en gyllebeholder. På denne baggrund vurderer Fredningsnævnet, at det ikke strider mod formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at meddele gårdejer Lars Peter Hansen dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at opføre maskinladen, på vilkår,

at maskinladen opføres som vist på den situationsplan, der er vedlagt ansøgningen,

og

at byggeaffald fjernes fra det fredede areal senest ved ibrugtagningen af bygningen.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af Lars Peter Hansen, Sønderborg Kommune, Miljøcenter Ribe, By- og Landskabsstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del,
Esbjerg, den 13. maj 2009

Margit Ø. Laub
førmænd

Denne afgørelse er sendt til:

Lars Peter Hansen, Nørballe 8, 6400 Sønderborg.
Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.
By - og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.
Skov- og Naturstyrelsen, Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.
Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Rådhusvej 10, 6400 Sønderborg.
Sønderborg kommune, Naturgruppen, Rådhusvej 10, 6400 Sønderborg.
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen,
Midtkobbel 73, 6400 Sønderborg.
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

By - og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

13. maj 2009
Fredningssag 2-2009

Vedr. Fredningsnævnets j. nr. 2/2009: Ansøgning fra Morten S. Lorenzen og Line H. Andreasen om dispensation til at oprense et vandhul på ejendommen matr. nr. 7 Dybbøl by, Dybbøl, og til at udsprede det opgravede materiale på den omkringliggende mark.

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

14 MAJ 2009

Fredningsnævnet har modtaget en ansøgning fra Morten S. Lorenzen og Line H. Andreasen, Dybbøl Banke 21, t.v., 6400 Sønderborg, om dispensation til at oprense et ca. 500 kvadratmeter stort vandhul på ejendommen matr. nr. 7 Dybbøl by, Dybbøl, og til at udsprede det opgravede materiale - mellem 50 og 100 kubikmeter jord - i et lag på 10 til 20 centimeter på den omkringliggende mark. Ansøgerne har anført i ansøgningen, at jorden planeres ud på en sådan måde, at terrænets topografi ikke ændrer sig.

Ejendommen matr. nr. 7 Dybbøl by, Dybbøl, er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner og ligger i det område, der i afgørelsen er benævnt område A.

Fredningsbestemmelserne indeholder forbud mod terrænændringer.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles ansøgerne dispensation til at oprense vandhullet og at udsprede det opgravede materiale på marken omkring vandhullet.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele ansøgerne dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

Skove, krat og skrænter skal bevares, og tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer må ikke ændres, f. eks. ved afvanding.

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering.

...”

Ved brev af 14. januar 2009 har Morten S. Lorenzen og Line H. Andreasen ansøgt Fredningsnævnet om dispensation til at oprense et vandhul på deres ejendom matr. nr. 7 Dybbøl by, Dybbøl, der er en landbrugsejendom, og at sprede det opgravede materiale ud på marken omkring vandhullet.

I brevet har ansøgerne anført:

”...

Vi ønsker at oprense vores vandhul, for at optimerer forholdene for dyrene der holder til i vores område, samt som et led i plejen af naturen på vores grund.

Vi vil hermed søge tilladelse til at udsprede jord på den omkringliggende græsmark, i forbindelse med oprensning af vores vandhul.

Det drejer sig om et vandhul på ca. 500 kvadratmeter, hvilket vil give mellem 50 og 100 kubikmeter jord.

Vi vil sprede det i et lag, på mellem 10 og 20 cm, udover den omkringliggende græsmark.

Jorden planeres ud på en sådan måde at terrænets topografi ikke ændre sig.

Vil ville meget hvis vi kan få tilladelse til dette, og dermed kan oprense søen inden den. 1. april 2009 ...”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har under forberedelsen af sagen indhentet en udtalelse om navnlig de topografiske forhold i området omkring vandhullet hos Miljøcenter Ribe.

I et brev af 16. marts 2009 har Miljøcentret udtalt blandt andet:

”...

Fredningsnævnet har den 2. marts 2009 anmodet om Miljøcenterets udtalelse vedr. en ansøgning om oprensning af en sø og udpredning af det oprensede materiale på matr. nr. 7 Dybbøl By, Dybbøl inden for fredningen ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningsnævnet har desuden anmodet om at få tilsendt luftfoto (i 10 eksemplarer) med højdekurver.

Det er oplyst, at den samlede mængde oprenset materiale er mellem 50 og 100 m³, der ønskes udpredt i et 10 - 20 cm tyndt lag. Ud fra disse tal vil det nødvendige areal til udspredningen variere mellem 250 m² (50 m³ i et 20 cm tyndt lag) og 1000 m² (100 m³ i et 10 cm tyndt lag). Det drejer sig i sidste tilfælde om et areal ca. på størrelse med en normal parcelhusgrund.

Det berørte areal matrikel nr. 7 Dybbøl By, Dybbøl ligger på forholdsvis stærkt skrå-nende terræn mellem den gamle hovedvej 8 (Dybbøl Landevej/ vejen mellem Sønderborg og Kruså) og Vemmingbund. Højden varierer fra godt 60 meter over ha-vet ved landevejen imod nord til næsten havniveau længst mod syd ved kysten. Terrænets fald fra landevejen mod kysten er omtrent midtvejs (mellem 50 og 35 meterkurverne) afbrudt af et mindre plateau, hvor ejendommens bygninger er placeret. Terrænet falder særligt stejlt mellem dette plateau og kysten.

Miljøcenter Ribe kan oplyse, at matr. nr. 7 Dybbøl By, Dybbøl udover fredningen også er berørt af strandbeskyttelse jf. naturbeskyttelseslovens § 15, hvor Miljøcenteret er myndighed. Vandhullet er beskyttet mod tilstandsændringer jf. naturbeskyttelseslovens §3, ligesom flytning af jord kan være omfattet af regulering i lov om miljøbeskyttelse og lov om jordforurening. I de 3 sidst nævnte tilfælde er kommunen myndighed.

Spredning af oprenset material inden for de strandbeskyttede arealer mindre end 300 m fra kysten vil derfor også forudsætte en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15, men en sådan vil være meget vanskelig at opnå, bl.a. fordi der foreligger mulighed for placering uden for strandbeskyttelsen på samme matrikel.

Oprensning af vandhuller eller mindre søer kan være en nødvendig process for at bevare søer og vandhullers åbne vandpejl og det til åbne småvande hørende plante- og dyreliv, idet det naturlige udviklingsforløb for mindre søer vil være tilgroning og opfyldning med organisk materiale. I tidens løb vil der derfor uden restaurerende indgreb normalt dannes en tilgroningsmose med vegetation af buske og træer f.eks. birk og arter af pil.

Oprensning vil normalt alene skulle omfatte det aflejrede organiske materiale (vegetationsrester). Når sådant organisk material fordeles i et relativt tyndt lag vil det i løbet af forholdsvis kort tid blive nedbrud og omsat, særligt hurtigt går denne omsætning (mineralisering) på et areal i omdrift, hvor jorden pløjes og den biologiske og biokemiske aktivitet ved jordbehandling og dyrkning er høj.

Det er derfor Miljøcenteret vurdering, at udspredningen i et 10 cm tyndt lag på et ca. 1000 m² stort areal ikke synligt vil påvirke terrænforholdene ikke mindst fordi det organiske materiale vil blive omsat i løbet af forholdsvis kort tid..."

Fredningsnævnet har ved brev af 30. marts 2009 anmodet Miljøcenter Ribe, By - og Landskabsstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen, Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Sønderborg kommune, Naturgruppen, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening om en eventuel udtalelse om ansøgningen med høringsfrist den 23. april 2009.

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare

de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 2 om bevaring af området, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, af fredningsbestemmelsernes § 4 om arealernes drift, at arealerne må anvendes som hidtil, at skove, krat og skrænter skal bevares, samt at tilstanden af søer, vand-huller og andre udyrkede arealer ikke må ændres, f. eks. ved afvanding samt af fredningsbestemmelsernes § 5 om terrænændringer, at der som anført i fredningsbestemmelsernes § 2 ikke må foretages terrænændringer for eksempel ved afgravning, opfyldning eller planering.

Fredningsnævnet lægger i overensstemmelse med udtalelsen fra Miljøcenter Ribe til grund, at oprensning af vandhuller eller mindre søer kan være en nødvendig proces for at bevare søernes og vandhullernes åbne vandspejl og det plante- og dyreliv, der hører til åbne småvande, idet det naturlige udviklingsforløb for mindre søer vil være tilgroning og opfyldning med organisk materiale, samt at der normalt dannes en tilgroningsmose med vegetation af buske og træer, f.eks. birk og arter af pil, såfremt der ikke foretages restaurerende indgreb.

Fredningsnævnet lægger derfor tillige til grund, at der vil ske en ændring af det fredede landskab, såfremt vandhullet ikke oprenses.

Fredningsnævnet lægger i overensstemmelse med udtalelsen fra Miljøcenter Ribe endvidere til grund, at oprensning normalt vil omfatte det aflejlrede organiske materiale (vegetationsrester), og at sådant organisk materiale vil blive nedbrudt i løbet af forholdsvis kort tid og omsat særlig hurtigt, når det spredes ud på et areal i omdrift, hvor jorden pløjes og den biologiske og biokemiske aktivitet ved jordbehandling og dyrkning er høj. Miljøcentret har derfor vurderet, at udspreddingen i et 10 cm tyndt lag på et ca. 1000 m² stort areal ikke synligt vil påvirke terrænforholdene, ikke mindst fordi det organiske materiale vil blive omsat i løbet af forholdsvis kort tid.

Fredningsnævnet finder på baggrund af denne udtalelse, at det ikke strider mod formålet med fredningen af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner at foretage oprensningen af vandhullet, men det er Fredningsnævnets opfattelse på baggrund af oplysningerne om terrænforholdene med det forholdsvis kraftige terrænfald mod Vemmingbund, at udspreddingen skal ske i et 10 cm tyndt lag. Fredningsnævnet meddeler derfor ansøgerne dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse, på vilkår,

at der så vidt muligt alene opgraves organisk materiale fra vandhullet,

at materialet udspreddes i et maksimalt 10 cm tykt lag på marken omkring søen,

og

at uorganisk materiale, der ikke er nedbrydeligt, deponeres uden for det fredede område.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af Morten S. Lorenzen og Line H. Andreasen, Sønderborg Kommune, Miljøcenter Ribe, By- og Landskabsstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

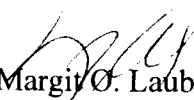
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del,
Esbjerg, den 13. maj 2009

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Morten S. Lorenzen og Line H. Andreasen, Dybbøl Banke 21, t.v., 6400 Sønderborg.

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.

Skov- og Naturstyrelsen, Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.

Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Rådhusvej 10, 6400 Sønderborg.

Sønderborg kommune, Naturgruppen, Rådhusvej 10, 6400 Sønderborg.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6400 Sønderborg.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o amtsformand Mogens E. Thomsen, Varnæsvej 127,

Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del

By - og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

- 7 JULI 2009

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

6. juli 2009
Fredningssag 6-2009

Vedr.: Fredningsnævnets j. nr. 6/2009: Dispensation til at opsætte en midlertidig pavillon på ejendommen matr. nr. 410 Dybbøl by, Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 3. marts d.a. modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune, afdelingen for Børn og Uddannelse, om dispensation til opsætning af "midlertidigt pavillon" som erstatning for en mindre midlertidigt opstillet pavillon og forlængelse af dispensation til midlertidig opsætning af to skurvogne og et bålhus på Bülow-skolens område, matr. nr. 410 Dybbøl by, Dybbøl, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Ejendommen ligger fredningens delområde A.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at de fredede arealer skal bevares i "deres nuværende tilstand", ligesom fredningsbestemmelserne indeholder forbud mod ny bebyggelse i det fredede område, dog undtaget visse typer byggerier, der kan gennemføres med Fredningsnævnets godkendelse. Det projekt, ansøgningen vedrører, er ikke omfattet af disse undtagelser.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles Sønderborg Kommune dispensation til midlertidigt at opsætte pavillonen og til forlængelse af dispensationen til fortsat midlertidig opsætning af de to skurvogne og bålhuset på Bülow-skolens område.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til opsætning af pavillonen på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde

A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

” ...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.
- d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til
 - 1.) opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom, der oprettes ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme.

- 2.) Udflytning af en landbrugsejendoms bygninger, hvis den pågældende ejendom ikke længere kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygninger, og
- 3.) opførelse af nye landbrugsbygninger for ejeren af en af de tre landbrugsejendomme i Smøl med arealer i det fredede område (matr. nr. 3, 8, 69, 72, 100 og 198 Smøl og matr. nr. 241 Broager) under forudsætning af, at opførelsen sker i forbindelse med en jordfordeling, der samler de 3 ejendomme i fredningsområdet under én ejendom....

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Den 24. august 1994 meddelte Sønderjyllands Amt, Landskabskontoret, Sønderborg Kommune, Kultur- og socialforvaltningen, landzonetilladelse til at opsætte en 163 m² stor pavillon på Bülow-skolens område på vilkår:

”at tilladelsen tidsbegrænses til en periode af 5 år fra dato, hvorefter kommunen skal tage stilling til om der skal opføres et permanent byggeri, der er i harmoni med skolens øvrige byggestil, eller pavillonen fjernes, fordi der ikke herefter er behov for supplerende lokaler på skolen.”

Det fremgår af afgørelsen, at landskabskontoret havde besigtiget skolens område den 18. august 1994 og havde konstateret, at pavillonen allerede var opstillet og taget i brug. Det fremgår endvidere af afgørelsen, at pavillonens ”udseende findes ikke i særlig god harmoni med det øvrige skolebyggeri. Den er dog placeret bag skolens hovedbygning set fra Dybbølskanterne, således at den ikke vil være synlig fra skanterne”.

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt meddelte den 30. august 1994 Sønderborg Kommune dispensation til at opstille den 163 m² store pavillon på Bülow-skolens område. Det fremgår af afgørelsen blandt andet, at det amtskommunale landskabskontor havde orienteret Fredningsnævnet om sine iagttagelser fra besigtigelsen den 14. august 1994.

Fredningsnævnet har i sin afgørelse udtalt blandt andet, at

”Da pavillonen ikke kan ses fra Dybbølskanterne, findes det ansøgte ikke at være i strid med formålet med fredningen.

...

Nævnet skal dog overfor kommunen påtale, at pavillonen er opstillet, før en godkendelse foreligger.

Den godkendte opstilling er kun gældende for en periode indtil

1. august 1999, idet der inden da bør være taget stilling til, om der skal opføres et permanent byggeri, der er i harmoni med skolens øvrige byggestil, til afløsning af den noget uharmoniske pavillon.”

Det fremgår ikke af sagens bilag, om Fredningsnævnet har forlænget fristen i 1999.

I et brev af 7. marts 2000 ansøgte Sønderborg Kommune Sønderjyllands Amt om forlængelse af tilladelsen til at bibeholde pavillonen i yderligere 5 år. Kommunen har i brevet begrundet ansøgningen med, at der stadig var et stort behov for en bygning til skolefritidsordningen. Det hedder herefter i brevet, at

”På grund af en del uforudseelige udgifter til renovering af Kommunens bygninger har der endnu ikke vist sig mulighed for, at opføre et permanent byggeri, der er i harmoni med skolens øvrige byggestil.”

Ved afgørelse, dateret den 17. maj 2000, forlængede Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt tidsfristen for bibeholdelse af pavillonen i yderligere 5 år, regnet fra den 30. august 2000.

Det fremgår af afgørelsen, at Sønderjyllands Amtskommune i et brev af 13. april 2000 til Fredningsnævnet har udtalt blandt andet, at skolepavillonen set fra skanserne er skjult bag hovedbygningen og fra Flensborgvej bag beplantning. Amtet har derfor vurderet, at en forlængelse af tilladelsen for yderligere 5 år ikke kan antages at være i strid med fredningens formål.

Ved brev af 31. marts 2004 orienterede Sønderborg Kommune Sønderjyllands Amt om, at kommunens byggekantor den 22. marts 2004 havde modtaget en ansøgning om tilladelse til at opføre en overdækket bålplads samt ”godkendelse af placering af nuværende skurvogne på (Bülow Skolen) ...

Det fremgår af sagens bilag, at Sønderjyllands Amt ved brev af 27. april 2004 fremsendte sagen til Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt.

Fredningsnævnet meddelte den 18. maj 2004 Sønderborg Kommune dispensation for en 5 årig periode til fortsat at bibeholde pavillonen, at opstille to skurvogne og etablere en overdækket bålplads på skolens arealer.

Fredningsnævnet har begrundet sin afgørelse således:

”Da SFO-pavillonen efter de foreliggende oplysninger i forhold til de fredede skanser er skjult bag skolens hovedbygning, og at den i forhold til Flensborg Landevej er skjult bag bevoksning, kan det ikke antages, at en dispensation vil være i strid med fredningens formål. Idet Nævnet videre kan tilslutte sig, at tilladelserne udløber samme dato, meddeler Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til den overdækkede bålplads, ligesom Nævnet godkender opstillingen af de 2 skurvogne. Endvidere kan Nævnet godkende en fortsat opstilling af SFO-pavillonen. Dispensationen begrænses i det hele til 5 år fra dato. Det er et vilkår, at skurvogne og den overdækkede bålplads males i

samme farver som SFO-pavillonen...”

Den 3. februar 2009 ansøgte Sønderborg Kommunes afdeling for Børn og Uddannelse kommunens byggeafdeling om dispensation til at opsætte en 253 m2 stor pavillon på Bülow-skolens område til erstatning for den eksisterende pavillon.

Det hedder i brevet blandt andet:

”...

Udvalget er bekendt med, at nuværende tilladelse fra Fredningsnævnet vedr. SFO Palmose udløber i 2009, hvorfor der skal tages stilling til de fremtidige fysiske rammer for SFO børnene.

Udvalget har samtidig af Byrådet i januar fået accept til at udarbejde en masterplan for samtlige skolars renovering/udbygning, hvilket forventes at ligge klar op til sommerferien med henblik på at foretage en langsigtet politisk prioritering af skolerenoveringerne.

Udvalget anmoder derfor om, at Naturgruppen ... ansøger Fredningsnævnet om opsætning af en pavillon overflyttet fra Humlehøj Skolen til erstatning for eksisterende pavillon ved Palmose. Pavillonen er fuldt funktionsduelig og ville kunne sektioneres samt flyttes til Dybbøl distriktet v. Bülow skolen. Pavillonen er af nogenlunde samme størrelse som nuværende pavillon og fremstår pæn og velholdt.

Samtidig anmoder udvalget om, at Byg forelægger en sag for det politiske udvalg om at give en dispensation for den kommende pavillon for en fem årig periode. Udvalget vurderer, at masterplanens prioriteringer vil medføre, at en to årig periode ikke vil være tilstrækkelig til at kunne frigøre midler til en permanent ny SFO bygning, mens en fem årig tidsfrist vil være mere realistisk

Det kan oplyses, at Bülow skolen, der rummer børnehaveklasse, 1. og 2. klasse samt SFO i dag rummer ca. 140 børn. Organisatorisk hører skolen under Dybbøl Skolen, som huser en tilsvarende indskoling. På længere sigt vurderes det, at det vil være fornuftigt at samle alle eleverne omkring Dybbøl Skolen, hvilket vil medføre en permanent udvidelse af skolen. Politisk er det besluttet, at der skal reserveres et areal til en evt. sådan udvidelse, som dog ikke er tidsfastsat i dag, men som forventes at indgå i de politiske prioriteringer af masterplanen...”

I et brev af 3. marts 2009 har Sønderborg Kommune, Naturgruppen, videresendt ansøgningen til Fredningsnævnet. Det fremgår af brevet, at kommunens afdeling for Børn og Uddannelse har ansøgt om tilladelse til opsætning ”af midlertidigt pavillon samt forlængelse af midlertidig dispensation til opsætning af to stk. skurvogne og et bålhus på Palmose 12-14 (SFO for Bülow Skolen under Dybbølskolen)...”

Kommunen har herefter anført i brevet:

"Pavillonen, der ønskes opsat skal tjene som erstatning for eksisterende pavillon, der har været opsat med midlertidig dispensation i lighed med de to ovennævnte skurvogne og bålhuset. Den gamle pavillon er 164 m² og den ønskede er 253 m².

Det ansøgte er beliggende indenfor delområde A i overfredningsnævnets afgørelse af 23.11.1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Fredningens omfang: Ifølge fredningens formål må der kun i meget begrænset omfang opføres ny bebyggelse indenfor fredningens område. Det ansøgte vil kræve dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Sagsforløb

Der er i 1994 fra Fredningsnævnet givet tilladelse til opsætning af midlertidig pavillon på arealet for en periode på 5 år. Denne er forlænget 2000 og igen i 2004. Dispensationen udløber den 19. maj 2009.

Dispensationen har siden 2004 også omfattet midlertidig dispensation til to skurvogne og et bålhus. ..."

Det fremgår af kommunens brev, at opstillingen af pavillonen kræver landzonetilladelse. Kommunen har derfor foretaget høring i sagen.

I den forbindelse har kommunens afdeling Byg udtalt:

"BYG vil kunne imødekomme ønsket om en opstillingsperiode på 5 år.

Tilladelsen er afhængig af sagsforløbet i forbindelse med fredningsnævnet og efterfølgende landzonetilladelse."

Kommunens afdeling Kommunale ejendomme har ifølge brevet til Fredningsnævnet udtalt,

"at den nuværende pavillon er så forfalden, at den ikke uden omfattende renovering vil kunne leve op til de krav, der er for brugen som SFO-bygning. På en anden af kommunens skoler er en pavillon i god stand blevet til overs og vil fint kunne bruges som erstatning..."

Det hedder herefter i kommunes brev:

"Beskrivelse af placering

Pavillonen placeres umiddelbart vest for og i forlængelse af skolens hovedbygning ...

Udtalelse

På baggrund af ovenstående vurderer Sønderborg Kommune, at en tilladelse til det ansøgte ikke er i strid med landzonebestemmelsernes formål, idet pavillonens størrelse kun forøges med et mindre areal og at den fortsat ikke vil være synlig fra vejen eller andre nærliggende områder.

Der er i vurderingen taget hensyn til, at hele skolens område indgår i en kommunal masterplan for den fremtidige bygningsstruktur for hele børn – og ungeområdet. Såfremt masterplanen tilkendegiver en bibeholdelse af Bülowskolen som skoleområde ud over dispensationens tidsramme på 5 år, er det et vilkår, at skoleområdet skal lokalplanlægges...”

Kommunens brev er vedlagt tegninger til pavillonen.

Det fremgår af tegningerne, at pavillonen måler (l x b) 21,044 meter x 12,044 m, at den er 6,125 meter høj, målt fra jordniveau til tagryg, at der i hver af pavillonens langsider er 2 vinduer, bestående af 5 vinduesfag, og én dør.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved høringsbrev af 30. marts 2009 anmodet Miljøcenter Ribe, By - og Landskabsstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen, Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Sønderborg kommune, Naturgruppen, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening om en eventuel udtalelse om ansøgningen med høringsfrist den 23. april 2009.

Danmarks Naturfredningsforening har i et brev af 12. april d.a. kommenteret kommunens ansøgning.

Danmarks Naturfredningsforening har blandt andet anført i brevet:

”Danmarks Naturfredningsforenings afdeling for Sønderborg kommune, har følgende bemærkninger til sagen om dispensation til midlertidig opstilling af pavillon, og forlængelse af tilladelse til midlertidig opstilling af bålhus og 2 skurvogne på matr. Nr. 140 Dybbøl.

Med henvisning til dokumentet ”Sagsforløb” der lister en rekonstruktion af hele sagsforløbet, der starter i 1994 og frem til i dag 2009, hvor der gentagne gange er givet dispensation til opstilling af pavillonen, og i 2004 også til 2 skurvogne og en overdækket bålplads.

Det er 15 år siden den første dispensation blev givet, og nu søger kommunen igen om dispensation med det formål at forlænge den tidligere givet dispensation.

Vi undrer os over, at der kan gives dispensationer over en så lang årrække som det her er tilfældet.

For at Fredningskendelsen for området skal give mening, er

det ikke holdbart at fortsætte med at give dispensationer. Tillige er det en offentlig myndighed der søger om forlængelse af de tidligere givet dispensationer.

For at varetage fredningens egentlige formål, bør der nu stilles krav til kommunen om at finde en endelig løsning på dispensationsproblemet, og at der ikke gives endnu en 5 års dispensation.

Fredningsnævnet bør derfor stille krav til Sønderborg Kommune om at der skal udarbejdes en endelig plan for skolen, så der ikke fremover skal dispenseres for de samme forhold igen og igen.

Skal respekten overfor fredninger bevarer, kan det ikke nytte noget, at der gives dispensationer blot fordi en ejer som her Sønderborg kommune, ikke kan finde ud af at få styr på deres forhold omkring Bylow skolen.

DN's afdeling for Sønderborg kommune beder derfor Fredningsnævnet om, at stille krav til Sønderborg Kommune om at udarbejde en helhedsplan for Bylow skolen, og at der fremover ikke fortsættes med at give dispensationer til de samme forhold med fornyelse hvert 5 år."

Fredningsnævnet har herefter i et brev af 13. maj 2009 anmodet Sønderborg kommune om at oplyse, hvorvidt kommunen er i færd med at udarbejde eller vil udarbejde et projekt til et permanent byggeri ved skolen, eller om kommunen vil udarbejde en helhedsplan for udbygningen af skolen og i bekræftende fald med anmodning om at få sådanne projekter/planer tilsendt til brug for Fredningsnævnets overvejelser om, hvorvidt der fortsat kan meddeles dispensationer til midlertidige bygninger på skolens grund. Fredningsnævnet har endvidere anmodet om kommunens eventuelle bemærkninger til Danmarks Naturfredningsforenings brev.

I et brev af 18. maj 2009 til Fredningsnævnet har Sønderborg Kommune, Naturgruppen, anført blandt andet:

"...

Fortsat opsætning af skure og pavillon på Bülowsskolen kræver landzonetilladelse. Som det fremgår af sagen er der tidligere givet midlertidige landzonesager fra den tidligere Sønderborg Kommune.

Det er *ikke* normal praksis, at der gives midlertidige dispensationer i landzonesager.

Landzonomyndigheden ... er i princippet enig i DN's udtalelser om det uhensigtsmæssige i fremgangsmåde for denne sag og er enig i, at der skal stille krav til udarbejdelse af en masterplan/helhedsplan for skoleområdet ved Bülowsskolen. Derfor har landzonomyndigheden til hensigt at stille som vilkår for den midlertidige land-zonetilladelse, at der inden for et givent tidsrum foreligger en sådan helhedsplan og at bygningerne skal fjernes når de ikke opfylder det oprindelige formål (inden for dispensationsperioden).

Direktør for Børn og Uddannelse Sønderborg Kommune, Jette Østergaard er i forbindelse med Fredningsnævnets forespørgsel blevet bedt om at videresende kommissorium for masterplanen, tidsplaner etc. Hertil svarer Jette Østergaard, at arkitektfirmaet Blaavand og Hansson er blevet bedt om at udarbejde en masterplan vedr. renovering af skoleområdet i Sønderborg. Planen vil ligge klar primo 2009. Den politiske endelige godkendelse forventes behandlet på Børne- og Uddannelsesudvalgets møde den 2. juni..."

I et brev af 28. maj 2009 har Sønderborg Kommune, Naturgruppen, anført supplerende, at det er aftalt med arkitektfirmaet Blaavand og Hansson, at masterplanen skal foreligge primo august, og at den indgår i politikernes budgetarbejde for 2010 og overslagsårene. Landzonemyndigheden anser det derfor til fulde godtgjort, at masterplanen foreligger i august måned, hvorfor der ikke sendes yderligere dokumenter fra kommunen til nævnet.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Det er almindeligt, at fredningskendelser hjemler undtagelser, mulighed for tilladelser, og mulighed for at meddele dispensationer fra den konkrete kendelses fredningsbestemmelser. Langt de fleste dispensationssager, der forelægges fredningsnævnene, vedrører begrænsede undtagelser fra fredningsbestemmelserne f. eks. til visse offentlige anlæg som vejforlægninger, anlæg af stier, mindre bygninger m.v.

Såfremt betingelserne for at meddele dispensation fra en fredningskendelse er til stede, vil fredningsnævnene gennem konkret fastsatte vilkår sikre, at det, der dispenseres til, i videst muligt omfang er eller bringes i overensstemmelse med fredningens formål for at undgå, at den konkrete fredning udhules. Fredningsnævnene påser endvidere ved fastsættelsen af vilkår for dispensationer fra en fredningskendelse, at der følges en ensartet praksis med hensyn til vilkårene for dispensationer i det konkrete fredningsområde for fortsat at sikre formålet med den konkrete fredning.

Bülow-skolen, der ligger i Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, har siden 1994 haft en pavillon anbragt på skolens område, og siden 2004 tillige to skurvogne og et bålhus. Adgangen til at have disse bygværker stående på skolens område hviler på en midlertidig

dispensation, som forudsætter en kortvarig - og ikke en årelang - ændring af tilstanden i et konkret område, idet Fredningsnævnet, såfremt tilstanden antager en permanent karakter, vil stille krav til udformningen og placeringen af sådanne bygværker for at undgå en udhuling af fredningen og samtidig sikre en vis æstetik, navnlig i et område som delområde A, hvor fredningen navnlig er begrundet i dette områdes enestående nationale værdier.

~

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt har 3 gange siden 1994 taget stilling til ansøgninger fra Sønderborg Kommune om dispensation til midlertidigt at opstille en pavillon og i 2004 tillige til midlertidigt at opstille to skurvogne og et bålhus på Bülow-skolens område og har meddelt dispensationer til, at Sønderborg Kommune har kunnet opstille disse bygværker. Det fremgår af de afgørelser, der er truffet, at det er forudsat, at opstillingen af disse bygværker har en midlertidig karakter, fordi Sønderborg Kommune skulle have mulighed for at etablere en endelig løsning.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at der som udgangspunkt ikke med hjemmel i Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fortsat kan meddeles dispensation fra fredningsbestemmelserne til at erstatte den eksisterende pavillon med den betydeligt større pavillon samt at bibeholde de to skurvogne og bålpladsen på skolens område.

Det fremgår af den foreliggende ansøgning og sagens oplysninger, at arkitektfirmaet Blaavand og Hansson, Sønderborg, er i færd med at udarbejde en masterplan for skoleområdet, herunder Bülow-skolen, i Sønderborg Kommune, og at masterplanen vil foreligge i begyndelsen af august måned dette år. På denne baggrund samt i betragtning af at det tidligere fredningsnævn har meddelt dispensationer til at opstille den oprindelige pavillon og senere to gange har dispenseret til pavillonens forbliven på skolens område, og de foreliggende oplysninger om baggrunden og behovet for opstilling af den større pavillon, finder Fredningsnævnet, at der undtagelsesvist kan meddeles Sønderborg Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelsesloven § 50, stk. 1, til at opstille denne pavillon på de vilkår, der er anført nedenfor.

Fredningsnævnet finder imidlertid ikke, at der fra Sønderborg Kommunes side er anført omstændigheder, som undtagelsesvist kan begrunde, at der kan meddeles dispensation til fortsat og midlertidigt at bibeholde de to skurvogne og bålhuset på skolens område.

Fredningsnævnet meddeler herefter Sønderborg Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fra fredningsbestemmelserne i Overfredningsnævnets afgørelse om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund til at erstatte den eksisterende pavillon på Bülow-skolens område med en 253 m² stor pavillon på vilkår,

at pavillonen opstilles på det sted, hvor den eksisterende pavillon er anbragt,

at pavillonens facader og vinduer males i afdæmpede farver svarende til farvevalget på skolens permanente bygningsmasse,

at pavillonen fjernes senest den 31. juli 2011,

at den eksisterende pavillon og rester herfra fjernes fra det fredede område,

og

at de to skurvogne og bålhuset fjernes fra skolens område senest den 1. september 2009.

Det tilkendegives, at Fredningsnævnet ikke er indstillet på at forlænge denne dispensation på samme grundlag ud over den 31. juli 2011.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 1360 København K, af Sønderborg Kommune, Miljøcenter Ribe, By- og Landskabsstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig Del,
Esbjerg, den 6. juli 2009

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, Afdelingen for Børn og Uddannelse, Rådhusstræde 10, 6400 Sønderborg.

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

By - og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.

Skov- og Naturstyrelsen, Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.

Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.
Sønderborg kommune, Naturgruppen, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen,
Midtkobbel 73, 6400 Sønderborg.
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.
Friluftsrådet c/o amtsformand Mogens E. Thomsen, Varnæsvej 127,
Hostrupskov, 6200 Aabenraa.
Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400
Sønderborg.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

27 JAN. 2010

21 DEC. 2009

J.nr. NKN-121-00201
SSC

Afgørelse

i sagen om vilkår for dispensation til at opstille en midlertidig pavillon på en ejendom inden for fredningen af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg Kommune

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del har den 6. juli 2009 meddelt dispensation på vilkår til at opsætte en midlertidig pavillon på ejendommen matr.nr. 410 Dybbøl by, Dybbøl. Ansøger, Sønderborg Kommune, har påklaget afgørelsens vilkår til Naturklagenævnet.

Fredningen

Ejendommen ligger inden for fredningen af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. Fredningen er inddelt i to delområder. Det ansøgte ligger i område A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet.

Om bebyggelse er der bl.a. fastsat følgende i fredningens § 6:

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres nye bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Den påklagede afgørelse

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del har den 6. juli 2009 meddelt dispensation på vilkår til at opsætte en midlertidig pavillon på ejendommen matr.nr. 410 Dybbøl by, Dybbøl. Af afgørelsen fremgår bl.a. om sagens forhistorie:

- Den 30. august 1994 meddelte Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt dispensation til at opstille en pavillon på 163 m² på Bülow-skolens område. Amtets landskabskontor havde forinden besigtiget området og konstateret, at pavillonen allerede var opstillet og taget i brug. Amtet havde i forbindelse med vurderingen i henhold til landzonebestemmelserne udtalt, at pavillonens "udseende findes ikke i særlig god harmoni med det øvrige skolebyggeri. Den er dog placeret bag skolens hovedbygning set fra Dybbølskanterne, således at den ikke vil være synlig fra skanserne". Fredningsnævnet udtalte i

~~SS-121-00167-akt 54~~

sin afgørelse, at *"Da pavillonen ikke kan ses fra Dybbølskanterne, findes det ansøgte ikke at være i strid med formålet med fredningen"*. Nævnet godkendte herefter opstillingen indtil 1. august 1999 og tilkendegav, at der inden da burde være taget stilling til, om der skulle opføres et permanent byggeri, der var i harmoni med skolens øvrige byggestil til afløsning af den noget uharmoniske pavillon.

- Den 17. maj 2000 forlængede Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt tidsfristen for bibeholdelse af pavillonen i yderligere 5 år regnet fra den 30. august 2000.
- Den 18. maj 2004 meddelte fredningsnævnet dispensation for en 5-årig periode til fortsat at bibeholde pavillonen, og lovliggørende dispensation til at opstille to skurvogne og til at etablere en overdækket bålplads på skolens arealer. Af nævnets begrundelse for afgørelsen fremgår bl.a.: *"Da SFO-pavillonen efter de foreliggende oplysninger i forhold til de fredede skanser er skjult bag skolens hovedbygning, og da den i forhold til Flensborg Landevej er skjult bag bevoksning, kan det ikke antages, at en dispensation vil være i strid med fredningens formål. I det nævnet videre kan tilslutte sig, at tilladelserne udløber samme dato, meddeler nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til den overdækkede bålplads, ligesom nævnet godkender opstilling af de 2 skurvogne. Endvidere kan nævnet godkende en fortsat opstilling af SFO-pavillonen. Dispensationen begrænses i det hele til 5 år fra dags dato. Det er et vilkår, at skurvogne og den overdækkede bålplads males i samme farver som SFO-pavillonen."*
- Den 3. februar 2009 søgte Sønderborg Kommunes afdeling for Børn og Uddannelse om dispensation til at opstille en 253 m² stor pavillon til erstatning for den eksisterende pavillon. Det fremgår af ansøgningen, at der er påbegyndt et arbejde med en masterplan for samtlige skolers renovering/udbygning, hvilket forventes klar op til sommerferien med henblik på en politisk prioritering af skolerenoveringen. Der er søgt om dispensation for en 5-årig periode, da det vurderes, at en 2-årig periode ikke vil være tilstrækkelig til at kunne frigøre midler til en ny SFO-bygning.
- Den 3. marts 2009 oplyser Sønderborg Kommunes naturgruppe i et brev til fredningsnævnet om høringer og udtalelser i forbindelse med behandlingen i henhold til landzonebestemmelserne. Det oplyses også, at den nuværende pavillon er så forfalden, at den ikke uden omfattende renovering vil kunne leve op til de krav, der er for brugen som SFO-bygning. På en anden af kommunens skoler er en pavillon i god stand blevet til overs og vil fint kunne bruges som erstatning. Det er kommunens vurdering, at en tilladelse til det ansøgte ikke er i strid med landzonebestemmelsernes formål, idet pavillonens størrelse kun forøges med et mindre areal, og at den fortsat ikke vil være synlig fra vejen eller andre nærliggende arealer. Der er i vurderingen taget hensyn til, at hele skolens område indgår i en kommunal masterplan for den fremtidige bygningsstruktur for hele børne- og ungeområdet. Såfremt masterplanen tilkendegiver en bibeholdelse af Bülow-skolen som skoleområde udover dispensationens tidsramme på 5 år, er det et vilkår, at skoleområdet skal lokalplanlægges.

Af fredningsnævnets afgørelse af 6. juli 2009 fremgår desuden:

Bülow-skolen, der ligger i Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, har siden 1994 haft en pavillon anbragt på skolens område, og siden 2004 tillige to skurvogne og et bålhus. Adgangen til at have disse bygværker stående på skolens område hviler på en midlertidig dispensation, som forudsætter en kortvarig – og ikke en årelang ændring af tilstanden i et konkret område, idet fredningsnævnet, såfremt tilstanden antager en permanent karak-

ter, vil stille krav til udformningen og placeringen af sådanne bygværker for at undgå en udhulning af fredningen og samtidig sikre en vis æstetik, især i et område som delområde A, hvor fredningen navnlig er begrundet i dette områdes enestående karakter.

Fredningsnævnet har tre gange siden 1994 taget stilling til ansøgninger om dispensation til midlertidigt at opstille en pavillon og i 2004 tillige til midlertidigt at opstille to skurvogne og et bålhus. Det fremgår af afgørelserne, at det er forudsat, at opstillingen har midlertidig karakter, fordi Sønderborg Kommune skulle have mulighed for at etablere en endelig løsning.

Fredningsnævnet har vurderet, at der som udgangspunkt ikke er hjemmel til fortsat at meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne til at erstatte den eksisterende pavillon med den betydeligt større pavillon samt at bibeholde de to skurvogne og bålpladsen på skolens område.

På baggrund af oplysningerne om det igangværende arbejde med en masterplan for skoleområde, som forventes at foreligge i begyndelse af august 2009 – og i betragtning af at det tidligere fredningsnævn har meddelt dispensation til at opstille den oprindelige pavillon og senere to gange dispenseret til pavillonens forbliven på skolens område, samt de foreliggende oplysninger om baggrunden og behovet for opstilling af den større pavillon – finder fredningsnævnet, at der undtagelsesvis kan meddeles dispensation til at erstatte den eksisterende pavillon med en 253 m² stor pavillon på følgende vilkår:

- at pavillonen opstilles på det sted, hvor den eksisterende pavillon er anbragt,
- at pavillonens facader og vinduer males i afdæmpede farver svarende til farvevalget på skolens permanente bygningsmasse,
- at pavillonen fjernes senest den 31. juli 2011,
- at den eksisterende pavillon og rester herfra fjernes fra det fredede område, og
- at de to skurvogne og bålhuset fjernes fra skolens område senest den 1. september 2009.

Fredningsnævnet finder ikke, at der fra ansøgers side er anført omstændigheder, som undtagelsesvis kan begrunde, at der kan meddeles dispensation til fortsat og midlertidigt at bibeholde de to skurvogne og bålhuset på skolens område.

Klagen

Der er klaget over dispensationens vilkår. Klager har navnlig anført, at hverken pavillonen, skurvognene eller bålhuset er synlige fra vejen eller andre nærliggende områder. Det er væsentligt, at en investering på ca. 2 mio. kr. i en pavillon står mål med den periode, der er givet dispensation til. Vilkårene ønskes derfor ændret således at dispensationsperioden bliver på 5 år frem til 31. juli 2014 samt at skurvognene og bålhuset ligeledes må blive på stedet i samme periode.

Det er også oplyst, at de to skurvogne og bålhuset anvendes hver dag af 120 SFO børn. Kommunen lægger stor vægt på at give børnene naturfaglige kompetencer, hvorfor det vil være et stort tab at fjerne de faciliteter, der rummer naturpatruljen samt de pædagogiske aktiviteter, der er knyttet til at have dyrehold (kaniner).

Naturklagenævnet har bedt klager om supplerende oplysninger, og den 19. november 2009 fået oplyst følgende:

Sønderborg Kommune har endnu ikke meddelt landzonetilladelse. Sønderborg Kommunes landzonemyndighed har tidligere over for Fredningsnævnet tilkendegivet hensigten om at meddele landzonetilladelse i 5 år (som ansøgt), såfremt der foreligger en helhedsplan for skolebygningsområdet. Denne hensigt er stadig gældende, men afventer nævnets afgørelse. Hvis afgørelsen stadfæstes, meddeles landzonetilladelse til to år - såfremt ansøger stadig ønsker dette.

Såvel skurvogne som bålhuset står fortsat, mens der afventes svar fra nævnet. Som skrevet i brev af 30. juli 2009 til nævnet anmoder Sønderborg Kommune om at få forlænget dispensationsperioden både for pavillon, skurvogne samt bålhus, således at dette må forblive på stedet frem til 31. juli 2014. Begge faciliteter anvendes dagligt i udviklingen af de naturvidenskabelige kompetencer hos børnene i form af pasning af dyr samt et træværksted. Det naturfaglige er én af kommunens 9 politisk besluttede strategier indenfor børne- og uddannelsesområdet, derfor er det vigtigt at disse fortsat er til rådighed.

Sønderborg Kommune har udarbejdet en masterplan for renovering af skoleområdet. 6 skoler, heriblandt Dybbøl Skolen, indgår ikke i masterplanen, idet der allerede er foretaget million investeringer på de 6 skoler. Derfor er masterplanen ikke sendt til Naturklagenævnet. Samtidig er der udarbejdet en befolknings- og elevtalsprognose frem til 2020/2021. Generelt er der et faldende elevtal i hele kommunen. For Dybbøl Skolens vedkommende, hvor Bülow skolen hører under, forventes der over perioden et fald i elevtallet på 29%. Heri er forudsat et boligbyggeri. Hvis dette ikke gennemføres, vil faldet forventes at være 32 %. Forvaltningen vil anbefale det nye byråd, at der igangsættes en drøftelse for at tilpasse vision, mål, økonomi og faktuelle forhold. Når forvaltningen ønsker en dispensation frem til 2014, så er det for at afveje investeringen mht. hvor længe, der forventes elever i området. Forvaltningen vurderer, at elevnedgangen kan resultere i, at eleverne i 2014 alle kan rummes på selve Dybbøl Skolen, eller kan rummes ved Bülow skolen uden anvendelse af pavillon.

Afgørelse

I Naturklagenævnets behandling af sagen har deltaget alle nævnets 10 medlemmer: Bent Jacobsen (formand), Ole Pilgaard Andersen, Martin Glerup, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Marion Pedersen, Anders Stenild, Poul Søgaard, Jens Vibjerg og Henrik Waaben.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan der meddeles dispensation fra en fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Ejendommen er omfattet af fredningen af et område ved Dybbøl og Vemmingbund. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. Fredningen er inddelt i to delområder.

Det ansøgte ligger i område A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet. Fredningens bestemmelser om bebyggelse i § 6.a er gengivet ovenfor.

Naturklagenævnet udtaler enstemmigt:

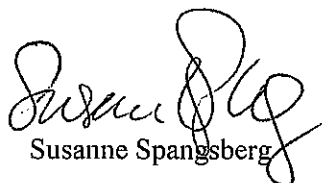
Bülow-skolen ligger i Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier. Skolen har siden 1994 haft en pavillon anbragt på skolens område, og siden 2004 tillige to skurvogne og et bålhus, der er etableret på baggrund af midlertidige dispensationer, hvilket som udgangspunkt forudsætter en kortvarig – og ikke en årelang ændring af tilstanden i området.

Det må anses for sandsynligt, som også anført af fredningsnævnet, at fredningsnævnet, såfremt nævnet ved de tidligere ansøgninger om dispensation havde vist, at tilstanden på ejendommen ville antage en permanent karakter, ville have stillet krav til udformningen og placeringen og samtidig sikret en vis æstetik i forbindelse med byggeriet.

Naturklagenævnet finder, at det vil være betænkeligt at give yderligere forlængelser til opstilling af pavillonen. Naturklagenævnet stadfæster på den baggrund fredningsnævnets dispensation af 6. juli 2009 til opstilling af pavillonen på Bülow-skolen således, at fristen på 2 år gælder fra Naturklagenævnets afgørelse.

På baggrund af sagens oplysninger ændrer Naturklagenævnet fredningsnævnets afgørelse af 6. juli 2009 for så vidt angår de to skurvogne og bålhuset således, at både pavillon, skurvogne og bålhus får dispensation i yderligere 2 år fra datoen for denne afgørelse. Herefter skal pavillon, skurvogne og bålhus fjernes.

På Naturklagenævnets vegne

Susanne Spangsberg

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

By - og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

15 JULI 2010

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

14. juli 2010
Fredningssag 23-2010

Vedrørende Fredningsnævnets j. nr.: 23/2010: Ansøgning fra Kim Reinecker om dispensation til at opføre en mur mellem grundene matr. nr. 312 og 373 Dybbøl by, Dybbøl.

Fredningsnævnet har fra Sønderborg Kommune modtaget en ansøgning fra Kim Reinecker, Palmose 9, 6400 Sønderborg, om dispensation til at opføre en ca. 43 meter lang og 1,2 til 1,8 meter høj mur mellem ejendommen matr. nr. 312 Dybbøl by, Dybbøl, der ejes af Lene Sønnichsen og Thom Friis, og ejendommen matr. nr. 373 Dybbøl by, Dybbøl, der ejes af Dorris og Kim Reinecker. Det fremgår af ansøgningen, at muren skal opføres på en støbt sokkel, at muren skal opføres i massive mursten, at muren skal overdækkes med enten tegl eller skifer, og at den skal vandskures i en neutral farve. Muren skal erstatte et 1,8 meter højt lamelhegn.

Ejendommene matr. nr. 312 og 373 Dybbøl by, Dybbøl, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at det er formålet med fredningen at bevare de enestående nationale værdier, der er knyttet til området, samt områdets landskabelige værdier. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand. Der må derfor blandt andet ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker på de fredede arealer.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse, såfremt projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 2. juli 2010, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har efter besigtigelsen besluttet at meddele Dorris og Kim Reinecker samt Lene Sønnichsen og Thom Friis dispensation til at opføre en 1,80 meter høj mur mellem ejendommene matr. nr. 312 og 373 Dybbøl by, Dybbøl på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets

enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

” ...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.

...

...

§ 7. Andre faste konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

Kim Reineckers ejendom ligger i delområde A.

I en mail af 20. maj 2010 til Sønderborg Kommune har Kim Reinecker oplyst, at den projekterede mur er ca. 43 meter lang, 1,2 meter på det laveste og 1,8 meter høj på det højeste punkt, at muren bliver ca. 25 centimeter bred, at den skal opføres på en støbt sokkel, der skal graves ned til en dybde af 70 til 90 centimeter, at muren skal opføres i massive mursten, at den foroven skal afsluttes med en overdækning af tegl eller skifer, at den skal vandskures i en neutralfarve, og at den skal erstatte et 1,8 meter højt lamelhegn.

Sønderborg Kommune har med brev af 1. juni 2010 videresendt ansøgningen til Fredningsnævnet.

I fremsendelsesbrevet har kommunen udtalt, at kommune ikke har bemærkninger til ansøgningen, fordi muren skal opføres på "havematriklen".

Fredningsnævnets besigtigelse:

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse i sagen fredag den 2. juli 2010.

I besigtigelsen deltog Dorris og Kim Reinecker, der ejer ejendommen matr. nr. 373 Dybbøl, Lene Sønnichsen og Thom Friis, der ejer ejendommen matr. nr. 312 Dybbøl, for Miljøcenter Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for Sønderborg Kommune byggesagsbehandler Ebbe Enøe, for Danmarks Naturfredningsforening Fritz Bürger og for Friluftsrådet Sonny Andersen.

Fredningsnævnets formand oplyste under besigtigelsen, at nævnet har modtaget en ansøgning fra Kim Reinecker om dispensation fra Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner til at opføre en ca. 43 meter lang og 1,2 til 1,8 meter høj mur mellem ejendommene matr. nr. 312 og 373 Dybbøl by, Dybbøl. Det fremgår af ansøgningen, at muren skal opføres på en støbt sokkel, at muren skal opføres i massive mursten, at muren skal overdækkes med enten tegl eller skifer, og at den skal vandskures i en neutral farve. Muren skal erstatte et 1,8 meter højt lamelhegn.

Kim Reinecker redegjorde for sin ansøgning og baggrunden herfor. Han oplyste blandt andet, at ejerne af naboejendommen, Lene Sønnichsen og Thom Friis, hans kone og han har besluttet at opføre en havemur i skellet mellem deres ejendomme til erstatning for det eksisterende lamelhegn, der er udlevet. Lamelhegnet er ca. 43 meter langt og 1,80 meter højt. De ønsker at opføre en 43 meter lang murstensmur med en varierende højde, således at den vestligste ende af muren skal være 1,20 meter høj; længere mod øst skal højden være op til 1,80 meter. Længst mod øst reduceres højden til 1,20 meter.

Kim Reinecker oplyste endvidere, at muren skal opføres i overensstemmelse med beskrivelsen, der er sendt til Fredningsnævnet.

Ebbe Enø oplyste, at Sønderborg Kommune ikke har indvendinger mod projektet, men kommunen er af den opfattelse, at muren skal rykkes tilbage på de 2 grundstykker, så der kan genskabes et indkig langs bygaden.

Fritz Bürger oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening kan tiltræde kommunens opfattelse. Naturfredningsforeningen foreslår, at muren opføres fra et punkt ud for det nordvestre gavlhjørne på Lene Sønnichsens og Thom Friis' hus.

De øvrige mødte tiltrådte Sønderborg Kommunes og Danmarks Naturfredningsforenings indstilling.

Kim Reinecker forespurgte under besigtigelsen, hvorledes der kan laves en afslutning mod Palmose.

Fritz Bürger og Ebbe Enø foreslog, at den eksisterende kantsten af granit forlænges i samme højde - d.v.s cirka 40 centimeter over terræn - indtil det punkt ud for gavlen, hvor murens opførelse skal påbegyndes, og at der eventuelt sættes nogle lavvoksende planter ovenfor kantstenen.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Ejendommene matr. nr. 312 og 373 Dybbøl by, Dybbøl ligger i Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier.

Det fremgår blandt andet af fredningsbestemmelserne, at der ikke må sættes plankeværker på de fredede arealer. Det er Fredningsnævnets vurdering, at der ud fra baggrunden for fredningen må

indfortolkes i bestemmelsen, at der heller ikke må opføres mure, der har den samme funktion som et plankeværk. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til opførelsen af muren.

Det lægges på baggrund af besigtigelsen til grund, at ejendommene matr. nr. 312 og 373 Dybbøl by, Dybbøl ligger i bymæssig bebyggelse, at der mellem og omkring ejendommene matr. nr. 312 og 373 Dybbøl by, Dybbøl, er en del bevoksning, bestående af træer og buske, at der på begge ejendomme er opført huse langs bygaden, og at der ikke som sådan er indsiget fra bygaden over landskabet bag ejendommene på grund af bebyggelsen og bevoksningen. På denne baggrund finder Fredningsnævnet, at det ikke strider mod formålet med fredningen at opføre en havemur.

Fredningsnævnet meddeler derfor Dorris og Kim Reinecker samt Lene Sønnichsen og Thom Friis dispensation til at opføre en havemur i skellet mellem ejendommene matr. nr. 312 og 373 Dybbøl by, Dybbøl, på vilkår,

at havemuren opføres fra et punkt lige ud for det nordvestre hjørne på villaen, der er opført på ejendommen matr. nr. 312 Dybbøl by, Dybbøl, og indtil det sted mod øst, hvor det eksisterende lamelhegn ophører,

at den eksisterende afgræsning af granitsten ud mod Palmose forlænges til dette punkt,

at afgrænsningens højde over terræn ikke må overstige 40 centimeter,

at der efter Sønderborg Kommunes anvisning plantes en lav bevoksning ovenfor afgrænsningen,

at havemurens højde skal være 1,80 meter over terræn inklusive sokkel,

at havemuren skal opføres på en støbt sokkel,

at havemuren skal opføres i massive mursten,

at havemuren skal overdækkes med enten tegl eller skifer,

at havemuren enten skal stå i røde sten svarende til facadestenen på husene på ejendommene matr. nr. 312 og 373 Dybbøl by, Dybbøl, eller vandskures i en neutral farve.

og

at lamelhegnet og rester herfra deponeres uden for det fredede område senest 6 uger efter havemurens færdiggørelse.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, af Kim og Dorris Reinecker, Lene Sønnichsen og Thom Friis, Sønderborg Kommune, Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening samt andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

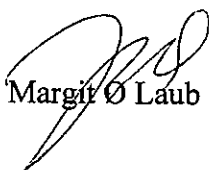
Projektet må ikke påbegyndes, før klagefristen er udløbet.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgeren rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 14. juli 2010

Margit Ø Laub

Denne afgørelse er sendt til:

Dorris og Kim Reinecker, Palmose 9, 6400 Sønderborg.

Lene Sønnichsen og Thom Friis, Palmose 11, 6400 Sønderborg.

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

By - og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.

Sønderborg Kommune, Naturgruppen, Rådhusvej 10, 6400 Sønderborg.

Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Rådhusvej 10, 6400 Sønderborg.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6400 Sønderborg.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o Kasten Matzen, Spurvevej 4, 6400 Sønderborg.

Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

By - og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

16 DEC. 2010

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

14. december 2010
Fredningssag 33-2010

J. nr.: 33/2010: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om dispensation til at etablere et hegnet legeareal på ejendommen matr. nr. 197 Dybbøl by, Dybbøl.

Fredningsnævnet har ved brev af 6. juli 2010 fra Sønderborg Kommune modtaget en ansøgning fra Dagplejen Dybbøl/Sundeved om dispensation til at etablere et hegnet udendørs legeareal med gyngestativer, rutschebane eller lignende samt et mindre halvtag på ejendommen matr. nr. 197 Dybbøl by, Dybbøl.

I brev af 1. november 2010 har Dagplejen Dybbøl/Sundeved på foranledning af en henvendelse af 22. juli 2010 fra Fredningsnævnet oplyst, at legearealet skal hegnes med et 1 meter højt, hvidmalet Skagenhegn af træ, samt at der på legearealet skal etableres en 1,25 x 1,25 m stor sandkasse og en trækasse til opbevaring af legetøj. Det fremgår i øvrigt af brevet, at der ikke skal laves et mindre halvtag, og at der ikke skal opsættes gyngestativer, rutschebane eller lignende på arealet.

Ejendommen matr. nr. 197 Dybbøl Dybbøl by, Dybbøl, der er beliggende på adressen Flensborg Landevej 4, Sønderborg, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at det er formålet med fredningen at bevare de enestående nationale værdier, der er knyttet til området, samt områdets landskabelige værdier. De fredede arealer skal som følge heraf bevares i deres nuværende tilstand. Der må derfor blandt andet ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger på de fredede arealer. Eksempelvis må der ifølge fredningsbestemmelsernes § 7 ikke anbringes plankeværker på de fredede arealer.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse, såfremt projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Dagplejen Dybbøl/Sundeved dispensation til at etablere det hegnede legeareal på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.

...

c. ...

d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til

...

§ 7. Andre faste konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

Ejendommen matr. nr. 197 Dybbøl by, Dybbøl, ligger i delområde A.

Med brev af 6. juli til Fredningsnævnet har Sønderborg Kommune fremsendt en ansøgning fra Dagplejen Dybbøl/Sundevej om dispensation til at etablere et heget legeareal i forbindelse med en legestue til dagplejen, som har lokaler i en beboelseslejlighed på adressen Flensborg Landevej 4, Sønderborg; ejendommen er beliggende på matr. nr. 197 Dybbøl by, Dybbøl.

Det fremgår af brevet, at arealet, hvor legepladsen skal etableres, er en del af et asfalteret p-areal på ejendommen, og at der ikke er tale om en decideret legeplads, men blot et indhegnet areal, hvor børnene kan opholdes sig sikkert.

I brevet har Sønderborg Kommune udtalt blandt andet:

"Sønderborg Kommune vurderer, at indretningen af legearealet ikke vil påvirke landskabet visuelt. Da pladseringen ligger inde mellem eksisterende bygninger, vil det ikke have nævneværdige konsekvenser for omgivelserne".

Ansøgningen omfattede også en ansøgning om dispensation til at etablere et halvtag.

Da Fredningsnævnet ikke på baggrund af de oplysninger, der var fremsendt fra Sønderborg Kommune, kunne påbegynde sagsbehandlingen, anmodede Fredningsnævnet i brev af 22. juli 2010 kommunen om nærmere oplysninger om projektet samt oplysning om, hvem der ejer ejendommen matr. nr. 197 Dybbøl.

I et brev af 1. november 2010 har Dagplejen Dybbøl/Sundevej oplyst, at ejendommen ejes af Martin Raadkjær Jørgensen, Hørtøftvej 2, 6400 Sønderborg.

I brevet har dagplejen endvidere oplyst, at legearealet skal hegnes med et 1 meter højt, hvidmalet Skagenhegn af træ, samt at der på legearealet skal etableres en 1,25 x 1,25 m stor sandkasse og en trækasse til opbevaring af legetøj. Det fremgår i øvrigt af brevet, at der ikke skal laves et mindre halvtag, og at der ikke skal opsættes gyngestativer, rutschebane eller lignende på arealet. Det fremgår af et rids og et luftfoto af ejendommen, at legearealet skal etableres på sydsiden af bygningsmassen på ejendommen og med facade mod Flensborg Landevej.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har den 10. november 2010 sendt ansøgningen til Martin Raadkjær Jørgensen, Kulturarvsstyrelsen, Museum Sønderjylland, By- og Landskabsstyrelsen, Miljøcenter Ribe, Sønderborg Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening med anmodning om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med svarfrist den 7. december 2010.

Der er ikke ved høringsfristens udløb modtaget indsigelser mod projektet.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Ejendommene matr. nr. 197 Dybbøl by, Dybbøl ligger i Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser.

Det fremgår blandt andet af fredningsbestemmelsernes § 7, at der ikke må sættes plankeværker på de fredede arealer. Det er Fredningsnævnets vurdering, at der ud fra baggrunden for fredningen må indfortolkes i bestemmelsen, at der heller ikke må opsættes hegn eller etableres hegnede arealer, der har den samme funktion som et plankeværk. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til at etablere det hegnede legeareal.

Det lægges på baggrund af de oplysninger, der er forelagt fredningsnævnet, til grund, at der er tale om et lille, hegnet legeareal, der skal etableres på den asfalterede parkeringsplads og umiddelbart ud for facaden mod syd på ejendommen matr. nr. 197 Dybbøl by, Dybbøl, således at legearealet ingen betydning får for de fredede arealer. På denne baggrund finder Fredningsnævnet, at det ikke strider mod formålet med fredningen at etablere en hegnet legeplads på ejendommen.

Fredningsnævnet meddeler derfor Dagplejen Dybbøl/Sundeved dispensation til at etablere den hegnede legeplads, på vilkår,

at det hegnete legeareal etableres i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af brevet af 1. november 2011 fra Dagplejen Dybbøl/Sundeved.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, af Dagplejen Dybbøl/Sundeved, Martin Raadkjær Jørgensen, Kulturarvsstyrelsen, Museum Sønderjylland, By- og Landskabsstyrelsen, Miljøcenter Ribe, Sønderborg Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet Dansk Ornitologisk Forening samt andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

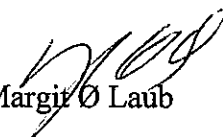
Projektet må ikke påbegyndes, før klagefristen er udløbet.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgeren rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Esbjerg, den 14. december 2010.

Margit Ø Laub

Denne afgørelse er sendt til:

Martin Raadkjær Jørgensen, Hørtoftvej 2, 6400 Sønderborg.
Kulturarvsstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V.
Museum Sønderjylland, Dalgade 7, 6100 Haderslev.
Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.
By - og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.
Sønderborg Kommune, Naturgruppen, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.
Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6440 Augustenborg.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o Carsten Matzen, Spurvevænget 17, 6400 Sønderborg.

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V

Modtaget i
Naturstyrelsen

1 FEB. 2011

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

By - og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

31. januar 2011
Fredningssag 59/2010

J. nr.: 59/2010: Ansøgning fra Lene Sønnichsen og Thom Friis om dispensation til at ændre tagkonstruktionen på ejendommen matr. nr. 312 Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 1. november 2010 modtaget en ansøgning fra Lene Sønnichsen og Thom Friis, fremsendt gennem Sønderborg Kommune, om dispensation til at ændre tagkonstruktionen på ejendommen matr. nr. 312 Dybbøl.

I ansøgningen til Sønderborg Kommune har Lene Sønnichsen og Thom Friis oplyst, at der på ejendommen matr. nr. 312 Dybbøl er opført et 2-plans enfamiliehus, og at der skal etableres en "højere rejsning på hele huset, også ud over den eksisterende tilbygning fra 1939", samt at ruminddelingen på ejendommens 1. sal skal ændres.

Ejendommen matr. nr. 312 Dybbøl, der er beliggende på adressen Palmose 11, Sønderborg, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner. Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen at bevare de enestående nationale værdier, der er knyttet til området, samt områdets landskabelige værdier. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, såfremt bygningens ydre fremtræden ændres.

Da bygningens ydre fremtræden vil blive ændret, såfremt der etableres en højere tagrejsning, også ud over den eksisterende tilbygning, kan arbejdet ikke gennemføres, medmindre Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Fredningsnævnet skal derimod ikke meddele dispensation til ændringen af ruminddelingen i bygningens 1. sal.

Fredningsnævnet har besluttet at behandle sagen på skriftligt grundlag og har ved brev af 10. november 2010 sendt sagen i høring med høringsfrist den 7. december 2010.

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod projektet.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Lene Sønnichsen og Thom Friis dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 747 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

"...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende byg-

ning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Lene Sønnichsen og Thom Friis ejer ejendommen Palmose 11, Dybbøl, der er en hjørnegrund, hvorpå der er opført et enfamiliehus som en vinkelbygning med facade mod Palmose og en sidebygning, opført i 1939, med facade mod Flensborg Landevej. Øst for ejendommen er der et markareal med høje træer og buske. Mellem Flensborg Landevej og huset er der et levende hegn. Huset ligger for enden af landsbygaden.

Ejendommen ligger i fredningens delområde A.

I en ansøgning, der er dateret den 25. maj 2010, har Lene Sønnichsen og Thom Friis ansøgt Sønderborg Kommune om tilladelse til blandt andet at udskifte tagkonstruktionen på bygningen samt at ændre ruminddelingen på bygningens 1. sal.

Det fremgår af byggesagens tegninger, at tagkonstruktionen skal ændres, således at tagrummet kan udnyttes og indrettes til beboelse. Taget, der skal udføres med en hældning på 45 grader, skal udføres i betontagsten på en traditionelt opbygget spærkonstruktion.

Det fremgår af facadetegningerne, at der i den østvendte, sydvendte og nordvendte gavl skal isættes sprossevinduer, at der i den nordvendte tagflade på sidebygningen skal isættes et tagvindue, og at der i den vestvendte tagflade på hovedbygningen mod Palmose skal isættes et dobbelt tagvindue.

Sønderborg Kommune har med brev, dateret den 25. juni 2010, fremsendt sagen til Fredningsnævnet; sagen er modtaget i Fredningsnævnet den 1. november 2010.

I fremsendelsesbrevet har kommunen udtalt følgende:

”Sønderborg Kommune vurderer, at en tilladelse til ny tagrejsning vil i mindre grad påvirke landskabet visuelt. Da ejendommen ligger i en dal og inde for byafgrænsningen i Dybbøl, vil det ikke have nævneværdige konsekvenser for omgivelserne...”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har den 10. november 2010 sendt ansøgningen til Lene Sønnichsen og Thom Friis, Kulturarvsstyrelsen, Museum Sønderjylland, By- og Landskabsstyrelsen, Miljøcenter Ribe, Sønderborg Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening samt ejerne af nabo ejendommen, Dorris og Kim Reinecker, med anmodning om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med svarfrist den 7. december 2010.

Der er ikke ved høringsfristens udløb modtaget indsigelser mod projektet.

Kulturarvsstyrelsen har anført i sin udtalelse, at styrelsen ikke har bemærkninger til det ansøgte, fordi Lene Sønnichsens og Thom Friis' ejendom "er beliggende i Dybbøl by i umiddelbar nærhed af skolebygningen på den modsatte side af vejen Palmose."

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Det er almindeligt, at fredningskendelser hjemler undtagelser, mulighed for tilladelser, og mulighed for at meddele dispensationer fra den konkrete kendelses fredningsbestemmelser. Langt de fleste dispensationssager, der forelægges fredningsnævnene, vedrører begrænsede undtagelser fra fredningsbestemmelserne f. eks. til mindre bygninger m.v.

Såfremt betingelserne for at meddele dispensation fra en fredningskendelse er til stede, vil fredningsnævnene gennem konkret fastsatte vilkår sikre, at det, der dispenseres til, i videst muligt omfang er eller bringes i overensstemmelse med fredningens formål for at undgå, at den konkrete fredning udhules. Fredningsnævnene påser endvidere ved fastsættelsen af vilkår for dispensationer fra en fredningskendelse, at der følges en ensartet praksis med hensyn til vilkårene for dispensationer i det konkrete fredningsområde for fortsat at sikre formålet med den konkrete fredning.

Lene Sønnichsens og Thom Friis' ejendom matr. nr. 312 Dybbøl by, Dybbøl ligger i Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, såfremt bygningens ydre fremtræden ændres.

Det lægges til grund, at ejendom matr. nr. 312 Dybbøl by, Dybbøl ligger i bymæssig bebyggelse, at der omkring ejendommen er en del bevoksning, bestående af træer og buske, at bebyggelsen på ejendommen indgår i husrækken langs bygaden, og at der ikke som sådan er indsiget fra bygaden over landskabet bag ejendommen på grund af bebyggelsen og bevoksningen. På denne baggrund finder Fredningsnævnet, at det ikke strider mod formålet med fredningen at ændre ejendommens tagkonstruktion som vist på det tegningsmateriale, der er vedlagt ansøgningen.

Fredningsnævnet meddeler derfor Lene Sønnichsen og Thom Friis dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at ændre tagkonstruktionen på deres ejendom, beliggende Palmose 11, Dybbøl, på vilkår,

at tag udføres med gavle og tagvinduer som vist på den tegning, der er vedhæftet denne afgørelse,

at der ikke må anvendes tagsten med et glanstal, der overstiger 10,

og

at byggeaffald skal fjernes fra grunden senest 1 måned efter byggeriets afslutning.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, af Lene Sønnichsen og Thom Friis, Sønderborg Kommune, Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, Kim og Dorris Reinecker samt andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Projektet må ikke påbegyndes, før klagefristen er udløbet.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgeren rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig Del,
Esbjerg, den 31. januar 2011

Margit Ø Laub

Denne afgørelse med bilag er sendt til:

Lene Sønnichsen og Thom Friis, Palmose 11, 6400 Sønderborg.

Kulturarvsstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V.

Museum Sønderjylland, Dalgade 7, 6100 Haderslev.

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

By - og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.

Sønderborg Kommune, Naturgruppen, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.

Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6400 Sønderborg.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o Carsten Matzen, Spurtevænget 17, 6400 Sønderborg.

Dansk Ornitologisk Forening v/Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.

Dorris og Kim Reinecker, Palmose 9, 6400 Sønderborg.

Modtaget i
Naturstyrelsen

31 MAJ 2011

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

30. maj 2011
Fredningssag 27/2011

Vedr. Fredningsnævnets j. nr. 27/2011: Ansøgning fra KMG Kliplev Motorway Group om dispensation til at bygge en interimsvej på ejendommen matr. nr. 1662 Dybbøl.

Sønderborg Kommune, Naturafdelingen, Sønderborg, har fremsendt en ansøgning fra KMG – Kliplev Motorway Group A/S, Grøngrøft Slot, Grøngrøftvej 16, 6200 Aabenraa, om dispensation til at bygge en interimsvej på ejendommen matr. nr. 1662 Dybbøl til trafikomkørsel ved motorvejskrydset i Dybbøl.

Det areal, der berøres af projektet, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at det er formålet med fredningen at bevare områdets enestående nationale værdier, og at der blandt andet ikke må anlægges nye veje eller foretages terrænændringer i fredningsområdet.

Da anlæg af interimsvejen indebærer, at der skal anlægges et nyt vejstykke på det fredede areal, og at der skal foretages terrænændringer, skal Fredningsnævnet meddele dispensation, såfremt projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet ansøgningen på nævnets møde den 27. maj 2011.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele KMG – Kliplev Motorway Group A/S dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 9. Veje og stier.

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

§ 10. Særlige anlægsarbejder m.v.

Anlægsarbejder m.v., der til opfyldelse af fredningens formål udføres af staten v/Miljøministeriet eller Sønderjyllands Amtsråd efter indhentet udtalelse fra Dybbøludvalget, kan gennemføres uden hensyn til de foranstående fredningsbestemmelser, hvis foranstaltningerne udføres på offentligt ejede arealer eller med samtykke fra vedkommende private ejer.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Sønderborg Kommune fremsendte med brev af 12. april 2011 en ansøgning fra KMG – Kliplev Motorway Group A/S om dispensation til at bygge en interimsvej til trafikomkørsel ved motorvejskrydset i Dybbøl; interimsvejen skal bygges på ejendommen matr. nr. 1662 Dybbøl. Det fremgår af kommunens brev, at det areal, der berøres af projektet, er et dyrket landbrugsareal.

I et brev, dateret den 13. april 2011, til Sønderborg Kommune, har KMG – Kliplev Motorway Group A/S oplyst blandt andet:

”...

Som det fremgår af tidligere fremsendte materiale, er det i forbindelse med etableringen af den nye rundkørsel ved lyskrydset mellem Hørtoftvej og Omfartsvejen nødvendigt at anlægge en interimsvej på den sydlige side af krydset, såfremt kravet om en bibeholdelse af vejforbindelsen til og fra Alssundbroen skal efterkommes.

Den geometriske udformning af en brugbar interimsvej vil dog bevirke, at en del af det fredede areal (Dybbøl fredningen) ved det sydøstlige hjørne af krydset vil blive berørt, hvorfor det inden en eventuel etablering af interimsvejen er nødvendigt, at indhente Sønderborg Kommunes og Fredningsnævnets tilladelse hertil.

Fra KMG's side skal det oplyses, at der inden arbejdets opstart vil blive foretaget en GPS opmåling af det berørte areal, således dette kan reetableres i nøje overensstemmelse med de eksisterende forhold efter brugen heraf.

Den afgravede muldjord og råjord vil blive deponeret på et af arbejdsarealerne i umiddelbar nærhed af krydset, og denne vil naturligvis blive brugt under den afsluttende reetablering.

Interimsvejen vil blive opbygget af sand, stabilgrus og asfalt i en samlet tykkelse på ca. 50 cm, og disse materialer vil blive fjernet efter ibrugtagningen af det nye vejanlæg og inden det fredede areal reetableres.

Endelig skal det oplyses at KMG påregner en færdiggørelse og ibrugtagning af det nye til- og frakørselsanlæg inden udgangen af november 2011, hvorfor de nuværende forhold på lokaliteten vil være reetableret inden januar 2012.

...”

Det fremgår af et kort, der er sendt til Fredningsnævnet, at der skal anlægges en rundkørsel, hvor Hørtoftvej krydser Alssundvejen mod Alssundbroen. Da bygningen af rundkørslen nødvendiggør, at Alssundvejen forlægges i anlægsperioden, skal der bygges en interimsvej i en bue syd om det areal, hvor rundkørslen skal bygges. En del af interimsvejen skal sydøst for byggepladsen føres hen over den nordvestligste del af ejendommen matr. nr. 1662 Dybbøl ejerlav, Dybbøl.

I en mail af 4. maj 2011 til Fredningsnævnet har Carsten Matzen, Friluftsrådet, udtalt:

”...

Jeg har følgende bemærkninger til ansøgningen fra KMG Kliplev Motorway Group om dispensation til at bygge en interimsvej på ejendommen matr. nr. 1662 Dybbøl.

Jeg har løbende siden KMG startede motorvejsbyggeriet i 2010 fulgt op på arbejdets udførelse. Det er mit indtryk, at KMG arbejder på en hurtig, sikker og fornuftig måde, således at arbejdet skrider hurtigt frem.

Hvis Fredningsnævnet ikke giver tilladelse til at anlægge den pågældende interimsvej, vil det for mig at se betyde, at trafikken til Als og Sønderborg vil gå helt i kaos, idet der ikke vil være andre adgangsveje, der vil kunne klare den trafik, der så ikke vil kunne komme frem til og fra Alssundvejen.

Jeg mener derfor, at Fredningsnævnet bør give KMG tilladelse til etablering af den midlertidige vej, der så igen efter at den nye rundkørsel er færdiggjort vil blive reetableret, således at området igen kommer til at fremstå, som det ser ud i øjeblikket...”

Under projekteringsarbejdet har KMG – Kliplev Motorway Group A/S drøftet projektet med Museum Sønderjylland, Haderslev.

I en mail af 11. april 2011 til Maria Holm, Museum Sønderjylland, har civilingeniør Allan Johansen, KMG – Kliplev Motorway Group A/S, anført blandt andet:

”Som tidligere oplyst, anser KMG det ikke for muligt at etablere den planlagte rundkørsel i krydset mellem Hørtoftvej og Omfartsvejen uden forudgående etablering af en interimsvej syd for det omtale kryds.

Etableringen af en brugbar interimsvej gør det dog nødvendigt at bruge en mindre del af det fredede areal (Dybbøl Fredningen) i det sydøstlige hjørne af krydset...

Den midlertidige vej vil have en opbygning med en samlet tykkelse på ca. 50 cm og denne vil i det omfang det er muligt blive etableret i niveau med det eksisterende terræn.

Som det fremgår af længdesnittet er det i det fredede område dog ikke muligt at følge det eksisterende terræn, da dette terræn har et niveau der er 1,5 til 2 meter højere end de eksisterende tilstødende veje.

Undertegnede har forstået at der ifølge fredningen ikke må ændres på det eksisterende terræn, hvorfor der inden en eventuel etablering af interimsvejen vil blive foretaget et nivellement af det berørte område, således dette efter endt brug kan reetableres i nøje overensstemmelse med det eksisterende.

Endelig skal det oplyses, at samtlige benyttede materialer til opbygning af interimssvejen naturligvis vil blive fjernet efter endt brug af denne...”

I en mail af 17. maj 2011 til Fredningsnævnet har museumsinspektør Hans Christian Andersen, Museum Sønderjylland, anført:

”...

at jeg d. 11. maj har lavet aftale med KMG om arkæologisk forundersøgelse af vejtraceet, under forudsætning af at der gives dispensation fra fredningen. Jvf nedenstående mail...”

I den mail, der henvises til og er stilet til civilingeniør Allan Johansen, KMG – Kliplev Motorway Group A/S, har museumsinspektør Hans Christian Andersen anført:

”...

Ang. Arkæologisk forundersøgelse forud for etablering af interimssvej i krydset mellem Hørtoftvej og Omfartsvejen.

Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev sagsnr: 11/3410-8.1.6

...

Jeg har foretaget arkivalsk kontrol af området, og det er ganske rigtig ikke tidligere arkæologisk forundersøgt i forbindelse med motorvejsprojektet. Umiddelbart langs vestsiden af Hørtoftvej blev foretaget en forundersøgelse (Gul og blå markering på nedenstående kortudsnit), hvilket resulterede i at der fremkom arkæologiske fund i et område umiddelbart syd for det sted, hvor interimssvejen planlægges (blå skravering – HAM 4504 på nedenstående kortudsnit). Disse fund er ikke undersøgt, og må ikke berøres ved anlægsarbejdet, hvilket tilsyneladende heller ikke bliver tilfældet ved det påtænkte anlægsarbejde.

Med nærheden til de registrerede arkæologiske fundsteder i umiddelbar nærhed, er det museets vurdering at der vil være en rimelig stor risiko for at påtræffe arkæologiske levn ved etableringen af interimssvejen øst for Hørtoftvej. Der bør derfor foretages arkæologisk prøvegravning af strækket inden anlægsarbejdet igangsættes – og helst i god tid, hvis det skulle vise sig at der findes arkæologiske levn.

Det er derfor aftalt i telefonen at:

- 1) KMG informerer museet i så god tid som muligt inden anlægsarbejdet igangsættes så vi kan planlægge og udføre forundersøgelsen.
- 2) KMG stiller maskine til rådighed (udstyret med 2,5 meter bred glat rabatskovl)
- 3) KMG sørger for afsætning af traceet forud for undersøgelsen
- 4) Museets udgift til undersøgelsen afholdes efter regning

Forundersøgelsen kan gennemføres når KMG har indhentet dispensation til anlægsarbejdet inden for Dybbøl-fredningen. Dette burde dog ikke være noget problem, når

det drejer sig om en midlertidig løsning, og der forud for anlægsarbejdet netop udføres arkæologisk forundersøgelse af arealet...”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde fredag den 27. maj 2011, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog for KMG – Kliplev Motorway Group A/S civilingeniør Allan Johansen og ingeniør Søren Nedergård, for Sønderborg Kommune, Naturgruppen, naturmedarbejder Jane Frellesen, for Naturstyrelsen, Ribe, naturgeograf Jørgen Clausen, for Danmarks Naturfredningsforening Jørgen Klausen og for Friluftsrådet Carsten Matzen.

Fredningsnævnets formand oplyste under besigtigelsen, at Sønderborg Kommune, Naturafdelingen, Sønderborg, har fremsendt en ansøgning fra KMG – Kliplev Motorway Group A/S om dispensation til at bygge en interimsvej til trafikomkørsel ved motorvejskrydset i Dybbøl; en del af interimsvejen skal bygges på ejendommen matr. nr. 1662 Dybbøl, der er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987, om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at det er formålet med fredningen at bevare områdets enestående nationale værdier, og at der derfor blandt andet ikke må anlægges nye veje eller foretages terrænændringer i fredningsområdet. Da anlægget af interimsvejen indebærer, at der skal foretages terrænændringer, skal Fredningsnævnet meddele dispensation, såfremt projektet skal gennemføres.

Civilingeniør Aallan Johansen, KMG – Kliplev Motorway Group A/S, forelagde ansøgningen under besigtigelsen og oplyste blandt andet, at der i forbindelse med anlægget af motorvejen skal bygges en rundkørsel, hvor Hørtøftevej skærer Alssundvejen. Da Alssundvejen ikke kan afspærres i anlægsperioden, fordi vejen er hovedfærdselsåren til Sønderborg og Als, er det nødvendigt at forlægge Alssundvejen i anlægsperioden. Da der skal bygges ramper nord for rundkørslen, skal interimsvejen anlægges på arealet syd for rundkørslen. Det areal, der ligger vest for Hørtøftevej og op mod Alssundvejen er ikke omfattet af fredninger, medens arealet øst for Hørtøftevej er omfattet af Dybbølfredningen. Interimsvejen kan derfor ikke anlægges på dette areal, medmindre Fredningsnævnet dispensere hertil. Det fremgår blandt andet af fredningsbestemmelserne, at der ikke må ske terrænændringer. I forbindelse bygningen af interimsvejen skal overfladejorden afgraves og – når vejen efter anlægget af rundkørslen skal sløjfes – genanvendes ved retableringen af det fredede areal øst for Hørtøftevej. KMG – Kliplev Motorway Group A/S har derfor nivelleret arealet, hvor interimsvejen skal anlægges, så landskabsbilledet kan genskabes stort set med de samme landskabsformer som før vejanlægget, når vejen sløjfes og arealet retableres senest i januar 2012. Interimsvejen skal anlægges som beskrevet i brevet af 13. april 2011. KMG – Kliplev Motorway Group A/S har under projekteringen af interimsvejen og planlægningen af anlægsarbejdet været i dialog med Museum Sønderjylland, så de museale interesser, der knytter sig til området, værnes. Museum Sønderjylland har godkendt projektet.

Samtlige mødte tiltrådte under besigtigelsen, at Fredningsnævnet meddeler KMG – Kliplev Motorway Group A/S dispensation til projektets gennemførelse.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Ejendommen matr. nr. 1662 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, ligger i Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 2, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, af fredningsbestemmelsernes § 5, at der ikke må foretages terrænændringer, og af fredningsbestemmelsernes § 9, at der ikke må anlægges nye veje i fredningsområdet.

Den projekterede interimsvej skal ifølge projektet anlægges dels uden for det fredede areal, dels i det nordvestligste hjørne af ejendommen matr. nr. 1662 Dybbøl ejerlav, Dybbøl. Den fredede del af projektområdet er i dag mark. Det fremgår af ansøgningen fra KMG Kliplev Motorway Group A/S, at det nye til- og frakørselsanlæg forventes færdiggjort og taget i brug inden udgangen af november 2011, og at de nuværende forhold vil være reetableret inden januar 2012.

I betragtning af, at projektet ikke berører centrale dele af det fredede delområde A, at interimsvejen kun nødvendiggør et beskedent indgreb i det fredede område, og at interimsvejen forventes sløjet og de nuværende forhold reetableret inden januar 2012, vurderer Fredningsnævnet, at det ikke strider mod formålet med fredningen af arealerne mellem Dybbøl og Vemmingbund at meddele KMG Kliplev Motorway Group A/S dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fra fredningsbestemmelsernes § 2, § 5 og § 9, til vejanlægget på vilkår,

at interimsvejen anlægges som beskrevet i brevet af 13. april 2011 fra KMG Kliplev Motorway Group A/S,

og

at de nuværende forhold retableres, når det nye til- og frakørselsanlæg er færdiggjort og taget i brug, senest med udgangen af januar 2012.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, København NV, af KMG Kliplev Motorway Group A/S, Sønderborg kommune, Naturstyrelsen Sønderjylland, Kulturarvsstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

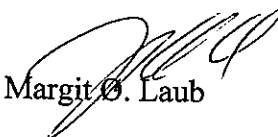
Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Ankeafkald

Fredningsnævnet meddelte nævnets afgørelse under besigtigelsen.

Samtlige mødte frafaldt anke af afgørelsen.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 30. maj 2011

Margit Ø. Laub

Denne afgørelse er sendt til:

KMG – Kliplev Motorway Group A/S, Grøngrøft Slot, Grøngrøftvej 16, 6200 Aabenraa.
Naturstyrelsen, Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.
Kulturarvsstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V.
Museum Sønderjylland, Dalgade 7, 6100 Haderslev.
Naturstyrelsen Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.
Sønderborg Kommune, Naturgruppen, Rådhusstrøget 10, 6400 Sønderborg.
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6440 Augustenborg.
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.
Friluftsrådet c/o Carsten Matzen, Spurvevænget 17, 6400 Sønderborg.

Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.
Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, c/o Erik Hammer, Bragesvej 23, Åbyhøj

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

30. maj 2011
Fredningssag 17/2011

Vedr. Fredningsnævnets j. nr. 17/2011: Ansøgning fra Bülow-skolen, Sønderborg, om dispensation til at udvide parkeringspladsen ud mod Palmose, Dybbøl.

Sønderborg Kommune, Plan & Miljø, Sønderborg, har fremsendt en ansøgning fra Bülow-skolen, Dybbøl, om dispensation til at ændre parkeringsforholdene ved Bülow-skolen. Ifølge ansøgningen ønsker skolen at etablere en parkeringsplads for skolens medarbejdere på græsarealet syd for den eksisterende parkeringsplads øst for skolen ud mod Palmose.

Det areal, der berøres af projektet, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner. Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen at bevare de enestående nationale værdier, der er knyttet til området, samt områdets landskabelige værdier. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Da der i forbindelse med anlægget af parkeringspladsen skal foretages terrænændringer på de fredede arealer, kan anlægsarbejdet ikke gennemføres, medmindre Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Fredningsnævnet har besluttet at behandle sagen på skriftligt grundlag og har ved brev af 5. april 2011 sendt sagen i høring med høringsfrist den 28. april 2011.

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod projektet.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Bülow-skolen, Dybbøl, dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Skoleinspektør Jens Birk Thomsen har i en mail af 2. marts 2011 til planafdelingen, Sønderborg Kommune, oplyst blandt andet, at parkeringsforholdene ved skolen er kaotiske, og at skolen efter et møde med politiet og ud fra sikkerhedsmæssige betragtninger ansøger om tilladelse til at flytte den eksisterende personaleparkering, der omfatter 6-8 parkeringspladser, til et lille græsområde syd for busholdepladsen.

Det fremgår af mailen, at pladsen etableres ved, at græsset skrælles af, at arealet planeres, og at der derefter udlægges grus og perlesten.

Indkørsel til parkeringspladsen sker fra Palmose.

Den eksisterende holdeplads ved skolen skal bibeholdes.

Det areal, der foreslås anvendt til parkeringsplads ligger i fredningens delområde A.

I en notits af 10. marts 2011 har politiassistent Christian Lehmann, Sønderborg Lokalpoliti, anført:

”Trafiksikkerhed ved Bülow-Skolen.

Jf. tidligere notits vedr. trafiksikkerheden ved Bülow-Skolen, fremsendes hermed forslag til hvordan skoleelevernes færden til og fra skolen kan sikres i yderligere omfang. Formålet er at mindske risikoen for at børnene kommer til skade eller til ulempe i den tætte morgentrafik, når eleverne skal sættes af eller med skolebussen.

- Begge Parkering/standsning forbudt skilte i vestlig side af Palmose fjernes. Sammenholdt med ønsket om, at der anlægges parkeringsareal for skolens lærere på græsstykket ud mod Flensborg Landevej vil dette give et bedre og mere sikkert flow, samt større muligheder for afsætning af børnene i tidsrummet fra ca. kl. 730 til skoletiden starter ...
- Parkerings- og standsningsforbuddet østlig side af Palmose opretholdes, således man i videst mulige omfang forhindrer trafikprop, idet vejen indsnævres væsentligt hvis der parkeres/standses i begge sider. Ved opretholdelse af parkerings- og standsnings forbuddet i østlig side er det stadig muligt for skolebussen at passere.
- Da skolen har mange forældrearrangementer er det nødvendigt med forbedrede parkeringsmuligheder. Dette kan imødekommes ved at fjerne ovennævnte skilte.
- Ved selve afsætningspladsen ved skolen, køres der indenom busskuret. Busskuret vender åbningen ind mod skolen, men ved at vende det med åbningen ud mod vejen og evt. trække det en meter tilbage fra vejen, undgår man, at de ventende elever kommer i klemme mellem den ”afsættende” trafik, når de enten står eller venter på bussen, og når de skal rundt om skuret og ind i bussen”.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har den 5. april 2011 sendt ansøgningen til Kulturarvsstyrelsen, Museum Sønderjylland, Naturstyrelsen, København, Naturstyrelsen Ribe, Sønderborg Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening med anmodning om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med svarfrist den 28. april 2011.

Der er ikke ved høringsfristens udløb modtaget indsigelser mod projektet.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Bülów-Skolen ligger Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 2, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, og af fredningsbestemmelsernes § 5, at der ikke må foretages terrænændringer.

Det lægges til grund, at Bülów-Skolen ligger i bymæssig bebyggelse, at skolen mod syd grænser op til landevejen til Sønderborg, at der omkring skolen er en del bevoksning, bestående af træer og buske, og at skolen ikke hindrer udsynet over landskabet.

Det lægges endvidere til grund, at etableringen af parkeringspladsen ikke nødvendiggør egentlige anlægsarbejder, der ændrer landskabet.

Det lægges endelig til grund i overensstemmelse med politiassistent Christian Lehmanns oplysninger, at den projekterede parkeringsplads kan aflaste arealet ved busholdepladsen lige ud for skolen og dermed bidrage til at forbedre trafiksikkerheden i forbindelse med afsætning og afhentning af skoleeleverne.

På denne baggrund og i betragtning af anlægsarbejdets beskedne karakter finder Fredningsnævnet, at det ikke strider mod formålet med fredningen at dispensere til anlæg af parkeringspladsen med den placering, som er vist på kortbilaget, der er vedhæftet denne afgørelse.

Fredningsnævnet meddeler derfor Bülów-Skolen dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at anlægge parkeringspladsen på vilkår,

at jordaffald samt fældede træer og buske fjernes fra grunden senest 1 måned efter anlægsarbejdets afslutning.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, København NV, af Bülów-Skolen, Naturstyrelsen Sønderjylland, Sønderborg kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 30. maj 2011

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse med bilag er sendt til:

Skoleinspektør Jens Birk Thomsen, Bülowsskolen, Palmose 12, 6400 Sønderborg.
Kulturarvsstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V.
Museum Sønderjylland, Dalgade 7, 6100 Haderslev.
Naturstyrelsen, Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.
Sønderborg Kommune, Naturgruppen, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.
Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6400 Sønderborg.
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.
Friluftsrådet c/o Karsten Matzen, Spurvevej 14, 6400 Sønderborg.
Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Modtaget i
Naturstyrelsen
- 1 JUNI 2011

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

31. maj 2011
Fredningssag 9/2011

Vedr. Fredningsnævnets j. nr. 9/2011: Ansøgning fra Naturstyrelsen, Sønderjylland, om dispensation til at forlægge Gendarmstien over ejendommen matr. nr. 181 Dybbøl.

Sønderborg Kommune, Naturafdelingen, Sønderborg, har fremsendt en ansøgning fra Naturstyrelsen, Sønderjylland, om dispensation til at forlægge Gendarmstien, så stien kommer til at forløbe på toppen af strandvolden på ejendommen matr. nr. 181 Dybbøl, Dybbøl. Naturstyrelsen anfører i ansøgningen, at baggrunden for forlægningen af stien skyldes, at stien på 2 delstrækninger på ejendommen er skyllet bort.

Det areal, der berøres af projektet, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at det er formålet med fredningen at bevare områdets enestående nationale værdier, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må foretages terrænændringer i fredningsområdet.

Da forlægningen af stien indebærer, at der skal foretages terrænændringer, skal Fredningsnævnet meddele dispensation, såfremt projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet ansøgningen på nævnets møde den 27. maj 2011.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Naturstyrelsen Sønderjylland dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige

del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 9. Veje og stier.

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

§ 10. Særlige anlægsarbejder m.v.

Anlægsarbejder m.v., der til opfyldelse af fredningens formål udføres af staten v/Miljøministeriet eller Sønderjyllands Amtsråd efter indhentet udtalelse fra Dybbøludvalget, kan gennemføres uden hensyn til de foranstående fredningsbestemmelser, hvis foranstaltningerne udføres på offentligt ejede arealer eller med samtykke fra vedkommende private ejer.

...

§ 12. Offentlighedens adgang.

...

a. Offentligheden har ret til at færdes til fods på en natursti på skræntoverkanten langs kysten på strækningen fra Sønderborg (Brohovedskansen) og omtrent til Skansegårds vestske, således som vist på fredningskortet. Stien kan gives en bredde på 3 meter fra den til enhver tid værende skræntoverkant. Det påhviler staten ... og Sønderjyllands amtsråd at anlægge og vedligeholde stien som en natursti...

c. Offentligheden har ret til at færdes på de stier, der er anlagt eller i øvrigt anlægges af det offentlige.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

I et brev af 18. januar 2011 til Sønderborg Kommune har Naturstyrelsen ansøgt kommunen om tilladelse til at forlægge Gendarmstien, fordi Gendarmstien er skyllet bort på to delstrækninger på matr. nr. 181 Dybbøl ejerlav, Dybbøl.

Naturstyrelsen har anført i brevet, at stien er en 74 kilometer lang og meget benyttet kulturhistorisk og landskabelig vandrerrute fra Padborg til Høruphav, anlagt af Sønderjyllands amt i samarbejde med de kommuner, stien passerer i sit forløb, samt Skov- og Naturstyrelsen. Naturstyrelsen ønsker at forlægge stien, som angivet på et kortbilag, der er vedlagt ansøgningen til kommunen. Stien vil, såfremt ansøgningen imødekommes, komme til at forløbe på toppen af strandvolden i engen på matr. nr. 181 Dybbøl ejerlav, Dybbøl.

Sønderborg Kommune videresendte med brev af 10. februar 2011 ansøgningen til Fredningsnævnet. Kommunen har udtalt i brevet:

"Sønderborg Kommune vurderer, at en tilladelse til forlægningen af Gendarmstien har stor kulturhistorisk betydning for området og er nødvendig for at kunne opretholde muligheden for passage langs med vandet. Det tillægges også stor friluftsmæssig værdi."

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde fredag den 27. maj 2011, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog for Naturstyrelsen Sønderjylland skovfoged Jørn Kallesen, for Naturstyrelsen Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for Sønderborg Kommune, Naturgruppen, naturmedarbejder Jane Frellesen, for Danmarks Naturfredningsforening Jørgen Klausen og for Friluftsrådet Carsten Matzen.

Fredningsnævnets formand oplyste under besigtigelsen, at Sønderborg Kommune, Naturafdelingen, Sønderborg, har fremsendt en ansøgning fra Naturstyrelsen, Sønderjylland, om dispensation til at forlægge Gendarmstien, så stien kommer til at forløbe på toppen af strandvolden på ejendommen matr. nr. 181 Dybbøl, Dybbøl. Naturstyrelsen anfører i ansøgningen, at baggrunden for forlægningen af stien skyldes, at stien på 2 delstrækninger på ejendommen er skyllet bort. Det areal, der berøres af projektet, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at det er formålet med fredningen at bevare områdets enestående nationale værdier, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må foretages terrænændringer i fredningsområdet. Da forlægningen af stien indebærer, at der skal foretages terrænændringer, skal Fredningsnævnet meddele dispensation, såfremt projektet skal gennemføres.

Jørn Kallesen, Naturstyrelsen Sønderjylland, forelagde under besigtigelsen ansøgningen og oplyste blandt andet, at Gendarmstiens forløb langs kysten på matr. nr. 181 Dybbøl er blevet afbrudt, fordi 2 delstrækninger af stien er blevet skyllet bort af havet. På baggrund af forholdene på denne ejendom er det nærliggende at antage, at der er risiko for, at andre dele af stien på ejendommen mellem de 2 brud vil blive skyllet bort. Naturstyrelsen Sønderjylland har derfor besluttet at forlægge stien til strandvolden ovenfor stranden. Da Gendarmstien skal være sikker at færdes på, skal det øverste muldlag i en bredde af 2 meter skræbes bort, og derefter skal der lægges et lag stabil grus på stien. Naturstyrelsen anmoder derfor om dispensation til at ændre stiforløbet som vist på det kort, der er sendt til Fredningsnævnet.

Der var ikke under besigtigelsen indsigelser mod ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Ejendommen matr. nr. 181 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, ligger Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 2, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, og af fredningsbestemmelsernes § 5, at der ikke må foretages terrænændringer.

Ved afgørelsen om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund blev det bestemt, at offentligheden skulle have ret til at færdes til fods på en natursti på skræntoverkanten langs kysten på strækningen fra Sønderborg og omtrent til Skansegårdens vestskel.

Stien er skyllet bort på to delstrækninger på ejendommen matr. nr. 181 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, og kan ikke retableres. Naturstyrelsen har som følge heraf ansøgt om dispensation til forlægning af stien, så den fremover skal forløbe på toppen af strandvolden i engen på matr. nr. 181 Dybbøl. Denne forlægning betyder en ændring af det fredede områdes nuværende tilstand og en beskeden terrænændring.

I betragtning af at det ved fredningens gennemførelse blev bestemt, at offentligheden skal have ret til at færdes ad en natursti på skræntoverkanten langs kysten på strækningen fra Sønderborg og omtrent til Skansegårdens vestskel, og at ansøgningen om forlægningen af stien skal sikre offentlighedens ret til fortsat at færdes på denne kyststrækning i fredningsområdet, vurderer Fredningsnævnet, at det ikke strider mod formålet med fredningen af området mellem Dybbøl og Vemmingbund at meddele Naturstyrelsen dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til forlægning af stien på vilkår,

at terrænændringer som følge af forlægningen af stien skal begrænses mest muligt,

at anlægget af stien skal foretages så skånsomt som muligt,

og

at det sikres, at det areal, der ikke fremover skal benyttes som sti, føres tilbage til sin oprindelige tilstand, så unødige trampestier ikke opstår.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, København NV, Naturstyrelsen Sønderjylland, Sønderborg kommune, Kulturarvsstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjyland, Sydlig del
Esbjerg, den 31. maj 2011

Margit Ø. Laub

Denne afgørelse er sendt til:

Naturstyrelsen, Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.
Kulturarvsstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V.
Museum Sønderjylland, Dalgade 7, 6100 Haderslev.
Naturstyrelsen Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.
Sønderborg Kommune, Naturgruppen, Rådhusstræde 10, 6400 Sønderborg.
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6440 Augustenborg.
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.
Friluftsrådet c/o Karsten Matzen, Spurvevænget 17, 6400 Sønderborg.
Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.
Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, c/o Erik Hammer, Bragesvej 23, 8230 Åbyhøj

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

4. oktober 2011
Fredningssag 44/2011

J. nr.: 44/2011: Ansøgning fra Mads Andersen, Vaskilde 2, Dybbøl, Sønderborg, om dispensation til at ombygge ejendommen Vaskilde 2, Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 2. september 2011 modtaget en ansøgning fra Mads Andersen, fremsendt gennem Sønderborg Kommune, om dispensation til at ombygge ejendommen matr. nr. 28 Dybbøl, beliggende Vaskilde 2, Dybbøl.

I ansøgningen til Sønderborg Kommune har Mads Andersen oplyst, at han ønsker at udnytte tagetagen på ejendommen matr. nr. 28 Dybbøl. Det fremgår af ansøgningen, at taget på stuehuset og garagen skal udskiftes, at der skal oplægges et sort Nibra H 10 tag på huset og garagen, at der skal monteres 2 velux-tagvinduer i tagfladen samt 1 kvist på begge sider af huset, at der skal monteres zinktagreder og zinkinddækninger samt udskiftes vinduer i hele huset.

Ejendommen matr. nr. 28 Dybbøl er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner. Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen at bevare de enestående nationale værdier, der er knyttet til området, samt områdets landskabelige værdier. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, såfremt bygningens ydre fremtræden ændres.

Da bygningens ydre fremtræden vil blive ændret, såfremt projektet gennemføres, kan arbejdet ikke gennemføres, medmindre Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Fredningsnævnet skal derimod ikke meddele dispensation til udnyttelse af tagetagen.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 23. september 2011, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Mads Andersen dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at restaurere huset på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Mads Andersen har den 2. august 2011 ansøgt Sønderborg Kommune om tilladelse til at restaurere og ombygge ejendommen Vaskilde 2, Dybbøl. Ejendommen er en ældre længebygning, orienteret øst-vest, med en delvist uudnyttet tagetage, en tilbygning på bygningens nordside og en tilbygning mod vest. Det oprindelige hus på ejendommen måler (l x b) 20 meter x 9 meter. I forbindelse med restaureringen og ombygningen skal der i tagfladen mod syd og i tagfladen mod nord monteres en kvist og 2 Velux-tagvinduer, medens 2 eksisterende tagvinduer skal sløjjes.

Det fremgår af ansøgningen med bilag, at kvistene måler 2,8 meter i bredden og 3,5 meter i højden. Taget måler fra tagfod til tagryg 7 meter. Kvistene og de 2 eksisterende skorstene på taget skal beklædes med zink.

Det fremgår endvidere af ansøgningen, at taget skal udskiftes og erstattes af et sort tag, lagt med Nibra H 10 tagsten.

Det fremgår endelig af ansøgningen, at der skal monteres nye zinktagrender og nye vinduer i hele huset. Vinduerne er ikke beskrevet i ansøgningen eller materialet.

Museum Sønderjylland ved overinspektør Dragsbo har i en mail af 21. september 2011 til Fredningsnævnet oplyst, at Mads Andersens ejendom trænger til en restaurering, men henleder opmærksomheden på, at

”...

- Et tag af sorte tegl (Nibra H10) bør absolut ikke imødekommes; der skal, for at følge stuehusets byggeskik (opført efter 1864) tækkes med røde vingetagsten
- Kviste over facaderne til begge sider kan tillades, såfremt disse er murede, ligger i plan med facaden og foroven afsluttes med et 45 grader sadeltag; den slags ”gavlkviste” eller ”frontespicer” er i høj grad i overensstemmelse med egnens byggeskik, også o. 1864

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 23. september 2011, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog Mads Andersen, for Naturstyrelsen Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for Sønderborg Kommune, arkitekt Mads Billesbølle og sagsbehandler Mette Pedersen, for Friluftsrådet Carsten Matzen og ansøgerens nabo Søren Gouse.

Under besigtigelsen oplyste Fredningsnævnets formand, at Fredningsnævnet den 2. september 2011 har modtaget en ansøgning fra Mads Andersen, fremsendt gennem Sønderborg Kommune, om dispensation til at ombygge ejendommen matr. nr. 28 Dybbøl. I ansøgningen til Sønderborg Kommune har Mads Andersen oplyst, at han ønsker at udnytte tagetagen på huset. Det fremgår af ansøgningen,

at taget på stuehuset og garagen skal udskiftes, at der skal oplægges et sort Nibra H 10 tag på huset og garagen, at der skal monteres 2 velux-tagvinduer i tagfladen samt 1 kvist i tagfladen på begge sider af huset, at der skal monteres zinktagrender og zinkinddækninger samt udskiftes vinduer i hele huset. Ejendommen matr. nr. 28 Dybbøl, der er beliggende på adressen Vaskilde 2, Dybbøl, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner. Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen at bevare de enestående nationale værdier, der er knyttet til området, samt områdets landskabelige værdier. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand. Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, såfremt bygningens ydre fremtræden ændres. Da bygningens ydre fremtræden vil blive ændret, såfremt projektet gennemføres, kan arbejdet ikke gennemføres, medmindre Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil. Fredningsnævnet skal derimod ikke meddele dispensation til udnyttelse af tagetagen.

Mads Andersen gennemgik projektet og oplyste blandt andet, at han har købt ejendommen Vaskilde 2, der på overtagelsestidspunktet var meget forfalden. Han har udarbejdet et projekt til restaurering og ombygning af stuehuset. Han har i sit projekt taget udgangspunkt i husets oprindelige udseende. Ifølge projektet skal facaderne afrenses og derefter kalkes eller males hvide. Taget er allerede fjernet, og han har påbegyndt oplægning af et nyt tag i sorte tagsten. Der skal monteres en kvist i tagfladen mod nord og en kvist i tagfladen mod syd. Kvistene skal ikke centreres, men monteres forskudt i forhold til husets centerlinje af hensyn til de underliggende spær. Kvistene måler bredde x højde 2,8 x 3,5 meter. Skorstene skal bevares, men beklædes med zink. Husets oprindelige vinduer og døre er blevet udskiftet; vinduerne og dørene erstattes med vinduer og døre i aluminium og træ. Han har endnu ikke taget stilling til, om vinduerne skal udføres med sprosser.

Mads Andersen oplyste endvidere, at han har drøftet projektet med medarbejdere hos Sønderborg Kommune; han har overfor medarbejderne beskrevet omfanget af ombygningen og restaureringen. Det er hans opfattelse på baggrund af drøftelserne med kommunen, at der blevet givet tilladelse til, at han kunne lægge et nyt tag i sorte, glacerede tagsten, som han herefter har indkøbt og er begyndt at oplægge.

Arkitekt Anders Billesbølle oplyste, at Sønderborg Kommune har et bygningsatlas, der viser en række bygninger i kommunen. Det fremgår af bygningsatlasen, at taget på Mads Andersens hus oprindeligt var udført i røde vingetagsten. Sønderborg Kommune har sagt god for, at Mads Andersen kunne lægge et nyt tag i sorte tagsten. Kommunens bygningsafdeling har vurderet projektet på ny med udgangspunkt i materialet om husets oprindelige udseende. Det er på denne baggrund kommunens opfattelse, at vinduerne skal udføres som koblede dannebrogsvinduer udført i træ, at taget skal lægges i røde vingetagsten, og at kvistene skal udføres som gavlkviste, det vil sige kviste i murflugten på husets facade og centreret omkring husets midterakse, samt at skorstene skal bevares som murede skorstene uden zinkbeklædning.

Samtlige øvrige mødte tiltrådte kommunens bemærkninger om, hvorledes restaureringen bør gennemføres.

Fredningsnævnets formand gennemgik brevet fra Museum Sønderjylland.

Mads Andersen anførte hertil, at han har indkøbt tagsten i tillid til kommunens oplysninger om, at taget kunne udføres i sortglaserede tagsten.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Mads Andersens ejendom matr. nr. 28 Dybbøl by, Dybbøl, ligger i Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, såfremt bygningens ydre fremtræden ændres.

Stuehuset på Mads Andersens ejendom er oprindelig opført i egnens byggeskik, men er præget af ændringer, som ikke harmonerer med den oprindelige bygning.

Fredningsnævnet lægger på baggrund af et ældre fotografi af stuehuset, vist i bygningsatlasen for kommunen, til grund, at stuehuset er opført som en egnstypisk længebygning med sprossevinduer uden kviste i tagfladen og med traditionelt murede skorstenspiber.

Fredningsnævnet vurderer, at der kan dispenseres til restaurering af stuehuset under forudsætning af, at ombygningen og restaureringen af husets sker med udgangspunkt i husets oprindelige udseende som er typisk for egnen.

Under disse forudsætninger meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Mads Andersen dispensation til at restaurere og ombygge stuehuset på vilkår,

at taget udføres i røde vingeteglsten,

at der må være en kvist i tagfladen mod nord og en kvist i tagfladen mod syd,

at kvistene udføres som gavlkviste i murflugten på husets facader med saddeltag med en hældning på 45 ° og centreret omkring husets midterakse,

at der må monteres 2 velux-vinduer i tagfladen mod nord centreret omkring kvisten og 2 velux-vinduer i tagfladen mod syd centreret omkring kvisten,

at skorstene skal stå med murede skorstenspiber,

at vinduerne udskiftes med sprossevinduer, udført i træ, svarende til de oprindelige vinduer i huset,

at døre udskiftes med døre udført i træ,

og

at byggeaffald skal fjernes fra grunden senest 1 måned efter byggeriets afslutning.

Det står ansøgeren frit for at fravælge den ene eller begge kviste.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur
og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager
væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 4. oktober 2011

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Mads Andersen, Vaskilde 2, Dybbøl, 6400 Sønderborg.

Naturstyrelsen, Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.

Naturstyrelsen, Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.

Sønderborg Kommune, Naturgruppen, Rådhusstræde 10, 6400 Sønderborg.

Kulturarvsstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V.

Museum Sønderjylland, Dalgade 7, 6100 Haderslev.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6440 Augustenborg.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o Carsten Matzen, Spurvevænget 17, 6400 Sønderborg.

Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.

Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, c/o Erik Hammer, Bragesvej 23, 8230 Åbyhøj.

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

26. oktober 2011
Fredningssag 43/2011

J. nr.: 43/2011: Ansøgning om dispensation til at restaurere den gamle møllerbolig beliggende Dybbøl Banke 7, Dybbøl, tilhørende den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, Dybbøl Banke 16, 6400 Sønderborg.

Fredningsnævnet har den 25. august 2011 modtaget en ansøgning fra arkitekt Jørgen Toft Jessen, Østergade 44, Haderslev, på vegne den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, om dispensation til at restaurere møllerboligen på Dybbøl Banke 7, beliggende på ejendommen matr. nr. 53 Dybbøl.

Projektet er beskrevet i det tegningsmateriale, der er vedlagt ansøgningen.

Ejendommen matr. nr. 53 Dybbøl er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner. Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen at bevare de enestående nationale værdier, der er knyttet til området, samt områdets landskabelige værdier. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, såfremt bygningens ydre fremtræden ændres.

Da møllerboligens ydre fremtræden vil blive ændret, såfremt projektet gennemføres, kan arbejdet ikke gennemføres, medmindre Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 23. september 2011, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse med de ændringer og på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Arkitekt Jørgen Toft Jessen har den 13. juli 2011 på vegne den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, ansøgt Sønderborg Kommune om dispensation til at restaurere møllerboligen ved Dybbøl Mølle.

Det fremgår af de tegninger, der er forelagt Sønderborg Kommune, at der sydøst for møllerboligen skal anlægges en græsarmeret parkeringsplads, at der skal lægges piksten omkring møllerboligen, at pikstenene skal hæves til niveaufri adgang på arealet mellem møllerboligen og møllen, og at der skal lægges fliser fra indkørslen til møllerboligens hoveddør.

Det fremgår af bygningstegningerne, at taget skal lægges om i røde vingetegl model gl. dansk og afsluttes med murede rygninger og grater, at der i tagfladen mod landevejen skal monteres 2 kviste og i tagfladen mod haven 3 kviste; kvistene skal udføres i falset zink 14. Den midterste af de 3 skorstene samt alle tagvinduerne sløjes. Der monteres tagrender og tagedløb, udført i zink 14.

Det fremgår endvidere af bygningstegningerne, at 2 mindre gavlvinduer mod haven skal tilmures, og at samtlige vinduer skal udskiftes med traditionelle dannebrogsvinduer.

Det fremgår endelig af tegningerne, at facaderne skal afrensnes og kalkes efter anvisning ”Bygningsbevaring” fra Skandinavisk Jura-Kalk. I gavlen modsat møllen skal der etableres en kældernedgang.

Projektet omfatter derudover indvendig renovering og ombygning.

Sønderborg Kommune videresendte med brev af 25. august 2011 ansøgningen til Fredningsnævnet, fordi møllerboligen er opført på arealer omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner.

Det fremgår af kommunens brev, at møllerboligen er opført i 1853 og har et bebygget areal på 171 m², samt at bygningen ifølge BBR har ”status som fredet” ejendom.

Sønderborg Kommune har anført i brevet af 25. august 2011, at kommunen ikke har nogen bemærkninger til ansøgningen.

Arkitekt Jørgen Toft Jessen havde allerede ved brev af 27. juni 2011 forelagt projektet for Kulturarvsstyrelsen og ansøgt styrelsen om tilladelse til at udføre bygningsarbejder på møllerboligen ved Dybbøl Mølle.

Kulturarvsstyrelsen besvarede ved brev af 19. august 2011 ansøgningen og oplyste i brevet blandt andet, at Kulturarvsstyrelsen tidligere har meddelt forhåndstilkendegivelse om ombygning og istandsættelse af møllebygningen.

Kulturarvsstyrelsen har herefter anført i brevet, at styrelsen giver tilladelse til arbejdernes udførelse "som vist og beskrevet under forudsætning af:

- At istandsættelsen og ombygningen udføres i henhold til det udarbejdede gennemarbejdede projektmateriale og
- At hvis der ønskes ændringer i forhold til det godkendte projekt skal der forud aftales med Kulturarvsstyrelsen..."

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 23. september 2011, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog for den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, Bjørn Østergaard, for Naturstyrelsen Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for Sønderborg Kommune arkitekt Anders Billesbølle og byggesagsbehandler Mette Pedersen og for Friluftsrådet Carsten Matzen.

Under besigtigelsen oplyste Fredningsnævnets formand, at Fredningsnævnet den 25. august 2011 har modtaget en ansøgning fra arkitekt Jørgen Toft Jessen på vegne den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, om dispensation til at ombygge møllerboligen på Dybbøl Banke 7, beliggende på ejendommen matr. nr. 53 Dybbøl. Projektet er beskrevet i det tegningsmateriale, der er vedlagt ansøgningen. Ejendommen matr. nr. 53 Dybbøl er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner. Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen at bevare de enestående nationale værdier, der er knyttet til området, samt områdets landskabelige værdier. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand. Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, såfremt bygningens ydre fremtræden ændres. Da bygningens ydre fremtræden vil blive ændret, såfremt projektet gennemføres, kan arbejdet ikke gennemføres, medmindre Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Bjørn Østergaard gennemgik projektet og oplyste blandt andet, at møllerboligen gennem en årrække ikke er blevet vedligeholdt, men at der nu er tilvejebragt det økonomiske grundlag for en gennemgribende restaurering af bygningen. Arkitekt Jørgen Toft Jessen har udarbejdet det projekt, som Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, ansøger Fredningsnævnet om dispensation til at gennemføre. Bygningen skal føres tilbage til sit oprindelige udseende. Arbejdet omfatter blandt andet en gennemgribende renovering af tag og fag; i taget skal der monteres 2 kviste mod landevejen og 3 kviste mod havesiden for at skabe lysindfald i tagetagen, der skal indrettes til gæstebolig for forskere og andre, der på videnskabeligt grundlag beskæftiger sig med Dybbøls historie. Der har formentlig oprindeligt været kviste i bygningens tag. Under kamphandlinger i 1864 blev såvel møllen som møllerboligen ramt af granater. Møllens hat styrtede ned; kun murene stod tilbage. Møllerboligen blev også ramt, men kun taget blev beskadiget.

På forespørgsel fra Fredningsnævnets formand om, hvorvidt kvistene var murede, som det er traditionen på egnen, oplyste Bjørn Østergaard, at han ikke kan forestille sig, at det har været tilfældet; kvistene har formentligt været udført i zink.

På forespørgsel fra Fredningsnævnets formand om, hvorvidt der eksisterer billeder eller tegninger, der viser møllerboligen med kviste, oplyste Bjørn Østergaard, at han ikke er bekendt med eksistensen af tegninger eller billeder.

Bjørn Østergaard oplyste endvidere, at projektet skal gennemføres i overensstemmelse med arkitekt Jørgen Toft Jessens tegninger med den ændring, at parkeringspladsen skal flyttes til den modsatte side af vejen syd for møllerboligen.

Arkitekt Anders Billesbølle oplyste, at Sønderborg Kommune har vurderet projektet, og at kommunen ikke har bemærkninger til det.

Carsten Matzen bemærkede, at Friluftsrådet heller ikke har bemærkninger til projektet.

Jørgen Clausen, Naturstyrelsen, oplyste, at møllerboligen antages at være opført mellem 1851 og 1864 og tilføjede, at der antageligt kan tilvejebringes materiale, der viser hvordan bygningen har set ud på forskellige tidspunkter.

Bjørn Østergaard anførte, at såfremt det i sin tid har været bygherrens intentioner at udnytte tagetagen, ville det have været naturligt at indbygge kviste i taget i stedet for tagvinduer. Hvis Fredningsnævnet vurderer, at der ikke kan dispenseres til kviste, ansøges der om dispensation til at montere Velux-vinduer i taget.

Med et brev, der er dateret den 26. september 2011, til Fredningsnævnet har arkitekt Flemming Sørensen, Museum Sønderjylland, Bygningskultur, fremsendt kopier af en opmåling, som arkitekt Erling Schack foretog i 1950, fotokopier af en genoptegning fra 1935 af planer til blandt andet møllerboligen fra 1873 samt kopier af fotos og brevkort af møllen og møllerboligen fra 1864, 1910, ca. 1924 og 1954.

I brevet har arkitekt Flemming Sørensen anført om baggrunden for restaureringen af møllerboligen:

”...

Baggrunden for renoveringen er en hårdt tiltrængt istandsættelse af bygningen, der fremover vil huse Møllens og Historiecentrets fællesadministration i stueetagen og på første salen vil der blive indrettet depot og to forskerboliger for møllen, historiecentret og Sønderborg slot.

Stueetagen vil i mindst mulig omfang blive ændret og originale døre og skabe genanvendt, ligesom den fine kakkellovn vil blive genopsat. Tagetagen der fra at rumme et enkelt værelse i 1873 udviklede sig med adskillige værelser i 1950, og i 1960'erne og 70erne fuldstændigt udnyttedes til beboelse, fornyes fuldstændig, da bevaringsværdierne her fandtes yderst begrænsede. Samtlige termoruder udskiftes med dannebrosvinduer med forsatsruder, i opdeling og udformning som i 1864. Det er lykkedes at finde dørfløjene fra den oprindelige hoveddør, der restaureres og genindsættes.

Udvendigt ændres bygningen på to punkter. Den midterste skorsten, der er etableret mellem 1910 og 1924 fjernes af plads- og vedligeholdelseshensyn. De nuværende seks Velux ovenlys udskiftes med kviste, dels for at hjælpe på rummelighed og lysindfald i tagetagen, dels fordi Velux ovenlys sjældent accepteres i fredede bygninger, hvorimod kviste synes at falde bedre ind i opfattelsen af bygningen. Efter samtale med Kulturarvsstyrelsen i dag vedlægges kopi af styrelsens principptilladelse fra 24.4.2007 til renovering af møllerboligen. Heri nævner Tony Bødtker Munck bl. a. tilladelse til isættelse af kvistene...”

Det fremgår af principptilladelsen fra 2007 blandt andet, at Kulturarvsstyrelsen meddeler tilladelse til, at møllerboligen ombygges og nyindrettes under en række forudsætninger heriblandt, at der isættes kviste som forslået i tagfladerne som afløsning for de store Velux tagvinduer.

Det fremgår af det billedmateriale, som Fredningsnævnet har modtaget fra Museum Sønderjylland og fra Naturstyrelsen Ribe, at der ikke har været kviste i møllerboligens tagflade mod nord i 1864, foto med årstallet 1864, fotograferet fra nordvest mod møllen, at der ikke har været kviste i møllerboligens tagflade mod nord i 1910, foto med årstallet ca. 1910, at der ikke har været kviste i møllerboligens tagflade mod havesiden hverken umiddelbart efter genforeningen eller i 1954.

Det fremgår ikke af fotokopierne af genoptegningen fra 1935 af planer til blandt andet møllerboligen fra 1873, at der har været kviste i møllerboligens tagflader.

Erling Schacks tegninger, der er dateret den 14. marts 1950, viser heller ikke kviste i tagfladerne.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Møllerboligen ligger i Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier.

Møllerboligen ligger på Dybbøl Banke midt i et historisk landskab af væsentlig national betydning. Møllen og møllerboligen er en del af den nationale bevidsthed. Møllerboligen er i dag præget af istandsættelser, så boligen har mistet sin oprindelige autenticitet.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, såfremt bygningens ydre fremtræden ændres.

Såfremt det foreliggende projekt til restaurering af møllerboligen gennemføres, vil møllerboligen komme til at fremstå tilnærmelsesvist, som da den blev opført i årene mellem de slesvigske krige, bortset fra tilføjelsen af kvistene. Der er ikke ud fra det foreliggende billedmateriale, der viser møllerboligens udseende fra ca. 1864 til 1954, grundlag for at antage, at der har været kviste på møllerboligen. Denne antagelse støttes tillige af genoptegningen i 1935 af tegningerne fra 1873 og tegningerne fra 1950.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at ønsket om at indrette møllerboligens tageetage til forskerboliger med kviste i tagfladen på bekostning af bygningens oprindelige udseende ikke kan begrundes, at der kan dispenseres til montering kvistene, som vil ændre den visuelle opfattelse af den historiske bygning, der er en af de få oprindelige bygninger på banken, tæt forbundet med begivenhederne i 1864. I denne vurdering indgår tillige, at fredningen er gennemført for at sikre den historiske og nationale betydning, der knytter sig til Dybbøl området, og hvor møllen og møllerboligen opfattes som bygninger af stor national værdi, tæt forbundet med krigsbegivenhederne, samt at arkitekten ved udarbejdelse af projektet har tilstræbt at føre bygningen tilbage til sit oprindelige udseende.

Da den øvrige del af renoveringsprojektet vil føre møllerboligen tilbage til dens oprindelige udseende, meddeler Fredningsnævnet derfor den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at ombygge møllerboligen på vilkår,

at kvistene erstattes af tagvinduer, der dimensioneres og udformes, så de passer til bygningen,

at renoveringen i øvrigt gennemføres i overensstemmelse med de tegninger, der er forelagt Fredningsnævnet,

og

at byggeaffald skal fjernes fra grunden senest 1 måned efter byggeriets afslutning.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 26. oktober 2011

Margit Ø. Løb
formand

Denne indkaldelse med bilag er sendt til:

Den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, c/o formanden Jens Møller, Allégade 13, 6240 Løgumkloster.

Arkitekt m.a.a. Jørgen Toft Jessen, Østergade 14, 6100 Haderslev.

Naturstyrelsen, Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.

Naturstyrelsen, Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.

Sønderborg Kommune, Naturgruppen, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.

Kulturarvsstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V.

Museum Sønderjylland, Dalgade 7, 6100 Haderslev.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6440 Augustenborg.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o Carsten Matzen, Spurtevænget 17, 6400 Sønderborg.

Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.

Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, c/o Erik Hammer, Bragesvej 23, 8230 Åbyhøj

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

24. januar 2012
Fredningssag 63/2011

J. nr.: 63/2011: Ansøgning fra Mads Andersen, Vaskilde 2, Dybbøl, Sønderborg, om dispensation til at montere 2 tagvinduer i tagfladen på ejendommen Vaskilde 2, Dybbøl.

Fredningsnævnet meddelte den 4. oktober 2011 Mads Andersen dispensation til at ombygge og renovere stuehuset på ejendommen matr. nr. 28 Dybbøl, beliggende Vaskilde 2, Dybbøl. Dispensationen omfattede blandt andet tilladelse til at etablere 1 kvist i stuehusets tagflade mod nord og 1 kvist i stuehusets tagflade mod syd på vilkår, at kvistene udføres som gavlskiste i murflugten på husets facader med saddeltag med en hældning på 45° og centreret omkring husets midterakse, samt at montere 2 velux-vinduer i tagfladen mod nord centreret omkring kvisten og 2 velux-vinduer i tagfladen mod syd centreret omkring kvisten.

Mads Andersen har ved brev af 20. oktober 2011 ansøgt Fredningsnævnet om dispensation til at erstatte kvistene med velux-tagvinduer, fordi murværket ikke kan bære kvistene, samt ved mail af 28. november 2011 ansøgt om tilladelse til at beskære 2 kastanietræer, der rækker ind over stuehusets tag og i øvrigt er til gene for biler, som parkeres på naboejendommen.

Fredningsnævnet har besluttet at behandle ansøgningen på skriftligt grundlag, fordi Fredningsnævnet i forbindelse med behandlingen af sagen om renoveringen af stuehuset har foretaget besigtigelse den 23. september 2011 af Mads Andersens stuehus og husets omgivelser.

Fredningsnævnet har efter høring besluttet at meddele Mads Andersen dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at erstatte kvistene med 1 velux-tagvindue i stuehusets tagflade mod nord og 1 velux-tagvindue i stuehusets tagflade mod syd på de vilkår, der er anført under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Fredningsnævnet vurderer, at beskæringen af kastanietræerne kan foretages uden dispensation fra Fredningsnævnet, såfremt Sønderborg Kommune som tilsyns- og plejemyndighed og Mads Andersen er enige om dette plejetiltag. Fredningsnævnet vurderer derimod, at fjernelse af træerne ikke kan foretages uden dispensation fra Fredningsnævnet.

Sagens baggrund:

Sagens baggrund er beskrevet i Fredningsnævnets afgørelse af 4. oktober 2011, hvortil der henvises.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved brev af 7. december 2011 anmodet Sønderborg Kommune, Naturstyrelsen, Sønderjylland, Naturstyrelsen, Ribe, Naturstyrelsen, København. Kulturarvsstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening og Dansk Botanisk Forening om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med svarfrist den 22. december 2011.

Der er ikke ved fristens udløb rejst indsigelser mod ansøgningen om at montere 2 tagvinduer i stedet for 2 kviste i tagfladerne.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Mads Andersens ejendom matr. nr. 28 Dybbøl by, Dybbøl, ligger i Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, såfremt bygningens ydre fremtræden ændres.

Stuehuset på Mads Andersens ejendom er oprindelig opført i egnens byggeskik, men er præget af ændringer, som ikke harmonerer med den oprindelige bygning.

Fredningsnævnet lægger på baggrund af et ældre fotografi af stuehuset, vist i bygningsatlasen for Sønderborg kommune, til grund, at stuehuset er opført som en egnstypisk længebygning med sprossevinduer uden kviste i tagfladen og med traditionelt murede skorstenspiber.

Da montering af tagvinduer i husets tagflade harmonerer bedre med husets oprindelige udseende, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Mads Andersen dispensation til at erstatte de 2 kviste med 1 tagvindue i husets tagflade mod nord og 1 tagvindue i husets tagflade mod syd på vilkår, at

at tagvinduet mod nord og tagvinduet mod syd centrerer omkring husets midterakse,

at de 2 yderligere velux-tagvinduer i tagfladen mod nord centrerer omkring det yderligere tagvindue i denne tagflade, og at de 2 yderligere velux-tagvinduer i tagfladen mod syd centrerer omkring det

yderligere tagvindue i tagfladen mod syd, således at vinduerne monteres i den samme indbyrdes afstand,

og

at alle tagvinduerne udføres i samme materialer og størrelse.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur
og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager
væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 24. januar 2012

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Helene Daabeck og Mads Andersen, Vaskilde 2, Dybbøl, 6400 Sønderborg.

Naturstyrelsen Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.

Naturstyrelsen Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.

Sønderborg Kommune, Naturgruppen, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.

Kulturarvsstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V.

Museum Sønderjylland, Dalgade 7, 6100 Haderslev.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6440 Augustenborg.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o Carsten Matzen, Spurtevænget 17, 6400 Sønderborg.

Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, c/o Erik Hammer, Bragesvej 23, 8230 Åbyhøj.

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Modtaget i
Naturstyrelsen
- 6 FEB. 2012

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

3. februar 2012
Fredningssag 43/2011

J. nr.: 43/2011: Ansøgning om dispensation til at restaurere den gamle møllerbolig beliggende Dybbøl Banke 7, Dybbøl, tilhørende den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, Dybbøl Banke 16, 6400 Sønderborg.

Fredningsnævnet meddelte den 26. oktober 2011 Den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at ombygge møllerboligen på vilkår blandt andet, at de kviste, der ifølge projektet skulle monteres i tagfladerne på møllerboligen, erstattes af tagvinduer, der dimensioneres og udformes, så de passer til bygningen.

Arkitekt Jørgen Toft Jensen, Østergade 44, Haderslev, der har udarbejdet projektet til restaurering af møllerboligen, har den 8. november 2011 og den 10. januar 2012 sendt Fredningsnævnet reviderede facadetegninger. Det fremgår af de endelige facadetegninger, som er dateret den 5. januar 2012, at kvistene er udgået af projektet, og at der i møllerboligens tagflade mod landevejen skal monteres 1 tagvindue og i tagfladen mod havesiden 3 tagvinduer; vinduerne i tagfladen mod havesiden er centreret omkring møllerboligens midterakse.

Fredningsnævnet har besluttet at behandle ansøgningen på skriftligt grundlag, fordi Fredningsnævnet i forbindelse med behandlingen af sagen om renoveringen af møllerboligen har foretaget besigtigelse den 23. september 2011 af møllerboligen og dens omgivelser.

Fredningsnævnet har efter høring besluttet at meddele Den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at montere de tagvinduer i tagfladerne, der er vist på facadetegningerne, der er revideret den 5. januar 2012, og på de vilkår, der er anført under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Sagens baggrund er beskrevet i Fredningsnævnets afgørelse af 4. oktober 2011, hvortil der henvises.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved brev af 2. januar 2012 anmodet Sønderborg Kommune, Naturstyrelsen, Sønderjylland, Naturstyrelsen, Ribe, Naturstyrelsen, København. Kulturarvsstyrelsen, Museum

Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening og Dansk Botanisk Forening om eventuelle bemærkninger til facadetegningerne, dateret den 8. november 2011.

Fredningsnævnet har med brev af 10. januar 2012 sendt facadetegningerne, der er revideret den 5. januar 2012, til de myndigheder og foreninger, som ved brevet af 2. januar 2012 er blevet anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnet fastsatte svarfristen til den 16. januar 2012.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Ejendommen matr. nr. 53 Dybbøl by, Dybbøl, hvorpå møllerboligen og Dybbøl Mølle er opført, ligger i Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, såfremt bygningens ydre fremtræden ændres.

Fredningsnævnet lægger på baggrund af ældre fotografier af møllerboligen til grund, at møllerboligen er opført som en egnstypisk længebygning uden kviste i tagfladen og med traditionelt murede skorstenspiber.

Da de tagvinduer, der er vist på de reviderede tegninger, harmonerer bedre med møllerboligens oprindelige udseende, og i øvrigt af de grunde, der er anført i Fredningsnævnets afgørelse af 26. oktober 2011, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, dispensation til at montere 1 tagvindue i møllerboligens tagflade mod landevejen og 3 tagvinduer i møllerboligens tagflade mod havesiden på vilkår, at

at tagvinduerne i tagfladen mod havesiden centrerer omkring møllerboligens midterakse og i den indbyrdes afstand, der fremgår af de facadetegninger, som er vedhæftet denne afgørelse,

og

at alle tagvinduerne udføres i samme materialer og de størrelser, der er vist på facadetegningerne.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur
og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager
væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 3. februar 2012

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Den selvejende institution Historiecenter Dybbøl Banke, Dybbøl Mølle, c/o formanden Jens Møller, Allégade 13, 6240 Løgumkloster.

Arkitekt m.a.a. Jørgen Toft Jessen, Østergade 44, 6100 Haderslev.

Naturstyrelsen, Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.

Naturstyrelsen, Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.

Sønderborg Kommune, Naturgruppen, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.

Kulturarvsstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V.

Museum Sønderjylland, Dalgade 7, 6100 Haderslev.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6440 Augustenborg.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o Carsten Matzen, Spurvevænget 17, 6400 Sønderborg.

Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.

Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, c/o Erik Hammer, Bragesvej 23, 8230 Åbyhøj.

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

24. februar 2012
Fredningssag 68/2011

J. nr.: 68/2011: Ansøgning fra Elin og Gerd Laurenz, Grønnekærvej 10, 6400 Sønderborg, om dispensation til at opsætte solceller på taget på ejendommen Grønnekærvej 10.

Fredningsnævnet har den 16. december 2011 fra Sønderborg Kommune modtaget en ansøgning fra Elin og Gerd Laurenz om dispensation til at opsætte solceller på taget på stuehuset på ejendommen Grønnekærvej 10, Sønderborg – matr. Nr. 21 Dybbøl ejerlav, Dybbøl.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, såfremt bygningens ydre fremtræden ændres.

Da stuehusets ydre fremtræden vil blive ændret, såfremt projektet gennemføres, kan opsætningen af solcellerne ikke gennemføres, medmindre Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Elin og Gerd Laurenz afslag på ansøgningen. Begrundelsen for afslaget fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder – delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet – og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Elin og Gerd Laurenz's ejendom ligger i fredningens delområde A umiddelbar øst for skanserne II til IV og ca. 300 – 400 meter syd for Dybbøl Mølle. Ejendommens stuehus ligger synligt og markant i landskabet på bakkedraget, der falder ned mod Gendarmstien og Vemmingbund.

Det fremgår af sagens bilag, at Elin og Gerd Laurenz vil montere paneler med solceller på den sydvendte tagflade på stuehuset på deres ejendom, der ligger på nordsiden af Grønnekærvej. Det fremgår af et tilbud, som Elin og Gerd Laurenz har modtaget, at den udvendige del af projektet omfatter

”...

Montering af mono krystallinsk solpaneler på tag
14 stk. paneler 24 m²

Montageskiner for solcellepaneler
Fremføring af kabel til inverter

...”

Sønderborg Kommune har med brev af 16. december 2011 videresendt Elin og Gerd Laurenz ansøgning om dispensation til at montere solcellerne på stuehusets tag til Fredningsnævnet.

Kommunen har som tilsynsmyndighed ikke ved sagens fremsendelse afgivet udtalelse til brug for Fredningsnævnets vurdering af ansøgningen, men blot anført, at det er kommunens vurdering, at der ikke er øvrige planmæssige hindringer for det ansøgte.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har ved brev af 10. januar 2012 anmodet Naturstyrelsen Sønderjylland, Naturstyrelsen Ribe, Naturstyrelsen, København, Sønderborg Kommune, Kulturarvsstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening og Dansk Botanisk Forening om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med svarfrist den 7. februar 2012.

I en mail af 23. januar 2012 har Danmarks Naturfredningsforening anført, at foreningen ikke har principielle indvendinger mod solceller ”det pågældende sted, men vi ønsker dog at det slås fast at solcellerne skal anbringes fladt ind mod taget, altså at de ikke må have en anden hældning end det umiddelbart underliggende tag”.

Naturstyrelsen Ribe har i en mail af 3. februar 2012 oplyst, at Naturstyrelsen har været i området den 23. januar 2012 og optaget en række fotos ved Grønnekærvej og Gendarmstien inden for fredningen af Dybbøl.

Naturstyrelsen har vedhæftet mailen 22 fotografierne af ansøgernes ejendom, set fra forskellige verdenshjørner og forskellige vinkler. Fotografierne viser endvidere indsigten mod Dybbøl Mølle og de skanseanlæg, der ligger vest for ejendommen.

Naturstyrelsen har anført i mailen blandt andet, at:

”...

der vedlægges et notat fra beigtigelsen med de optagne fotos og en indtegnning af det område, hvor den sydvendende tagflade fra Grønnekærvej 10 er synlig i landskabet

syd for Dybbøl Mølle, der bla.a. rummer de danske skanser I, II og III samt de tyske skanser 2 og 12 foruden en lang række mindesmærker fra de slesvigske krige...

Naturstyrelsen kan som teknisk bistand for fredningsnævnet oplyse, at den sydvendte tagflade på Grønnekærvej vil være synlig på en længere afstand af gendarmstien og en del af de historiske skanseanlæg, idet bygningen fremtræder meget markant i landskabet, hvilket vil fremgå af de optagne fotos og bla.a. på delstrækninger/delområder danner forgrund for oplevelsen af Dybbøl Mølle.

En stærkt reflekterende tagfaldedel vil således kunne påvirke oplevelsen af det historiske landskab..."

Der er ikke fra de øvrige hørte fremkommet bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Elin og Gerd Laurenz's ejendom ligger i Dybbølfredningens delområde A.

Ejendom ligger få hundrede meter syd for Dybbøl Mølle og øst for de danske skanser II til IV på en sydvendt skråning ned mod Vemmingbund. Ejendommen ligger således midt i et historisk landskab af væsentlig national betydning.

Der er fra Grønnekærvej og Gendarmstien en enestående indsigtslinje over dette historiske område og op mod Dybbøl Mølle. Elin og Gerd Laurenz's ejendom ligger i indsigtslinjen set fra syd mod både møllen og en del af skanseanlægget og i øvrigt markant i det relativt åbne landskab.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at montagen af solceller på stuehusets sydvendte tagflade vil ændre den visuelle opfattelse af stuehusets ydre fremtræden i væsentlig grad og virke forstyrrende i landskabsbilledet.

Fredningsnævnet vurderer som følge heraf, at det vil stride mod formålet med fredningen af området ved Dybbøl og Vemmingbund at meddele dispensation til at opsætte solceller på taget af stuehuset. Fredningsnævnet meddeler derfor Elin og Gerd Laurenz afslag på ansøgningen.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.

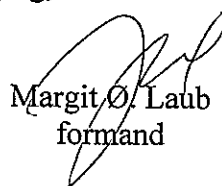
Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur
og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager
væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, 24. februar 2012

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Elin og Gerd Laurenz, Grønnekærvej 10, 6400 Sønderborg.

Naturstyrelsen Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.

Naturstyrelsen Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.

Sønderborg Kommune, Naturgruppen, Rådhusvej 10, 6400 Sønderborg.

Kulturarvsstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V.
Museum Sønderjylland, Dalgade 7, 6100 Haderslev.
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6440
Augustenborg.
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.
Friluftsrådet c/o Carsten Matzen, Spurtevænget 17, 6400 Sønderborg.
Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.
Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, c/o Erik Hammer, Bragesvej 23, 8230 Åbyhøj

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
E-mail:
esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

19. september 2012
Fredningssag 30/2012

J. nr.: 30/2012: Ansøgning fra Niels Knudsen, Dybbøl Banke 27, Sønderborg, om dispensation til at opsætte et solcelleanlæg og et solvarmeanlæg på en bygning på ejendommen matr. nr. 378 Dybbøl ejerlav, Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 22. juni 2012 modtaget en ansøgning fra Niels Knudsen om dispensation til at opsætte et solcelleanlæg på 45 m² og et solvarmeanlæg på 24 m² på den sydvendte tagflade på sin villa beliggende Dybbøl Banke 27, Sønderborg.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, hvis bygningens ydre fremtræden ændres.

Da villaen, hvorpå solcelleanlægget og solvarmeanlægget skal monteres, vil blive ændret, hvis projektet gennemføres, kan opsætningen af solcellerne ikke gennemføres, medmindre Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Niels Knudsen dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at opsætte solcelleanlægget på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige

del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

I en mail af 21. maj 2012 til Sønderborg Kommune har Niels Knudsen oplyst, at han overvejer at montere et 45 m² stort solcelleanlæg på 6 Kw, bestående af 36 moduler, og et 24 m² stort solvarmeanlæg bestående af 12 moduler på en sydvendt tagflade på en bygning på hans ejendom.

Sønderborg Kommune videresendte med brev af 22. juni 2012 henvendelsen til Fredningsnævnet.

Under forberedelsen af sagen har Naturstyrelsen, Det åbne Land, Ribe, oplyst i en mail af 1. august 2012, at styrelsen har vurderet ejendommens beliggenhed i forhold til terrænet, herunder synligheden fra veje og stier, herunder Gendarmstien, samt de historiske besøgssteder. Naturstyrelsen vurderer herudfra, at ejendommens tagflade mod sydsydvest kan være synlig i et område syd for Landevejen A8 (Dybbøl Banke) herunder fra stier, som fører ned til Gendarmstien, men sandsynligvis ikke fra skanseområdet (Skanse III) syd for Dybbølcenteret og området øst herfor (Dybbøl Banke/Dybbøl Mølle). Det er endvidere muligt, at den syd-sydvestvendende tagflade vil være synlig fra Aunbjerg (den tyske feltherrehøj), hvorfra Dybbøl Banke 27 ligger direkte i sigtelinjen mod øst fra Aunbjerg til det historiske område omkring Dybbøl Banke/Dybbøl Mølle.

Museum Sønderjylland har i en mail af 31. juli 2012 meddelt Fredningsnævnet, at museet ikke har bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde fredag den 31. august 2012, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog Niels Knudsen, for Naturstyrelsen, Det åbne Land, Ribe, naturgeograf Jørgen Clausen, for Sønderborg Kommune, Naturgruppen, Jane Frellesen, for Planafdelingen, Sønderborg Kommune, planlægger Jette Henningsen, for Danmarks Naturfredningsforening Finn Lindhardt, for Friluftsrådet Carsten Matzen.

Under besigtigelsen oplyste Fredningsnævnets formand, at nævnet den 22. juni 2012 har modtaget en ansøgning fra Niels Knudsen om dispensation til at opsætte et solcelleanlæg på 45 m² og et solvarmeanlæg på 24 m² på tagfladerne på en bygning på ejendommen Dybbøl Banke 27, Sønderborg. Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand. Det fremgår blandt andet af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, hvis bygningens ydre fremtræden ændres. Da den bygning, hvorpå solcelleanlægget og solvarmeanlægget skal monteres, vil blive ændret, hvis projektet gennemføres, kan opsætningen af solcellerne ikke gennemføres, medmindre Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Niels Knudsen oplyste under besigtigelsen, at de to anlæg skal monteres på den sydvendte tagflade på hans villa og med samme hældning som taget. Anlæggene skal monteres i forlængelse af hinanden, så de visuelt kommer til at fremtræde som en sammenhængende flade. Begge anlæg er monteret i sorte rammer og udført i sorte materialer. Taget på villaen er udført i stålplader af fabrikatet Lindab.

Finn Lindhardt oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til ansøgningen.

Karsten Matzen bemærkede, at det er Friluftsrådets vurdering af hensyn til naturen og miljøet, at der dispenseres til etablering af alternative energiformer.

Jette Henningsen anførte, at projektet ikke kræver tilladelse efter landzoneloven. Sønderborg Kommune ser positivt på ansøgningen, men kommunen er af den opfattelse, at den eksisterende beplantning i haven skal bibeholdes for at sløre anlægget, der navnlig vil være synligt fra Vemmingbund og Broagerland.

Janne Frellesen tilføjede, at Sønderborg Kommune bifalder, at der monteres solceller og solvarmeanlæg som et supplement til de eksisterende energi- og forsyningsformer.

Jørgen Clausen oplyste, at anlægget ikke vil være synligt fra Gendarmstien, men foreslog, at nævnet som et vilkår for en eventuel dispensation bestemmer, at anlægget skal antirefleksbehandles.

Niels Knudsen oplyste afsluttende, at hans villa ligger højt i landskabet; det er derfor nødvendigt af hensyn vind og blæst at bibeholde beplantningen.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fra en fastsat fredningsbestemmelse, hvis det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Niels Knudsens ejendom ligger i det fredede område i Dybbøl.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Niels Knudsens ejendom ligger i Dybbølfredningens delområde A.

Ejendom ligger ca. 600 til 800 m vest for Dybbøl Mølle og på en bakke oven over Vemmingbund. Gendarmstiens forløb følger kystlinjen i kort afstand.

Der er ikke fra Gendarmstien udsigt til Niels Knudsens ejendom, men besøgende, der færdes ad stier ned til Gendarmstien, vil have indsigts til ejendommen, men kun i begrænset omfang.

Fredningsnævnet lægger til grund, at solcelleanlægget og solvarmeanlægget, monteret på den sydvendte tagflade på villaen, kun vil være synligt fra landskabet syd for Niels Knudsen grund og fra Broagerland, men ikke fra stier og øvrige veje i området, samt at villaen set fra syd ikke ligger i indsigtslinjen til det historiske landskab omkring Dybbøl Mølle.

Fredningsnævnet lægger tillige til grund, at villaen, der er opført på en bakkeskråning syd for landevejen til Sønderborg, er afskærmet mod omgivelserne af træer og buske, som bidrager til at sløre villaen og dermed tillige solcelleanlægget og solvarmeanlægget.

Natur- og Miljøklagenævnet har vedrørende solvarme- og solcelleanlæg, som skal etableres på arealer indenfor strandbeskyttelseslinjen, den praksis, at ansøgninger om etablering af alternative energiforsyningsanlæg efter omstændighederne bør behandles lempeligere end ansøgninger om etablering af andre typer anlæg indenfor strandbeskyttelseslinjen og har tillige fastslået, at etablering af sådanne anlæg på ejendomme, som er beliggende indenfor en landskabsfredning, bør afgøres på linje med praksis inden for strandbeskyttelseslinjen.

Fredningsnævnet finder, at opsætning af et solcelleanlæg på 45 m² og et solvarmeanlæg på 24 m² på den sydvendte tagflade på Niels Knudsens villa ikke vil påvirke oplevelsen af det fredede landskab i nævneværdig grad, fordi villaen er omgivet af buske og høje træer. Fredningsnævnet finder imidlertid, at det røde tag på villaen vil udgøre en for markant baggrund for det sorte solcelle- og solvarmeanlæg og dermed forstærke indtrykket af anlægget. Denne uheldige virkning kan undgås, hvis taget, der er udført i stålprofiler, males i en matsort farve. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Niels Knudsens dispensation til at montere solcelle- og solvarmeanlægget på den sydvendte tagflade på villaen på vilkår,

at solcelleanlæggets samlede flade ikke overstiger 45 m² og solvarmeanlæggets samlede overflade ikke overstiger 24 m²,

at anlægget monteres på det ansøgte sted på villaens tagflade,

at anlægget skal være sort,

at anlæggets overflader skal være antirefleksbehandlet,

at baggrundsfolien skal være sort,

at anlæggets rammer skal være sorte,

at det underliggende tag skal males i en matsort farve,

og

at den eksisterende beplantning omkring villaen skal bibeholdes, og at der i tilfælde af fældning af træer og buske skal ske genplantning for at dæmpe den visuelle opfattelse af anlægget.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur
og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager
væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, c/o Retten i Esbjerg, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f. eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast til partshøring.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Byggeriet må ikke påbegyndes, før klagefristen er udløbet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 19. september 2012

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Niels Knudsen, Dybbøl Banke 27, 6400 Sønderborg.

Naturstyrelsen, Sønderjylland

Naturstyrelsen Ribe

Naturstyrelsen København

Sønderborg Kommune, Naturgruppen

Kulturarvsstyrelsen København

Museum Sønderjylland

Danmarks Naturfredningsforening København

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite

Friluftsrådet

Friluftsrådet Lokalkomite

Dansk Ornitologisk Forening

Dansk Ornitologisk Forening Lokalkomite

Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen

sdj@nst.dk

rib@nst.dk

nst@nst.dk

post@sonderborg.dk og jfl@sonderborg.dk

ka@kulturstyrelsen.dk

tekr@museum-sonderjylland.dk

dn@dn.dk

dn@soenderborg.dk

soenderjylland@friluftsraadet.dk

ecmatzen@privat.dk

natur@dof.dk

soenderborg@dof.dk

famham@live.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
E-mail:
esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

10. juni 2013
Fredningssag 17/2013

J. nr.: 17/2013: Lovliggørelse af et redskabshus på ejendommen matr. nr. 34 Dybbøl ejerlav, Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 5. april 2013 modtaget en ansøgning fra Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund om lovliggørelse af en udvidelse af en garagebygning på ejendommen matr. nr. 34 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, beliggende Dybbøl Banke 3, Sønderborg.

Under forberedelsen af sagen er det konstateret, at Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt allerede den 10. juni 2005 har meddelt Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund dispensation til at udvide garagebygningen mod øst og at etablere en terrasse på udvidelsens tag.

Det er under forberedelsen af sagen imidlertid konstateret, at der i årene mellem 2006 og 2008 er blevet opført et redskabshus nordøst for garagen, og at der ikke er meddelt dispensation til dette byggeri.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Da redskabshuset har ændret områdets karakter, og da fredningsbestemmelserne indeholder forbud mod bebyggelse, skal Fredningsnævnet tage stilling til, hvorvidt der kan ske lovliggørelse af redskabshuset.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 24. maj 2013, hvor nævnet har foretaget besigtigelse af redskabshuset og dets omgivelser.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund en lovliggørende dispensation til redskabshuset på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Naturstyrelsen, Det åbne Land, Ribe, har i en mail af 8. maj 2013 orienteret Fredningsnævnet om, at der mellem 2006 og 2008 er opført en langstrakt cirka 20 m² stor bygning nordøst for garagen, og at Naturstyrelsen ikke har fundet dokumenter vedrørende denne bygning.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 24. maj 2013, hvor nævnet har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog for Naturstyrelsen, Det åbne Land, Ribe, naturgeograf Jørgen Clausen, for Sønderborg Kommune natur- og planmedarbejder Jane Frellesen og planmedarbejder Jette Henningsen, for Danmarks Naturfredningsforening Finn Lindhart og for Friluftsrådet Carsten Matzen.

Fredningsnævnets formand oplyste under besigtigelsen, at Fredningsnævnet den 5. april 2013 har modtaget en ansøgning fra Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund om lovliggørelse af en udvidelse af en garagebygning på ejendommen matr. nr. 34 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, beliggende Dybbøl Banke 3, Sønderborg. Under forberedelsen af sagen er det konstateret, at Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt allerede den 10. juni 2005 har meddelt Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund dispensation til at udvide garagebygningen mod øst og at etablere en terrasse på udvidelsens tag. Det er under forberedelsen af sagen imidlertid konstateret, at Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund på et tidspunkt mellem 2006 og 2008 har opført et redskabshus eller et udhus umiddelbart nordøst for garagen, og at der ikke er meddelt dispensation til dette byggeri. Da ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner, og da fredningsbestemmelserne indeholder forbud mod opførelse af ny bebyggelse i fredningsområdet, skal Fredningsnævnet tage stilling til, hvorvidt der kan ske lovliggørelse af redskabshuset eller udhuset.

Bygningen besigtigedes.

Det konstateredes, at bygningen anvendes som redskabshus og til opbevaring af blandt andet havemaskiner.

Det konstateredes endvidere, at redskabshuset er udført på en støbt sokkel, at det måler udvendigt ca. (l x b x h) 8 x 3 x 3,5 meter, at det er opført i træ med klinkbyggede vægge, at væggene er isolerede, at taget er lagt i strå og udført som sadeltag med en hældning på 45 grader, at der i hver af redskabshusets gavle er en udadgående sidehængslet port, at der ikke er vinduer eller andre åbninger i bygningens facader, samt at ydervæggene og portene er malet i en jordbrun farve.

Finn Lindhart bemærkede, at Danmarks Naturfredningsforening som udgangspunkt modsætter sig byggerier i det fredede landskab omkring Dybbøl Mølle, fordi fredningsbestemmelserne indeholder forbud herimod, men at foreningen undtagelsesvist ikke vil modsætte sig, at Fredningsnævnet i dette konkrete tilfælde meddeler en lovliggørende dispensation til redskabshuset.

Carsten Matzen bemærkede, at Friluftsrådet er af samme opfattelse som Danmarks Naturfredningsforening.

Naturgeograf Jørgen Clausen oplyste, at Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund har fået dispensation til at udvide garage-bygningen. Det fremgår af et brev, som Sønderjyllands Amt den 15. marts 2005 sendte til Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, at udvidelsens stueplan skulle anvendes som ekstra opbevaringsplads, og at 1. salen skulle fungere som en åben altan. Bygningsudvidelsen er imidlertid inddraget til andet formål. Det er derfor nærliggende at antage, at Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund har opført redskabshuset, fordi udvidelsen af garagen ikke benyttes som opbevaringsrum.

Janne Frellesen og Jette Henningsen oplyste, at Sønderborg Kommune ikke har meddelt tilladelse til opførelsen af redskabshuset.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelunds ejendom ligger i Dybbølfredningens delområde A.

Ejendom ligger få hundrede meter øst/sydøst for Dybbøl Mølle og øst for de danske skanser II til IV på en sydvendt skråning ned mod Vemmingbund. Ejendommen ligger således midt i et historisk landskab af væsentlig national betydning.

Der er fra vejen syd for ejendommen og Gendarmstien en enestående indsigt over dette historiske område og op mod Dybbøl Mølle. Pia Bladt Tjørnelunds og Hans Tjørnelunds ejendom ligger i indsigtslinjen set fra øst og sydøst mod både møllen og en del af skanseanlægget og i øvrigt markant i det relativt åbne landskab.

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt meddelte den 10. juni 2005 Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund tilladelse til at udvide garagebygningen. Sønderjyllands Amt havde i brev af 15. marts 2005 til Fredningsnævnet afgivet en udtalelse. Det fremgår blandt andet af amtets brev, at ”Udvidelsen består af et ekstra opbevaringsrum i stueplanet, mens 1. sal skal fungere som åben altan”.

Fredningsnævnet har under besigtigelsen den 24. maj 2013 konstateret, at udvidelsen af garagebygningen ikke anvendes som ekstra opbevaringsrum, men er inddraget til kontor- eller boligformål i strid med forudsætningen for dispensationen, meddelt den 10. juni 2005, og at Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund i forlængelse af bygningsmassen på sin ejendom har opført et redskabsrum med facader, malet i en brun farve og med stråtag.

Det er Fredningsnævnets overordnede vurdering, at der som udgangspunkt ikke kan meddeles dispensation til bygninger i det nære fredningsområde omkring Dybbøl Mølle, medmindre bygningen støtter eller understøtter formålet med fredningen.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at redskabshuset hverken i sin udformning, placering i landskabet eller størrelse i betydelig grad forstyrrer synsoplevelsen af det fredede område.

Det er endvidere Fredningsnævnets vurdering, at udendørs oplag af havemaskiner, haveredskaber, stiger og lignende vil skæmme det fredede areal. Det er derfor overordnet set hensigtsmæssigt, at der i det omfang, det er nødvendigt at have havemaskiner o. lign., etableres opbevaringsmuligheder set i forhold til den konkrete ejendoms behov for en sådan maskinpark.

Det er oplyst, at Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelunds ejendom har et samlet areal på 28.230 kvadratmeter.

Fredningsnævnet vurderer som følge heraf, at der under disse konkrete omstændigheder undtagelsesvist ikke vil stride mod formålet med fredningen af området ved Dybbøl og Vemmingbund at meddele Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund en lovliggørende dispensation til redskabshuset.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund og efterfølgende ejere en lovliggørende dispensation til at beholde redskabshuset på vilkår,

at redskabshusets ydre udformning eller størrelse ingen sinde må ændres,

at redskabshusets facader altid skal være bejdset i en sort eller dybbrun farve,

at taget altid skal være af strå,

at portene skal holdes i samme farver som bygningens facader,

at der aldrig må isættes vinduer i redskabshuset,

at oplag af træ, maskiner og lignende skal fjernes fra området senest den 1. juli 2013,

at havemaskiner og lignende maskiner skal anbringes i redskabshuset, når de ikke er i brug,

at brænde skal opbevares på nordsiden af og skjult bag redskabshuset

og

at den slørende beplantning nord for redskabshuset eller udhuset skal plejes og vedligeholdes, så den visuelle opfattelse af bygningen dæmpes.

Hvis disse vilkår ikke overholdes, skal bygningen fjernes efter påkrav fra tilsynsmyndigheden.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Modtageren af afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur
og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager
væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, c/o Retten i Esbjerg, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

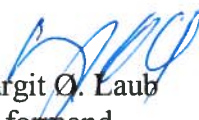
1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f. eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast til partshøring.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 10. juni 2013

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Pia Bladt Tjørnelund og Hans Tjørnelund, Dybbøl Banke 3, 6400 Sønderborg,
hans@biketheworld.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk
Naturstyrelsen, rib@nst.dk
Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk
Naturstyrelsen Sønderjylland, sdj@nst.dk
Ribe Arealforvaltning, raf@nst.dk
Kulturstyrelsen, ka@kulturstyrelsen.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk
Friluftsrådet/Sønderborg, ecmatzen@privat.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 79 13 66 77

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

30. juni 2014
Fredningssag 30/2013

J. nr.: 30/2013: Ansøgning fra Karsten Viereck Kurzke, Vemmingbundvej 19, Broager, om lovliggørelse af terrænreguleringer på ejendommen matr. nr. 1 Broager ejerlav, Broager.

Fredningsnævnet modtog den 11. juni 2013 fra Sønderborg Kommune en ansøgning fra Karsten Viereck Kurzke om tilladelse til at foretage forskellige udvidelser på landbrugsejendommen matr. nr. 1 Broager ejerlav, Broager og i forbindelse hermed at deponere overskydende jord på markerne nordvest for driftsbygningerne. Under forberedelsen af sagen orienterede Sønderborg kommune i et brev af 14. august 2013 Fredningsnævnet om, at Karsten Viereck Kurzke har deponeret overskydende jord i forbindelse med åbningen af et rørlagt vandløb og anlæg af en sø på engen nordøst for gården.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse i sagen den 23. august 2013. Under besigtigelsen oplystes det, at der tidligere i forbindelse med nogle anlægsarbejder på ejendommen er blevet deponeret jord på markerne nord, nordvest og vest for driftsbygningerne.

Karsten Viereck Kurzkes ejendom ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Karsten Viereck Kurzkes ejendom ligger i fredningens delområde B.

Ejere af landbrugsejendomme, der ligger i delområde B, kan uden fredningsnævnets tilladelse udvide og ombygge deres ejendomme. Fredningsbestemmelserne indeholder derimod et generelt forbud mod terræændringer.

Fredningsnævnet skal derfor alene tage stilling til, om der kan meddeles Karsten Viereck Kurzke en lovliggørende dispensation til deponeringer af overskydende jord, der er foretaget på arealerne nord, nordvest og vest for driftsbygningerne på ejendommen og på engen nordøst for ejendommen i forbindelse med åbningen af det rørlagte vandløb og anlægget af søen.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 23. august 2013, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet traf den 19. september 2013 afgørelse om forskellige anlægsarbejder på ejendommen og om deponering af overskydende jord i forbindelse hermed på marken nordvest for ejendommen. Fredningsnævnet vurderede, at de karakteristiske bølgede landskabsformer ville blive udvisket eller forsvinde, såfremt der blev deponeret overskudsjord i et lag på indtil 0,5 meter på arealet. Fredningsnævnet afslog derfor at dispensere til deponeringen af den overskydende jord fra anlægsarbejderne på markerne nord og nordvest for driftsbygningerne.

Efter besigtigelsen den 23. august 2013 blev Naturstyrelsen anmodet om en udtalelse om de deponeringer af overskudsjord, der allerede er foretaget og anlægget af søen samt jorddeponeringer i forbindelse hermed.

Udtalelsen, der er dateret den 10. januar 2013 er modtaget den 10. januar 2014, er blevet forelagt de klageberettigede med anmodning om eventuelle bemærkninger med høringsfrist den 12. april 2014.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Karsten Viereck Kurzke en lovliggørende dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at bibeholde de deponeringer af jord, der er foretaget nordvest for driftsbygningerne, etableringen af søen, åbningen af det rørlagte vandløb og deponeringen af jord i forbindelse hermed på arealerne omkring søen. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre

en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

Skove, krat og skrænter skal bevares, og tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer må ikke ændres, f. eks. ved afvanding.

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.
..."

Sønderborg Kommune har i brevet af 14. august 2013 til Fredningsnævnet oplyst, at kommunen har konstateret ulovlige aktiviteter på Karsten Viereck Kurzkes ejendom. Kommunen har derfor anmodet Fredningsnævnet om at tage stilling til, hvorvidt deponeringen af overskydende jord fra åbningen af et rørlagt vandløb og en sø på engen nordøst for driftsbygningerne samt søen kan lovliggøres.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 23. august 2013, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog Karsten Kurzke Viereck, for Sønderborg Kommune sagsbehandler Ruth Slai-kjær, Miljø & Landbrug, sagsbehandlerne Jane Frellesen og Stine Jakobsen, begge Naturafdelingen, for Naturstyrelsen, København, Kirstine Marckmann Rønne, for Danmarks Naturfredningsforening Birger Marcussen, og for Friluftsrådet Carsten Matzen.

Fredningsnævnets formand oplyste under besigtigelsen blandt andet, at Fredningsnævnet skal tage stilling til, om der kan meddeles Karsten Kurzke Viereck en lovliggørende dispensation til jorddeponiet på ejendommen, anlægget af søen, deponeringen af opgravet jord fra søen og åbning af det rørlagte vandløb.

Der er anført blandt andet følgende i Fredningsnævnets forhandlingsprotokol om deponeringen af jord på ejendommens marker:

”...

Birger Marcussen bemærkede, at der tidligere er deponeret betydelige mængder jord på marken nordvest for ejendommen, og at deponeringen bidrager til at sløre konturerne i landskabet. Danmarks Naturfredningsforening protesterer derfor mod ansøgningen om udspreddning af overskudsjord fra byggeriet og vejforlægningen på de fredede arealer nordvest for ejendommen, fordi det vil bidrage til at udviske konturerne i landskab endnu mere. Protesten støttes på fredningsbestemmelsen om, at der ikke må foretages terrænændringer

...

Birger Marcussen anførte endvidere vedrørende den tidligere deponering af jord på marken nord for bygningerne, at der formentlig dengang uden tilladelse er blevet deponeret så store mængder jord, at terrænet er blevet hævet indtil 2 meter. Han ønskede derfor præcise oplysninger om hvor store mængder, der er blevet deponeret på marken, inden nævnet tager stilling til, hvorvidt deponeringen kan lovliggøres.

Fredningsnævnet foretog herefter besigtigelse af søen og arealerne omkring søen nord for ejendommen.

Stine Jakobsen oplyste, at der uden tilladelse er blevet gravet en sø, og et dræn er blevet åbnet. Det er formentlig sket for ca. 5 til 6 år siden. Det opgravede materiale er deponeret i et lag med en tykkelse på 30 cm på arealet nordvest for søen.

Karsten Viereck Kurzke bemærkede, at han købte ejendommen for ca. 2 år siden. Det var ham bekendt Skov- og Naturstyrelsen, der oprindelig ønskede at anlægge en sø på stedet, men projektet blev opgivet. Ejendommens tidligere ejer anlagde derfor selv søen. Det skete vistnok for ca. 7 år siden. Den drænledning, der er blevet sløjfet, var et almindeligt markdræn. Jorden fra søen er blevet deponeret på arealet nord for søen og fremtræder i dag som en mindre ”pukkel” eller forhøjning i terrænet. Han mener, at det opgravede materiale blev spredt ud i et lag på ca. 20 til 30 cm, og højst ca. 50 cm.

Birger Marcussen bemærkede, at terrænændringerne ses tydeligt og anførte, at det er betænkeligt generelt, at der foretages deponeringer af jord inden for en landskabsfredning, fordi jorddeponeringen ødelægger de landskabsmæssige værdier, der begrundede fredningen. Det er derfor Danmarks naturfredningsforenings opfattelse, at det strider mod formålet med fredningen at lovliggøre de allerede foretagne depone-

ringer og at dispensere til yderligere deponeringer. Danmarks Naturfredningsforening har ikke bemærkninger til lovliggørelse af søen.

Carsten Matzen oplyste, at Friluftsrådet deler Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse.

Fredningsnævnets formand oplyste efter drøftelse med nævnsmedlemmerne, at nævnet vil tage stilling til forlægningsplanen af vejen nordvest for gården og deponering af jorden fra det projekterede anlægsarbejdet og vejforlægningen på arealerne nord og nordvest for landbrugsbygningerne, og at nævnet udsætter stillingtagen til lovliggørelse af de tidligere foretagne deponeringer og søen for at afvente tekniske undersøgelser fra Sønderborg Kommune og Naturstyrelsen af omfanget af deponeringerne...”

Naturstyrelsen har herefter foretaget en nærmere undersøgelse af terrænændringer.

Resultatet af undersøgelsen fremgår af et brev af 10. januar 2014 fra Naturstyrelsen.

Naturstyrelsen har i brevet anført følgende om terrænændringerne ved søen:

”På ortofoto fra foråret 2011-12, ses tydelige spor efter aktivitet på arealerne. Der er formentlig kørt noget jord til, som er planlagt ud på vest siden af søen. Området der er berørt er knap 2 ha ... Der er endvidere foretaget en beplantning på den nordlige side af søen. Formentlig er det en vildtstribe med majs som er plantet til rådyr mv. På ortofotoet fra 2012 og 2010 er der endvidere spor efter aktiviteter nord for søen samme sted som der på ortofotoet forår 2011 -2012 ses vildtstriber. Typen af aktivitet kunne tyde på jordbearbejdning, inden såning.

Mellem 2008 og 2010 er søen udvidet, og i 2010 ses der ligeledes spor efter aktiviteter i området vest for søen.

På ortofotoet fra 2008 ses endvidere gravearbejde i den vestligste del af fotoet. Her er der gravet tre sammenhængende kanaler, hvis etablering muligvis er i forbindelse med nedgravning af drænrør. Dette understreges af ortofotos fra 2002 og 2006, hvor ... området, hvor kanalerne graves i 2008, ser vandlidende ud...”

Naturstyrelsen har i brevet anført følgende om terrænændringerne på arealet nord for driftsbygningerne:

”På arealerne rundt omkring gården kan der identificeres tre forskellige steder, hvor der har været foretaget terrænændringer. De tre steder er markeret med henholdsvis en rød, en blå og en gul cirkel.

... markerer terrænændringer på vestsiden af laderne. På ortofotoet fra 2008, kan der identificeres jordbearbejdning i området og på billedet fra 2010 er der etableret en høj som også kan ses på billederne fra foråret 2011-12 og 2012. Området hvor der har været jordbearbejdning i 2008 er på ca. 1600 m² og højen er på mellem 300 og 500 m².

... markerer en terrænændring som kan identificeres på ortofotoet fra 2008. Terrænændringerne er udformet som et plateau. Fra 2010 og frem ser det dog ud som om plateauet er fjernet. Plateauet udgør ca. 1100 m².

... markerer terrænændringen nord for laderne. Terrænændringen kan første gang identificeres i 2006, men kan også ses på de resterende ortofotos frem til 2012. Denne terrænændring er ligeledes udformet som et plateau rundt om den nordlige del af laden. Plateauet udgør ca. 3100 m²...”

Fredningsnævnet har i brev af 17. marts 2014 anmode de klageberettigede om eventuelle bemærkninger til Naturstyrelsens udtalelse med høringsfrist den 12. april 2014.

Fredningsnævnet har ikke modtaget bemærkninger til udtalelsen.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan Fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 2 om bevaring af området, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, af fredningsbestemmelsernes § 4 om arealernes drift, at arealerne må anvendes som hidtil, at skove, krat og skrænter skal bevares, samt at tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer ikke må ændres, f. eks. ved afvanding samt af fredningsbestemmelsernes § 5 om terrænændringer, at der som anført i fredningsbestemmelsernes § 2 ikke må foretages terrænændringer for eksempel ved afgravning, opfyldning eller planering.

Ejendommen matr. nr. 1 Broager ejerlav, Broager, ligger i delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Fredningsnævnet dispenserede den 19. september 2013 til en forlægning af en intern kørevej, således at en del af deponeringen af den overskydende jord nord og nordvest for driftsbygningerne vil blive fjernet i forbindelse med vejforlægningen.

Det er Fredningsnævnets vurdering efter besigtigelsen samt Naturstyrelsens udtalelse, at den mængde jord, der er deponeret umiddelbart vest for laden, der er orienteret øst/vest og umiddelbart nord for laden, der er orienteret nord/syd virker som et menneskeskabt fremmedelement i gårdens

omgivelser, hvorfor der ikke kan meddeles en lovliggørende dispensation til bevaring af disse terrænændringer.

Den deponerede jord skal derfor fjernes senest den 1. oktober 2014.

I forbindelse med forlægningen af den interne kørevej, skal der foretages afgravning af skrænten nordvest for kørevejen ind i det område, hvor der tidligere er påfyldt jord. Naturstyrelsen har i sin udtalelse anført, at det på baggrund af ortofotoet fra 2010 ser ud til, at plateauet på dette sted er blevet fjernet.

Fredningsnævnet konstaterede under besigtigelsen, at jordpåfyldningen ikke har medført, at landskabet omkring jordpåfyldningen virker som kunstigt skabt. På denne baggrund og henset til Naturstyrelsen udtalelse, finder Fredningsnævnet, at der kan meddeles Karsten Kurzke Viereck en lovliggørende dispensation til denne jordpåfyldning.

Fredningsnævnet lægger på baggrund af udtalelsen fra Naturstyrelsen og ortofotografierne til grund, at der tidligere har været en fordybning i terrænet dér, hvor der i dag er en sø, og at søen er blevet udvidet senest i 2010, samt at ortofotografierne viser spor efter jordarbejder på arealet omkring søen senest i 2012.

Under besigtigelsen konstaterede Fredningsnævnet en forhøjning af terrænet ovenfor søen og aftegninger efter jordarbejder forskellige steder på terrænet angiveligt efter åbningen af det rørlagte vandløb.

Det er uafklaret, hvor store mængder opgravet jord, der er blevet deponeret på arealerne omkring søen, men uanset deponeringen af opgravet jord er det Fredningsnævnets vurdering, at fjernelsen af den deponerede jord næppe vil ændre eller forbedre den visuelle opfattelse af landskabet, og at det i dag vil være forbundet med store vanskeligheder at genskabe landskabsbilledet før deponeringerne. Som følge heraf, og da jordarbejderne på og ved søen er foretaget før Karsten Kurzke Viereck erhvervede ejendommen, finder Fredningsnævnet, at det ikke vil stride mod formålet med fredningen af delområde B at meddele Karsten Kurzke Viereck en lovliggørende dispensation til at bibeholde søen, det frilagte vandløb og terrænændringerne som følge af deponeringerne. Fredningsnævnet lovliggør derfor søen, frilægningen af vandløbet og deponeringen af opgravet materiale.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Modtageren af afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, c/o Retten i Esbjerg, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f. eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast til partshøring.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 30. juni 2014

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Karsten Viereck Kurzke, Vemmingbundvej 19, 6310 Broager.
Sønderjysk Landboforening, Billundvej 3, 6500 Vojens, slf@slf.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk
Sønderborg Kommune, jfl@sonderborg.dk
Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk
Naturstyrelsen Sønderjylland, sdj@nst.dk
Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk
Friluftsrådet/Sønderborg, ecmatzen@privat.dk

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 79 13 66 77

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

8. december 2014
Fredningssag 37/2014

J. nr.: 37/2014: Ansøgning fra Line Andreasen og Morten Skau Lorentzen, Dybbøl Banke 21, Sønderborg, om omlægning af en grusvej inden Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 23. september 2014 fra Sønderborg Kommune modtaget en ansøgning fra Line Andreasen og Morten Skau Lorentzen om tilladelse til at omlægge en grusvej på ejendommen matr. nr. 7 a Dybbøl.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand. Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 9, at der bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, ikke må anlægges nye veje og stier i fredningsområdet.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om grusvejen kan forlægges eller omlægges.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 7. november 2014, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Line Andreasen og Morten Skau Lorentzen afslag på ansøgningen om dispensation til at gennemføre forlægningen af markvejen. Begrundelsen for afslaget fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

"...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

§ 4. Arealernes drift

...

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

§ 9. Veje og stier.

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

§ 10. Særlige anlægsarbejder m.v.

...

§ 12. Offentlighedens adgang

Den ret til færdsel og ophold på strandbredder og udyrkede arealer, som tilkommer offentligheden efter reglerne i naturfredningslovens §§ 54 og 56, udvides således:

- a. Offentligheden har ret til at færdes til fods på en natursti på skræntoverkanten langs kysten på strækningen fra Sønderborg (Brohovedskansen) og omtrent til Skansegårdens vestskel...
- b. Offentligheden har ret til at færdes på et 6 m bredt areal over matr. nr. 18, Dybbøl fra landvejen til udsigtspunktet Avnbjerg ...
- c. Offentligheden har ret til at færdes på de stier, der er anlagt eller i øvrigt anlægges af det offentlige.

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i natur-fredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål..."

Line Andreasens og Morten Skau Lorentzens ejendom ligger i delområde A.

Sønderborg Kommune har i brevet af 23. september 2014 oplyst, at Line Andreasen og Morten Skau Lorentzen har ansøgt kommunen om tilladelse til at omlægge en grusvej på ejendommen matr. nr. 7 a Dybbøl, Dybbøl.

Kommunen har anført i brevet blandt andet:

”...

Sønderborg Kommune har i en årrække været opmærksomme på, at den offentlige stis passage meget tæt på ejendommen giver en række gener for beboerne.

Frem til midt i halvfjerdserne gik markvejen, som tillige er adgangs- og indkørselsvej til sommerhuse ved Dybbøl Strand, nord om ejendommen Dybbøl Banke 21. Efter anlæg af en ny stald på ejendommen ændrede den tidligere ejer forløbet til at gå syd om ejendommen og dermed klods op af ejendommens have.

På trods af behørig skiltning er der gentagne problemer med løse hunde og mountainbikes. Især forholdet, at den offentlige sti går så tæt forbi ejendommens have giver uheldige oplevelser for familien.

Den nye linjeføring udføres inden for samme matrikel langs eksisterende matrikelstel og uden for strandbeskyttelseslinjen. Overskudsjord fra vejanlægget lægges på dyrket mark på samme matrikel vest for ejendommen. Der er ikke søgt om beplantning i forbindelse med anlægget af vejen.

Sønderborg kommune bifalder ansøgningen og har den holdning, at det ikke forringer offentlighedens adgang til det fredede område, Gendarmstien langs vandet og til havet...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

I besigtigelsen deltog Line Andreasen, Jørgen Graversen, for Sønderborg Kommune agronom Marianne Tychsen, for Naturstyrelsen, København, biolog Søren Hansen, for Danmarks Naturfredningsforening Finn Lindhart og for Friluftsrådet Carsten Matzen.

Under besigtigelsen oplyste Fredningsnævnets formand blandt andet, at Fredningsnævnet den 23. september 2014 fra Sønderborg Kommune har modtaget en ansøgning fra Line Andreasen og Morten Skau Lorentzen om tilladelse til at omlægge en grusvej på ejendommen matr., nr. 7 a Dybbøl. Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand. Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 9, at der bortset fra markveje, som følger det naturlige terræn, ikke må anlægges nye veje og stier i fredningsområdet. Fredningsnævnet skal derfor tage stilling om grusvejen kan forlægges eller omlægges.

Agronom Marianne Tychsen oplyste, at Line Andreasen og Morten Skau Lorentzen har rettet henvendelse til Sønderborg Kommune for at få tilladelse til at forlægge vejen, der fører ned til stranden ved Vemmingbund, fordi Line Andreasen og Morten Skov føler sig generet af trafikken ad vejen, der er anlagt som en traditionel ”markvej” med et forløb umiddelbart vest og syd om haven til beboelseshuset på ejendommen. De ønsker at forlægge vejen, så den fortsætter ned over marken og derefter svinger mod øst i en vinkel på 90 grader til det punkt, hvor den rammer den eksisterende markvej ned til stranden. Der opstår herved et større frirum syd for haven, og trafikken holdes på afstand af bebyggelsen på ejendommen. Den forlagte vej kan eventuelt sløres med et hegn eller en beplantning. Markvejen fik det aktuelle forløb engang i 1970’erne - formentlig i 1978 - da den tidligere ejer af ejendommen, som er en landbrugsejendom, opførte en driftsbygning nord for

gårdspladsen. Inden opførelsen af driftsbygningen førte markvejen nord om gårdspladsen og fortsatte efter et blødt sving ned mod markvejen til stranden.

Line Andreasen tilføjede, at vejen efter en eventuel forlægning skal opbygges og udformes som den eksisterende markvej, så den visuelt ikke synes af mere.

Jørgen Graversen, der er Line Andreasens far, oplyste, at vejen eventuelt kan befæstes med knust beton.

Finn Lindhart bemærkede, at det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at markveje skal følge de naturlige terrænformer. Det er karakteristisk for dette område, at det er meget åbent og derfor giver en god fornemmelse af landskabet vest for Dybbøl Mølle.

Efter besigtigelsen har Naturstyrelsen med mail af 11. november 2014 sendt Fredningsnævnet luftfotografier, optaget i 1954 og 2014 af arealerne omkring Line Andreasens og Morten Skau Lorentzens ejendom, samt kopi af et målebordsblad.

Naturstyrelsen har på baggrund af luftfotografierne og målebordsbladet udtalt:

”Ud fra luftfotos fra 2014 og 1954 samt det historiske kortlag synes det klart, at der er tale om en gammel markvej, som oprindeligt har haft et forløb rundt om gården i den nordlige del af gårdspladsen. Vejen er blevet omlagt i perioden 1975-1984 til det nuværende forløb syd om gården. Det er alene vejens forløb rundt om gården, der er ændret. Alle øvrige strækninger er uforandrede gennem lang tid.

Naturstyrelsen har vurderet luftfotos tilbage fra 1945. Landskabet vest og syd for gården synes i lang tid at have været et sammenhængende landbrugsareal uden levende hegn, veje eller andre opdelinger ud over forskellige afgrødetyper.”

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Line Andreasens og Morten Skau Lorentzens ejendom ligger centralt i Dybbølfredningens delområde A, sydvest for Dybbøl Mølle med skanse II og skanse III i kort afstand fra gården og således i Dybbøl-fredningens historiske kerneområde, hvor de skærpede fredningsbestemmelser er gældende.

Line Andreasen og Morten Skau Lorentzen har ved købet af ejendommen forpligtet sig til at iagttage de restriktioner og begrænsninger, som fredningen lægger på deres ejendom.

Det fremgår af Overfredningsnævnets afgørelse blandt andet, at fredningsbestemmelserne forbyder, at der anlægges nye markveje, at der foretages terrænændringer, og at der i delområde A, som ligger vest for skanserækken, må ske nyplantning af levende hegn.

Markvejen har i dag et forløb, så den tilnærmelsesvist ikke er synlig i landskabet, og den er ikke afgrænset af levende hegn eller nogen form for beplantning.

Naturstyrelsen har udtalt, at landskabet vest og syd for gården synes i lang tid at have været et sammenhængende landbrugsareal uden levende hegn, veje eller andre opdelinger ud over forskellige afgrødetyper.

Fredningsnævnet har besigtiget arealerne syd for Line Andreasens og Morten Skau Lorentzens ejendom.

Arealerne er åbne med en enestående indsigthedsmod Dybbøl Mølle og skanserne II og III. Der er ikke på arealerne indsigthedsnedsættende beplantninger eller visuelt forstyrrende elementer. Hvis markvejen forlægges med det foreslåede forløb, vil den trække et synligt spor gennem landskabet.

På denne baggrund og med udgangspunkt i de restriktive fredningsbestemmelser, der gælder for fredningens delområde A, vurderer Fredningsnævnet, at det strider mod formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at dispensere til forlægningen af markvejen. Fredningsnævnet meddeler derfor Line Andreasen og Morten Skau Lorentzen afslag på ansøgningen.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Modtageren af afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, c/o Retten i Esbjerg, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

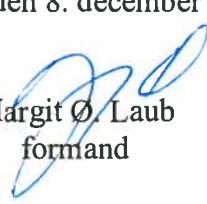
1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f. eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast til partshøring.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 8. december 2014

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Line Andreassen og Morten Skau Lorentzen, lineadreassen@yahoo.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, jfrl@sonderborg.dk, Mtyh@sonderborg.dk
Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk
Naturstyrelsen Sønderjylland, sdj@nst.dk
Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk
Friluftsrådet/Sønderborg, ecmatzen@privat.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 79 13 66 77

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

16. december 2014
Fredningssag 39/2014

Vedrørende Fredningsnævnets j. nr.: 39/2014: Ansøgning fra Doris og Kim Reinecker, Palmose 9, 6400 Sønderborg, om dispensation til at renovere indgangspartiet til villaen Palmose 9.

Fredningsnævnet har den 10. oktober 2014 modtaget en ansøgning fra Doris og Kim Reinecker om dispensation til at renovere indgangspartiet til deres villa Palmose 9, Dybbøl, der er opført på ejendommen matr. nr. 373 Dybbøl by, Dybbøl. Renoveringen omfatter opbygning af en ny trappe med et tagudhæng over indgangspartiet.

Ejendommen matr. nr. 373 Dybbøl by, Dybbøl, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse afsagt den 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at det er formålet med fredningen at bevare de enestående nationale værdier, der er knyttet til området, samt områdets landskabelige værdier. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at ombygning af eksisterende bygninger kun kan ske med Fredningsnævnets forudgående godkendelse, hvis bygningernes ydre fremtræden ændres.

Da der ved renoveringen af trappepartiet sker en ændring af Doris og Kim Reineckers villas ydre fremtræden, skal Fredningsnævnet godkende ombygningen.

Fredningsnævnet har tidligere foretaget besigtigelse af Doris og Kim Reineckers villa. Fredningsnævnet har derfor besluttet at behandle sagen på skriftligt grundlag.

Sagen er behandlet af Fredningsnævnets formand i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Fredningsnævnet har efter høring besluttet at meddele Doris og Kim Reinecker dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse på de vilkår, som fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.

...

c. ...

...

§ 7. Andre faste konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Dorris og Kim Reineckers ejendom ligger i fredningens delområde A.

Dorris og Kim Reinecker har i ansøgningen om tilladelse til renoveringen og ombygningen af indgangspartiet til deres villa oplyst, at indgangspartiet skal udvides i forbindelse med renoveringen, der skyldes, at taget over indgangspartiet og en opbygning, udført i røgfærdede glas-mursten, blev ”faretruende løse” efter en kraftig storm. De har derfor fjernet de løse bygningsdele.

Dorris og Kim Reinecker har i ansøgningen beskrevet det projekterede indgangsparti således:

”...

Trappen opføres i beton. Muren udvendig opføres i røde teglsten, samme som ejendommen.

Tag bliver ligeledes som ejendommen med rød tagsten, med en hældning på 15 g. Forrige tag bestod af tagpap, hvilket ikke var i harmoni med ejendommen...”

Tegningerne til renoveringen af indgangspartiet er vedhæftet denne afgørelse.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har i høringsbrev af 24. november 2014 anmodet Sønderborg Kommune, Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, Kulturarvsstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening og Friluftsrådet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 11. december 2014.

Der ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod projektet.

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan Fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Det er almindeligt, at fredningskendelser hjemler undtagelser, mulighed for tilladelser, og mulighed for at meddele dispensationer fra den konkrete kendelses fredningsbestemmelser. Langt de fleste dispensationssager, der forelægges fredningsnævnene, vedrører begrænsede undtagelser fra fredningsbestemmelserne til for eksempel mindre bygninger m.v.

Såfremt betingelserne for at meddele dispensation fra en fredningskendelse er til stede, vil fredningsnævnene gennem konkret fastsatte vilkår sikre, at det, der dispenseres til, i videst muligt omfang er eller bringes i overensstemmelse med fredningens formål for at undgå, at den konkrete fredning udhules.

Fredningsnævnene påser endvidere ved fastsættelsen af vilkår for dispensationer fra en fredningskendelse, at der følges en ensartet praksis med hensyn til vilkårene for dispensationer i det konkrete fredningsområde for fortsat at sikre formålet med den konkrete fredning.

Dorris og Kim Reineckers ejendom matr. nr. 373 Dybbøl by, Dybbøl ligger i Dybbølfredningens delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, som er begrundet i delområdets enestående nationale værdier.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, der regulerer bebyggelse i fredningsområdet, blandt andet, at der ikke uden Fredningsnævnets forudgående godkendelse må foretages ombygning af en eksisterende bygning, såfremt bygningens ydre fremtræden ændres.

Det lægges til grund, at ejendom matr. nr. 373 Dybbøl by, Dybbøl ligger i bymæssig bebyggelse, at der omkring ejendommen er en del bevoksning bestående af træer og buske, at bebyggelsen på ejendommen indgår i husrækken langs bygaden, og at der ikke som sådan er indsigt fra bygaden over landskabet bag ejendommen på grund af bebyggelsen og bevoksningen. På denne baggrund finder Fredningsnævnet, at det ikke strider mod formålet med fredningen at ændre ejendommens indgangsparti som vist på det tegningsmateriale, der er vedlagt ansøgningen.

Fredningsnævnet meddeler derfor Dorris og Kim Reinecker dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at ændre indgangspartiet på deres villa, beliggende Palmose 9, Dybbøl, på vilkår,

at indgangspartiet udføres som vist på den tegning, der er vedlagt ansøgningen,

at der ikke må anvendes tagsten med et glanstal, der overstiger 10,

og

at byggeaffald skal fjernes fra grunden senest 1 måned efter byggeriets afslutning.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Modtageren af afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur
og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager
væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, c/o Retten i Esbjerg, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f. eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast til partshøring.

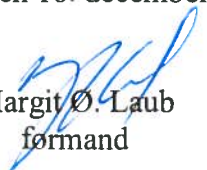
Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Byggeriet må ikke påbegyndes, før klagefristen er udløbet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 16. december 2014

Margit Ø. Laub
førmænd

Denne afgørelse er sendt til:

Dorris og Kim Reinecker, familienreinecker@yahoo.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, jfrl@sonderborg.dk
Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk
Søren Hansen, Naturstyrelsen, sofha@nst.dk
Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsraadet.dk
Friluftsrådet/Sønderborg, ecmatzen@privat.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
E-mail: esb-
jerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

26. februar 2015
Fredningssag 46/2014

J.nr.: 46/2014: Ansøgning fra Rita og Kim Christensen, Vemmingbundstrandvej 66, Vemmingbund, 6310 Broager, om tilladelse til at opsætte solpaneler på ejendommen Vemmingbundstrandvej 66, Vemmingbund, 6310 Broager.

Fredningsnævnet har den 8. december 2014 modtaget en ansøgning fra Rita og Kim Christensen om tilladelse til at opsætte solpaneler på ejendommens sydvendte tagflade på stuehuset. Solpanelernes areal forventes at blive på 60 m². Solpanelerne ønskes opsat i to etaper. I første etape ønskes der opsat 10-20 m² termiske paneler til varmt vand, og på sigt ønskes der opsat yderligere 40-50 m² såkaldte PV paneler til elproduktion.

Ejendommen, matr. nr. 77 Broager Ejerlav, Broager, ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand. Det ansøgte ligger inden for område B.

Da placering af solpaneler på ejendommen vil ændre områdets karakter fra den nuværende tilstand, kan opsætningen af anlægget ikke gennemføres, medmindre Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 13. februar 2015, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at give Rita og Kim Christensen tilladelse til at opsætte solpaneler på ejendommen. Begrundelsen for tilladelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (her-under tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

...”

Sønderborg Kommune har med brev af 8. december 2014 sendt ansøgningen til Fredningsnævnet. Kommunen har ikke i brevet udtalt sig om ansøgningen og har i mail af 2. februar 2015 oplyst, at de ikke har yderligere bemærkninger til sagen.

Museum Sønderjylland har i mail af 30. januar 2015 oplyst, at de ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 13. februar 2015, hvor nævnet har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog Kim og Rita Christensen, Finn Lindhart for Danmarks Naturfredningsforening og Carsten Matzen for Friluftsrådet.

Fredningsnævnets formand redegjorde under besigtigelsen for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Kim Christensen gennemgik projektet og oplyste blandt andet, at solpanelerne ønskes opsat i 2 etaper, og at det er hele den sydvendte tagflade på stuehuset, der i givet fald vil blive beklædt med solpaneler. Han ser gerne, at der ikke bliver stillet krav om, at solpanelerne skal være sorte, da det vil

blive en dyrere løsning end den, han allerede har modtaget tilbud på. Hvis solpanelerne skal monteres på hele tagfladen, vil den eksisterende skorsten sandsynligvis skulle rives ned.

Finn Lindhart og Karsten Matzen havde ingen bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Vemmingbundstrandvej 66 ligger i Dybbølfredningens delområde B. Bygningerne ligger delvis udenfor fredningsområdet. Den del af bygningen, hvorpå solpanelerne ønskes monteret, ligger indenfor fredningsområdet.

Fredningsnævnet lægger til grund, at solpanelerne, monteret på den sydvendte tagflade på stuehuset på Kim og Rita Christensens ejendom, ikke kan ses fra stier og veje i området.

Natur- og Miljøklagenævnet har vedrørende solvarme- og solcelleanlæg, som skal etableres på arealer indenfor strandbeskyttelseslinjen, den praksis, at ansøgninger om etablering af alternative energiforsyningsanlæg efter omstændighederne bør behandles lempeligere end ansøgninger om etablering af andre typer anlæg indenfor strandbeskyttelseslinjen og har tillige fastslået, at etablering af sådanne anlæg på ejendomme, som er beliggende indenfor en landskabsfredning, bør afgøres på linje med praksis inden for strandbeskyttelseslinjen.

Fredningsnævnet finder, at opsætning af 60 m² solpaneler på en matsort sydvendt tagflade på ansøgerens ejendom ikke vil påvirke oplevelsen af det fredede landskab i nævneværdig grad. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Kim og Rita Christensen dispensation til at montere solpanelerne på den sydvendte tagflade på stuehuset på deres ejendom på vilkår,

at solpanelernes samlede flade ikke overstiger 60 m²,

at solpanelerne monteres på det ansøgte sted på matsort tagflade,

at solpanelerne skal være sorte,

at solpanelerne skal være antirefleksbehandlet,

at baggrundsfolien skal være sort,

og

at solpanelernes rammer skal være sorte.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Du klager via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddanmark, Sydlig del
Esbjerg, den 26. februar 2015

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Rita og Kim Christensen, Vemmingbundstrandvej 66, Vemmingbund, 6310 Broager
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk
Naturstyrelsen, rib@nst.dk
Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk
Naturstyrelsen Sønderjylland, sdj@nst.dk
Ribe Arealforvaltning, raf@nst.dk
Kulturarvsstyrelsen, ka@kulturstyrelsen.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk
Friluftsrådet/Sønderborg, ecmatzen@privat.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
E-mail:
esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

13. maj 2015
Fredningssag 1/2015

J.nr.: 1/2015: Ansøgning fra Dybbøl Banke Vandværk v/ Hans Christian Sørensen, om tilladelse til at fjerne beplantning, terrænregulering og reparation af højdebeholder på ejendommen, matr.nr. 413 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 2. februar 2015 modtaget en ansøgning fra Dybbøl Banke vandværk v/Hans Christian Sørensen, omhandlende fjernelse af beplantning, midlertidig udgravning af terrænet ved muldafrømning, samt reparation af højdebeholder. Formålet er ifølge ansøgningen at sikre ren drikkevandsforsyning i området.

Ejendommen, matr.nr. 413 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl, ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. marts 2015, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse. Sagen blev udsat på indhentelse af flere oplysninger.

I mail af 4. maj 2015 fra Sønderborg Kommune er der fremsendt flere oplysninger og kortbilag til sagen.

Fredningsnævnet har besluttet at give tilladelse til det ansøgte på nærmere anførte betingelser. Begrundelsen for tilladelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 vedrører fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner. Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Den konkrete ejendom er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

§ 4. Arealernes drift.

...

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

Skove, krat og skrænter skal bevares, og tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer må ikke ændres, f.eks. ved afvanding.

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i natur-fredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Sønderborg Kommune har med brev af 2. februar 2015 sendt ansøgningen til Fredningsnævnet. Kommunen har udtalt:

”Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte ikke vil tilsidesætte fredningens formål, selvom fjernelse af beplantningen vil give ændringer i landskabet omkring netop dette sted, men dog af mindre karakter. Da terrænet bliver reetableret, vil der her ikke give nogle landskabelige ændringer.

Da det er vigtigt, at sikre de fremtidige drikkevandsressourcer i området vil en dispensation være nødvendig. Begrundelsen for ansøgningen er, at planter med kraftigt rodnet kan medføre revnedannelser i nedgravede rentvandstanke og højdebeholdere (vandtårne). Plante-rødderne vil helt naturligt søge mod det nærmest tilgængelige vand. I tørre perioder vil nedgravede betonkonstruktioner, der opbevarer vand, derfor tiltrække forskellige planter rodnet. Det er derfor vigtigt at fjerne planter, som har denne egenskab (bl.a. birk) i en passende afstand til disse konstruktioner. Det er et kendt fænomen, at der ved revnedannelser i rentvandstanke og højdebeholdere kan opstå forurening i form af bakterier i drikkevandet. ”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet sendte den 26. februar 2015 sagen i høring. Museum Sønderjylland og Naturstyrelsen har oplyst, at de ikke har bemærkninger til det ansøgte.

I besigtigelsen den 19. marts 2015 deltog Hans Christian Sørensen på vegne Dybbøl Banke Vandværk, Finn Lindhart for Danmarks Naturfredningsforening, Carsten Matzen for Friluftsrådet og Jane Frellesen fra Sønderborg Kommune.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Hans Christian Sørensen gennemgik projektet og oplyste blandt andet, at højdebeholderen har en kapacitet på 200 m³. Vandbeholdningen skal bruges som reserve, hvis der opstår behov for reparation af vandværkets hovedbeholder på 70 m³. Ved den sidste inspektion af højdebeholderen blev der konstateret utætheder, der kan medføre forurening af vandet. Utæthederne stammer fra rødderne, der naturligt søger mod vand. Det øverste jordlag på beholderen skal midlertidigt fjernes, og der skal foretages en reparation af beholderen. Reparationen vil blive udført indvendig fra, for at undgå at der skal afgraves for meget af jorden. Efter reparationen skal der svejses en membran på beholderen, og jorden og området vil blive reetableret.

Jane Frellesen oplyste, at det er nødvendigt at tage hensyn til vandressourcerne, hvorfor kommunen kan anbefale, at der gives en dispensation til det ansøgte.

Finn Lindhart udtalte, at det er vigtigt, at der findes en slørende beplantning, og at man beholder så meget af beplantningen som muligt, mens arbejdet står på. Det vil ikke være et problem, at den nye beplantning eventuelt bliver placeret i en større afstand fra beholderen for at sikre, at der ikke igen sker gennembrud i beholderen via træ-rødderne.

Det blev drøftet, om der er mulighed for at finde en beplantning, der så vidt muligt ikke har helt så aggressive rødder. Der skal samtidig være tale om egnstypiske træer.

Carsten Matzen oplyste, at der ikke er bemærkninger til, at man finder andre trætyper end de eksisterende.

Jane Frellesen oplyste, at Sønderborg Kommune gerne vil medvirke til, at der i samarbejde med vandværket findes den bedst egnede beplantning.

Der blev talt om, at beholderen med fordel kunne males i en jordfarve, der passer ind i terrænet.

Sønderborg Kommune har i mail af 4. maj 2015 oplyst, at Naturstyrelsen har indvilliget i placeringen af den afrømmede jord med betingelse, at der skal udlægges kørerplader.

Arbejdet skal helst efter deres ønske udføres inden 1. juli eller efter 1. september.

I mailen har kommunen vedhæftet 2 kortbilag om henholdsvis fjernelse af beplantningen og placering og afrømning af jorden.

Det er oplyst, at Sønderborg Kommune og Vandværket er blevet enige om, at den nye beplantning skal være egnstypiske træer og buske bl.a. tjørn og hassel.

Beplantning ønskes placeret i små grupperinger langs med skellinjen, som det fremgår af kortbilaget.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Ejendommen ligger i Dybbølfredningens delområde A.

Fredningsnævnet lægger til grund, at en fuldstændig fjernelse af beplantningen vil ændre karakteren af landskabet på stedet. Den midlertidige udgravning af terrænet ved muldafrømning vil også ændre karakteren men kun midlertidigt, da terrænet vil blive reetableret.

Fredningsnævnet er enig med Sønderborg Kommune i de anførte betragtninger omkring sikring af drikkevandsressourcerne.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Dybbøl Banke vandværk dispensation til fjernelse af beplantning, midlertidig udgravning af terrænet ved muldafrømning, samt reparation af højdebeholderen på vilkår,

at den eksisterende beplantning fjernes på det område, der er skitseret i kortbilaget vedhæftet denne afgørelse,

at arbejdet skal udføres inden 1. juli eller efter 1. september,

at placeringen af den afrømmede jord sker på det i kortbilaget vedhæftet denne afgørelse nævnte sted,

at der skal udlægges kørerplader under arbejdets udførelse,

at den nye beplantning skal være egnstypiske træer og buske bl.a. tjørn og hassel, der skal placeres i små grupperinger langs med skellinjen, som det fremgår af kortbilaget vedhæftet denne afgørelse.

og

at vandbeholderen skjules med et græstæppe.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

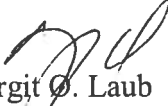
Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

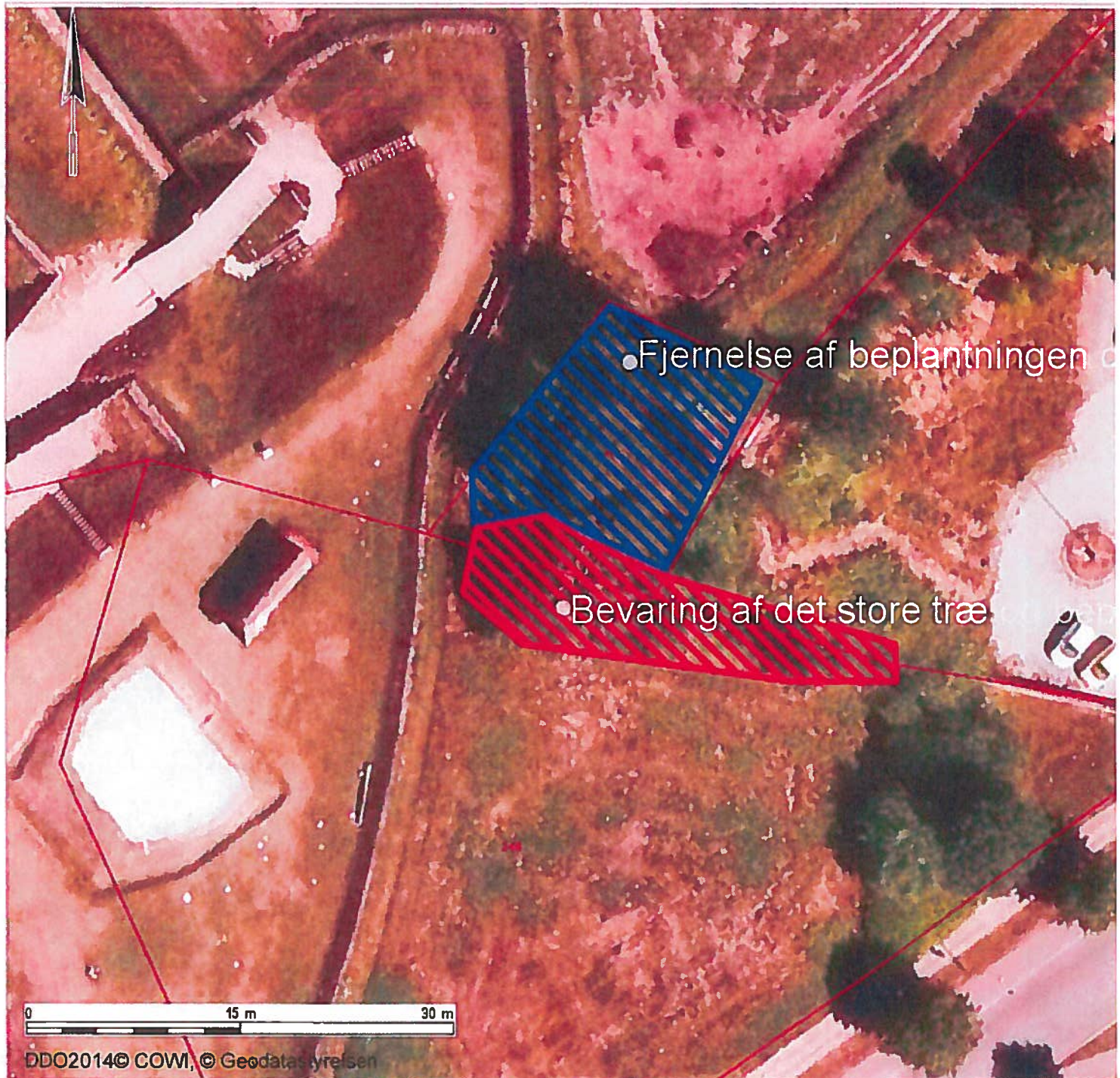
Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

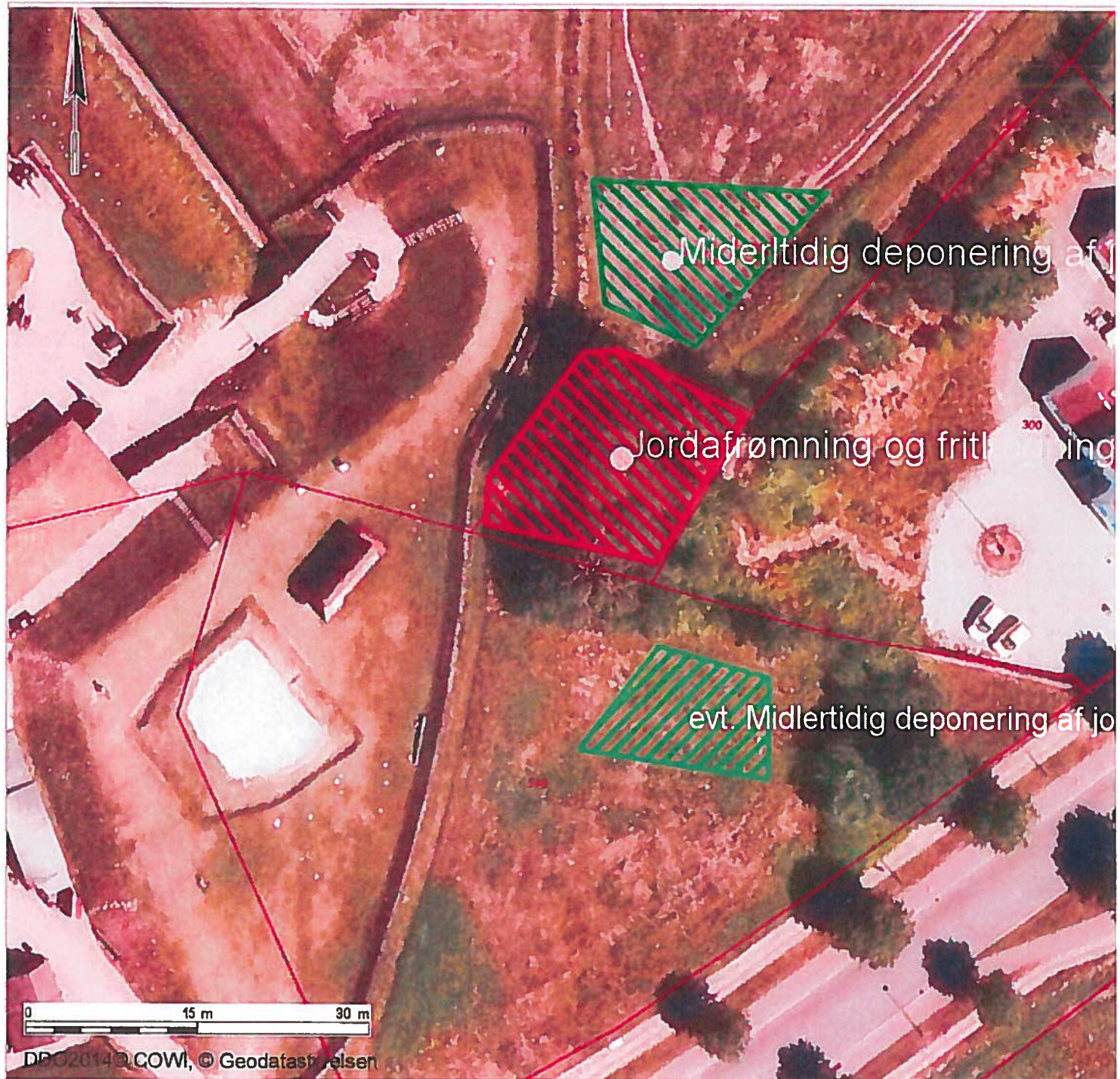
Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 13. maj 2015

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Dybbøl Banke Vandværk, hcms@dyb-net.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk, sdj@nst.dk, sofha@nst.dk
Kulturarvsstyrelsen, ka@kulturstyrelsen.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk, ecmatzen@privat.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

14. juli 2015
Fredningssag 21/2015

J.nr.: 21/2015: Ansøgning fra Henrik Lorenzen, om tilladelse til at opføre en udestue på ejendommen, Dybbøløstenvej 30, matr.nr. 22 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 15. juni 2015 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Henrik Lorenzen om tilladelse til at opføre en udestue på ejendommen, Dybbøløstenvej 30, matr.nr. 22 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl. Den ønskede udestue har en størrelse på 15 m² og ønskes opført på den sydvendte gavl på bygningen længst mod vest. Udestuen vil være uopvarmet og ønskes benyttet som overdækket terrasse. Udestuen vil blive malet i en farve, som indpasses med de eksisterende bygninger – en rød/brun farve.

Ejendommen matr.nr. 22 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987.

Fredningsnævnet har besluttet at give Henrik Lorenzen dispensation til at opføre udestuen under nærmere anførte vilkår som beskrevet under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Ejendommen, matr.nr. 22 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl, ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 4. Arealernes drift

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 2. juli 2015, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening, Marianne Tychsen på vegne Sønderborg Kommune samt Joan Held på vegne Henrik Lorenzen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Joan Held redegjorde for ansøgningen. Hun oplyste, at området er meget udsat for vinden. Den oprindelige terrasse til stuehuset ligger desuden dårligt i forhold til solen. De har derfor på et tidspunkt uden tilladelse haft opsat et drivhus, som de brugte som en form for havestue. Drivhuset, der gik i stykker i en storm, lå det sted, hvor udestuen ønskes opsat. Det skal være et sted, hvor de kan sidde og nyde haven. Den udestue, de har set på, vil blive søgt indpasset, så den ligner de eksisterende bygninger mest muligt. Udestuen vil blive udført i træ og blive malet i en sort/rød farve – både sider og tag. Havestuen vil ikke umiddelbart kunne ses fra vejen eller fra gendarmstien.

Sønderborg Kommune og Danmarks Naturfredningsforening havde ingen bemærkninger til det ansøgte.

Naturstyrelsen har ydet teknisk bistand til Fredningsnævnet og har i den forbindelse oplyst:

"Ejendommen er noteret som fritliggende enfamiliehus (parcelhus) i landzone

BBR oplysninger:

- Beboelseshusets bygningsareal: 160 m²
- Beboelseshusets boligareal: 220 m²

- Udhuse: 3
- Samlet areal udhuse: 1080 m²

Det er Naturstyrelsens vurdering, at det ansøgte vil skulle lægges til ejendommens arealer vedr. udhuse.

Ansøgningen synes at være fuldt oplyst af kommunen.

Ansøgningen giver ikke Naturstyrelsen anledning til yderligere bemærkninger. ”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Ejendommen ligger i Dybbølfredningens delområde A.

Selvom der på ejendommen i forvejen er opført 3 udhuse med et samlet ikke ubetydeligt areal, og selvom den ønskede havestue kan komme til at virke som en ”knopskydning”, finder Fredningsnævnet, at der undtagelsesvist kan gives tilladelse til det ansøgte. Fredningsnævnet har særligt lagt vægt på, at ejendommen er beliggende meget isoleret i området, og at den ønskede havestue ikke umiddelbart vil være synlig fra vejen og væk fra Gendarmstien.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Henrik Lorenzen dispensation til at opføre en udestue på ejendommen, Dybbøløstenvvej 30, matr.nr. 22 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl vilkår,

at udestuen maksimalt får et areal på 15 m² og opføres som vist på skitse vedlagt ansøgningen, og

at udestuens sider og tag snarest muligt efter opførelsen males i en rød/brun farve, så havestuen matcher de øvrige bygninger på ejendommen.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

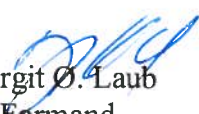
Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 14. juli 2015

Margit Ø. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Henrik Lorenzen, helo@sydbank.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, jfrl@sonderborg.dk

Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk, sofah@nst.dk, sdj@nst.dk, raf@nst.dk

Naturstyrelsen Sønderjylland, sdj@nst.dk

Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk

Friluftsrådet/Sønderborg, ecmatzen@privat.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

14. juli 2015
Fredningssag 18/2015

J. nr.: 18/2015: Ansøgning fra Sønderborg Kommune, Forsyningen, om tilladelse til at renovere hovedvandforsyningsledningen for drikkevand til Sønderborg By.

Fredningsnævnet har den 8. juni 2015 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune, Forsyningen, om tilladelse til at renovere hovedvandforsyningsledningen for drikkevand til Sønderborg By.

De berørte ejendomme er matr. nr. 31, 948, 1779, 1840 og 1644 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl, er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987.

Det fremgår af ansøgningen, at renoveringen vil foregå ved, at der skal skydes en ny ledning med en mindre diameter igennem den eksisterende vandforsyningsledning over en strækning på 1,3 km. Der vil være behov for at lave 4 mellemgravninger for at kunne skyde den nye ledning igennem. De 4 mellemgravninger vil være i størrelsen 1-2 m i bredden, 4-5 meter i længden og 1-2 meter i dybden.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation til at renovere hovedvandforsyningsledningen under nærmere anførte vilkår som beskrevet under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige

del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 2. juli 2015, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog Carsten Matzen på vegne Friluftsrådet, Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening, Marianne Tychsen på vegne Sønderborg Kommune, Finn Nordbag på vegne Forsyningen, Sønderborg Kommune og entreprenør Ulf Nørulf.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Finn Nordbag redegjorde for ansøgningen. Besigtigelsen blev gennemført på Tinggaards-beholderen. Det er en vandbeholder, der får vand ind andre steder fra. Vandbeholderen er i forbindelse med en beholder i Sønderborg by og forsyner via en vandledning beboerne i byen med

drikkevand. Ledningen, der ønskes fornyet, er blevet gravet ned i 70'erne og er udført i et pvc-materiale. Der er et meget presserende behov for en renovering af vandledningen. Det er håbet, at der alene skal graves et hul ved starten af ledningen og et hul ved ledningens afslutning. Hullet ved Tinggaardsbeholderen forventes at blive 2 meter i bredden x 10 meter i længden og ca. 1½ meter i dybden. Der bliver måske behov for at grave yderligere et hul på den del af strækningen, hvor ledningen slår et lille knæk. De pågældende huller vil blive dækket til igen, således at terrænet bliver reetableret.

Marianne Tychsen oplyste, at vandledningen går lige nord om fortidsmindet ved Skanse 10.

Sønderborg Kommune, Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening havde ingen bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Fredningsnævnet lægger til grund, at der er et presserende behov for en renovering af den eksisterende vandledning, og at de ønskede arbejder ikke vil påvirke området, idet de nødvendige mellemgravninger vil blive dækket til efter arbejdets udførelse, således at terrænet bliver reetableret.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 Sønderborg Kommune dispensation til at foretage en renovering af hovedvandforsyningsledningen for drikkevand til Sønderborg By på ejendommene, matr. nr. 31, 948, 1779, 1840 og 1644 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl på følgende vilkår,

at Forsyningen kontakter museumsmyndighederne, hvis der under gravearbejdet findes genstande af arkæologisk interesse,

at mellemgravningen hurtigst muligt dækkes til, efter arbejdets udførelse, således at der sker reetablering af terrænet, og

at overskudsjord, der ikke kan genindbygges i de gravede huller, deponeres efter Sønderborg Kommunes anvisninger.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

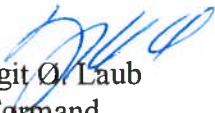
Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 14. juli 2015

Margit Ø. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk

Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk, sofha@nst.dk, sdj@nst.dk, raf@nst.dk

Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsraadet.dk

Friluftsrådet/Sønderborg, ecmatzen@privat.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

18. september 2015
FN SJS 30/2015

J. nr.: FN SJS 30/2015: Ansøgning fra Line Andreasen og Morten Lorenzen om tilladelse til at udskifte eksisterende eternittag med røde vingeteglsten på ejendommen Dybbøl Banke 21, 6400 Sønderborg, matrikel nr. 7 a, Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 2. august 2015 modtaget en ansøgning fra Line Andreasen og Morten Lorenzen om tilladelse til at udskifte eksisterende eternittag med røde vingeteglsten på ejendommen Dybbøl Banke 21, 6400 Sønderborg, matrikel nr. 7 a, Dybbøl.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele dispensation Line Andreasen og Morten Lorenzen om tilladelse til at udskifte eksisterende eternittag med røde vingeteglsten på ejendommen i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på de vilkår, der er anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

"...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (her-under tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Frednings-nævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i natur-fredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

Ifølge ansøgningen drejer det sig om stuehuset på ejendommen. Det eksisterende tag er et eternittag, som ejerne ønsker udskiftet med danske røde vingetegl. Ifølge ansøgningen har Sønderborg Kommune givet tilladelse til det ansøgte.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 28. august 2015 anmodet Sønderborg Kommune, Miljøministeriet, Naturstyrelsen/København, Kulturarvsstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet/Sønderjylland og Friluftsrådet/Sønderborg om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 17. september 2015.

Naturstyrelsen Sønderjylland har i mail af 31. august 2015 oplyst, at de ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Kulturstyrelsen har i mail af 2. september 2015 oplyst, at ejendommen er registreret med en bevaringsværdi 4, og at tilsynet med sådanne ejendomme hører under de lokale kommuner.

Danmarks Naturfredningsforening Sønderborg afdeling har i mail af 4. september 2015 og Friluftsrådet har i mail af 15. september 2015 oplyst, at de ikke har indvendinger mod ansøgningen.

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod ansøgningen

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne men det er en forudsætning for en dispensation, at gennemførelsen af aktiviteten ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det er af betydning for Fredningsnævnets vurdering, at et nyt tag ikke reflekterer lyset, fordi det vil betyde, at helhedsindtrykket af ejendommen i landskabet vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning.

En udskiftning af et tag med eternittagplader til et rødt tegltag findes ikke at være i strid med fredningens formål, og derfor gives der dispensation til det ansøgte på vilkår

at der ikke må benyttes tegl med en glansværdi, der gennemsnitlig overstiger 10.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,

- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

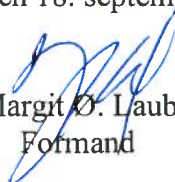
Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 18. september 2015

Margit O. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Line Andreasen og Morten Lorenzen, lineandreasen@yahoo.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk
Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk, sofha@nst.dk, sdj@nst.dk, raf@nst.dk
Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsraadet.dk
Friluftsrådet/Sønderborg, ecmatzen@privat.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

21. marts 2016
Fredningssag FN SJS 8/2016

J. nr.: FN SJS 8/2016: Ansøgning fra Sønderborg Forsyning om opgravning i forbindelse med renovering af hovedvandforsyningsledningen inden for Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 3. februar 2016 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune, Forsyningen, om tilladelse til at renovere hovedvandforsyningsledningen for drikkevand til Sønderborg By.

Det fremgår af ansøgningen, at renoveringen vil foregå ved at der skal skydes en ny ledning med en mindre diameter igennem den eksisterende vandforsyningsledning over en strækning på ca. 0,8 km. De berørte ejendomme er matr. nr. 1644 og 1662 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl. Der skal ved start og slut opgraves huller, der har en størrelse på 2 x 6 x 2 meter. Arealet vil blive reetableret efter arbejdets udførelse.

Ejendommene ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Sønderborg Forsyning dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på de vilkår, der er anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Frednings-nævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

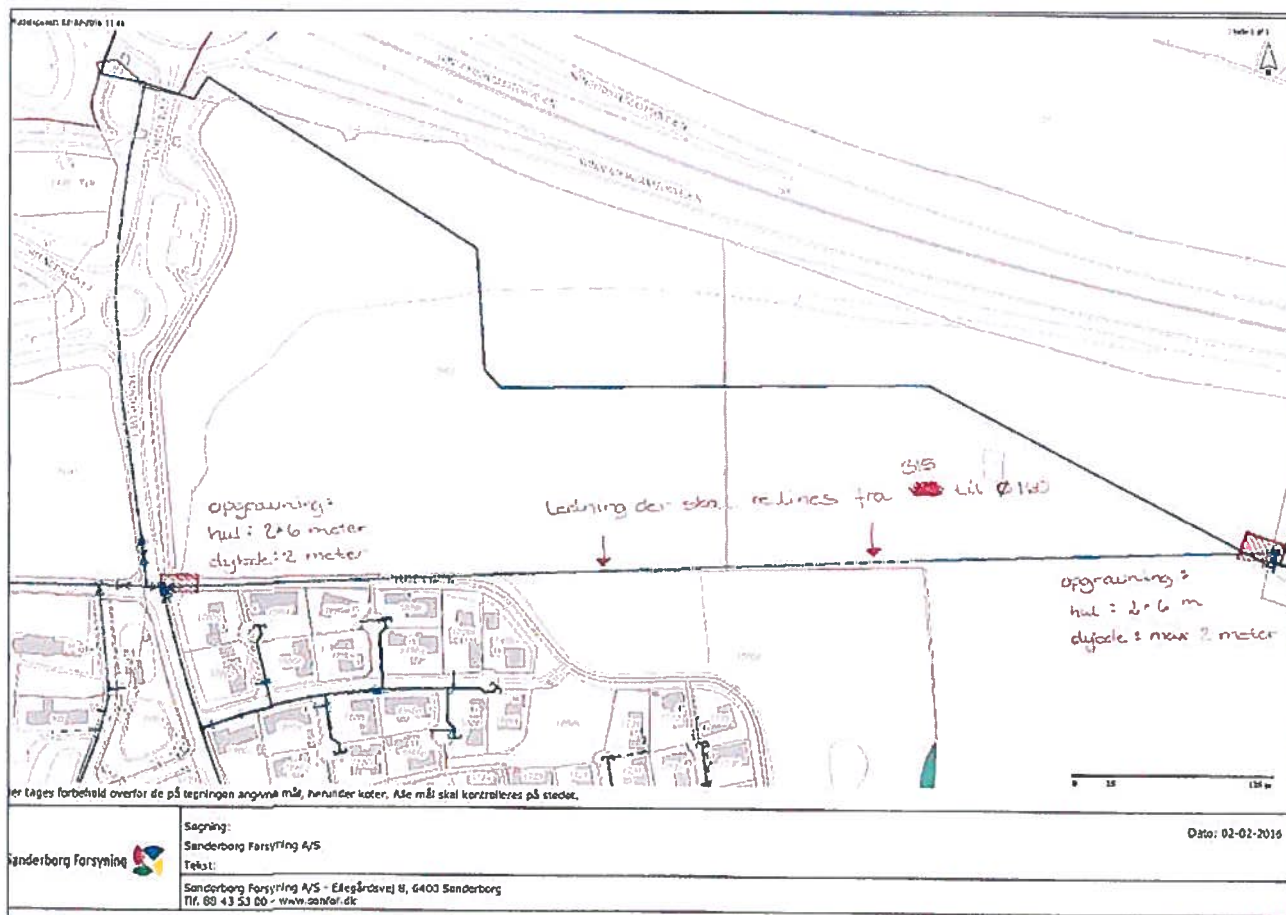
En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har under j.nr. 18/2015 den 14. juli 2015 givet dispensation til Sønderborg Forsyning til renovering af hovedvandforsyningsledningen. Den omtalte afgørelse angik ejendommene matr. nr. 31, 948, 1779, 1840 og 1644 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl.

Fredningsnævnet har ved mail af 25. februar 2016 anmodet Sønderborg Kommune, Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, Kulturarvsstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet/Sønderjylland og Friluftsrådet/Sønderborg, om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 17. marts 2016.

Fredningsnævnet har indhentet teknisk bistand fra Naturstyrelsen, der har fremsendt følgende kort, der viser placeringen af vandledningen i det fredede område:

Museum Sønderjylland har i mail af 29. februar 2016 oplyst, at museet ikke har bemærkninger til ansøgningen.

Friluftsrådet, Sønderjylland, har i mail af 1. marts 2016 oplyst, at man indstiller til en godkendelse af ansøgningen uden afholdelse af besigtigelse.

Naturstyrelsen, Sønderjylland, har i mail af 2. marts 2016 oplyst, at styrelsen ikke har bemærkninger til ansøgningen.

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod ansøgningen

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af

områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Fredningsnævnet lægger til grund, at der er et presserende behov for en renovering af den eksisterende vandledning, og at de ønskede arbejder ikke vil påvirke området, idet de nødvendige mellemgravninger vil blive dækket til efter arbejdets udførelse, således at terrænet bliver reetableret.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 Sønderborg Forsyning dispensation til at foretage en renovering af hovedvandforsyningsledningen for drikkevand til Sønderborg By på ejendommene, matr. nr. 1644 og 1662 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl på følgende vilkår,

at Forsyningen kontakter museumsmyndighederne, hvis der under gravearbejdet findes genstande af arkæologisk interesse,

at mellemgravningen hurtigst muligt dækkes til, efter arbejdets udførelse, således at der sker reetablering af terrænet, og

at overskudsjord, der ikke kan genindbygges i de gravede huller, deponeres efter Sønderborg Kommunes anvisninger.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

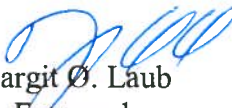
Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 21. marts 2016

Margit Ø. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, mtyh@sonderborg.dk
Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk, sofha@nst.dk, sdj@nst.dk, raf@nst.dk
Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsraadet.dk
Friluftsrådet/Sønderborg, ecmatzen@privat.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

14. september 2016
Fredningssag FNSJS 14/2016

J. nr.: FN SJS 14/2016: Ansøgning fra Martin Jørgensen om nedrivning og ændret benyttelse af ejendommen Flensborg Landevej 4, Sønderborg.

Fredningsnævnet har den 2. marts 2016 via Sønderborg Kommune modtaget en ansøgning fra Martin Jørgensen om nedrivning og ændret benyttelse af ejendommen, Flensborg Landevej 4, 6400 Sønderborg, matr. nr. 197, Dybbøl Ejerlav, Dybbøl.

Ejendommen er benævnt Marburgerbygningen. Ansøger ønsker at nedrive 488 m² af de knopskudte erhvervsbygninger, at udnytte bygningen bedre og at ændre anvendelsen af 230 m² erhvervsareal til boligareal.

Ejendommen er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987. Fredningen har til formål:

”...

at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.”

Det fremgår af fredningsbestemmelser bl.a., at ny bebyggelse og ombygning, hvor ydre fremtræden ændres, kun må foretages med Fredningsnævnets godkendelse.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation for at ændringerne kan foretages.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 31. marts 2016 og ved afgørelse af 20. april 2016 gav nævnet Martin Jørgensen dispensation til det ansøgte på vilkår, at der skulle fremsendes et konkretiseret projekt med Sønderborg Kommunes bemærkninger til Fredningsnævnets endelige godkendelse.

Sønderborg Kommune har herefter i mail af 6. juli 2016 fremsendt et konkret projekt med kommunens bemærkninger. Kommunen har blandt andet skrevet:

”Sønderborg Kommune har gennemgået tegningerne med bygherrer og er positive over for de ændringer der sker på ejendommen. Vi vurderer at de ændringer der sker tager hensyn til det eksisterende byggeri, men også afspejler tidens påvirkninger af bebyggelse med tilbygninger og lign. Vi vurderer at den bygningsmas-

se som fjernes, vil medvirke til at fremme bygningernes arkitektoniske helheder. Yderligere sikre ombygningen at hierarkiet mellem de ældre og nyere bygninger er harmonisk.

Bygningerne får en anvendelse, som vi er sindet at give landzonetilladelse til.”

Martin Jørgensen har vedrørende det konkrete projekt anført:

”...

Ved besigtigelse hørte jeg forskellige kommentarer til mine idéer vedrørende mørk farve til facade og at vinduer ikke måtte dominere.

Der er blevet arbejdet både med ekstra nedrivning og nybygning i samme stil som hovedbygning, men både arkitekt og jeg blev hurtigt enige om at det blev alt for meget med endnu en bygning med rødt tegltag – og ville i øvrigt få den nuværende hovedbygning til at se dårligere ud end den er.

Vi vendte derfor tilbage til den oprindelige idé om at genbruge bygningen med fladt tag.

Her er det til gengæld lykkedes både at få lavet en indretning, så vi opnår den funktion vi gerne vil have, og samtidig få facaden til at passe noget nær perfekt ind med hovedbygning, og dermed blev det helt naturligt at bevare facaden i hvid.

Vinduerne er valgt i forskellige størrelser, for at de på en gang bryder facaden uden at komme til at dominere facaden.

Det er også lykkedes at få højden af nuværende facade reduceret, og dermed er hele tagkonstruktionen på den gamle hovedbygning blevet synlig.”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgt ikke strider mod formålet med fredningen.

Fredningsnævnet har i afgørelsen af 20. april 2016 anført, at det ikke strider mod fredningens formål, at der undtagelsesvist kan gives tilladelse til det ansøgte. Fredningsnævnet har lagt vægt på, at ejendommen, der blev opført i 1916 som et andelsmejeri frem til 1966 og senere blev overtaget af slagtermester Marburger, fremtræder som en oprindelig industribygning med flere tilbygninger, der ikke findes at falde naturligt ind i den oprindelige ejendoms ”udtryk”. Projektet er dog ikke så detaljeret, at det er muligt at give en endelig dispensation på det foreliggende grundlag.

Fredningsnævnet finder, at det nu foreliggende projekt ikke strider mod fredningens formål og giver derfor en endelig dispensation på vilkår,

at arbejderne udføres i overensstemmelse med tegningerne fra JKA-Arkitekter ApS dateret den 19. juni 2016 og fremsendt til Fredningsnævnet ved mail af 6. juli 2016.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

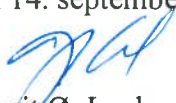
Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 14. september 2016

Margit Ø. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Martin Jørgensen, dgmvmrj@bbsyd.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, mtyh@sonderborg.dk, metm@sonderborg.dk,
smar@sonderborg.dk

Miljø- og Fødevareministeriet, Styrelsen for vand- og naturforvaltning, svana@svana.dk, sof-ha@svana.dk

Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk

Friluftsrådet/Sønderborg, b.joensson@stofanet.dk

Haderslev Stift, kmhad@km.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

20. september 2016
Fredningssag FN SJS
23/2016

J. nr.: FN SJS 23/2016: Ansøgning fra Heidi og Jørgen Wienke, om tilladelse til at nedrive et eksisterende sommerhus og opføre et nyt sommerhus beliggende Dybbølstrand 4, 6400 Sønderborg, matr. nr. 1653 Dybbøl, Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 30. maj 2016 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune v/arkitekt Jørn Kjeld Andresen på vegne Heidi og Jørgen Wienke, om tilladelse til at nedrive et eksisterende sommerhus og opføre et nyt sommerhus beliggende Dybbølstrand 4, 6400 Sønderborg, matr. nr. 1653 Dybbøl, Dybbøl.

Det fremgår af ansøgningen, at det eksisterende sommerhus på ca. 40 m² ønskes nedrevet, da det er i en så dårlig stand, at det ikke kan renoveres. Huset er opført på baggrund af en tidligere jernbanevogn fra trediveerne og materialer fra Oksbøl-lejren i starten af 1950'erne. Det nye hus ønskes opført i en størrelse på ca. 65 m² med en træbeklædt facade i mørke jordfarver. Huset ønskes opført med et sadeltag belagt med græstørv eller paptag. Ifølge kommunens oplysninger kan det ikke udelukkes, at det gamle sommerhus er udført i materialer, der er sundhedsskadelige.

Sommerhuset er beliggende på lejet grund.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må opføres ny bebyggelse.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at give Heidi og Jørgen Wienke dispensation til at nedrive det eksisterende sommerhus og opføre et nyt sommerhus på nærmere anførte vilkår som beskrevet under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Overfredningsnævnet opdelte i afgørelsen af 23. november 1987 fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Frednings-nævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 30. juni 2016, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Ole Wandahl Stenshøj. Endvidere deltog arkitekt Jørn Kjeld Andresen, Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet, Finn Lindhart på vegne Dan-

marks Naturfredningsforening, Lone Frederiksen på vegne Sønderborg Kommune og udlejerne af grunden, Morten Lorentzen og Line Andreasen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Arkitekt Jørn Kjeld Andresen redegjorde for ansøgningen. Ejerne af sommerhuset har ønsket at modernisere sommerhuset, da det ikke længere er tidssvarende. Der mangler blandt andet toiletter. Man har vurderet, at det ikke kan betale sig at renovere huset. Der er herefter udarbejdet det skitseprojekt, der er fremsendt tegninger af til Fredningsnævnet. Huset ønskes udvidet og drejet en anelse i forhold til det eksisterende hus. Baggrunden herfor skyldes et ønske om at få huset til i sit udtryk og formgivning at passe bedre ind i landskabet i forhold til nabosommerhuset. Huset ønskes opført i træmaterialer og med et forholdsvis stort vinduesparti mod vandet. Soklen ønskes hævet, så det kommer op i nogenlunde samme højde som nabosommerhuset, og således at huset er bedre sikret mod oversvømmelse. Taget ønskes ifølge principtegningen belagt med græs, men det kan alternativt blive beklædt med sort tagpap svarende til nabosommerhuset. Arkitekten kunne ikke komme ind i huset og kunne ikke umiddelbart svare på, hvad der præcis findes af faciliteter i det nuværende sommerhus.

Lone Frederiksen oplyste, at Sønderborg Kommune godt kan se, at der er et behov for en renovering af sommerhuset. Kommunens holdning er, at huset som udgangspunkt skal opføres på samme sokkel. Endvidere finder kommunen, at der skal ses på vinduespartierne mod vandsiden. Hvis ejerne har behov for nye faciliteter, kan en mindre udvidelse efter praksis accepteres.

Margit Laub oplyste, at det af hensyn til sagens afgørelse er nødvendigt at få oplyst, hvilke faciliteter det eksisterende sommerhus har.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening godt kan acceptere, at det eksisterende hus rives ned, og at der opføres et nyt. Der er heller ingen bemærkninger til, at det nye hus ønskes drejet en anelse, men der bør alene gives tilladelse til en mindre udvidelse på 5-6 m² til f.eks. et toilet.

Birger Jønsson forespurgte, om der ikke er fare for en nedstyrtning af skrænten op til Gendarmstien, hvis der graves ind i skrænten, når det nye hus på grund af den ændrede drejning skal placeres et stykke inde i skrænten.

Arkitekt Jørn Kjeld Andresen oplyste, at dette ikke vil give problemer. Dels vil huset ikke skulle så meget ind i skrænten som oprindeligt forudsat, hvis der kun gives tilladelse til en mindre udvidelse, og dels vil der blive etableret en støttemur.

Fredningsnævnet har indhentet teknisk bistand fra Naturstyrelsen, der i en mail af 28. juni 2016 blandt andet har skrevet:

”...

I forbindelse med vurdering af, om der er tale om genopførelse af et eksisterende hus lægges der normalt til grund, at huset opføres med samme størrelse og omtrent samme placering og ydre udformning. Fredningsnævnet bør derfor være opmærksomme på, om bygningens øgede størrelse og ændrede udseende betyder, at ikke er tale om genopførelse, men om ny opførelse af bebyggelse.”

Arkitekt Jørn Kjeld Andresen har i mail af 8. august 2016 supplerende oplyst, at han har undersøgt forholdene omkring installationer i det eksisterende sommerhus, og kan bekræfte at der kun er indlagt el-installation for lys og varme. Der er således ikke indlagt vand eller andre sanitære installationer herunder kloakering.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Natur- og Miljøklagenævnet har for så vidt angår nyopførelse af sommerhuse beliggende tæt ved strandene en meget restriktivt administreret praksis, som generelt skal sikre en friholdelse af strandene og de umiddelbart bagvedliggende kystområder for bebyggelse m.v. Denne praksis følges også i fredningssager. Der kan efter den pågældende praksis kun i særlige tilfælde gøres undtagelse fra forbuddet om nyopførelse af et sommerhus i et sådant område. En dispensation kan dog meddeles, hvis der er tale om et nødvendigt formål, som bør gå forud for den generelle beskyttelsesinteresse, og der ikke ved en dispensation skabes præcedensvirkning i strid med det generelle formål med reglerne.

Efter denne praksis kan der efter en konkret vurdering meddeles dispensation til efter nedrivning at opføre et tilsvarende nyt hus, forudsat det eksisterende hus ikke er så forfaldent, at det ikke repræsenterer nogen værdi af betydning. Det nye hus skal opføres med omtrent samme placering, størrelse og karakter som det gamle hus.

Praksis har ved ansøgning om udvidelse af meget små huse med henblik på modernisering af sanitære forhold tiltrådt dispensation til en begrænset tilbygning med henblik på indretning af bad, wc m.m. Dette er sket efter en konkret vurdering, hvor der udover størrelsen af det eksisterende hus er taget hensyn til karakteren af det område, hvor sommerhuset ligger.

Natur- og Miljøklagenævnet har i en konkret sag udtalt, at et sommerhus på 40m² ikke er omfattet den lempeligere praksis vedrørende meget små huse, men at der kunne gives tilladelse til en ubetydelig udvidelse på max. 4 m² til indretning af bad, wc eller lignende.

Fredningsnævnet meddeler derfor i overensstemmelse med denne praksis og efter en vurdering af sommerhuset og beliggenheden i forhold til kysten og Gendarmstien i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 Heidi og Jørgen Wienke dispensation til det ansøgte på vilkår,

at Fredningsnævnet får forelagt et projekt til godkendelse med nedrivning af eksisterende sommerhus og opførelse af nyt sommerhus i en størrelse på højst 44 m² og med omtrent samme placering og karakter som det gamle hus, herunder for så vidt angår antal og størrelse af vinduer og tagmateriale mv. og beskrivelse af materialer.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller

3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

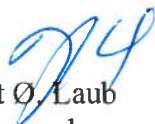
Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 20. september 2016

Margit O. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Arkitekt Jørn Kjeld Andresen, jka@jka-arkitekter.dk
Morten Lorenzen og Line Andreasen, Dybbøl Banke 21, 6400 Sønderborg.
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, mtyh@sonderborg.dk
Miljø- og Fødevareministeriet, Styrelsen for vand- og naturforvaltning, svana@svana.dk,
sofha@svana.dk
Slot-og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk
Friluftsrådet/Sønderborg, b.joensson@stofanet.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

14. oktober 2016
Fredningssag FN SJS
36/2016

J.nr.: FN SJS 36/2016: Ansøgning fra Land Syd I/S om tilladelse til at opsætte en ny transformerstation på ejendommen, Stenbæk 1, 6310 Broager, matr.nr. 335 Smøl, Broager, indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 11. august 2016 modtaget en ansøgning fra kort- og landmålingstekniker Jens Peder Jensen, LandSyd på vegne Sydenergi og Broager Kraft Varmer om tilladelse til at opsætte en ny transformerstation på ejendommen, Stenbæk 1, 6310 Broager, matr.nr. 335 Smøl, Broager, indenfor Dybbølfredningen.

Det fremgår af ansøgningen, at Transformerstation skal opsættes, da der i forbindelse med nye vandboringer er nødvendigt med mere strøm i området. Den nye transformer ønskes opsat ved siden af et nyt pumpeanlæg. Den nye transformer er af typen 'holtap' og måler (L*B*H; 2,6*1,9*2,3 m) og opsættes umiddelbart i nærheden af nye pumpeanlæg. Ejere af pumpeanlægget Broager Kraft Varmer har fået tilladelse til denne boring af Fredningsnævnet. Ejer af området Hans Heinrich Jacobsen har givet tilladelse til opsætningen og til, at nyt kabel nedgraves i kanten af hans marker.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besluttet at give Sydenergi og Broager Kraft Varmer dispensation til det ansøgte under nærmere anførte vilkår som beskrevet under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Frednings-nævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Det hedder i ansøgningen fra Land Syd:

”...

Transformerstation skal opsættes da der i forbindelse med nye vandboringer i området er nødvendigt med mere strøm i området.

Den nye transformer ønskes opsat ved siden af nyt pumpeanlæg som er blevet etableret på matr.nr. 335 Smøl, Broager...

Den nye transformer er af type ”holtap” og har flg. Dimensioner (L*B*H; 2,6*1,9*2,3 m) og opsættes umiddelbart i nærheden af nye pumpeanlæg...

Ejere af pumpeanlægget Broager Kraft Varme har fået tilladelse til denne boring af Fredningsnævnet.

Ejer af området Hans Heinrich Jacobsen, Stenbæk 1, 6310 Broager har givet tilladelse til opsætningen og til at nyt kabel nedgraves i kanten af hans marker ...

Vi har haft kontakt til Sønderborg kommune med hensyn til placering og § 3 naturområde da lednings-traceet går tæt på disse områder...

Kommunen har meddelt og at der ikke kræves dispensation mht. § 3 naturområderne..."

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 30. september 2016, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Ole Stenshøj. Endvidere deltog kort- og landmålingstekniker Jens Peder Jensen, Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet, Marianne Tychsen og Gitte Andresen på vegne Sønderborg Kommune.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne. Formanden oplyste, at det ikke er korrekt, at Fredningsnævnet som oplyst af ansøgeren har givet tilladelse til vandboringerne under j.nr. FN 4/2014. Nævnet skrev derimod den 4. februar 2014 følgende til Sønderborg Kommune:

"Sønderborg Kommune ansøger principalt om tilladelse til at afdække boringshullet med en råvandsstation, subsidiært at anbringe boringen i en tørbrønd i beton.

Sønderborg Kommune oplyser i ansøgningen, at der skal være et fredningsbælte på 5 x 5 meter omkring boringen, og at boringen enten skal hegnes eller "indhegnes" af store kampesten.

Hvis Broager Fjernvarmeselskab Amba etablerer boringen i en brønd, afskærmet med kampesten, kan prøveboringen etableres uden dispensation fra Fredningsnævnet.

Hvis Broager Fjernvarmeselskab Amba anbringer en råvandsstation oven på boringen, skal Fredningsnævnet dispensere hertil, uanset om boringen hegnes med et hegn eller kampesten.

Hvis Broager Fjernvarmeselskab Amba anbringer boringen i en tørbrønd og hegner fredningsbæltet med et hegn, skal Fredningsnævnet dispensere til opsætningen af hegnet.

Hvis Broager Fjernvarmeselskab Amba vælger en af de 2 sidste løsninger, skal Fredningsnævnet anmode om nærmere oplysninger om råvandsstationen og hegnet – råvandsstationens og hegnets mål, hvilke materialer, der skal anvendes til råvandsstationen og hegnet, farvevalget til råvandsstationen og hegnet samt den tidsmæssige udstrækning af prøveboringen. Fredningsnævnet skal endvidere have oplyst navnet på ejeren af matr.nr. 336 Smøl, Broager.

Fredningsnævnet foretager sig ikke videre i sagen, før Sønderborg Kommune meddeler hvilken løsning, Broager Fjernvarmeselskab Amba vælger for prøveboringen."

Fredningsnævnets formand oplyste, at nævnet har modtaget en ny ansøgning om etablering af de nævnte råvandsstationer. Denne sag – der ikke er færdigbehandlet – har j.nr. FN SJS 40/2016.

Kort- og landmålingstekniker Jens Peder Jensen redegjorde for ansøgningen og anviste det sted, hvor transformerstationen ønskes opsat. Der skal leveres strøm til de vandboringer, som Broager Kraft Varmer allerede har igangsat. Transformerstationen har de i ansøgningen nævnte mål og er en standardtype station. Den vil være udført i en grøn eller brunlig farve. Landmanden, der har givet

samtykke til placeringen har oplyst, at han ikke vil foretage større ændringer af den bevoksning, der kan ses i området.

Birger Jønsson oplyste, at Friluftsrådet ikke har bemærkninger til ansøgningen. Transformerstationen vil blive opsat langt fra vejen og stier og får derfor ingen betydning for områdets karakter.

Marianne Tychsen oplyste, at der er tale om et vigtigt projekt, og at kommunen i øvrigt ikke har bemærkninger til denne ansøgning.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet finder, at opsætning af transformatorstationen på det anviste sted langt inde på en mark og tæt på træer og buske ikke vil have nogen betydning for de landskabelige værdier i det fredede område.

Fredningsnævnet meddeler derfor efter en samlet vurdering af forholdene i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation til opsætning af en transformatorstation på vilkår,

at transformatorstationen opsættes efter samtykke fra lodsejer og højst må have målene (L*B*H; 2,6*1,9*2,3 m)

at transformatorstationen skal være i grønlig eller brunlig farve, så den kan indpasses bedst muligt i landskabet, og

at transformatorstationen skal fjernes og området reetableres, når der ikke længere er behov for strømforsyningen til vandboringerne i området.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 14. oktober 2016

Margit Ø. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Kort- og landmålingstekniker Jens Peder Jensen, jpi@landsyd.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk

Miljø- og Fødevareministeriet, Styrelsen for vand- og naturforvaltning, svana@svana.dk ; sof-ha@svana.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk

Friluftsrådet/Sønderborg, b.joensson@stofanet.dk

Hans Heinrich Jacobsen, Stenbæk 1, 6310 Broager

Broager Kraft Varme, Østergade 21, 6310 Broager

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

14. oktober 2016
Fredningssag FN SJS
26/2016

J.nr.: FN SJS 26/2016: Ansøgning fra Tine Christensen, om tilladelse til at nedrive et eksisterende sommerhus og opføre et nyt sommerhus beliggende Dybbølstrand 2, 6400 Sønderborg, på del af matr.nr. 1844 Dybbøl, Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 29. juni 2016 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Tine Christensen, om tilladelse til at nedrive et eksisterende sommerhus og opføre et nyt sommerhus beliggende Dybbølstrand 2, 6400 Sønderborg. Sommerhuset er beliggende på del af matr.nr. 1844 Dybbøl, Dybbøl.

Det fremgår af ansøgningen, at det eksisterende sommerhus på ca. 36 m² ønskes nedrevet til soklen, da det er i en så dårlig stand, at det ikke kan renoveres. Det nye hus ønskes opført på samme sokkel som det eksisterende hus. Huset ønskes opført med en træfacade og tagpaptag. Sommerhuset er beliggende på lejet grund. Grundejeren, Naturstyrelsen, har udarbejdet et notat om sagen, hvoraf fremgår, at Naturstyrelsen kan tiltræde ansøgningen.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må opføres ny bebyggelse.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besluttet at give Tine Christensen dispensation til det ansøgte under nærmere anførte vilkår som beskrevet under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

Overfredningsnævnet opdelte i afgørelsen af 23. november 1987 fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Sønderborg Kommune har i brev af 24. juni 2016 udtalt:

”...

Sønderborg Kommune har 11. februar 2016 modtaget ansøgning fra Tine Christensen, om nedbrydning af eksisterende sommerhus og opbygning af et nyt sommerhus på adressen.

Ejendommen er beliggende på del af matr.nr. 1844 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl. Sommerhuset er placeret på lejet grund. Ejer: Naturstyrelsen.

Matriklen er en del af Dybbølfredningen reg.nr. 7770.

Fredningens formål er at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrende muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er tilknyttet området, og sikre almenhedens passende adgang til færdsel i området.

Der må ikke opføres ny bebyggelse uden Fredningsnævnets forudgående tilladelse.

Ansøgningen er indsendt som en principiel ansøgning fra fredningsbestemmelserne, og vil efterfølgende skulle optages som reel ansøgning inden for plan-, naturbeskyttelses- og byggelov.

Arealet er tillige omfattet af strandbeskyttelseslinje.

Sønderborg Kommune har ved besigtigelse og samtale med lejer og et notat fra ejer (Naturstyrelsen) forståelse for, at der er brug for en gennemgribende renovering af sommerhuset...”

Naturstyrelsen har i notat af 30. september 2015 vedrørende renovering af sommerhuset, Dybbøl Strand 2, 6400 Sønderborg anført:

”...

Nuværende lejekontrakt løber til 31.12-3034

De ældste dele af det nuværende sommerhus er bygget i 1930'erne,

Lejer af grunden og ejer af sommerhuset har oplyst følgende:

I forbindelse med overvejelserne om en renovering kontra nybygning af sommerhuset har en tømrer foretaget en konkret vurdering af huset, og anbefalingen herfra er, at rive huset ned og genopbygge det på det eksisterende fundament. Standen af det eksisterende hus er så ringe, at en bevarende renovering vil være meget vanskelig (hvis overhovedet mulig) og uforholdsmæssigt dyr og besværlig.

I forbindelse med renoveringen (nybygning) ændres der ikke nævneværdigt på husets indretning og komfort. Der overvejes dog at indlægge vand i huset.

Det eksisterende fundament vil blive genanvendt/repareret, så grundarealet forbliver uændret. Af byggetekniske grunde vil der dog forekomme ændringer på husets udvendige udseende. Det nuværende hus er et ”knopskydningshus” hvorfor en del af konstruktionerne er uhensigtsmæssige ved nybyg.

...

Husets placering på grunden gør, at det knapt er synligt fra Gendarmstien og pga. bevoksning kun i ringe omfang fra vandsiden.

Beskrivelse af det nye hus:

Det nye hus er som illustreret på tegningerne som en simpel konstruktion bestående af 3 ”kasser” svarende til de tre centrale dele i det eksisterende hus. Stuen udgør den største centrale kasse med køkken og soverum som lavere og mindre elementer på siden af den centrale del. Højden på de tre elementer er forskellig for at huset ikke bliver for symmetrisk og statisk i fremtoningen. Udvendig tænkes huset beklædt med vandrette, brede profilbrædder, der males røde. Taget er belagt på tagpap. Vinduerne er sprossede termo-vinduer med hvide rammer. Das og skur bygget på sovesektionen med en lavere højde...”

Danmarks Naturfredning har i en mail af 15. september 2016 anført:

”...

Da fredningen ikke indeholder intentioner om at sommerhuset skal fjernes og da husets stand er meget dårlig, kan vi acceptere at huset genopføres på den bestående sokkel, og altså med den samme størrelse. Vi vil dog sætte krav om at arealet af husets facade mod vandet ikke ændres væsentligt, at der ikke isættes store iøjnefaldende glaspartier og at huset og taget holdes i afdæmpede jordfarver...”

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 30. september 2016, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Ole Stenshøj. Endvidere deltog Tine Christensen og dennes samlever, Henrik Terp, Marianne Tychsen på vegne Sønderborg Kommune, byggesagsbehandler Mette K. Pedersen på vegne Sønderborg Kommune, Gitte M. Andresen på vegne Sønderborg Kommune, Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet og fuldmægtig Karsten Romme på vegne Naturstyrelsen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Tine Christensen og Karsten Romme redegjorde for ansøgningen i overensstemmelse med ansøgningen. Karsten Romme oplyste, at sommerhuset efter nedrivningen vil blive genopført på samme sokkel og med et udseende, der tillempet minder om det oprindelige hus. Ifølge projektet vil tagkonstruktionen blive opført med 3 tagrygge for at få en lidt større loftshøjde i huset, og fordi det giver et pænere udtryk. Det er som følge af behovet for isolering nødvendigt at udvide arealet med ca. 2 m². Karsten Romme oplyste endvidere, at man i forbindelse med sagen har rådført sig med myndigheder omkring kravene, og at projektet er søgt udarbejdet, så kravene er opfyldt. Tine Christensen oplyste, at der i forbindelse med ombygningen vil blive indlagt vand.

Repræsentanterne fra Sønderborg Kommune oplyste, at der ikke er bemærkninger til projektet, der virker meget gennemtænkt.

Birger Jønsson oplyste, at Friluftsrådet ikke har bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Natur- og Miljøklagenævnet har for så vidt angår nyopførelse af sommerhuse beliggende tæt ved strandene en meget restriktivt administreret praksis, som generelt skal sikre en friholdelse af strandene og de umiddelbart bagvedliggende kystområder for bebyggelse m.v. Denne praksis følges også i fredningssager. Der kan efter den pågældende praksis kun i særlige tilfælde gøres undtagelse fra forbuddet om nyopførelse af et sommerhus i et sådant område. En dispensation kan dog meddeles, hvis der er tale om et nødvendigt formål, som bør gå forud for den generelle beskyttelsesinteresse,

og der ikke ved en dispensation skabes præcedensvirkning i strid med det generelle formål med reglerne.

Efter denne praksis kan der efter en konkret vurdering meddeles dispensation til efter nedrivning at opføre et tilsvarende nyt hus, forudsat det eksisterende hus ikke er så forfaldent, at det ikke repræsenterer nogen værdi af betydning. Det nye hus skal opføres med omtrent samme placering, størrelse og karakter som det gamle hus.

Praksis har ved ansøgning om udvidelse af meget små huse med henblik på modernisering af sanitære forhold tiltrådt dispensation til en begrænset tilbygning med henblik på indretning af bad, wc m.m. Dette er sket efter en konkret vurdering, hvor der udover størrelsen af det eksisterende hus er taget hensyn til karakteren af det område, hvor sommerhuset ligger.

Natur- og Miljøklagenævnet har i en konkret sag udtalt, at et sommerhus på 40m² ikke er omfattet den lempeligere praksis vedrørende meget små huse, men at der kunne gives tilladelse til en ubetydelig udvidelse på max. 4 m² til indretning af bad, wc eller lignende.

Fredningsnævnet meddeler derfor i overensstemmelse med denne praksis og efter en vurdering af sommerhuset og beliggenheden i forhold til kysten og Gendarmstien i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 Tine Christensen dispensation til det ansøgte på vilkår,

at Fredningsnævnet får forelagt et endeligt projekt til godkendelse med nedrivning af eksisterende sommerhus og opførsel af nyt sommerhus i en størrelse på højst 40 m² og med omtrent samme placering og karakter som det gamle hus, herunder for så vidt angår antal og størrelse af vinduer og tagmateriale mv. og beskrivelse af materialer.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 14. oktober 2016

Margit Ø. Laub
Førmand

Denne afgørelse er sendt til:

Tine Christensen, tine@havbo17.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, mtyh@sonderborg.dk
Miljø- og Fødevareministeriet, Styrelsen for vand- og naturforvaltning, svana@svana.dk ; sof-ha@svana.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsraadet.dk
Friluftsrådet/Sønderborg, b.joensson@stofanet.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

15. november 2016
Fredningssag FN SJS
40/2016

J.nr.: FN SJS 40/2016: Ansøgning fra PlanEnergi på vegne Broager Fjernvarme A.m.b.A. om tilladelse til at opsætning af 9 råvandsstationer indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 9. september 2016 modtaget en ansøgning fra PlanEnergi på vegne Broager Fjernvarme A.m.b.A. om tilladelse til at opsætning af 9 råvandsstationer indenfor Dybbølfredningen. Projektet berører følgende matrikel numre:

335 Smøl, Broager
127 Smøl, Broager
315 Smøl, Broager
342 smøl, Broager
46 Smøl, Broager
41 Smøl, Broager
284 Smøl, Broager (2 stk.)
1226 Broager, Broager

Råvandsstationerne ønskes opsat som afslutning på 9 borer, der ønskes foretaget med henblik på at forsyne Broager Fjernvarme med grundvand i forbindelse med et større varmeindvindingsanlæg. Råvandsstationerne indeholder pumpeinstallationer, el- og styringstavler. Råvandsstationerne består af glasfiber og males oftest i grønne eller brune farver, således at de syner mindst muligt i landskabet. Råvandsstationerne måler ca. 2 x 1,5 meter i grundareal og er ca. 1,3 meter høje.

Ejendommene ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte skal gennemføres.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Broager Fjernvarme A.m.b.A. dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på de vilkår, der er anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

"...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

Fredningsnævnets behandling af sagen:

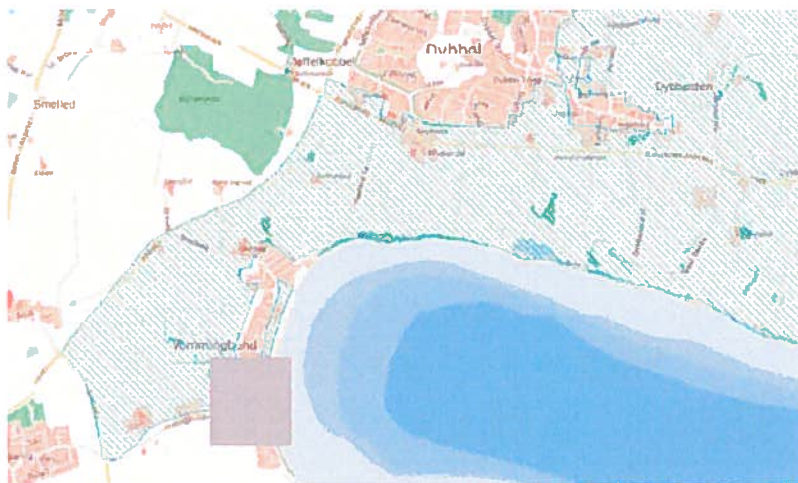
Det fremgår af ansøgningen fra Broager Fjernvarmeselskab til Sønderborg Kommune:

"...

Der ansøges om dispensation for etablering af råvandsstationer (små pumpehuse af type som angivet på figur 1) i området vest for Vemmingbund. Området er underlagt Dybbøl Fredningen, se figur 2 ...

Figur 1: Billede af råvandsstation

Figur 2: Dybbøl Fredning er vist med skravering. Med gråt felt er vist området, hvor de 9 råvandsstationerne/råvandsstationer tænkes placeret.

Det er i henhold til Dybbøl Fredningens § 2, at der søges om dispensation. I fredningens § 2 står, at "det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse, terrænændringer eller beplantninger, med mindre at sådan en tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15".

Projektet

Broager Fjernvarmeselskab undersøger mulighederne for at etablere et varmeindvindingsanlæg i området vest for Vemmingbund. Anlægget planlægges at indvinde og injicere grundvand fra et meget dybtliggende magasin, som ikke er egnet til drikkevand, da saltholdigheden er for høj.

Undersøgelserne omfatter etablering af 9 dybe borer (200 – 260 meter under terræn), udførelse af et pumpeforsøg og udtagning af kemiske analyser. Resultaterne af undersøgelserne lægges ind i en numerisk grundvandsmodel for at foretage konsekvensanalyser af grundvandsmagasinet, det omkringliggende miljø, når anlæg køres i drift.

Et varmeindvindingsanlæg fungerer ved at pumpe grundvand op, lede det gennem en varmeveksler og returnere det til grundvandsmagasinet. Når vandet passerer varmeveksler/varmepumpesystemet, afkøles grundvandet fra 8-9 °C til 2-3 °C. I varmeveksleren tages der således energi ud af grundvandet, som bruges til opvarmning.

Grundvandskredsen er et lukket system, hvor det oppumpede grundvand returneres til det samme grundvandsmagasin. Det betyder, at der er hydrologisk balance i grundvandsmagasinet og kvaliteten af grundvandet påvirkes ligeledes heller ikke af projektet.

Boringerne afsluttes med en overjordisk råvandsstation. Råvandsstationen indeholder pumpeinstallationer, el- og styringstavler. Råvandsstationen består af glasfiber og males oftest i grønne eller brune farver, således at de syner mindst muligt i landskabet. Råvandsstationerne måler ca. 2 x 1,5 meter i grundareal og er ca. 1,3 meter høje ...

Grundvandsanlægget

Grundvandsanlægget er dimensioneret til at 4 boringer placeret i en nord-syd gående række ude i Smøl Mose og 5 injektionsboringer ligeledes placeret i en nord-syd gående række inde bag sommerhusene ved Vemmingbund. Boringerne er koblet på en nedgravet transmissionsledning af grundvandet ...

Transmissionsledningen i ø400 mm PE rør nedgraves i en dybde af ca. 1,2 meter. Ledningen og dertil hørende udluftningsskakter og kabelbrønde vil ikke være synlige i landskabet.

Der er i området, hvor boringerne etableres, terrænt grundvand. I det dybt liggende grundvandsmagasin, som boringerne er filtersat i, er der ca. 3 meter overtryk i forhold til terrænniveau. Disse to forhold gør det ikke muligt at etablere en pumpeinstallation i tørbrønd under terrænniveau.

Råvandsstationerne i landskabet

For hver af boringerne er ... der taget fotos af lokaliteten for at visualisere boringernes/råvandsstationernes synlighed i landskabet. Det skal bemærkes til de respektive billeder, at de viser færdige boringer, boringer under etablering og endelig ikke udførte boringer (her er boringens placering vist med landmålerstok). Endvidere forekommer der på flere af billederne køreplader. Disse fjernes, når etableringsarbejdet omkring boringerne er færdige.

Pumpeboringerne (P1-P4) ... er placeret således, at de i videst muligt omfang falder ind i landskabet, således at læhegn, krat eller lignende "skjuler" råvandsstationerne. En enkelt boring (P2) er dog placeret på et mere åbent sted i landskabet.

Injektionsboringerne, som alle er placeret på marken ind til sommerhusområdet, er som det fremgår ... ikke markant synlige i landskabet.

Når alle boringerne er færdigetableret, fjernes kørepladerne og terrænet reetableres til deres oprindelige tilstand.

Service af boringerne

Der vil ikke blive etableret nye veje, stier eller andre tilkørselsforhold til boringerne end de allerede eksisterende adgangsveje. I de tilfælde, hvor boringerne ikke er placeret ved eksisterende adgangsvej, bliver service til boringerne foretaget ved brug af et bæltekøretøj, for at reducere påvirkning af terrænoverfladen mest muligt...

Dispensation

Det er vores vurdering, at de 9 råvandsstationer er placeret skånsom i område visuelt betragtet, og "skjules" af den naturlige vegetation/eksisterende bebyggelse, sådan at de ikke vil medføre en negativ effekt i forhold til landskabets helhedsværdi.

Råvandsstationerne kan males i farver, f.eks. brun eller grøn og kan yderligere omkranses af beplantning af f.eks. egns hørende buske eller natursten, således at de syner mindre tydeligt i landskabet..."

Sønderborg Kommune har den 10. oktober 2016 supplerende oplyst:

"...

Supplerende oplysninger

PlanEnergi oplyser på vegne af Broager Fjernvarme Amba, at der i 2014 blev gennemført to testboringer vest for Vemmingbund, 6310 Broager og ikke kun én som beskrevet i følgeskrivelsen af 29. januar 2014 fra Sønderborg Kommune til Fredningsnævnet i fredningssag j.nr. 4/2014.

Den første boring blev boret i maj 2014. Denne boring fandt aldrig et velegnet grundvandsmagasin, hvorfor den blev sløjfet. Boringen blev herefter fyldt op med en lerforsegling og ses i dag ikke i terrænet.

Den anden testboring blev etableret i oktober 2014. Boringen fandt et velegnet grundvandsmagasin og er der i dag. Testboringen blev etableret på matr.nr. 335 Smøl, Broager og ikke på matr.nr. 336 Smøl som oplyst i følgeskrivelsen af 29. januar 2014 til Fredningsnævnet i fredningssag j.nr. 4/2014. Boringen er tildelt nummeret P1 og fremgår af nedenstående tabeloversigt. P1 er indeholdt i dispensationsansøgningen til Fredningsnævnet af 9. november 2016 og er del af fredningssag 40/2016 sammen med de øvrige otte borer, som er etableret. P1 ønskes afsluttet med en råvandsstation ligesom de øvrige otte borer.

Nedenfor ses oversigten over de ni eksisterende etablerede borer med supplerende oplysninger vedrørende hhv. ejerlav, matrikelnummer og ejeroplysninger som indgår i dispensationsansøgningen af 9. september 2016 i fredningssag 40/2016. Testboringen P1 fra fredningssag 4/2014, som nu indgår i fredningssag 40/2016, er markeret med gult.

Tabel over råvandsstationernes situationsnummer, matrikelnummer samt ejer af matrikel oplyst af PlanEnergi

Injektionsboring	Lokal navn	Matrikelnummer	Ejer
DGU 169.1016	R1	46 Smøl, Broager	Heiko D. Johanning, Stenderup 31, 6400 Sønderborg
DGU 169.1015	R2	41 Smøl, Broager	Jens K Jensen, Flensborg Landevej 3, Dybol, 6400 Sønderborg
DGU 169.1011 DGU 169.1013	R3 R4	284 Smøl, Broager	Jørgen Christensen Brovej 119 6310 Broager
DGU 169.1014	R5	1226 Smøl, Broager	Heiko D. Johanning, Stenderup 21, 6400 Sønderborg
Produktionsboring		Matrikelnummer	Ejer
DGU 169.997	P1	335 Smøl, Broager	Hans Heinrich Jacobsen, Stenbæk 1, 6310 Broager
DGU 169.1009	P2	127 Smøl, Broager	Henrik Weber Sibbesen, Smøl 5, 6310 Broager
DGU 169.1010	P3	315 Smøl, Broager	Karsten Viereck Kurtzke, Vemmingbundvej 19, 6310 Broager
DGU 169.1012	P4	342 Smøl, Broager	Hans Heinrich Jacobsen, Stenbæk 1, 6310 Broager

Alle borer ønskes afsluttet med en råvandsstation som beskrevet i ansøgningen i fredningssag 40/2016...”

Fredningsnævnet har ved mail af 17. oktober 2016 anmodet projektleder Karsten Juul, Sønderborg Kommune, Miljø- og Fødevarerministeriet, Styrelsen for vand- og naturforvaltning, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet/Sønderborg om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 4. november 2016.

Sønderborg Kommune har den 26. oktober 2016 skrevet følgende:

”Sønderborg Kommune vurderer i denne konkrete sag, at placeringen og udformningen på de ni overjordiske råvandsstationer er tilpasset det omgivende landskab bedst muligt. I placeringen er der lagt vægt på, at råvandsstationerne i videst muligt omfang kan skjules af eksisterende læhegn og krat.

Varmeindvindingsprojektet, hvilket etableringen af de ni råvandsstationer vest for Vemmingbund er del af, er af stor betydning for varmeforsyningen i Sønderborg Kommune og repræsenterer en stor socioøkonomisk værdi for området.”

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet finder, at der ved den ønskede placering af råvandsstationerne er fundet egnede placeringer, hvorefter stationerne visuelt ikke vil medføre en negativ effekt i forhold til landskabets helhedsværdi, idet de så vidt muligt vil være skjult af den naturlige vegetation/eksisterende bebyggelse på de nævnte steder. Der er ved afgørelsen endvidere taget hensyn til formålet bag projektet.

Fredningsnævnet meddeler derfor efter en vurdering af forholdene i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation til det ansøgte på vilkår,

at ejerne af de berørte ejendomme giver tilladelse til opsætningen af råvandsstationerne,

at råvandsstationerne skal være i grønlig eller brunlig farve, så de kan indpasses bedst muligt i landskabet,

at råvandsstationerne højst må være af den størrelse, der fremgår af ansøgning, det vil sige ca. 2 x 1,5 meter i grundareal og ca. 1,3 meter høje, og

at affald anbringes udenfor det fredede område.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 15. november 2016

Margit Ø. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Projektleder Karsten Juul, kj@planenergi.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, giad@sonderborg.dk

Miljø- og Fødevarerministeriet, Styrelsen for vand- og naturforvaltning, svana@svana.dk ; sof-ha@svana.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk

Friluftsrådet/Sønderborg, b.joensson@stofanet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

6. februar 2017
FN SJS 53/2016

Vedr.: j.nr. FN SJS 53/2016: Ansøgning fra Line Andreassen, Dybbøl Banke 21, Sønderborg, om omlægning af en grusvej indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 8. december 2016 fra Sønderborg Kommune modtaget en ansøgning fra Line Andreassen om tilladelse til at omlægge en grusvej på ejendommen matr.nr. 7 a Dybbøl Ejerlav, Dybbøl.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand. Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 9, at der bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, ikke må anlægges nye veje og stier i fredningsområdet.

Ifølge ansøgerne er trafikken på markvejen, der i sit forløb kommer meget tæt på ansøgernes bolig, steget markant de sidste par år. Der opleves især problemer med mountainbikes og løse hunde. Vejen ønskes derfor flyttet 60 meter mod syd. Ansøgerne har blandt andet henvist til, at omlægningen af vejen ikke vil være synlig fra Dybbøl Mølle, skanse 2 eller skanse 3.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om grusvejen kan omlægges.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. januar 2017, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Line Andreassen og Morten Skau Lorentzen afslag på ansøgningen om omlægningen af markvejen. Begrundelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet traf den 23. november 1987 afgørelse om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

§ 4. Arealernes drift

...

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller ny-plantet. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

§ 9. Veje og stier.

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

§ 10. Særlige anlægsarbejder m.v.

...

§ 12. Offentlighedens adgang

Den ret til færdsel og ophold på strandbredder og udyrkede arealer, som tilkommer offentligheden efter reglerne i naturfredningslovens §§ 54 og 56, udvides således:

- Offentligheden har ret til at færdes til fods på en natursti på skræntoverkanten langs kysten på strækningen fra Sønderborg (Brohovedskansen) og omtrent til Skansegårdens vestskel...
- Offentligheden har ret til at færdes på et 6 m bredt areal over matr.nr. 18, Dybbøl fra landvejen til udsigtspunktet Avnbjerg ...
- Offentligheden har ret til at færdes på de stier, der er anlagt eller i øvrigt anlægges af det offentlige.

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål...”

Line Andreasens og Morten Skau Lorentzens ejendom ligger i delområde A.

Sønderborg Kommune har i brev af 8. december 2016 anbefalet, at der gives dispensation til det ansøgte, da omlægningen af vejen vil afhjælpe de gener, som ansøgerne oplever med vejens nuværende forløb. Ifølge kommunen vil omlægningen ikke forringe offentlighedens adgang til det fredede område, Gendarmstien eller havet. Endvidere er det kommunens vurdering, at omlægningen af markvejen ikke vil have indflydelse på den visuelle oplevelse af det historiske landskab.

Fredningsnævnet har den 8. december 2014 truffet afgørelse i en sag, hvor ejerne af ejendommen havde søgt om en omlægning af markvejen med et på daværende tidspunkt andet forløb af markvejen. Fredningsnævnet meddelte ved denne afgørelse afslag på ansøgningen. Natur og Miljøklagenævnet stadfæstede den 18. december 2015 afslaget med følgende begrundelse:

” Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan der meddeles dispensation fra en fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Markvejen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af arealer ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Ud over den offentlige sti langs vandet, giver fredningen også mulighed for at anlægge markveje, der følger det naturlige terræn, jf. fredningens § 9.

Natur- og Miljøklagenævnet finder, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Nævnet lægger herved til grund, at markvejen anlægges i overensstemmelse med de øvrige bestemmelser i fredningen, herunder § 4 om forbud mod beplantning og nyplantning af levende hegn samt § 5 om forbud mod terrænreguleringer. Endvidere lægges til grund at den nye markvej kommer til at fremstå som den eksisterende.

Natur- og Miljøklagenævnet har herefter vurderet, om der bør meddeles dispensation til den ansøgte ændring af markvejens forløb.

Markvejen ligger i fredningens delområde A, som har væsentlig historisk betydning for Danmark. Der gælder i området særlige strenge restriktioner for ny bebyggelse og beplantning. Der er tale om et særligt bevaringsværdigt landskab, og landskabet, der ligger omkring skanserne, har også stor historisk betydning. Dette ses bl.a. derved, at der i fredningen gives en udvidet mulighed for at dispensere til fjernelse af beplantning eller nyplantning, hvis dette sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864.

Det må ud fra sagens oplysninger og terrænforholdene i området lægges til grund, at der fra Dybbøl Mølle og skanserne II og III er udsigt til markvejen og det omkringliggende landskab.

Ved en vurdering af luftfotos ses, at markstrukturen er gået fra at være mere fragmenteret til mere sammenhængende. Der ses ingen væsentlige ændringer i vej- og stiforløbene i landskabet omkring skanserne, bortset fra den omhandlende markvej.

Den omhandlende markvej er en gammel markvej, som fremgår på kort tilbage fra 1880. Oprindeligt havde markvejen et andet forløb, idet den løb rundt om gården i den nordlige del af gårdspladsen. På luftfoto fra 1984 er markvejen omlagt til det nuværende forløb syd om gården. Det fremgår af sagens oplysninger, at markvejens forløb blev ændret umiddelbart før fredningen.

Et flertal på 8 af nævnets medlemmer finder, at hensynet til bevaring af Dybbøl-området og de væsentlig historiske interesser, der knytter sig til området, må veje tungere end hensynet til de gener, som den eksisterende markvej medfører for klager. Det forhold, at markvejens forløb tidligere har været ændret, kan

ikke føre til, at der igen sker ændringer i markvejens forløb, hvis det fører til, at markvejens oprindelige forløb ændres yderligere.

2 medlemmer ... finder, at fredningsnævnets afslag bør ændres til en dispensation.”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. januar 2017, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Ole Stenshøj. Endvidere deltog Gitte Andreasen og Line Stephansen på vegne Sønderborg Kommune, Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening, Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet, Line Andreasen og Carsten Porskrog Rasmussen på vegne Museum Sønderjylland.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Line Andreasen redegjorde for ansøgningen og anviste, hvorledes markvejen ønskes omlagt. Der hvor vejen, der nu slår et sving vil vejen skulle forlænges mod havet. De træer, der står i svinget vil skulle fældes, men ansøgerne er indstillet på en genplantning.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Birger Jønsson oplyste, at Friluftsrådet heller ikke har indvendinger mod en omlægning af vejen som ønsket.

Carsten Porskrog Rasmussen oplyste, at det ikke ville være i overensstemmelse med fredningens formål at omlægge markvejen. Det vejforløb, som ansøgerne ønsker, vil være meget påfaldende og ikke virke naturligt set ud fra et kulturlandskabsmæssigt synspunkt.

Gitte Andreasen oplyste, at Sønderborg Kommune kan tiltræde den ønskede ændring af vejforløbet, da ansøgerne dermed vil undgå ulemperne med indkig til haven samtidig med, at offentligheden fortsat vil kunne færdes i området.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen af arealerne ved Dybbøl og Vemmingbund at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie, at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Overfredningsnævnet har i afgørelsen opdelt fredningsområdet i to delområder, delområde A med skærpede fredningsbestemmelser, der er begrundet i delområdets enestående nationale værdier, og delområde B, hvor de landskabelige værdier er det afgørende fredningsmæssige aspekt.

Line Andreasens og Morten Skau Lorentzens ejendom ligger centralt i Dybbølfredningens delområde A, sydvest for Dybbøl Mølle med skanse II og skanse III i kort afstand fra gården og således i Dybbøl-fredningens historiske kerneområde, hvor de skærpede fredningsbestemmelser er gældende.

Line Andreasen og Morten Skau Lorentzen har ved købet af ejendommen forpligtet sig til at iagttage de restriktioner og begrænsninger, som fredningen lægger på deres ejendom.

Det fremgår af Overfredningsnævnets afgørelse blandt andet, at fredningsbestemmelserne forbyder, at der anlægges nye markveje, at der foretages terrænændringer, og at der i delområde A, som ligger vest for skanserækken, må ske nyplantning af levende hegn.

Markvejen har i dag et forløb, så den tilnærmelsesvist ikke er synlig i landskabet, og den er ikke afgrænset af levende hegn eller nogen form for beplantning.

Naturstyrelsen har i afgørelsen af 8. december 2014 udtalt, at landskabet vest og syd for gården synes i lang tid at have været et sammenhængende landbrugsareal uden levende hegn, veje eller andre opdelinger ud over forskellige afgrødetyper.

Fredningsnævnet har besigtiget arealerne syd for Line Andreasens og Morten Skau Lorentzens ejendom.

Arealerne er åbne med en enestående indsigt mod Dybbøl Mølle og skanserne II og III. Der er ikke på arealerne indsigtshæmmende beplantninger eller visuelt forstyrrende elementer. Hvis markvejen forlægges med det foreslåede forløb, vil den få et forløb der ikke vil virke naturligt i landskabet.

Den omhandlende markvej er en gammel markvej, som fremgår på kort tilbage til 1880. Oprindeligt havde markvejen et andet forløb, idet den løb rundt om gården i den nordlige del af gårdspladsen. På luftfoto fra 1984 er markvejen omlagt til det nuværende forløb syd om gården. Det fremgår af sagens oplysninger, at markvejens forløb blev ændret umiddelbart før fredningen.

Fredningsnævnet finder, med henvisning til Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 18. december 2015, at hensynet til bevaring af Dybbøl-området og de væsentlig historiske interesser, der knytter sig til området fortsat må veje tungere end hensynet til de gener, som den eksisterende markvej medfører. Det forhold, at markvejens forløb tidligere har været ændret, kan ikke føre til, at der igen sker ændringer i markvejens forløb, hvis det fører til, at markvejens oprindelige forløb ændres yderligere.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekt-tilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 6. februar 2017

Margit Ø. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Line Andreasen, lineandreasen@yahoo.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, giad@sonderborg.dk

Miljø- og Fødevareministeriet, Styrelsen for vand- og naturforvaltning, svana@svana.dk ;
sofha@svana.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk

Friluftsrådet/Sønderborg, b.joensson@stofanet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

26. april 2017
FN SJS 13/2017

J.nr.: 13/2017: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til at opsætte et shelter på ejendommen matr.nr. 181 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 13. februar 2017 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til at opsætte et shelter på ejendommen matr.nr. 181 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl. Der ønskes opført i alt 7 sheltre langs Gendarmstien. Denne sag angår alene det shelter, der ønskes opført indenfor Dybbølfredningen.

Shelteret, der ønskes opført, har fast gulv i brædder, hævet 40 - 50 cm over terræn. Størrelsen indvendig er 2,5 meter i dybden, 4 meter i bredden og 1,9 meter i højden, 10 m². Vægge udført som en kraftig skelet konstruktion, med en beklædning i 23 mm kalmar-brædder i lærk/douglas, monteret lodret en på to. Ret tag, dvs. tag med fald bagud, med stort udhæng på 1,4 meter i front, hvilket giver mulighed for ståhøjde under udhænget. Taget er udført med tagbrædder og påsvejet tagpap. Modellen ses på billedet nedenfor. Shelterne fremstår i naturfarve - males ikke.

Ejendommen, matr.nr. 181 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl, ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om shelteret kan opsættes.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 31. marts 2017, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation til at opsætte sheltret på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

§ 8. Campingvogne, telte.

Der må kun anbringes campingvogne, telte o.lign. i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse.

..

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Det fremgår af ansøgningen:

”...

Dybbølstrand

Matrikel nr. 181 Dybbøl ejerlav, Dybbøl. Arealet ejes af Naturstyrelsen og fremstår som et rekreativt areal med græsplæne, bordbænkesæt og bålplads. Arealet er omkranset af beplantning på 3 sider. Shelteren ønskes placeret i det nordvestlige ved piletræ Der etableres en lille trampesti derhen fra græsplænen. Der er i forvejen bord-bænkesæt og bålplads på arealet. Shelteren vil ikke være synlig fra kysten eller omgivende arealer. Arealet ligger ovenfor den stejle kystskrænt.

...

De shelters, der ønskes opført har fast gulv i brædder, hævet 40-50 cm over terræn. Størrelsen indvendig er 2,5 meter i dybden, 4 meter i bredden og 1,9 meter i højden, 10m². Vægge udført som en kraftig skelet konstruktion, med en beklædning i 23 mm kalmar-brædder i lærk/douglas, monteret lodret en på to. Ret tag, dvs. tag med fald bagud, med stort udhæng på 1,4 meter i front, hvilket giver mulighed for ståhøjde under udhænget. Taget er udført med tagbrædder og påsvejet tagpap. Modellen ses på billedet nedenfor. Shelterne fremstår i naturfarve – males ikke...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 31. marts 2017, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Ole Stenshøj. Endvidere deltog Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet, Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening, og Johanne Burgemann på vegne Sønderborg Kommune.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Johanne Burgemann anviste den ønskede placering af shelteret og redegjorde for ansøgningen. Shelteret ønskes placeret bag et bælte af brombærbuske og et stykke fra Gendarmstien. Shelteret vil således næsten ikke kunne ses fra stien. Shelteret vil blive placeret på et plant område, hvorpå der vil blive lagt et par fliser. Der vil ikke blive foretaget terrænændringer. Der bliver plads til 4 personer i shelteret. Hun anviste det sted, man ønsker at etablere en trampesti ind til shelteret.

Birger Jønsson oplyste, at stien ind til shelteret bør placeres, så den løber langs det levende hegn, og at man burde overveje at placere en affaldsspand ved shelteret for at undgå, at der bliver smidt affald i naturen.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har indsigelser mod det ansøgte.

Johanne Burgemann oplyste, at kommunen gerne vil følge anbefalingerne vedrørende stiens placering, og at man i kommunen vil drøfte forslaget omkring opsætning af en affaldsspand.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det fremgår af fredningskendelsen, at arealernes nuværende tilstand ikke må ændres, og der må således ikke opføres nye bygninger bortset fra nærmere anførte landbrugsbygninger. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg eller anbringes campingvogne, telte og lignende.

På baggrund af formålsbestemmelsens brede sigte finder Fredningsnævnet ikke, at opførelse af et shelter generelt er i strid med fredningens formål. Som følge heraf finder Fredningsnævnet, at der som udgangspunkt er mulighed for at meddele dispensation inden for rammerne af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnet finder, at placeringen af shelteret ikke vil ændre områdets karakter. Shelteret vil således blive placeret et stykke fra Gendarmstien bag nogle buske. Der er i den lysning, hvor shelteret ønskes opsat i forvejen mulighed for primitiv overnatning.

Derfor meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Sønderborg Kommune dispensation til at opsætte shelteret på vilkår:

at shelteret opføres det anviste sted, og i materialer som anført i ansøgningen,
at bevoksningen, som shelteret skal placeres i, opretholdes for at sløre shelteret,
at adgang til shelteret sker ad trampesti ved buskadset som vist under besigtigelsen, og
at området reetableres og affald anbringes udenfor fredningen.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevnenes-hus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevnenes-hus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

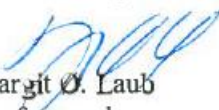
Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 26. april 2017

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk; sofha@svana.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsraadet.dk

Friluftsrådet/Sønderborg, b.joensson@stofanet.dk

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

28. april 2017
Fredningssag FN SJS 4/2017

J.nr.: FN SJS 4/2017: Ansøgning fra Tine Christensen, om tilladelse til at nedrive et eksisterende sommerhus og opføre et nyt sommerhus beliggende Dybbølstrand 2, 6400 Sønderborg, på del af matr.nr. 1844 Dybbøl, Dybbøl.

Fredningsnævnet traf den 14. oktober 2016 følgende afgørelse i sagen:

”...

Efter denne praksis kan der efter en konkret vurdering meddeles dispensation til efter nedrivning at opføre et tilsvarende nyt hus, forudsat det eksisterende hus ikke er så forfaldent, at det ikke repræsenterer nogen værdi af betydning. Det nye hus skal opføres med omtrent samme placering, størrelse og karakter som det gamle hus.

Praksis har ved ansøgning om udvidelse af meget små huse med henblik på modernisering af sanitære forhold tiltrådt dispensation til en begrænset tilbygning med henblik på indretning af bad, wc m.m. Dette er sket efter en konkret vurdering, hvor der udover størrelsen af det eksisterende hus er taget hensyn til karakteren af det område, hvor sommerhuset ligger.

Natur- og Miljøklagenævnet har i en konkret sag udtalt, at et sommerhus på 40m² ikke er omfattet den lempeligere praksis vedrørende meget små huse, men at der kunne gives tilladelse til en ubetydelig udvidelse på max. 4 m² til indretning af bad, wc eller lignende.

Fredningsnævnet meddeler derfor i overensstemmelse med denne praksis og efter en vurdering af sommerhuset og beliggenheden i forhold til kysten og Gendarmstien i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 Tine Christensen dispensation til det ansøgte på vilkår,

at Fredningsnævnet får forelagt et endeligt projekt til godkendelse med nedrivning af eksisterende sommerhus og opførelse af nyt sommerhus i en størrelse på højst 40 m² og med omtrent samme placering og karakter som det gamle hus, herunder for så vidt angår antal og størrelse af vinduer og tagmateriale mv. og beskrivelse af materialer...”

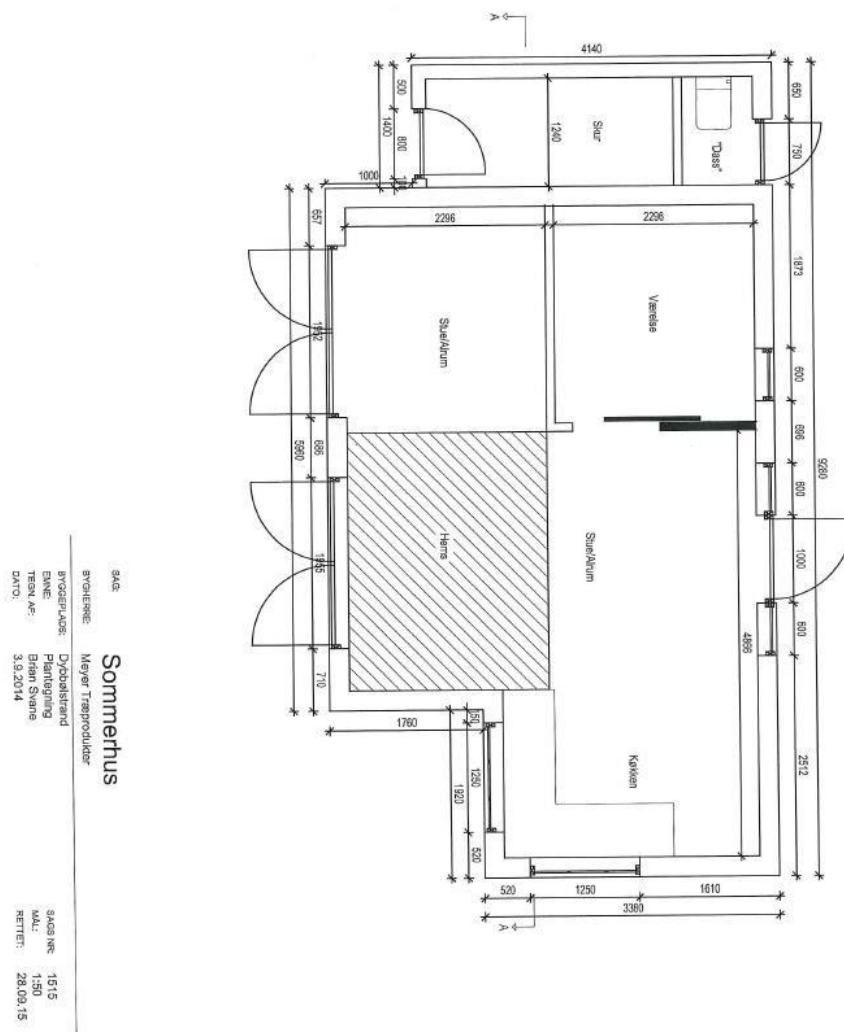
Sønderborg Kommune har i mail af 10. januar 2017 til Fredningsnævnet videresendt endeligt projekt til opførelse af nyt sommerhus på Dybbølstrand 2, Sønderborg.

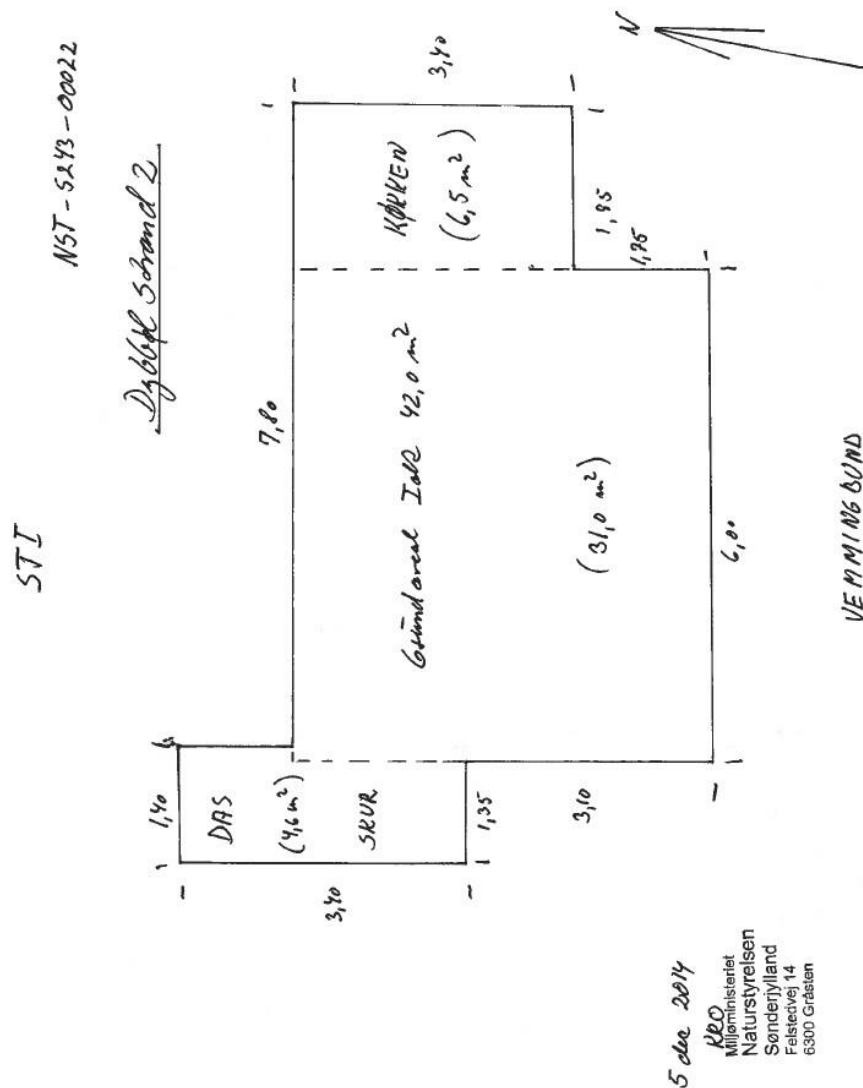
Sønderborg Kommune har den 27. januar 2017 endvidere oplyst, at de ikke har yderligere bemærkninger til det konkrete ombygningsprojekt. Fredningsnævnet udbad sig yderligere bemærkninger fra Sønderborg Kommune, der i mail af 13. marts 2017 herefter skrev:

”Sønderborg Kommune fremsender hermed et grundrids af den nuværende og fremtidige placering af sommerhus på del af matr. nr. 1844 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl. Det nye sommerhus ønskes opført på samme sokkel som det eksisterende sommerhus.

Det nuværende grundrids er opmålt af Naturstyrelsen og er ikke målfast.

Kommunen kan tilslutte sig ansøgningen, såfremt det nye sommerhus placeres på samme sokkel og med samme volumen som det nuværende sommerhus.”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Fredningsnævnet finder, at det nu foreliggende projekt ikke strider mod fredningens formål og giver derfor en endelig dispensation på vilkår,

at det eksisterende sommerhus nedrives og at det nye sommerhus, der højst må være 40 m², opføres med omtrent samme placering og i overensstemmelse med tegningerne og beskrivelserne fremsendt til Fredningsnævnet den 10. januar 2017, og

at dørene mod vandet er blændet som vist på tegningen.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales inden-

for en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 28. april 2017

Margit Ø. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Tine Christensen, tine@havbo17.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, mtyh@sonderborg.dk, giad@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk; sofha@svana.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk
Friluftsrådet/Sønderborg, b.joensson@stofanet.dk

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

13. september 2017
FN SJS 44/2017

J.nr.: FN SJS 44/2017: Ansøgning fra Broager Fjernvarmeselskab om lovliggørende dispensation til en etableret forhøjet råvandsstation på matr.nr. 315 Smøl, Broager, Sønderborg.

Fredningsnævnet har den 27. juni 2017 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne PlanEnergi på vegne Broager Fjernvarmeselskab om lovliggørende dispensation til en etableret forhøjet råvandsstation på matr.nr. 315 Smøl, Broager, Sønderborg.

Fredningsnævnet har den 15. november 2016 givet dispensation til opsætning af 9 råvandsstationer indenfor Dybbølfredningen i Smøl, Broager (FN 40/2016).

Det er konstateret, at råvandsstationen på matr.nr. 315 Smøl, Broager er blevet hævet ca. 25 cm over normalt anlægsniveau og dermed i strid med den givne dispensation. Det er oplyst, at stationen er hævet på grund af risiko for indtrængning af vand som følge af højtstående vand i terrænet.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet skal derfor meddele lovliggørende dispensation, hvis den etablerede forhøjede råvandsstation skal opretholdes.

Sagen er behandlet på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Broager Fjernvarmeselskab en lovliggørende dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på de vilkår, der er anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 2, at

”...

§ 2. Bevaring af området.

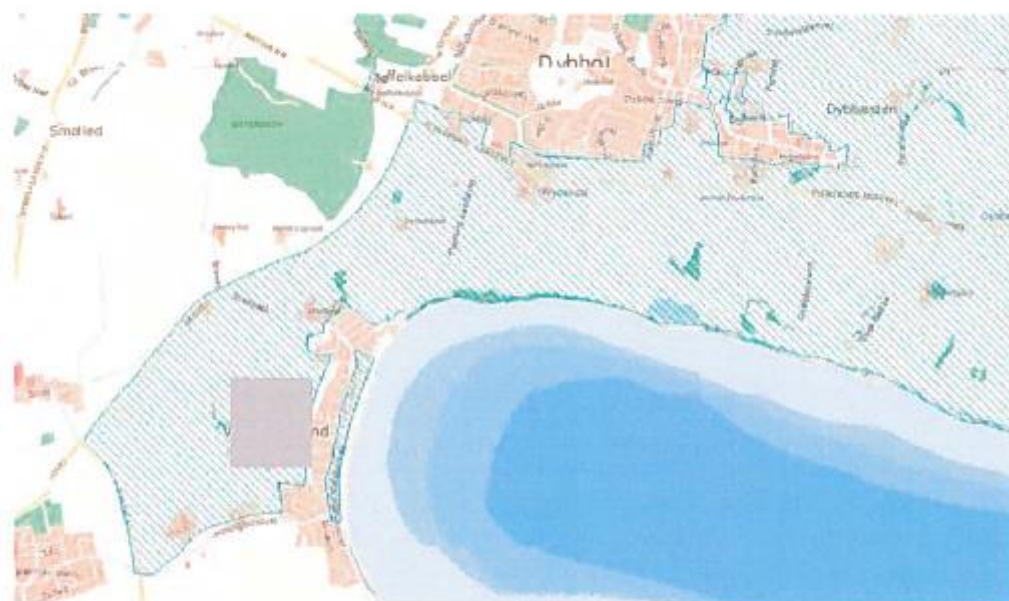
Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15...”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Det fremgår af ansøgningen:

”...

Den 15. november 2016 modtog Broager Fjernvarme en tilladelse (journal nr. FN SJS 40/2016) fra Fredningsnævnet for Syddanmark til opsætning af 9 råvandsstationer inden for Dybbøl Fredningen, se figur 1.

Figur 1: Dybbøl Fredning er vist med skravering. Med gråt felt er vist området, hvor de 9 råvandsstationerne er placeret

Alle borerne i området blev i vinteren 2016/2017 forsynet med råvandsstationer.

Råvandsstation til boring med DGU nr. 169.1010

Gennem opstillingen har det vist sig nødvendigt at hæve råvandsstationen til boring med DGU nr. 169.1010 yderligere 25 cm i forhold til en standardopstilling af råvandsstationer. Standardopstilling af råvandsstationer er 25 cm over terræn for at hindre slagvand og høj

vandstand. Hævningen er foretaget ved en udlæggelse af en sandpude, som hælder fra råvandsstationen ud mod det omkringliggende terræn, se bilag 1.

Baggrunden for den yderligere hævning er, at der i området til boringen er konstateret højtstående vand ved terræn og derved risiko for rindtrængning af vand.

Boringerne til Broager Fjernvarmeværks varmeindvindingsanlæg er ført ned til dybder mellem 200 og 250 meter under terræn. Her er der et dybtliggende og velydende grundvandsmagasin med et artesisk vandtryk på mellem 2 og 3 meter over terræn.

Der er undersøgt muligheden for at etablere en underjordisk tørbrønd. En underjordisk tæt tørbrønd er 2½ meter dyb. Det betyder, at vandtrykket i de øvre jordlag vil virke som opdrift på den nedgravede tørbrønd med ca. 2-2,5 meter. For at sikre, at brønden er fastsiddende, skal denne i mosejord forankres ned til et underliggende geoteknisk stabilt jordlag. Det er et omfattende og dyrt arbejde. Herudover vil en kombination af et overtryk i grundvandsmagasinet på 2-3 meter over terræn med installationer i en dybde af ca. 2 meter i tørbrønden betyde, at hvis der sker en fejlhåndtering eller brud, vil vandet i tørbrønden stige meget hurtigt og oversvømme tørbrønden. Følgerne er ødelagte elinstallationer, men sikkerhedsmæssigt er der en risiko for teknikere, hvis han/hun ikke kommer hurtigt nok op af tørbrønden. Sidstnævnte faktor er hovedårsagen til valget af den overjordiske råvandsstation.

...

Fredningsnævnet har ved mail af 7. juli 2017 til Karsten Juul, PlanEnergi E, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 4. august 2017.

Danmarks Naturfredningsforening har den 21. juli 2017 oplyst, at de ikke har bemærkninger til ansøgningen.

Sønderborg Kommune har den 3. august 2017 i mail skrevet:

”Råvandsstationen på matr.nr. 315 Smøl, Broager er beliggende i en lavning på et vådt areal. Under etableringen af råvandsstationen har det vist sig nødvendigt at hæve råvandsstationen med cirka 25 cm over normalt anlægsniveau pga. risiko for indtrængning af vand.

Arealet, hvorpå råvandsstationen er placeret, er endvidere omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der må ikke ske tilstandsændringer af beskyttet natur, men kommunen kan i særlige tilfælde give dispensation fra bestemmelsen. Kommunen vurderer ikke, at f.eks. beplantning eller store sten omkring råvandsstationen, er ændringer i den beskyttede natur, der kan dispenseres til. Kommunen har meddelt lovliggørende dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til råvandsstationens nuværende udformning.

Grundet hævningen af råvandsstationen fremstår anlægget i dag en anelse mere synligt i landskabet. Det er dog kommunens vurdering, at ændringen er af mindre karakter og ikke påvirker oplevelsen af det omgivende landskab negativt. ”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet finder i afgørelsen af 15. november 2016, at der ved den ønskede placering af råvandsstationerne er fundet egnede placeringer, hvorefter stationerne visuelt ikke vil medføre en negativ effekt i forhold til landskabets helhedsværdi, idet de så vidt muligt vil være skjult af den naturlige vegetation/eksisterende bebyggelse på de nævnte steder. Der er ved afgørelsen endvidere taget hensyn til formålet bag projektet.

Hævningen af råvandsstationen indebærer, at denne er en anelse mere synligt i landskabet. Fredningsnævnet kan tiltræde kommunens vurdering. Der er tale om et lille indgreb i området, som ikke påvirker oplevelsen af det omgivende landskab negativt.

Fredningsnævnet finder endvidere, at det efter oplysningerne fra Sønderborg Kommune kan lægges til grund, at det ansøgte ikke indebærer forringelse af den beskyttede natur.

Fredningsnævnet meddeler derfor lovliggørende dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevnenes-hus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevnenes-hus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 13. september 2017

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Karsten Juul, PlanEnergi E kj@planenergi.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, giad@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk; sofha@svana.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftstraadet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

11. december 2017
FN SJS 62/2017

J.nr.: 62/2017: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til opretning, udskiftning samt etablering af vejbelægning og fortov indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 27. oktober 2017 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til opretning, udskiftning samt etablering af vejbelægning og fortov indenfor Dybbølfredningen. Det ansøgte ønskes udført langs nordsiden af Dybbøl Banke på matr.nr. 7000d Dybbøl Ejerslav, Dybbøl. Projektet ønskes udført for at renovere den eksisterende ujævne belægning samt skabe et mere ensrettet udtryk af fortovet og sikre bedre adgang for offentligheden.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand. Det fremgår blandt andet af fredningsbestemmelserne, at der ikke må foretages terrænenheder.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om projektet kan godkendes.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation til det ansøgte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Frednin-

gen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller plane-ring...

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

Af ansøgningen fremgår blandt andet:

"Afdeling By & Landskab konstaterede den 13. oktober 2017 ved besigtigelse, at det tidligere fortov på en strækning af ca. 115 meter vest for Historiecenteret er fjernet og yderligere 50 meter jord mod vest er afhøvlet. By & Landskab meddelte den 16. oktober 2017 standsningspåbud til alle aktiviteter omkring anlæg og ændring af fortov på matr.nr. 7000d Dybbøl Ejerlav, Dybbøl til projektejer. Det berørte fortovsareal er på nuværende tidspunkt afspærret for færdsel. Nævrende ansøgning er indsendt på baggrund af dette standsningspåbud.

Afdeling By & Landskab vurderer, at de ansøgte tiltag vil forbedre adgangsforholdene for offentligheden i det fredede område, herunder adgang til krigergravene. Derudover vil renoveringen og udskiftningen af fortovsbelægningen være med til at skabe et mere ensrettet udtryk af fortovet i området."

Kortet nedenfor viser matrikel nr. 7000d. Det blå skraverede er omfattet af fredningen.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 30. november 2017, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Ole Stenshøj. Endvidere deltog Carsten Porskrog Rasmussen på vegne Museum Sønderjylland, Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet og Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening. Fra Sønderborg Kommune deltog Marianne Tychsen, Jane Ruby Hansen, Axel Vagnsholdt og Alex Nielsen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Axel Vagnsholdt redegjorde for ansøgningen. Han anviste, hvor der tidligere havde været lagt SF sten over en strækning på 115 meter. Disse er sandsynligvis blevet lagt i slutningen af 1980'erne. Der opstod store sætningsskader og opspring. Da stenene begyndte at skride ud mod skanseområdet begyndte fodgængerne at gå på cykelstien, hvorved der opstod fare for sammenstød. Kommunen har derfor fjernet SF-stenen og ønsker i stedet at lægge fliser svarende til det øvrige fortov, dog alene med en enkelt chaussese. For at lette adgangen for gående ønsker kommunen endvidere at forlænge fortovsbelægningen med de sidste 50 meter, hvor der tidligere alene var stampet muld. Skitse 1 viser belægningen foran møllen. Skitse 2 viser de omtalte 115 meter, hvor der tidligere var SF sten og skitse 3 viser de sidste 50 meter, hvor der tidligere var stampet muld. Milestenen, der er placeret ca. midt på 50-meter strækningen, vil blive bevaret.

Marianne Tychsen oplyste, at Sønderborg Kommune i det hele kan tilslutte sig projektet, da det på alle måder støtter op om fredningens formål.

Carsten Porskrog Rasmussen oplyste, at Museum Sønderjylland ikke har bemærkninger til ansøgningen, da de ønskede arbejder alene vil få en marginal betydning for oplevelsen af området.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har blandt andet til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det bemærkes indledningsvis, at Fredningsnævnet ikke skal give dispensation til den del af ansøgningen, der er beskrevet i skitse 1, opretning af sten, da dette arbejde betragtes som vedligeholdelse af vejen.

Fredningsnævnet finder, at det ansøgte ikke vil komme i konflikt med fredningens formål. Der lægges i den forbindelse vægt på, at der ikke foretages en ændring af vejforløbet eller en udvidelse af denne.

Fredningsnævnet meddeler derfor Sønderborg Kommune i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte på vilkår,

at milepælen bevares.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der

modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales inden for en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 11. december 2017

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, giad@sonderborg.dk, mtyh@sonderborg.dk, alnl@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk; sofha@svana.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

2. oktober 2018
FN SJS 31/2018

FN SJS 31/2018: Ansøgning fra Conny Michelsen Brock og Henning Michelsen om tilladelse til at etablere en markvej på matrikel 29, Dybbøl ejerlav, Dybbøl, Dybbøl Bygade 8A, 6400 Sønderborg, inden for Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 6. juli 2018 fra Sønderborg Kommune modtaget en ansøgning på vegne Conny Michelsen Brock og Henning Michelsen om tilladelse til at etablere en markvej på matrikel 29, Dybbøl, Dybbøl Bygade 8 A, 6400 Sønderborg, inden for Dybbølfredningen.

Markvejen ønskes etableret, da nutidige landbrugsmaskiner har brug for en større svingbredde, end der er til rådighed ved den eksisterende indkørsel til Dybbøl Bygade 8a, som er smal og har et meget skarpt hjørne mod matrikel 64, Dybbøl.

Ansøger ønsker at forlænge den eksisterende jordvej med ca. 106 meter og i en bredde på 3 meter svarende til den eksisterende vej.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om markvejen må etableres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 7. september 2018, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele dispensation til Conny Michelsen Brock og Henning Michelsen til det ansøgte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

§ 8. Campingvogne, telte.

Der må kun anbringes campingvogne, telte o.lign. i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse.

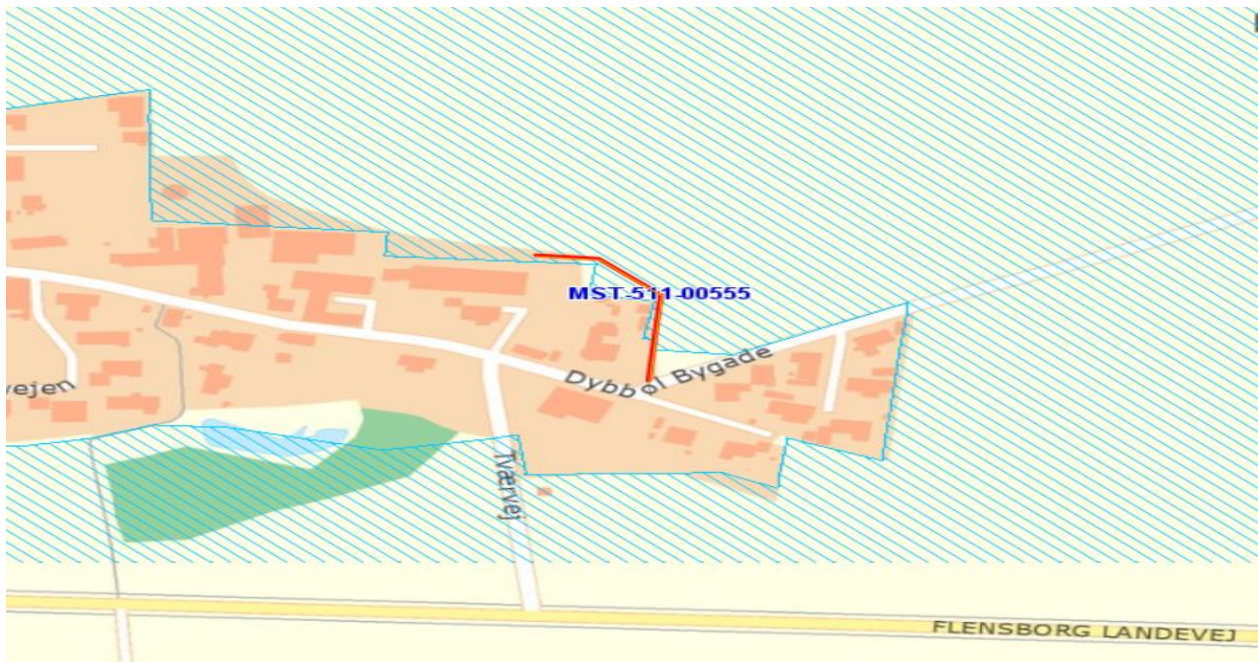
..

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i natur-fredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

På kortet nedenfor ses matrikel 29 Dybbøl. Det med blå skraverede viser fredningens grænser. Den røde linje viser placeringen af den markvej, der ønskes etableret.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 7. september 2018, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Jan Thomsen og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholt. Endvidere deltog Conny Michelsen Brock og Henning Michelsen, Jane Ruby Hansen på vegne Sønderborg Kommune, Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening, Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet og Carsten Porsgaard Rasmussen på vegne Museum Sønderjylland.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Henning Michelsen redegjorde for ansøgningen. Han anviste placeringen af den vej, der ønskes anlagt. Det er en fejl, når der i indkaldelsen står, at den ny vej er ca. 50 m lang. Den bliver 106 m lang og ønskes som nævnt udført i en bredde på 3 m svarende til den eksisterende markvej, den skal placeres i forlængelse af. De købte ejendommen i 2001 og havde indtil nu en aftale med naboen om, at de kunne køre med lastbiler med videre hen over naboens jord. Denne aftale er nu opsagt. Kørslen angår særligt kørsel med gylle fra deres ejendom, der ligger ca. 10 km væk til den gyllebeholder, der er placeret på Dybbøl Bygade 8 A. Det er kørsler med store lastbiler, der ikke kan køre ind ad den smalle og eksisterende vej på ejendommen. Disse kørsler vil på den anden side kun blive udført 3-4 gange årligt. Den nye vej skal følge terrænet og udføres i stabilgrus som en sædvanlig markvej.

Conny Michelsen Brock oplyste, at hun har boet på stedet i sin ungdom, og at hun mener, at der tidligere har været anlagt en markvej på strækningen.

Carsten Porsgaard Rasmussen oplyste, at Museum Sønderjylland ikke har bemærkninger til ansøgningen. Det er et legitimt landbrugsmæssigt formål, at ejeren skal have adgang til sin ejendom med

en lastbil og lignende. Den ønskede placering af markvejen er tilpasset ejendommens placering og skelforhold med videre.

Finn Lindhart og Birger Jønsson udtalte, at Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet ikke vil udtale sig imod, at der gives dispensation til markvejen.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det fremgår af fredningskendelsen, at arealernes nuværende tilstand ikke må ændres, og der må således ikke opføres nye bygninger bortset fra nærmere anførte landbrugsbygninger. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg eller anbringes campingvogne, telte og lignende.

På baggrund af formålsbestemmelsens brede sigte finder Fredningsnævnet ikke, at etablering af en markvej generelt er i strid med fredningens formål. Som følge heraf finder Fredningsnævnet, at der som udgangspunkt er mulighed for at meddele dispensation inden for rammerne af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen af området og det oplyste om længden og placeringen af den ønskede markvej ikke, at denne vil ændre områdets karakter. Derfor meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Conny Michelsen Brock og Henning Michelsen dispensation til at etablere markvejen på vilkår,

at markvejen skal placeres som angivet i ansøgningen,

at markvejen skal udføres i en bredde på 3 meter svarende til den eksisterende vej,

at markvejen skal følge det eksisterende terræn, og

at eventuel byggeaffald og overskudsjord, fjernes fra det fredede område efter arbejdets udførelse.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Planklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Planklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Planklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekt-tilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Planklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 2. oktober 2018

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Conny Michelsen Brock og Henning Michelsen, post@henning.oldstoft.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, jrhs@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsraadet.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

9. november 2018
Fredningssag FN SJS
42/2018

FN SJS 42/2018: Ansøgning fra boet efter Kirsten Carlsen om tilladelse til reetablering af væltet mur samt opsætning af flethegn på ejendommen Stenløkke 9, 6400 Sønderborg, matr.nr. 516 Dybbøl, inden for Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 13. august 2018 fra Sønderborg Kommune på vegne JKE arkitekter ApS på vegne modtaget en ansøgning på vegne Boet efter Kirsten Carlsen om tilladelse til reetablering af væltet mur samt opsætning af flethegn rundt om haveanlæg på ejendommen Stenløkke 9, 6400 Sønderborg, matr.nr. 516 Dybbøl Ejerslav, Dybbøl, inden for Dybbølfredningen.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. Det fremgår af fredningen blandt andet, at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, og at der ikke må etableres faste konstruktioner i form af eksempelvis plankeværker.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at give boet efter Kirsten Carlsen dispensation til det ansøgte som beskrevet under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Overfredningsnævnet har i afgørelsen af 23. november 1987 opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, (...).”

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål...”

Ejendommen er beliggende i delområde A.

Ejeren af ejendommen, Boet efter Kirsten Carlsen, ønsker at reetablere et hegn på grunden, som tidligere er væltet i en storm. Hegnet er et komposithegn. Derudover ønsker ejeren at opsætte et flethegn rundt om haveanlægget. Hegnet ønskes etableres på indersiden af den eksisterende randbeplantning.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 28. september 2018, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg og det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Endvidere deltog Lene og Søren Carlsen på vegne boet, arkitekt Martin Thomsen, Jane Ruby Hansen på vegne Sønderborg Kommune og Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Søren Carlsen redegjorde for ansøgningen. Der ønskes opsat et komposithegn i en højde på 1,3 m som erstatning for den mur, der væltede for flere år siden. Muren var opført omkring parkeringspladsen vest for de på ejendommen opførte bygninger, nærmere bestemt ved den vestlige og nordlige kant af parkeringspladsen. Derudover ønsker boet at genopføre det flethegn, der tidligere har været opsat rundt om den store have tilhørende ejendommen. Haven er placeret vest for parkerings-

pladsen. Der kommer ofte personer ind i haven, når disse går til og fra skanseområdet. Man kan enkelte steder i haven se rester af det tidligere opsatte flethegn. Ifølge arkitektens oplysninger er det tidligere flethegn i haven opsat i 1970'erne. Der ønskes opsat et 1,8 m højt hegn af hensyn til ønsket om at kunne færdes ugenert i haven.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til komposithegnet omkring parkeringspladsen. Derimod stilles der spørgsmål ved behovet for så højt et flethegn omkring haveanlægget, som boet ønsker opsat. Desuden bør hegnet placeret så langt på inder siden af den nuværende beplantning, at hegnet bliver mindst muligt synligt fra skanseområdet.

Jane Ruby Hansen oplyste, at kommunen ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Den ansøgning, som Fredningsnævnet skal tage stilling til, skal derfor vurderes med udgangspunkt i, at fredningen er en status quo-fredning.

På baggrund af den foretagne besigtigelse finder Fredningsnævnet, at en dispensation til det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål. Dog findes flethegnet alene at burde opsættes i en højde på 1,6 m og på de vilkår, der fremgår nedenfor.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til opsætning af et 1,3 m højt komposithegn omkring parkeringspladsen som ansøgt på vilkår,

at den gamle mur fjernes.

Fredningsnævnet meddeler endvidere dispensation til opsætning af et flethegn rundt om haveanlægget på vilkår,

at flethegnet maksimalt må have en højde på 1,6 m,

at flethegnet skal opsættes mellem 1 – 1,5 m fra den nuværende beplantning, der omkranser ejendommen afhængig af beplantningens placering, og

at eventuelle huller i beplantningen beplantes med planter svarende til de planter, der i øvrigt findes i beplantningen omkring haven.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Martin Thomsen, JKA Arkitekter, mtd@jka-arkitekter.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, jrhs@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsraadet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsraadet.dk

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

4. april 2019
FN SJS 7/2019

J.nr.: 7/2019: Ansøgning fra John Skouboe Pedersen om dispensation til om- og tilbygning, opførelse af jordvold samt omlægning af indkørselsvej på ejendommen matr.nr. 1096 Dybbøl ejerlav, Dybbøl på Flensborg Landevej 6, 6400 Sønderborg, indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 18. januar 2019 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne John Skouboe Pedersen om dispensation og lovliggørende dispensation til om- og tilbygning, opførelse af jordvold samt omlægning af indkørselsvej på ejendommen matr.nr. 1096 Dybbøl ejerlav, Dybbøl på Flensborg Landevej 6, 6400 Sønderborg, indenfor Dybbølfredningen.

Der søges om følgende:

1. Opførelse af en mur på det nordvestlige hjørne af huset, som skal skjule en varmepumpe, tørrestativ mm.
2. Opførelse af en udestue på 16 m² på husets nordlige facade. Udestuen ønskes som erstatning for den nuværende udestue, som er i dårlig stand. Udestuen placeres 1 meter mere østligt end den eksisterende.
3. Opførelse af en udestue på 17,5 m² på husets sydlige facade. Udestuen ønskes som erstatning for den eksisterende udestue, som er i dårlig stand.
4. Omlægning af den nuværende indkørselsvej til et forløb øst om ejendommen af trafiksikkerhedsmæssige årsager. Vejen ønskes anlagt i grus.
5. Opførelse af en ny carport på 66 m² nord for huset. Carporten ønskes som erstatning for den eksisterende carport syd for huset, som er i dårlig stand.

Følgende er allerede udført, hvorfor der søges om lovliggørende dispensation til:

6. Drivhuset på ejendommen
7. Mur mod øst
8. Jordvold ud mod Flensborg Landevej.

Sønderborg Kommune har den 21. august 2018 meddelt standsningspåbud.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner. Fredningens formål er at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand og der må ikke opføres ny bebyggelse eller ombygning, hvorved den ydre fremtræden ændres.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation, hvis det ansøgte skal udføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. marts 2019, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele afslag på lovliggørende dispensation til jordvolden og i øvrigt meddele dispensation og lovliggørende dispensation til det ansøgte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen som denne sag omhandler er beliggende i delområde B.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

§ 4. Arealernes drift

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil. Sædvanlige driftsændringer af landbrugsarealerne er tilladt, men der må ikke etableres hønseri, ande-, gåse- og pelsdyrfarme eller fiskeribrug, og der må ikke foretages tilplantning, heller ikke til juletræer eller pyntegrønt, eller oprettes plante-skole.

...

Skove, krat og skrænter skal bevares, og tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer må ikke ændres, f.eks. ved afvanding.

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, ...
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, ...
- d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til ...

...

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

§ 8. Campingvogne, telte.

Der må kun anbringes campingvogne, telte o.lign. i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse.

§ 9. Veje og stier.

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

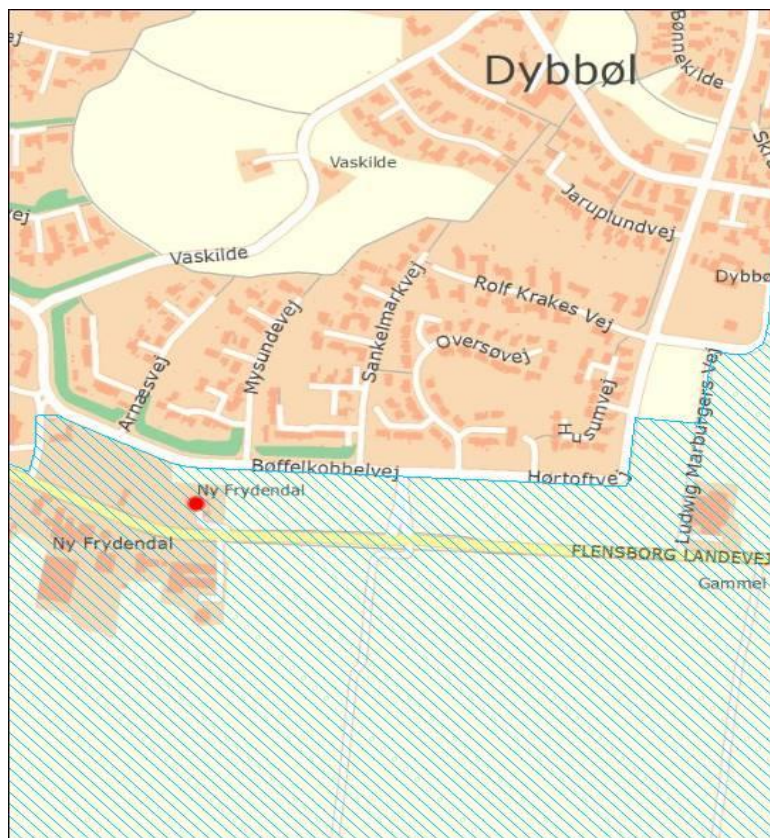
...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

På kortet nedenfor er ejendommen markeret med en rød prik. Det skraverede område viser det fredede areal.

Det fremgår af ansøgningen:

” ...

godkendelse til at måtte beholde det lille sekskantede drivhus der stod i haven da jeg overtog huset. ...

Jeg beder yderligere om tilladelse til at:

1: Opføre en mur i det nordøstlige hjørne af huset. Denne mur vil skjule affaldscontainer, genbrugscontainer, komposttønde og evt. regnvandsbeholder.

Muren opføres i samme hvidkalkede flensborgsten og sorte fundament som huset. Muren bliver 4 meter lang og godt 2 meter høj. Den opføres parallelt med fundamentet af en tidligere mur der må have været del af huset tidligere.

2: Opføre en mur i det nordvestlige hjørne af huset. Denne mur vil skjule en varmepumpe, tørrestativ og evt. regnvandsbeholder.

Muren opføres i samme hvidkalkede flensborgsten og med sort fundament som huset. Muren bliver 4 meter lang og 2 meter høj.

...

3: Udestuen på husets nordlige facade skæmmer huset. Desuden er denne rådden og utæt. Jeg ønsker at opføre en ny udestue i harmoni med huset. Den opføres 1 meter mere østligt og bliver mindre end den eksisterende. Derved dækker den ingen vinduer og huset kommer bedre til sit rette. Jeg ønsker at bygge den 4 meter gange 4 meter og 2,5 meter høj, med sort støbt sokkel. Murene laves i fibergibsplader, pudses og kalkes hvide som huset. Taget bliver fladt og laves i sort tagpap.

4: Udestuen på husets sydlige facade er utæt, rådden og har orm. Denne ønskes bygges op med støbt sort sokkel og hvidkalkede flensborg sten op til 50 cm derefter glas som den eksisterende. Udestuen bliver 5 meter bred, 3,5 meter dyb og 2,8 meter høj med næsten fladt tag i klar plast. Udestuen vil have samme størrelse som den eksisterende udestue, men fremstå mere klassisk og i harmoni med husets stil.

5: Jeg ønsker at anlægge en støjdæmpende vold ud mod Flensborg Landevej. Denne vold skal erstatte den rodede vegetation der ellers vokser i op til 5 meters højde. Jeg ønsker ikke at isolere mig bag meter høje buske og træer, men vil gerne slippe for støjen fra især amerikanske motorcykler. For at mindske dækstøj skal denne vold række 1 meter over kørebanens højeste punkt. Det kan gøres med en 60-80 cm lav stensætning i marksten og yderlige 70-90 cm jord beplantet med efeu eller lignende lavtvoksende stedsegrønne planter. Huset vil være mere synligt fra vejen end tidligere og løsningen vil forskønne området på en autentisk måde.

...

6: Den nuværende indkørsel vender idag således at jeg ikke kan se trafikken til højre uden at køre ud og spærre cykelstien. Cykelstien er meget befærdet med især store grupper mænd i spandex der bliver sure når jeg holder der og ødelægger deres køretider. Desuden må jeg krydse over i modsatte vejbane når jeg drejer højre ud.

Problemerne kan løses ved at indkørslen vendes vinkelret på Flensborg Landevej.

Jeg vil lave vejen som en grusvej.

...

7: Jeg ønsker at rive den meget grimme og faldefærdige carport ned der skæmmes huset, grunden og det historiske område. Jeg vil så gerne bygge en ny carport af samme areal bag ved huset. Huset og murene vil dermed skjule carporten fra Flensborg Landevej. Carporten bygges som let konstruktion i træplanke, svagt hældende tag i klar plast og åben imod syd. Den bliver 6 meter dyb, 11 meter bred og 2,5 meter høj.

...”

Sønderborg Kommune har oplyst i brev af 3. april 2019:

”...

Ejendommen ligger ca. 650 meter fra det nærmeste Natura 2000-område. Det drejer sig om Natura 2000-område nr. 197, som består af habitatområde H173 og fuglebeskyttelsesområde F64.

Natura 2000-området er specielt udpeget for naturtypen rev og arten marsvin. Fuglebeskyttelsesområdet er udpeget for trækfuglene edderfugl og hvinand. Området, som ligger rundt om Als, har et areal på 64.922 ha og er rent marint. Den overordnede målsætning for området er bl.a. at sikre det som et godt levested for marsvin, edderfugl og hvinand og at sikre en god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.

Det er kommunens vurdering, at om- og tilbygning af ejendommen samt omlægning af indkørsel mv. på Flensborg Landevej 6, 6400 Sønderborg ikke påvirker det beskyttede marine Natura 2000-område negativt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- og rastområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. marts 2019, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholt. Endvidere deltog John Skouboe Pedersen, Gitte Thomsen på vegne Sønderborg Kommune, Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening og Carsten Porskrog Rasmussen på vegne Museum Sønderjylland.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

John Skouboe Pedersen redegjorde for ansøgningen.

Han anviste placeringen af den mur, der allerede er opført og den påbegyndte mur på ejendommens modsatte side. Murene ønskes opført af hensyn til muligheden for at kunne skjule affaldsbeholdere, tørrestativ, varmepumpe med videre. Murene er 4 m lange og ønskes begge opført i en højde på 2 m. Han henviste til, at den pågældende ejendom er beliggende i område B i det fredede område. Han henviste endvidere til, at der i område A er mange huse med tilsvarende mure.

Den eksisterende carport, der er placeret ud til vejen, er i meget dårlig stand. Han ønsker at nedrive denne og opføre en ny på bagsiden af ejendommen.

Den tidligere udestue på bagsiden af ejendommen er bortset fra fundamentet revet ned. Han ønsker at opføre en ny. Endvidere er udestuen, der er opført på facade ud mod vejen i meget dårlig stand. Han ønsker at opføre udestuerne i samme materialer som den eksisterende bygning, det vil sige med Flensborg mursten, der hvidtes og med en sokkel, der males sort. Udestuen ud mod vejen ønskes opført med et zinktag. Ønsket om at placere carporten på bagsiden af ejendommen skal endvidere ses i lyset af ønsket om at ændre indkørselsforholdene. Disse ønskes ændret som følge af de trafikale forhold, når han og familien skal ud fra ejendommen. Desuden henviste han til, at man ud fra de gamle oversigtskort kan se, at indkørslen ikke altid har været placeret som den er nu.

Volden er opført for at dæmpe støjen fra vejen. Det er især dækstøjen, der ønskes dæmpet. Jorden til den delvis færdige vold stammer fra en jordbunke, der var placeret på ejendommen, da han overtog ejendommen. Han henviste til, at der ham bekendt er opført læmure og opsat stensætninger i område A, der med hensyn til fredningsbestemmelserne er mere restriktiv.

Han anviste det i punkt 6 omtalte drivhus og oplyste, at dette var opført, da han overtog ejendommen. Han anvender det primært til vinteropbevaring af havemøbler.

Der var ingen væsentlige bemærkninger fra de mødte med hensyn til punkterne 1-7.

Carsten Porskrog Rasmussen oplyste, at volden ikke bør tillades opført. Der er tale om en væsentlig terrænændring, hvilket vil være i strid med fredningsbestemmelserne.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet kan endvidere kun meddele dispensation fra fredningen i eller uden for et internationalt beskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forringelser af arter, som området er udpeget for, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2. Videregående afvigelser

fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det fremgår af fredningskendelsen, at arealernes nuværende tilstand ikke må ændres, og der må således ikke opføres nye bygninger bortset fra nærmere anførte landbrugsbygninger. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg eller anbringes campingvogne, telte og lignende.

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen af området ikke, at opførelsen af en mur på det nordvestlige hjørne af huset, opførelse af en udestue på 16 m² på husets nordlige facade, opførelsen af en udestue på 17,5 m² på husets sydlige facade, omlægning af den nuværende indkørselsvej til et forløb øst om ejendommen i grus, opførelse af en ny carport på 66 m² nord for huset og det opsatte drivhus og den opsatte mur på den østlige gavl ændrer på områdets karakter.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og stk. 2, John Skouboe Pedersen dispensation til:

1. Opførelse af en mur på det nordvestlige hjørne af huset, længde 4 m og højde 2 m.
2. Opførelse af en udestue på 16 m² på husets nordlige facade, som erstatning for den nuværende udestue. Udestuen placeres 1 meter mere østligt end den eksisterende.
3. Opførelse af en udestue på 17,5 m² på husets sydlige facade, som erstatning for den eksisterende udestue.
4. Omlægning af den nuværende indkørselsvej til et forløb øst om ejendommen anlagt i grus.
5. Opførelse af en ny carport på 66 m² nord for huset, som erstatning for den eksisterende carport syd for huset.

på vilkår:

at ombygningen udføres i overensstemmelse med ansøgningen,

at udestuerne på den nordlige og sydlige facade nedrives i forbindelse med opførelsen af de nye udestuer,

at den eksisterende carport nedrives i forbindelse med opførelsen af den nye carport, og

at eventuel byggeaffald og overskudsjord, fjernes fra det fredede område efter arbejdets udførelse.

Fredningsnævnet meddeler endvidere i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og stk. 2 lovliggende dispensation til:

6. Drivhuset på ejendommen

7. Mur mod øst – længde 4 m og højde 2 m.

Fredningsnævnet finder, at opførelsen af en jordvold vil være i strid med fredningsbestemmelser og vil ændre områdets karakter i modsætning til beplantning af bøge – eller tjørnebuske.

Fredningsnævnet meddeler derfor afslag på en lovliggørende dispensation.

Den allerede etablerede jordvold skal fjernes inden **den 1. juli 2019**.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 4. april 2019

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

John Skouboe Pedersen,

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk og giad@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftstraadet.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

20. juni 2019
FN SJS 14/2019

J.nr.: 14/2019: Ansøgning fra Heidi og Jørgen Wienke, om dispensation til et midlertidigt oplag af byggematerialer i forbindelse med renovering af og opførelse af et nyt sommerhus beliggende Dybbølstrand 4, 6400 Sønderborg, matr.nr. 1653 Dybbøl, Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 18. marts 2019 modtaget ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne JKA-Arkitekter på vegne Heidi og Jørgen Wienke, om dispensation til et midlertidigt oplag af byggematerialer i forbindelse med renovering af og opførelse af et nyt sommerhus beliggende Dybbølstrand 4, 6400 Sønderborg, matr.nr. 1653 Dybbøl, Dybbøl.

Heidi og Jørgen Wienke ønsker i forbindelse med renoveringsarbejdet at etablere et mindre oplag af byggematerialer. Oplaget vil ligge på matrikel nr. 7c, Dybbøl Ejerlav, Dybbøl, som anvendes landbrugsmæssigt i dag. Der er indgået en aftale med ejeren af matriklen om at der udlægges køreplader på det område, som er markeret som "vej" og oplagsplads. Det er nødvendigt at lave denne løsning, da der ikke må køres på Gendarmstien, der løber imellem begge matrikler. Oplaget vil bestå af byggematerialer og en 20 fods container til opbevaring af værktøj. Det forventes at oplaget vil være der i en periode på ca. 6 måneder.

Ansøgningen har sammenhæng med nævnets afgørelse af 20. november 2017 (FN SJS 23/2016). Af denne fremgår:

"Fredningsnævnet meddelte den 20. september 2016 dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til nedrivning af eksisterende sommerhus og opførsel af nyt sommerhus på vilkår:

"
at Fredningsnævnet får forelagt et projekt til godkendelse af nedrivning af eksisterende sommerhus og opførsel af nyt sommerhus på en størrelse på højst 44 m² og med omtrent samme placering og karakter som det gamle hus, herunder for så vidt angår antal og størrelse af vinduer og tagmateriale m.v. og beskrivelse af materialer".

Fredningsnævnet har den 29. september 2017 modtaget tegninger med justerede projekt.

Fredningsnævnet godkender projektet med nedrivning af eksisterende sommerhus og opførsel af nyt sommerhus i en størrelse på 44 m² som vist på skitsen af 27. september 2017 med samme placering og karakter som det gamle hus. "

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Heidi og Jørgen Wienke dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, stk. som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet - og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil ...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages med Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

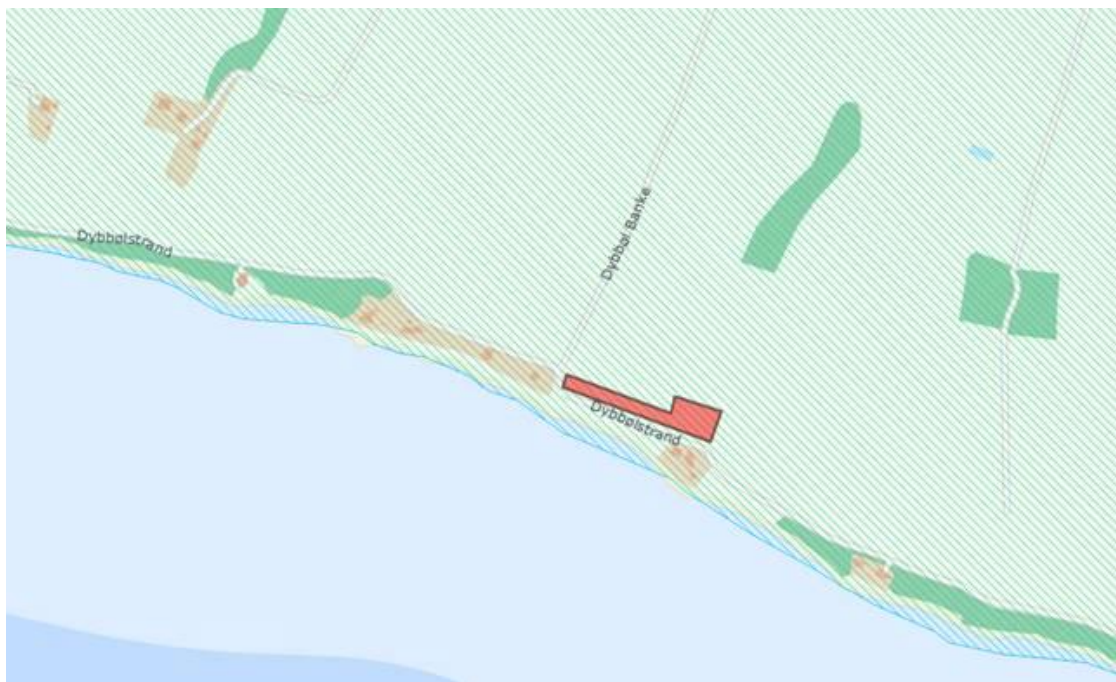
...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

På følgende kort er placeringen af det ansøgte vist med rødt. Fredet areal er vist med skravering.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 22. maj 2019 til Heidi og Jørgen Holt Wienke, Arkitekt Jørn Kjeld Andresen, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt, og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 6. juni 2019.

Sønderborg Kommune har den 27. maj 2019 skrevet følgende:

”Det midlertidige oplag af byggematerialer vil visuelt påvirke det fredede område i en begrænset periode. Perioden er på 6 måneder, hvor der vil foregå ombygningsarbejde på sommerhuset beliggende på adressen Dybbølstrand 4, 6400 Sønderborg.

Oplaget placeres på en mark hvor Gendarmstien forløber langs den sydlige kant. Oplaget kommer til at være synligt fra stien, men vil ikke hindre den offentlige adgang på stien.

Oplaget vil derfor visuelt påvirke oplevelsen af landskabet i perioden, hvor sommerhuset ombygges.

Det er kommunens vurdering at oplaget har midlertidig karakter, samt ikke vil efterlade sig nævneværdige spor i det fredede landskab.

På baggrund af ovenstående er det kommunens vurdering, at det midlertidige oplag i forbindelse med ombygningsarbejdet af sommerhuset, ikke vil påvirke landskabet væsentligt.

Kommunen er indstillet på at meddele landzonetilladelse til oplaget.”

Danmarks Naturfredningsforening har i mail af 27. maj 2019 oplyst, at de ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnet har indhentet teknisk bistand ved Miljøstyrelsen der har oplyst, at det ansøgte ikke berører noget Natura 2000-område. Det ansøgte vil i forhold til habitatdirektivets bilag IV efter Miljøstyrelsens vurdering ikke medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af og naturbeskyttelseslovens bilag 3 eller ødelæggelse af plantearter nævnt i naturbeskyttelseslovens bilag 5.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er fredningens formål at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet finder, at det midlertidige oplag i en periode vil være synlig i området. Der er tale om en begrænset periode på 6 måneder, og oplaget vil i den periode ikke hindre adgangen til Gendarmstien. Oplaget vil endvidere ikke efterlade sig blivende spor i landskabet. Der er endvidere lagt vægt på, at oplaget er nødvendig i forbindelse med den tilladte nedrivning og opførelse af et sommerhus i området jf. FN SJS 23/2016, og at der efter det oplyste er indgået aftale med ejeren af matr.nr. 7c, Dybbøl Ejerlav Dybbøl om udlægning af køreplader til brug for det midlertidige oplag.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår,

at oplaget placeres i overensstemmelse med ansøgningen på det på kortet ovenfor anviste sted,

at området reetableres, når oplagsområdet ikke længere skal bruges,

at oplagsperioden ikke må udstrækkes længere end 7 måneder fra denne afgørelse, således at der tages højde for klagefristen, jf. nedenfor.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle

klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 20. juni 2019

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Heidi og Jørgen Holt Wienke
Arkitekt Jørn Kjeld Andresen, jka@jka-arkitekter.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, mrmh@sonderborg.dk, giad@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsraadet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsraadet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

2. oktober 2019
FN SJS 41/2019

J.nr.: 41/2019: Ansøgning fra Torben Clausen om dispensation til om- og tilbygning på ejendommen matr.nr. 146 Dybbøl ejerlav, Dybbøl på Dybbølgade 47, 6400 Sønderborg, indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 20. august 2019 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Torben Clausen om dispensation til om- og tilbygning på ejendommen matr.nr. 146 Dybbøl ejerlav, Dybbøl på Dybbølgade 47, 6400 Sønderborg, indenfor Dybbølfredningen.

Projektet omfatter:

- Facader og gavle isoleres udvendigt og pudses, farve hvid. Soklen males i mørk grå/sort farve. Sokkel og vinduer trækkes med ud.
- Tag udskiftes til mørke/sorte engoberede teglsten, som bliver lagt i mørtel ved gavlen. Blikarbejde udføres i zink og inddækninger udføres med en sort, glat wakaflex.
- Ny frontispice mod øst.
- Ny kvist på bygningens vestvendte tagflade. Tagudhæng fjernes.
- Valmtag ændres til saddeltag.
- Udskiftning af vinduer og døre til træ/alu. I forbindelse med projektet omplaceres enkelte vinduer og døre.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Torben Clausen dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på nærmere anførte vilkår som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

§ 4. Arealernes drift

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil...

... den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864.

...

§ 6. Bebyggelse.

a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

...

e. Uanset forbuddet i stk. 1 kan der på matr.nr. 173 Dybbøl uden hensyn til fredningen udføres de om- og tilbygningsarbejder, som er godkendt af Miljøministeriet og - så længe det af ministeriet i 1981 nedsatte Dybbøludvalg opretholdes - tillige af dette udvalg

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

§ 8. Campingvogne, telte.

Der må kun anbringes campingvogne, telte o.lign. i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.
...”

På følgende kort er placeringen af det ansøgte vist med blå prik. Fredet areal er vist med skravering.

Fredningsnævnet har tidligere behandlet en ansøgning om en ombygning af ejendommen (FN 11/2019). I denne sag fandt nævnet, at det daværende ombygningsprojekt ikke ville kunne godkendes og opfordrede Torben Clausen til at søge kontakt til en arkitekt, der kender de krav, der stilles til ejendommen i det fredede område. Endvidere henstillede nævnet, at ansøgeren – inden en eventuel ny dispensationsansøgning – drøfter sagen med Sønderborg Kommune.

Der er nu søgt om en anden udformning af ejendommen.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 5. september 2019 til Torben Clausen, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 20. september 2019.

Danmarks Naturfredningsforening har i mail af 8. september 2019 oplyst, at der ikke er indvendinger mod byggeplanerne, hvis byggeriet opføres som anvist på tegning 3.03 af 6. juli 2019, og der bruges ikke-reflekterende tagsten.

Sønderborg Kommune har ved fremsendelsen af sagen udtalt:

”Det er kommunens vurdering, at bygningens visuelle udtryk efter ombygningen er i overensstemmelse med den stedlige byggetradition, der ses i og omkring nærområdet. Bygningen vil være tilpasset den stedlige arkitektur og ikke virke fremmed eller dominerende i nærområdet.

I forhold til bygningens frontfacade (østvendt) lægges vægt på, at den centralt placerede risalit/frontispice samt symmetriske takt i frontfacadens udtryk ikke er fremmed for bygningens stilart, samt at vinduernes udformning og proportionering vil give bygningen et mere traditionelt udtryk, der endvidere opleves flere steder i nærområdet. Mod bygningens bagside (vestvendt), vil bygningen opnå en bedre helhed samt udformningsprincip, der ligeledes vil styrke det arkitektoniske udtryk, hvor de eksisterende ovenlysvinduer udskiftes med en mere traditionel pultkvist og facadens vinduer udskiftes fra 1-fags vinduer til Dannebrogsvinduer. Slutligt bemærkes også, at tagets eksisterende udhæng føres tilbage til gesims samt ændres fra valmtag til sadeltag, hvilket ligeledes vil styrke bygningens arkitektoniske fremtræden.

Det er Sønderborg Kommunes anbefaling, at der lægges blådæmpet tagsten frem for de ansøgte engoberede tagsten, samt at terrassedørene udføres med en mere traditionel udformning, for at styrke bygningens originalitet og fremtræden.”

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området. Ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Den ansøgning, som Fredningsnævnet skal tage stilling til, skal derfor vurderes med udgangspunkt i, at fredningen er en status quo-fredning.

Det kan på baggrund af Natur- og Miljøklagenævnets praksis lægges til grund vedrørende ombygning af ejendomme i fredede områder, hvor fredningen er en tilstandsfredning – en status quo-fredning, at ombygninger tillades også under anvendelse af nutidige udtryksformer og moderne materialer, blot ikke trykket på de fredede arealer øges.

Fredningsnævnet kan tiltræde kommunes vurdering, hvorefter bygningens visuelle udtryk efter ombygningen vil være bedre i overensstemmelse med den stedlige byggetradition, der ses i og omkring nærområdet. Bygningen vil være tilpasset den stedlige arkitektur og ikke virke fremmed eller dominerende i nærområdet. Fredningsnævnet kan endvidere tiltræde kommunens og Danmark Naturfredningsforenings anbefaling med hensyn til valget af tagsten og udformningen af terrassedørene.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 på vilkår,

at ombygningen foretages i overensstemmelse med tegning 3.03 af 6. juli 2019, med den begrænsning,

at tagstenene skal være blådæmpede, og

at terrassedørene udføres med en mere traditionel udformning efter forudgående godkendelse hos Sønderborg Kommune.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det

nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 2. oktober 2019

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Torben Clausen

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk og giad@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

19. november 2019
FN SJS 49/2019

J.nr.: 49/2019: Ansøgning fra Torben Clausen om dispensation til fjernelse af stakit og erstatte det med en kantblok samt en hæk og fjernelse af eksisterende hæk og erstatte denne med en ny på ejendommen matr.nr. 146 Dybbøl ejerlav, Dybbøl på Dybbølgade 47, 6400 Sønderborg, indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 2. oktober 2019 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Torben Clausen om dispensation til fjernelse af stakit og erstatte det med en kantblok samt en hæk og fjernelse af eksisterende hæk og erstatte denne med en ny på ejendommen matr.nr. 146 Dybbøl ejerlav, Dybbøl på Dybbølgade 47, 6400 Sønderborg, indenfor Dybbølfredningen.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at give Torben Clausen dispensation fra fredningen som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15...

§ 4. Arealernes drift

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil...

og der må ikke foretages tilplantning, heller ikke til juletræer eller pyntegrønt, eller oprettes planteskole. ...

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

...

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

§ 8. Campingvogne, telte.

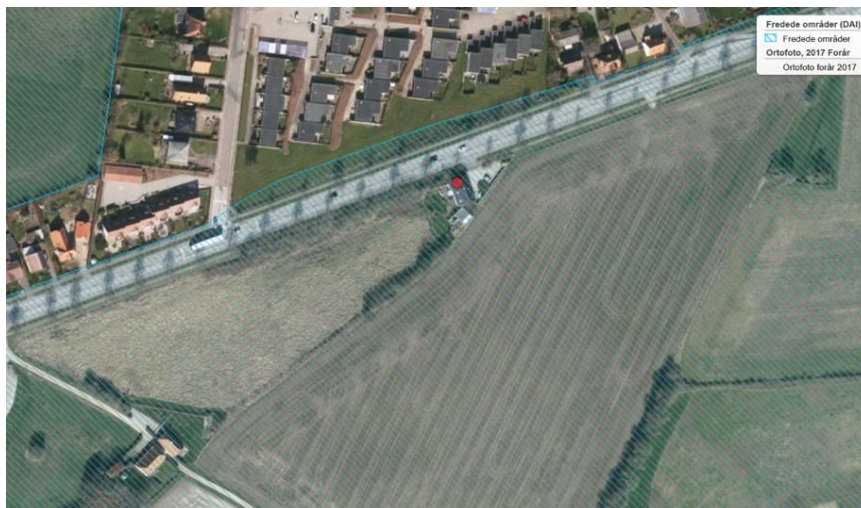
Der må kun anbringes campingvogne, telte o.lign. i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse.

„

Der søges om:

1. Fjernelse af det eksisterende stakit mod sydøst og erstatte det med en kant-blok på cirka 40 cm samt en hæk i laurbærkirsebær i cirka 50 cm højde.
2. Fjernelse af den eksisterende hæk (ca. 10 m) ud mod Dybbølgade og erstatte denne med en hæk af laurbærkirsebær.

På følgende kort er placeringen af det ansøgte vist med rød prik. Det fredede areal er vist med skravering.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 16. oktober 2019 til Torben Clausen, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 31. oktober 2019.

Danmarks Naturfredningsforening har i mail af 23. oktober 2019 skrevet:

”DN Sønderborg ser positivt på at træhegnet ud mod marken erstattes af en hæk på ca. 50 cm højde og at denne hæk plantes på en kant-blok på ca. 40 cm. Vi vil dog på det kraftigste fraråde at der plantes laurbærkirsebær, da den sagtens kan vokse 50 cm pr år.”

Fredningsnævnet har indhentet teknisk bistand fra Miljøstyrelsen, der har udtalt, at det ansøgte ikke vil medføre påvirkning af noget Natura 2000-område, og at det ansøgte efter Miljøstyrelsens vurdering ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til naturbeskyttelsesloven, eller ødelægge de plantearter der er nævnt i bilag 5 til loven.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet finder ikke, at fjernelsen af det eksisterende stakit mod sydøst, således at dette erstattes med en kant-blok på cirka 40 cm samt beplantning med en hæk i cirka 50 cm højde vil være i strid med fredningens formål. Det findes endvidere ikke at være i strid med fredningens formål, at

den eksisterende hæk ud mod Dybbølgade fjernes og erstattes med en ny hæk. Ansøgningen omtaler beplantning med en hæk i laurbærkirsebær. Det forhold at en sådan hæk vokser hurtigt, findes ikke at være til hinder for, at der vælges en sådan hæk. Derfor og da der ikke er oplyst andre og bedre egnede hæktyper, meddeler Fredningsnævnet Torben Clausen dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte på vilkår,

at det ansøgte udføres i overensstemmelse med oplysninger i ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det

nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg den 19. november 2019

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Torben Clausen

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk og giad@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

17. januar 2020
Fredningssag FN SJS
33/2019

J.nr.: 33/2019: Ansøgning fra Charles Ginnerskov om dispensation til om-/til-/nybygning af bygningerne på ejendommen, Grønnekærvej 1, 6400 Sønderborg, matr.nr. 17a Dybbøl ejerlav, Dybbøl, kaldet "Skansegården", indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 2. juli 2019 modtaget en ansøgning fra advokat Jacob Fabritius de Tengenagel oprindelig på vegne Ginnerskov Holding ApS nu Charles Ginnerskov om dispensation til om-/til-/nybygning af bygningerne på ejendommen, Grønnekærvej 1, 6400 Sønderborg, matr.nr. 17a Dybbøl ejerlav, Dybbøl, kaldet "Skansegården", indenfor Dybbølfredningen.

Der er søgt om følgende:

1. Stuehuset til den tidligere landbrugsejendom nedrives og genopføres på den eksisterende sokkel. Tagetagen ønskes udnyttet med gavlkviste centreret i bygningskroppen mod henholdsvis nord og syd samt med saddeltagskviste symmetrisk placeret på hver side af gavlkvisten.
2. Opførelse af en garagebygning på 145 m²
3. Opførelse af en let glasbygning

Den i punkt 2 nævnte garage ønskes placeret forskudt i forlængelse af stuehuset, og de 2 bygninger ønskes sammenbygget med den i punkt 3 lette glasbygning.

Alle de nævnte bygninger ønskes genopført i samme stil med gule flensborgsten som det eksisterende stuehus med pudsede tagfodsgesimser og hjørnepilastre og med sort ikke glaseret tegltag.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier

og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. Det fredede område skal derfor bevares i dets nuværende tilstand.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 29. august 2019, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse. Som det fremgår nedenfor kunne Fredningsnævnet tiltræde, at den nuværende bygning/stuehus nedrives, og at der opføres en ny bygning på samme sokkel. Sagen blev udsat på indhentelse af Sønderborg kommune og Sønderjyllands Museums udtalelser. Efter modtagelsen af disse oplysninger blev sagen sendt i høring på ny.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Charles Ginnerskov dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til opførsel af nybyggeri på samme sokkel som den eksisterende, der nedrives, let glasbygning og garagebygning på 145 m². Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15...

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

...

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der

ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...

Det fremgår af ansøgningen:

”...

Bygningerne, der ønskes opført fremgår af vedlagte tegningsmateriale fra Oesten Ingeniører & Arkitektur ApS. Som det fremgår heraf er der i hovedtræk tale om, at selve stuehuset til den tidligere landbrugsejendom genopføres på den eksisterende sokkel, idet en istandsættelse af den eksisterende bygning ikke skønnes hensigtsmæssig blandt andet som følge af, at bygningen har stået ubeboet hen igennem flere år, og hvor der er konstateret skimmelsvamp, ligesom opfyldelse af gældende bygningsreglement i forhold til energikrav ikke vil kunne opfyldes ved en renovering. Der vedlægges Bygningsundersøgelse fra DMR, der konkluderer, at den eksisterende “[e]jendom er udtjent, forfaldet er accelererende, og sundhedsmæssig uforsvarlig. Renovering af ejendommen vurderes at være teknisk uforenelig med lavenergiklasse 2020 i BR18”. Desuden ønskes opført en garagebygning og i mellem de to bygningskroppe ønskes opført en let glasbygning, således at bygningsmassen fremstår samlet. Bygningerne ønskes genopført i samme stil med gule flensborgsten som det eksisterende stuehus med pudsede tagfodsgesimser og hjørnepilastre, og med sort tegltag (ej glasse-ret).

Til gengæld fjernes således dels en bygning mod nord – der i BBR ses noteret som værende en del af bygning nr. 1, dvs. sammen med selve stuehuset – en barakbygning på 59 m² (bygning nr. 2 iht. BBR), og en barakbygning på 86 m² (bygning 6 iht. BBR).

I henhold til BBR er de to barakker (bygning 2 og 6) opført i 1990, hvilket dog ikke helt stemmer overens med de to dispensationssager fra hhv. 1999 og 2002. I 1999 (j. nr. 18/1999) blev der således givet dispensation til opstilling af en 71 m² stor soldaterbarak på vilkår af, at et ældre, muret gråt udhus blev nedrevet, og i 2002 (j.nr. 7/2002) blev der givet dispensation til en træbygning på 82,5 m² til erstatning af et ældre maskinhus på 49 m². Ansøger er ikke bekendt med de nærmere omstændigheder omkring opførelsen af disse barakker på ejendommen, og som nu ønskes nedrevet for at gøre bygningsmassen mere harmonisk og samlet.

I forbindelse med ansøgningen har ansøgeren som nævnt indhentet en bygningsundersøgelse fra Dansk Miljørådgivning A/S, der i erklæring af 26. juni 2019 har konkluderet, at ejendommen er stærkt nedslidt og beskadiget, og at det er forbundet med nærliggende sundhedsfare at opholde sig i ejendommen. Ifølge undersøgelsen er en renovering af ejendommen teknisk vanskelig og økonomisk urentabelt. Imødekomme af kravene for lavenergi klasse 2020, er i praksis umulig. Det vurderes, at ejendommen er nedrivningsmoden.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 29. august 2019, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Af protokollen fra mødet fremgår:

”For Sønderborg Kommune mødte arkitekt Rudi Benkjer og Hanna Spilling.

For ansøger mødte advokat Jacob Fabritius de Tengnagel tilligemed Charles Ginnerskov.

Arkitekt Michael Gubi, Oesten Ingeniører & Arkitekter ApS

Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnets formand indledte møde og gennemgik fredningsbestemmelserne.

Charles Ginnerskov oplyste, at han ikke købte ejendommen med henblik på nedrivning. Hans tanker var at få bygningerne renoveret. Efter indhentelse af en bygningsundersøgelse er det konkluderet, at en renovering ikke er mulig på grund af konstateret skimmelsvamp. Han ønsker derfor nu i stedet at nedrive stuehuset og at opføre en ny bygning på samme sokkel. I den forbindelse ønsker han endvidere at opføre en ny garagebygning og en let glasbygning. 2 eksisterende mindre bygninger på ejendommen vil i den forbindelse blive nedrevet. Det samlede ”aftryk” i landskabet vil ikke blive udvidet. Han ønsker at opføre de nye bygninger i samme stil, men med et mere moderne udtryk. Han har talt med Carsten Porskrog Rasmussen fra Museum Sønderjylland om den nye bygning. På baggrund af disse drøftelser har man revideret tegningerne. Carsten Porskrog Rasmussen har ikke set eller godkendt de nye tegninger. Den nye bygning vil have samme taghældning og samme højde som det nuværende stuehus. Der ønskes opført flere kviste, men dette er blot en moderne fortolkning og skyldes endvidere kravene i bygningsreglementet om lysindfald. Der ønskes ikke udført terrænændringer. Der er i forbindelse med ansøgningen taget højde for, hvilke bygningselementer Fredningsnævnet tidligere har tilladt indenfor fredningen. Han henviste i den forbindelse til det i ansøgningen oplyste og udleverede i den forbindelse tillige en rapport heromkring. Han vil i forbindelse med projektet foretage en rydning af dele af bevoksningen

omkring bygningerne i samarbejde med landskabsarkitekter. De store træer vil blive bevaret. Taget ønskes beklædt med blådæmpede teglsten, der ikke giver genskin.

Rudi Benkjer oplyste, at der tidligere har været indsendt en nedrivningstilladelse, men at denne er tilbagekaldt. Det var efter hans oplysninger forvaltningens indstilling, at der ikke burde gives nedrivningstilladelse, men når der søges igen vil det være en politisk beslutning, om der kan gives nedrivningstilladelse. Det er muligt, at ansøgningen om nedrivningstilladelse blev tilbagekaldt, fordi man ville afvente Fredningsnævnets stillingtagen.

Med hensyn til ansøgningen om opførelse af et nyt stuehus med videre er det kommunens overordnede opfattelse, at ansøgningen på mange punkter indeholder fine ideer. Det er positivt, at taget ønskes beklædt med blådæmpede teglsten. Kommunen vurderer, at tegningerne bør revideres, således at der ikke opføres så mange kviste som ønsket, og at kvistene i øvrigt bør reduceres i størrelse, alt med henblik på at ejendommen integreres bedre i landskabet. Bygningen bør have et mere beskedent udtryk. De sager, hvor der tidligere er givet tilladelser til bygningsændringer indenfor fredningen, ligger længere væk fra skansen. Grønnekærvej 1 ligger meget tæt på den centrale del af det fredede område, og der bør derfor udvises større varsomhed med bygningsændringer.

Advokat Jacob Fabritius de Tengenagel oplyste, at ansøger naturligvis vil være imødekommende, hvis Fredningsnævnet vurderer, at der er behov for ændringer i det ansøgte projekt.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening på baggrund af oplysningerne om den nuværende bygnings tilstand er enig i, at bygningen bør nedrives. Der er ingen bemærkninger til, at ejendommen genopføres i samme størrelse med gule facadestene. Der bør i forbindelse med den endelige ansøgning tages endelig stilling til udseendet, når der fremsendes et mere detaljeret projekt.

Margit Laub oplyste efter en votering i nævnet, at Fredningsnævnet kan tiltræde, at den nuværende bygning nedrives, og at der opføres en ny bygning på samme sokkel. Der er med hensyn til den nærmere udformning af den nye bygning behov for indhentelse af en skriftlig udtalelse fra Museum Sønderjylland og en skriftlig udtalelse fra Sønderborg Kommune. Endvidere forudsætter en dispensation, at der fremlægges endelige tegninger med målangivelser og med angivelse af materialevalg mv.

Sagen blev udsat på, at de nævnte udtalelser med videre fremsendes.”

Advokat Jacob Fabritius de Tengenagel sendte herefter en mail af 5. september 2019 hvoraf blandt andet fremgik:

”...I samme forbindelse skal jeg henlede Fredningsnævnets opmærksomhed på, at det er ansøgers opfattelse, at Sønderborg Kommunes bemærkninger, som udgangspunkt må holde sig inden for den ressortmæssige interesse, som Sønderborg Kommune som offentlig myndighed måtte findes at have. Der kan herved henvises til lovbemærkningerne til lov nr. 9 af 13. marts 1992 i forhold til offentlige myndigheders klageberettigelse i § 86, stk. 1 nr. 2 (nu nr. 3), hvor det forudsættes, at klageberettigelsen kun udnyttes, når myndigheden har en ressortmæssig interesse. Det samme må som udgangspunkt også gælde i forhold til bemærkninger til de offentlige myndigheder, der høres i forbindelse med en dispensationssag.

Som det også blev anført under besigtigelsesmødet, så er Sønderborg Kommunes ressortmæssige interesse først og fremmest i henhold til de interesser, der følger af lov om bygningsfredning (bevaringsværdig bygning, der søges nedrevet), og byggelovens regler (opførelse af ny bygning), og hvor der i forhold til sidstnævnte blandt andet blev drøftet bygningsreglementets krav i kapitel 18 om lys og udsyn. Heraf følger blandt andet, at der skal være tilgang af dagslys, og at rummene er tilstrækkeligt belyste. Tilstrækkelig tilgang af dagslys kan dokumenteres ved, at glasarealet uden skyggende forhold svarer til mindst 10 pct. af det relevante gulvareal, jf. bygningsreglementets § 379, stk. 2. Udnyttelse af tagetagen stiller derfor selvsagt krav til et vist antal vinduer...”

Sønderborg Kommune har i notat af 13. september 2019 følgende bemærkninger til ned- og ombygning af ejendommen:

”...Skansegården er bevaringsværdig med en bevaringsværdi på 3 ifølge SAVE-Skalaen. Endvidere er den beliggende i et område, der i kommuneplan 2017 2029 er udpeget som værdifuldt kulturmiljø, hvilket omfatter en større del af det østlige skanseområde.

Bevaringsværdierne findes i bygningens arkitektur, placering og originals substans, der understreger den stilperiode bygningen blev opført i. Endvidere er Skansegården en del af historien om krigen i 1864 og den efterfølgende genopbygning af området, hvor Skansegården udgør en autentisk og formidlende del af det skanseområde, der i dag er en stor del af byens identitet og kulturarv.

Sønderborg Kommune oplyser derfor om, at der hurtigst muligt bør søges og opnås en nedrivningstilladelse fra Sønderborg Kommune, da denne er det primære grundlag for den fremadrettede sagsbehandling.

Sønderborg Kommune anbefaler, at der ikke gives nedrivningstilladelse til stuehuset.

Skansegården bør i stedet nænsomt renoveres/istandsættes i overensstemmelse med bygningens stilperiode, således at den vil indgå som en beskeden og velintegreret del af skanseområdet, der ikke tilsidesætter områdets kulturhistoriske værdier eller fremstår dominerende.

Kommentar og anbefalinger til det projekterede projekt

Følgende kommentar og bemærkninger er baseret på ansøgers indsendte projekt, hvor anbefalingerne til det nye projekt kun er relevante, såfremt der meddeles nedrivningstilladelse til Skansegården. Forvaltningen i Sønderborg Kommune har ved tidligere ansøgning den 24. marts 2019 indstillet til forbud mod nedrivning ved Teknik- og Miljøudvalget, hvor ansøgningen den 7. maj 2019 blev trukket tilbage. Sønderborg Kommune anbefaler derfor, at der genansøges, hvorefter Teknik- og Miljøudvalget i Sønderborg Kommune vil tage stilling til sagen.

Såfremt der af Sønderborg Kommune meddeles tilladelse til nedrivning er det vores vurdering, at den nye bygning i højere grad end det indsendte projekt illustrerer, skal tilpasses den stedlige byggestil og udformningsprincip.

En eventuel ny bygning skal underlægge sig den landskabelige fortælling i det historisk fredede landskab. Den kulturhistoriske og miljømæssige kontekst som Skansegården bidrager til, skal derfor i højere grad indarbejdes i det nye projekt.

Ses der på ansøgningsmaterialet for stuehuset, ses der positivt på den takt og proportionering, samt delvise materialevalg, hvor der kan nævnes facaderne i blank murværk, koblede rammer, kampesten, murede skorstenspiber og trukket gesims, der er indtænkt i projektet, endvidere ser Sønderborg kommune heller ikke udfordringer i stuehusets placering, der ifølge ansøgningen placeres på det oprindelige fodaftryk.

Når der fokuseres på bygningens arkitektur, der viser en nyfortolkning af det klassicistiske længehus/stuehus, er det vores vurdering, at den har et moderne og pompøst arkitektonisk udtryk, der efter vores vurdering, hverken afspejler den stedlige byggetradition eller den tidsperiode hhv. Skansegården og områdets primære bygninger er opført i, hvilket vi vurderer bør være mere beskeden, som der ses ved den eksisterende Skansegård.

Dette skyldes, at Skansegårdens beliggenhed er meget central og nærværende, sammenlignet med områdets øvrige bygninger. Gården har en meget synlig placering i landskabet og dens sammenspil med dette skal derfor være afvejet så bygningen ikke optager for stor opmærksomhed set i forhold til de omkringliggende skanser.

Bygningen ligger blot 150 meter fra Skanse 3 og i umiddelbart tilknytning til Gendarmstien/Adgangssten. Således kan væsentlige ændringer af eksempelvis proportioner og/eller materialevalg let komme til at påvirke oplevelsen og formidlingen af stedet på uhensigtsmæssig vis. Bygningens status som "gård" bør opretholdes så den ikke kommer til at fremstå som en herregård eller palæ. Her er det især detaljering med de mange kviste og den store balkon der taler ind i sproget om et palæ og ikke et husmandssted. Derved fremstår det for pompøst.

Anbefaling

Stuehuset

Sønderborg kommune anbefaler, at et eventuelt nyt stuehus, i højere grad afspejler de kvaliteter Skansegården har i dag, hvor materiale og udformningsprincipperne gengives i en ny bygning, hvor stilen er mere afdæmpet og beskedne.

Her anbefales, at projektet tilrettes, hvor

- der på tagfladerne bruges en gennemfarvet tagsten i Gl. Dansk format i nuancen naturrød, eller alternativt en blådæmpet teglsten, hvilket ansøger selv nævnte under mødet. Dette er for at materialerne ikke virker for skarpe og fremspringer for tydeligt i landskabet, hvor det samtidig underbygger den stedlige byggetradition i midten af det 1800 århundred.
- kvistene placeres på taget og graves ikke ind i tagfladen. I forslaget arbejdes der med at subtrahere, dette er et moderne greb. Førhen arbejdede man med at addere. Endvidere bør kvistene udføres som traditionelle kviste uden franske altaner, hvor tagfladen løber under kvisten med minimum 3 sten. Endvidere bør antallet af større kviste reduceres med minimum 2 stk. pr. tagflade på stuehuset, eller udskiftes med stiltilpassede 6- eller 9-stensvinduer. Tagfladens øvre ovenlysvinduer/kviste bør undlades, hvis ikke disse er nødvendige. Alternativt kan disse udskiftes med 6-stensvinduer.
- stuehusets frontkarnap, indgangsparti og terrasse trækkes længere ind mod facaden, helst i flugt som der ses på Skansegården, hvor en mindre risalit eller portal, der markerer indgangspartiet eventuelt kan placeres Terrassen er et "pompøst" element der taler ind i formsproget af palæ eller patricia villa, hvilket ikke er en bygningstype der tilpasser sig skanselandskabet.
- frontispicen bagtil undlades. Frontispicen gør, at bygningen mister sin orientering samt det hierarkiske forhold mellem frontfacade og bagfacade opløses. En opstalt af denne facade, ville endvidere være at fortrække, da der på nuværende tidspunkt ikke findes illustrationer af denne facade. Frontispicen mod bagsiden kunne med rette udskiftes med en kvist eller lign., der ikke på samme måde drager opmærksomhed.
- antallet af terrassedøre reduceres. Dette kan først uddybes, når der kan fremvises en opstalt af den respektive facade.
- de mursten der anvendes er neddæmpet i nuancen med let spil, samt med en lettere rustik overflade (ikke glat). Der anbefales, at der anvendes gule flensborgtegl. Ansøger redegjorde for, at disse ikke kunne købes mere. Sønderborg Kommune oplyser, at disse stadig kan erhverves, endda lokalt. Alternativt kan der anvendes genbrugssten.

Garagen og orangeri

Garagebygningen på 145m² i sammenhæng med orangeriet, gør at bebyggelsen udvides markant, da de udgør en samlet bygningsmasse, der vil fremstå lettere dominerende. hvor længden og volumen af bygningsmassen specielt vil opleves fra Grønnekærvej samt den nærliggende offentlige adgangssti til skanserne.

Her anbefales, at projektet tilrettes, hvor

- garagen placeres vinklet mod stuehuset ... Dette stemmer overens med gårdprincippet hvor bygningerne vil "omkranse" en gårdsplads. Den vinklede placering af garagen kan også være med til at nedbryde det lettere højtidelige/dominerende udtryk projektet frembringer i sit hele.
- garagen i højere grad fremstå som en garage og bør nedskaleres. Kviste med gulv til loftvinduer samt franske altaner, skorstenen og terrassedørene gør, at garagen fremstår som en ekstern beboelsesbygning og skal undlades eller minimeres markant. Opstalt af garagen bagside er manglende kan der kan derfor ikke kommenteres yderligere på dette.
- orangeriet bør undlades eller placeres et andet sted, hvor der dog stadig skal være en visuel tilknytning til stuehuset (maksimalt 20 m fra stuehuset). Eventuelt mellem vinklingen af stuehus og garage.
- orangeriet udføres i træ, med en detaljeringsgrad der komplimenterer stuehuset.

Konklusion

Såfremt der fra Sønderborg kommune meddeles tilladelse til nedrivning, anbefales det, at erstatningsbyggeriet i form, proportionering og materialevalg er i overensstemmelse med Skansegårdens arkitektoniske udtryk, der med sin lettere underspillede og beskedne detaljeringsgrad og form, fremstår som en

autentisk og tilpasset bygning, der ikke fjerner opmærksomheden fra de nærliggende skanser, sigtelinjerne og de grønne arealer der karakteriserer området. Sønderborg kommune anbefaler, at der frembringes et mere detaljeret tegningsmateriale, før der gives endelig tilladelse.
...”

Advokat Jacob Fabritius de Tengnagel har i brev af 14. november 2019 anført følgende til kommunens notat:

”...Det overordnede indtryk i notatet er, at det ansøgte byggeri skulle fremstå *dominerende og pompøst*, og *ikke et husmandssted*. Et stuehus med et bebygget areal på 290 m² bygget i 1872 på arealer, hvor al bevoksning var ryddet som følge af slaget på Dybbøl få år for inden har utvivlsomt været dominerende og pompøst og har aldrig været i nærheden af at kunne karakteriseres som et husmandssted.

Der anføres også i notatet, at ”... *Skansegården [er] en del af historien om krigen i 1864 og den efterfølgende opbygning af området, hvor Skansegården udgør en autentisk og formidlende del af det skanseområde, der i dag er en stor del af byens identitet*”. Dette står i skærende kontrast til, at hidtidig ejer, Naturstyrelsen efter 56 års statsligt ejerskab med en omskiftelig anvendelse af ejendommen, i 2018 ønskede at sælge ejendommen. Det står også i skærende kontrast til de udsagn man har kunnet læse f.eks. i Jyske Vestkysten den 13. april 2019, hvor Carsten Porskrog Rasmussen (enhedsleder Museum Sønderjylland), Bendt Olesen (bestyrelsesmedlem Historiecenter Dybbøl Banke) og Jens Møller (tidl. formand for Museum Sønderjylland) samstemmende udtalte, at Skansegården ikke tager betydelige historiske værdier med sig i graven.

Endvidere indeholder notatet en sådan nidkærhed omkring detaljer i forhold til udførelsen som rækker langt ud over sådanne vilkår, der med rimelighed kan stilles i en dispensationssag, hvor der overordnet er tilkendegivet, at man fra Fredningsnævnet kan acceptere en nedrivning og tilladelse til nyopførelse på samme sokkel, og hvor et nyt byggeri nødvendigvis må opfylde de krav, der følger af byggelovens regler om blandt andet lysindfald, som stiller krav til størrelsen af antallet af vinduer og størrelsen heraf. En nyopførelse må således tillades også under anvendelse af til dels opdaterede udtryksformer og nye materialer, blot ikke trykket på de fredede arealer øges. Det er ikke tilfældet her. Som anført i ansøgningen af 2. juli 2019, så er der også tidligere givet dispensation til nyopførelse på Grønnekærvej 6 (j.nr. 39/1998) og Dybbøl Banke 33 (j.nr. 50/2004) fremfor renoveringer, som ikke vil stå mål med nutidige bygningsmæssige krav i henhold til byggeloven.

Særligt i forhold til placeringen af garagen så ønsker ansøger at fastholde den angivne placering, som er beliggende samme sted som tidligere driftsbygninger har været placeret. Endvidere er der arealmæssigt tale om samme størrelse som eksisterende bygning 2 og 3, som blot samles i én bygning og med samme overordnet udtryk som boligen. Der kan igen henvises til Grønnekærvej 6 (j.nr. 39/1998), med samme bygningsmæssige sammensætning med et stuehus og en parallelforskydte garagebygning. Tilsvarende gælder også for Grønnekærvej 8, ligesom der også kan henvises til Dybbøl Banke 3 (j.nr. 9/2005), med samme parallelforskydning af garagebygning i forhold til stuehuset....”

Museum Sønderjylland har i mail af 15. november 2019 udtalt:

”... er enige i placeringen af stuehuset og placeringen af garagebygningen i forlængelse af og forskudt herfor.

Huskroppens proportionering og saddeltag med 2/3 valm er acceptabel og i overensstemmelse med det nuværende stuehus. At der etableres gavlkviste på begge facader er ikke fremmed for egnen, dog synes fremtrækningen af gavlkvistens underetage for at skabe vindfang og altan herover, at virke fremmed for egnen og bygningstypen. Det anbefales derfor at dette undlades.

Dog findes antallet og udformning af kvistene som altankviste at virke for voldsomt i tagfladen. Det anbefales derfor i stedet at placere to vindueskviste (kviste der ikke går til tagskægget) på hver side af gavlkvistene på henholdsvis syd og nord tagfladerne. Antallet af kviste på garagen er acceptabelt, om end det bør overvejes at gå fra de foreslåede altankviste til vindueskviste.

Anvendelse af gule flensborgsten og pudsede gesimser er et glimrende valg for bygningen, hjørnekvadrene og kvaderfugningen omkring garageporten og døråbningen bør dog genovervejes, da de mange hvide flader vil forstyrre de ellers rolige facader.

...”

Ansøgeren har herefter via advokat Jacob Fabritius de Tengnagel i mail af 25. november 2019 revideret ansøgningen således:

”..

Det anerkendes, at museet er enige i placeringen af bygningerne.

I forhold til ansøgers ønske om, at trække den sydlige gavlkvists underetage frem for at skabe vindfang og ikke mindst altan herover, så anerkendes det, at en sådan altan formentlig ikke findes på *originale* tilsvarende bygningstyper. Men der er tale om en pastiche, hvor der er netop er tilføjet et nutidigt islæt i form af udnyttelse af tagetagen til beboelse – til familiens 4 børn – og hvor muligheden for at kunne gå ud i det fri direkte fra tagetagen vil være ønskværdigt. Et tilsvarende nutidigt islæt ses også for andre bygninger i fredningen, som Fredningsnævnet har givet tilladelse til. Det gælder således Grønekærvej 6, hvor der netop er givet mulighed for altan både mod syd og vest på underetagens karnapper.

...

Og tilsvarende på Dybbøl Banke 33

...

For så vidt angår kvistene på hver side af gavlkvistene af hovedhuset, så vil ansøger gerne imødekomme museet, så der alene placeres 2 kviste på hver side af gavlkvistene, således at der er den samme afstand mellem kvistene, som på garagebygningen. Af hensyn til muligheden for udnyttelsen af tagetagen til beboelse – herunder særligt kravet til lysindfald i bygningsreglementet – så ønskes kvistene bevaret som altankviste og ikke kun vindueskviste, som foreslået.

De af ansøger angivne materialerne opretholdes, og museets bemærkninger omkring hjørnekvadrene og kvadfugningen omkring garageporte og døråbningen kan ansøger fint imødekomme.

...”

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet lægger efter besigtigelsen og den indhentede undersøgelse fra Dansk Miljørådgivning A/S til grund, at en istandsættelse af det eksisterende stuehus ikke vil være hensigtsmæssig.

Fredningsnævnet finder, at en nedrivning af det eksisterende stuehus og opførsel af et nyt på den eksisterende sokkel, en garagebygning på 145 m² mod nedrivning af 2 barakker og en bygning nord for stuehuset og en let glasbygning placeret som vist på tegning til ansøgningen ikke vil være i strid med fredningens formål eller virke skæmmende for det fredede område. Fredningsnævnet lægger vægt på, at bygningsmassen efter nedrivningen af eksisterende bygninger bliver mere samlet og vil fremtræde mere harmonisk.

Med hensyn til bygningernes udseende lægger Fredningsnævnet i overensstemmelse med udtalelsen fra Museum Sønderjylland vægt på, at de fremstår i overensstemmelse med det, der er typisk for

egnen. Ansøgeren har ansøgt om fremtrækning af gavlkvistens underetage for at skabe vindfang og altan herover og dermed ud over den eksisterende sokkel og har henvist til Grønnekærvej 6 og 8 og Dybbøl Banke 33. Ejendommen ligger imidlertid tættere på den historiske centrale del af fredningen i modsætning til de nævnte ejendomme. Denne del af bygningen kan virke for dominerende i det fredede område tæt på den historiske del af fredningen.

Der er på den eksisterende bygning et kvistparti. Etablering af gavlkvist med vindfang og altan herover må i givet fald etableres inden for den eksisterende sokkel som f.eks. ved Grønnekærvej 8, så det ikke fremtræder så dominerende i forhold til den historiske centrale del af fredningen.

Fredningsnævnet finder endvidere, antallet af kviste på bygningen skal reduceres, og at de på bygningen og garagebygningen ændres fra altankviste til vindueskviste som anbefalet af Museum Sønderjylland.

Fredningsnævnet godkender anvendelse af gule flensborgsten, og at taget på stuehuset og garagebygningen som oplyst under besigtigelsen beklædes med blådæmpede teglsten, der ikke giver genskin.

Fredningsnævnet er således i sin helhed i øvrigt enig i Museum Sønderjyllands bemærkninger, der til dels er imødekommet af ansøgeren.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til nedrivning af stuehuset og 3 andre bygninger og opførsel af ny bygning på samme sokkel med garage forskudt med bygningen og en glasmellemgang placeret som vist på skitse vedlagt ansøgningen.

En endelig dispensation forudsætter fremsendelse af et endelig projekt, der udarbejdes i overensstemmelse med de anvisninger, som Museum Sønderjylland er fremkommet med i sin udtalelse af 15. november 2019, og Fredningsnævnets bemærkninger med målangivelser og oplysning om materialevalg.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 17. januar 2020

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Advokat Jacob Fabritius de Tengnagel jft@andersen-partners.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk og giad@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

13. februar 2020
FN SJS 60/2019

J.nr.: 60/2019: Ansøgning om dispensation til etablering af ny adgangsvej til ejendommen Vemmingbundvej 19, 6310 Broager, matr.nr. 1 Broager, Broager, indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 25. november 2019 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Preben M. Hansen om dispensation til etablering af ny adgangsvej til ejendommen Vemmingbundvej 19, 6310 Broager, matr.nr. 1 Broager, Broager.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 – Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at give Preben M. Hansen dispensation til det ansøgte på nærmere anførte vilkår som beskrevet under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen er beliggende i delområde B.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

§ 9. Veje og stier.

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

...

§ 15. Dispensationer.

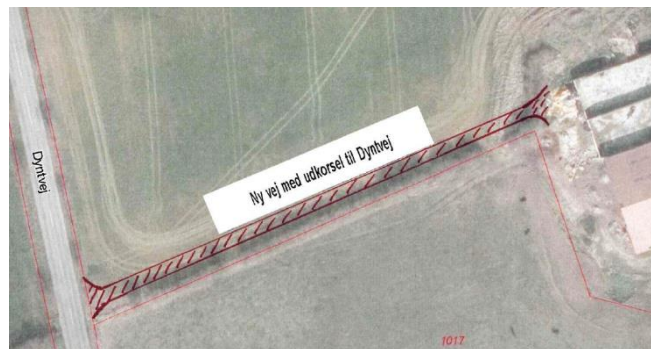
En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

Det fremgår af ansøgningen, at vejen ønskes anlagt, da oversigtsforholdene ifølge ansøgeren på Vemmingbundvej er dårlige og vejen er smal, hvilket medfører farlige situationer i trafikken. Al trafik med landbrugsmaskiner og øvrig transport med store køretøjer til landbruget, ønskes forlagt til den nye adgangsvej. Det ansøgte projekt omfatter:

- Anlæg af ny ca. 140 m lang adgangsvej umiddelbart nord for eksisterende jorddige på matr. nr. 1 Broager ejerlav, Broager med udkørsel til Dyntvej.
- Vejen ønskes anlagt i 4 m bredde og udkørslen til Dyntvej bliver 12 m bred.
- Vejen bliver opbygget af sand i bund og stabilgrus i top, mens overfladen bliver grus eller asfalt.
- Overkørslen til Dyntvej bliver anlagt i asfalt i et 50 cm bredt bælte.

På kortet nedenfor ses placeringen af den ønskede vej.

Sønderborg Kommune har oplyst, at det nærmeste Natura 2000-område er område nr. 197, som ligger cirka 950 m øst for ejendommen. Det er kommunens vurdering, at anlæg af en ny adgangsvej ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 24. januar 2020, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Endvidere deltog Preben M. Hansen, Gitte Thomsen på vegne Sønderborg Kommune, Dan Larsen på vegne Danmarks Naturfredningsforening og Carsten Porskrog Rasmussen på vegne Museum Sønderjylland.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Preben M. Hansen anviste placeringen af den vej, der ønskes anlagt. Han redegjorde for de trafikale udfordringer, der er forbundet med kørslen ind til og ud fra den eksisterende adgangsvej til ejendommen. Især i høstsæsonen er kørsel til og fra ejendommen farlig, da vejen flittigt bruges af turister, der kører til og fra stranden og sommerhusområdet. Placeringen af vejen vil ikke påvirke diget. Vejen vil blive brugt til kørsel med landbrugsmaskiner og lastbiler.

Carsten Porskrog Rasmussen oplyste, at han er enig i, at der er stærke trafikale argumenter for placering af en ny adgangsvej til ejendommen. Museum Sønderjylland synes endvidere grundlæggende, at placeringen af den nye vej er fornuftig. Belægning med stabilgrus vil være at foretrække, da belægning med asfalt vil kunne virke skæmmende for området. Af hensyn til beskyttelsen af diget bør vejen anlægges i en afstand på 1 m fra foden af diget. Det bør være muligt at anlægge vejen ved overgangen til Dyntvej, således at diget, der det pågældende sted er blevet reetableret, bevares.

Dan Larsen tilsluttede sig i det hele Museum Sønderjyllands bemærkninger. Han oplyste, at den tidligere ejer på et tidspunkt har fjernet dele af diget omkring Dyntvej. Dette blev påtalt, hvorefter diget blev reetableret.

Gitte Thomsen tilsluttede sig det anførte og tilføjede, at placeringen af vejen ifølge ansøgningen vil følge terrænet.

Fredningsnævnets afgørelse:

Dybbølfredningen betyder, at projektet kræver Fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter Fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet finder ikke, at etableringen af vejen vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet finder, at diget fra ejendommen til Dyntvej skal bevares, at vejen derfor skal anlægges 1 m fra foden af diget og udkørslen 12 m ud herfra.

Derfor meddeler Fredningsnævnet Preben M. Hansen dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte på vilkår,

at det ansøgte udføres i overensstemmelse med ansøgningen men med de bemærkninger, at vejen skal anlægges 1 m fra foden af diget, og at vejen ved udkørslen til Dyntvej ikke må berøre diget.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 13. februar 2020

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Preben M. Hansen, preben@ruholm.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk og giad@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

30. juli 2020
FN SJS 31/2020

J.nr.: 31/2020: Ansøgning fra Tommy Johansen om dispensation til udskiftning af altan på ejendommen matr.nr. 300 Dybbøl ejerlav, Dybbøl på Dybbøl Banke 10B, 6400 Sønderborg, indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 17. juni 2020 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Tommy Johansen om dispensation til udskiftning af altan på ejendommen matr.nr. 300 Dybbøl ejerlav, Dybbøl på Dybbøl Banke 10B, 6400 Sønderborg.

Ejendommen ligger i delområde A i et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, kun må foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Tommy Johansen dispensation til udskiftning af altan efter Sønderborg Kommunes anvisninger i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet. Den pågældende ejendom er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- ...
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

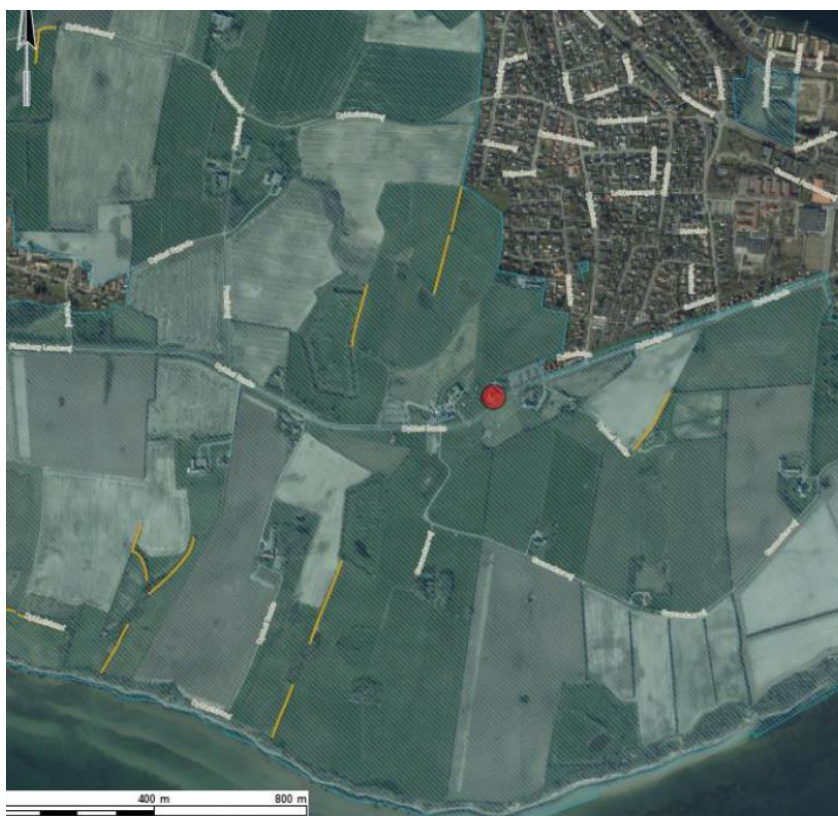
...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

På kortet nedenfor vises fredningsområdet (blå skravering) og ejendommens beliggenhed (rød prik).

Tommy Johansen, ønsker at udskifte en eksisterende altan til en understøttet balkon i forbindelse med en større facaderenovering på dybbølbanke 10. Det er konstateret, at nuværende altan er i for

dårlig stand, og dermed farlig at benytte. Den nye balkon understøttes med 2 ben. Balkonens hegn og ben er fremstillet i varmforsinket stål. Dækket består af træ. Specifikationer for den nye balkon:

Mål: Bredde største led 4030 cm

Højde på rækværket 1002 cm

Dybde (fra muren til ydre hegn) 2023 cm.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 30. juni 2020 til Tommy Johansen, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 13. juli 2020.

Sønderborg Kommune har oplyst, at der er ca. 1 km fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område. Det er kommunens vurdering, at udskiftningen af altanen ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Museum Sønderjylland har den 1. juli 2020 anført:

”I forhold til det fremsatte forslag finder Museum Sønderjylland generelt, at det har begrænset betydning i forhold til de hensyn, Dybbøl-fredningen skal beskytte.

Museet skal dog ikke undlade at bemærke, at huset er erklæret bevaringsværdigt, og at en firkantet altan vil være i bedre overensstemmelse med dets markante 1930’er arkitektur.”

Sønderborg Kommune har den 1. juli 2020 skrevet:

”Idet bygningen er registreret med en høj bevaringsværdi på 3 ifølge SAVE-skalaen, er det ud fra et bevaringsfagligt synspunkt kommunens vurdering, at materialebeholdningen bør stemme overens med den gamle altan, herunder udformning af værn og bund. Den ansøgte halvbuede form på altanen er tilpasset bygningens udtryk. Det er kommunens anbefaling, at altanen udføres som en selv bærende konstruktion, da de understøttende søjler svækker bygningens arkitektoniske helhed. Om nødvendigt kan altanen evt. etableres med trækband, men de bør i så fald holdes under håndlisten på værnet.”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er fredningens formål, at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Nedtagningen af den gamle altan og opsætningen af en ny altan findes alene at have en yderst begrænset påvirkning af fredningen. Fredningsnævnet kan dog tiltræde Sønderborg Kommunes vurdering, hvorfor der meddeles dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår

at udformningen af altanen og opsætningen af denne sker i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes anbefalinger i brevet af 1. juli 2020.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 30. juli 2020

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Tommy Johansen, tommy.johansen@youmail.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk og giad@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftstraadet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

4. august 2020
FN SJS 8/2020

J.nr.: 8/2020: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om dispensation til opsætning af permanente flagspyd langs Dybbølgade/Dybbøl Banke, vejmatrikel 7000d Dybbøl indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 5. februar 2020 modtaget ansøgning fra Sønderborg Kommune om dispensation til opsætning af permanente flagspyd langs Dybbølgade/Dybbøl Banke, vejmatrikel 7000d Dybbøl indenfor Dybbølfredningen.

Ifølge ansøgningen ønskes der opsat ca. 136 permanente flagspyd på vejmatrikel i vejrabatten. 24 af disse er efter det oplyste ikke omfattet af fredningen. Flagspyddene vil fremstå som en del af vejens udstyr og vil kun i begrænset omfang være synlige, da de ligger fladt ned på terrænet. Når flagspyddene ikke er i brug, lukkes hullet med den lille ståklap på spyddet. Flagspyddene udføres i stål og bores ca. 60 cm ned i jorden og måler 26x26 cm i overfladen. Flagspyddene ønskes etableret for at kunne flage i forbindelse med f.eks. større arrangementer i Sønderborg Kommune.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner. Det fredede område skal bl.a. bevares i dets nuværende tilstand grundet områdets enestående nationale værdier. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet. Den pågældende ejendom er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

På kortet nedenfor ses strækningen, hvor flagspyddene ønskes opsat markeret med en sort streg.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 10. februar 2020 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 24. februar 2020.

Sønderborg Kommune har oplyst, at det nærmeste Natura 2000-område er område nr. H173, som ligger cirka 900 m syd for arealet. Det er kommunens vurdering, at etablering af permanente flagspyd ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Slots- og Kulturstyrelsen har i brev af 20. februar 2020 blandt andet anført:

”...

Slots- og Kulturstyrelsen skal i den forbindelse gøre opmærksom på at flagspydene tænkes nedsat i et stærkt kulturhistorisk område, hvor dele af arealet også er omfattet af den såkaldte fortidsmindebeskyttelseslinje (naturbeskyttelseslovens § 18) og at der i området ligger adskillige beskyttede fortidsminder. Styrelsen har forståelse for ønsket om opsætning af flagspydene til anvendelse ved særlige lejligheder så længe det sikres at der ikke sker skade på kulturhistoriske lag mv.

Styrelsen vil dog opfordre til at det klarlægges i hvilket omfang og i hvor lang tid flagene tænkes opsat, og hvilke særlige lejligheder der er tale om. Det er endog meget væsentligt, at det kulturhistoriske område, hvor der ligger mange beskyttede fortidsminder, i store dele af året – herunder også i sommerhalvåret hvor stedet besøges af mange mennesker - stadig kan opleves uforstyrret uden flagmaster og flag, så besøgende stadig kan opleve det åbne landskab, hvilket er afgørende for forståelsen af skansernes og områdets militærstrategiske betydning og for forståelsen af slaget ved Dybbøl i 1864.

...”

Sønderborg Kommune har på Fredningsnævnets anmodning den 15. juni 2020 oplyst:

”Kommunen kan oplyse, at flagene ønskes opsat til særlige nationale/internationale mærkedage eller enkeltstående arrangementer såsom Folkefesten, Tour de France, PostNord Danmark Rundt og lignende. Der er således tale om arrangementer med bred lokal, regional og national opbakning og interesse. Flagene opsættes på dagen og evt. under arrangementernes afvikling. Der flages alene med Dannebrog og gældende flagregler vil blive overholdt.”

Fredningsnævnet besluttede på baggrund af disse oplysninger på ny at sende sagen i høring med høringsfrist den 13. juli 2020.

Museum Sønderjylland skrev i mail af 1. juli 2020:

”Museet er bekendt med, at der er tradition for ved visse lejligheder at flage langs vejen, og museet har ingen indvendinger mod permanente flagspyd, hvis visuelle virkning i sig selv må anses for yderst begrænset.

Museet finder, at det er en smuk og gammel tradition, at der flages ved særlige lejligheder, men museet kan tilslutte sig Slots- og Kulturstyrelsens bemærkning om, at det netop bør reserveres til særlige lejligheder. Det kunne måske være hensigtsmæssigt at formulere en politik derfor. ”

Slots- og Kulturstyrelsen har i mail af 3. juli 2020 anført:

”Slots- og Kulturstyrelsen har forståelse for Sønderborg Kommunes ønske om flagning ved den nævnte type begivenheder og nationale/internationale mærkedage. Selvom kommunen i øjeblikket har en fast plan for hvilke begivenheder der skal flagges ved, så kan styrelsen dog være bekymret for at denne stringente plan over årene kan risikere at blive udvandet, således at der flagges i længere perioder og uden for de begivenhedstyper som er nævnt i kommunens høringssvar. Vi vil derfor anbefale, at der f.eks. fastlægges et antal årlige dage hvor flagning kan finde sted, således at det sikres at der ikke over tid sker et skred således at der er en mere eller mindre konstant flagning på Dybbøl f.eks. i hele sommerhalvåret.”

Sønderborg Kommune har den 13. juli 2020 skrevet:

”...der er tale om maksimalt 10 flagdage om året, hvor der flagges med dannebrog fra de permanente flagspydhuller. Der flagges fx på nationale mærkedage som 18. april (slaget ved dybbøl, genforeningen 15. juni og måske 11. juli. Derudover vil der blive flagget på Større arrangementer som Tour de France, Royal Run, Post Nord løbet og andre store arrangementer eller ved royale gæsters besøg osv.

Der er altså tale om et ønske om max 10 flagdage, ved store betydelige arrangementer, og flagningen ville ikke få kommerciel karakter.”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er fredningens formål, at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Nedgravningen af permanente flagspyd vil efter det oplyste ikke efterlade sig blivende spor af betydning i området, hvorfor dette i sig selv ikke findes at være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet finder under hensyn til områdets karakter og fredningens formål, at det er væsentligt, at det kulturhistoriske område i store dele af året stadig kan opleves uforstyrret uden flagmaster og flag, så besøgende stadig kan opleve det åbne landskab med oplevelsen og forståelsen for områdets historie.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår,

at der højst foretages flagning 10 dage om året med Dannebrog ved store betydelige arrangementer, og

at flagningen ikke må få en kommerciel karakter.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle

klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg den 4. august 2020

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk og giad@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

15. september 2020
Fredningssag FN SJS
12/2020

J.nr.: 12/2020: Ansøgning fra Charles Ginnerskov om dispensation til om-/til-/nybygning af bygningerne på ejendommen, Grønnækærvej 1, 6400 Sønderborg, matr.nr. 17a Dybbøl ejerlav, Dybbøl, kaldet "Skansegården", indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 24. februar 2020 modtaget et endeligt projekt til en ansøgning fra advokat Jacob Fabritius de Tegnagel på vegne Charles Ginnerskov om dispensation til om-/til-/nybygning af bygningerne på ejendommen, Grønnækærvej 1, 6400 Sønderborg, matr.nr. 17a Dybbøl ejerlav, Dybbøl, kaldet "Skansegården", indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 17. januar 2020 truffet afgørelse i sagen.

Fredningsnævnet meddelte i afgørelsen dispensation til nedrivning af stuehuset og 3 andre bygninger på ejendommen og dispensation til opførsel af ny bygning på samme sokkel med garage forskudt med bygningen og en glasmellemgang placeret som vist på skitse vedlagt ansøgningen. Den endelige dispensation forudsatte imidlertid fremsendelse af et endeligt projekt, der skulle udarbejdes i overensstemmelse med de anvisninger, som Museum Sønderjylland er fremkommet med i sin udtalelse af 15. november 2019 og Fredningsnævnets bemærkninger med målangivelser og oplysning om materialevalg.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner. Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. Det fredede område skal derfor bevares i dets nuværende tilstand.

Fredningsnævnet har behandlet det endelige projekt til ansøgningen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, besluttet delvis at give Charles Ginnerskov dispensation til det ansøgte.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

...

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Det fremgår af den oprindelige ansøgning:

”...

Bygningerne, der ønskes opført fremgår af vedlagte tegningsmateriale fra Oesten Ingeniører & Arkitektur ApS. Som det fremgår heraf er der i hovedtræk tale om, at selve stuehuset til den tidligere landbrugsejendom genopføres på den eksisterende sokkel, idet en istandsættelse af den eksisterende bygning ikke skønnes hensigtsmæssig blandt andet som følge af, at bygningen har stået ubeboet hen igennem flere år, og hvor der er konstateret skimmelsvamp, ligesom opfyldelse af gældende bygningsreglement i forhold til energikrav ikke vil kunne opfyldes ved en renovering. Der vedlægges Bygningsundersøgelse fra DMR, der konkluderer, at den eksisterende "[e]jendom er udtjent, forfaldet er accelererende, og sundhedsmæssig uforsvarlig. Renovering af ejendommen vurderes at være teknisk uforenelig med lavenergiklasse 2020 i BR18". Desuden ønskes opført en garagebygning og i mellem de to bygningskroppe ønskes opført en let glasbygning, således at bygningsmassen fremstå samlet. Bygningerne ønskes genopført i samme stil med gule flensborgsten som det eksisterende stuehus med pudsede tagfodsgesimser og hjørnepilastre, og med sort tegltag (ej glasse-ret).

Til gengæld fjernes således dels en bygning mod nord – der i BBR ses noteret som værende en del af bygning nr. 1, dvs. sammen med selve stuehuset – en barakbygning på 59 m² (bygning nr. 2 iht. BBR), og en barakbygning på 86 m² (bygning 6 iht. BBR).

I henhold til BBR er de to barakker (bygning 2 og 6) opført i 1990, hvilket dog ikke helt stemmer overens med de to dispensationssager fra hhv. 1999 og 2002. I 1999 (j. nr. 18/1999) blev der således givet dispensation til opstilling af en 71 m² stor soldaterbarak på vilkår af, at et ældre, muret gråt udhus blev nedrevet, og i 2002 (j.nr. 7/2002) blev der givet dispensation til en træbygning på 82,5 m² til erstatning af et ældre maskinhus på 49 m². Ansøger er ikke bekendt med de nærmere omstændigheder omkring opførelsen af disse barakker på ejendommen, og som nu ønskes nedrevet for at gøre bygningsmassen mere harmonisk og samlet.

I forbindelse med den oprindelige ansøgning havde ansøgeren som nævnt indhentet en bygningsundersøgelse fra Dansk Miljørådgivning A/S, der i erklæring af 26. juni 2019 har konkluderet, at ejendommen er stærkt nedslidt og beskadiget, og at det er forbundet med nærliggende sundhedsfare at opholde sig i ejendommen. Ifølge undersøgelsen er en renovering af ejendommen teknisk vanskelig og økonomisk urentabelt. Imødekomme af kravene for lavenergi klasse 2020, er i praksis umulig. Det vurderes, at ejendommen er nedrivningsmoden.

Fredningsnævnet behandlede den oprindelige ansøgning på nævnets møde den 29. august 2019, hvor nævnet tillige foretog besigtigelse.

Af protokollen fra mødet fremgår:

”For Sønderborg Kommune mødte arkitekt Rudi Benkjer og Hanna Spilling.

For ansøger mødte advokat Jacob Fabritius de Tengnagel tilligemed Charles Ginnerskov.

Arkitekt Michael Gubi, Oesten Ingeniører & Arkitekter ApS

Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnets formand indledte mødet og gennemgik fredningsbestemmelserne.

Charles Ginnerskov oplyste, at han ikke købte ejendommen med henblik på nedrivning. Hans tanker var at få bygningerne renoveret. Efter indhentelse af en bygningsundersøgelse er det konkluderet, at en renovering ikke er mulig på grund af konstateret skimmelsvamp. Han ønsker derfor nu i stedet at nedrive stuehuset og at opføre en ny bygning på samme sokkel. I den forbindelse ønsker han endvidere at opføre en ny garagebygning og en let glasbygning. 2 eksisterende mindre bygninger på ejendommen vil i den forbindelse blive nedrevet. Det samlede ”aftryk” i landskabet vil ikke blive udvidet. Han ønsker at opføre de nye bygninger i samme stil, men med et mere moderne udtryk. Han har talt med Carsten Porskrog Rasmussen fra Museum Sønderjylland om den nye bygning. På baggrund af disse drøftelser har man revideret tegningerne. Carsten Porskrog Rasmussen har ikke set eller godkendt de nye tegninger. Den nye bygning vil have samme taghældning og samme højde som det nuværende stuehus. Der ønskes opført flere kviste, men dette er blot en moderne fortolkning og skyldes endvidere kravene i bygningsreglementet om lysindfald. Der ønskes ikke udført terrænændringer. Der er i forbindelse med ansøgningen taget højde for, hvilke bygningselementer Fredningsnævnet tidligere har tilladt indenfor fredningen. Han henviste i den forbindelse til det i ansøgningen oplyste og udleverede i den forbindelse tillige en rapport heromkring. Han vil i forbindelse med projektet foretage en rydning af dele af bevoksningen omkring bygningerne i samarbejde med landskabsarkitekter. De store træer vil blive bevaret. Taget ønskes beklædt med blådæmpede teglsten, der ikke giver genskin.

Rudi Benkjer oplyste, at der tidligere har været indsendt en nedrivningstilladelse, men at denne er tilbagekaldt. Det var efter hans oplysninger forvaltningens indstilling, at der ikke burde gives nedrivningstilladelse, men når der søges igen vil det være en politisk beslutning, om der kan gives nedrivningstilladelse. Det er muligt, at ansøgningen om nedrivningstilladelse blev tilbagekaldt, fordi man ville afvente Fredningsnævnets stillingtagen.

Med hensyn til ansøgningen om opførelse af et nyt stuehus med videre er det kommunens overordnede opfattelse, at ansøgningen på mange punkter indeholder fine ideer. Det er positivt, at taget ønskes beklædt med blådæmpede teglsten. Kommunen vurderer, at tegningerne bør revideres, således at der ikke opføres så mange kviste som ønsket, og at kvistene i øvrigt bør reduceres i størrelse, alt med henblik på at ejendommen integreres bedre i landskabet. Bygningen bør have et mere beskedent udtryk. De sager, hvor der tidligere er givet tilladelser til bygningsændringer indenfor fredningen, ligger længere væk fra skansen. Grønnekærvej 1 ligger meget tæt på den centrale del af det fredede område, og der bør derfor udvises større varsomhed med bygningsændringer.

Advokat Jacob Fabritius de Tengnagel oplyste, at ansøger naturligvis vil være imødekommende, hvis Fredningsnævnet vurderer, at der er behov for ændringer i det ansøgte projekt.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening på baggrund af oplysningerne om den nuværende bygnings tilstand er enig i, at bygningen bør nedrives. Der er ingen bemærkninger til, at ejendommen genopføres i samme størrelse med gule facadesten. Der bør i forbindelse med den endelige ansøgning tages endelig stilling til udseendet, når der fremsendes et mere detaljeret projekt.

Margit Laub oplyste efter en votering i nævnet, at Fredningsnævnet kan tiltræde, at den nuværende bygning nedrives, og at der opføres en ny bygning på samme sokkel. Der er med hensyn til den nærmere udformning af den nye bygning behov for indhentelse af en skriftlig udtalelse fra Museum Sønderjylland og en skriftlig udtalelse fra Sønderborg Kommune. Endvidere forudsætter en dispensation, at der fremlægges endelige tegninger med målangivelser og med angivelse af materialevalg mv.

Sagen blev udsat på, at de nævnte udtalelser med videre fremsendes.”

Advokat Jacob Fabritius de Tengnagel sendte herefter en mail af 5. september 2019 hvoraf blandt andet fremgik:

”...I samme forbindelse skal jeg henlede Fredningsnævnets opmærksomhed på, at det er ansøgers opfattelse, at Sønderborg Kommunes bemærkninger, som udgangspunkt må holde sig inden for den ressortmæssige interesse, som Sønderborg Kommune som offentlig myndighed måtte findes at have. Der kan herved henvises til lovbemærkningerne til lov nr. 9 af 13. marts 1992 i forhold til offentlige myndigheders klageberettigelse i § 86, stk. 1 nr. 2 (nu nr. 3), hvor det forudsættes, at klageberettigelsen kun udnyttes, når myndigheden har en ressortmæssig interesse. Det samme må som udgangspunkt også gælde i forhold til bemærkninger til de offentlige myndigheder, der høres i forbindelse med en dispensationssag.

Som det også blev anført under besigtigelsesmødet, så er Sønderborg Kommunes ressortmæssige interesse først og fremmest i henhold til de interesser, der følger af lov om bygningsfredning (bevaringsværdig bygning, der søges nedrevet), og byggelovens regler (opførelse af ny bygning), og hvor der i forhold til sidstnævnte blandt andet blev drøftet bygningsreglementets krav i kapitel 18 om lys og udsyn. Heraf følger blandt andet, at der skal være tilgang af dagslys, og at rummene er tilstrækkeligt belyste. Tilstrækkelig tilgang af dagslys kan dokumenteres ved, at glasarealet uden skyggende forhold svarer til mindst 10 pct. af det relevante gulvareal, jf. bygningsreglementets § 379, stk. 2. Udnyttelse af tagetagen stiller derfor selvsagt krav til et vist antal vinduer...”

Sønderborg Kommune har i notat af 13. september 2019 følgende bemærkninger til ned- og ombygning af ejendommen:

”...Skansegården er bevaringsværdig med en bevaringsværdi på 3 ifølge SAVE-Skalaen. Endvidere er den beliggende i et område, der i kommuneplan 2017 2029 er udpeget som værdifuldt kulturmiljø, hvilket omfatter en større del af det østlige skanseområde.

Bevaringsværdierne findes i bygningens arkitektur, placering og originalsubstans, der understreger den stilperiode bygningen blev opført i. Endvidere er Skansegården en del af historien om krigen i 1864 og den efterfølgende genopbygning af området, hvor Skansegården udgør en autentisk og formidlende del af det skanseområde, der i dag er en stor del af byens identitet og kulturarv.

Sønderborg Kommune oplyser derfor om, at der hurtigst muligt bør søges og opnås en nedrivningstilladelse fra Sønderborg Kommune, da denne er det primære grundlag for den fremadrettede sagsbehandling.

Sønderborg Kommune anbefaler, at der ikke gives nedrivningstilladelse til stuehuset.

Skansegården bør i stedet nænsomt renoveres/istandsættes i overensstemmelse med bygningens stilperiode, således at den vil indgå som en beskeden og velintegreret del af skanseområdet, der ikke tilside-sætter områdets kulturhistoriske værdier eller fremstår dominerende.

Kommentar og anbefalinger til det projekterede projekt

Følgende kommentar og bemærkninger er baseret på ansøgers indsendte projekt, hvor anbefalingerne til det nye projekt kun er relevante, såfremt der meddeles nedrivningstilladelse til Skansegården. Forvaltningen i Sønderborg Kommune har ved tidligere ansøgning den 24. marts 2019 indstillet til forbud mod nedrivning ved Teknik- og Miljøudvalget, hvor ansøgningen den 7. maj 2019 blev trukket tilbage. Sønderborg Kommune anbefaler derfor, at der genansøges, hvorefter Teknik- og Miljøudvalget i Sønderborg Kommune vil tage stilling til sagen.

Såfremt der af Sønderborg Kommune meddeles tilladelse til nedrivning er det vores vurdering, at den nye bygning i højere grad end det indsendte projekt illustrerer, skal tilpasses den stedlige byggestil og udformningsprincip.

En eventuel ny bygning skal underlægge sig den landskabelige fortælling i det historisk fredede landskab. Den kulturhistoriske og miljømæssige kontekst som Skansegården bidrager til, skal derfor i højere grad indarbejdes i det nye projekt.

Ses der på ansøgningsmaterialet for stuehuset, ses der positivt på den takt og proportionering, samt delvise materialevalg, hvor der kan nævnes facaderne i blank murværk, koblete rammer, kampesten, murede skorstenspiber og trukket gesims, der er indtænkt i projektet, endvidere ser Sønderborg kommune heller ikke udfordringer i stuehusets placering, der ifølge ansøgningen placeres på det oprindelige fodaftryk.

Når der fokuseres på bygningens arkitektur, der viser en nyfortolkning af det klassicistiske længehus/stuehus, er det vores vurdering, at den har et moderne og pompøst arkitektonisk udtryk, der efter vores vurdering, hverken afspejler den stedlige byggetradition eller den tidsperiode hhv. Skansegården og områdets primære bygninger er opført i, hvilket vi vurderer bør være mere beskeden, som der ses ved den eksisterende Skansegård.

Dette skyldes, at Skansegårdens beliggenhed er meget central og nærværende, sammenlignet med områdets øvrige bygninger. Gården har en meget synlig placering i landskabet og dens sammenspil med dette skal derfor være afvejet så bygningen ikke optager for stor opmærksomhed set i forhold til de omkringliggende skanser.

Bygningen ligger blot 150 meter fra Skanse 3 og i umiddelbart tilknytning til Gendarmstien/Adgangssten. Således kan væsentlige ændringer af eksempelvis proportioner og/eller materialevalg let komme til at påvirke oplevelsen og formidlingen af stedet på uhensigtsmæssig vis. Bygningens status som "gård" bør opretholdes så den ikke kommer til at fremstå som en herregård eller palæ. Her er det især detaljering med de mange kviste og den store balkon der taler ind i sproget om et palæ og ikke et husmandssted. Derved fremstår det for pompøst.

Anbefaling

Stuehuset

Sønderborg kommune anbefaler, at et eventuelt nyt stuehus, i højere grad afspejler de kvaliteter Skansegården har i dag, hvor materiale og udformningsprincipperne gengives i en ny bygning, hvor stilen er mere afdæmpet og beskeden.

Her anbefales, at projektet tilrettes, hvor

- der på tagfladerne bruges en gennemfarvet tagsten i Gl. Dansk format i nuancen naturrød, eller alternativt en blådæmpet teglsten, hvilket ansøger selv nævnte under mødet. Dette er for at materialerne ikke virker for skarpe og fremspringer for tydeligt i landskabet, hvor det samtidig underbygger den stedlige byggetradition i midten af det 1800 århundrede.
- kvistene placeres på taget og graves ikke ind i tagfladen. I forslaget arbejdes der med at subtrahere, dette er et moderne greb. Førhen arbejdede man med at addere. Endvidere bør kvistene udføres som traditionelle kviste uden franske altaner, hvor tagfladen løber under kvisten med minimum 3 sten. Endvidere bør antallet af større kviste reduceres med minimum 2 stk. pr. tagflade på stuehuset, eller udskiftes med stiltilpassede 6- eller 9-stensvinduer. Tagfladens øvre ovenlysvinduer/kviste bør undlades, hvis ikke disse er nødvendige. Alternativt kan disse udskiftes med 6-stensvinduer.

- stuehusets frontkarnap, indgangsparti og terrasse trækkes længere ind mod facaden, helst i flugt som der ses på Skansegården, hvor en mindre risalit eller portal, der markerer indgangspartiet eventuelt kan placeres. Terrassen er et "pompøst" element der taler ind i formsproget af palæ eller patricia villa, hvilket ikke er en bygningstype der tilpasser sig skanselandskabet.
- frontispicen bagtil undlades. Frontispicen gør, at bygningen mister sin orientering samt det hierarkiske forhold mellem frontfacade og bagfacade opløses. En opstalt af denne facade, ville endvidere være at fortrække, da der på nuværende tidspunkt ikke findes illustrationer af denne facade. Frontispicen mod bagsiden kunne med rette udskiftes med en kvist eller lign., der ikke på samme måde drager opmærksomhed.
- antallet af terrassedøre reduceres. Dette kan først uddybes, når der kan fremvises en opstalt af den respektive facade.
- de mursten der anvendes er neddæmpet i nuancen med let spil, samt med en lettere rustik overflade (ikke glat). Der anbefales, at der anvendes gule flensborgtegl. Ansøger redegjorde for, at disse ikke kunne købes mere. Sønderborg Kommune oplyser, at disse stadig kan erhverves, endda lokalt. Alternativ kan der anvendes genbrugssten.

Garagen og orangeri

Garagebygningen på 145m² i sammenhæng med orangeriet, gør at bebyggelsen udvides markant, da de udgør en samlet bygningsmasse, der vil fremstå lettere dominerende. hvor længden og volumen af bygningsmassen specielt vil opleves fra Grønnækærvej samt den nærliggende offentlige adgangssti til skanserne.

Her anbefales, at projektet tilrettes, hvor

- garagen placeres vinklet mod stuehuset ... Dette stemmer overens med gårdprincippet hvor bygningerne vil "omkranse" en gårdsplads. Den vinklede placering af garagen kan også være med til at nedbryde det lettere højtidelige/dominerende udtryk projektet frembringer i sit hele.
- garagen i højere grad fremstå som en garage og bør nedskaleres. Kviste med gulv til loftvinduer samt franske altaner, skorstenen og terrassedørene gør, at garagen fremstår som en ekstern beboelsesbygning og skal undlades eller minimeres markant. Opstalt af garagen bagside er manglende kan der kan derfor ikke kommenteres yderligere på dette.
- orangeriet bør undlades eller placeres et andet sted, hvor der dog stadig skal være en visuel tilknytning til stuehuset (maksimalt 20 m fra stuehuset). Eventuelt mellem vinklingen af stuehus og garage.
- orangeriet udføres i træ, med en detaljeringsgrad der komplimenterer stuehuset.

Konklusion

Såfremt der fra Sønderborg kommune meddeles tilladelse til nedrivning, anbefales det, at erstatningsbyggeriet i form, proportionering og materialevalg er i overensstemmelse med Skansegårdens arkitektoniske udtryk, der med sin lettere underspillede og beskedne detaljeringsgrad og form, fremstår som en autentisk og tilpasset bygning, der ikke fjerner opmærksomheden fra de nærliggende skanser, sigtelinjerne og de grønne arealer der karakteriserer området. Sønderborg kommune anbefaler, at der frembringes et mere detaljeret tegningsmateriale, før der gives endelig tilladelse.

...

Advokat Jacob Fabritius de Tengnagel har i brev af 14. november 2019 anført følgende til kommunens notat:

"...Det overordnede indtryk i notatet er, at det ansøgte byggeri skulle fremstå *dominerende* og *pompøst*, og *ikke et husmandssted*. Et stuehus med et bebygget areal på 290 m² bygget i 1872 på arealer, hvor al bevoksning var ryddet som følge af slaget på Dybbøl få år for inden har utvivlsomt været dominerende og pompøst og har aldrig været i nærheden af at kunne karakteriseres som et husmandssted.

Der anføres også i notatet, at "... Skansegården [er] en del af historien om krigen i 1864 og den efterfølgende opbygning af området, hvor Skansegården udgør en autentisk og formidlende del af det skanseområde, der i dag er en stor del af byens identitet". Dette står i skærende kontrast til, at hidtidig ejer, Naturstyrelsen efter 56 års statsligt ejerskab med en omskiftelig anvendelse af ejendommen, i 2018 ønskede at sælge ejendommen. Det står også i skærende kontrast til de udsagn man har kunnet læse f.eks. i Jyske Vestkysten den 13.

april 2019, hvor Carsten Porskrog Rasmussen (enhedsleder Museum Sønderjylland), Bendt Olesen (bestyrelsesmedlem Historiecenter Dybbøl Banke) og Jens Møller (tidl. formand for Museum Sønderjylland) samstemmende udtalte, at Skansegården ikke tager betydelige historiske værdier med sig i graven.

Endvidere indeholder notatet en sådan nidkærhed omkring detaljer i forhold til udførelsen som rækker langt ud over sådanne vilkår, der med rimelighed kan stilles i en dispensationssag, hvor der overordnet er tilkendegivet, at man fra Fredningsnævnet kan acceptere en nedrivning og tilladelse til nyopførelse på samme sokkel, og hvor et nyt byggeri nødvendigvis må opfylde de krav, der følger af byggelovens regler om blandt andet lysindfald, som stiller krav til størrelsen af antallet af vinduer og størrelsen heraf. En nyopførelse må således tillades også under anvendelse af til dels opdaterede udtryksformer og nye materialer, blot ikke trykket på de fredede arealer øges. Det er ikke tilfældet her. Som anført i ansøgningen af 2. juli 2019, så er der også tidligere givet dispensation til nyopførelse på Grønnekærvej 6 (j.nr. 39/1998) og Dybbøl Banke 33 (j.nr. 50/2004) fremfor renoveringer, som ikke vil stå mål med nutidige bygningsmæssige krav i henhold til byggeloven.

Særligt i forhold til placeringen af garagen så ønsker ansøger at fastholde den angivne placering, som er beliggende samme sted som tidligere driftsbygninger har været placeret. Endvidere er der arealmæssigt tale om samme størrelse som eksisterende bygning 2 og 3, som blot samles i én bygning og med samme overordnet udtryk som boligen. Der kan igen henvises til Grønnekærvej 6 (j.nr. 39/1998), med samme bygningsmæssige sammensætning med et stuehus og en parallelforskydte garagebygning. Tilsvarende gælder også for Grønnekærvej 8, ligesom der også kan henvises til Dybbøl Banke 3 (j.nr. 9/2005), med samme parallelforskydning af garagebygning i forhold til stuehuset....”

Museum Sønderjylland har i mail af 15. november 2019 udtalt:

”... er enige i placeringen af stuehuset og placeringen af garagebygningen i forlængelse af og forskudt herfor.

Huskroppens proportionering og saddeltag med 2/3 valm er acceptabel og i overensstemmelse med det nuværende stuehus. At der etableres gavlkviste på begge facader er ikke fremmed for egnen, dog synes fremtrækningen af gavlkvistens underetage for at skabe vindfang og altan herover, at virke fremmed for egnen og bygningstypen. Det anbefales derfor at dette undlades.

Dog findes antallet og udformning af kvistene som altankviste at virke for voldsomt i tagfladen. Det anbefales derfor i stedet at placere to vindueskviste (kviste der ikke går til tagskægget) på hver side af gavlkvistene på henholdsvis syd og nord tagfladerne. Antallet af kviste på garagen er acceptabelt, om end det bør overvejes at gå fra de foreslåede altankviste til vindueskviste.

Anvendelse af gule flensborgsten og pudsede gesimser er et glimrende valg for bygningen, hjørnekvadrene og kvaderfugningen omkring garageporten og døråbningen bør dog genovervejes, da de mange hvide flader vil forstyrre de ellers rolige facader.
...”

Ansøgeren har herefter via advokat Jacob Fabritius de Tengnagel i mail af 25. november 2019 revideret ansøgningen således:

”..

Det anerkendes, at museet er enige i placeringen af bygningerne.

I forhold til ansøgers ønske om, at trække den sydlige gavlkvists underetage frem for at skabe vindfang og ikke mindst altan herover, så anerkendes det, at en sådan altan formentlig ikke findes på *originale* tilsvarende bygningstyper. Men der er tale om en pastiche, hvor der er netop er tilføjet et nutidigt islæt i form af udnyttelse af tagetagen til beboelse – til familiens 4 børn – og hvor muligheden for at kunne gå ud i det fri direkte fra tagetagen vil være ønskværdigt. Et tilsvarende nutidigt islæt ses også for andre bygninger i fredningen, som Fredningsnævnet har givet tilladelse til. Det gælder således Grønnekærvej 6, hvor der netop er givet mulighed for altan både mod syd og vest på underetagens karnapper.

...

Og tilsvarende på Dybbøl Banke 33

...

For så vidt angår kvistene på hver side af gavlkvistene af hovedhuset, så vil ansøger gerne imødekomme museet, så der alene placeres 2 kviste på hver side af gavlkvistene, således at der er den samme afstand mellem kvistene, som på garagebygningen. Af hensyn til muligheden for udnyttelsen af tagetagen til beboelse – herunder særligt kravet til lysindfald i bygningsreglementet – så ønskes kvistene bevaret som altankviste og ikke kun vindueskviste, som foreslået.

De af ansøger angivne materialerne opretholdes, og museets bemærkninger omkring hjørnekvadrene og kvaderfugningen omkring garageporte og døråbningen kan ansøger fint imødekomme.
...”

Fredningsnævnet traf herefter den 17. januar 2020 afgørelse. Af afgørelsen fremgår:

”...

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet lægger efter besigtigelsen og den indhentede undersøgelse fra Dansk Miljørådgivning A/S til grund, at en istandsættelse af det eksisterende stuehus ikke vil være hensigtsmæssig.

Fredningsnævnet finder, at en nedrivning af det eksisterende stuehus og opførsel af et nyt på den eksisterende sokkel, en garagebygning på 145 m² mod nedrivning af 2 barakker og en bygning nord for stuehuset og en let glasbygning placeret som vist på tegning til ansøgningen ikke vil være i strid med fredningens formål eller virke skæmmende for det fredede område. Fredningsnævnet lægger vægt på, at bygningsmassen efter nedrivningen af eksisterende bygninger bliver mere samlet og vil fremtræde mere harmonisk.

Med hensyn til bygningernes udseende lægger Fredningsnævnet i overensstemmelse med udtalelsen fra Museum Sønderjylland vægt på, at de fremstår i overensstemmelse med det, der er typisk for egnen. Ansøgeren har ansøgt om fremtrækning af gavlkvistens underetage for at skabe vindfang og altan herover og dermed ud over den eksisterende sokkel og har henvist til Grønnækærvej 6 og 8 og Dybbøl Banke 33. Ejendommen ligger imidlertid tættere på den historiske centrale del af fredningen i modsætning til de nævnte ejendomme. Denne del af bygningen kan virke for dominerende i det fredede område tæt på den historiske del af fredningen.

Der er på den eksisterende bygning et kvistparti. Etablering af gavlkvist med vindfang og altan herover må i givet fald etableres inden for den eksisterende sokkel som f.eks. ved Grønnækærvej 8, så det ikke fremtræder så dominerende i forhold til den historiske centrale del af fredningen.

Fredningsnævnet finder endvidere, antallet af kviste på bygningen skal reduceres, og at de på bygningen og garagebygningen ændres fra altankviste til vindueskviste som anbefalet af Museum Sønderjylland.

Fredningsnævnet godkender anvendelse af gule flensborgsten, og at taget på stuehuset og garagebygningen som oplyst under besigtigelsen beklædes med blådæmpede teglsten, der ikke giver genskin.

Fredningsnævnet er således i sin helhed i øvrigt enig i Museum Sønderjyllands bemærkninger, der til dels er imødekommet af ansøgeren.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til nedrivning af stuehuset og 3 andre bygninger og opførelse af ny bygning på samme sokkel med garage forskudt med bygningen og en glasmellemgang placeret som vist på skitse vedlagt ansøgningen.

En endelig dispensation forudsætter fremsendelse af et endeligt projekt, der udarbejdes i overensstemmelse med de anvisninger, som Museum Sønderjylland er fremkommet med i sin udtalelse af 15. november 2019, og Fredningsnævnets bemærkninger med målangivelser og oplysning om materialevalg.”

Af det endelige projekt fremgår:

”...

Dispositionsbeskrivelse:

Den eksisterende ejendom samt øvrige ladebygninger på ejendommen nedbrydes og fjernes.

Der opføres et nyt stuehus på sokkel med den samme kiphøjde på taget som eksisterende stuehus.

Ny garagebygning lægges forskudt i forlængelse af stuehuset sammenbygget med en let glasbygning.

Facader:

Sokkel udføres med synlige kampesten og facader opmuret med vandstrøgne gule sten, pudsede tagfodsgesimser og hjørnepilastre m.v.

Tag:

Taget udføres med halvvalme og frontgavle som beklædes med sorte teglsten som Monier model gl. dansk. Kviste i taget udføres i varierende størrelser som sadeltagskviste beklædt med zink og smalle flunkesider. Skorstenspiber udføres i tegl med trakte gesimser og murede inddækninger. Glas orangeri udføres som en let træ bygning med profilerede gesimser og bærestolper.

Vinduer og døre

Vinduer, døre og glaspartier udføres i vedligeholdelsesfri træ-alu partier med de viste sprossinddelinger.

Facaden mod syd:

Gavlen mod vest:

Gavlen mod øst:

Facaden mod nord:

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har ved mail af 4. marts 2020 til advokat Jacob Fabritius de Tengnagel, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 18. marts 2020.

Sønderborg Kommune skrev i sit høringssvar af 17. marts 2020:

"Sønderborg Kommunes høringssvar tager afsæt i vores tidligere indsendte bemærkning den 13. september 2019. Bemærkningerne forholder sig til det reviderede projekt, der blev indsendt af ansøger den 24. februar 2020.

Skansegården er bevaringsværdig med en bevaringsværdi på 3 ifølge SAVE-Skalaen og er i kommuneplan 2019 - 2032 udpeget som værdifuldt kulturmiljø, hvilket omfatter en større del af det østlige skanseområde.

Bevaringsværdierne findes i bygningens arkitektur, placering og originals substans, der understreger den stilperiode bygningen blev opført i. Skansegården en del af historien om krigen i 1864 og den efterfølgende genopbygning af området, hvor Skansegården udgør en autentisk og formidrende del af det skanseområde, der i dag er en stor del af byens identitet og kulturarv.

Fredningsnævnet meddelte den 17. januar 2020 dispensation til, at bygningerne på Grønnækærvej 1, 6400 Sønderborg kunne nedrives. Sønderborg Kommune har den 9. marts 2020 modtaget ansøgning om nedrivning og vil inden for de næste uger behandle ansøgning om nedrivning af Skansegården

Kommentar og anbefalinger til ansøgers endelige projekt, indsendt den 24. februar 2020.

Følgende kommentar og bemærkninger er baseret på ansøgers indsendte projekt den 24. februar 2020, hvor anbefalingerne til det nye projekt kun er relevante, såfremt Sønderborg Kommune meddeler nedrivningstilladelse til Skansegården.

Såfremt Sønderborg Kommune godkender nedrivning af Skansegården, er det forvaltningens vurdering, at de nye bygninger bør tilpasses den stedlige byggestil, udformningsprincip og materialitet. En eventuel ny bygning bør underordne sig den landskabelige fortælling i det historisk fredede landskab. Den kulturhistoriske og miljømæssige kontekst som Skansegården bidrager til, bør derfor fortsat i højere grad indarbejdes i det nye projekt.

Bygningens arkitektur viser en nyfortolkning af det klassicistiske længehus/stuehus. Det er forvaltningens vurdering, at den fortsat har et moderne palæ-inspireret udtryk. Dette udtryk afspejler ikke den stedlige byggetradition eller den tidsperiode hhv. Skansegården og områdets oprindelige bygninger er opført i. Der anbefales et mere nedtonet arkitektonisk udtryk. Dette da Skansegårdens beliggenhed er meget central og nærværende, sammenlignet med områdets øvrige bygninger. Gården har en synlig placering i landskabet og dens sammenspil med dette bør derfor være afvejet så bygningen ikke optager for stor opmærksomhed set i forhold til de omkringliggende skanser.

Ejendommen ligger 150 meter fra Skanse 3 og i umiddelbar tilknytning til Gendarmstien/adgangstien.

Således kan væsentlige ændringer af eksempelvis proportioner og/eller materialevalg let komme til at påvirke oplevelsen og formidlingen af stedet. Bygningens status som "gård" bør opretholdes så den ikke kommer til at fremstå som en herregård eller palæ. Her er det især de mange kviste og terrassedøre, samt materialiteten, der får bygningen til at syne som et palæ og ikke de traditionelle

stuehuse, der primært ses i skanseområdet. Denne bemærkning skal ses i forlængelse af kommunen og museum Sønderjyllands tidligere bemærkninger.

Anbefaling

Stuehuset

Sønderborg Kommune anbefaler, at et eventuelt nyt stuehus, i højere grad afspejler de kvaliteter Skansegården har i dag, hvor materiale og udformningsprincipperne gengives i en ny bygning.

Forvaltningen anbefaler, at projektet tilrettes, så hierarkiet mellem tag og facade i større grad afstemmes. Det samme gælder for hierarkiet mellem bygningens for- og bagfacade, således at bagfacaden har et mere uformelt udtryk. Dette kunne blandt andet være gennem mindre asymmetriske elementer som forholdet mellem vinduer og døre.

Garagen og orangeri

Garagebygningen på 145m² og orangeriet er placeret i direkte, østlig forlængelse af stuehuset, hvorved facadelinjen mod nord udvides markant. Herved kommer bebyggelsen til at fremstå som en samlet bygnings-masse, hvor facadelængden og volumen særligt påvirker oplevelsen af ejendommen, set fra Grønnækærvej og fra den nærtliggende, offentlige adgangssti til skanserne. Forvaltningen anbefaler, at orangeriet undlades eller placeres et andet sted, hvor der stadig bør være en visuel tilknytning til stuehuset (maksimalt 20 m fra stuehuset). Eventuelt mellem vinklingen af stuehus og garage. Et eventuelt orangeri bør udføres i træ, med en detaljeringsgrad der komplementerer stuehuset.

Konklusion

Såfremt Sønderborg Kommune godkender nedrivning af Skansegården, anbefales det, at erstatningsbyggeriet i form, proportionering og materialevalg er i overensstemmelse med Skansegårdens arkitektoniske udtryk, der med sin lettere underspillede og beskedne detaljeringsgrad og form, fremstår som en autentisk og tilpasset bygning, der ikke fjerner opmærksomheden fra de nærliggende skanser, sigtelinjerne og de grønne arealer der karakteriserer området.”

Museum Sønderjylland har i et høringsvar af 23. marts 2020 anført:

”Vi kan støtte kommunens henstilling til at dreje bygningens fremtræden væk fra det palæagtige og mere hen imod en stilfærdig landbygning.

Museet har tidligere accepteret placeringen af bygningerne på grunden, samt bygningernes hovedform og proportioner. Det reviderede projekt har fjernet det fremskudte vindfang og erstattet altankvistene med vindueskviste. Der er stadig for mange kviste i tagfladerne og anvendelse af trerammede kviste forstærker denne oplevelse.

Nordfacaden, der ikke forelå ikke ved foregående forslag, fremstår med sine mange terrassedøre ganske voldsom, antallet af terrassedøre bør reduceres.

Brugen af flensborgsten giver facaden en rolig overflade, det modvirkes af hvidkalkningen af hjørnekvadere og gesimser. Denne hvidkalkning bør derfor undlades.”

Fredningsnævnet anmodede den 25. marts 2020 advokat Jakob Fabritius de Tengnagel om bemærkninger.

Af advokat Jacob Fabritius de Tengnagels folgebrev af 28. maj 2020 fremgår blandt andet:

”...

Da den hidtidige uvished om, hvorvidt nedrivningstilladelse ville blive meddelt eller ej, nu er ryddet af vejen, så har ansøger omsider kunnet være lidt mere konkret i forhold til et kommende byggeri. Det har også betydet, at ansøger, og særligt ansøgers byggetekniske rådgiver har kunnet forholde sig mere indgående til bygningsreglementets (BR18) krav til et nybyggeri (BEK nr. 1399 af 12/12/2019), hvor det af Bygningsreglementet 2018 § 377, stk. 1 følger:

I bygninger skal der være lysforhold, der sikrer, at der ikke opstår risiko for personers sikkerhed og sundhed, eller komfortmæssige gener. Det skal sikres, at der er tilstrækkeligt dagslys og udsyn samt tilstrækkelig elektrisk belysning i forhold til anvendelsen.

Kravet til dagslys er nærmere præciseret i § 379:

Arbejdsrum, opholdsrum i institutioner, undervisningslokaler, spise-rum, i det følgende benævnt arbejdsrum mv., samt beboelsesrum og køkken skal have en sådan tilgang af dagslys, at rummene er tilstrækkeligt belyste.

Stk. 2. Tilstrækkelig tilgang af dagslys kan dokumenteres ved, at glasarealet uden skyggende forhold svarer til mindst 10 pct. af det relevante gulvareal. Det angivne glasareal skal korrigeres for evt. skyggende omgivelser, reduceret lystransmittans mv., som angivet i Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsens Vejledning om lys og udsyn. Alternativt kan tilstrækkeligt dagslys dokumenteres ved at eftervise, at den indvendige belysningsstyrke fra dagslys er 300 lux eller mere ved mindst halvdelen af det relevante gulvareal i mindst halvdelen af dagslystimerne. For beboelsesrum er det relevante gulvareal lig det indvendige gulvareal. For arbejdsrum mv. er det relevante gulvareal det areal, hvor der placeres arbejdspladser. Såfremt det kan dokumenteres, at rummene er tilstrækkeligt belyste, kan andre beregningsmetoder benyttes som dokumentation.

Det endelige projekt, som blev fremsendt den 24. februar 2020, er undergivet en dagslysberegning af ansøgers byggetekniske rådgiver, som er vedlagt (Forslag nr. 7). Heraf fremgår, at der ikke vil kunne sikres tilstrækkeligt dagslys til, at kunne efterleve bygningsreglementets krav til dagslys. Det har givet anledning til en revision af de ”mellemste” kviste, der er gjort større ved at føre dem ned til tagfoden, jf. vedlagte (Forslag nr. 8), som er der den eneste ændring i forhold til det tidligere fremsendte endelige projekt. Herved er bygningsreglementets krav til dagslys lige netop opfyldt. Ansøger ønsker, at Fredningsnævnet tager stilling til, om der kan meddeles dispensation med den ændring, der fremgår af Forslag nr. 8 i forhold til de ”mellemste” kviste.

Traditionelt har der på stuehuse til landbrugsejendomme tidligere ikke været udnyttet tagetage – eller i hvert fald kun i begrænset omfang. Det har formentlig også været tilfældet for den eksisterende bebyggelse på Grønnækærvej 1, der i sin tid ses at være opført uden kviste og alene med vinduer i gavlene:

...

På et tidspunkt har man haft behov for at udnytte tagetagen yderligere, og har tilføjet vinduer i form af en såkaldt taskekvist:

...

På et tidspunkt har bygningerne, i hvert fald fsv. angår den vestlige facade, også været hvid, jf. foto fra 1975 smh. med et fra 2019:

...

Over tid vil brugen af en bygning givetvis ændre sig, og kravene i bygningslovgivningen herunder bygningsreglement ændres også, og når der som i dette tilfælde skal opføres en ny bebyggelse, med samme sokkel-størrelse og samme taghøjde, så vil der være flere krav, der skal tages højde for, hvorfor det efter ansøgers opfattelse ikke giver mening at dvæle for meget ved, hvordan man tilbage i tid har opført (stuehus-)bygninger.

På stuehuse på landet fra perioden 1850-1900 vil man formentlig have meget vanskeligt ved at finde nogle med tagkviste. Det hænger sammen med, at tagrummet dengang ikke blev anvendt til beboelse. Det gør man derimod i dag.

Museum Sønderjylland har i høringsbrev af 15. november 2019 til det tidligere forslag anført: *"Dog findes antallet af kvistene som altankviste at virke voldsomt i tagfladen"*. I brev af 23. marts 2020 anføres: *"Der er stadig for mange kviste i tagfladerne, og anvendelsen af trerammede kviste forstærker denne oplevelse"*. Man kan stille spørgsmålet; Hvorfor er det *"for mange"*? Det er i hvert fald ikke for mange til, at bygningen kan udnyttes som beboelse, jf. den vedlagte dagslysbe-regning. Det er givetvis for mange, hvis man sammenligner med et oprindeligt stuehus fra 1850-1900, hvor der netop oprindeligt ikke var tagkviste. Ser man på Sønderborg Kommunes hørings-svar af 17. marts 2020, kan det ligeledes noteres, at det er de mange kviste, der gør, at det ifølge Sønderborg Kommune ikke syner som et traditionelt stuehus. Nej, for de traditionelle stuehuse har oprindeligt ikke haft tagkviste, og man må ikke glemme, at Dybbøl fredningen har til formål at frede de landskabelige værdier, og altså ikke en egentlig stillingtagen til bygningernes udseende indenfor det fredede område.

Spørgsmålet, man kan stille, er, om det er hensynet til, at en nyopført bygning skal opføres på samme vis, som man ville have gjort for 150 år siden – altså uden tagkviste – eller det er de nuti-dige krav til at kunne opfylde bygningsreglementet, der vejer tungest? Det er ansøgers synspunkt, at der er hensynet til at kunne udnytte tagetagen som beboelse, og herunder opfylde bygningsregle-mentets krav, der skal veje tungest. Med andre ord skal der gives dispensation til, at kvistene udfor-mes som vedlagte Forslag nr. 8.

Man kan herved også se på afgørelser vedrørende nyopførelse af huse, hvor ændrede krav i byg-ningslovgivningen over tid i forhold til isolering har medført, at man i *"fredningssager"* har inddra-get dette som et vægtigt hensyn, der kan medføre meddelelse af dispensation i et større omfang end, hvad der ellers ville være blevet meddelt. I forhold til strand-beskyttelse og klitfredning i Na-turbeskyttelsesloven – der er sammenligneligt med en landskabsfredning, som i denne sag – har man i forbindelse med revision af bestemmelserne fra lovgivers side haft anledning til at indføre bestemmelser herom, f.eks. i NBL § 65b, stk. 3, nr. 9. Men også før denne lovrevision lagde man fra myndighedernes side vægt på byggelovgivningens krav. Som eksempel kan henvises til Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 20. september 2012 i NMK-511-00011 om opførelse af et nyt sommerhus i Klitmøller. Et nævn på 9 medlemmer var således enige om, at praksis i forhold til strandbeskyttelseslinje kunne overføres til en sag, der vedrørte klitfredningslinje:

Natur- og Miljøklagenævnets praksis for dispensation til tilbygning/udvidelse af sommerhuse, der ligger inden for klitbeskyttet område, er meget restriktiv. For mindre sommerhuse tillades dog nor-malt begrænsede tilbygninger (6-8 m²) til modernisering af sanitære forhold.

*Natur- og Miljøklagenævnet har i tidligere sager vedr. strandbeskyttelseslinjen taget stilling til spørgsmålet om *"udvendig"* udvidelse af sommerhuse som følge af bedre isolering. Nævnet har*

meddelt dispensation i disse sager og lagt vægt på, at der er tale om et særligt tilfælde, der kunne begrunde en dispensation (fra strandbeskyttelses-linjen) til det ansøgte. Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at udvidelsen tilgodeser miljømæssige hensyn samt tillige lagt vægt på, at det beboede areal ikke forøges, idet udvidelsen arealmæssigt svarer til den øgede isolation. Det er nævnets vurdering, at de interesser, der skal varetages indenfor klitfredningslinjen, ligger på linje med dem, der varetages i forhold til strandbeskyttelseslinjen.

Det er Natur- og Miljøklagenævnets vurdering ud fra tegningsmaterialet, at det nye hus opføres med næsten samme placering, karakter og udformning som det eksisterende. Der sker en mindre arealforøgelse på 6 m², men udvidelsen af det bebyggede areal fra 52,2 m² til 59,5 m² skyldes efter det oplyste alene en forøgelse af vægtykkelsen (som følge af øget isolation) fra 8 cm til 25 cm. Natur- og Miljøklagenævnet finder ikke, at der i sagen er forhold som taler væsentligt imod det ansøgte, idet nævnet lægger afgørende vægt på, at der ikke sker en udvidelse af det eksisterende boligareal ved genopførelsen af sommerhuset, men at arealforøgelsen alene skyldes mere tidssvarende isolering.

Kravet om dagslys skal ses i sammenhæng med almene sundhedsmæssige aspekter af dagslyset. Mængden af dagslys har endvidere indflydelse på energiforbruget til elektrisk belysning. Som det fremgår af Bygningsreglementets § 377 skal der i nye bygninger sikres lysforhold, så der ikke opstår risiko for personers sikkerhed og sundhed, eller komfortmæssige gener. Dette hensyn skal indtages ved stillingtagen til, om der kan gives dispensation til det fremsendte. Det er åbenbart, at Museum Sønderjylland ikke har taget dette i betragtning ved deres høringssvar, hvilket er naturligt nok, da deres kompetence vel ligger i det historiske. Men som nævnt, skal man ikke dvæle for meget ved det historiske, når der skal tages højde for nutidige krav i bygningsreglementet. Fra ansøgers side har man forsøgt at finde en balance mellem det historiske og det nutidige ved det fremsendte forslag (Forslag nr. 8).

Særligt i forhold til antallet af terrassedøre på nordfacaden, som der er kommenteret på fra Museum Sønderjylland – og i øvrigt også Sønderborg Kommune – så skal det igen ses i lyset af, at ansøger ønsker en nutidig bolig, hvor dørene giver mulighed for at komme ud i det fri, og er placeret i den facade, hvor det praktisk talt ikke vil kunne ses pga. terrænforholdene. I dag er det som følge af bevoksningen umuligt at se selve nordfacaden:

...

På et akvarelmaleri fra 1945, hvor bevoksningen var en del mindre, får man også indtrykket af (selv når man ser bort fra den daværende aftægtsbolig med rødt tegltag), at nordfacadens stueetage reelt ikke kan ses i landskabet, og derfor har ansøger vanskeligt ved at se, at det fremsendte forslag til stueetagens udseende skulle være i modstrid med de landskabelige værdier, som er fredningens formål:

...

Med det anførte, og det forhold at der nu foreligger en nedrivningstilladelse fra Sønderborg Kommune, så håber jeg, at der snarest kan meddeles tilladelse til det ansøgte, dvs. således som det fremgår af vedlagte Skansegården endelige projekt, der tidligere er fremsendt, men dog med den modifikation der fremgår af Forslag nr. 8 dagslysberegning, hvor de ”mellemste” kvistvinduer er gjort større ved at føre dem ned til tagfoden, således at BR 18’ s krav til dagslys kan opfyldes.

Fredningsnævnet har ved brev af 8. juni 2020 anmodet Sønderborg kommune og Museum Sønderjylland om bemærkninger til ændringsforslaget vedrørende stuehusets facade mod syd.

Sønderborg Kommune har i høringssvar af 19. juni 2020 skrevet:

”Sønderborg Kommune henviser til tidligere høringssvar indsendt den 17. marts 2020. Denne skrivelse kommenterer udelukkende på det af ansøger indsendte ændringsforslag, hvilket illustreres på Forslag nr. 8 samt beskrives i følgeteksten.

Det er kommunens vurdering, at ændringsforslaget viser tiltag, der påvirker bygningernes arkitektur og tilpasning til området. Ændringsforslaget vil efter kommunens vurdering gøre bygningen mere iøjefaldende i natur-landskabet. Den skitserede ændring styrker udtrykket af et større byhus/palæ. Det vurderes derfor at ændringsforslaget vil opleves mere fremtrædende end en klassisk landejendom.

Sønderborg Kommune henviser til vores skrivelse fra den 13. september 2019, hvor vi bl.a. anbefalede følgende:

Kvistene placeres på taget og graves ikke ind i tagfladen. I forslaget arbejdes der med at subtrahere, dette er et moderne greb. Førhen arbejdede man med at addere. Endvidere bør kvistene udføres som traditionelle kviste uden franske altaner, hvor tagfladen løber under kvisten med minimum 3 sten.

Det er fortsat Sønderborg Kommunes anbefaling, at kvistene fastholdes som almindelige kviste og ikke al-tankviste. Sønderborg Kommune vurderer at hierarkiet mellem facaderne og tagfladerne sløres, da de respektive kviste er bredere end vinduerne i stueetagen, og nu også føres til gulv med tilhørende fransk altan.

Sønderborg Kommune anbefaler, at der arbejdes på et løsningsforslag, hvor lysforholdet løses uden, at kvistene trykkes ind i tagfladen samt, at disse skalamæssigt tilpasses bygningernes hierarki og derved bliver mere i overensstemmelse med en landlig og nedtonet byggetradition.”

Sønderborg Kommune har ikke mulighed for at verificere lysforholdene eller bidrage med konkrete løsnings-orienterede anbefalinger da ansøgningsmaterialet ikke inkluderer plan- eller snittegninger, som i højere grad belyser, hvorvidt alle 169m² indgår som relevant gulvareal eller om alle 169m² skal medregnes.

Advokat Jacob Fabritius de Tengnagel kommenterede den 26. juni 2020 på kommunens udtalelse:

”...

Som anført i mine breve af 5. september og 3. oktober 2019 (i sag 33/2019), så er det ansøgers opfattelse, at Sønderborg Kommune må holde sig inden for deres ressortmæssige interesse, dvs. først og fremmest lov om bygningsfredning – hvor interessen på dette punkt har udspillet sin rolle, da kommunen undervejs har meddelt nedrivningstilladelse – byggeloven samt planloven, hvor der dog i forhold til sidstnævnte særligt skal bemærkes, at der ikke er vedtaget nogen lokalplan for ejendommen/området, der f.eks. kunne have stillet krav til bebyggelsens omfang og udformning, jf. planlovens § 15, stk. 2, nr. 7.

På den baggrund synes bemærkningerne fra kommunens høringssvar at være udtryk for en grad af ”smagsdommeri”, hvor man i øvrigt ikke forholder sig til, at bygningen for en stor dels vedkommende i realiteten er skjult i landskabet og af bevoksningen. Kommunen har ikke tidligere haft samme nidkærhed i forhold til bygningers fremtræden i fredningsområdet, som f.eks. Dybbøl Banke 33:

...

Idet ansøger påtænker at anvende alle 169 m² i tagetagen, så vil der være krav om det i forslaget angivne vinduesareal, og det er noteret, at kommunen ikke har haft mulighed for at komme med

forslag til alternative løsninger på det byggetekniske dagslyskrav, men har begrænset sig til den arkitektoniske fremtræden.
...”

Museum Sønderjylland henholdt sig den 29. juni 2020 til deres høringssvar fra 23. marts 2020 således:

”Museet henviser til sine bemærkninger af 23.3. De er stadig dækkende. De ting, vi påpegede dengang, er stadig ikke tilfredsstillende løst. Omvendt har vi accepteret bygningskrop og placering.”

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet har i sin afgørelse af 17. januar 2020 fundet, at en nedrivning af det eksisterende stuehus og opførsel af et nyt på den eksisterende sokkel, en garagebygning på 145 m² mod nedrivning af 2 barakker og en bygning nord for stuehuset og en let glasbygning placeret som vist på tegningen til den oprindelige ansøgning ikke ville være i strid med fredningens formål eller virke skæmmende for det fredede område. Fredningsnævnet lagde vægt på, at bygningsmassen efter nedrivningen af eksisterende bygninger ville blive mere samlet og ville fremtræde mere harmonisk.

Fredningsnævnet finder, at det endelige projekt ikke fuldt ud ses at følge de bemærkninger, Fredningsnævnet er fremkommet med i afgørelsen af 17. januar 2020. Det endelige projekt kan derfor ikke godkendes i dets nuværende form. Det forhold, at der måtte være krav i bygningsreglementet omkring lysindfald kan ikke føre til et andet resultat, da ansøgeren enten må søge om dispensation fra disse regler ved bygningsmyndigheden eller indrette husets værelser, så reglerne om lysindfald kan overholdes.

Som anført i Fredningsnævnets afgørelse af 17. januar 2020 er Skansegården placeret tættere på den historiske centrale del af fredningen i modsætning til de ejendomme, som ansøgeren har henvist til, Grønnekærvej 6 og 8 og Dybbøl Banke 33. Fredningsnævnet finder derfor ikke, at der kan lægges afgørende vægt på, hvordan øvrige ejendomme, som ikke har den samme helt centrale placering i det fredede område, er udformet. Stuehusets udformning som vist i det reviderede endelige projekt kan fortsat virke for dominerende med sit udseende i det fredede område tæt på den historiske del af fredningen.

Fredningsnævnet kan imidlertid godkende det endelige projekt under forudsætning af, at der foretages følgende ændringer:

Antallet af kviste på stuehusets facade mod henholdsvis nord og syd skal reduceres til 2 vindueskviste på hver side af gavlkvisten.

Altankvist i facaden mod syd på garagen ændres til vindueskvist.

Terrassedøre i stuehusets facade mod nord på hver side af midterpartiet ændres til vinduer svarende til de øvrige vinduer.

Antallet af terrassedøre i gavlen mod vest ændres til 1, således af 1 terrassedør ændres til vindue som de øvrige vinduer.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 15. september 2020

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Advokat Jacob Fabritius de Tengnagel jft@andersen-partners.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk og giad@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

11. december 2020
FN SJS 44/2020

J.nr.: 44/2020: Ansøgning fra Torben Christensen Lei om dispensation til at fjerne to levende hegn på ejendommen Aabenraavej 53, 6400 Sønderborg, matr.nr. 31 og 948, Dybbøl ejerlav, Dybbøl, indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 2. september 2020 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Torben Christensen Lei om dispensation til at fjerne to levende hegn på ejendommen Aabenraavej 53, 6400 Sønderborg, matr.nr. 31 og 948, Dybbøl ejerlav, Dybbøl, indenfor Dybbølfredningen.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner. Det fremgår af fredningen, at den blandt andet har til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Ejendommen ligger i delområde A, hvor det fremgår af fredningsbestemmelserne, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 15. oktober 2020, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Torben Christensen Lei dispensation til det ansøgte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet. Den pågældende ejendom er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...
§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 4. Arealernes drift.

...

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Kommunen har i ansøgningen oplyst, at der er ca. 2 km fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område. Det er kommunens vurdering, at fjernelsen af de to hegn, ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

På kortet nedenfor ses med grønne linjer de to levende hegn, der ønskes fjernet. Det med blå skraverede viser fredningens afgrænsning.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 15. oktober 2020, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Jan Thomsen og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholt. Endvidere deltog Torben Christensen Lei, Birgit Thinggaard på vegne Sønderborg Kommune, Heidi Jahnke og Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening og Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Torben Christensen Lei redegjorde for ansøgningen. Han forklarede, at han ønsker de to levende hegn fjernet af hensyn til bedre udnyttelse af marken. Hvis hegnene fjernes vil han kunne ændre kørselsretningen og dermed undgå kiler og reducere antallet af vendinger med maskinerne, når der arbejdes på marken.

Birgit Thinggaard fremviste nogle gamle preussiske kort over området. På baggrund af disse er det kommunens vurdering, at de levende hegn, der ønskes fjernet, ikke har nogen historisk betydning.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening som udgangspunkt er imod, at der fjernes levende hegn, da det er en oase for dyr og fugle. Der er igennem tiden desværre blevet fjernet mange levende hegn i området, og det kan indgå i nævnets afgørelse, at der i denne sag er tale om små levende hegn.

Birger Jønsson tilsluttede sig bemærkningerne fra DN.

Efter besigtigelsen valgte nævnet at udsætte sagen på indhentelse af en udtalelse fra Museum Sønderjylland.

Endvidere har nævnet indhentet en skriftlig redegørelse fra Sønderborg Kommune.

Af kommunens notat fremgår, at der ikke ud fra det preussiske kort (nedenfor) var levende hegn eller diger på den pågældende strækning, og at kommunen landskabeligt og biologisk ikke ser nogen vigtig funktion af disse mindre levende hegn, da de ikke er forbundet til omkringliggende habitater og ikke udgør nogen væsentlige ledelinjer eller ruminddelende funktion i landskabet.

Museum Sønderjylland har den 13. november 2020 udtalt:

”...Ifølge det oplyste er der ansøgt om fjernelse af to levende hegn indenfor Dybbølfredningen (de berørte hegn er markeret på tidligere udsendt kortmateriale og museet henviser til brev af den 28/9). Museet har fra fredningsnævnet modtaget spørgsmål vedr. heggenes alder og deres placering i landskabet i forhold til skanserækken.

Museet har derfor udført arkivalisk kontrol og vurderet de levende hegn i forhold til ældre historiske kort og luftfotos. På det preussiske kort fra slutningen af 1880'erne er ingen af skanserne indtegnet hverken de ødelagte danske eller de nyanlagte tyske. Det berørte område fremstår på det preussiske kort som en stor parcel uden levende hegn. Museet har ingen grund til at betvivle det preussiske kort, som generelt er meget nøjagtigt. I 1864 må man desuden formode at terrænet vest for skansen har været ryddet for forhindringer p. g. a. kamphandlingerne. På det historiske kort fra 1920'erne er skanserne indtegnet og der er også indenfor det berørte område blevet plantet flere levende hegn, som tyder på, at området på dette tidspunkt er blevet mere parcelleret. Det sydligste af de to berørte levende hegn er optræder på dette kort. Her ses det også, at det oprindeligt har været en del af et meget længere øst-vestligt hegn, som mod øst har stødt til skansen og mod vest til et nord-sydligt hegn, som i dag er væk. Det nordlige hegn derimod synes ikke at eksistere på dette tidspunkt. Her lå til gengæld et hegn med en anden orientering samt en lille markvej orienteret i øst-vestlig retning. På luftfotos fra 1945 kan man se, at området er meget forandret og er blevet langt mere parcelleret end det var tidligere. Men der er stadig ikke plantet et levende hegn mod nord. Først på luftfotos fra 1954 er det nordligste hegn tydeligt.

På den baggrund er det museets vurdering, at det sydlige hegn er plantet engang efter 1880'erne og før 1920'erne. Det har oprindeligt indgået i et meget længere hegnsforløb, som fra engang i 50'erne langsomt amputeres til den lille stump, det er i dag. Det nordlige hegn er derimod synes først at være plantet engang efter 2. verdenskrig og tidligst fra midten af 1950'erne. Også dette hegn har oprindeligt været betydeligt længere, men p. g. a. vejomlægninger og vejudvidelser er dets længde reduceret.
...”

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det fremgår af fredningskendelsen, at arealernes nuværende tilstand ikke må ændres. Af § 4 fremgår, at i den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den

øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

Ud fra sagens oplysninger lægges det til grund, at ingen af de i sagen omhandlede levende hegn eksisterede i 1864. Derfor er det uden betydning om hegnene er placeret vest for skanserækken. Umiddelbart synes hegnene at være placeret nord for skanserne.

Som følge heraf og efter det oplyste om hegnesens beskudne størrelse findes en fjernelse af disse alene at udgøre et ubetydeligt indgreb i de landskabelige værdier.

Fredningsnævnet meddeler derfor Torben Christensen Lei dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 11. december 2020

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Torben Christensen Lei, anita-torben@lei.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, tje@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftstraadet.dk

Sagsnr.: FN SJS 63/2020
26. marts 2021

FN SJS 63/2020: Ansøgning om dispensation til etablering af et muldtoilet på overnatningspladsen ved Dybbølstrand 13A, 6400 Sønderborg, matr.nr. 181 Dybbøl, Dybbøl indenfor Dybbølfredningen.

Sønderborg Kommune har den 9. november 2020 ansøgt om dispensation til etablering af et muldtoilet på overnatningspladsen ved Dybbølstrand 13A, 6400 Sønderborg, matr.nr. 181 Dybbøl, Dybbøl.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. marts 2021.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele dispensation til Sønderborg Kommune til det ansøgte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

Det fremgår, at muldtoilettet på overnatningspladsen, skal være diskret og fungere i forhold til de forhold, der er på stedet (ingen kloakering, vand og adgang for slamsuger mm). Der graves et hul på ca. 1,5 x 1,5 m og en lille træbygning sættes ovenpå. Efter ca. 1 år flyttes muldtoilettet til en placering ved siden af og det gamle hul reableres med jord og græs

På kortet nedenfor ses de foreslåede mulige placeringer af muldtoilettet. Hele området er fredet.

Sønderborg Kommune har den 4. januar 2021 oplyst, at kommunen ikke har kendskab til forekomst af særligt beskyttede arter (bilag IV arter) inden for projektområdet. Der er tidligere registreret løvfrø i en afstand af ca. 250 m. Der er tidligere registreret dværg-, pipistrel- og sydflagermus ca. 500 meter øst for projektområdet. På baggrund af projektets karakter afvises det, at etableringen af et muldtoilet vil påvirke en eventuel forekomst af bilag IV arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. marts 2021, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdorp og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Endvidere deltog Trine Fryjana Theede og Johanne Burgemann på vegne Sønderborg Kommune samt Birgitte Marcussen på vegne Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Johanne Burgemann anviste de mulige placeringen af muldtoilettet og redegjorde for ansøgningen. Det er kommunes opfattelse, at den bedste placering vil være i krattet tæt på shelteret (placering A i ansøgningen).

Trine Fryjana Theede tilsluttede sig dette.

Birgitte Marcussen tilsluttede sig ønsket om placering A og havde i øvrigt ikke bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det fremgår af fredningskendelsen, at arealernes nuværende tilstand ikke må ændres, og der må således ikke opføres nye bygninger bortset fra nærmere anførte landbrugsbygninger. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg eller anbringes campingvogne, telte og lignende.

På baggrund af formålsbestemmelsens brede sigte finder Fredningsnævnet ikke, at opførelse af et muldtoilet generelt er i strid med fredningens formål. Som følge heraf finder Fredningsnævnet, at der

som udgangspunkt er mulighed for at meddele dispensation inden for rammerne af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnet finder, at placeringen af muldtoilettet ikke vil ændre områdets karakter. Muldtoilettet bør placeres tæt på det opsatte shelter i krattet, så det falder mest muligt ind i bevoksningen og ikke bliver så synlig.

Derfor meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Sønderborg Kommune dispensation til at opsætte muldtoilettet på vilkår,

at muldtoilettet placeres det anviste sted på kortet(placering A), og i materialer som anført i ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 26. marts 2021

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, giad@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk; chbru@mst.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Sagsnr.: FN SJS 71/2020
21. april 2021

FN SJS 71/2020: Ansøgning fra Jacob Folkenæs om dispensation til at opføre et redskabsskur og lovliggørende dispensation til en opført bålhytte på ejendommen Dybbøl Banke 8, 6400 Sønderborg, matr.nr. 309 Dybbøl, indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 10. december 2020 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Jacob Folkenæs om dispensation til at opføre et redskabsskur og en bålhytte på ejendommen Dybbøl Banke 8, 6400 Sønderborg, matr.nr. 309 Dybbøl.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning ved Dybbøl m.v. for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier. Der må derfor ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer, medmindre Fredningsnævnet har meddelt dispensation fra fredningen.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. marts 2021.

Fredningsnævnet har besluttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, at meddele Jacob Folkenæs dispensation til opførsel af et redskabsskur og afslag på lovliggørende dispensation til en bålhytte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

...

§ 15. Dispensationer.

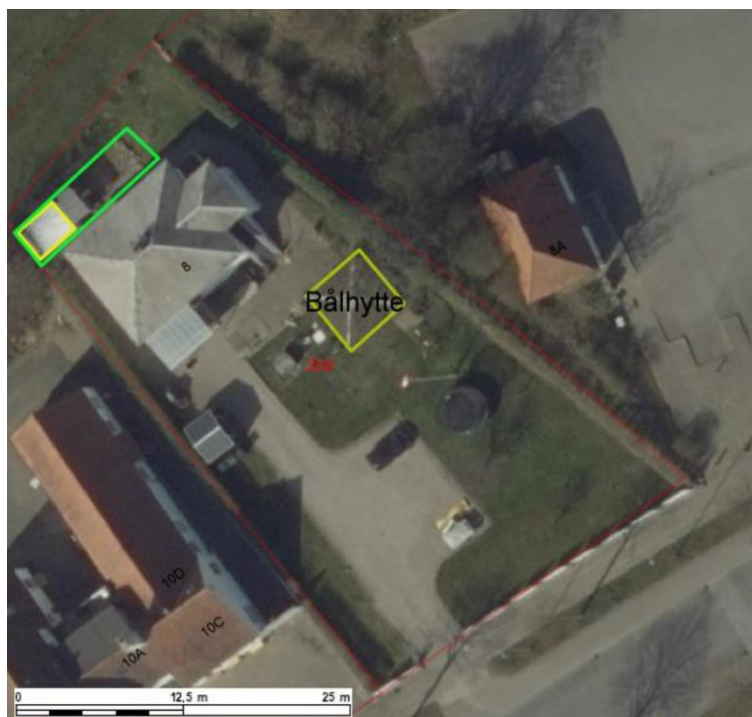
En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

Ansøgningen omhandler opførsel af et redskabsskur på ca. 35 m² i tillæg til et eksisterende 5,8 m² stort udhus. Redskabsskuret er 9,10 meter langt og 3,9 meter bredt. Skuret ønskes beklædt med en klinkbelægning bestående af sortmalet træ. Taget kommer til at bestå af tagpap i shingles med ca. 4 grader hældning, og tagoverfladevandet ledes til tagarende, der fører vandet til eksisterende overfladevandtilslutning.

Derudover ønskes en 4 x 4 meter bålhytte fra 2012 lovliggjort. Væggene er beklædt med siv og taget er af eternit.

På fotoet er vist redskabsskurets og bålhyttens placering på ejendommen.

Sønderborg kommune har oplyst, at der er ca. 1 km fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område. Det er kommunens vurdering, at bygningerne ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. marts 2021, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdorp og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Desuden deltog Jacob og Christina Folkenæs, Trine Fryjana Theede på vegne Sønderborg Kommune, Birgitte Marcussen på vegne Danmarks Naturfredningsforening og Carsten Porskrog Rasmussen på vegne Museum Sønderjylland.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Jacob Folkenæs anviste placeringen af bålhytten og redegjorde for ansøgningen. Bålhytten er opført for ca. 8 år siden og blev dengang brugt som bålhytte, da børnene var små. Nu bruges bålhytten primært til opbevaring. Jacob Folkenæs anviste herefter den ønskede placering af redskabsskuret. Skuret ønskes opført i samme højde, som det eksisterende skur. Skuret ønskes udført i træ, der vil blive malet sort og med tagpap-tag. Skuret ønskes opført som anført i ansøgningen med en længde på 9,10 m og bredde på 3,9 m. Et andet redskabsskur foran huset vil samtidig blive fjernet.

Carsten Porskrog Rasmussen oplyste, at bålhytten bør fjernes, da den virker skæmmende i området tæt på Dybbøl Mølle. Der er ingen bemærkninger til ønsket om opførelse af et redskabsskur. Det ligger diskret bag huset og vil ikke ændre den visuelle oplevelse af området og landskabet. Det bør

dog overvejes at indsætte et vilkår om, at redskabsskuret skal males i en grå eller lysere farve, da sort vil virke mere bastant og synlig mod husets hvide facade.

Trine Fryjana Theede og Birgitte Marcussen tilsluttede sig Museum Sønderjyllands bemærkninger. Birgitte Marcussen tilføjede for så vidt angår redskabsskuret, at Fredningsnævnet bør vurdere, om en dispensation hertil vil kunne få uheldige præcedensvirkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Ved afgørelsen af om et allerede etableret forhold kan lovliggøres, skal Fredningsnævnet vurdere, hvorvidt der ville være blevet dispenseret hertil, såfremt der var ansøgt herom på forhånd, eller om der i øvrigt er særlige forhold, som kan begrunde en efterfølgende dispensation.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det fremgår af fredningskendelsen, at arealernes nuværende tilstand ikke må ændres, og der må således ikke opføres nye bygninger bortset fra nærmere anførte landbrugsbygninger. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg eller anbringes campingvogne, telte og lignende.

Ad redskabsskuret

Det er efter besigtigelsen af området Fredningsnævnets vurdering at opførelsen af et redskabsskur i tillæg til det eksisterende på bagsiden af ejendommen ikke vil påvirke oplevelsen af det historiske område og landskab nævneværdigt. Fredningsnævnet finder imidlertid, at skuret skal males i samme farve som det på bagsiden af huset opsatte skur, så det falder bedst muligt ind i området.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Jacob Folkenæs dispensation til opførelsen af redskabsskuret på vilkår,

at redskabsskuret opføres i en størrelse og materialer som anført i ansøgning, men således at skuret males i samme farve som det eksisterende skur på bagsiden af huset.

Ad bålhytten

Ved afgørelsen af, om et allerede etableret forhold kan lovliggøres, skal Fredningsnævnet vurdere, hvorvidt der ville være blevet dispenseret hertil, såfremt der var ansøgt herom på forhånd, eller om der i øvrigt er særlige forhold, som kan begrunde en efterfølgende dispensation.

Det er Fredningsnævnets vurdering efter besigtigelsen, at der ikke ville være blevet givet dispensation til opførelsen heraf. Fredningsnævnet har lagt vægt på, at bålhytten med dens placering tæt på Dybbøl Mølle og materialevalg fremtræder forstyrrende i det fredede område.

Fredningsnævnet meddeler derfor afslag på lovliggørende dispensation til bålhytten, der inden for en af Sønderborg Kommune fastsat frist skal fjernes.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 21. april 2021

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Jacob Folkenæs,
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk og giad@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftstraadet.dk

Sagsnr.: 24/2021
21. juni 2021

FN SJS 24/2021: Ansøgning fra Vivi Muurholm om dispensation til opførelse af garage samt ændringer af hovedhusets tag og dets vinduer på ejendommen, Grønnekærvej 10, 6400 Sønderborg, matr.nr. 21 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, indenfor Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 29. april 2021 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Vivi Muurholm om dispensation til opførelse af garage samt ændringer af hovedhusets tag og dets vinduer på ejendommen, Grønnekærvej 10, 6400 Sønderborg, matr.nr. 21 Dybbøl ejerlav, Dybbøl, indenfor Dybbølfredningen.

Der søges om følgende:

1. Opførelse af en ny garage på 7 x 11 meter i forlængelse af det eksisterende udhus.

Den kommer til at fremstå træbeklædt. Bygningen skal opføres i samme stil som det eksisterende udhus, med pudsede facader og porte i "gammel stil. Facaden er pudset som hovedhus og eksisterende udhus. Alle bygningerne på grunden vil herefter fremstå ens. Taget beklædes med rød vingetegl (gl. dansk).

2. Ny tagbeklædning på hovedhuset i form af rød vingetegl (gl.dansk), hvor rygning og gavlen-der lægges i mørtel.
 - a. På sydsiden (ud mod vejen) ønsker ansøger at renovere den eksisterende kvist og sætte zink på fronten og siderne af kvisten. Vinduesinddelingen bliver den samme.
 - b. På nordsiden ønsker ansøger at isætte 3 nye ovenlysvinduer. De 3 ovenlysvinduer vil være en Velux sammenbygning: Underelementer 78x98 cm, og vinduer 78x140 cm.
3. Lovliggørende dispensation til bebyggelse på ca. 5 m² beliggende ved hovedhusets sydvestlige hjørne og drivhus og hønsehus i den nordvestlige del af haven.

I forbindelse med bygningen af garagebygningen vil der ske nedrivning af to carporte og et halvtag.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 20. maj 2021, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse. Fredningsnævnet har under besigtigelsen anmodet ansøger om revideret forslag på stuehusets nordlige side, hvilket er modtaget den 21. maj 2021.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Vivi Muurholm dispensation til det ansøgte. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

...

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

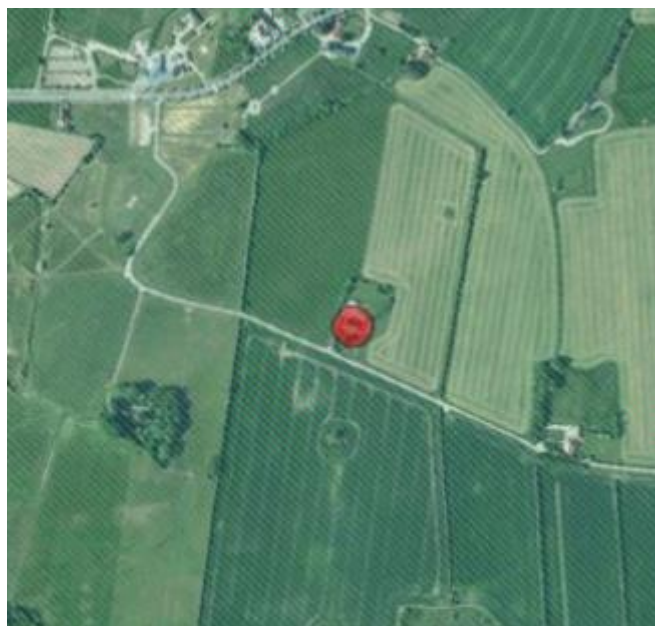
...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...

På kortet nedenfor ses ejendommen markeret med rød prik. Hele området er omfattet af fredningen.

Sønderborg Kommune har oplyst, at der er cirka 610 m fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område (habitat-område: Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als). Det er kommunens vurdering, at den nye garage samt ændringer af hovedhusets tag og dets vinduer ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets behandling af sagen

I mødet deltog formanden, dommer Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdorp og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Desuden deltog Vivi Muurholm, arkitekt Jørn Kjeld Andresen, Trine Fryjana Theede og Line Stephansen på vegne Sønderborg Kommune og Dan Larsen på vegne Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Vivi Muurholm anviste den ønskede placering af garagen. Den bliver identisk med den eksisterende garage, og der ønskes opsat en lille træpassage, som skal forbinde de to garager. Taget vil blive udført i rødt vingetegl med rygning i mørtel. Der er opført et halvtæg på den eksisterende garages østvendte facade. Dette halvtæg vil blive fjernet. Som nævnt vil der i forbindelse med projektet tillige blive fjernet to carporte, der er opført i ejendommens nordvestlige hjørne. Hun ønsker så vidt muligt at bringe ejendommen tilbage til den oprindelige tilstand. Taget på den eksisterende garage ønskes udskiftes med et nyt tag med samme røde vingetegl. I den forbindelse vil den på garagen opsatte skorsten blive fjernet.

Dan Larsen oplyste, at garagen umiddelbart virker lidt voldsom størrelsesmæssigt, men at Danmarks Naturfredningsforening efter besigtigelsen ikke vil modsætte sig ønsket om opførelse af en garage med den nævnte størrelse.

Line Stephansen oplyste, at Sønderborg Kommune vurderer, at den nye garage skalamæssigt og materialevalgsmæssigt harmonerer fint med den eksisterende bygningsmasse. Den nye garage er endvidere beliggende således på ejendommen, at den ikke umiddelbart vil være synlig fra Grønnekærvej. Kommunen vil anbefale, at der i forbindelse med renoveringen af den eksisterende garage opsættes en skorstensattrap, da skorstenen er et væsentlig bygningsmæssigt element, uanset at skorstenen umiddelbar ikke er original.

Ingen af de mødte havde bemærkninger til ønsket om antal og placeringen af vinduerne i den kommende garage.

Vivi Muurholm fremviste hovedhusets sydside og redegjorde for ønsket om opsætning af ny tagbeklædning i form af rød vingetegl (gl. dansk), hvor rygning og gavlender lægges i mørtel samt ønsket om at renovere den eksisterende kvist og sætte zink på fronten og siderne af kvisten.

Dan Larsen oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til denne del af projektet.

Line Stephansen oplyste, at Sønderborg Kommune bifalder ønsket om ændring af tagbeklædningen. Det skaber en visuel sammenhæng med den eksisterende garage og den kommende nye garage. Der er endvidere ingen bemærkninger til ønsket om renoveringen af kvisten og opsætning af zinkbeklædning.

Vivi Muurholm fremviste hovedhusets nordside og redegjorde for ønsket om opsætning af vinduer. Hun ønsker at etablere et kontor på 1. sal og har brug for lysindfald. Da hun ikke ønsker at ændre udtrykket mod syd, er der behov for vinduer som ønsket.

Line Stephansen oplyste, at kommunen vurderer, at de ønskede vinduespartier på nordsiden er for store. Bygningen har en høj bevaringsværdi og ejendommen er beliggende i et centralt område i fredningen. Selvom vinduerne ønskes opsat på ejendommens nordside og dermed umiddelbart ikke synlig fra vejen, bør det overvejes at reducere størrelsen af vinduerne. Efter byggeskikken i området vil man i stedet for ovenlysvinduer etablere kviste.

Efter en drøftelse opfordrede Fredningsnævnets formand til, at der fremsendes reviderede tegninger med udgangspunkt i, at der opsættes 3 vinduespartier i samme bredde som vinduerne i stueplan og med en højde på omkring 180 cm.

Der var ingen af de fremmødte, der havde indvendinger imod, at der gives lovliggørende dispensation til en bebyggelse (halvtag) på ca. 5 m² beliggende ved hovedhusets sydvestlige hjørne og drivhus og hønsehus i den nordvestlige del af haven.

Efter besigtigelsen har Vivi Muurholm den 21. maj 2021 fremsendt en revideret tegning og følgende bemærkninger:

”Stuehus:

I forlængelse af behageligt møde g.d. fremsender jeg i henhold til aftale revideret tegning over stuehuset med 4 stk. Velux-ovenlys 94x160 cm. placeret over underliggende vinduer og centreret over hoveddør.

For god ordens skyld skal det præciseres, at de underliggende vinduer i stueplan er 1 meter i bredden.

Eksisterende tilbygning:

Med hensyn til skorstenen på eksisterende udhus skal jeg knytte følgende bemærkninger:

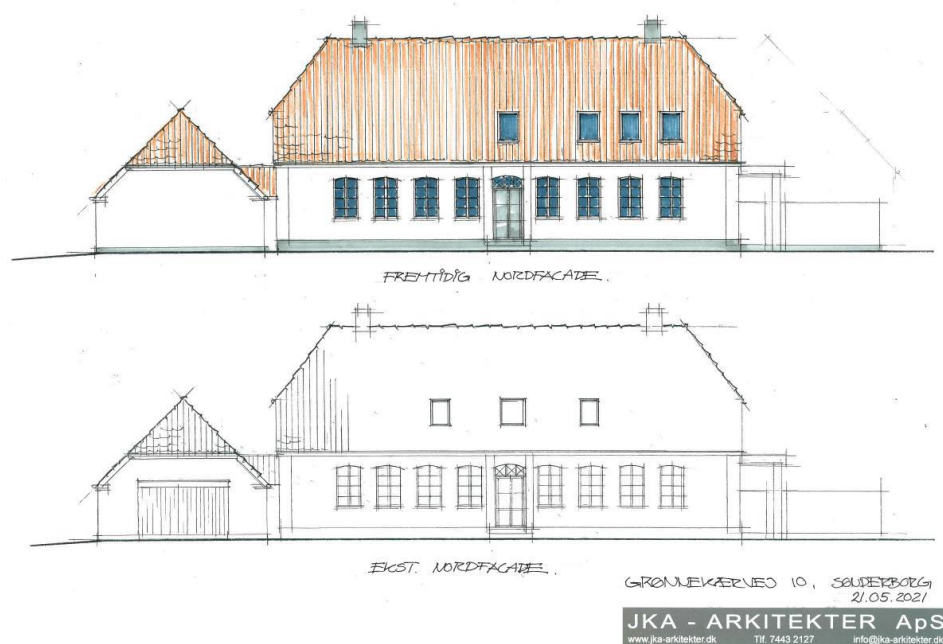
Bygningen er fra 1927 med en bevaringsværdi på 5.

Kommunen har givet tilsagn om, at vi kunne skifte taget uden forelæggelse for Fredningsnævnet, idet vi skifter fra rødt tegl til rødt tegl. Der har i den forbindelse ikke været bemærkninger om skorstenen. De kom først frem på mødet i går.

Jeg noterede mig, at kommunens arkitekt på mødet tilkendegav, at skorstenen ikke var original, men at man alligevel mente, at den havde historisk betydning.

Skorstenen har ingen anvendelse, og dens forfatningen er ikke god. Det vil derfor være en ekstra omkostning for os at reetablere den, eller lave en attrap. Ligesom der fremadrettet vil være vedligehold på skorstenen.

Henset til at den ikke er fra bygningens oprindelse – og henset til at dens ”historisk betydning” ikke er videre dokumenteret, skal jeg anmode Fredningsnævnet om tilsagn til at sløjfe skorstenen i forbindelse med udskiftningen af taget.”

Fredningsnævnet har herefter ved mail af 28. maj 2021 til Vivi Muurholm, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 11. juni 2021.

Sønderborg Kommune har den 9. juni 2021 oplyst, at den valgte placering og dimensionering af ovenlysvinduerne fremstår arkitektonisk mere harmonisk end det, der blev ansøgt om i første omgang. Ovenlysene forholder sig størrelses- og taktmæssigt til vinduerne i underetagen, så Sønderborg Kommune har ikke yderligere bemærkninger til denne del af projekt

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Efter besigtigelsen af ejendommen og området finder fredningsnævnet ikke, at den reviderede ansøgning omfattende opførelse af en ny garage, ny tagbeklædning på hovedhuset, renoveringen af kvisten på tagets sydside og isættelse af 4 stk. Velux-ovenlys 94x160 cm. placeret over underliggende vinduer og centreret over hoveddør på tagets nordside vil være i strid med fredningens formål. Projektet findes på en fin måde at tilføre ejendommen en kvalitet, der passer fint ind i områdets

karakter. Fredningsnævnet finder endvidere, at der kan gives lovliggørende dispensation til bebyggelse på ca. 5 m² beliggende ved hovedhusets sydvestlige hjørne og drivhus og hønsehus i den nordvestlige del af haven, henset til størrelsen og placeringen af disse på ejendommen.

Fredningsnævnet finder ikke, at der i forbindelse med renoveringen af taget på den eksisterende garage er grundlag for at stille krav om etablering af en skorsten som drøftet under besigtigelsen. Der gives derfor dispensation til, at den eksisterende skorsten, der efter det oplyste ikke er original, ikke genopmures i forbindelse med renoveringen.

Derfor meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation og lovliggørende dispensation til det ansøgte på vilkår:

at projektet udføres i overensstemmelse med ansøgningen med de ændringer på den nordlige side af stuehuset, der fremgår af ansøgerens reviderede tegning af 21. maj 2021.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjyland, Sydlig del
Esbjerg den 21. juni 2021

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Vivi Muurholm

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, trte@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftstraadet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del, Dokken 1, 6700 Esbjerg,
tlf.: 9968 8874, E-mail: syddyllandsyd@fredningsnaevn.dk

Sagsnr.: 26/2021
12. juli 2021

FN SJS 26/2021: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om dispensation til anvendelse af arealer til hotspots indenfor Dybbølfredningen i forbindelse med afholdelsen af Tour de France 2022.

Fredningsnævnet har den 5. maj 2021 modtaget ansøgning fra Sønderborg Kommune om dispensation til anvendelse af arealer til hotspots indenfor Dybbølfredningen i forbindelse med afholdelsen af Tour de France 2022.

Ifølge ansøgningen vil det ansøgte berøre matriklerne 173, 208, 1807, 1822, 172, 123, 53, 248 og 7000d Dybbøl Ejerlav, Dybbøl.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet. Den pågældende ejendom er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

"...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare

de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

Selve løbet afholdes 3. juli 2022, men der skal bruges nogle dage til opsætning og nedtagning, derfor søges om flere dage – nærmere bestemt om perioden den 1.- 5. juli 2022. Området efterlades med minimale spor af brug efter anvendelse som hotspot.

Af ansøgningen fremgår blandt andet:

"Formål

Formålet med hotspottet er at give tilskuerne til Tour de France i 2022 en god placering langs ruten, at samle publikum et kontrolleret sted for at lette trafik-belastning og samtidig at facilitere en god oplevelse af begivenheden. Der vil på dette hotspot være storskærm og et godt udsyn til ruten.

Forventet antal besøgende på hotspot på Dybbøl Banke er skønnet til 7.500 mennesker.

Indretning af hotspot

På hotspottet vil der være følgende faciliteter:

- En storskærm
- Toiletter
- Boder med mad og drikke
- Evt. boder med salg af merchandise
- Affaldsløsninger både til publikum og boder
- Diverse aktiviteter for publikum (eks. historiske fortællinger mv.)

Det forventes, at der opsættes hegn på noget af området.”

Kommunen har oplyst, at der er ca. 800 meter fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område. Det er kommunens vurdering, at anvendelsen ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 21. juni 2021 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 6. juli 2021.

Der er ikke indkommet bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er fredningens formål at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Da de nævnte faciliteter er midlertidige og alene skal være opsat i en forholdsvis kort periode uden at efterlade sig blivende spor af betydning i området, findes det ansøgte ikke at være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår,

at opsætningen af de nævnte faciliteter alene sker i den nævnte periode, og
at området reetableres efter nedtagningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddanmark, Sydlig del
Esbjerg den 12. juli 2021

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, trte@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

23. december 2021
FN SJS 32/2021

FN SJS 32/2021: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om dispensation til projektet "Sønderborg klædt i gult" indenfor Dybbølfredningen i forbindelse med afholdelsen af Tour de France 2022.

Fredningsnævnet har den 5. maj 2021 modtaget ansøgning fra Sønderborg Kommune om dispensation til projektet "Sønderborg klædt i gult" indenfor Dybbølfredningen i forbindelse med afholdelsen af Tour de France 2022.

Ifølge ansøgningen ønskes træerne langs cykelstien fra vejkrydset Dybbølsten/ Dybbølgade, til vejkrydset Dybbølgade/ Irmingersvej beklædt med gult stof i 100 dage i perioden fra den 23. marts 2022 til den 3. juli 2022. Træerne ønskes beklædt med gult stof fra 0,5 meter over jordhøjde og i ca. 2-3 meters højde. I samme periode ønskes græsrabatten farvet gul, men denne del af sagen angår ikke fredningen, da græsrabatten er beliggende uden for de fredede arealer.

Fredningsnævnet skal som følge af fredningen meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnet har besluttet ikke at give kommunen dispensation til det ansøgte. En beklædning med gult stof i en kortere periode vil kunne accepteres uden en ny dispensationsansøgning som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Kommunen har oplyst, at der er ca. 700-1000 meter fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område, Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als. Som følge af projektets karakter og afstanden til Natura 2000-området vurderer Sønderborg Kommune, at projektet ikke vil beskadige eller påvirke Natura 2000-området. Der er tidligere registreret løvfrø i en afstand af ca. 800 meter fra projektområdet. Derudover viser kortlægningen af padden, at følgende arter *kan* forekomme i en afstand af op til 10 km: Markfirben, stor vandsalamander og strandtudse. Kommunen har ingen konkrete registreringer af flagermus, men af kortlægningen af pattedyr fremgår, at følgende arter *kan* findes i området: Vand-, trolde-, dværg-, pipistrel-, syd- og langøret flagermus. Projektet vil ifølge kommunen ikke påvirke eventuelle opholds- eller ynglelokaliteter inden for projektområdet. Træernes eventuelle værdi som opholdssted for flagermus vil ikke blive forringet af inddækningen med geotekstil.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 14. oktober 2021 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 28. oktober 2021.

Slots- og Kulturstyrelsen har i mail af 8. november 2021 anført:

”Styrelsen skal i forbindelse med ansøgningen fra Sønderborg Kommune oplyse, at styrelsen naturligvis har forståelse for at Sønderborg Kommune ønsker at markere Tour de Frances tilstedeværelse i byen. Dog ser styrelsen med bekymring på at der skal opsættes gult stof omkring træerne i hele alléen – og gennem et markant fortidsminderåde – i omkring 3 måneder. Det er en ganske lang

tidsperiode, og styrelsen vil opfordre til at det overvejes om markeringen inden for fortidsmindeområdet ved Dybbøl er nødvendigt, og om det i så fald ikke kan begrænses til selve de dage hvor cykelløbet finder sted.”

Sønderborg Kommune svarede herpå i mail af 18. november 2021, hvoraf fremgår:

”På baggrund af Slots- og Kulturstyrelsens høringsbrev (fra 8. november 2021) vil Sønderborg Kommune gerne fremhæve, at:

Med Tour de France er der tale om et enkeltstående arrangement, som sandsynligvis ikke kommer til at ske igen lige foreløbigt. Derfor mener vi ikke, at en evt. dispensation fra Fredningsnævnet vil skabe præcedens i forhold til andre afgørelser.

Det er ikke irreversibelt.

Alléen er tænkt som en del af en større sammenhæng – nemlig projektet ”Sønderborg Klædt i gult”. Christian d. X bro vil ligeledes være beklædt i samme gule stof i de 100 dage som er en national nedtælling til Tour de France.

...

De gule elementer (som den gule allé, der her søges om) vil således fungere som ’trækplaster’ både under Tour de France, men ikke mindst de 100 dage op til. Ved at tiltrække mange mennesker til området, vil der også være flere mennesker, som kommer til at opleve dette vigtige historiske område. Sønderborg Kommune vil selv og sammen med Grand Depart Copenhagen sekretariatet fortælle historien om de gule tour initiativer, og ser derfor også at der vil være en stor kommunikativ effekt i hele projektet.

Der er i projektet taget højde for at den gule træ alle først startes ved Dybbølsten, netop for at tage hensyn til at området med Dybbøl Mølle og Historiecenteret ikke blev inkluderet.

...”

Billedet nedenfor visualiserer, hvorledes det ansøgte vil se ud:

I mail af 29. november 2021 fastholdt Slots- og Kulturstyrelsen sin protest mod ansøgningen, således.

”... Slots- og Kulturstyrelsen har gennemlæst det supplerende materiale, som dog ikke ændrer på styrelsens vurdering af sagen jf. vores høringssvar af 8. november 2021. Vi har – som det også fremgår af høringssvaret – forståelse for Sønderborg Kommunes ønske om at markere Tour de France-cykelløbet som kommer til Sønderborg næste sommer. En tre måneder lang periode med gule træer gennem et nationalt fortidsmindeområde, hvor den visuelle forståelse og oplevelse af området, spiller en stor rolle for de besøgendes indtryk af Dybbøl, er efter styrelsens vurdering for lang tid. Vi vil derfor anbefale, at markeringen begrænses til dagen for cykelløbet og evt. et par dage før og efter til opsætning og nedtagning af den gule markering.
...”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er fredningens formål at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Beklædningen af træerne med gult stof vil virke særdeles fremtrædende i en meget central del af Dybbøl Fredningen. Selvom beklædningen efter en periode vil kunne fjernes uden at efterlade sig blivende spor af betydning i området, findes beklædningen som følge af den ønskede længde af perioden at være i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet er således enig med Slots- og Kulturstyrelsens vurdering.

En beklædning med gult stof i en kortere periode, op til 2 dage før og 2 dage efter cykelløbet vil kunne accepteres uden en ny dispensationsansøgning.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 23. december 2021

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, trte@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

18. januar.2022

FN SJS 70/2021

FN SJS 70/2021: Ansøgning fra Henrik Grau om lovliggørende dispensation til en overdækning på 5 m² og et udhus på 12 m² på ejendommen Dybbøl Banke 25, 6400 Sønderborg, matr.nr. 376 Dybbøl, Dybbøl, inden for fredningen af Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 30. november 2021 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Henrik Grau om lovliggørende dispensation til en overdækning til brænde på 5 m² og et udhus på 12 m² på ejendommen Dybbøl Banke 25, 6400 Sønderborg, matr.nr. 376 Dybbøl, Dybbøl, inden for fredningen af Dybbøl.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 6. januar 2022, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Henrik Grau lovliggørende dispensation til det ansøgte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

"...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare

de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.
- d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til
 - 1) opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom, der oprettes ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme,
 - 2) udflytning af en landbrugsejendoms bygninger, hvis den pågældende ejendom ikke længer kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygningerne, og
 - 3) opførelse af nye landbrugsbygninger for ejeren af en af de tre landbrugsejendomme i Smøl med arealer i det fredede område (matr.nr. 3, 8, 69, 72, 100 og 198 Smøl og matr.nr. 241 Broager) under forudsætning af, at opførelsen sker i forbindelse med en jordfordeling, der samler de 3 ejendommers jord i fredningsområdet under en ejendom.

Det er dog en betingelse for Fredningsnævnets pligt til at dispensere, at driftsbygningerne Opføres senest samtidig med stuehuset, at bygningshøjden ikke overstiger 12,5 m for driftsbygninger og 8,5 m for stuehuset, og at der er et rimeligt størrelsesforhold mellem drifts- og beboelsesbygningerne. Fredningsnævnet kan i øvrigt afvise den af ejeren ønskede placering af de nye bygninger, hvis placeringen eller bygningernes udformning er uheldig ud fra landskabelige hensyn, og hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som ikke vil påføre ejeren usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

- e. Uanset forbuddet i stk. l kan der på matr.nr. 173 Dybbøl uden hensyn til fredningen udføres de om- og tilbygningsarbejder, som er godkendt af Miljøministeriet og - så længe det af ministeriet i 1981 nedsatte Dybbøludvalg opretholdes - tillige af dette udvalg

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...

Sønderborg Kommune har oplyst, at der er cirka 770 m fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område. Dette er habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als. Det er kommunens vurdering, at de to sekundære bygninger ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder samt deres udpegningsgrundlag væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller

beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Overdækningen er opført til brug for opbevaring af brænde og er placeret i tilknytning til den eksisterende bebyggelse på grunden og inden for ejendommens haveareal. Overdækningen er efter kommunens oplysninger delvist afskærmet af beplantning ud mod vejen Dybbøl Banke. Farven på beklædningsmaterialet og udhænget på garagen er ens.

Udhuset er opført inden for havearealet.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har på et møde besigtiget ejendommen den 6. januar 2022.

I mødet deltog formanden, dommer fhv. retspræsident Margit Ø. Laub og det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup. Desuden deltog Henrik og Gitte Grau, Helle Vinaa og Trine Fryjana Theede på vegne Sønderborg Kommune, Carsten Porskrog Rasmussen på vegne Museum Sønderjylland og Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet.

Det kommunalt udpegede medlem af Fredningsnævnet, Peter Sandholdt, har efter mødet besigtiget ejendommen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Henrik Grau anviste overdækningen og udhuset.

Ingen af de mødte havde bemærkninger til overdækningen.

Carsten Porskrog Rasmussen oplyste, at der ikke er bemærkninger til en lovliggørende dispensation til udhuset. Udhuset er dækket af hækken, hvorfor bygningen ikke påvirker den landskabelige oplevelse. Det kunne overvejes at fastsætte et vilkår om, at udhuset til stadighed skal være dækket af hækken.

De øvrige tilsluttede sig Carsten Porskrog Rasmussens bemærkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Ved afgørelse af, om et allerede etableret forhold kan lovliggøres, skal Fredningsnævnet vurdere, hvorvidt der ville være blevet dispenseret hertil, såfremt der var ansøgt herom på forhånd, eller om der i øvrigt er særlige forhold, som kan begrunde en efterfølgende dispensation.

Efter besigtigelsen af ejendommen og området finder Fredningsnævnet ikke, at overdækningen er i strid med fredningens formål, da den ikke kan ses i det fredede område. Udhuset ses ikke fra skanseområdet på grund af placeringen indenfor haven og tæt på hækken, der dækker udhuset.

Derfor meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, lovliggørende dispensation til overdækningen og udhuset på vilkår:

at udhuset til stadighed skal være dækket af hækken, der omkranser haven.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 18. januar 2022

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Henrik Grau, Dybbøl Banke 25, 6400 Sønderborg
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, hevn@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftstraadet.dk; b.joensson@stofanet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

8. april 2022

FN SJS 10/2022

FN SJS 10/2022: Ansøgning fra Den Selvejende Institution Dybbøl Mølle og Historiecenter Dybbøl Banke om dispensation til sæsonopstilling af friluftsudstilling ved Dybbøl Mølle inden for Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 14. februar 2021 modtaget ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Den Selvejende Institution Dybbøl Mølle og Historiecenter Dybbøl Banke om dispensation til sæsonopstilling af friluftsudstilling ved Dybbøl Mølle inden for Dybbølfredningen.

Ifølge ansøgningen ønsker ansøgeren at kunne opsætte 6 infoskilte udenfor Dybbøl Mølle i åbnings-sæsonen fra den 1. april – 31. oktober.

Fredningsnævnet skal som følge af fredningen meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnet har besluttet ikke at give kommunen dispensation til det ansøgte, jf. afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare

de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Ejendommen er beliggende i delområde A.

Kommunen har oplyst, at der er ca. 950 m fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område. Det er et Natura 2000 habitatområde med navn Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als, hvor udpegningsgrundlaget er marsvin (*Phocoena phocoena*), sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand samt rev. Det er kommunens vurdering, at informationsskiltene ikke vil påvirke udpegningsgrundet for Natura 2000 området eller beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Den ønskede placering af skiltene er ifølge ansøgeren valgt, da det er på den pågældende strækning, mange besøgende færdes. Infoskiltene monteres i beslag, der flugter med terrænet. Beslagene ses ikke i området. Skiltene er 140 cm brede og 100 cm høje. De to rør, hvorpå skiltene skal monteres er ca. 100 cm høje, jf. billedet nedenfor.

Billedet nedenfor viser de opsatte infoskilte på ejendommen:

Det bemærkes, at skilte midlertidigt var opsat i juli 2021. På baggrund af de oplysninger, der forelå for Fredningsnævnet, har denne midlertidige opsætning ikke krævet dispensation.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 22. februar 2022 til Den Selvejende Institution Dybbøl Mølle og Historiecenter Dybbøl Banke v/Bjørn Østergaard, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 8. marts 2022.

Danmarks Naturfredningsforening har i mail af 3. marts 2022 anført:

”...Danmarks Naturfredningsforening afd. Sønderborg har følgende indvendinger mod denne tilbagevendende opstilling:

Opstillingen på det meget højtliggende niveau i hele sommerhalvåret(1.april-31. oktober), mener vi er i strid med fredningens formål om, “at bevare de betydelige landskabelige værdier”, men vil skæmme oplevelsen af landskabet betydeligt. Både i retning mod flagmarkeringen og ned mod møllen.

Skiltenes højde og størrelse vil være et meget markant indslag i det åbne landskab og fjerne fokus fra dette

Ved opstilling i forbindelse ved særlige fejring(er) f.eks årsdage for genforening, festdage mv) giver det ikke varige gener og vi mener at udstillingen i disse tilfælde kan opstilles i 1-2 uger uden problemer.

Vi kan opfordre til en mindre synlig placering f. Eks ved P-pladser, hvor besøgende naturligt vil samles og søge information. Vi uddyber gerne også hvis der afholdes besigtigelse på stedet.

...”

Sønderborg Kommune har i følgeskrivelsen til ansøgningen anført:

” ...

Kommunen vurderer, at hensigten med informationsskiltene er i tråd med fredningens formål om at forbedre muligheden for oplevelsen af områdets historie og er positivt indstillede over for projektet.

Det er dog kommunens vurdering, at friluftsudstillingen tager en del af udsynet fra vejen Dybbøl Banke, hvor man kan se ind over Sønderborg by og området generelt. Se vedlagte billeder fra området. På grund af skiltenes størrelse og højde ses de tydeligt i nærområdet og skaber en visuel uro i landskabet omkring Dybbøl Mølle.

...”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er fredningens formål at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området.

Opsætningen af skiltene vil i den lange periode de ifølge ansøgningen ønskes opsat virke fremtrædende i den meget centrale del af Dybbølfredningen. Som følge heraf findes ønsket om en fast sæsonopsætning af skiltene at være i strid med fredningens formål. Den omstændighed at Fredningsnævnet i 2021 fik en forespørgsel om midlertidig opsætning af skilte, kan ikke føre til et andet resultat.

Fredningsnævnet kan derfor ikke meddele dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 8. april 2022

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Den Selvejende Institution Dybbøl Mølle og Historiecenter Dybbøl Banke v/Bjørn Østergaard,
bjorn@1864.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, trte@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftstraadet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

22. juni 2022

FN SJS 2/2022

FN SJS 2/2022: Ansøgning fra Sønderborg Forsyning og Dorthe Seeberg Haurum om dispensation og lovliggørende dispensation til diverse forhold på ejendommen Dybbøl Banke 23 og 23b, 6400 Sønderborg, inden for fredningen af Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 7. februar 2022 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Sønderborg Forsyning om dispensation til flytning af styreskab til en pumpestation og plantning af hæk på Dybbøl Banke 23B, 6400 Sønderborg, matr.nr. 488, Dybbøl, Dybbøl Ejerlav.

Fredningsnævnet har endvidere fra Sønderborg Kommune på vegne Dorthe Seeberg Haurum i samme skrivelse modtaget en ansøgning om dispensation til udvidelse af haveareal med plantning af hæk, tilkøb af markareal og lovliggørende dispensation til diverse forhold på ejendommen Dybbøl Banke 23, 6400 Sønderborg, matr. nr. 488, Dybbøl, Dybbøl Ejerlav.

Ejendommene ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet har i forbindelse med behandlingen af en anden sag i samme område foretaget en uformel besigtigelse af ejendommen.

Fredningsnævnet har i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, besluttet at meddele Sønderborg Forsyning og Dorthe Seeberg Haurum dispensation på nærmere angivne vilkår til flytning af styreskab til en pumpestation og plantning af hæk på Dybbøl Banke 23B og lovliggørende dispensation til et drivhus, et udhus samt udvidelse af beboelsen. Fredningsnævnet har besluttet at meddele afslag på ansøgningen om dispensation til udvidelse af haveareal og tilkøb af markareal. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terræændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 4. Arealernes drift

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil. Sædvanlige driftsændringer af landbrugsarealerne er tilladt, men der må ikke etableres hønseri, ande-, gåse- og pelsdyrfarme eller fiskeribrug, og der må ikke foretages tilplantning, heller ikke til juletræer eller pyntegrønt, eller oprettes planteskole.

...I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

Skove, krat og skrænter skal bevares, og tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer må ikke ændres, f.eks. ved afvanding.

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Ifølge ansøgningen søges der om:

1) Styreskab m.v.

Herom fremgår af ansøgningsmaterialet:

”...Sønderborg Forsyning ønsker at udstykke, flytte et styreskab til en pumpestation samt plante en hæk. Dertil ønsker Sønderborg Forsyning at flytte affaldscontainerne inden for hækken.

- Mål på styreskabet: 1650 mm lang, 450 mm bred, 1400 mm høj.
- Styreskabet er beklædt med profilerede zink-magnesium plader

- Styreskab m.v. ønskes omkranset af en bøgehæk på ca. 1,80 meter eller så høj at den dækker for skraldespandene.

Derudover har Sønderborg Forsyning oplyst, at de gerne vil have lov til at lægge fliser, på det areal, hvor skraldespandene skal stå, da de ellers ikke kan blive tømt (jævnfør krav i arbejdsmiljøloven). Ansøger har oplyst, at såfremt ønsket om fliserne gør, at der ikke kan opnås dispensation, så er man indstillet på at gå i dialog om en løsning, som kan accepteres.

Sønderborg Forsyning forventer ikke, at der skal terrænreguleres. De håber at skraldespandene kan blive stående, selvom det skræner lidt.

Sønderborg Forsyning har desuden oplyst: Hvis vi skal plante ud mod vejen, skal vi lige have plads til at få affaldsbeholderne ud. Vi bliver nødt til at have åbningen ud for pumpebrønden ellers kan vi ikke løfte pumpen op med en kran, når den skal serviceres.

Sønderborg Forsyning har også oplyst, at de er åbne overfor at vælge tjørn i stedet for bøg.
..."

Af brev af 14. december 2021 fra Sønderjyllands Spildevandsforsyning A/S fremgår endvidere:

"...
På Dybbøl Banke 23B har Sønderborg Forsyning en pumpestation liggende, som ikke er blevet tinglyst, da den sættes. Pumpestationen aftager spildevandet fra 5 ejendomme på Dybbøl Banke. Sønderborg Forsyning er nu i forhandling med ejer af Dybbøl Banke 23, matr. nr. 488 Dybbøl, Dybbøl omkring at købe arealet omkring pumpestationen, således at vi sikrer denne. Ejer ønsker i den forbindelse at købe et areal af matr. nr. 7c Dybbøl, Dybbøl og få skellet ud mod vejen matr. nr. 7a Dybbøl, Dybbøl berigtiget. Når ejer er færdig med arealoverførslen, køber Sønderborg Forsyning arealet omkring pumpestationen af ejer.
..."

2) Udvidelse af haveareal og tilkøb af markareal

Herom fremgår af ansøgningen:

"...Ejer af Dybbøl Banke 23, 6400 Sønderborg ønsker at udvide havearealet og plante en hæk langs den nye havegrænse på maks. 180 cm. Det ønskede haveareal ses på Ansøger har oplyst, at *"som udgangspunkt har vi ingen ønsker om at placere træer og planter på det nye haveareal."*

Ansøger har ydermere oplyst, at nuværende lodsejer ønsker at frasælge et samlet areal og dermed også arealet ned til krigergraven (som ligger syd for ejendommen). Dette skyldes, at 'restarealet' ikke er fordelagtigt at dyrke. Ansøger har oplyst, at arealet ikke skal være have, men at det skal være englignende og mere ekstensivt drevet. Muligvis skal det ligge brak, muligvis skal der plantes blomster, dette er ikke besluttet.
..."

3) Ansøgning om lovliggørelse af eksisterende bebyggelse

Herom fremgår af ansøgningen:

"..."

Ejer af Dybbøl Banke 23, 6400 Sønderborg ønsker at ansøge om lovliggørelse af de eksisterende bygninger på adressen. Det drejer sig om et drivhus og et udhus på 13 m² samt udvidelsen af beboelsen.

Fredningsnævnet har i 1994 givet dispensation til en udestue, som er mindre end den der står på adressen i dag. Denne har J.nr. 38/94 og er ...

På nedenstående oversigtskort med fredningens afgrænsning viser den blå skravering fredede områder og den blå prik den pågældende ejendom.

Sønderborg Kommune har i ansøgningen anført følgende bemærkninger:

” ...

1) Styreskab m.v.

Elementer og hæk:

I forhold til den landskabelige oplevelse vil det tilføre en kvalitet, hvis der også placeres en hæk, som skærmer for elementerne langs vejen. Det vil være hensigtsmæssigt, at skraldespande og styreskab rykkes tilbage fra vejkannten, så hækken kan etableres i naturlig forlængelse af den eksisterende hæk langs Dybbøl Banke 23. Herimellem kan der skabes mindre åbning til affaldstømning og servicering.

Det er kommunens vurdering, at en hæk bestående af tjørn, vil passe bedre ind på lokaliteten. Tjørn er karakteristisk for området, dette er bøg ikke.

Det er kommunens vurdering, at elementerne vil fremstå 'indrammet' og dermed virke mere fremtrædende i forhold til omgivelserne, uden den afskærmende hæk ud mod vejen, hvorved den landskabelige oplevelse svækkes.

Med ovenstående anbefalinger, vil anlæggene fremstå som et mindre landskabselement, der får karakter af en mindre forlængelse af 'det indhegnede areal' på omkring otte meter. Derved vil anlægget ikke virke unaturligt for den stedlige karakter, når styreskabet, pumpestationen og skraldespandene samtidig udføres i afdæmpede farver.

Belægning:

Kommunen vurderer, at fliser vil virke fremmede for området. Kommunen anbefaler, at der i stedet anvendes stabilgrus eller noget tilsvarende, som vil se mere naturligt ud.

2) Udvidelse af haveareal og tilkøb af markareal ('restarealet')

Det er kommunes vurdering, at udvidelsen af haven kan skabe en uønsket præcedens inden for fredningen, da dette potentielt kan åbne op for flere haveudvidelser. Dertil skal det tilføjes, at ejendommen er beliggende inden for område A, hvor de historiske interesser navnligt er gældende. Hegnstrukturen for ejendommen har ifølge de historiske luftfotos været uændret siden huset blev bygget. Se evt. de vedlagte historiske luftfotos.

Det er kommunens vurdering, at det er meget vigtigt at 'restarealet' fremover friholdes således, at de landskabelige værdier og udsigter bibeholdes.

I tilfælde af, at der ikke gives dispensation til udvidelse af haven, foreslår kommunen at indhegningen omkring teknikskabet m.v. ikke bliver firkantet, men derimod bliver trekantet. Således at arealet fremstår som en naturlig forlængelse af haven.

3) Ansøgning om lovliggørelse af eksisterende bebyggelse

Drivhus: Dette er placeret 'i bunden' af haven idet haven skråner nedad mod syd. Dette er synligt oppe fra den del af vejen, som er mere befærdet.

Udhus: Dette er placeret i tilknytning til den eksisterende bebyggelse på grunden og inden for ejendommens haveareal. Derudover er skuret delvist afskærmet af beplantning

Udvidelse af udestue: Idet det er placeret væk fra vejen, er udvidelsen ikke så synlig.

På baggrund af ovenstående overvejelser samt bygningernes relativt lille størrelse, vurderer kommunen, at det ansøgte er af underordnet betydning og derfor ikke vil påvirke området væsentligt.

Kommunen gør hermed ansøger og ejerne i området opmærksom på, at der også skal indsendes en dispensationsansøgning til Fredningsnævnet, hvis man ønsker at opføre bebyggelse eller lave andre ændringer i området.

Alt er beliggende inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen, hvorfor det ansøgte efterfølgende kræver dispensation fra denne.

Natura 2000 og bilag IV-arter

Der er ca. 700 m fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område. Det er et Natura 2000 habitatområde med navn Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als, hvor udpegningsgrundlaget er Marsvin (*Phocoena phocoena*), sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand samt rev. Det er kommunens vurdering, at et teknikskab med hæk ikke vil påvirke udpegningsgrundet for Natura 2000 området eller beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

... ”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har som anført foretaget en uformel besigtigelse af ejendommen i forbindelse med behandlingen af en anden sag i området.

Herefter har Fredningsnævnet ved mail af 22. februar 2022 til Dorthe Seeberg Haurum, Alice og Kristian Larsen, Peter Philipsen, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg med høringsfrist den 8. marts 2022.

Dorthe Seeberg Haurum har i mail af 7. marts 2022 blandt andet skrevet:

” ...

Vi har erhvervet ejendommen i november 2020, og ved overtagelse af ejendommen opdager vi at der er etableret en pumpestation, opstillet et styreskab og derudover også er henstillet to store sorte containere på den nederste del af vores matrikel. (...) uden at der foreligger nogen forudgående aftale herom med tidligere ejer eller os.

Vi kontakter derfor Sønderborg Forsyning.

Som udgangspunkt vil vi som grundejer gerne have fjernet pumpestation, styreskab og containere fra vores grund.

Vi indvilger dog i at indgå i en konstruktiv dialog med Sønderborg Forsyning om at finde en god løsning for alle parter, da pumpestationen og styreskab kun vanskeligt lader sig flytte, og containere fortsat også ønskes placeret på arealet.

Vores betingelser for at kunne imødekomme Sønderborg Forsynings ønsker er at:

- Styreskab, pumpestation og containere placeres så tæt sammen som muligt, så det nødvendige areal til deres placering er så lille som muligt
- Styreskab, pumpestation og containere placeres så vi kan opnå uhindret adgang til vores have igennem den sorte havelåge (som ses på fotoet)
- Styreskab, pumpestation og containere omkranses af levende hegn/hæk, så udsigten fra vores hus ”bliver lidt pænere”

Vi bliver sammen enige om at vejen til at finde en god løsning for alle parter kunne være at vi kontakter vores nabo (Peter Philipsen) for at høre om han vil sælge os lidt ekstra jord, så der bliver lidt mere areal at gøre godt med end den meget spidse trekant som vores matrikel ender i i dag.

Vores nabo vil gerne sælge os ekstra jord, han vil dog foretrække at vi køber et areal af ham der giver ham en regulær ny skelgrænse, idet det letter hans dyrkning/kørsel med

landbrugsmaskiner, der som landet ligger p.t.t er besværliggjort at vores ”trekantede matrikel” og en nærliggende krigergrav som han også skal udenom.

Vi bliver derfor enige om at købe følgende areal af ham, idet det også vil være helt fint med os om vores have/matrikel bliver lidt mere regulær end den trekantede facon den har i dag.

...

Landinspektøren foreslår at vi samtidig får berigtiget skellet ud mod vejen, der heller ikke er placeret helt hvor hækken står. Arealet ud mod vejen er i dag ejet af vores anden nabo Alice og Kristian Larsen, dem kontakter vi og de er indstillet på at skellet berigtiges.

Når disse arealoverførsler/skelberigtigelser er på plads vil vi være i stand til at sælge et areal der i sin udstrækning er beliggende en smule sydligere end i dag, til Sønderborg Forsyning, hvor pumpestation, styreskab og containere fremtidigt og helt retmæssigt kan placeres og omkranses af hæk som vi er blevet enige om.

Det er vigtigt for os at Fredningsnævnet forstår at den vægtigste grund til hele ”historien” ikke er vores ønske om en større have, men at det er Sønderborg Forsynings ønske om at bibeholde containere, pumpestation og styreskab på den nuværende (omtrentlige) placering.

Ud af ansøgningen (07.02.2022 21/25263...) kan vi læse at Sønderborg Kommune ikke kan anbefale at der arealoverføres noget areal til vores matrikel / gives dispensation til udvidelse af haveareal.

Hvis Fredningsnævnet følger denne anbefaling, så ender historien der, og vi kommer ikke til at acceptere at pumpestation, styreskab og containere står hvor de står i dag.

Konklusionen vil derfor nødvendigvis blive at vi vil bede Sønderborg Forsyning om at flytte pumpestation, styreskab og containere.

...”

Museum Sønderjylland har på opfordring fra Fredningsnævnet afgivet en udtalelse i sagen. Denne er modtaget den 16. maj 2022. Heraf fremgår:

”...Den fremsendte ansøgning må opdeles i to. Ansøgningen fra Sønderborg Forsyning om lovliggørelse, mindre flytning af måler og plantning af hæk derom er som udgangspunkt dels en meget beskeden indgriben i de faktiske forhold, dels betinget af tungtvejende hensyn. Museet har den ene bemærkning, at vi som udgangspunkt foretrækker en tjørnehæk, som er helt karakteristisk for Dybbøl og falder i med landskabet, fremfor en bøgehæk, som er mere urban.

Den anden halvdel af ansøgningen handler om at flytte skel, plante hæk der og dermed reelt udvide haven til naboejendommen. En sådan hæk vil påvirke oplevelsen fra vejen/stien sydfor. Museet er betænkelig ved denne del af ansøgningen. En central del af Dybbølfredningen er bevaring af eksisterende vej- og hegnstruktur, og det vil blive anfægtet ved en sådan flytning. Museet er klar over, at den nuværende hæk om villahaven heller ikke kan føres tilbage til 1864, men den er omfattet af status quo-fredningen. Museet er betænkelig

ved at fravige reglen om at fastholde den bestående struktur – og reelt også ved at udvide det areal, som får havepræg og let kan give yderligere visuel påvirkning ud over hvad hækken repræsenterer. Vi anerkender, at indgrebet ikke er voldsomt stort, men der er efter vor opfattelse en velbegrunnet præcedens for en restriktiv linje netop inden for Dybbølfredningen, og den er vi betænkelige ved at bøje.
...”

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

De pågældende ejendomme er beliggende i delområde A. Fredningsnævnet finder efter en samlet vurdering om de enkelte punkter i ansøgningen:

Styreskab m.v.

Fredningsnævnet finder, at flytningen af styreskabet til en pumpestation, plantning af en hæk rundt om den og flytning af affaldscontainere inden for hækken med mulighed for at få affaldsbeholdere ud, således som det fremgår af ansøgningen, ikke vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet har herved lagt vægt på, at elementerne vil virke mere fremtrædende i forhold til omgivelserne uden den afskærmende hæk ud mod vejen, hvorved den landskabelige oplevelse kan påvirkes i en negativ retning. Fredningsnævnet finder derimod, at en belægning med fliser det pågældende sted vil virke fremmede i området.

Som følge heraf og da det ansøgte ikke findes at ville påvirke nærmeste Natura 2000-område eller ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle – eller rasteområder for dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV, meddeler Fredningsnævnet dispensation til det ansøgte efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og stk. 2, på vilkår af,

at lodsejerens samtykke til placeringen af styreskabet m.v. foreligger inden det ansøgte udføres,

at hækken består af tjørn,

at hækken plantes i forlængelse af den eksisterende hæk langs Dybbøl Banke 23 og gerne i en trekant svarende til grunden, og

at belægningen består af stabilgrus.

Udvidelse af haveareal og tilkøb af markareal (”restarealet”)

Ejendommen er som nævnt beliggende i en central del af Dybbølfredningen, delområde A. Fredningsnævnet finder, at en udvidelse af havearealet med heraf følgende plantning af en hæk langs den nye havegrænse på max. 180 cm vil påvirke fredningen, hvor en central del af den er bevaring af eksisterende vej- og hegnstruktur.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at det er vigtigt at friholde restarealet, således at de landskabelige værdier og udsigter bibeholdes. Fredningsnævnet har ikke herved taget stillingen til ejerforhold. Den nuværende hæk om haven, der ikke kan føres tilbage til 1864, er omfattet af status quo fredningen, og det kan ikke begrunde et andet resultat, ligesom der er præcedens for en restriktiv linje så tæt på den centrale del af Dybbølfredningen.

Som følge heraf meddeler Fredningsnævnet afslag til denne del af ansøgningen.

Lovliggørelse af eksisterende bebyggelse

Ved afgørelse af, om et allerede etableret forhold kan lovliggøres, skal Fredningsnævnet vurdere, hvorvidt der ville være blevet dispenseret hertil, såfremt der var ansøgt herom på forhånd, eller om der i øvrigt er særlige forhold, som kan begrunde en efterfølgende dispensation.

Efter besigtigelsen af ejendommen og området finder Fredningsnævnet ikke, at drivhuset, udhuset på 13 m² samt udvidelsen af beboelsen i form af den del af udestuen, der ikke allerede er givet dispensation til, er i strid med fredningens formål, da bygningerne på grund af hækken ikke er synlige i det fredede område. Udhuset ses ikke fra skanseområdet på grund af placeringen indenfor haven og tæt på hækken, der dækker udhuset.

Derfor meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, lovliggørende dispensation til drivhuset, udhuset samt udvidelsen af beboelsen på vilkår,

at udhuset til stadighed skal være dækket af hækken, der omkranser haven.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 22. juni 2022

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Ejer af Dybbøl Banke 23, 6400 Sønderborg: Dorthe Seeberg Haurum,
Ejer af matr.nr. 7a, Dybbøl Ejerlav, Dybbøl: Alice og Kristian Larsen,
Ejer af matr.nr. 7c, Dybbøl Ejerlav, Dybbøl: Peter Philipsen,
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk; trte@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk; b.joensson@stofanet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

22. September 2022
FN SJS 46/2022

FN SJS 46/2022: Ansøgning fra Torben C. Lei om dispensation til terrænregulering og fjernelse af eksisterende tjørn på marken på ejendommen Dybbøløstenvej 30, 6400 Sønderborg, matr.nr. 1847 Dybbøl, Dybbøl samt mellem denne og matr.nr 1779 Dybbøl, Dybbøl Ejerlav inden for Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 15. juli 2022 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Torben C. Lei om dispensation til terrænregulering og fjernelse af eksisterende tjørn på marken på ejendommen Dybbøløstenvej 30, 6400 Sønderborg, matr.nr. 1847 Dybbøl, Dybbøl samt mellem denne og matr.nr 1779 Dybbøl, Dybbøl Ejerlav.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner. Det fremgår af fredningen, at den blandt andet har til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området. Ejendommen ligger i delområde A, hvor det fremgår af fredningsbestemmelserne, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 8. september 2022, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Torben Christensen Lei afslag til det ansøgte for så vidt angår terrænregulering og delvis dispensation til ansøgningen vedrørende tjørnebuske på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet. Den pågældende ejendom er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

” ...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 4. Arealernes drift.

...

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Af ansøgningen fremgår, at formålet er at få en mere rationel mark, hvor man undgår en del vendinger og kiler, som giver overlap af gødning og planteværn. Ansøger har oplyst, at dette kræver en terrænregulering på 0-100 cm.

På kortet nedenfor ses med blå streg projektområdet. Hele projektområdet er omfattet af fredningen.

Sønderborg Kommune har oplyst:

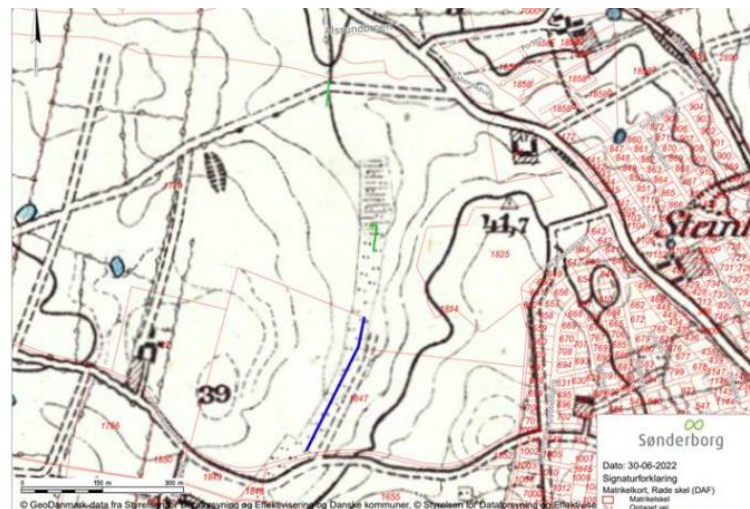
”...

Kommunen vurderer, at det ikke er hensigtsmæssigt at give dispensation til projektet, da linjen udgør både et kulturhistorisk og et landskabeligt element i landskabet. Både som en linje for en tidligere vej og som en linje, der markerer en lavning i landskabet.

På det preussiske målbordsblad ses det, hvordan linjen viser placeringen af en tidligere vej. På både det preussiske målbordsblad og på det lave målbordsblad ses, hvordan området historisk set har været en lavning.

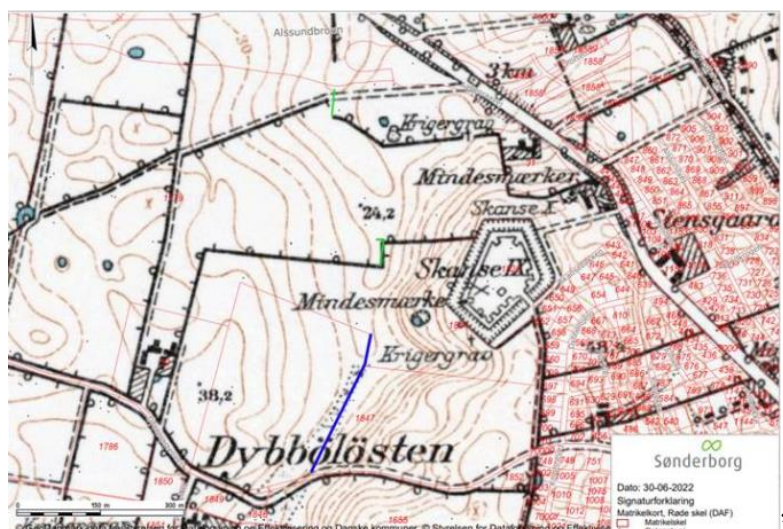
Preussisk målbordsblad (1877-)

Linjen på kortet er lidt forskudt, dette skyldes at georefereringen af kortet ikke er helt præcis

Lave målbordsblade (1901-1971)

Linjen på kortet er lidt forskudt, dette skyldes at georefereringen af kortet ikke er helt præcis.

Kommunen har desuden oplyst:

”Natura 2000 og Bilag IV-arter

Der er ca. 1,6 km fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område, som er

Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als, hvor udpegningsgrundet er:

173	Flensborg Fjord, Bredgrund og farvar	1351	Marsvin (<i>Phocoena phocoena</i>)
		1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
		1170	Rev

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder eller deres udpegningsgrundlag væsentligt.” Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 8. september 2022, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Margit Ø. Laub og det ministerudpegede medlem Jan Thomsen og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Endvidere deltog Torben Lei, Trine Fryjana Theede på vegne Sønderborg Kommune, museumsinspektør Tenna Kristensen og Frederik Lynge Vognsen på vegne Museum Sønderjylland, og Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Torben Christensen Lei redegjorde for ansøgningen. Han fremviste placeringen af projektområdet. Der er tale om en skrænt på ca. 300 meters længde. Han forklarede, at han har erhvervet to arealer til sin landbrugsbedrift. Konkret ønsker han at udjævne skrænten ved jordpåfyldning. Der bliver ikke tale om, at han vil ”fylde hullet op”. Der har på skrænten været 3-4 tjørnebuske. Disse har han valgt at klippe ned, da de gjorde kørslen med landbrugsmaskinerne besværlig. Buskene vil i løbet af forholdsvis kort tid vokse sig store igen. Hvis skrænten udjævnes vil han kunne ændre kørselsretningen og dermed undgå kiler og reducere antallet af vendinger med maskinerne, når der arbejdes på marken.

Museumsinspektør Tenna Kristensen oplyste at Museum Sønderjylland meget kraftigt ønsker at protestere mod en dispensation i sagen. Skrænten har tydeligvis – også ud fra de gamle preussiske kort – været en del af forsvaret i 1864 og udgør derfor et vigtigt historisk element i området. Museet har ingen bemærkninger til nedklipningen af tjørnebuskene, da disse ikke har haft karakter af et hegn, men skrænten ses som en markant markering i landskabet, der ikke bør fjernes.

Trine Fryjana Theede oplyste, at Sønderborg Kommune tilslutter sig bemærkningerne fra Museum Sønderjylland. Ud over det historiske element af skrænten har denne også en landskabelig positiv betydning, da den bryder de store ensartede flader.

Birger Jønsson oplyste, at skrænten ikke har nogen betydning ud fra et friluftshensyn, hvorfor Friluftsrådet ikke har nogen bemærkninger til sagen.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det fremgår af fredningskendelsen, at arealernes nuværende tilstand ikke må ændres. Der må således ikke foretages terrænændringer.

Efter besigtigelsen af marken sammenholdt med de gamle preussiske kort lægges det til grund, at skrænten som den ser ud i dag udgør et vigtigt kulturhistorisk og et landskabeligt element i det fredede område.

En udjævning af skrænten vil derfor være i strid med fredningens formål, og ansøgningen herom kan der ikke gives dispensation til.

Fredningsnævnet finder ikke, at det vil være i strid med fredningens formål, at de få tjørnebuske på skrænten løbende klippes ned i en passende højde. Et sådant indgreb vurderes at være et ubetydeligt indgreb i de landskabelige værdier. Derfor meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Torben Christensen Lei dispensation til denne del af ansøgningen på vilkår

at tjørnebuskene på strækningen ikke fjernes men alene løbende klippes ned til en for driften af landbruget passende højde.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 22. september 2022

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Torben Christensen Lei
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk; trte@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: b.joensson@stofanet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

5. januar 2023
FN SJS 68/2022

FN SJS 68/2022: Ansøgning fra Naturstyrelsen om dispensation til reparation af Gendarmstien og udskiftning af rørledning hvor Gendarmstien ”rammer” Vemmingbund på ejendommen matr.nr. 181 Dybbøl, Dybbøl inden for Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 30. november 2022 modtaget en ansøgning fra Naturstyrelsen om dispensation til reparation af Gendarmstien og udskiftning af rørledning hvor Gendarmstien ”rammer” Vemmingbund på ejendommen matr.nr. 181 Dybbøl, Dybbøl inden for Dybbølfredningen.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 15. december 2022.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Naturstyrelsen dispensation til det ansøgte. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Det fremgår af fredningen, at den blandt andet har til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området.

Overfredningsnævnet opdelte fredningsområdet i 2 delområder - delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der under iagttagelse af § 4, sidste stk., foretages dræning til forbedring af landbrugsdriften, at der graves grus til eget brug, eller at den eksisterende udgravning på "Avnbjerg" opfyldes som led i udførelsen af naturpleje.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...

På kortet nedenfor ses de ønskede arbejder markeret. Fredningsgrænsen er markeret med blå:

Sønderborg Kommune har udtalt:

”...Kommunen vurderer, at projektet ikke vil medføre en væsentligt negativ landskabelig påvirkning. Kommunen vurderer ikke, at grøften på 16 meter vil påvirke udsigtsmulighederne, da den går ned i terrænet.

Alt i alt ser kommunen positivt på projektet, da det er med til at fremtidssikre muligheden for at færdes på Gendarmstien.”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 15. december 2022, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Jan Thomsen og det kommunalt udpegede medlem Asger Romme Andersen. Endvidere deltog Trine Fryjana Theede på vegne Sønderborg Kommune, Lonnie Jessen og Christian Mikkelsen på vegne Naturstyrelsen og Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet.

Dan Larsen oplyste kort før besigtigelsen, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Christian Mikkelsen redegjorde for ansøgningen i overensstemmelse med det i ansøgningen anførte. Det blev oplyst, at en større mængde jord fra marken nord for Gendarmstien ved et skybrud den 9. september 2022 blev ført ned over Gendarmstien og ned på sommerhusejendommene syd for stien. På forespørgsel oplyste Christian Mikkelsen, at Kystdirektoratet ikke vil give tilladelse til en åben grøft syd for stien, da dette vil være en terrænændring. Der ønskes som det fremgår etableret en grøft på den nordlige side af stien ligesom de øverste 10-20 cm af stien ønskes afskrabet. Herefter vil den nævnte del af stien ændret således at den får en hældning mod nord på 2-5 grader.

Birger Jønsson oplyste, at Friluftsrådet ikke har bemærkninger til ansøgningen.

Trine Fryjana Theede oplyste, at Sønderborg Kommune ikke har bemærkninger til sagen. Det er positivt, at Naturstyrelsen med de i ansøgningen nævnte tiltag vil søge at sikre den pågældende del af Gendarmstien.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det fremgår af fredningskendelsen, at arealernes nuværende tilstand ikke må ændres, og der må således ikke foretages terrænændringer.

Det er Fredningsnævnets vurdering efter besigtigelsen og gennemgangen af fredningskortet, at det alene er placeringen af grøften og terrænændringen af Gendarmstien, der skal gives dispensation til. Stenkisten og det rør, der ønskes placeret ifølge ansøgningen er beliggende udenfor fredningen.

Fredningsnævnet finder at etablering af en grøft og en ændring af stien alene vil betyde et meget beskedent indgreb i det fredede område. Fredningsnævnet lægger endvidere vægt på, at projektet vil medvirke til en sikring af Gendarmstien.

Fredningsnævnet meddeler derfor Naturstyrelsen dispensation til etablering af en grøft og terrænændringer af Gendarmstien på vilkår

at arbejderne udføres i overensstemmelse med ansøgningen og

at overskydende jord ikke placeres i det fredede område.

Klagevejledning:

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017.

Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskre-

det klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevarerklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i parts-høring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 5. januar 2023

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Naturstyrelsen v/Christian Mikkelsen, Chbom@nst.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk; trte@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

11. maj 2023

FN SJS 15/2023

FN SJS 15/2023: Ansøgning fra ejeren af ejendommen Grønnekærvej 1, 6400 Sønderborg, matr.nr. 17a Dybbøl om dispensation til terrænregulering og nedkørselsrampe, underjordisk garage samt haveanlæg/indkørsel inden for Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 23. marts 2023 modtaget ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Horup-Gruppen på vegne ejeren af ejendommen Grønnekærvej 1, 6400 Sønderborg, matr.nr. 17a Dybbøl om dispensation til terrænregulering og nedkørselsrampe, underjordisk garage samt haveanlæg/indkørsel inden for Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet skal som følge af fredningen meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Horup-Gruppen på vegne ejeren delvis dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare

de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.
- d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til
 - 1) opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom, der oprettes ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme,
 - 2) udflytning af en landbrugsejendoms bygninger, hvis den pågældende ejendom ikke længere kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygningerne, og
 - 3) opførelse af nye landbrugsbygninger for ejeren af en af de tre landbrugsejendomme i Smøl med arealer i det fredede område (matr.nr. 3, 8, 69, 72, 100 og 198 Smøl og matr.nr. 241 Broager) under forudsætning af, at opførelsen sker i forbindelse med en jordfordeling, der samler de 3 ejendommers jord i fredningsområdet under en ejendom.

Det er dog en betingelse for Fredningsnævnets pligt til at dispensere, at driftsbygningerne Opføres senest samtidig med stuehuset, at bygningshøjden ikke overstiger 12,5 m for driftsbygninger og 8,5 m for stuehuset, og at der er et rimeligt størrelsesforhold mellem drifts- og beboelsesbygningerne. Fredningsnævnet kan i øvrigt afvise den af ejeren ønskede placering af de nye bygninger, hvis placeringen eller bygningernes udformning er uheldig ud fra landskabelige hensyn, og hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som ikke vil påføre ejeren usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

- e. Uanset forbuddet i stk. l kan der på matr.nr. 173 Dybbøl uden hensyn til fredningen udføres de om- og tilbygningsarbejder, som er godkendt af Miljøministeriet og - så længe det af ministeriet i 1981 nedsatte Dybbøludvalg opretholdes - tillige af dette udvalg

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...

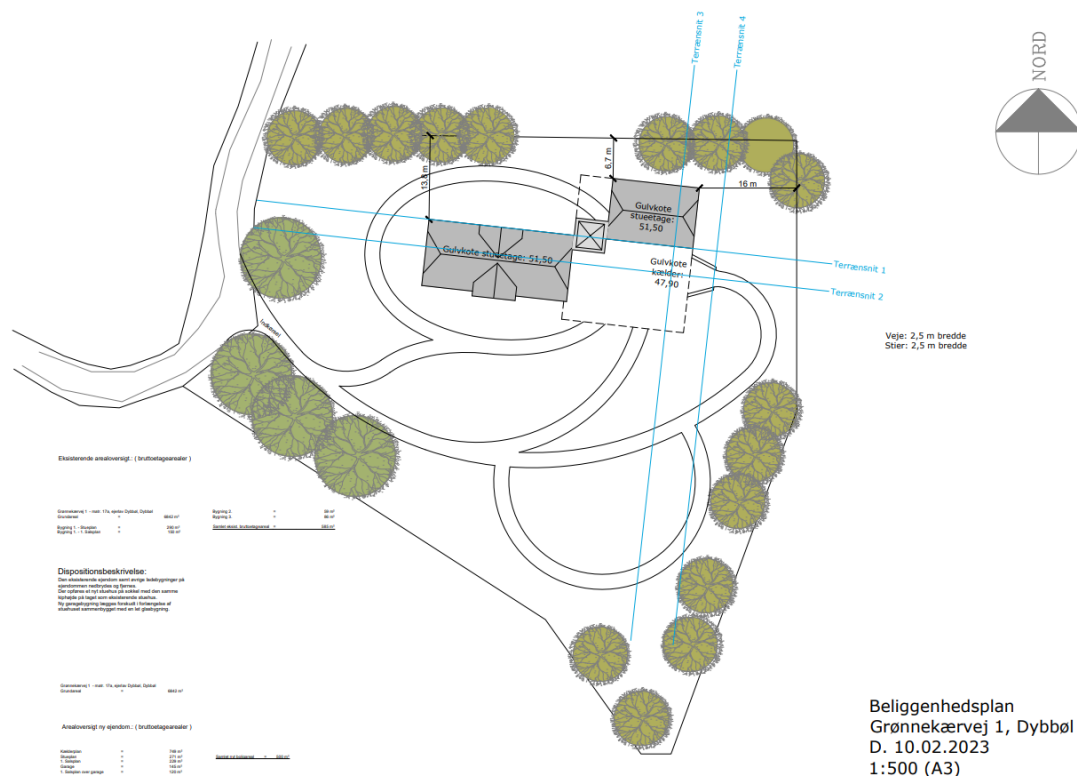
Fredningsnævnet har tidligere truffet afgørelser om ejendommen.

Den 17. januar 2020 meddelte Fredningsnævnet dispensation til nedrivning af stuehuset og 3 andre bygninger på ejendommen og dispensation til opførsel af ny bygning på samme sokkel med garage forskudt med bygningen og en glasmellemgang. Den endelige dispensation forudsatte fremsendelse af et endeligt projekt, der skulle udarbejdes i overensstemmelse med de anvisninger, som Museum Sønderjylland var fremkommet med i sin udtalelse af 15. november 2019 og Fredningsnævnets bemærkninger med målangivelser og oplysning om materialevalg.

I en afgørelse af 15. september 2020 godkendte Fredningsnævnet det på det tidspunkt fremsendte projekt med visse begrænsninger.

Ejeren er nu fremkommet med ændringer til ombygningsprojektet.

På beliggenhedsplanen nedenfor ses haveanlægget/indkørslen i form af de buede linjer. Vejene/stierne vil få en bredde på 2,5 m og vil afhængig af den endelige projektøkonomi bestå af enten brosten, belægningssten, asfalt eller perlegrus. Den underjordiske garage er vist med en stiplede linje og ligger delvist under garagen og orangeriet. Den underjordiske garage omfatter et areal på 438 m² og er således større end garagens overjordiske areal. Der sker terrænregulering i forbindelse med etableringen af den underjordiske garage, bl.a. i form af en ind- og nedkørsel. Der sker maksimalt en terrænregulering på 2,8 meter i forbindelse med ned-kørselsrampen (kun i lille lokalt område lige foran garageport). Øvrig terrænregulering på grunden er på maksimalt 0,8 meter.

Sønderborg Kommune har om Natura 2000 og bilag IV-arter oplyst:

”Der er omkring 0,5 km fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område. Dette er habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als med udpegningsgrundlaget sandbanke, rev og marsvin. Endvidere ligger fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor omkring 0,7 km fra det ansøgte. Udpegningsgrundlaget er Edderfugl og Hvinand.

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte, ikke vil beskadige eller påvirke de beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det vurderes endvidere, at det ansøgte, heller ikke vil ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 29. marts 2023 til Per Horup, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 17. april 2023.

Sønderborg Kommune har i mail af 30. marts 2023 udtalt, at belægningstypen skal være i tråd med områdets historiske betydning.

Det fremgår i øvrigt af sagen, at Sønderborg Kommune ikke har bemærkninger til etablering af en underjordisk garage, da dette ikke medfører synlige ændringer. Kommunen har om nedkørslen til den underjordiske garage vurderet at denne medfører en uvæsentlig påvirkning af det omkringliggende landskab og kulturmiljø, da ændringen er af mindre karakter. Den terrænmæssige tilpasning af kælderen er i tilknytning til bygningsmassen, og vurderes derfor ikke at være medføre en væsentlig påvirkning af landskab og kulturmiljø. Kommunen vurderer, at påvirkningen af landskab og kulturmiljø vil afhænge af hvilket materiale der med hensyn til haveanlægget anvendes på stier/veje og den endelige løsning. Kommunen anbefaler, at der i udgangspunktet anvendes hjemmehørende, egntypiske træer og buske, af hensyn til det omgivende historiske landskab.

Museum Sønderjylland har i mail af 20. april 2023 anført:

”Museet har ingen bemærkninger til det underjordiske garageanlæg, da det visuelle udtryk og dermed påvirkningen af det historiske landskab vil være minimal. Derimod vurderer museet, at de terrænændringer over jorden, der også søges om dispensation til, bl.a. et moderne haveanlæg med karakter af romantisk park, vil være i strid med bestemmelserne i Dybbølfredningen, hvis intentioner er at bevare det historiske kulturlandskab. Der er ingen historiske belæg for et haveanlæg, sådan som det er beskrevet i ansøgningen. Det beskrevne anlæg vil derfor virke fremmedartet i landskabet, ligesom det vil være markant og synligt fra de nærliggende historiske skanser. Museet skal derfor anbefale, at der indrettes en have, med en mindre dominerende påvirkning af det visuelle udtryk på omgivelserne end det ansøgte.”

Der er ikke herudover indkommet bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Den pågældende ejendom ”Skansegården” er placeret meget tæt på den historiske centrale del af Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet finder ikke, at etableringen af et underjordiske garageanlæg vil påvirke oplevelsen af de historiske landskabelige værdier.

Fredningsnævnet finder, at de terrænændringer over jorden, der også søges om dispensation til, vil være i strid med fredningens formål. Det haveanlæg, der søges om dispensation til, vil virke fremmedartet og markant i landskabet, jf. Museum Sønderjyllands bemærkninger. Som følge af den meget centrale placering i det historiske område kan der alene gives dispensation til en mindre have, med en mindre dominerende påvirkning af det visuelle udtryk på omgivelserne.

Derfor meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, følgende delvise dispensation til det ansøgte på vilkår:

at det underjordiske garageanlæg udføres i overensstemmelse med ansøgningen og med de vilkår der fremgår af Sønderborg Kommunes landzonetilladelse for så vidt angår eventuel forurennet jord og arkæologiske fund,

at haveprojektet skal revideres og udarbejdes i overensstemmelse med de anvisninger, som Museum Sønderjylland er fremkommet, hvorefter projektet på ny skal forelægges for Fredningsnævnet.

Klagevejledning:

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,

- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i parts-høring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 11. maj 2023

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Per Horup,
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, trte@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftstraadet.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

11. juli 2023
FN SJS 15/2023

FN SJS 15/2023: Ansøgning fra ejeren af ejendommen Grønnækærvej 1, 6400 Sønderborg, matr.nr. 17a Dybbøl om dispensation til terrænregulering og nedkørselsrampe, underjordisk garage samt haveanlæg/indkørsel inden for Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 23. marts 2023 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne af Horup-Gruppen på vegne af ejeren af ejendommen Grønnækærvej 1, 6400 Sønderborg, matr.nr. 17a Dybbøl, om dispensation til terrænregulering og nedkørselsrampe, underjordisk garage samt haveanlæg/indkørsel inden for Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet har den 11. maj 2023 truffet afgørelse i sagen, hvorefter der er meddelt delvis dispensation til det ansøgte. Følgende fremgår af afgørelsen:

”...

Derfor meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, følgende delvise dispensation til det ansøgte på vilkår:

- *at det underjordiske garageanlæg udføres i overensstemmelse med ansøgningen og med de vilkår der fremgår af Sønderborg Kommunes landzonetilladelse for så vidt angår eventuel forurenet jord og arkæologiske fund,*
- *at haveprojektet skal revideres og udarbejdes i overensstemmelse med de anvisninger, som Museum Sønderjylland er fremkommet, hvorefter projektet på ny skal forelægges for Fredningsnævnet.*

...”

Ansøgeren har den 12. maj 2023 fremsendt en opdateret haveplan vedrørende det omtalte haveprojekt og anmodet Fredningsnævnet om også at meddele dispensation til denne del af projektet.

Fredningsnævnets formand har i medfør af bekendtgørelse om forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Horup-Gruppen på vegne ejeren dispensation på vilkår som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et ca. 750 ha stort område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager kommuner for at bevare områdets enestående nationale og historiske værdier, forbedre mulighederne for oplevelsen af områdets historie, bevare de betydelige landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til færdsel i området. De fredede arealer skal derfor bevares i deres nuværende tilstand.

Overfredningsnævnet har opdelt de fredede arealer i delområde A og delområde B. Ejendommen er beliggende i delområde A.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningsformål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15....

...

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering...

...

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.
- d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til
 - 1) opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom, der oprettes ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme,
 - 2) udflytning af en landbrugsejendoms bygninger, hvis den pågældende ejendom ikke længere kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygningerne, og

- 3) opførelse af nye landbrugsbygninger for ejeren af en af de tre landbrugsejendomme i Smøl med arealer i det fredede område (matr.nr. 3, 8, 69, 72, 100 og 198 Smøl og matr.nr. 241 Broager) under forudsætning af, at opførelsen sker i forbindelse med en jordfordeling, der samler de 3 ejendommers jord i fredningsområdet under en ejendom.

Det er dog en betingelse for Fredningsnævnets pligt til at dispensere, at driftsbygningerne Opføres senest samtidig med stuehuset, at bygningshøjden ikke overstiger 12,5 m for driftsbygninger og 8,5 m for stuehuset, og at der er et rimeligt størrelsesforhold mellem drifts- og beboelsesbygningerne. Fredningsnævnet kan i øvrigt afvise den af ejeren ønskede placering af de nye bygninger, hvis placeringen eller bygningernes udformning er uheldig ud fra landskabelige hensyn, og hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som ikke vil påføre ejeren usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

- e. Uanset forbuddet i stk. l kan der på matr.nr. 173 Dybbøl uden hensyn til fredningen udføres de om- og tilbygningsarbejder, som er godkendt af Miljøministeriet og - så længe det af ministeriet i 1981 nedsatte Dybbøludvalg opretholdes - tillige af dette udvalg

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

...

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

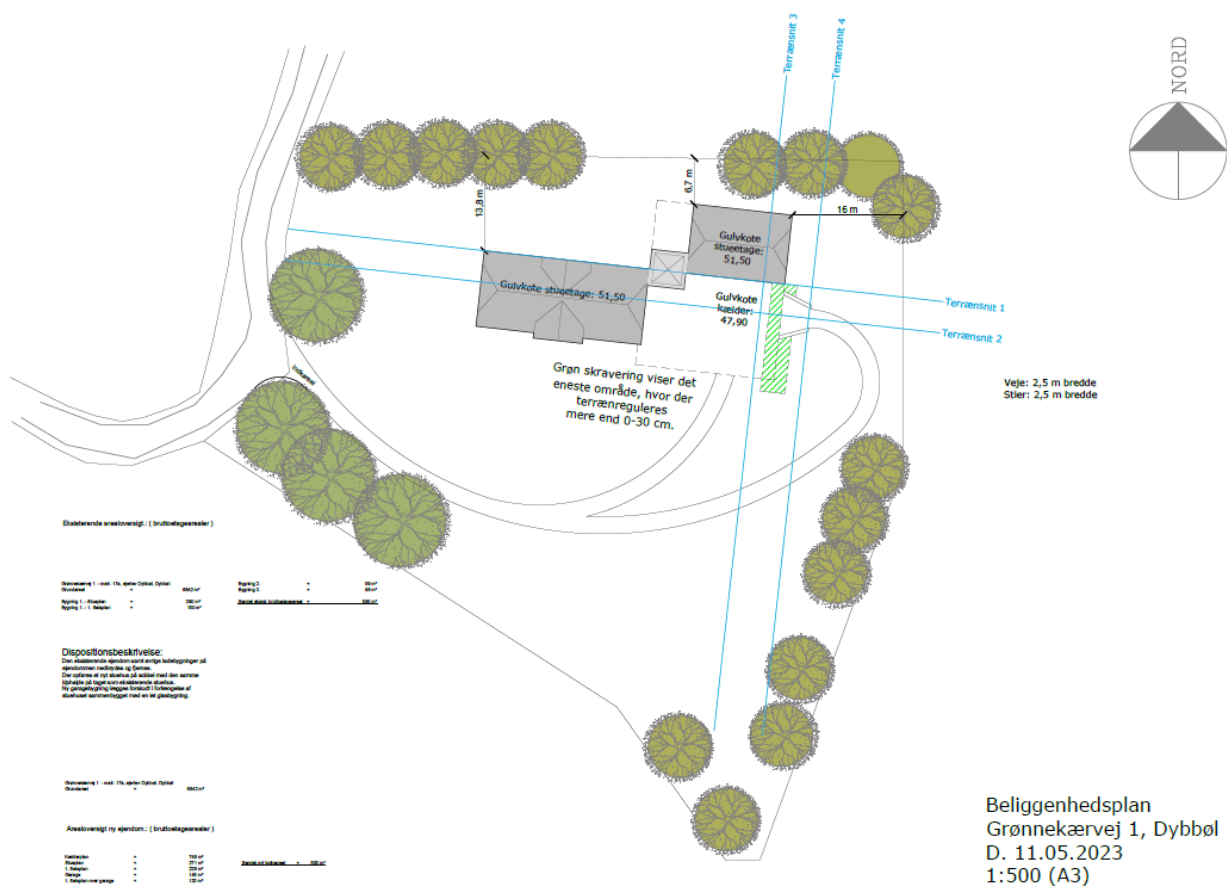
Fredningsnævnet har tidligere truffet afgørelser om ejendommen.

Den 17. januar 2020 meddelte Fredningsnævnet dispensation til nedrivning af stuehuset og 3 andre bygninger på ejendommen og dispensation til opførsel af ny bygning på samme sokkel med garage forskudt med bygningen og en glasmellemgang. Den endelige dispensation forudsatte fremsendelse af et endeligt projekt, der skulle udarbejdes i overensstemmelse med de anvisninger, som Museum Sønderjylland var fremkommet med i sin udtalelse af 15. november 2019 og Fredningsnævnets bemærkninger med målangivelser og oplysning om materialevalg.

I en afgørelse af 15. september 2020 godkendte Fredningsnævnet det på det tidspunkt fremsendte projekt med visse begrænsninger.

Ejeren fremsendte herefter ændringer til ombygningsprojektet.

På beliggenhedsplanen nedenfor ses det oprindelige forslag vedrørende haveanlægget/indkørslen i form af de buede linjer. Vejene/stierne vil få en bredde på 2,5 m og vil afhængig af den endelige projektøkonomi bestå af enten brosten, belægningssten, asfalt eller perlegrus. Den underjordiske garage er vist med en stiplede linje og ligger delvist under garagen og orangeriet. Den underjordiske garage omfatter et areal på 438 m² og er således større end garagens overjordiske areal. Der sker terrænregulering i forbindelse med etableringen af den underjordiske garage, bl.a. i form af en ind- og nedkørsel. Der sker maksimalt en terrænregulering på 2,8 meter i forbindelse med ned-kørselsrampen (kun i lille lokalt område lige foran garageport). Øvrig terrænregulering på grunden er på maksimalt 0,8 meter.

I fremsendelsesbrevet anføres følgende:

”Her vedhæfter vi en opdateret haveplan, hvor de mange buede stier nu er fjernet, og der alene er 1 indkørsel til grunden, som fører hhv. hen til nedkørslen, og hen til den overjordiske garage.

Samtidig kan man se af vedhæftede tegning, at det område hvor der terrænreguleres mere end 30 cm er meget begrænset – se grøn skravering.

Terrænreguleringen her sker pga. at den underjordiske kælder ikke skal stikke marginalt op over terræn.

Dette grøn-skraverede område skærmes desuden af bygninger og beplantning, hvorfor det vil være meget lidt synligt i området.

Vi gør desuden opmærksom på, at vi er underlagt krav i Bygningsreglement BR18 om niveufri adgang til huset, og derfor foretages der mindre terrænregulering på 0-30 cm rundt langs husets sokkel, som det også fremgår af tidligere fremsendte terrænsnit.”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 22. maj 2023 til Per Horup, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 6. juni 2023.

Sønderborg Kommunen har den 1. juni 2023 meddelt:

”Kommunen fastholder den bemærkning, som er indsendt den 23. marts 2023.
Heri står:

”Haveanlæg/indkørsel

Kommunen vurderer, at påvirkningen af landskab og kulturmiljø vil afhænge af hvilket materiale der anvendes på stier/veje og den endelige løsning. Kommunen anbefaler, at der i udgangspunktet anvendes hjemmehørende, egnstypiske træer og buske, af hensyn til det omgivende historiske landskab.”

Herudover vil kommunen gerne supplere med følgende:

Uddrag af fredningens formål: *”at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie.”* Kommunen vurderer, at det er vigtigt for oplevelsen af området, at haven anlægges i en stil, der ikke er fremmed for slutningen af 1800-tallet. Kommunen henviser til afsnittet bondehaven fra ”Danmarks Havekunst II” af Lulu Salto Stephensen, 2001, s. 290-295 samt fotos, som også er vedlagt.

Ansøger har oplyst at vejene/stierne vil få en bredde på 2,5 m og vil afhænge af den endelige projektøkonomi bestå af enten brosten, belægningssten, asfalt eller perlegrus. Kommunen opfordrer til, at der stilles vilkår om at materialet på stier/veje skal være perlegrus eller grus af hensyn til områdets enestående nationale værdier og kulturhistorie. Der er ikke herudover indkommet bemærkninger til ansøgningen.”

Kommunen vurderede ikke, at projektændringen påvirker kommunens vurdering af Natura 2000 og bilag IV-arter, som er indsendt den 23. marts 2023.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Den pågældende ejendom ”Skansegården” er placeret meget tæt på den historiske centrale del af Dybbølfredningen.

Fredningsnævnet finder som følge af denne meget centrale placering i det fredede område, at den nærmere udformning af haveanlægget skal ske i samråd med Museum Sønderjylland.

I tilfælde af uenighed om den endelige udformning kan hver af parterne anmode Fredningsnævnet om at træffe afgørelse.

Derfor meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte på vilkår:

at den nærmere udformning af haveanlægget skal ske i samråd med Museum Sønderjylland

Klagevejledning:

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskre-

det klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i parts-høring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 11. juli 2023

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Per Horup, per@horup.dk; jsj@horup.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, trte@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

11. September 2023

FN SJS 37/2023

FN SJS 37/2023: Ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne af Peter Philipsen om dispensation til opsætning af solceller på landbrugsbygning samt lovliggørende dispensation til opsat udhus inden for Dybbølfredningen

Fredningsnævnet har den 19. juni 2023 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne af lodsejer Peter Philipsen, hvorefter der ansøges om dispensation til opsætning af solceller på en landbrugsbygning samt lovliggørende dispensation til et eksisterende udhus på ejendommen Flensborg Landevej 5, 6400 Sønderborg, matr.nr. 86 Dybbøl, Dybbøl Ejerlav, inden for fredningen af Dybbøl.

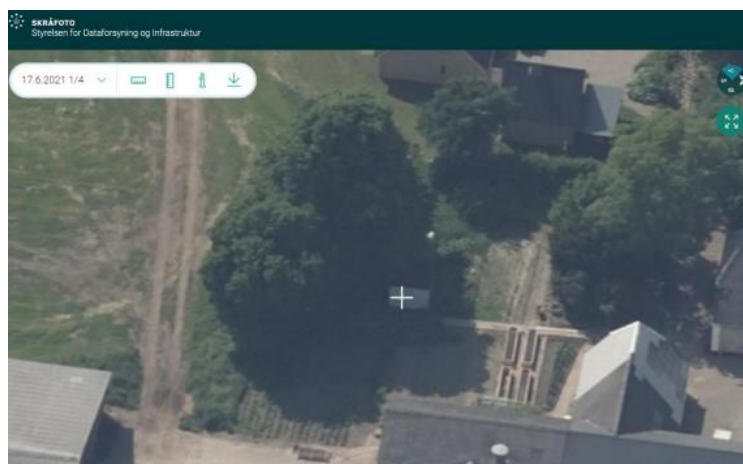
Fredningsnævnet har besluttet at tillade det ansøgte, jf. afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

Ad udhuset

Det fremgår af ansøgningen, at udhuset bruges som redskabsrum. Det er lavet af en skurvogn på 3,5 meter x 2,6 meter, hvor hjulene er taget af, og hvor der er støbt sokkel til. Ydersiden er beklædt med stålplader.

Udhuset kan ses på fotoet nedenfor. Placeringen er vist med et hvidt kryds.

Ad landbrugsbygningen

Det fremgår af det endelige materiale, at lodsejer ønsker at placere solceller på løsdriftstalden på henholdsvis øst- og vestsiden som vist på billedet nedenfor.

Der er tale om et anlæg på ca. 546,8 m² i alt fordelt på to flader af 273 m². Det er antirefleksive paneler med et PV generatoroutput på 113,4 kWp. Lodsejer har oplyst, at taget eventuelt kan males sort for at mindske forskellen på farven af solcellepanelerne og den resterende del af taget.

Kommunen har ikke haft indvendinger i relation til udhuset, som ikke vurderes at medføre nogen negativ påvirkning af landskabet.

Kommunen har derimod protesteret vedrørende opsætningen af solceller, idet det vurderes, at anlægget – henset til, at bygningen, hvorpå solcellerne placeres, ligger højt i landskabet, og anlæggets størrelse – vil være synligt over store afstande, herunder fra de modstående kyster ved Vemmingebund og Broagerland.

Kommunen har oplyst følgende vedrørende Natura 2000 og bilag IV-arter:

”Der er ca. 500 m fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område, som er habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als. Der er ca. 770 m fra det ansøgte til fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor. Udpegningsgrundlaget for Flensborg Fjord og Nybøl Nor er edderfugl og hvinand. Udpegningsgrundlaget for Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als er sandbanke, rev og marsvin.

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder og deres udpegningsgrundlag. Det vurderes endvidere, at det ansøgte heller ikke vil ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV”.

Ejendommen er omfattet af fredningen af Dybbøl (reg.nr.: 07770.00), område B.

Det følger af fredningsbestemmelsernes § 1, at fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Det følger videre af § 2, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således blandt andet ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

Det følger videre af § 6 a, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Det følger desuden af § 7, at der heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 7. september 2023, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, Henrik Tosti, det ministerudpegede medlem Christa Jørgensen og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Desuden deltog lodsejer Peter Philipsen, Landbo-Syd ved Ulla Pallesen, Sønderborg Kommune ved Trine Fryjana Theede og Museum Sønderjylland ved Carsten Porskrog Rasmussen.

Fredningsnævnets formand redegjorde under mødet for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne. Der var enighed blandt de fremmødte om, at den omhandlede ejendom befandt sig inden for Dybbølfredningens område B.

Peter Philipsen oplyste vedrørende udhuset, at dette blev opført for ca. 1½ år siden. Det er påsat bølgeblik på ydersiden. Det er ca. 3½ m højt

Ingen af de fremmødte havde indvendinger mod, at der blev meddelt lovliggørende dispensation til udhuset.

Peter Philipsen oplyste vedrørende landbrugsbygningen, hvorpå der ønskes opsat solceller, at man er gået bort fra den oprindelige plan og nu i stedet ønsker en løsning, hvorefter solcellerne placeres i vandrette striber nederst på hver side af taget. Der er tale om samme antal m² som i den oprindelige ansøgning. Denne løsning vil ikke kunne ses fra hverken Flensborg Landevej eller Gendarmstien. Han har valgt denne løsning af hensyn til indsynet, også selvom det bliver dyrere. Solcellerne vil være antirefleksbehandlede for at forhindre problemer med genskær. Solcellerne bliver udsat for sol fra øst og vest. Der er kun delvis indsigt til bygningen – og dermed også solcellerne – fra den vestlig beliggende vej, Dybbøl Strand, men vejen bruges næsten ikke.

Carsten Porskrog Rasmussen oplyste, at der er indsyn til landsbrugsbygningen fra Broager, men at afstanden dertil er ca. 3-4 km. Det visuelle indgreb består i, at bygningen står, hvor den gør, men det gør næppe den store visuelle forskel, at der placeres solceller på den – navnlig hvis løsningen med de vandrette striber vælges, idet denne er den oplagt mest æstetiske. Hvis blot solcellerne bliver antirefleksbehandlede, sker der i hans optik ikke noget stort indgreb landskabsmæssigt set. Han vil ikke protestere mod en dispensation.

Trine Fryjana Theede oplyste, at kommunens tekniske beregninger er baseret på oplysningerne i den oprindelige ansøgning. Man har ikke lavet en beregning ud fra den nye løsning, hvor solcellerne ses placeret i en lavere højde. Der vil – uanset hvilken løsning man vælger – være tale om et indgreb, som kan ses over afstand. Refleksionen fra solcellerne vil gøre taget mere synligt. Løsning nr. 2 er klart at foretrække, men kommunen protesterer under alle omstændigheder mod, at der meddeles dispensation.

Ulla Pallesen oplyste supplerende, at der ikke er mange aktive landbrug tilbage inden for Dybbøl-fredningen. Der er derfor ingen risiko for at danne uheldig præcedens, som ellers anført af kommunen i det skriftlige materiale.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Af Overfredningsnævnets overvejelser fremgår blandt andet:

”Dybbøl-området har en væsentlig historisk betydning for Danmark. Både Dybbøl-området og området ved Vemmingbund rummer betydelige landskabelige værdier.”

Af fredningsbestemmelserne fremgår, at området er opdelt i to områder, område A og B.

Herom udtaler Overfredningsnævnet ifølge kendelsen:

”I delområde A skal der ikke kunne opføres ny bebyggelse bortset fra sædvanlige læskure for kreaturer og bortset fra udvidelser af allerede eksisterende landbrugsbygninger i delområdet. I delområde B bør fredningen derimod ikke være til hinder for en nødvendig udflytning af landbrugsbygninger. De af Fredningsnævnet fastsatte bestemmelser herom kan i det væsentlige tiltrædes. I delområde B bør fredningen heller ikke være til hinder for hverken fjernelse af eksisterende levende hegn eller plantning af nye levende hegn.

...

Særligt om de til trådte bestemmelser om Fredningsnævnets godkendelse af den ydre fremtræden af eventuelle udvidelser af eksisterende landbrugsbygninger i delområde A bemærkes, at det hermed tilsigtes at undgå en efter forholdene uheldig udformning af bebyggelsen navnlig i henseende til materiale- og farvevalg, og at bestemmelserne derfor kun undtagelsesvis vil være til hinder for en sædvanlig udformning af sådanne bygninger.”

Peter Philipsen ejendom er en landbrugsejendom. Ejendommen er beliggende i delområde B.

Ad solcelleanlægget

Solcelleanlægget skal monteres med paneler placeret på den nederste del af ladebygningens tag og med samme hældning som tagfladen.

Natur- og Miljøklagenævnet har vedrørende solvarme- og solcelleanlæg, som skal etableres på arealer indenfor strandbeskyttelseslinjen, lagt den praksis, at ansøgninger om etablering af alternative energiforsyningsanlæg efter omstændighederne bør behandles lempeligere end ansøgninger om etablering af andre typer anlæg indenfor strandbeskyttelseslinjen og har tillige fastslået, at etablering af sådanne anlæg på ejendomme, som er beliggende indenfor en landskabsfredning, bør afgøres på linje med praksis inden for strandbeskyttelseslinjen. Denne praksis er senest fastslået i Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse, truffet den 15. juni 2012 i sagen NMK 522-00051.

Det er fredningsnævnets vurdering, at helhedsindtrykket af ejendommen i forhold til det omgivende fredede landskab ikke vil blive ændret i væsentlig grad eller i uheldig retning, såfremt solcelleanlægget placeres som ansøgt. Fredningsnævnet lægger vægt på, at ladebygningens tagflade har retning mod øst og vest, hvilket må antages at føre til en mindre refleksvirkning. Fredningsnævnet lægger desuden vægt på, at ladebygningen primært kan ses fra en forholdsvis mindre befærdet offentlig vej i området.

På denne baggrund vurderer fredningsnævnet efter en samlet vurdering, at solcelleanlægget ikke vil påvirke oplevelsen af det fredede landskab i nævneværdig grad.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte på vilkår:

at solcelleanlægget skal monteres i overensstemmelse med ansøgningen,

at solcelleanlægget skal være sort,

at solcelleanlæggets overflader skal være antirefleksbehandlet,

at solcelleanlæggets baggrundsfolie skal være sort,

at solcelleanlæggets rammer skal være sorte,

Ad udhuset

Efter besigtigelsen finder Fredningsnævnet ikke, at det opsatte udhus, der er opsat i umiddelbar tilknytning til den på ejendommen eksisterende bygningsmasse, påvirker oplevelsen af det fredede landskab.

På den baggrund meddeler Fredningsnævnet lovliggørende dispensation til det opsatte udhus.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i parts-høring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Syddanmark, Sydlige del
Esbjerg den 11. september 2023

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Peter Philipsen

LandboSyd, upa@landbosyd.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, trte@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, planer@msj.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet Sønderborg, soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

29. februar 2024

FN SJS 4/2024

FN SJS 4/2024: Ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne af lodsejer om lovliggørende dispensation til anlagt ridebane m.m. på ejendommen Stenbæk 2, 6310 Broager, inden for fredningen af Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 17. januar 2024 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne af lodsejer om lovliggørende dispensation til en anlagt ridebane m.m. på ejendommen Stenbæk 2, 6310 Broager, matr.nr. 11 Smøl, Broager, inden for fredningen af Dybbøl.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele lovliggørende dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

Det fremgår af ansøgningen, at ridebanen blev anlagt i 2022, og at følgende forhold på ejendommen kræver en lovliggørende dispensation fra fredningsnævnet:

1. Ridebane
2. Hegn
3. Halvtag/forlængelse af lade
4. Tag på ”ladebygning” og på bolig
5. Plankeværk
6. Jordvold ud mod Brovej

Uddrag fra ansøgningen vedrørende de enkelte punkter og oplysninger om Natura 2000 og bilag IV-arter er indsat nedenfor:

”...

1. Ridebane

Ejere af ejendommen har etableret en ridebane på 20 x 40 meter. Der er ikke sket en hævning af banen i terrænplan, kun en mindre nivellering af jorden.

Ridebanen er placeret 4-5 meter fra tilstødende mark og læhegn, så det er muligt at tilgå læhegnet med maskiner.

Ridebanens opbygning (nedefra og op):

- Drænlag på 15 cm nøddesten
- 15 cm top lag bestående af ridebanesand med træflis

2. Hegn

Markerne og ridebanen er indhegnet med hegn, der er lavet af sort PVC. Hegnet er ikke støbt fast i jorden.

3. Halvtag/forlængelse af lade

Halvtag som forlængelse på sidebygning: forlænget fra bygning med 4,70 m, bredde som bygning 5,40, med udhæng som bygning på 40 cm lavet i sortmalet beklædnings-træ. Ansøger ønsker at skifte lyspladerne i taget ud med sort eternit som det resterende tag, på grund af utætheder.

4. Tag på lade bygning og på bolig

Lade bygning har fået skiftet taget i 2022 til sort eternit. Det er både taget over laden og en del af boligen, over et tomt loft som går delvist over stalden, delvist over garagen og delvist over bryggers og badeværelse i stuehuset.

Boligens tagmateriale er udskiftet til sort betontegl. Derudover er der tilføjet ovenlysvinduer og en kvist i mellem 1999 og 2004. Ovenlysvinduer er mod nord og kvisten er mod syd på ejendommen.

5. Plankeværk

Der er etableret et plankehegn i sortmalet træ, i øst/vestgående retning mellem haven og marken mod syd.

6. Jordvold ud mod Brovej

Der er etableret en jordvold mellem bygningerne og Brovej omkring 2007. Volden er ca. 60 m lang og med en højde på ca. 1,5 - 2 m og fungerer som støjvold inklusive nedsivningsanlæg.

Natura 2000 og bilag IV-arter

Der er ca. 930 meter fra det ansøgte til det nærmeste Natura 2000-område, i form af habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als, som har udpegningsgrundlaget H173: marsvin, sandbanke, bugt og rev. Der er omkring 1070 meter til fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor, med udpegningsgrundlaget F64: edderfugl og hvinand. Det er kommunens vurdering at det ansøgte ikke vil

beskadige eller påvirke de beskyttede Natura 2000 områder og deres udpegningsgrundlag.

I forhold til bilag IV arter er der registreringer af 5 flagermusarter indenfor 1000 m. Det drejer sig især om observationer i Bøffelkobbøl, men også om to arter i hegnsbevoksning ca. 380 m SV for ejendommen. Derudover findes der i vandhuller indenfor 1000 m observationer af grøn frø samt bilag IV paddearterne i løvfrø og strandtudse. I arter.dk er der også registreringer af flere sårbare rødlistede fuglearter i nærområdet indenfor 1000 m, som rød glente, spurvehøg, gravand og stær. Kommunen vurderer på baggrund af det ansøgte karakter og beliggenhed, at det ikke vil have en negativ påvirkning på arterne, og at det ikke vil ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- og rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.
...

Kommunen er fremkommet med følgende skriftlige bemærkninger til det ansøgte:

”...

Overordnede bemærkninger

Sønderborg Kommune opfordrer Fredningsnævnet til at overveje, om der er tale om indrettelseshensyn/myndighedspassivitet ved de elementer, som har været på ejendommen i mange år og som kommunen må have haft kendskab til grundet tidligere sagsbehandling.

Ansøger skriver i en mail (vedlagt), at de ikke vidste at ejendommen var omfattet af Dybbølfredningen, da de købte den for et par år siden. Kommunen kan se, at fredningen fremgår af tingbogen på ejendommen.

1. Ridebane

Sønderborg Kommune vurderer, at en ridebane på den pågældende placering ikke medfører en væsentlig negativ landskabelig påvirkning, da anlægget er tilpasset eksisterende terræn og ikke hindrer landskabelige udsigter væsentligt. Ridebanen kræver bl.a. en landzonetilladelse, som kommunen er indstillet på at give, såfremt Fredningsnævnet giver en dispensation.

2. Hegn

Sønderborg Kommune vurderer, at hegnet ikke er stedligt autentisk. Hegnet er mere markant i sit udtryk end et almindeligt trådhegn bestående af træstolper og ståltråd. Kommunen bemærker, at en dispensation vil kunne medføre en præcedens i forhold til hegning indenfor Dybbølfredningen.

3. Halvtag/forlængelse af lade

Sønderborg Kommune vurderer, at halvtaget opfattes som en integreret del af den eksisterende bygningsmasse, da den er placeret bagved hovedhuset og eksisterende

levende hegn. Kommunen vurderer, at halvtaget ikke påvirker de landskabelige værdier væsentligt negativt, herunder at det ikke vil hindre landskabelige udsigter væsentligt.

4. Tag på lade bygning og på boligen

Ejendommen er ikke registeret som bevaringsværdig i kommuneplanen, idet den ikke er blevet SAVE-vurderet. Det er et mindre husmandssted fra år 1900, som har oprindeligt fremstået med pandeplader på laden og rødt vingetegl i gl. dansk format på boligen. Se evt. historisk foto fra 1956. Efter fredningen trådte i kraft, ses det på et luftfoto fra 1993, at der fortsat var pandeplader og tegl på dette tidspunkt. Ud fra historiske luftfoto ses det at tagmaterialerne er blevet udskiftet omkring 2006, dog uden en dispensation fra Fredningsnævnet.

5. Plankeværk

Plankeværket er placeret som en afgrænsning af ejendommens haveareal, og påvirker ikke det landskabelige udsyn væsentligt. En levende hæk ville være mere stedligt autentisk. Se evt. vedlagte historiske fotos.

6. Jordvold ud mod Brovej

Jordvolden er placeret imellem bolig og Brovej, men hindrer ikke al indkig til ejendommen. Det er kun dele af volden (mod syd), som påvirker udsigten over landskabet mod Vemmingbund.

I kommuneplanen er ejendommen omfattet af støjbelastet areal på baggrund af trafikstøj. Se vedlagte kort. Ifølge retningslinjen gælder bl.a.: ”Inden for planlægningszonerne må ikke udlægges arealer til følsom anvendelse. Omkring anlæg eller aktiviteter, der kan give væsentlige støjgener for omgivelserne, udlægges zoner, hvor der kan forekomme støjniveauer, der overskrider de vejledende grænseværdier for støj. I planlægningszonerne for støj kan der ikke udlægges områder til støjfølsom anvendelse som fx. boliger, før det er dokumenteret, at det samlede støjniveau er acceptabelt. Det skal også sikres, at arealer der er belastet af lugt, støv og anden luftforurening ikke udlægges til boliger, institutioner m.v.” (<https://sonderborg.viewer.dkplan.niras.dk/plan/52#/37007>)

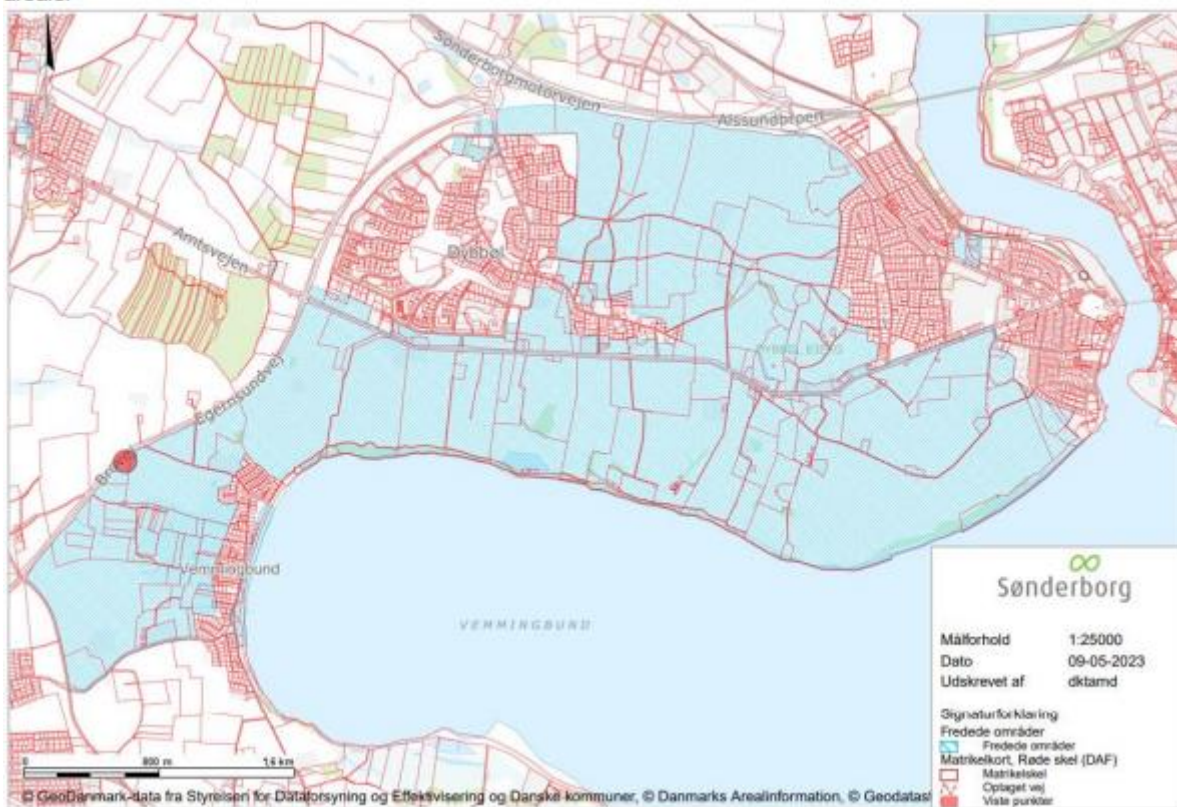
Kommunens miljøsagsbehandler har udtalt: ”Ejendommen er betydeligt støjbelastet fra vejstøj og grænseværdierne er overskredet. Det giver rigtig god mening at tillade støjafskærmning ud mod vejen. Se nedenstående (er Side 5 vedlagt) støjkort, der viser overskridelser på grunden og facadeberegninger (gule punkter).”
...

Nedenfor ses et luftfoto (taget i foråret 2023) af den omhandlede ejendom, hvorpå alle de ansøgte elementer fremgår. Hegnet er placeret henholdsvis rundt om den store mark syd for bygningerne, rundt om ridebanen og rundt om den trekantede mark nord for bygningerne.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner, Sønderjyllands Amt, reg.nr. 7770.00, delområde B, jf. oversigtskortet nedenfor:

Den røde prik viser placeringen af ansøgers ejendom. Det blå skraverede er fredede arealer

Et uddrag af de relevante fredningsbestemmelser er indsat nedenfor:

§ 1. Fredningens formål

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således blandt andet ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil. Sædvanlige driftsændringer af landbrugsarealerne er tilladt, men der må ikke etableres hønseri, ande-, gåse- og pelsdyrfarme eller fiskeribrug, og der må ikke foretages tilplantning, heller ikke til juletræer eller pyntegrønt, eller oprettes planteskole. I den del af fredningsområdet, som var omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 og er særligt vist på fredningskortet, må der heller ikke oprettes gartneri.

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

Skove, krat og skrænter skal bevares, og tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer må ikke ændres, f.eks. ved afvanding.

§ 5. Terrænændringer

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering.

Fredningen er dog ikke til hinder for, at der under iagttagelse af § 4, sidste stk., foretages dræning til forbedring af landbrugsdriften, at der graves grus til eget brug, eller at den eksisterende udgravning på "Avnbjerg" opfyldes som led i udførelsen af naturpleje.

§ 6. Bebyggelse

a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.

c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til

1) opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom, der oprettes ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme,

2) udflytning af en landbrugsejendoms bygninger, hvis den pågældende ejendom ikke længere kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygningerne, og

3) opførelse af nye landbrugsbygninger for ejeren af en af de tre landbrugsejendomme i Smøl med arealer i det fredede område (matr.nr. 3, 8, 69, 72, 100 og 198 Smøl og matr.nr. 241 Broager) under forudsætning af, at opførelsen sker i forbindelse med en jordfordeling, der samler de 3 ejendommers jord i fredningsområdet under en ejendom.

Det er dog en betingelse for Fredningsnævnets pligt til at dispensere, at driftsbygningerne opføres senest samtidig med stuehuset, at bygningshøjden ikke overstiger 12,5 m for driftsbygninger og 8,5 m for stuehuset, og at der er et rimeligt størrelsesforhold mellem drifts- og beboelsesbygningerne. Fredningsnævnet kan i øvrigt afvise den af ejeren ønskede placering af de nye bygninger, hvis placeringen eller bygningernes udformning er uheldig ud fra landskabelige hensyn, og hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som ikke vil påføre ejeren usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

e. Uanset forbuddet i stk. l, kan der på matr.nr. 173 Dybbøl uden hensyn til fredningen udføres de om- og tilbygningsarbejder, som er godkendt af Miljøministeriet og – så længe det af ministeriet i 1981 nedsatte Dybbøludvalg opretholdes – tillige af dette udvalg.

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 22. februar 2024, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Henrik Tosti, det ministerudpegede medlem, Christa Jørgensen, og det kommunalt udpegede medlem, Peter Sandholdt. Desuden deltog lodsejerne, Katrine Carlsson og Kim Petersen, og Sønderborg Kommune ved Tanja Hald Madsen og Camilla Jensen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Katrine Carlsson oplyste (ad pkt. 1), at ridebanen er ca. 20x40 meter. Terrænet er muligvis hævet en anelse enkelte steder, men det er næppe mere end 10 cm. Hun havde kontakt til kommunen i forbindelse med, at ridebanen skulle anlægges. Det undrer hende, at kommunen ikke nævnte noget om fredningen.

Tanja Hald Madsen oplyste (ad pkt. 1), at ridebanen følger terrænet. Den skæmmer ikke udsigten. Kommunen er indstillet på at meddele landzonetilladelse.

Katrine Carlsson oplyste (ad pkt. 2), at alle hegnene blev sat op i 2022. Det er PVC-materialer, som er vedligeholdelsesfri. Tidligere var der opsat plankehegn, bortset fra området omkring ridebanen. De har valgt et fast hegn for at undgå, at hestene løber løbsk. Farven sort er valgt af æstetiske hensyn. De var ikke klar over, at der skulle søges tilladelse. Ingen – hverken advokat eller ejendoms-mægler – har nævnt noget om fredningen i forbindelse med huskøbet.

Tanja Hald Madsen oplyste (ad pkt. 2), at man nok burde have valgt et hegn i naturmateriale. Bortset herfra har kommunen ingen indvendinger.

Katrine Carlsson oplyste (ad pkt. 3), at forlængelsen vel er fra 2004 – i hvert fald fra længe før de erhvervede ejendommen. De har malet gavlen, idet malingen var skallet af, men derudover har de ikke foretaget sig noget.

Tanja Hald Madsen oplyste (ad pkt. 3), at kommunen ikke har indvendinger.

Katrine Carlsson oplyste (ad pkt. 4), at de udskiftede taget i 2022 som følge af en ”grim” K3’er. De valgte en farve og et materiale, der matchede det resterende tag på ejendommen.

Tanja Hald Madsen oplyste (ad pkt. 4), at taget på boligen muligvis har været rødt for år tilbage. Det er dog svært at se på de eksisterende luftfotos. Kommunen har ingen indvendinger.

Katrine Carlsson oplyste (ad pkt. 5), at de oprindelig søgte om tilladelse til at plante et læhegn, som skulle gå helt ned til vejen. Det blev dog aldrig til noget.

Tanja Hald Madsen oplyste (ad pkt. 5), at kommunen ikke har indvendinger – dog ville et levende hegn være et mere ”naturligt” valg.

Katrine Carlsson oplyste (ad pkt. 6), at volden er ca. 1,6 meter høj. Tidligere ejer søgte om tilladelse til volden, hvilket også blev givet. Uden volden vil ejendommens værdi falde betydeligt.

Tanja Hald Madsen oplyste (ad pkt. 6), at det er korrekt, at kommunen i 2008 gav tilladelse til en støjvold. Det sidste stykke af volden, som løber ved indkørslen og hestefolden, var dog ikke

omfattet af tilladelsen. Kommunen har ingen indvendinger. Det er utvivlsomt nødvendigt med en støjvold på ejendommen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Formålet med fredningen er bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området. Det fremgår desuden at der ikke må opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

På baggrund af besigtigelsen finder fredningsnævnet ikke, at de etablerede forhold beskrevet i punkt 1-4 og 6 udgør noget større indgreb i det fredede område og der findes derfor at burde gives dispensation hertil.

Efter besigtigelsen findes plankeværket omtalt i punkt 5 at udgøre et fremmedelement i forhold til den bøgéhæk, som plankeværket står i forlængelse af.

Fredningsnævnet meddeler derfor lovliggørende dispensation til det ansøgte på nær det i punkt 5 nævnte plankeværk.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 29. februar 2024

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Katrine Carlsson (lodsejer),

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, trte@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, planer@msj.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet Sønderborg, soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

15. juli 2024
FN SJS 13/2024

FN SJS 13/2024: Ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne af lodsejerne Anna og Niels Fr. Jensen om dispensation til nedrivning af eksisterende bolig og driftsbygninger samt efterfølgende opførelse af ny bolig og garage på ejendommen Vemmingbundvej 21, 6310 Broager inden for fredningen af Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 12. marts 2024 modtaget en ansøgning Sønderborg Kommune på vegne af lodsejerne Anna og Niels Fr. Jensen om dispensation til nedrivning af eksisterende bolig og driftsbygninger samt efterfølgende opførelse af ny bolig og garage på ejendommen Vemmingbundvej 21, 6310 Broager inden for fredningen af Dybbøl.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele delvis dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Nedenfor fremgår et uddrag af ansøgningsmaterialet:

"...

Sønderborg Kommune har modtaget en ansøgning om nedrivning af eksisterende bolig og driftsbygninger, samt opførelse af ny bolig og garage på ejendommen Vemmingbundvej 21, 6310 Broager, matr.nr. 12 Broager Ejerlav, Broager.

Ejendommen er omfattet af Dybbølfredningen reg. nr. 7770. Fredningens formål er, "at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området."

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte kræver dispensation.

Det ansøgte

JKA-ARKITEKTER ApS ansøger på vegne af ejerne Anna og Niels Fr. Jensen om at nedrive eksisterende bolig og driftsbygninger og opføre en ny bolig og garage.

- Facader opmures i blødstrøgne teglsten i gullige toner, som Cassis Coal fra Egersund Tegl.
- Vindues- og facadepartier udføres i koksgrå træ/aluminium.

Foto af Cassis Coal (<https://www.egersund.com/produkter/mursten/facade-mursten/ew2173-cassis-coal.html>)

Indkørsel, haveanlæg og terrasse

- Indkørsel og gårdsplads ønskes belagt med grus, evt. med en afgrænsende kantsten mod plæne og eng.
- Haveanlæg bliver begrænset til det oprindelige omfang.
- Terrassen bliver med faste belægninger i enten natursten eller betonfliser, som holdes i terræn.
- Mellem gårdsplads og maskinlade, bibeholdes eksisterende maskinplads med grus.
- Øvrigt areal omkring udlægges til mark/eng.

Placering af adgangsveje/indkørsler

Ansøger ønsker fortsat to adgangsveje til ejendommen. Eksisterende indkørsler ønskes flyttes, med ny placering som illustreret, for at tilgodese oversigtsforhold og cyklister. Eksisterende indkørsel til lade bliver, hvor den er i dag.

Terrænregulering

Ansøger ønsker en terrænregulering, som fremgår af plantegning og snit den vedlagte fil "H1_N200-Stuationsplan". Stuehuset anlægges i kote 18 DVR90.

Vand

Ansøger oplyser, at regnvand håndteres via faskine og spildevand via minirenseanlæg, som afsluttes i terrænhøjde via et eller flere dæksler.

Sønderborg Kommunes bemærkninger

Ejendommen er synlig over større afstande i det fredede område, som omfatter dele af kystlandskabet mod Vemmingbund. Ejendommen ligger placeret højt og fritliggende i landskabet.

I kommuneplanen (2023-2035) er området udpeget til større sammenhængende landskab, bevaringsværdigt landskab og kystorienteret landskab. Der er således tale om et område hvor hensynet til landskabet vægtes højt.

Nedrivning

De ældste dele af ejendommen er opført i år 1900 ifølge BBR og er ikke udpeget som bevaringsværdig. Kommunen vurderer ikke at en nedrivning af bebyggelsen på ejendommen vil medføre en væsentlig negativ påvirkning. Dog er det væsentligt, at det nye byggeri indpasses de stedlige og landskabelige forhold i det fredede område.

Opførelse af bolig og garage

Det ansøgte projekt opføres som erstatning for de nedrevne bygninger. Det er kommunens vurdering, at byggeriet skal være i tråd med den stedlige byggeskik for at understøtte fredningens formål om at skabe forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie.

Placering og størrelse

Kommunen vurderer at bygningernes placering og volumener ikke er fremmede for ejendommen, og at det ønskede byggeri derfor ikke vil påvirke landskabet væsentligt. Idet der rives mange bygninger ned, vil afstanden mellem maskinladen og boligen med garage synes større. Der vil således blive skabt et større, bygningstomt areal imellem bygningskroppene, hvilket adskiller sig fra den nuværende bebyggelsesstruktur. Garagens placering i forhold til det nye stuehus bevirker dog, at arealets skala brydes en smule ned, og der bliver skabt en rumlig afgrænsning af gårdspladsen.

Udformning

Boligen udføres i tegl og udformes med længehuskarakter og sadeltag. Kommunen vurderer, at bygningernes overordnede udformning er indpasset det fredede områdes byggeskik.

De to overdækkede terrasser i stueetagen ses med et andet formprincip end et traditionelt stuehus.

Boligens døre og vinduer udføres med symmetri på begge sider af frontispicerne. Vedhæftet ses historiske fotos af den nuværende ejendom, som i udgangspunktet har haft bondehusvinduer og senere lidt bredere vinduespartier, som det ses i dag.

Det er kommunens vurdering, at projektet bør tilrettes i henhold til hierarkiet mellem døre og vinduer samt deres opdeling/opsprosnings, for at understøtte byggeriets indpassning i det fredede område.

Tagmaterialer

Af hensyn til ejendommens synlighed og placering i det fredede landskab, er det kommunens vurdering, at der bør anvendes en tegltype med så lille en refleksion som muligt f.eks. ubehandlet vingetegl.

Indkørsel, maskinplads, haveanlæg og terrasse

Materiale i indkørsel, maskinplads og gårdsplads

Såfremt ”grus” ser ud som på nedenstående referencefotos, vurderer, Sønderborg Kommune, at det vil være stedligt autentisk.

Referencefotos med grus.

Omfang af haveanlæg

Sønderborg Kommune vurderer, at med reduktion af havens omfang, svarer det nu omtrentligt til omfanget på fredningstidspunktet. Kommunen vurderer derfor, at havens omfang ikke kræver dispensation fra fredningen.

Terrasser

Der er tale om relativt store arealer med flisebelægning. Kommunen anbefaler, at arealet ikke bliver større af hensyn til landskabskarakteren. Holdes materialerne i afdæmpede farver, vurderer Sønderborg Kommune, at terrasserne i det viste omfang ikke vil medføre en væsentlig negativ landskabelig påvirkning.

Terrænregulering

Terrænet ændres væsentligt, særligt omkring det nye hus, hvor terrænet udlignes, så der dannes et jævnt plateau. Mod nord skabes et plateau, hvor terrænspringet skubbes længere ud i landskabet. Foran huset, mod øst, fyldes en lavning op.

Grundet ejendommens placering i landskabet er det væsentligt at være opmærksom på, at terrænet i forbindelse med byggeriet reguleres med en blød overgang, som nedtoner overgangen mellem byggeriet og det omgivende terræn.

Placering af adgangsveje/indkørsler

Udtalelse fra kommunens vejmyndighed:

"Når de også skal have erhverv, vil der godt kunne give tilladelse til at de beholder adgang B og får tilladelse til etablering af adgang A. Jeg skal til brug for udfærdigelse af en adgangstilladelse have en situationsplan med angivelse af mål."

Natura 2000 og bilag IV-arter

Der er ca. 500 m fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område, som er habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als. Der er ca. 700 m fra det ansøgte til fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor. Udpegningsgrundlaget for Flensborg Fjord og Nybøl Nor er edderfugl og hvinand.

Udpegningsgrundlaget for Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als er sandbanke, rev og marsvin.

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte, ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder og deres udpegningsgrundlag.

Der er ikke registreringer af bilag IV arter tæt på ejendommen. De nærmeste er løvfrø og strandtudse i engområder ved Vemmingbund ca. 5-600 m nordøst for ejendommen.

I forhold til bilag IV arter er der ikke registreringer af bilag IV arter i umiddelbar nærhed af projektarealet. Der er registreringer af 7 flagermusarter indenfor 5000 m. Det drejer sig om vand-, brun-, dværg-, frynse-, langøret-, pipistrel- og sydflagermus ved særligt ved mindre skovområder, hegn og Nybøl Nor. Derudover findes der i vandhuller og engarealer indenfor 1000 m observationer af bilag IV paddearterne løvfrø og strandtudse. De nærmeste er i engområder ved Vemmingbund ca. 5-600 m nordøst for ejendommen. I arter.dk er der også registreringer af flere sårbare rødlistede fuglearter i nærområdet indenfor 1000 m, som rød glente, spurvehøg, gravand og stær.

Der må ikke laves foranstaltninger som kan skade bilag IV arters yngle- eller rastesteder eller forårsage individdrab. Før bygningerne kan nedrives er der derfor foretaget en professionel undersøgelse for om der er flagermus, der bruger bygningerne til rast eller ynglested. Rapporten om flagermus i bygningerne konkluderer på baggrund af manuel undersøgelse, UV-lys og vildtkameraer, at der ikke er tegn på flagermus i nogen af bygningerne. På den baggrund er det kommunens vurdering at der ikke er behov for en udslusning af flagermus før bygningerne kan nedrives.

Rapporten konkluderer også at der findes et bosted for mår på loftet i den største bygning mod syd. Måren er ikke en bilag IV art, men da alle vilde pattedyr er fredede imod drab i Danmark udenfor jagtperioder anbefales det før nedrivning at skræmme måren væk fra bygningen (ved elektrisk lys eller radio) og at undlade af nedrive i perioden med afkom (marts/april – juni/juli), hvis måren har unger.

Kommunen vurderer på baggrund af det ansøgte karakter og beliggenhed, og på baggrund af flagermusundersøgelsen, at det ansøgte, ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning af de plantearter eller yngle- og rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

...”

Museum Sønderjylland ved museumsinspektør Carsten Porskrog Rasmussen har på fredningsnævnets foranledning i udtalelse af 1. juli 2024 anført følgende:

”Ansøgningen drejer sig om nedrivning af det meste af en eksisterende landejendom og opførelse af ny beboelsesejendom og garage på samme sted, inden for Dybbølfredningen.

Museet har besøgt stedet og set på indsyn forskellige steder fra. Ejendommen ligger i udkanten af Dybbølfredningen, mellem en anden landbrugsejendom og et større sommerhusområde, men dog for sig og ret højt. Fra vejen, hvor den ligger, er den kun

begrænset synligt pga. et levende hegn, og fra Vemmingbund dækker sommerhusområdet. Derimod er ejendommen meget synlig f.eks. fra Stenbæk ca. 800 meter mod nord. Den er også synlig fra Dybbøl Banke, men her er afstanden så stor, at bygningers detaljerede udformning næppe kan opfattes af ret mange. Kort sagt er vi perifert i fredningen og ikke i dens vigtigste og mest følsomme område, men dog inden for den og klart synligt fra offentlig vej.

Museet kan grundlæggende tilslutte sig de bemærkninger, Sønderborg Kommune har afgivet. Der er ingen betænkelighed ved nedrivning af de eksisterende bygninger, som ikke rummer bevaringsværdier. Det nye byggeri er tænkt noget anderledes placeret, utvivlsomt aht. udsigt, men det er ikke mindre harmonisk end det bestående, og for så vidt vil de påtænkte byggerier og en bygning, der tænkes bevaret, danne en form for gårdsrum, som passer bedre til egnens skik end det nuværende.

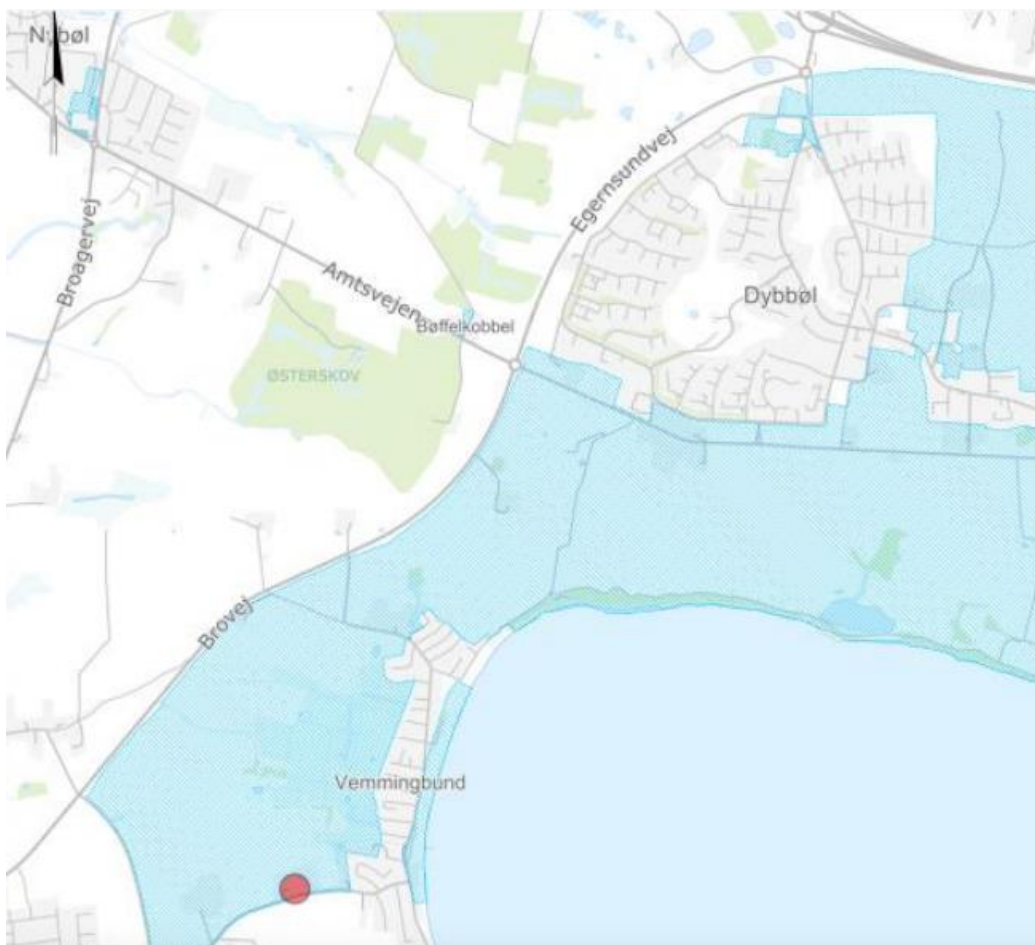
Når det gælder bygningernes volumener og materialer, kan museet også følge kommunen. Der tænkes bygget i gullige sten, og egnens skik er enten gule sten eller pudset byggeri. De påtænkte sten har en lidt anden tone end traditionen byder, men den afvigelse er ikke problematisk. Museet er enig med kommunen i, at tagmaterialet ikke må være skinnende. Museet kan ikke vurdere, om det er tilgodeset i forslaget.

Tilbage står hensynet til en tilpasning til traditionel byggeskik, som der er præcedens for inden for Dybbøl-fredningen. Her lever husets grundform med saddetag og gennemgående frontispice nogenlunde op til traditionen, om end taghældningen er lidt lavere og frontispicen lidt større, end traditionen tilsiger. Derimod er udformningen af vinduer mv. udpræget modernistisk og i klar modstrid med traditionen, som tilsiger en taktfast rytme af mange mindre vinduer, og som ikke rummer store glaspartier. Traditionel byggeskik omfatter sprossede vinduer og et klart skel mellem vinduer og døre.

Museet er enig med kommunen i, at det var ønskeligt, at byggeriet i højere grad respekterede byggeskikken og ikke fremstod så modernistisk med de store glaspartier, særligt mod øst, og i højere grad blev tilpasset traditionel stuehusstil, der i sin kerne bl.a. omfatter en taktfast rytme med flere og mindre vinduer, skel mellem vinduer og døre mv.”

Den omhandlede ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner, Sønderborgs Amt.

Det fredede område ses markeret nedenfor på oversigtskortet (vist med blå skravering). Den omhandlede ejendoms placering er vist med en rød prik.

Fredningsbestemmelserne er indsat nedenfor:

§ 1. Fredningens formål

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

§ 3. Nye landbrug

Der må ikke oprettes nye landbrug, medmindre det sker ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme.

§ 4. Arealernes drift

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil. Sædvanlige driftsændringer af landbrugsarealerne er tilladt, men der må ikke etableres hønseri, ande-, gåse- og pelsdyrfarme eller fiskeribrug, og der må ikke foretages tilplantning, heller ikke til juletræer eller pyntegrønt, eller oprettes planteskole. I den del af fredningsområdet, som var omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 og er særligt vist på fredningskortet, må der heller ikke oprettes gartneri.

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

Skove, krat og skrænter skal bevares, og tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer må ikke ændres, f.eks. ved afvanding.

§ 5. Terrænændringer

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering.

Fredningen er dog ikke til hinder for, at der under iagttagelse af § 4, sidste stk., foretages dræning til forbedring af landbrugsdriften, at der graves grus til eget brug, eller at den eksisterende udgravning på "Avnbjerg" opfyldes som led i udførelsen af naturpleje.

§ 6. Bebyggelse

a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.

c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til:

1. opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom, der oprettes ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme,
2. udflytning af en landbrugsejendoms bygninger, hvis den pågældende ejendom ikke længere kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygningerne, og

3. opførelse af nye landbrugsbygninger for ejeren af en af de tre landbrugsejendomme i Smøl med arealer i det fredede område (matr.nr. 3, 8, 69, 72, 100 og 198 Smøl og matr.nr. 241 Broager) under forudsætning af, at opførelsen sker i forbindelse med en jordfordeling, der samler de 3 ejendommers jord i fredningsområdet under en ejendom.

Det er dog en betingelse for Fredningsnævnets pligt til at dispensere, at driftsbygningerne opføres senest samtidig med stuehuset, at bygningshøjden ikke overstiger 12,5 meter for driftsbygninger og 8,5 meter for stuehuset, og at der er et rimeligt størrelsesforhold mellem drifts- og beboelsesbygningerne. Fredningsnævnet kan i øvrigt afvise den af ejeren ønskede placering af de nye bygninger, hvis placeringen eller bygningernes udformning er uheldig ud fra landskabelige hensyn, og hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som ikke vil påføre ejeren usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

e. Uanset forbuddet i stk. l kan der på matr.nr. 173 Dybbøl uden hensyn til fredningen udføres de om- og tilbygningsarbejder, som er godkendt af Miljøministeriet og - så længe det af ministeriet i 1981 nedsatte Dybbøludvalg opretholdes - tillige af dette udvalg.

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

§ 8. Campingvogne, telte

Der må kun anbringes campingvogne, telte og lignende i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse.

§ 9. Veje og stier

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

§ 10. Særlige anlægsarbejder m.v.

Anlægsarbejder m.v., der til opfyldelse af fredningens formål udføres af staten ved Miljøministeriet eller Sønderjyllands Amtsråd efter indhentet udtalelse fra Dybbøludvalget, kan gennemføres uden hensyn til de foranstående fredningsbestemmelser, hvis foranstaltningerne udføres på offentligt ejede arealer eller med samtykke fra vedkommende private ejer.

§ 11. Landevejsalléen

Langs landevejen fra Sønderborg til Dybbøl skal der til stadighed opretholdes en allé. Vejmyndigheden skal forelægge Fredningsnævnet en samlet plan for de foranstaltninger, som ønskes foretaget med henblik herpå. Når Fredningsnævnet har godkendt planen, må der ikke ske væsentlige afvigelser fra planen uden nævnets tilladelse.

§ 12. Offentlighedens adgang

Den ret til færdsel og ophold på strandbredder og udyrkede arealer, som tilkommer offentligheden efter reglerne i naturfredningslovens §§ 54 og 56, udvides således:

- a. Offentligheden har ret til at færdes til fods på en natursti på skræntoverkanten langs kysten på strækningen fra Sønderborg (Brohovedskansen) og omtrent til Skansegårds vestskel, således som det er vist på fredningskortet. Stien kan gives en bredde af 3 meter fra den til enhver tid værende skræntoverkant. Det påhviler staten ved Miljøministeriet og Sønderjyllands Amtsråd at anlægge og vedligeholde stien som natursti. På begæring af vedkommende private ejer skal amtsrådet lade opsætte et hegn på stiens landside, og der skal udføres nødvendig afmærkning og afskærmning langs kystskrænten.
- b. Offentligheden har ret til at færdes på et 6 meter bredt areal over matr.nr. 18, Dybbøl, fra landevejen til udsigtpunktet Avnbjerg, således som det er vist på fredningskortet.
- c. Offentligheden har ret til at færdes på de stier, der er anlagt eller i øvrigt anlægges af det offentlige.

§ 13. Naturpleje

Til opfyldelse af fredningens formål har Sønderjyllands Amtsråd ret til uden udgift for ejeren at lade foretage naturpleje i skove og krat, på skrænter, vådområder og andre udyrkede arealer, der ikke ejes af staten, f.eks. ved udtynding, hugst, slåning eller lignende. Det er dog en betingelse, at plejeforanstaltningerne enten er tiltrådt af ejeren eller godkendt af Fredningsnævnet.

§ 15. Dispensationer

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har den 16. maj 2024 foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog formanden, dommer Henrik Tosti, det ministerudpegede medlem, Aksel Voigt, og det kommunalt udpegede medlem, Asger Romme Andersen. Desuden deltog lodsejerne Anna og Niels Fr. Jensen, JKA-ARKITEKTER ApS ved Martin Dall og Jørn Andresen samt Sønderborg Kommune ved Trine Fryjana Theede og Line Stephansen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Martin Dall oplyste supplerende, at man med det ansøgte ønsker at skabe et mere moderne udtryk. Havearealet skal halveres, hvilket vil bringe haven i en størrelsesorden som på fredningstidspunktet, ligesom den foreviste lunke vil blive fyldt op.

Trine Fryjana Theede oplyste, at kommunen ikke har indvendinger mod selve nedrivningen eller ændringerne i relation til havearealet. Hvis gårdspladsen etableres med underlag som beskrevet i ansøgningsmaterialet, har kommunen heller ikke bemærkninger hertil.

Line Stephansen oplyste, at kommunen ikke umiddelbart er positivt stemt over for det mere ”moderne” udtryk med større vinduespartier og lignende. Ejendommen vil utvivlsomt blive mere synlig for udefrakommende, hvis projektet gennemføres, og man bør derfor have fokus på, om de store glaspartier, herunder eventuelt genskær, kan udgøre et problem i forhold til fredningsbestemmelserne.

Niels Fr. Jensen oplyste, at man ved det ansøgte fjerner en stor del af bygningsmassen, hvilket utvivlsomt vil gøre ejendommen mindre synlig for omverdenen, end den er nu. Det er desuden ikke muligt at se ejendommen fra stranden.

Jørn Andresen oplyste, at han i flere tilfælde har været med til at bygge ”moderne” inden for Dybbøl-fredningen – tilmed inden for område A.

I forlængelse af besigtigelsen blev sagen udsat på indhentelse af bemærkninger til det ansøgte fra Museum Sønderjylland, idet det ikke kunne udelukkes, at museets bidrag til sagens oplysning kunne få betydning for fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til

formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen, at nedrivningen af de eksisterende bygninger, som ikke rummer bevaringsværdier og opførelse af en ny beboelsesejendom og garage på nogenlunde samme sted som det eksisterende stuehus som udgangspunkt ikke vil være i strid med fredningens formål eller virke skæmmende for det fredede område.

Fredningsnævnet kan i det hele – på trods af placeringen af ejendommen i det fredede område – tilslutte sig Sønderborg Kommunes og museum Sønderjyllands bemærkninger til ansøgningen.

Byggeriet skal derfor i højere grad respektere byggeskikken i det fredede område, hvorfor de store glaspartier, særligt mod øst ikke kan godkendes. Glaspartierne skal i højere grad tilpasses traditionel stuehusstil, der i sin kerne bl.a. omfatter en taktfast rytme med flere og mindre vinduer, skel mellem vinduer og døre mv.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til nedrivning af eksisterende bolig og driftsbygninger, samt opførsel af ny bolig og garage som vist på skitse vedlagt ansøgningen, men således at en endelig dispensation forudsætter fremsendelse af et endeligt projekt, der skal udarbejdes i overensstemmelse med de anvisninger, som Sønderborg Kommune og Museum Sønderjylland er fremkommet med.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med

virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg den 15. juli 2024

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Jka Arkitekter ApS, mtd@jka-arkitekter.dk; jka@jka-arkitekter.dk
Anna og Niels Fr. Jensen,
Sønderborg Kommune, trte@sonderborg.dk, mkpd@sonderborg.dk, post@sonderborg.dk
hasp@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet Sønderborg, birger.soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

11. september 2024
FN SJS 46/2024

FN SJS 46/2024: Ansøgning om dispensation til midlertidig opstilling af beboelsesvogn inden for fredningen af Dybbøl

Fredningsnævnet har den 19. juli 2024 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne af lodsejerne Lene og Søren Frisk Muusmann ved C & W Arkitekter A/S om dispensation til midlertidig opstilling af en beboelsesvogn på ejendommen Dybbøl Banke 23, 6400 Sønderborg, inden for fredningen af Dybbøl.

Fredningsnævnets formand har i medfør af bekendtgørelse om forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele lovliggørende dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

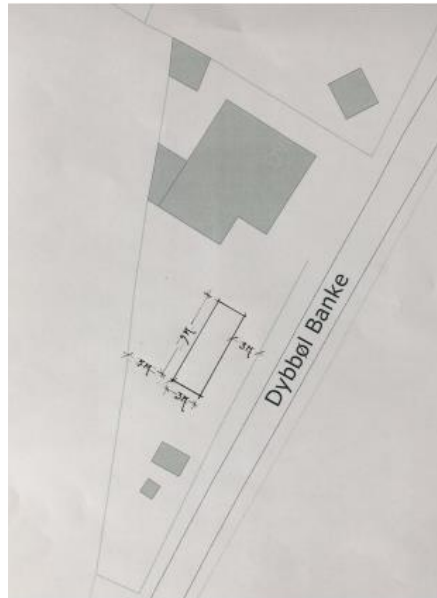
Sagens baggrund

Baggrunden for ansøgningen er, at ejerne, som for nylig har erhvervet ejendommen, er blevet bekendt med, at ejendommen er ramt af skimmelsvamp i en sådan grad, at den for tiden er ubeboelig.

Ejerne ønsker at rive den nuværende bolig ned med henblik på opførelse af en ny. Beboelsesvognen vil gøre det muligt for ansøger at bo på ejendommen, mens byggearbejdet står på. Den ønskes så vidt muligt opstillet i perioden fra den 1. august 2024 til den 1. august 2026.

Beboelsesvognen har følgende mål: bredde 3 meter, længde 9 meter og højde 2,8 meter.

Nedenfor fremgår et kort og fotos, som viser henholdsvis den ønskede placering og beboelsesvognens udtryk.

Kortbilag med placering af beboelsesvogn på matriklen.

Fotobilag af beboelsesvognen - udvendige forhold

Fotobilag af beboelsesvognen - indvendige forhold

Sønderborg Kommune har anført følgende til ansøgningen:

”...

Som det bl.a. ses på de vedlagte streetview på side 5 og 6, vil vognen kunne opleves i det åbne kystlandskab. Sønderborg Kommune vurderer dog, at en midlertidig opstilling af en beboelsesvogn ikke vil medføre en væsentlig negativ landskabelig påvirkning, da den opstilles i en begrænset periode. Sønderborg Kommune vurderer dog, at

en placering længere mod vest og dermed længere inde på grunden, vil mindske den landskabelige påvirkning.

Herudover vurderer kommunen, at beboelsesvognen ikke vil forringe oplevelsen af områdets historie væsentligt. Det vurderes desuden, at vognen ikke vil påvirke almenhedens færdsel i området, da vognen opstilles indenfor et privat have areal.

Kommunen anbefaler dog, at fredningsnævnet i en evt. dispensation fastsætter en dato, hvorefter beboelsesvognen skal være fjernet.

Opstilling af beboelsesvognen kræver landzonetilladelse

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000-område er Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als, der består af habitatområde nr. H173. Der er ca. 700 m til området. Området er udpeget som Natura 2000-område på grund af en række naturtyper og arter:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. H173	
Naturtyper	Bugt Rev Sandbanke
Arter	Marsvin

De udpegede naturtyper i Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als er særlig følsomme overfor bl.a. bundslæbende fiskeri. Projektet påvirker ikke naturtyperne i udpegningsgrundlaget. Marsvin kan ende som bifangst i garnfiskeriet, og er følsomt over for ændringer i naturtyperne.

Herudover er Natura 2000-området, Flensborg Fjord og Nybøl Nor, som består af fuglebeskyttelsesområdet F64 ca. 900 m fra det ansøgte. Området er udpeget på grund af følgende arter:

F64	
Arter	
Edderfugl	
Hvinand	

På baggrund af projektets karakter vurderer kommunen, at projektet ikke i sig selv, eller i sammenhæng med andre projekter, forringer levevilkårene for de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlagene.

Bilag IV-arter

På baggrund af projektets karakter afvises det, at projektet vil ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i EU-habitatdirektivets bilag IV.

...”

Streetview

COWI multiviewer maj 2022.

Kig fra Flensborg Landevej mod sydvest. Beboelsesvognes omtrentlige placering er vist med en rød pil.

Kig fra vejen Dybbøl Banke mod sydvest. Beboelsesvognes omtrentlige placering er vist med en rød pil.

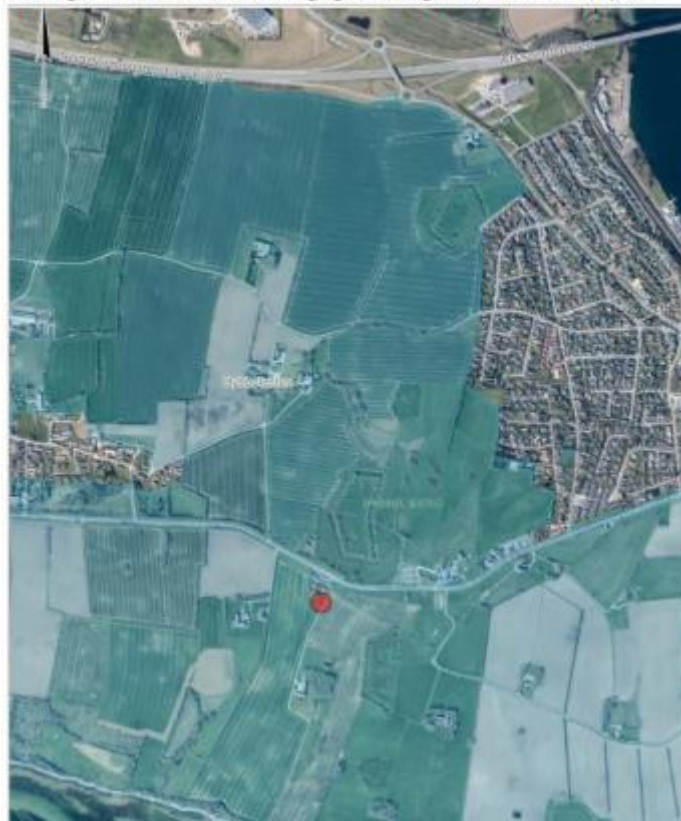
Kig fra vejen Dybbøl Banke mod nord-nordøst. Beboelsesvognes omtrentlige placering er vist med en rød pil.

Den omhandlede ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner, Sønderborgs Amt.

Oversigtskort med fredningen

Fredningen er vist med blå skravering og det ansøgte er vist med en rød prik.

Fredningsbestemmelserne er indsat nedenfor:

§ 1. Fredningens formål

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

§ 3. Nye landbrug

Der må ikke oprettes nye landbrug, medmindre det sker ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme.

§ 4. Arealernes drift

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil. Sædvanlige driftsændringer af landbrugsarealerne er tilladt, men der må ikke etableres hønseri, ande-, gåse- og pelsdyrfarme eller fiskeribrug, og der må ikke foretages tilplantning, heller ikke til juletræer eller pyntegrønt, eller oprettes planteskole. I den del af fredningsområdet, som var omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 og er særligt vist på fredningskortet, må der heller ikke oprettes gartneri.

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

Skove, krat og skrænter skal bevares, og tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer må ikke ændres, f.eks. ved afvanding.

§ 5. Terrænændringer

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering.

Fredningen er dog ikke til hinder for, at der under iagttagelse af § 4, sidste stk., foretages dræning til forbedring af landbrugsdriften, at der graves grus til eget brug, eller at den eksisterende udgravning på "Avnbjerg" opfyldes som led i udførelsen af naturpleje.

§ 6. Bebyggelse

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.
- d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til:
1. opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom, der oprettes ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme,
 2. udflytning af en landbrugsejendoms bygninger, hvis den pågældende ejendom ikke længere kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygningerne, og
 3. opførelse af nye landbrugsbygninger for ejeren af en af de tre landbrugsejendomme i Smøl med arealer i det fredede område (matr.nr. 3, 8, 69, 72, 100 og 198 Smøl og matr.nr. 241 Broager) under forudsætning af, at opførelsen sker i forbindelse med en jordfordeling, der samler de 3 ejendommers jord i fredningsområdet under en ejendom.

Det er dog en betingelse for Fredningsnævnets pligt til at dispensere, at driftsbygningerne opføres senest samtidig med stuehuset, at bygningshøjden ikke overstiger 12,5 meter for driftsbygninger og 8,5 meter for stuehuset, og at der er et rimeligt størrelsesforhold mellem drifts- og beboelsesbygningerne. Fredningsnævnet kan i øvrigt afvise den af ejeren ønskede placering af de nye bygninger, hvis placeringen eller bygningernes udformning er uheldig ud fra landskabelige hensyn, og hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som ikke vil påføre ejeren usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

e. Uanset forbuddet i stk. l kan der på matr.nr. 173 Dybbøl uden hensyn til fredningen udføres de om- og tilbygningsarbejder, som er godkendt af Miljøministeriet og - så længe det af ministeriet i 1981 nedsatte Dybbøludvalg opretholdes - tillige af dette udvalg.

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

§ 8. Campingvogne, telte

Der må kun anbringes campingvogne, telte og lignende i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse.

§ 9. Veje og stier

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

§ 10. Særlige anlægsarbejder m.v.

Anlægsarbejder m.v., der til opfyldelse af fredningens formål udføres af staten ved Miljøministeriet eller Sønderjyllands Amtsråd efter indhentet udtalelse fra Dybbøludvalget, kan gennemføres uden hensyn til de foranstående fredningsbestemmelser, hvis foranstaltningerne udføres på offentligt ejede arealer eller med samtykke fra vedkommende private ejer.

§ 11. Landevejsalléen

Langs landevejen fra Sønderborg til Dybbøl skal der til stadighed opretholdes en allé. Vejmyndigheden skal forelægge Fredningsnævnet en samlet plan for de foranstaltninger, som ønskes foretaget med henblik herpå. Når Fredningsnævnet har godkendt planen, må der ikke ske væsentlige afvigelser fra planen uden nævnets tilladelse.

§ 12. Offentlighedens adgang

Den ret til færdsel og ophold på strandbredder og udyrkede arealer, som tilkommer offentligheden efter reglerne i naturfredningslovens §§ 54 og 56, udvides således:

- a. Offentligheden har ret til at færdes til fods på en natursti på skræntoverkanten langs kysten på strækningen fra Sønderborg (Brohovedskansen) og omtrent til Skansegårdens vestskel, således som det er vist på fredningskortet. Stien kan gives en bredde af 3 meter fra den til enhver tid værende skræntoverkant. Det påhviler staten ved Miljøministeriet og Sønderjyllands Amtsråd at anlægge og vedligeholde stien som natursti. På begæring af vedkommende private ejer skal amtsrådet lade opsætte et hegn på stiens landside, og der skal udføres nødvendig afmærkning og afskærmning langs kystskrænten.
- b. Offentligheden har ret til at færdes på et 6 meter bredt areal over matr.nr. 18, Dybbøl, fra landevejen til udsigtspunktet Avnbjerg, således som det er vist på fredningskortet.
- c. Offentligheden har ret til at færdes på de stier, der er anlagt eller i øvrigt anlægges af det offentlige.

§ 13. Naturpleje

Til opfyldelse af fredningens formål har Sønderjyllands Amtsråd ret til uden udgift for ejeren at lade foretage naturpleje i skove og krat, på skrænter, vådområder og andre

udyrkede arealer, der ikke ejes af staten, f.eks. ved udtynding, hugst, slåning eller lignende. Det er dog en betingelse, at plejeforanstaltningerne enten er tiltrådt af ejeren eller godkendt af Fredningsnævnet.

...

§ 15. Dispensationer

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Ved brev af 26. august 2024 har fredningsnævnet anmodet C & W Arkitekter A/S, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening og Friluftsrådet om bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist til den 9. september 2024.

Sønderborg Kommune har samme dag oplyst, at beboelsesvognen – siden ansøgningens fremsendelse til fredningsnævnet – er blevet stillet op på ejendommen.

Der er ikke herudover modtaget bemærkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke, at det ansøgte strider mod fredningens formål.

Der er tale om midlertidig opstilling af en mindre beboelsesvogn i tilknytning til eksisterende bebyggelse. Vognen har et relativt neutralt udtryk, som i forhold til farve og materiale umiddelbart ses at harmonere med landskabet og omgivelserne i øvrigt.

Opstillingen kan efter de foreliggende oplysninger desuden ikke antages at ville påvirke beskyttede Natura 2000-områder og bilag IV-arter på negativ vis.

Fredningsnævnet meddeler derfor lovliggørende dispensation til det ansøgte på betingelse af, at beboelsesvognen straks fjernes fra ejendommen, når byggearbejdet er færdiggjort og under alle omstændigheder senest den 1. august 2026.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse

er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 11. september 2024

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

C & W Arkitekter A/S, joc@cw-arkitekter.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, by-landskab@sonderborg.dk, trte@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet Sønderborg, birger.soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

1. oktober 2024
FN SJS 48/2024

FN SJS 48/2024 Revideret ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne af lodsejerne Anna og Niels Fr. Jensen om dispensation til nedrivning af eksisterende bolig og driftsbygninger samt efterfølgende opførelse af ny bolig og garage på ejendommen Vemmingbundvej 21, 6310 Broager inden for fredningen af Dybbøl.

I forlængelse af fredningsnævnets afgørelse af 15. juli 2024 under FN SJS 13/2024 har fredningsnævnet den 24. juli 2024 modtaget en revideret ansøgning vedhæftet nye tegninger.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele afslag på endelig dispensation som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

Den 15. juli 2024 traf fredningsnævnet afgørelse i nærværende sag (under FN SJS 13/2024), i hvilken forbindelse nævnet anførte følgende:

”Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen, at nedrivningen af de eksisterende bygninger, som ikke rummer bevaringsværdier og opførelse af en ny beboelsesejendom og garage på nogenlunde samme sted som det eksisterende stuehus som udgangspunkt ikke vil være i strid med fredningens formål eller virke skæmmende for det fredede område.

Fredningsnævnet kan i det hele – på trods af placeringen af ejendommen i det fredede område – tilslutte sig Sønderborg Kommunes og Museum Sønderjyllands bemærkninger til ansøgningen.

Byggeriet skal derfor i højere grad respektere byggeskikken i det fredede område, hvorfor de store glaspartier, særligt mod øst ikke kan godkendes. Glaspartierne skal i

højere grad tilpasses traditionel stuehusstil, der i sin kerne bl.a. omfatter en taktfast rytme med flere og mindre vinduer, skel mellem vinduer og døre m.v.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til nedrivning af eksisterende bolig og driftsbygninger, samt opførsel af ny bolig og garage som vist på skitse vedlagt ansøgningen, men således at en endelig dispensation forudsætter fremsendelse af et endeligt projekt, der skal udarbejdes i overensstemmelse med de anvisninger, som Sønderborg Kommune og Museum Sønderjylland er fremkommet med.”

I forlængelse af afgørelsen modtog fredningsnævnet den 24. juli 2024 en revideret ansøgning vedhæftet nye tegninger, jf. umiddelbart nedenfor:

Sønderborg Kommune har i forbindelse med den tidligere sag anført følgende vedrørende Natura 2000 og bilag IV-arter:

”Der er ca. 500 m fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område, som er habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als. Der er ca. 700 m fra det ansøgte til fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor. Udpegningsgrundlaget for Flensborg Fjord og Nybøl Nor er edderfugl og hvinand. Udpegningsgrundlaget for Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als er sandbanke, rev og marsvin.

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte, ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder og deres udpegningsgrundlag.

Der er ikke registreringer af bilag IV arter tæt på ejendommen. De nærmeste er løvfrø og strandtudse i engområder ved Vemmingbund ca. 5-600 m nordøst for ejendommen.

I forhold til bilag IV arter er der ikke registreringer af bilag IV arter i umiddelbar nærhed af projektarealet. Der er registreringer af 7 flagermusarter indenfor 5000 m. Det drejer sig om vand-, brun-, dværg-, frynse-, langøret-, pipistrel- og sydflagermus ved særligt ved mindre skovområder, hegn og Nybøl Nor. Derudover findes der i vandhuller og engarealer indenfor 1000 m observationer af bilag IV paddearterne løvfrø og strandtudse. De nærmeste er i engområder ved Vemmingbund ca. 5-600 m nordøst for ejendommen. I arter.dk er der også registreringer af flere sårbare rødlistede fuglearter i nærområdet indenfor 1000 m, som rød glente, spurvehøg, gravand og stær.

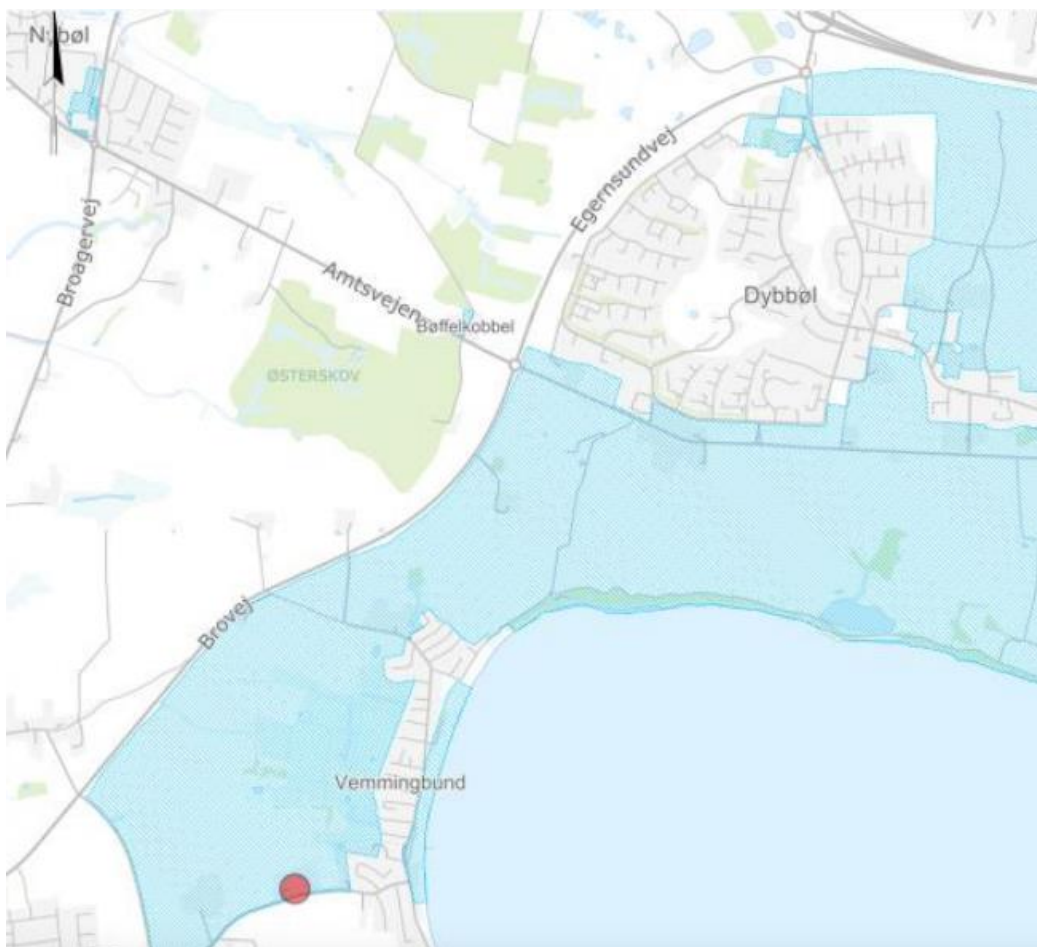
Der må ikke laves foranstaltninger som kan skade bilag IV arters yngle- eller rastesteder eller forårsage individdrab. Før bygningerne kan nedrives er der derfor foretaget en professionel undersøgelse for om der er flagermus, der bruger bygningerne til rast eller ynglested. Rapporten om flagermus i bygningerne konkluderer på baggrund af manuel undersøgelse, UV-lys og vildtkameraer, at der ikke er tegn på flagermus i nogen af bygningerne. På den baggrund er det kommunens vurdering at der ikke er behov for en udslusning af flagermus før bygningerne kan nedrives.

Rapporten konkluderer også at der findes et bosted for mår på loftet i den største bygning mod syd. Måren er ikke en bilag IV art, men da alle vilde pattedyr er fredede imod drab i Danmark udenfor jagtperioder anbefales det før nedrivning at skræmme måren væk fra bygningen (ved elektrisk lys eller radio) og at undlade af nedrive i perioden med afkom (marts/april – juni/juli), hvis måren har unger.

Kommunen vurderer på baggrund af det ansøgte karakter og beliggenhed, og på baggrund af flagermusundersøgelsen, at det ansøgte, ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning af de plantearter eller yngle- og rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.”

Den omhandlede ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner, Sønderborgs Amt.

Det fredede område ses markeret nedenfor på oversigtskortet (vist med blå skravering). Den omhandlede ejendoms placering er vist med en rød prik.

Fredningsbestemmelserne er indsat nedenfor:

§ 1. Fredningens formål

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

§ 3. Nye landbrug

Der må ikke oprettes nye landbrug, medmindre det sker ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme.

§ 4. Arealernes drift

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil. Sædvanlige driftsændringer af landbrugsarealerne er tilladt, men der må ikke etableres hønseri, ande-, gåse- og pelsdyrfarme eller fiskeribrug, og der må ikke foretages tilplantning, heller ikke til juletræer eller pyntegrønt, eller oprettes planteskole. I den del af fredningsområdet, som var omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 og er særligt vist på fredningskortet, må der heller ikke oprettes gartneri.

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

Skove, krat og skrænter skal bevares, og tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer må ikke ændres, f.eks. ved afvanding.

§ 5. Terrænændringer

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering.

Fredningen er dog ikke til hinder for, at der under iagttagelse af § 4, sidste stk., foretages dræning til forbedring af landbrugsdriften, at der graves grus til eget brug, eller at den eksisterende udgravning på "Avnbjerg" opfyldes som led i udførelsen af naturpleje.

§ 6. Bebyggelse

a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.

c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til:

1. opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom, der oprettes ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme,
2. udflytning af en landbrugsejendoms bygninger, hvis den pågældende ejendom ikke længere kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygningerne, og

3. opførelse af nye landbrugsbygninger for ejeren af en af de tre landbrugsejendomme i Smøl med arealer i det fredede område (matr.nr. 3, 8, 69, 72, 100 og 198 Smøl og matr.nr. 241 Broager) under forudsætning af, at opførelsen sker i forbindelse med en jordfordeling, der samler de 3 ejendommers jord i fredningsområdet under en ejendom.

Det er dog en betingelse for Fredningsnævnets pligt til at dispensere, at driftsbygningerne opføres senest samtidig med stuehuset, at bygningshøjden ikke overstiger 12,5 meter for driftsbygninger og 8,5 meter for stuehuset, og at der er et rimeligt størrelsesforhold mellem drifts- og beboelsesbygningerne. Fredningsnævnet kan i øvrigt afvise den af ejeren ønskede placering af de nye bygninger, hvis placeringen eller bygningernes udformning er uheldig ud fra landskabelige hensyn, og hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som ikke vil påføre ejeren usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

e. Uanset forbuddet i stk. l kan der på matr.nr. 173 Dybbøl uden hensyn til fredningen udføres de om- og tilbygningsarbejder, som er godkendt af Miljøministeriet og - så længe det af ministeriet i 1981 nedsatte Dybbøludvalg opretholdes - tillige af dette udvalg.

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

§ 8. Campingvogne, telte

Der må kun anbringes campingvogne, telte og lignende i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse.

§ 9. Veje og stier

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

§ 10. Særlige anlægsarbejder m.v.

Anlægsarbejder m.v., der til opfyldelse af fredningens formål udføres af staten ved Miljøministeriet eller Sønderjyllands Amtsråd efter indhentet udtalelse fra Dybbøludvalget, kan gennemføres uden hensyn til de foranstående fredningsbestemmelser, hvis foranstaltningerne udføres på offentligt ejede arealer eller med samtykke fra vedkommende private ejer.

§ 11. Landevejsalléen

Langs landevejen fra Sønderborg til Dybbøl skal der til stadighed opretholdes en allé. Vejmyndigheden skal forelægge Fredningsnævnet en samlet plan for de foranstaltninger, som ønskes foretaget med henblik herpå. Når Fredningsnævnet har godkendt planen, må der ikke ske væsentlige afvigelser fra planen uden nævnets tilladelse.

§ 12. Offentlighedens adgang

Den ret til færdsel og ophold på strandbredder og udyrkede arealer, som tilkommer offentligheden efter reglerne i naturfredningslovens §§ 54 og 56, udvides således:

- a. Offentligheden har ret til at færdes til fods på en natursti på skræntoverkanten langs kysten på strækningen fra Sønderborg (Brohovedskansen) og omtrent til Skansegårds vestske, således som det er vist på fredningskortet. Stien kan gives en bredde af 3 meter fra den til enhver tid værende skræntoverkant. Det påhviler staten ved Miljøministeriet og Sønderjyllands Amtsråd at anlægge og vedligeholde stien som natursti. På begæring af vedkommende private ejer skal amtsrådet lade opsætte et hegn på stiens landside, og der skal udføres nødvendig afmærkning og afskærmning langs kystskrænten.
- b. Offentligheden har ret til at færdes på et 6 meter bredt areal over matr.nr. 18, Dybbøl, fra landevejen til udsigtpunktet Avnbjerg, således som det er vist på fredningskortet.
- c. Offentligheden har ret til at færdes på de stier, der er anlagt eller i øvrigt anlægges af det offentlige.

§ 13. Naturpleje

Til opfyldelse af fredningens formål har Sønderjyllands Amtsråd ret til uden udgift for ejeren at lade foretage naturpleje i skove og krat, på skrænter, vådområder og andre udyrkede arealer, der ikke ejes af staten, f.eks. ved udtynding, hugst, slåning eller lignende. Det er dog en betingelse, at plejeforanstaltningerne enten er tiltrådt af ejeren eller godkendt af Fredningsnævnet.

§ 15. Dispensationer

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Ved brev af 6. september 2024 har fredningsnævnet anmodet Jka Arkitekter ApS, Anna og Niels Fr. Jensen, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening og Friluftsrådet Sønderborg om bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist til den 23. september 2024.

Sønderborg Kommune har i den forbindelse anført følgende:

”Sønderborg Kommune har den 6. september 2024 modtaget Fredningsnævnets høringsbrev vedr. revideret tegningsmateriale for opførelse af en ny bolig på Vemmingbundvej 21, 6310 Broager inden for fredningen af Dybbøl, og sender herved vores bemærkninger:

Af det tilrettede tegningsmateriale fremgår, at to af de dobbelte vinduesfag i østfacaden er ændret til to enkeltstående ét-fags vinduer på hver side af frontispicen. Ændringen bidrager med en antydning af traditionel fagdeling og vinduestakt i facaden. Dog fremstår de fire tilbageværende, dobbelte vinduesfag fortsat toneangivende for facadedisponeringen, hvilket afviger fra den traditionelle byggeskik i området.

...

Efter kommunens vurdering bør også de to yderste dobbelt-partier i østfacaden opdeles på samme måde, så der tilføjes en mellemliggende murpille imellem vindue og terrassedør. Derved opnås en mere gennemgående taktfasthed i facaden i tråd med den traditionelle stuehustypologi.

I frontispicen mod øst er de store vinduespartier blevet underinddelt, så de fremstår som to dobbelte terrassedøre samt to trekantede gavlvinduer. Ændringen nedtoner vinduernes karakter en smule, men rent udformningsmæssigt afviger gavlvinduerne og de symmetrisk placerede dobbeltdøre fortsat fra områdets traditionelle byggeskik.

Kommunen anerkender, at frontispicens dimensioner og funktionaliteten i det dobbelhøjede køkkenalrum skaber behov for større lysindfald, herunder også vinduesparti i gavlen.

Vi vil dog foreslå, at der - frem for to, vertikalt adskilte dobbeltdøre - etableres én centerplaceret dobbeltdør med størrelsesafstemt gavlvindue ovenover samt et smallere, fastmonteret vinduesparti på hver side.

Dette princip vil efter kommunens vurdering, læne sig tættere op ad facadedisponeringen i et traditionelt stuehus, hvor frontispice og indgangsparti udgør husets midterakse.

Da ejendommen ligger yderligt Dybbøl-fredningen, og bygningen vil opleves på lang afstand fra Brovej, hvor man fortrinsvis vil registrere facadens fagdeling, vurderer kommunen, at ét-fags vinduer uden traditionel opsprossning kan anvendes men, at vinduesformaterne imidlertid bør ensartes og udføres med brystning.

Supplerende bemærkninger vedr. ansøgers henvisning til to tidligere sager inden for Dybbøl-fredningen.

I mail af 7. juni 2024 til Fredningsnævnet, i forlængelse af besigtigelsen den 16. maj 2024, henviser ansøger til to tidligere sager på hhv. Flensborg Landevej 4, 6400 Sønderborg og Dybbølstrand 4, 6400 Sønderborg, som værende sammenlignelige med nærværende ansøgning.

Sønderborg Kommune vurderer ikke, at de to sager kan anses som direkte sammenlignelige med det ansøgte projekt på Vemmingbundvej 21, idet Flensborg Landevej 4 (ny Ludwig Marburgers Vej 2-10) omhandler ændret anvendelse og ombygning af en forhenværende garage fra 1966, som var opført før fredningen, hvor tilbygningens oprindelige funktion derved afspejles i arkitekturen.

Videre omhandler Dybbølstrand 4 erstatningsbyggeri af et mindre sommerhus fra 1950'erne, ligeledes før fredningens vedtagelse, der har en meget begrænset skala og synlighed inden for det fredede kulturlandskab.”

Museum Sønderjylland ved museumsinspektør Carsten Porskrog Rasmussen har i den forbindelse anført følgende:

”Museet har modtaget ændringsforslag. Vi kan konstatere, at det har bevæget sig noget den rigtige vej, men der er stadig en ret markant afvigelse fra ”traditionel byggeskik”, som der normalt skeles til inden for Dybbølfredningen.

Begge facader har nu tre slags vinduesåbninger og begge har en udpræget modernistisk frontispice med store vinduer ført op i trekant på førstesalen. Traditionel byggeskik tilsiger vinduer af én, ensartet størrelse i fast takt over hele facaden, mens døre indpasses heri. Hvis bygningen bare nogenlunde skal kunne siges at være i traditionel byggeskik, bør den udformes med ensartede vinduer i fast rytme, og de meget store og modernistiske midterpartier bør vige herfor. De giver i sig selv bygningen et præg, der afviger meget stærkt fra traditionel byggeskik på egnen.

Museet har taget med i betragtning, at bygningen ligger i udkanten af fredningsområdet og ikke på selve Dybbøl Banke. På den baggrund kan vi i dette tilfælde leve med, at der ikke bruges sprossede vinduer, og at bygningens midterparti ret bygningskropmæssigt er mere markant, end traditionen tilsiger. Den foreslåede udformning af de centrale vinduespartier er imidlertid så modernistisk og markant, at vi ikke kan anbefale den, og den er så dominerende i husets udtryk, at det ikke giver mening at rejse krav mht. de øvrige vinduespartier, hvis den skal kunne godkendes.”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de

dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet har tidligere meddelt dispensation til nedrivning af den eksisterende bebyggelse på ejendommen og opførelse af en ny beboelsesejendom og garage. Dispensationen til opførelse af ny bebyggelse blev dog gjort betinget af, at det endelige projekt blev udarbejdet i overensstemmelse med de anvisninger, som Sønderborg Kommune og Museum Sønderjylland var fremkommet med under fredningssagen.

Hverken Sønderborg Kommune eller Museum Sønderjylland har tiltrådt det nye tegningsmateriale, og efter de indleverede bemærkninger fra disse parter må det umiddelbart lægges til grund, at bygningens udtryk, jf. tegningsmaterialet, fortsat afviger ret markant fra den traditionelle byggeskik på egnen.

På denne baggrund meddeler fredningsnævnet afslag på dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside

www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg den 1. oktober 2024

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Jka Arkitekter ApS, mtd@jka-arkitekter.dk

Anna og Niels Fr. Jensen,

Sønderborg Kommune, trte@sonderborg.dk, post@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, planer@msj.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet Sønderborg, birger.soenderjylland@friluftsraadet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

19. december 2024
FN SJS 95/2024

FN SJS 95/2024: Revideret ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne af lodsejerne Anna og Niels Fr. Jensen om dispensation til nedrivning af eksisterende bolig og driftsbygninger samt efterfølgende opførelse af ny bolig og garage på ejendommen Vemmingbundvej 21, 6310 Broager, inden for fredningen af Dybbøl

I forlængelse af fredningsnævnets afgørelser af henholdsvis 15. juli 2024 (under FN SJS 13/2024) og 1. oktober 2024 (under FN SJS 48/2024) har fredningsnævnet den 7. november 2024 modtaget en revideret ansøgning vedhæftet nye tegninger.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens oplysninger

Den 15. juli 2024 traf fredningsnævnet – efter forudgående besigtigelse af den omhandlede ejendom – afgørelse i nærværende sag (under FN SJS 13/2024), i hvilken forbindelse nævnet anførte følgende:

”Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen, at nedrivningen af de eksisterende bygninger, som ikke rummer bevaringsværdier og opførelse af en ny beboelsesejendom og garage på nogenlunde samme sted som det eksisterende stuehus som udgangspunkt ikke vil være i strid med fredningens formål eller virke skæmmende for det fredede område.

Fredningsnævnet kan i det hele – på trods af placeringen af ejendommen i det fredede område – tilslutte sig Sønderborg Kommunes og Museum Sønderjyllands bemærkninger til ansøgningen.

Byggeriet skal derfor i højere grad respektere byggeskikken i det fredede område, hvorfor de store glaspazier, særligt mod øst ikke kan godkendes. Glaspazierne skal i

højere grad tilpasses traditionel stuehusstil, der i sin kerne bl.a. omfatter en taktfast rytme med flere og mindre vinduer, skel mellem vinduer og døre m.v.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til nedrivning af eksisterende bolig og driftsbygninger, samt opførsel af ny bolig og garage som vist på skitse vedlagt ansøgningen, men således at en endelig dispensation forudsætter fremsendelse af et endeligt projekt, der skal udarbejdes i overensstemmelse med de anvisninger, som Sønderborg Kommune og Museum Sønderjylland er fremkommet med.”

I forlængelse af afgørelsen modtog fredningsnævnet den 24. juli 2024 en revideret ansøgning vedhæftet nye tegninger.

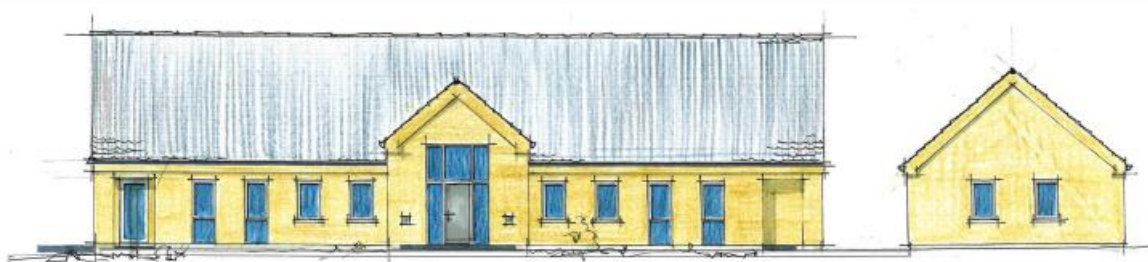
Den 1. oktober 2024 traf fredningsnævnet på ny afgørelse i sagen (under FN SJS 48/2024), i hvilken forbindelse nævnet anførte følgende:

”Fredningsnævnet har tidligere meddelt dispensation til nedrivning af den eksisterende bebyggelse på ejendommen og opførelse af en ny beboelsesejendom og garage. Dispensationen til opførelse af ny bebyggelse blev dog gjort betinget af, at det endelige projekt blev udarbejdet i overensstemmelse med de anvisninger, som Sønderborg Kommune og Museum Sønderjylland var fremkommet med under fredningssagen.

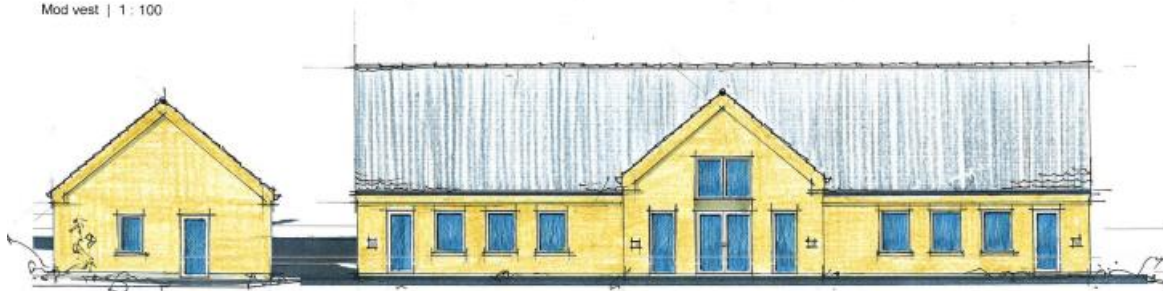
Hverken Sønderborg Kommune eller Museum Sønderjylland har tiltrådt det nye tegningsmateriale, og efter de indleverede bemærkninger fra disse parter må det umiddelbart lægges til grund, at bygningens udtryk, jf. tegningsmaterialet, fortsat afviger ret markant fra den traditionelle byggeskik på egnen.

På denne baggrund meddeler fredningsnævnet afslag på dispensation.”

I forlængelse af afgørelsen modtog fredningsnævnet den 7. november 2024 endnu en revideret ansøgning vedhæftet nye tegninger, jf. umiddelbart nedenfor:

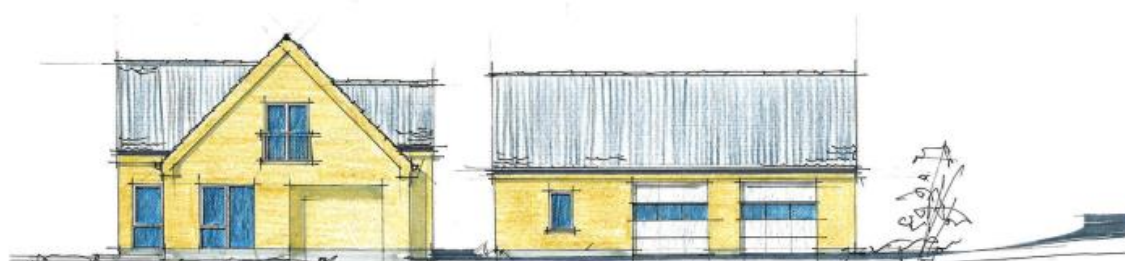

Mod vest | 1 : 100

Mod øst | 1 : 100

Rev. nr.	Rev. dato	Revisions beskrivelse
Byggesag: Vemmingbundvej 21		
Bygherre: Anna og Niels Fr. Jensen		
Emne: Opstalter mod øst og vest		
Sag nr.: 2024-07-02		
Tegn. af: MTD		
JKA - ARKITEKTER ApS		
Tegnings nr. H2_N02		
Rev.		
Mål 1 : 100		
Dato: 2024-07-02		

Mod nord | 1 : 100

Mod syd | 1 : 100

Rev. nr.	Rev. dato	Revisions beskrivelse
Byggesag: Vemmingbundvej 21		
Bygherre: Anna og Niels Fr. Jensen		
Emne: Opstalter mod nord og syd		
Sag nr.: 2024-07-02		
Tegn. af: MTD		
JKA - ARKITEKTER ApS		
Tegnings nr. H2_N01		
Rev.		
Mål 1 : 100		
Dato: 2024-07-02		

Sønderborg Kommune har anført blandt andet følgende:

”Arkitektonisk tilretning af beboelsesbygning

Sønderborg Kommune vurderer, at ansøger med de foreslåede ændringer har trukket projektet i en retning, hvor man i højere grad taler ind i stuehustypologiens formprincipper og facadedisponering.

Som kommunen har bemærket i forbindelse med den forudgående sagsproces, ligger ejendommen yderligt i Dybbølfredningen. Samtidig vil bygningen fortrinsvis kunne opleves på lang afstand fra Stenbæk og Brovej, hvor man primært vil registrere facadens fagdeling. På den baggrund, vurderer kommunen, at ét-fags vinduer uden traditionel opsprossning kan anvendes.

Vi kan således anbefale, at der meddeles dispensation til byggeriet med de foreslåede ændringer.

...

Natura 2000 og Bilag IV-arter

Der er ca. 500 m fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område, som er habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als. Der er ca. 700 m fra det ansøgte til fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor. Udpegningsgrundlaget for Flensborg Fjord og Nybøl Nor er edderfugl og hvinand. Udpegningsgrundlaget for Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als er sandbanke, rev og marsvin.

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte, ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder og deres udpegningsgrundlag.

Der er ikke registreringer af bilag IV arter tæt på ejendommen. De nærmeste er løvfrø og strandtudse i engområder ved Vemmingbund ca. 5-600 m nordøst for ejendommen.

I forhold til bilag IV arter er der ikke registreringer af bilag IV arter i umiddelbar nærhed af projektarealet. Der er registreringer af 7 flagermusarter indenfor 5000 m. Det drejer sig om vand-, brun-, dværg-, frynse-, langøret-, pipistrel- og sydflagermus ved særligt ved mindre skovområder, hegn og Nybøl Nor.

Derudover findes der i vandhuller og engarealer indenfor 1000 m observationer af bilag IV paddearterne løvfrø og strandtudse. De nærmeste er i engområder ved Vemmingbund ca. 5-600 m nordøst for ejendommen. I arter.dk er der også registreringer af flere sårbare rødlistede fuglearter i nærområdet indenfor 1000 m, som rød glente, spurvehøg, gravand og stær.

Kommunen vurderer på baggrund af det ansøgtes karakter og beliggenhed, samt på baggrund af flagermusundersøgelsen, der blev foretaget i forbindelse med FN SJS 13/2024, at det ansøgte, ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning af de plantearter eller yngle- og rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.”

Museum Sønderjylland ved museumsinspektør Carsten Porskrog Rasmussen har vedrørende det nye tegningsmateriale udtalt følgende:

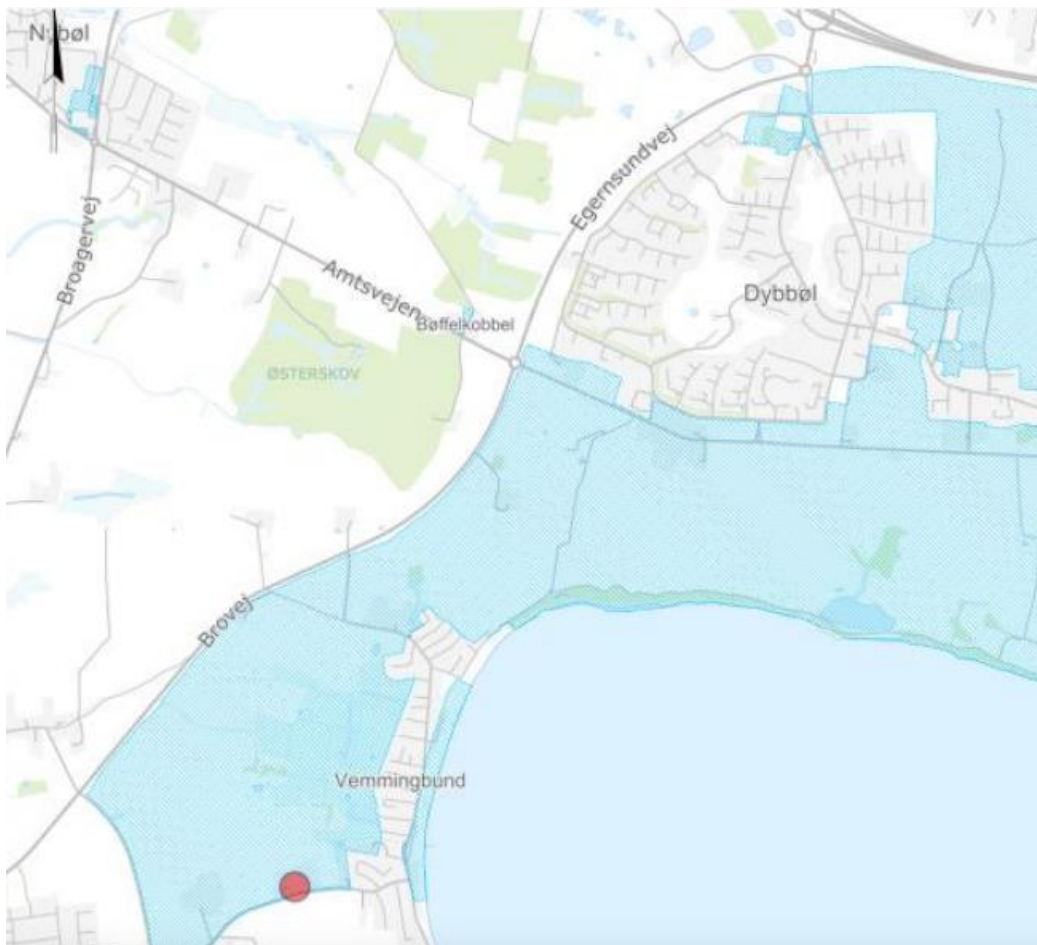
”Jeg har nu set på det. Det er langt bedre i overensstemmelse med traditionen og kan siges at være en rimelig genfortolkning af den. Der er naturligvis nogle brud: de sproseløse vinduer, den større brug af døre og det lidt større centrale vindues-/dørparti. Vi har dog tidligere udtalt, at vi kan leve med lidt større liberalitet, fordi vi ikke er i hjertet af fredningen, men ude ved dens kant. Langt ad vejen er det blevet fint, set i forhold til disse principper.

Jeg har overvejet midtpartiet. Det er blevet markant bedre, men det er dog stadig noget fra traditionen, at den store glasdør i stueetagen og vinduet i frontispicen reelt glider sammen, og at der er hele tre døre ved siden af hinanden. Men hvis Sønderborg Kommune kan godkende det, vil museet ikke modsætte sig det - også i lyset af, at vi har åbnet for en lidt friere fortolkning pga. beliggenheden. Alt i alt vurderer vi, at huset overordnet set vil glide fornuftigt ind i landskabet.

Mht. materialer har vi tidligere udtalt, at gule sten er i orden. Jeg har ikke set noget konkret om tagmaterialet. På skitsen fremstår det nærmest gråt, og gråt/sort vil være fint, men det må ikke være blankt/skinnende.”

Den omhandlede ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner, Sønderborgs Amt.

Det fredede område ses markeret nedenfor på oversigtskortet (vist med blå skravering). Den omhandlede ejendoms placering er vist med en rød prik.

Fredningsbestemmelserne er indsat nedenfor:

§ 1. Fredningens formål

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

§ 3. Nye landbrug

Der må ikke oprettes nye landbrug, medmindre det sker ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme.

§ 4. Arealernes drift

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil. Sædvanlige driftsændringer af landbrugsarealerne er tilladt, men der må ikke etableres hønseri, ande-, gåse- og pelsdyrfarme eller fiskeribrug, og der må ikke foretages tilplantning, heller ikke til juletræer eller pyntegrønt, eller oprettes planteskole. I den del af fredningsområdet, som var omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 og er særligt vist på fredningskortet, må der heller ikke oprettes gartneri.

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

Skove, krat og skrænter skal bevares, og tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer må ikke ændres, f.eks. ved afvanding.

§ 5. Terrænændringer

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering.

Fredningen er dog ikke til hinder for, at der under iagttagelse af § 4, sidste stk., foretages dræning til forbedring af landbrugsdriften, at der graves grus til eget brug, eller at den eksisterende udgravning på "Avnbjerg" opfyldes som led i udførelsen af naturpleje.

§ 6. Bebyggelse

a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.

c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.

d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til:

1. opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom, der oprettes ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme,

2. udflytning af en landbrugsejendoms bygninger, hvis den pågældende ejendom ikke længere kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygningerne, og
3. opførelse af nye landbrugsbygninger for ejeren af en af de tre landbrugsejendomme i Smøl med arealer i det fredede område (matr.nr. 3, 8, 69, 72, 100 og 198 Smøl og matr.nr. 241 Broager) under forudsætning af, at opførelsen sker i forbindelse med en jordfordeling, der samler de 3 ejendommers jord i fredningsområdet under en ejendom.

Det er dog en betingelse for Fredningsnævnets pligt til at dispensere, at driftsbygningerne opføres senest samtidig med stuehuset, at bygningshøjden ikke overstiger 12,5 meter for driftsbygninger og 8,5 meter for stuehuset, og at der er et rimeligt størrelsesforhold mellem drifts- og beboelsesbygningerne. Fredningsnævnet kan i øvrigt afvise den af ejeren ønskede placering af de nye bygninger, hvis placeringen eller bygningernes udformning er uheldig ud fra landskabelige hensyn, og hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som ikke vil påføre ejeren usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

e. Uanset forbuddet i stk. l kan der på matr.nr. 173 Dybbøl uden hensyn til fredningen udføres de om- og tilbygningsarbejder, som er godkendt af Miljøministeriet og - så længe det af ministeriet i 1981 nedsatte Dybbøludvalg opretholdes - tillige af dette udvalg.

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

§ 8. Campingvogne, telte

Der må kun anbringes campingvogne, telte og lignende i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse.

§ 9. Veje og stier

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

§ 10. Særlige anlægsarbejder m.v.

Anlægsarbejder m.v., der til opfyldelse af fredningens formål udføres af staten ved Miljøministeriet eller Sønderjyllands Amtsråd efter indhentet udtalelse fra Dybbøludvalget, kan gennemføres uden hensyn til de foranstående fredningsbestemmelser, hvis foranstaltningerne udføres på offentligt ejede arealer eller med samtykke fra vedkommende private ejer.

§ 11. Landevejsalléen

Langs landevejen fra Sønderborg til Dybbøl skal der til stadighed opretholdes en allé. Vejmyndigheden skal forelægge Fredningsnævnet en samlet plan for de foranstaltninger, som ønskes foretaget med henblik herpå. Når Fredningsnævnet har godkendt planen, må der ikke ske væsentlige afvigelser fra planen uden nævnets tilladelse.

§ 12. Offentlighedens adgang

Den ret til færdsel og ophold på strandbredder og udyrkede arealer, som tilkommer offentligheden efter reglerne i naturfredningslovens §§ 54 og 56, udvides således:

- a. Offentligheden har ret til at færdes til fods på en natursti på skræntoverkanten langs kysten på strækningen fra Sønderborg (Brohovedskansen) og omtrent til Skansegårdens vestskel, således som det er vist på fredningskortet. Stien kan gives en bredde af 3 meter fra den til enhver tid værende skræntoverkant. Det påhviler staten ved Miljøministeriet og Sønderjyllands Amtsråd at anlægge og vedligeholde stien som natursti. På begæring af vedkommende private ejer skal amtsrådet lade opsætte et hegn på stiens landside, og der skal udføres nødvendig afmærkning og afskærmning langs kystskrænten.
- b. Offentligheden har ret til at færdes på et 6 meter bredt areal over matr.nr. 18, Dybbøl, fra landevejen til udsigtspunktet Avnbjerg, således som det er vist på fredningskortet.
- c. Offentligheden har ret til at færdes på de stier, der er anlagt eller i øvrigt anlægges af det offentlige.

§ 13. Naturpleje

Til opfyldelse af fredningens formål har Sønderjyllands Amtsråd ret til uden udgift for ejeren at lade foretage naturpleje i skove og krat, på skrænter, vådområder og andre udyrkede arealer, der ikke ejes af staten, f.eks. ved udtynding, hugst, slåning eller lignende. Det er dog en betingelse, at plejeforanstaltningerne enten er tiltrådt af ejeren eller godkendt af Fredningsnævnet.

§ 15. Dispensationer

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Ved brev af 21. november 2024 har fredningsnævnet anmodet Jka Arkitekter ApS, Anna og Niels Fr. Jensen, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks

Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening og Friluftsrådet Sønderborg om bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist til den 7. december 2024.

Der er ikke modtaget bemærkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde (Natura 2000), hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier (såkaldte bilag IV-arter).

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt at sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

Fredningsnævnet har tidligere meddelt dispensation til nedrivning af den eksisterende bebyggelse på ejendommen og opførelse af en ny beboelsesejendom og garage. Dispensationen til opførelse af ny bebyggelse blev dog gjort betinget af, at det endelige projekt blev udarbejdet i overensstemmelse med de anvisninger, som Sønderborg Kommune og Museum Sønderjylland var fremkommet med under fredningssagen.

Da både kommunen og museet nu har tiltrådt det senest udarbejdede tegningsmateriale, meddeler fredningsnævnet endelig dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 19. december 2024

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Jka Arkitekter ApS, mtd@jka-arkitekter.dk

Anna og Niels Fr. Jensen,

Sønderborg Kommune, trte@sonderborg.dk, post@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, planer@msj.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet Sønderborg, soenderborg@friluftsraadet.dk.